TARUN J TEJPAL

Povestea asasinilor mei

TARUN J. TEJPAL

POVESTEA ASASINILOR MEI

Original: *The Story of My Assassins* (2011)

Traducere din limba engleză și note de:
IOANA VĂCĂRESCU

virtual-project.eu

Editura ALL

2016

I

Știrea unui asasinat

În dimineața în care am aflat că fusesem asasinat ședeam în biroul meu de la etajul doi, uitându-mă pe fereastra înaltă la zulufii gălbui ai salcâmului, care în câteva zile își schimbaseră culoarea din auriu orbitor într-un bej palid, ca și cum ar fi fost spălați cu un detergent puternic. Dincolo de bietul copac chel, care-și pierdea zulufii prematur, cerul era de un azuriu pur. În câteva minute avea să se deschidă la culoare și soarele avea să-i dea o asemenea strălucire, încât ar fi fost imposibil să-mi ridic privirea, fie și pentru o clipă, pentru a zări burțile dolofane ale avioanelor care se pregăteau de aterizare.

Nu era nici șapte dimineața.

Mă strecurasem devreme din dormitorul întunecos, fără a arunca vreo privire spre soția mea, care dormea întinsă în toate părțile, pe burtă, cu mâinile și picioarele aruncate într-o parte și în alta, ca și cum ar fi fost strivită de un picior gigantic. Spălându-mă pe dinți în chiuveta din salon, mă uitasem peste ziarele de weekend, pline de informații palpitante despre locuri unde se mănâncă bine și rulează filme, după care, ocolind ceaiul pe care îl pusese la infuzat Felicia, ieșisem din casă încercând să fac cât mai puțin zgomot cu putință.

Pe alee domnea liniștea dimineții de duminică, nicio frunză nu se mișca în șirul lung de copaci de foc sau în smochinul singuratic. Rambir, paznicul nostru de noapte, își abandonase postul și probabil moțăia în ghereta de dimensiunea unui pat, sau poate se ocupa de treburile pe care le avea în fiecare dimineață. Nu se mișca decât corcitura aciuată pe aleea noastră, care scurma după mâncare în maldărul de gunoi de la colț. Cu blana

colorată în multe nuanțe de maro, o față lungă de șoarece și un ochi și un picior bolnavi, fusese botezată Jeevan, după personajul negativ fonfăit și sarcastic din faimosul film indian din anii 1960, de îmbuibatul unchiaș de la numărul C-1. Bătrânul, Sharmaji, care făcea glume prostești cu copiii din colonie și-i mângâia ușor pe brațe, stătea în fața porții și striga la copilași, iar dacă se întâmpla să fie câinele prin preajmă, începea să fonfăie sarcastic. Copiii, cu ochii în altă parte, treceau, de cele mai multe ori, în fugă prin dreptul casei lui.

Înainte ca Jeevan să apuce să șchiopăteze până la mine, dând din coadă, m-am grăbit să ajung la mașină și să trântesc portiera după mine. Vreme de patru ani reușisem cu succes să nu am cu el niciun fel de relație. De asta mă puteam lipsi.

N-aveam nevoie de alte relații.

*

La birou, parcarea era minunat de pustie, cu excepția unui vânjos scuter Bajaj, verde, uzat și vechi – cu capul plecat într-o parte, cu ochii crăpați care se odihnea în suportul său. Proprietarul stătea tolănit imediat dincolo de intrare, pe canapeaua fără brațe de la recepția clădirii. Când am intrat, s-a ridicat repede în picioare, pierzându-și echilibrul și chinuindu-se să-și țină cu mâna pantalonii descheiați. I-am spus:

— Sippy, afurisit ce ești, iar ai tras la măsea toată noaptea!

— Nu, domnu’. Da, domnu’. Nu, domnu’… mi-a răspuns el.

Sippy arăta ca și cum și-ar fi petrecut ultimii cincizeci de ani masturbându-se în draci. Avea aerul deșănțat al stereotipului – ochii adânciți în orbite, obrajii supți, câteva șuvițe subțiri de păr care abia se țineau pe scalpul închis la culoare, brațe și picioare slăbănoage, precum și atitudinea lingușitoare a unui om care nu-și dorea decât o nouă doză. Se chinuia să-și alinieze nasturii de la pantaloni și să găsească cheia de la biroul meu în

același timp. I-am tras una peste mâna care orbecăia în sertarul deschis și, plonjând direct în harababura de alamă și oțel dinăuntru, mi-am luat cele patru chei subțiri și lungi, prinse de un breloc sub formă de cizmă lungă cu toc de piele maronie. Fantezia europeană absurdă a cuiva, luată dintr-un catalog străin sau din vreun film? Care om din India asta mare s-ar fi gândit să facă un asemenea breloc?

Când am început să urc scările, Sippy încă scotocea, harnic nevoie mare, în sertar. Abia după câteva minute avea să-și dea seama că scena aceasta se terminase demult. Așa era el, avea un soi de metabolism cu reacție întârziată. Când schimba un bec, mai schița de câteva ori gestul de a-l roti după ce acesta se aprinsese. Adeseori, când făcea mici reparații în jungla de fire și siguranțe de la principalul tablou electric de sub scări, se mai întâmpla să atingă un fir neizolat și să se aleagă cu un șoc electric; vedeam cu toții scânteia mânioasă care țâșnea din fire și apoi, câteva secunde mai târziu, Sippy sărea cât colo, ținându-și mâna strâns și văicărindu-se: „Vai, pe maică-mea moartă, aoleo, pe maică-mea moartă!” Băieții din birou îi spuneau Unchiul Petardă și toată lumea îi dădea răstit indicații de câte două, trei, patru ori. Dacă se simțea vreodată ofensat, nu o arăta deloc. Te întâmpina întotdeauna cu o față serioasă, dispus să facă orice i se cerea.

Când am deschis ușa biroului meu de la etajul doi, telefonul cânta deja. Era tot Sippy, care mă întreba dacă voiam niște ceai. Abia am apucat să aprind luminile și să ridic jaluzelele de plastic, că telefonul a țârâit iar. Tot Sippy. Voia să știe dacă să-mi aducă și o chiflă cu omletă. Tocmai deschideam calculatorul, când m-a sunat iarăși. O omletă sau două? I-am răspuns:

— Aoleo, afurisitule, o sută de omlete! Și toate să fie rotunde ca niște fudulii și scoase direct din curul găinii!

După obișnuita întârziere, mi-a zis:

— Bine, domnu'.

Am așteptat ca iconițele să se alinieze frumos în partea de sus și de jos a ecranului, ca două echipe de fotbal înainte de începerea unui meci. După marea eră a cuvântului scris, lumea se întorcea acum la epoca dinaintea scrierii. Secole întregi se căutaseră cuvinte care să descrie fiecare imagine, fiecare senzație, fiecare sentiment; acum ne străduiam să găsim câte o imagine pentru fiecare cuvânt, fiecare senzație, fiecare sentiment. Publicitatea, televiziunea, cinematografia, fotografia, computerele, mobilele, grafica, animația – totul căuta să preschimbe forma unduitoare a cuvântului în splendoarea imaginii. Pe tot globul, marii Picasso ai Photoshopului stăteau cocârjați la mașinăriilor lor, îmbinând fotografii foarte diferite pentru a crea imagini atât de neverosimile, încât niciun cuvânt să nu le poată face față. Imaginația nu mai avea nevoie de cuvinte pentru a-și negocia cotloanele cele mai întunecate. Imaginația își servea cele mai neînchipuite meandre prin imagini prefabricate, pe care toți le puteau împărtăși. Era același Mordor pentru toți. Același Frankenstein pentru toți. Aceeași Clopoțică pentru toți. Nu trebuia să ni-l mai imaginăm pe Davy Jones – o companie de grafică din Silicon Valley îl producea deja pentru noi. Ne alegeam cu toții ilustrațiile din balta universală. Monstrul individual pierise. Pasiunea personală pierise. Durerea personală pierise. Furia era o iconiță. Dragostea, o imagine. Sexul, un organ. Viitorul, o matrice. Dacă ți l-ai fi putut imagina sau dacă l-ai fi putut simți, ți s-ar fi înfățișat imediat – în orice culoare, din orice unghi – fără eforturile cuvântului. Până și Dumnezeu avea să fie, până la urmă, micșorat. Nu mai mare decât ecranul, nu mai dens decât un pixel.

Încă nu pusesem la treabă nicio iconiță când telefonul a sunat din nou. O voce necunoscută a

cerut, în hindi, cu mine. Probabil Sippy schimbase centrala pe direct înainte de-a ieși după mâncare. I-am răspuns că era duminică și că duminica nu veneam la birou. Vocea a întrebat dacă putea vorbi cu altcineva sau dacă i se putea da numărul meu de acasă. I-am răspuns că duminica dimineața nu era nimeni acolo în afară de mine, omul de serviciu, și că nu aveam voie să dau numerele de telefon. Mi-a spus că era o problemă de viață și de moarte, crucială. I-am răspuns că la fel de importantă este și duminica lui *sahib*[1]. Vocea mi-a răspuns:

— Ești un *chutiya*[2] și meriți să rămâi măturător câte zile oi avea!

Jucătorii de fotbal erau gata, iar imaginea de pe monitor, nemișcată, însă chiar nu era nimic de făcut. Nu voisem decât să scap de-acasă. Nu intra în discuție nici măcar să stau pe net, pentru că serverul de la parter era închis duminica.

Am privit pe fereastra înaltă la florile de salcâm decolorate, moarte înainte de vreme, care acopereau podeaua balconului, ca o metaforă superfluă pentru frumusețea efemeră a lucrurilor. Salcâm. Cât de melodios îi era numele. Cât de dulce îl pronunțase fata aia malayali înainte să îmi umezească mâna. Eu abia dacă observasem copacul până atunci, însă ea îi rostise numele cu mai multă ardoare decât numele meu, așa că fusesem nevoit să fiu atent, mimând curiozitatea pentru ca ea să se miște în continuare. O lecție de botanică presărată cu gemete adânci și lente. Câteva săptămâni mai târziu, când între noi totul se terminase, nu mai rămăsese decât amintirea unor nume de copaci și a felului în care insista să-mi frec obrazul de al ei. Nu mă deranja. Îmi plăcea pielea închisă la culoare, cu toate că mama pornise la vânătoare după cea mai blondă fată din nordul Indiei când voise să mă însoare. Fata din Punjab pe care o alesese, în cele din urmă, avea pielea atât de albă, că te dureau ochii când o priveai, și pe piele avea mici protuberanțe când era goală.

Mobilul a început să vibreze pe suprafața de sticlă a mesei ca o insectă captivă. Era mama; probabil voia să întrebe dacă mergeam s-o vizităm în ziua aceea. Am pus o batistă împăturită sub telefon, ca să estompez zgomotul. La câteva secunde după ce încetaseră vibrațiile, au început din nou. Tot mama. M-am lăsat pe spate în scaun privind ecranul telefonului, care se lumina intermitent. S-a stins, ca apoi să se aprindă iar. De data asta nu era mama, ci un număr pe care nu l-am recunoscut. Acesta a dispărut apoi, fiind înlocuit de un alt număr pe care nu-l știam. Pe urmă a sunat iar mama, apoi încă un număr pe care nu-l știam; apoi Pramod, contabilul de la birou, după care un număr care semăna cu unul dintre cele necunoscute de mai devreme. Pe urmă numărul de telefon de acasă, apoi iarăși mama și dup-aia nevastă-mea. Mobilul, care trepida întruna, împingea încet batista de-a lungul mesei. Mama știam foarte bine că era crizată. Dar ce era cu restul orașului ăstuia țăcănit? Și într-o dimineață de duminică?

Apoi a țârâit fixul. Am ridicat receptorul, să vorbesc cu Sippy. O voce vag cunoscută mi-a spus în hindi:

— Dă-mi numărul de mobil al lui *sahib,* e urgent!

I-am răspuns că nu aveam voie să-i dau numărul. Vocea s-a răstit la mine:

— *Chutiya,* nici măturător nu meriți să fii!

Nokiaul negru-argintiu ajunsese, cu tot cu batistă, la marginea mesei. Am așteptat și, în clipa în care au alunecat, le-am prins rapid cu mâna stângă și le-am pus la loc pe masă. Micul ecran pâlpâia necontenit. Soră-mea din Bombay; nevastă-mea; maică-mea; un număr necunoscut; alt număr necunoscut; directorul de distribuție; băiatul care se ocupa cu vânzarea de spațiu publicitar, abia angajat cu două luni în urmă;

maică-mea. Probabil mai apăruse vreun căcat în ziare. A sunat iarăși centrala.

— Sippy?

Și Sippy mi-a răspuns:

— *Sirji*[3], ăștia zic că cică v-au omorât.

— Afurisitule, pe tine te omor dacă nu-mi aduci ceaiul odată!

Soarele trecuse acum de copac și-mi bătea direct în geam. Se vedeau perfect picăturile de ploaie care îl pătaseră. Încă cincisprezece minute, și obloanele verticale aveau să fie pe jumătate închise. Încăperea avea să fie luminată în dungi. Ăsta era fundalul preferat de fotografi. Da, vă rugăm, duceți-vă mai în spate, numai un pic, e bine, foarte bine, ochii în penumbră, gura în lumină, pieptul în penumbră, burta în lumină, prohabul în penumbră, coapsele în lumină. Zâmbiți, vă rugăm.

A intrat Sippy, legănându-se ușor și cărând o tavă de plastic. Avea pantofi de piele uzați, cu șireturi scâlciate. Tenul îi era cenușiu și nu era ras, ochii îi pluteau într-o supă galben-roșiatică. Primul lucru pe care l-a zis a fost:

— Scuze, domnu'.

— Cine a sunat, afurisitule?

— Am răspuns și omu' a zis: „Al dracu' *chutiya*!*",* așa că i-am zis: „*Chutiya* ești tu, cu tac-tău și cu fiu-tău!" Și el mi-a zis: „Șeful tău a murit și ar trebui să mori dracu' și tu! Acum dă-mi numărul lui de mobil!" L-am întrebat: „De ce? Vrei să-i dai telefon în rai?"

Pe ceai se formase deja o pojghiță. Am dat-o la o parte cu vârful degetului și m-am șters pe marginea tăvii.

— *Sirji,* să vă aduc altul?

L-am privit lung.

— Scuze, *sirji.*

În tot timpul ăsta, telefonul vibrase pe masă, înaintând puțin câte puțin. Sippy l-a privit insistent o vreme, după care mi-a zis:

— *Sirji,* telefonul.

L-am privit fix și n-am mai apucat să înghit, mâneam un sandvici cu omletă.

— Scuze, *sirji.*

Telefonul fix suna întruna. Suna și iar suna. Când am răspuns, în cele din urmă, s-a trezit și Sippy să mă întrebe dacă vreau să răspundă el.

— Bună ziua, am zis în hindi. Subinspectorul Shinde[4] de la secția de poliție Kiskiskilee la telefon.

Au răsunat imediat țipetele alarmate ale mamei.

— Cât de grav e? Cât de grav e? De ce nu răspunde nimeni la mobilul tău? De ce te prostești așa chiar și în momente ca ăsta?

— Doamnă, este o infracțiune să vă adresați așa poliției indiene, am zis.

— Aiuritule, dă drumul la televizor! Dă drumul imediat la televizor! a țipat ea.

Am luat telecomanda, m-am învârtit cu scaunul și am pornit televizorul. O formație soft pop de fete a dat buzna în încăpere, cu picioarele și cu sânii la înaintare.

— Mamă, e o scenă din *Kismet,* personajul principal e pe cale să intre în casa mafiotului.

Sippy a început să chicotească.

— Secția de poliție Kiskiskilee. Kis kis ki lee!

L-am privit lung.

— Scuze, *sirji.*

Am schimbat programul. Prin fața ochilor mei a început să se perinde o tocană uimitoare de costume mitologice, cafenele americane, emisiuni-concurs cu decoruri țipătoare, crocodili înfrânți de oameni, jucători de crichet cu ochelari de soare pe nas, jucători de golf pășind amplu, călugări la bustul gol, interviuri cu starlete, starlete care dansau, starlete care jucau în filme, tot felul de filme, mai vechi și mai noi, în diverse limbi. Am găsit, în cele din urmă, o televiziune de știri. Difuza o imagine care mă înfățișa pe mine, surprins cu gura deschisă. Probabil în timpul unei

conferințe de presă, în mijlocul unei propoziții. Cuvintele „Breaking news!”, scrise cu litere roșii de-o șchioapă, se întindeau de-a curmezișul pieptului meu. Am citit titlul de mai jos: „Atentat asupra vieții unui jurnalist – deturnat. Cinci ucigași profesioniști arestați”.

Am pornit iar în căutare. Alt post de știri. Altă poză a mea, dinainte să-mi fi ras mustața. Din nou „Breaking news!”, iar titlul era „Ziaristul supraviețuiește tentativei de omor. Poliția din Delhi a neutralizat atacul”. Am dat televizorul mai tare. Cu un ton foarte serios, tipa frumușică de pe ecran anunța că fusesem salvat la țanc. Poliția acționase în baza unor informații din interior. Fuseseră confiscate tot felul de arme sofisticate, niște AK-47 și pistoale automate. Încă nu fusese făcut public motivul, dar sursele din interior lăsau de înțeles că ar fi fost vorba despre niște asasini plătiți.

— *Sirji*, ‘mneavoastră sunteți? m-a întrebat Sippy.

Am dus receptorul la ureche.

— Uite, mamă, ăștia zic că am supraviețuit.

— Slavă lui Shiva! Asta e mila zeului! Asta-i puterea rugăciunilor mele! a țipat mama.

— Mamă, cică e puterea poliției din Delhi.

Preț de o clipă, s-a lăsat tăcerea. Apoi a urlat:

— Băiatul meu! Băiatul meuuu!

I-am aruncat receptorul lui Sippy. L-a dus la ureche și a început să turuie.

— Alo, da, bună dimineața, compania Media Eagle la telefon.

Dansând întruna pe batistă, telefonul ajunsese iarăși la marginea biroului. M-am întins spre el și l-am ridicat. Pe ecran clipea furios un număr necunoscut de telefon. Am răspuns și am auzit vocea agitată a unei fete:

— Vă rog să rămâneți pe fir, vă fac legătura cu studioul. Vocea din studio, care s-a făcut auzită imediat după aceea, era tot a unei fete, dar părea

serioasă și plină de importanță. Vocea m-a anunțat că mă aflam în legătură directă, în exclusivitate națională. Furios și iute.

— Vă mulțumim că acordați acest interviu postului nostru în exclusivitate! Cum vă simțiți acum? m-a întrebat fata.

— Bine.

— V-au zguduit profund evenimentele acestea?

— Da.

— Ați primit amenințări în ultima perioadă?

— Nu.

— Aveți idee cine sunt asasinii?

— Nu.

— Ați avut cumva, în ultimele săptămâni, senzația că vă aflați în pericol?

— Nu.

— Potrivit poliției, ar fi vorba despre niște asasini plătiți. Credeți că este adevărat?

— N-aș putea spune.

— Credeți că guvernul a fost implicat?

— N-aș putea spune.

— Familia dumneavoastră este îngrijorată? Speriată?

— N-aș putea spune.

— Dar dumneavoastră sunteți speriat? Sau îngrijorat?

— N-aș putea spune.

— Ce aveți de gând să faceți acum?

Să mănânc oul scos direct din curul găinii.

— Nu m-am gândit încă la asta.

— Ați avut vreo bănuială?

— Nu.

— Ce ați făcut când ați aflat?

— Nimic.

— Cine v-a explicat ce se întâmplă?

— Subinspectorul Shinde, de la secția de poliție din Kiskiskilee.

— Cine?

— Subinspectorul Shinde, de la secția de poliție din Kiskiskilee.

S-a lăsat tăcerea la capătul celălalt al firului, o tăcere mult prea lungă pentru o transmisie în direct la televizor. Apoi vocea a adăugat, pe un ton și mai grăbit:

— Vă mulțumim pentru interviul acordat în exclusivitate postului nostru despre asasinarea dumneavoastră!

Apoi, înainte de a apuca eu să închid, legătura s-a întrerupt.

Sippy a pus receptorul în furcă.

— Era mama ‘mneavoastră, *sirji.* A țipat la mine că v-am nenorocit viața. A crezut că sunt vreun prieten de-al ‘mneavoastră. Io i-am zis că sunt Sippy, de la birou, electrician și paznic. A zis că n-o interesează dacă sunt sippy sau hippy, să-i las băiatul în pace înainte să i-l omor. A zis că vine încoace chiar acuma și că, dacă mă mai găsește aici, îmi smulge părul din cap.

Fixul suna de zor, iar telefonul mobil zbârnâia întruna, pus în mișcare de un șir nesfârșit de numere necunoscute. M-am ridicat, am închis televizorul, am pus telefonul în buzunarul de la pantaloni și i-am zis lui Sippy să încuie biroul. Am coborât treptele câte două odată.

Când am ajuns la ușa de la intrarea în complexul comercial unde aveam sediul, mi-am văzut soția coborând din mașinuța ei galbenă. Era în niște blugi deschiși la culoare și un tricou alb și își prinsese părul scurt și drept într-o codiță. Ochii și-i ascunsese sub niște ochelari de soare cu rame argintii Gucci contrafăcuți, pe care i-i luasem din Singapore. M-a văzut și s-a oprit cu cheia în portieră. Nesigură, m-a întrebat:

— E totul în regulă?

— Ți se pare că am murit?

— N-ai răspuns la telefon. Și toată lumea suna acasă și toți spuneau că nu răspunzi la telefon.

— Am fost ocupat.

— M-am îngrijorat rău de tot. La televizor ziceau tot felul de lucruri. M-am gândit să vin până

aici și să văd dacă ești OK.

— Și cum ți se pare că sunt?

— Nu te enerva. Chiar m-am îngrijorat. Nici n-am apucat să mă spăl pe dinți, am venit aici într-un suflet.

— Păi poți să te-ntorci și să te speli pe dinți.

Ajunsesem între timp la mașina mea și deschisesem portiera. Ea rămăsese în picioare lângă a ei, cu mâna pe cheie. În spatele nostru, Sippy atârna de obloanele de metal ale biroului, cu brațele și picioarele lui slăbănoage agitându-se în timp ce se chinuia să le lase în jos, cu smucituri scurte și gălăgioase.

— Vii și tu acasă? m-a mai întrebat ea.

— O să vin.

— Dar acum unde te duci?

— De ce, vrei să anunți televiziunile?

Nu îi vedeam ochii, dar îmi ajungea expresia de pe figura ei. Nu s-a clintit. Sippy era deja în genunchi, încercând să tragă zăvorul ruginit al obloanelor cu toată forța și să îl închidă.

M-am urcat în mașină, am trântit portiera și am ieșit din parcare. În oglinda retrovizoare am văzut cum ea s-a urcat în mașină, iar Sippy s-a prelins pe jos, la intrare.

*

A deschis ușa la primul țârâit al soneriei, cu pielea strălucind de la crema cu care se dăduse în grabă. Mi-am atins obrazul de al ei ca într-o jumătate de îmbrățișare, m-am dus direct în dormitorul răcorit de aerul condiționat care zbârnâia ușor și m-am întins în pat. Singura lumină din cameră era de la o veioză galbenă cu becul slab. Fereastra era acoperită de draperii albastre grele, așezate în așa fel încât să încadreze grila de plastic a aerului condiționat. Numele firmei, lipit pe grila crem, era Napoleon, ceea ce însemna că fusese asamblat de mântuială în vreun atelier obscur din oraș. Aparate de aer condiționat

Napoleon, brelocuri în formă de cizmă de piele cu toc înalt – țara asta era în căldurile imaginației.

— Vrei niște ceai? m-a întrebat.

Am dat din cap și-am început să mă dezbrac. Pe spătarul scaunului de birou se usca un prosop mare, cu flori. Am apucat un colț și l-am adulmecat. Era umed. L-am luat de pe spătar și l-am aruncat într-un colț, iar în locul lui mi-am întins blugii, cămașa și boxerii. Când s-a întors cu două căni de ceai, stăteam în fund pe partea ei de pat – șifonată și călduță după somn –, cu un picior așezat în așa fel încât să nu se vadă ce mi se întâmpla. Îi strânsesem grămada de hârțoage – raporturi ale unor ONG-uri, reviste, cărți despre economia de dezvoltare și o antologie Hunter Thompson pe care i-o dărui sem eu și cu care își tot bătea capul –, am împins-o în cel mai îndepărtat colț al părții neatinse de pat și am aruncat peste ea o pernă, ca să nu mai fluture hârtiile în bătaia aerului condiționat. Mi-a dat cana și s-a așezat pe marginea patului fără să mă atingă. În lumina veiozei îi vedeam puful fin de deasupra buzei de sus. Soarele îi arsese brațele subțiri și i le colorase într-o nuanță ciocolatie închisă. Când a ridicat cana să ia o gură, gaura de la subraț i s-a adâncit. Mi-a spus:

— Cum de ți-au dat drumul duminică dimineața?

Nu i-am răspuns, am privit-o în ochi, cerându-i astfel să schimbe registrul.

— Ce? a continuat ea. Vechea poveste? Ei bine, îmi pare rău, e duminică, astăzi creșa e-nchisă.

Mi-am băgat mâna între coapsele ei și ea a strâns-o, cu carnea ei plină și netedă. Am stat așa o vreme, simțind căldura care emana din ea. Apoi am văzut dorința sclipindu-i în privire și copleșind-o. Mușchii i s-au relaxat un pic, lăsându-mă să intru. Era pregătită. Degetele mele au pornit într-un dans lent, creând o mică uvertură. A tresărit și apoi a rămas țeapănă, fără să miște un mușchi,

cu cana în mână și provocându-mă din priviri. Hai să ne jucăm. I-am răspuns cu un deget întreg. A inspirat ușor și pupilele i s-au dilatat, dar nu s-a mișcat. Mi-am scos mâna și am dus-o la gura ei, atingându-i ușor buza de sus cu vârful degetelor care luceau. M-a privit neclintită, ca o activistă înfocată ce era. În mine dorința exploda. Mi-am îndreptat piciorul și, punându-i o mână pe cap, am împins-o în jos. S-a împotrivit, încordându-și gâtul. Am împins și mai tare.

— Uite ce mi-ai făcut, i-am spus.

— Oricine poate să-ți facă asta.

Capul îi era deja la jumătatea distanței, dar încă își ținea ceaiul. I-am pus mâna stângă pe cap și am întins-o pe cealaltă:

— Dă-mi cana, curvo!

M-a privit, provocându-mă, prețioasă. I-am arunca printre dinți:

— *Saali randi*[5]!

A luat o înghițitură mare de ceai și a lăsat cana în mâna mea. Până să apuc să o pun pe noptieră, mă afundasem deja într-o gură călduță cu aromă de ceai. M-am lăsat pe spate, mișcându-mi încet mâna în părul ei creț.

Am început să-i vorbesc urât, necontenit, în hindi, în engleză, aducându-mi aminte tot felul de expresii pe care le învățasem la școală, pe stradă, clișee ieftine din filmele porno – le înșiram pe toate în mod absurd, așa cum fac puștanii când își ies din minți de excitare. Și, cu fiecare torent de vulgarități – mai ales în hindi –, ea se dezlănțuia minunat, dăruia și lua, dăruia și lua, în cea mai simplă și mai complicată tranzacție din lume.

Mai târziu, în timp ce Napoleon Bonaparte zvânta sudoarea de pe noi și mai beam niște ceai, înmuind în el biscuiți Marie uscați ca niște bucăți de cretă, i-am privit impasibil corpul gol, întinsă cum stătea în fața mea, la piciorul patului. Era alcătuită din două jumătăți minunate, care păreau să provină de la două corpuri diferite. Deasupra

taliei, de la nasul ei fin până la umerii fragili și la sânii făcuți pentru plăcere, nu pentru alăptare, era slăbuță și delicată. Sub talie se rotunjea, avea șoldurile și coapsele unei femei menite să poarte copii. Nu pentru fotografii artistice, cum îi era partea de sus a corpului, ci pentru plăcerile de zi cu zi. Două alunițe îi marcau trupul ca pe un întreg: una mare, care atrăgea atenția, pe clavicula dreaptă, și geamăna ei misterioasă, pe linia unde începea părul des, deasupra coapsei drepte. Găsise o soluție pentru a-și împăca cele două jumătăți care nu se potriveau, îmbrăcându-se cu fuste țărănești lungi și largi și bluze de bumbac strâmte, fără mâneci: ascundea surplusul și sublinia fragilitatea.

Acum, cu capul sprijinit în mâna stângă, vorbea. Era lucrul pe care îl făcea cel mai bine. Vorbea despre politică, sociologie, antropologie, istorie, economie, ecologie, toate într-un amalgam magnific, care mă epuiza și mă fascina. Desființa noua economie liberală care deschidea India către lume, blestema dezastrul globalizării, înjura politica patriarhală, cerea mobilizarea castelor inferioare, anunța moartea ideii că India căzuse pe mâna unei drepte hinduse revoluționare. În cinci ani, până în 2005, aceasta avea să devină un stat fascist. Ea și cu mine, dar și alții ca noi, aveam să ne ascundem. Totul, toate libertățile pe care le luaserăm de-a gata aveau să dispară. Avea să fie mai rău decât în trecutul colonialist, fiindcă de data asta aveam să ne-o fi făcut singuri. Trebuie să-mi fi văzut zâmbetul din ochi, fiindcă a izbucnit de furie. A sărit în picioare, a scormonit agresiv prin rafturi și a scos o antologie Oxford de poezie engleză.

— Ia ascultă aici! s-a răstit la mine, deschizând-o la o pagină la care pusese semn:

Nicicând nu au greșit Marii Maeștri,
Vorbind despre suferință așa cum au făcut-o:

Cât de bine au înțeles ei condiția-i umană;
Cum apare ea atunci când omul mănâncă,
Când deschide o fereastră sau merge liniștit la treaba lui…

A citit poezia cu voce tare, plină de furie, cu vocea și ritmul unui protestatar, nu al unei iubitoare de poezie. Când a terminat, s-a uitat urât la mine.

— Știi ce spune aici Wystan Hugh Auden?

Am clătinat din cap.

— Wystan ne spune că ne pândește fascismul, și noi nici măcar nu ne dăm seama! Ne spune că suferim de Iluzia Normalității. Ne spune că în jurul nostru se petrec cele mai groaznice atrocități, iar noi ne vedem liniștiți de viața noastră. Doar pentru că ne primim ziarele, pentru că televizoarele merg în continuare, pentru că avioanele decolează și trenurile huruie – doar pentru că rahatul nostru de zi cu zi merge înainte nu înseamnă că totul e în regulă. Dragul meu prieten falocretin[6], Icar s-a aruncat în ocean și se îneacă, în timp ce noi sporovăim fericiți pe vapor!

O priveam hipnotizat. Străbătea camera în lung și în lat, cele două corpuri mișcându-se diferit. Picioarele făcute pentru plăcere se mișcau legănat, brațele ca decupate dintr-o fotografie se agitau furioase. La ea, sațietatea sexuală nu aducea acea moleșeală obișnuită, plăcută, ci o puternică neliniște morală și intelectuală. Merita cercetată ciudățenia asta. M-am gândit la obscenitățile sălbatice în hindi pe care mă încurajase să i le spun doar cu câteva minute înainte.

— Tu, a zis ea întorcându-se spre mine. Tu!

— Acum ce-am mai făcut?

— Nimic! Tocmai asta-i problema. Că n-ai făcut nimic. Știi pentru cine scria Wystan Hugh? Pentru oameni ca tine – care sunt mai răi decât oamenii ca ei! Ei nu au voce, așa că nu pot vorbi. Tu ai voce și, cu toate astea, abia îngâni ceva. Doar nu crezi

că micile tale expozeuri și povești sunt tot ce ar trebui să fie? Știi că nu sunt, practic, decât frecții ale orgoliului. Și partenerul ăla spilcuit și afectat al tău! Voi doi și băieții care mai lucrează pe-acolo și se distrează! Ați primit un afurisit de tun, și voi trageți cu el boabe de mazăre![7]

Of. Contractul social postcoital. Eram somnoros și nu mă mai interesa. Nebuna avea nevoie de o doză de Vedanta[8] ca să-și limpezească puțin mințile. Obscenități hinduse pentru corp, filosofie hindusă pentru suflet. Problema ei era că avea în cap prea puțin hinduism și prea multe rahaturi occidentale. M-am gândit la ce spuneau la TV. Fusesem împușcat. De cine? Telefonul îmi afișa deja peste patruzeci de apeluri pierdute, și numărul lor creștea întruna. Am închis ochii, iar cuvintele ei au devenit un zgomot surd, tot mai îndepărtat.

Când m-am trezit, câteva minute mai târziu, nu mai vorbea, doar se plimba de colo colo, cu brațele încrucișate peste sâni, privindu-mă cu dispreț. M-am spălat la chiuvetă, lăsându-mi carnea urât mirositoare să atârne peste marginea emailată, apăsând pompița sticlei de săpun lichid Dettol, stropind-o cu apă cu mâna căuș. În oglinda fără ramă, arăta ca o pictură postmodernă de mâna a treia.

Ea a împins ușa de la baie și a urlat:

— Nu te mai pișa în chiuveta mea, nesimțit idiot ce ești!

Totul era așa de mâna a treia.

*

Ajuns înapoi în parcare, am pornit motorul și aerul condiționat, mi-am lăsat scaunul pe spate la maximum și am închis ochii. În cele din urmă, întotdeauna devenea obositor. Niciunei tâmpite de relații nu-i trebuia mult să iasă din balamale. Dintr-odată, până și perspectiva de a merge acasă părea o ușurare. Cel puțin, acolo nu ar fi trebuit să vorbesc sau să ascult nimic. Și, dacă lucrurile ar fi devenit insuportabile, m-aș fi putut închide în

biroul meu minuscul, să fierb acolo – ia mai du-te naibii, Wystan Hugh! – și să nici nu văd nimic.

Soarele ștersese deja toate culorile lumii și turna căldură albă. Nicio sclipire nu era permisă în această enclavă a banalului, a clădirilor ca niște cutii incolore și a nesfârșitelor mașini Maruti. Copacii din parcare arătau de parcă cineva ar fi scos verdele din ei cu o seringă, lăsându-i îmbrăcați într-un strat de praf. Cei mai mulți păreau opriți din creștere, strangulați cu un garou de beton. Din când în când, câte o familie gălăgioasă și certăreață – mama, tatăl, vreo doi copii blazați și mofturoși, cu tendință de îngrășare – se rostogolea din găurile întunecate ale clădirilor-cutii, etalându-și hainele bune de duminică, se înghesuiau într-o mașină, trântea portierele și pleca.

Îndreptasem toate gurile de ventilație spre mine, dar tot transpiram. Materialul sintetic de pe volan era fierbinte, abia îl puteam atinge. Telefonul era ca o insectă captivă și nu se oprise din bâzâit nicio clipă. Am început să mă uit repede la apelurile pierdute și la mesaje. Toți cunoscuții mă sunaseră sau îmi scriseseră. Chiar în timp ce parcurgeam lista de apeluri, telefonul vibra în continuare, apărând unele noi. Tocmai mă pregăteam să ies din parcare când numele ei a început să apară insistent pe ecran. Când am văzut că nu se lasă, am răspuns:

— Da?

— Cretinule, de ce nu mi-ai spus?

Probabil deschisese televizorul după ce plecasem.

— Nu era nimic de spus.

*

Am simțit agitația dinainte de a intra pe strada mea. Pe colț erau parcate mai multe mașini necunoscute, iar la umbra unui smochin masiv se aflau câțiva bărbați, cel puțin doi dintre ei în uniformă. Am luat curba ușor. Sub acoperișul verandei înguste a casei mele se învârtea un grup

mic de oameni. Poarta din fier era larg deschisă și un jeep de poliție era parcat chiar în față. Jeevan îi cerceta roțile cu ochiul lui bun, dând din coadă și stropind cu pișat.

Am intrat în mulțime, fiind întâmpinat de un adevărat haos de salutări, întrebări și binecuvântări. Erau acolo rude, prieteni, colegi, vecini, polițiști și ziariști cărora le creșteau ochi la ceafa – un descreierat al treilea ochi veșnic deschis al democrației, unindu-ne pe toți într-o obște a durerii și a sărbătorii, a lamentării și a dorinței, a marilor firme și a vedetelor. Iscusita păcăleală: conformitatea prin libertate. Ceea ce Mao și Stalin nu au reușit prin violență și coerciție.

Mama a sărit pe mine ca Tom pe Jerry, s-a agățat de mijlocul meu smiorcăindu-se și nu mi-a dat drumul nici când am încercat să-mi fac loc printre mâinile care se întindeau spre mine, strângându-le și scoțând sunete incoerente. Toți aveau câte un pahar în care zornăiau cuburi de gheață; se trecea din când în când cu o carafă de limonadă. Toți aveau aceleași întrebări. Ce se întâmplase, cum se întâmplase, cine erau, tu ce-ai făcut, unde ai fost până acum, ești bine, pot să te ajut cu ceva?

Da, chiar vă rog, faceți stânga-mprejur și plecați dracului de-aici!

Soția mea se sprijinea de canatul ușii, subțire, înaltă, blondă, lipsită de expresie – ca de obicei, nu știa cum să se comporte în preajma mea și era de o frumusețe umbrită de lipsa bucuriei. Maică-sa, grasă, cu ochii înroșiți de lacrimile forțate, o ținea de brațul drept și o mângâia. Taică-său, un tip cu început de chelie, stătea în sufragerie, chircit pe un scaun și așteptându-și timid momentul. Veșnicul funcționar.

Un bărbat corpolent, cu fața rotundă, îmbrăcat într-o cămașă crem cu buzunare, cu părul lins și mustața stufoasă, pe care nu-l mai văzusem niciodată, stătea deoparte, cu brațele încrucișate,

asistând binevoitor la circ. Avea pantaloni largi și pantofi din piele neagră cu vârful ascuțit. Lângă el era un tânăr înalt și blond, aproape un băiețandru, cu obrajii imberbi și un aer timid. Bucla unui șnur de nailon se ițea de sub partea dreaptă a costumului său cenușiu stil safari. M-am îndreptat spre ei – cu mama încă încolăcită în jurul mijlocului meu – și i-am întins mâna bărbatului corpolent.

Cu un zâmbet plin de înțelegere și o voce joasă, mi-a spus:

— Să mergem înăuntru și să luăm loc?

Când l-am condus în biroul meu sufocant de mic, am rămas în fața ușii închise, am decojit-o pe mama de pe mine și i-am spus s-o-ntindă. Frumoasa mea soție și urâta ei mamă erau prin preajmă. Le-am spus și lor s-o-ntindă și să-i îndemne și pe ceilalți idioți să facă la fel. Petrecerea luase sfârșit. Mama a deschis gura, gata să scoată un vaiet monstruos, dar i-am pus mâna la gură și m-am uitat la ea cu atâta ură, încât au dispărut imediat toate trei.

Am luat farfuria cu biscuiții cu cremă de portocale pe care o adusese Felicia și, încuind ușa în spatele meu, m-am așezat pe canapeaua uzată. Bărbatul se așezase pe unul dintre cele două scaune de lemn aflate în încăpere – pe cel din fața măsuței de lucru la care stăteam uneori. Luase o carte din bibliotecă și se uita la copertă. *Prânzul dezgolit.* Am așezat farfuria lângă el.

A lăsat cartea jos, a luat un biscuit cu mâna stângă și mi-a întins-o moale pe cealaltă. A spus cu vocea lui joasă:

— Cu toții vă admirăm – vă slujiți foarte bine poporul.

— Cu toții facem ce trebuie să facem.

— Nu, facem ceea ce ni se spune. Dumneavoastră faceți ceva diferit, ceva important, ceva pentru țară.

— Dumneavoastră aveți o muncă foarte importantă.

A luat iarăși *Prânzul dezgolit* și a început să se joace cu cartea. Între două guri lenețe de biscuit, a spus:

— Facem ce ne spun superiorii noștri din departament. Iar aceștia fac ce le spun superiorii lor. Iar ceea ce ne ordonă ei nu este întotdeauna corect. Dar nu e treaba noastră să întrebăm de ce. Dac-am începe cu toții să întrebăm de ce, ar exista doar un munte de întrebări și niciun departament. Când am intrat în serviciu, instructorul ne spunea în fiecare zi să ținem minte că în domeniul nostru nu e bine dacă nouă oameni fac ceea ce-i corect și unul nu, dar, dacă toți zece fac lucrul incorect, atunci e bine. Așa că facem ceea ce ni se spune și avem întotdeauna dreptate, chiar dacă de multe ori greșim.

A spus toate acestea cu vocea lui joasă, fără vreo inflexiune. Îl chema Hathi Ram – tatăl lui fusese soldat în armata indiano-britanică din Burma și făcuse o pasiune pentru elefanți. Îl sfătuise să fie ca un *hathi*, blând, dar puternic, ascultător, dar imposibil de forțat la ceva. Mi-a spus că taică-său fusese un prost, un soldat de rând, din altă lume, din alte vremuri. În serviciu, în ziua de azi trebuia să fii un *bahurupiya*[9], un artist care se adaptează repede la schimbări, un maestru al deghizării, capabil să-și pună câte-o mască în fiecare situație. Șoricel în fața superiorilor, elefant în fața subalternilor, lup cu suspecții, tigru în fața pușcăriașilor, mielușel în fața politicienilor, vulpe în fața oamenilor cu bani. Deci, nu era întotdeauna Hathi Ram, uneori era Chooha Ram sau Lomdi Ram sau Sher Ram sau Bakri Ram. În ziua de azi, în serviciu, cine erai depindea de cine se afla în fața ta.

— Și acum cine sunteți? l-am întrebat.

Pe față i-a apărut un zâmbet larg. Părul lipit de cap îi era mai curând cenușiu decât negru, însă

mustața stufoasă îi era vopsită în negru. Fire de păr grizonante și groase îi ieșeau din gulerul deschis al cămășii. A frunzărit *Prânzul dezgolit* ca pe un pachet de cărți de joc și mi-a răspuns:

— Acum sunt Dost Ram. Ca prieten am venit aici. Trebuie să avem grijă de dumneavoastră. Nu vrem să vi se întâmple nimic.

În ciuda bonomiei lui dolofane, ochii îi erau ficși și aspri.

— Ce se întâmplă? Cine încearcă să mă omoare?

— Nu știm prea multe. Încă încercăm să aflăm.

— Dar cu siguranță…

— V-am spus, *sahib,* superiorii ne dau ordinele și noi le îndeplinim. Slujba noastră nu e să întrebăm de ce. Altfel, ar exista doar un munte de întrebări, însă nicio slujbă.

— Câți au fost? l-am întrebat eu.

— Cred că cinci, dar asta știu doar pentru că am văzut la televizor.

— Hathi Ramji, dacă nu știți nimic, atunci de ce ați venit aici, doar nu credeați că veți afla de la mine?

— *Sahib*, nu am ajuns subinspector mergând la facultate și trecând prin examene de câte trei ore. În serviciu e plin de băieței drăgălași, cu dinții albi ca laptele și părul pubian negru ca smoala; sunt sigur că ei știu lucruri despre care eu nu am habar. Am ajuns subinspector târându-mi curul de militar pe străzile și străduțele lăturalnice ale orașului ăstuia înapoiat vreme de treizeci de ani; unul dintre lucrurile pe care le-am învățat, tocindu-mi tălpile, este că în orașul ăsta nimic nu e așa cum pare. Dar am mai învățat și că una dintre cele mai bune modalități de a face față este să nu te complici. Oamenii de rang mic, ca mine, pot s-o ia și razna încercând să înțeleagă motivele și strategiile celor de deasupra lor. Există oameni în serviciu care își petrec tot timpul încercând să afle lucrurile astea. Ei le duc sus-pușilor veștile, apoi se întorc cu

instrucțiuni. Eu nu sunt așa. Eu doar fac ce îmi spun ofițerii mei. Nu mă îmbăiez în lapte și nu sunt un înger. Dar sunt un *bahurupiya* de nevoie, nimic mai mult. Uneori fac ceea ce e corect, alteori fac lucruri rele. Dar pe toate le fac în exercițiul funcțiunii și nu e treaba mea să judec. Eu pur și simplu urmez *Gita.* Fă ce trebuie să faci. Credeți că a fost corect ca Arjuna să-l omoare pe marele Bhishma trăgând din spatele lui Shikhandin? Credeți c-a fost corect că nobilul Yudhishthira a spus o minciună pentru ca marele Drona să fie ucis? Domnul Krishna i-a pus să facă lucrurile astea. El singur știe ce e bine și ce e rău. Oamenii nu pot decât să-și facă datoria.

Nici măcar o inflexiune, a vorbit mereu cu vocea aceea joasă, frunzărind întruna cartea. Când a terminat, a luat un biscuit cu cremă de portocale, a despărțit cele două jumătăți, a pus în gură întâi jumătatea fără cremă și, câteva secunde mai târziu, pe cealaltă.

— Și astăzi care este datoria dumneavoastră?

— Să am grijă să fiți în siguranță și să și rămâneți așa.

II

Domnia umbrelor

Nu l-am mai văzut câteva săptămâni pe subinspectorul Hathi Ram, însă puștiul imberb cu șnurul de nailon ca o buclă a devenit o prezență zilnică în viața mea. Îl chema Vijyant, era timid, cu ochii mari și suficient de tânăr ca să-și ia slujba în serios. Stătea la ușa fiecărei încăperi în care intram – la birou, acasă, în restaurante – și sărea în acțiune în clipa în care apăream, se uita în dreapta, se uita în stânga, peste tot în jur, nimicea din priviri pe oricine se uita la noi. În mașină stătea pe bancheta din spate în timp ce conduceam și cobora întotdeauna primul, acoperindu-mă, înainte ca eu să fi apucat să opresc motorul. Își ținea pistolul mare, negru și ușor uzat, de nouă milimetri, la betelia pantalonilor, în față, vârful țevii stând, probabil, cuibărit adânc în prohabul său. Uneori, când dădeam la o parte oblonul subțire de bambus ca să mă uit pe geamul biroului, îl vedeam stând pe mica terasă, cu pistolul de nouă milimetri în poală, mângâindu-l afectuos cu vârfurile degetelor și fredonând un cântec al lui Mukesh[10] – *Chal akela chal akela chal akela, tera mela peechhe chhuta rahi, chal akela.*

Hathi Ram, alias Dost Ram, spusese:

— Băiat de aur! E băiatul meu de aur! Este un *jaanbaaz*[11], și-ar da viața în orice clipă. Când l-am primit în echipă, l-am întrebat pe inspector unde se află cuptorul în care a fost copt. Avem nevoie de mai mulți oameni ca el. Inspectorul mi-a spus să mai aștept un an, și vorbim pe urmă! Dar s-a înșelat – nici măcar noi n-am reușit să-l corupem pe băiat. Ar putea să păzească miniștri, parlamentari, VIP-uri cu zecile, dar nu, eu vreau să fie cu dumneavoastră, fiindcă pentru mine viața dumneavoastră e mai importantă decât a lor.

Toate astea le spusese de față cu băiatul. Când terminase, îi aruncase o privire, cum stătea drept, zvelt și încordat în costumul lui tip safari, și spusese:

— De ce? Am zis ceva neadevărat?

Vijyant zâmbise timid și-și lovise ușor prohabul înarmat.

— E datoria mea.

*

Băiatul era la fel de educat ca mine, avea facultate și absolvise aceeași specializare, științe politice și istorie. Era foarte posibil să fi avut note mai bune decât mine. Diferența era că el studiase în hindi, în Hapur, iar după absolvire, tatăl lui îl forțase să încerce să pună mâna pe o slujbă la guvern. În fond, guvernul, *sarkar,* era *maibaap*[12] – tată, protector, susținător.

Odată ce deveneai parte din *maibaap,* erai invincibil. Furtunile ciclice de șomaj nu te puteau atinge; microbii și bolile își găseau nașul în spitalele guvernului; prețurile tot mai mari din domeniul imobiliar ocoleau tiptil casele *maibaap*-ului; școlile *sarkar*-ului aveau să răsune de strigătele fericite ale copiilor tăi; iar când rămâneai fără păr și te lăsau picioarele, *maibaap*-ul te lăsa să stai acasă, dar continua să-ți trimită lunar un cec și la bătrânețe. Odată ce *maibaap*-ul te lua în brațe, erai îngrijit până în clipa în care îți dădeai duhul, până venea vremea să fii aruncat pe niște bețe de bambus și incinerat. Iar până atunci, dacă erai cu adevărat binecuvântat, copiii tăi se aflau deja în brațele sigure ale *maibaap*-ului, protejați de vicisitudinile care distrugeau viețile oamenilor de rând.

Prin minuscula deschizătură a Hapurului – cu străzile lui uitate de Dumnezeu, cu șanțurile pline de noroi, cu prăvăliile slab luminate, cu traficul sufocant și cu o pătură groasă și aspră de praf care acoperea totul –, din îndepărtatul Hapur lumea trebuie să fi părut periculos de inaccesibilă: mult

prea mare, mult prea complexă, prea răuvoitoare și plină de oameni foarte deștepți, foarte bogați, foarte puternici. Hapur era prea mic pentru un băiat inteligent; lumea era prea mare pentru un băiat mic.

Taică-său ar fi murit de frică să-l trimită din Hapur fără vreo armă de supraviețuire; cel mai probabil, însuși Vijyant ar fi murit de frică să se aventureze. Guvernul, *sarkar, maibaap:* tată, protector, susținător, asta era singura lor speranță. În marele monument al *maibaap*-ului nu era nevoie să conduci un dormitor sau un birou – până și șobolanii care mișunau pe-acolo aveau un loc al lor și erau în siguranță.

Ar fi început o căutare; un demers. Întâi, a cuiva – o rudă, un prieten – care să știe pe cineva în Delhi. Ideal ar fi fost să fie chiar în guvern, un broker sau un consilier. Da, băiatul era bun și poate că ar fi reușit pe cont propriu, dar erai dispus să riști? Nu!

Ar fi trecut printr-un întreg lanț al slăbiciunilor – în care fiecare persoană întâlnită ar fi râs și ar fi spus „*Hapur*! *Hapur ke papud*!" – până ce-ar fi ajuns, în cele din urmă, în fața celui care le-ar fi spus în ce ar fi avut să constea înțelegerea.

Omul acesta ar fi fost un adevărat artist, perfect conștient de locul lui în univers, de faptul că era gardianul marilor porți. Ar fi preluat stilul – gesturile, tonul, mișcarea capului – de la o vedetă de cinema – poate Dev Anand, Dilip Kumar, Raj Kapoor – din tinerețea sa. Ar fi fost, pe rând, volubil, flegmatic, refractar, moralizator, i-ar fi respins, i-ar fi consolat și ar fi filosofat. Întotdeauna ar fi filosofat. Cei care jonglează cu moralitatea, care driblează cu normele etice au nevoie de filosofie mai mult decât preoții și profesorii. Nu ar fi lăsat loc de îndoială că el era cel care facilita totul, el era altruistul; corupția și lăcomia erau doar ale oamenilor care îi băteau la ușă.

După multe târguieli, rugăminți, asigurări și contraasigurări, tatăl s-ar fi întors probabil în Hapur, să facă rost de banii pentru mită.

Pentru că băiatul era naiv și ar fi putut să pună vreo întrebare nevinovată, el nu ar fi luat parte la acest demers, ci ar fi fost lăsat să se pregătească pentru examenul fizic. Flotări, abdomene, litri și litri de lapte înspumat.

Pentru că tatăl lui făcuse totul așa cum trebuia, pentru că artistul marilor porți dăduse dovadă de generozitate, Vijyant ar fi fost îmbrățișat de *maibaap,* ar fi fost făcut polițist, toate grijile pentru traiul său ar fi fost acum preluate de *sarkar,* iar el ar fi putut mișuna prin palatul *maibaap*-ului pentru tot restul vieții.

Acum tot ce avea de făcut era să mă păzească pe mine. Nu știam împotriva a ce.

*

Nici nu era singurul. A fost primul care a apărut în dimineața aceea de duminică, cu subinspectorul Hathi Ram, dar apoi, în următoarele zile, au mai fost însărcinați doi polițiști să aibă grijă de mine. Amândoi erau mult mai în vârstă decât Vijyant – *thulla*[13] veterani și blazați, cu burta mare și sânge rece –, însă nu știu de ce am presupus întotdeauna că tânărul era șeful echipei. Ei trei ar fi trebuit să lucreze prin rotație, în ture de câte opt ore, dar stabiliseră între ei un orar complicat, potrivit căruia puteau fi de serviciu și douăsprezece sau douăzeci și patru de ore. Nu știam niciodată când avea să se schimbe tura și cine urma să mă păzească. Dar nici nu mă interesa.

La început predominau noutatea și stingherea, ca atunci când ai dintr-odată o femeie frumoasă la braț. Peste tot unde te duci ești conștient de prezența ei lângă tine, iar în fiecare clipă simți ochii tuturor ațintiți asupra ta. Apoi ușor, ca și în cazul frumuseții, noutatea și stingherea s-au atenuat, iar în curând am ajuns să nici nu le mai bag de seamă prezența. În câteva săptămâni

deveniseră niște umbre, mergeau unde mergeam eu, se mișcau atunci când mă mișcam eu, dispăreau când eu intram undeva. Se stingeau în întuneric, se materializau la lumină.

Pentru că nu erau niciodată în uniformă, o cămașă largă fiind singura constantă, era și mai ușor să uit de prezența lor. În orice caz, m-am asigurat că aveau să rămână adevărate umbre, că nu aveau să vorbească fără să li se adreseze cineva, că aveau să mănânce și să se ocupe de celelalte nevoi în pauzele inconsecvente pe care li le dădea viața mea, descurajându-i să pună întrebări despre programul și planurile mele.

După curiozitatea inițială legată de Vijyant, am decis că nu voiam niciun fel de intimitate cu vreunul dintre ei. Nu voiam să aflu despre satele de unde veneau, despre școlile la care merseseră, despre problemele lor de familie, despre greutățile părinților, despre problemele de la muncă, despre casta și religia lor, despre dialectul lor, despre viziunea lor politică, despre sentimentul față de națiune, de economie, ce părere aveau despre Ghandi, Nehrul[14], corupție, infracționalitate, dacă jucau crichet, dacă erau hinduși sau musulmani. Nimic. Pur și simplu, existau prea multe opinii în țara asta, prea multe povești lacrimogene. Nimeni nu voia să țină nimic pentru sine, toți voiau să spună tot, despre orice. Dacă salutai doar pe cineva în tren sau în avion, trebuia să fii gata să-i asculți întreaga poveste a vieții. Nehru ne-a descris în 1947 ca fiind o națiune care începe să își găsească glasul, dar, în cincizeci de ani, glasul se transformase într-o hărmălaie nebună, o bălmăjeală aiurită, un urlet nesfârșit. Eram o națiune de șeherezade, temându-ne că, o clipă dac-am fi tăcut, am fi murit. În ceea ce mă privește, îmi făurisem o figură de oțel și un salut din cap impenetrabil. Nu reușeam întotdeauna să-i fac pe toți să tacă, dar, într-o oarecare măsură, potoleam șuvoiul înfiorător.

Ironia făcea ca situația să fie în permanență agravată de cei din branșa mea. Marii empatici disperați, stârnind agitație și îngrijorare, prosperau de pe urma stilului bombastic, a imaginii exagerate, a analizei apocaliptice. Contribuiau la crearea unei atmosfere publice dominate de plânsete, lamentări și bătăi cu pumnul în piept. Un zgomot teribil de puternic. Era grotescă permanenta dezlănțuire a emoțiilor, a bocetelor, în particular și în public. Era ca și cum nimeni nu ar fi avut habar de gândirea hindusă, care era moștenirea lor.

Când Gudakesha – marele Arjuna –, cel nemilos cu vrăjmașii, arcaș fără rival, primul între egali, era prins între armatele Pandava și Kaurava, îndurerat în acel moment de cumpănă sufletească, i-a spus lui Krishna: „Nu voi lupta”, Hrishikesha, Govinda, Krishna, atotștiutorul, Domnul a zâmbit și i-a răspuns: „Vorbești ca și cum ai fi înțelept, dar suferi pentru cei pentru care nu trebuie vărsate lacrimi. Înțelepții nu suferă pentru cei morți sau pentru cei vii. Nu este vorba că eu sau tu sau regii aceștia nu am mai existat o dată. Nici că nu vom mai exista în viitor. Sufletul trece prin copilărie, tinerețe și bătrânețe în trupul acesta și apoi va primi alt trup. Înțelepții nu se miră de acest lucru. O, fiu al lui Kunti, datorită întâlnirii dintre simțuri și obiecte apar senzațiile de căldură și de frig, de plăcere și de durere. Dar acestea sunt trecătoare, se nasc și dispar. O, urmaș al lui Bharata, îndură-le, deci! O, cel mai bun dintre oameni, ființa înțeleaptă care nu este afectată de ele, care privește la fel fericirea și nefericirea, primește dreptul la nemurire”.

Dar am ajuns un popor care nu poate nici să-și pună întrebări cu modestia lui Gudakesha, nici să audă cuvintele înțelepte ale lui Hrishikesha. Nu vrem decât să spunem tot ce avem pe suflet, ca în scrisorile de confesiuni din revistele pentru adolescenți, ca în tot mai întâlnitele reviste cu

nume răsunătoare. *Cosmo,* Bollywoodul și MTV-ul se întâlnesc pe câmpiile pustii de la Kurukshetra pentru marea bătălie a celor cu gura mare!

Am devenit atât de indiferent față de cele două umbre noi – burdihan și sânge rece –, încât nici nu le-am reținut numele. Nu că ar fi fost genul de oameni cărora să le pese. Amândoi veneau și plecau cu câte un semn discret din cap, fără îndoială dezamăgiți că fuseseră numiți OSP, ofițeri pentru siguranța personală, pe lângă un neica nimeni ca mine. Îmi aruncau destul de des numele marilor politicieni pentru care mai lucraseră – bărbați care hotărau soarta a milioane de oameni, în fața ușilor cărora oamenii bogați și influenți făceau temenele și se umileau; ei puteau transfera oficiali de colo colo, cu un singur semn puteau da permise, puteau face și desface cariere și averi între două guri de pâine prăjită.

Una dintre umbre vorbea întruna despre un ministru al comunicațiilor care își răsfăța personalul cu whisky-uri străine și cu ospețe non-vegetariene. Tolănit pe bancheta din spate în timp ce eu conduceam, cu mâinile pe burtă, îmi povestea:

— N-am mai văzut niciodată așa pui grași, niciodată – Dumnezeu știe de unde îi lua. Parcă nu-l păzeam, ci eram la un festin de nuntă nesfârșit! În viața mea n-am înghițit atâtea pastile pentru digestie ca atunci! Ce om bun era!

Ceasuri de mână, ceasuri de perete, haine, telefoane mobile, cutii de fursecuri și fructe uscate, stilouri, ustensile de bucătărie, oale, tacâmuri, calendare, casete cu muzică, bilete la cinematograf, bâte de crichet, fotografii înrămate, chiar și legume proaspete și saci de grâu – aceste daruri, se părea, umpleau în permanență încăperea din față a bungalow-ului său din Lutyens[15] și de acolo porneau spre personal. E posibil ca umbra să nu fi exagerat. Ministrul, fermecător și elocvent, un tip modern și bun cunoscător al tehnologiei, cu

trei mobile în mână și computere care prelucrau date zi și noapte în camera din spate, era renumit pentru milioanele, dar și pentru generozitatea lui.

Construise o sală de sport improvizată, cu aer condiționat, în incinta casei sale de protocol, iar uneori putea fi văzut la televizor gâfâind epuizat pe o bandă de alergat costisitoare. Cu mare generozitate, personalul avea și el voie să se bucure de Nautilus, iar când ministrul mergea la hoteluri de cinci stele și își făcea treaba – banii și plăcerea –, anturajul lui mânca în cafenele strălucitoare, unde opulența marmurei îți copleșea mintea, numele felurilor de mâncare îți încurcau limba, iar deserturile erau adevărate opere de artă menite să fie admirate. La polul opus se aflau veranda minusculă a casei mele, scaunul din trestie din care ieșeau așchii, patul pliant sprijinit de perete, ceaiul și biscuiții cu glucoză de trei ori pe zi.

Spre deosebire de Vijyant, burdihan și sânge rece nu aveau niciun soi de admirație pentru superioritatea morală. Ca și Hathi Ram, erau polițiști de suficient timp pentru a fi dobândit calitățile unui *bahurupiya,* de a purta masca pe care o cerea omul din fața lor. Cu mine erau, pur și simplu, Billi Ram, pisici indiferente, nici agresive, nici respectuoase, distante și dezinteresate. Orice curiozitate ar fi putut simți față de mine după ce se uitaseră la știri se epuizase rapid când îmi văzuseră casa mică, mașina vai de capul ei, viața neinteresantă și biroul dezordonat.

Pe scurt, erau proști. Cu totul idioți. Soiul din cauza căruia am fost vasali sute de ani – vasali ai unor regi cretini și ai unor albi fără scrupule. Trecuseră mai bine de cincizeci de ani de libertate, iar democrația nu schimbase nimic. Orice tip cu voce puternică și haine scumpe i-ar fi putut aduce în genunchi – gena vasalității era activată imediat, la cel mai mic semn de putere sau de bani. Acestea erau cele două lucruri care îi impresionau. Și, într-

o măsură mai mică, din ce în ce mai mică, avea un rol și limba pe care o vorbeai – dacă știai ceva engleză, îi puteai băga în sperieți.

La școală, la începutul anilor 1970, mi-am văzut antrenorul de fotbal, pe Rashidmian, făcând o demonstrație perfectă a acestui fapt într-un tren spre Gorakhpur. Când controlorul, un bărbat cu față de pasăre și o haină uzată, a venit să ne verifice biletele, din care ne lipseau trei, Rashidmian, înalt, palid, cu părul șaten, a început să turuie alfabetul englez cu o asemenea viteză și atât de tare, încât acoperea huruitul trenului. „Abcdefghijklmno…”, a continuat fără să respire, iar apoi l-a repetat iute de trei ori, pe ritmuri și intonații diferite, melopeic, staccato, gutural. Roțile de fier scrâșneau, trenul se zguduia, băieții se uitau cu gurile căscate, iar controlorul siderat a plecat fără să ne mai numere biletele.

Niște lași cu gura mare, asta eram.

Așa că i-am tratat ca atare. Nu le-am dat nicio explicație legată de viața sau de planurile mele, nu le-am spus niciodată cât aveam să stau într-un loc, când aveam să plec, când să mă întorc. Ieșeam din casă la orice oră din zi și din noapte, iar ei erau acolo, gata să se pună în mișcare. Când îmi cereau permisiunea să meargă să mănânce, eu doar dădeam din cap și îi lăsam să-mi interpreteze gestul cum credeau. De câteva ori am ieșit din ședință și umbra lipsea, așa că am plecat pur și simplu. Mai târziu, burdihan și sânge rece s-au agitat, spunându-mi ce greșeală făcusem să plec singur, neprotejat, și că le puneam slujbele în pericol. Am afișat figura de oțel. Era treaba lor să aibă grijă de mine, nu treaba mea să mă uit după ei. Puteau să încerce să-și stăpânească foamea și vezica timp de opt ore.

Mai mulți oameni mi-au spus să fiu atent, că, de fapt, umbrele îmi fuseseră date nu ca să mă apere, ci ca să mă spioneze. Informațiile despre viața și mișcările mele aveau să fie transmise direct

serviciilor secrete, iar de acolo, spre cele mai înalte capete din guvern. În încăperi cu zidurile groase, în lumina galbenă a veiozelor, niște oameni sobri, în costume cenușii, decodau semnificația faptului că mâncasem singur un burger la McDonald's.

*

La birou, Jai, partenerul meu, un fel de „mama răniților", care vedea câte o conspirație în fiecare gest al statului și-și petrecea serile într-o sufragerie luxoasă, tăindu-și venele pentru cine știe ce problemă banală a poporului, mi-a spus:

— S-au pus să-ți facă un dosar baban înainte să-ți însceneze ceva și să te rezolve.

— Ce să-mi însceneze?

McBurgerul american.

A tras ușor de barba lui neagră și mi-a răspuns:

— Să nu fim naivi. Ăștia sunt în stare de orice – ar putea să-ți planteze heroină, cocaină, dracu' știe ce. Mergi într-un loc de trei ori – una, două, trei; a patra oară ieși de-acolo, și sub scaunul șoferului ai o pungă cu un praf alb. Te opresc la o intersecție, se uită sub trei dintre scaune, unul, două, trei, iar sub cel de-al patrulea – gata! Pudră de talc pentru copii! S-o tragi direct pe nas!

Părea să se distreze. A continuat:

— Și acum, de la Domnul Jurnalist de Investigație treci brusc la Domnul Traficant de Droguri – sau, în cel mai bun caz, Domnul Consumator de Droguri. Pe toate canalele, în toate ziarele, în toate birourile. Acum bate-ți gura încercând să le spui că nu știi nimic! Încearcă să te scuturi de orice fir de pudră de talc. Sigur că o vei face, în cele din urmă, dar până atunci îți vei fi pierdut zece ani din viață, iar tot circul va fi mers de mult înainte, fără să-i pese cuiva de nevinovăția ta. Cu sabia ucid pe oricine îndrăznește să scoată sabia!

Eram în biroul lui, chiar lângă al meu. Auriul din salcâm dispăruse acum cu totul, ramurile se uscaseră, fără urmă de strălucirea lor plină de

viață. Cerul era jos și colorat în nuanțe grele de cenușiu, iar din el picura câte o ploaie nehotărâtă. Era un muson straniu, parcă refuza să se pornească, plana deasupra, tachinându-ne cu câte o aversă ici și colo, cu întunecări bruște ca de cărbune și cu câte un fulger ușurel. Ridicându-și privirea spre cer, Sippy spunea: „I S-au umflat ouăle – nu poate să Se pișe ca lumea și e ofticat”.

Din cameră, prin geamul curat al ferestrei, după căldura insuportabilă a atâtor săptămâni, ziua părea răcoroasă și întunecată, cu un aer de poezie. Însă afară, în absența aerului condiționat, atmosfera era înăbușitoare și umedă, o cumplită așteptare.

Jai era acum vehement și furios – un spectacol convingător, ne fusese de folos în multe situații dificile.

— Bine, atunci spune-mi, știi de ce te păzesc? Cine a încercat să te omoare? De ce ar vrea cineva să te omoare? Nu știi decât ceea ce-ți spun ei. Cum de ești dintr-odată atât de dispus să-i crezi? Până acum n-am făcut decât să aruncăm cu acuzații unii în alții! I-am acuzat de minciuni, de sperjur, de comportament neconstituțional, de răzbunări. Și nici ei nu s-au lăsat mai prejos. Cum se face că sunt dintr-odată așa preocupați să-ți fie bine?

— Pudra de talc, am zis.

— Ia mai scutește-mă, *maaderchod*[16]!

L-am luat cu un braț pe după gât, oferindu-i un zâmbet larg și jumătate de îmbrățișare.

E adevărat că umbrele aveau un caiet gros în care scriau, un fel de jurnal polițienesc, cu coperta maronie învelită în material textil și foile cusute. Și e adevărat că îi prinsesem de mai multe ori, la toate orele, făcând însemnări minuțioase. Așa cum e adevărat și că îl închideau grăbiți și săreau ca arși de câte ori apăream. Însă, în afara cazului în care își puneau serios imaginația la treabă, nu era nimic de scris.

*

Birou, casă, sală de sport, avocați, restaurante, cinematograf, Sara. Ăsta îmi era universul. Nimic de raportat; nu erau cele mai bune locuri în care să presare în mod credibil pudra de talc. Singurul loc din acest univers care mă îngrijorase inițial fusese apartamentul Sarei. Am încercat să scap de ei în primele câteva dăți când am mers la ea, dar asta i-a cam agitat și nu am vrut să alerteze dispeceratul poliției, care să mă localizeze și să trimită după mine mașini cu sirenele pornite, până la blocul ca o cutie decolorată în care zăceam gol și febril, într-un paroxism de obscenități hinduse, în fața vâjâitului lui Napoleon.

Așa că îi luam cu mine și-i lăsam să moară de plictiseală sub copacii uscați și maronii, imaginându-și ce puteau. Sara se ridica pe vârfuri ca să-i privească de la fereastra îngustă și înaltă din baie și spunea:

— Nu par în stare să te apere de nimic. Ăsta zici că e cucoana aia grasă de la cantina mea din facultate.

I-am privit corpul inegal, promisiunea rotunjimilor, și i-am răspuns:

— Poliția indiană își duce războiul păcălind oamenii. Tipul ăsta nu e altceva decât un ucigaș cu sânge rece.

Stăteam în spatele ei, îi simțeam pielea moale pe coapsele mele, sub bărbie aveam părul său creț care mirosea a șampon fructat, iar în mâini îi țineam umerii slăbuți, urmărindu-i privirea. Ucigașul cu sânge rece stătea la marginea parcării, sub un ulm prăfuit, cu șlapi de piele și cămașa descheiată până la brâu, făcându-și vânt cu o revistă pe care o ținea în mâna dreaptă, în vreme ce arătătorul mâinii stângi îi era înfipt adânc în ureche.

Ea mi-a spus, mișcându-și rotunjimile pe coapsele mele:

— O fi meditând?

— Metodele poliției indiene sunt mortale și de nepătruns.

Ei bine, cel puțin partea cu nepătrunsul era adevărată. Au trecut săptămâni întregi, și n-a venit nimeni să-mi spună ce se întâmpla de fapt, care era situația. Umbrele susțineau că nu știu nimic și, chiar dacă ar fi știut, mă îndoiesc că ar fi fost ceva dincolo de îndatoririle lor de bază. Subinspectorul Hathi Ram nu mai apăruse după primele două vizite. Mă abținusem să-i dau telefon, cu toate că îmi lăsase numărul lui, sau să pun orice fel de întrebări. Simțeam instinctiv că era un fel de joc. Să dau și eu dovadă de o neliniște ca a lui Jai și a celorlalți ar fi însemnat să cedez jocul. Eram încă în preliminarii, în etapa de încălzire, de întindere, ne dădeam târcoale, ne urmăream mișcările, încercând să citim teamă și nesiguranță în celălalt. Intensitatea atacului adevărat depindea de cât de bine ne evaluam reciproc atitudinile și abilitățile.

Învățasem în viață câteva lucruri despre putere. Știam, de exemplu, că se hrănește cu frică. Puterea măreață se bazează pe control, însă puterea meschină se bazează doar pe frică. În sat îmi văzusem întotdeauna unchii purtându-se execrabil cu cei de sub ei, iar cei care se milogeau mult și-o luau și mai urât. Era unul, Ghoda, dintr-o castă inferioară, un tip solid care parcă intra la apă în clipa în care unul dintre unchii mei începea să se dea la el. Cu mult înainte ca prima lovitură să-l fi atins, scotea un vaiet ascuțit: „Vai, mi-au ucis mama! Vai, azi mă omoară și pe mine! Vai, să salveze cineva un om sărman! Vai, Dumnezeule crud, de ce m-am născut!”

Atât de puternice și de tânguitoare îi erau strigătele, că toți cei care munceau pe câmpurile din preajmă știau că în curând avea să înceapă spectacolul. Ghoda țipa isteric în timpul bătăilor, implora milă, iertare, își invoca mama, pe Dumnezeu, dreptatea, soarta. Niciun fel de durere nu ar fi putut da naștere unui asemenea vaiet;

izvora dintr-o frică abjectă. Și tuturor le făcea plăcere să se ia de el, până și unchiului meu de cincisprezece ani, iar de cele mai multe ori, bătaia înceta doar când le oboseau brațele. Nu era ieșit din comun să stea pe *charpoy*[17] sub palisandru, plictisindu-se, și să spună brusc, ca să se distreze sau să-și distreze musafirii: „Vrei să vezi circul? *Ghode da gana*? Calul care cântă!” Omul începea să țipe din clipa în care era convocat. Teroarea din ochii lui îi entuziasma pe toți. Unul dintre unchii mei se uita la musafir – la noi – și spunea: „Ați auzit vreodată asemenea muzică minunată la oraș? La radiourile voastre? Ia ascultați aici melodiile fantastice ale Radioului Ghoda!” Și apoi, cu pumnii și cu picioarele, cu bastoane și cu bețe, tăbărau pe el.

Polițiștii, știam din anii petrecuți în câmpul muncii, erau cam la fel, cu toții se hrăneau cu o putere meschină. Aveau nevoie de porția zilnică de frică. Se trezeau în fiecare dimineață ca niște păpuși dezumflate, iar pe măsură ce ziua înainta, se umpleau la maximum și încă ceva, hrănindu-se cu teama celor din jur. Toți polițiștii pe care îi cunoșteam se simțeau cu adevărat împliniți doar în prezența celor neajutorați. Într-o asemenea clipă, cei mai mulți dintre ei erau cu adevărat împliniți, ajungând până la a fi teatrali, vorbeau cu un anumit dramatism, fiind conștienți, la nivel intuitiv, de faptul că o relație de inegalitate creează o scenă pe care trebuie jucat teatru.

Știam că, dacă cineva – de la inferioarele umbre până la marii demnitari ai statului –, dacă cineva mi-ar fi citit frica în ochi, m-ar fi devorat. Căci, de-a lungul secolelor, fuseserăm nu numai niște lași, vasali fiind, ci și niște lași barbari când avuseserăm puterea-n mâini.

Așa că n-am întrebat și nu mi s-a spus nimic, iar săptămânile treceau, umbrele veneau și plecau, din când în când mai schimbându-se câte o figură și trecând prin viața mea fără nume.

*

Tocmai îmi făceam de zor datoria bilunară când a bătut la ușă Felicia. În cameră era întuneric, lumina, stinsă și draperiile grele, trase. Preferam așa, îmi ușura sarcina puțin. Dar, înainte să apuc să mă mișc, Dolly – așa îi spunea familia ei, deși pe certificatul nostru de căsătorie o chema Sangeeta –, Dolly m-a apucat de umeri și m-a împiedicat să mă ridic.

Era sâmbătă dimineața, școala lui Dolly era închisă, iar ea se întinsese după mine în timp ce dormeam, îmi desfăcuse pijamaua și mă luase în brațe. Acum, cămașa ei de noapte lungă și albastră, cu îngerași aurii, i se ridicase deasupra sânilor, iar eu aveam pijamaua în jurul genunchilor și mă chinuiam de zor. Își încolăcise picioarele subțiri, de sportivă, în jurul taliei mele și mă ținea așa în timp ce mă opinteam în băltoaca ei plină de dorință, străduindu-mă să fiu suficient de bărbat încât să rămân acolo. Aveam fața îngropată în gâtul ei, sub părul scurt și drept, acolo unde părul era țepos ca la băieți, și mă țineam cât mai departe cu putință de gură. Gemea și gâfâia, din când în când îmi striga numele. Țineam ochii strâns închiși – și pe Sara, în genunchi –, încercând din răsputeri să nu-mi găsesc sfârșitul în mlaștină înainte ca Dolly să fi terminat. Simțeam că încep să pierd bătălia, să mă ofilesc, în ciuda rotunjimilor tentante ale Sarei, când a bătut la ușă Felicia. Am vrut să profit de ocazie, dar Dolly m-a ținut pe loc cu disperare, apucându-mă puternic cu picioarele încolăcite. Dorința ei a făcut lucrurile și mai neplăcute. Am încercat să-mi imaginez strânsoarea umedă și refractară a Sarei, amestecul înnebunitor de îngâmfare și dorință. Felicia a bătut din nou, și asta a fost. Nu am mai încercat nimic, iar Dolly s-a liniștit și ea.

Eram amândoi plini de sudoare.

Fără să mă dau la o parte de pe ea, am strigat:

— Da?

Cu accentul ei tribal timid, Felicia a spus:

— A venit un polițai să vă vadă.

Am tamponat ușor fruntea umedă a lui Dolly și m-am ridicat, înnodându-mi pijamaua căzută. Când am aprins veioza de pe noptieră, ea s-a întors pe o parte, cu cămașa de noapte tot deasupra taliei umede, cu picioarele subțiri și frumoase strânse la piept, cu linia închisă la culoare a fundului bine conturată și dreaptă, lumina gălbuie surprinzând luciul umed al pielii. Am aruncat cearșaful peste ea, mi-am îndreptat *kurta*[18], mi-am aranjat părul cu mâna și am deschis ușa.

Felicia, cu pielea neagră ca tăciunele, clocită de sudoarea care-i țâșnea din corp, aștepta chiar afară. S-a îndepărtat grăbită, târând o mătură după ea. O înspăimântam. Nu schimbaserăm niciodată o frază-ntreagă.

*

Polițaiul era în birou, cu pantofii lui negri cu vârful ascuțit și cămașa largă, mângâind *Prânzul dezgolit.* Fusese la frizer de curând, părul lui grizonant părea zburlit ca iarba proaspăt tunsă și mustața stufoasă strălucea de vopsea neagră. Figura lui grăsună și bonomă zâmbea; ochii-i erau ficși și aspri.

Mi-a întins o mână moale și mi-a spus cu vocea lui groasă:

— Sâmbăta este pentru soție și familie, îmi pare rău că vă deranjez, dar știți că pentru poliție nu există sâmbătă sau duminică, nu există Holi sau Diwali[19], nici iarnă sau vară, zi sau noapte, bine sau rău, mamă sau tată, soție sau iubită.

— Hathi Ramji, vă serviți cu mare cinste poporul.

— Vă rog, domnule, vă rog să nu ne luați peste picior! Știm cu toții cu câtă apă este îndoit laptele acesta. De fapt, lumea întreagă știe. Nimeni nu are încredere în poliție, nimeni nu agreează poliția. Și este adevărat, dacă nu am fi așa eunuci, toată țara ar arăta altfel. Dar trebuie să facem ceea ce ni s-a

ordonat. Menirea noastră este să slujim poporul, însă cei de sus hotărăsc cum o facem. Câteodată, când mai snopim în bătaie vreun băiat nechibzuit la secție și el țipă prea tare, îi spunem: „*Maaderchod*, taci din gură, ține minte că pe tine te slujim, fii recunoscător”. Facem ce ni se spune. Nu putem să întrebăm de ce. Dacă începem să întrebăm de ce, se va aduna un munte de întrebări și nu va mai exista poliție. Iar asta ar fi mai grav. Nițel lapte în apă e mai bun decât deloc. Cel puțin există iluzia. În casele noastre sărace se pun două linguri de lapte într-un pahar cu apă, copilul îl bea ca pe lapte și e fericit. Suntem o țară săracă și trebuie să ne hrănim cu iluzii atunci când nu există lapte. Nu fiți aspru cu noi. Suntem doar una dintre numeroasele iluzii ale măreției noastre țări. Ah, domnule, dacă vă uitați înjur, veți vedea că noi toți suntem niște simpli negustori de fantezii. *Khyali pulao, sut-sut ke khao.*

A spus toate astea fără inflexiuni, cu vocea lui monotonă și joasă, aducând laolaltă cele două jumătăți ale biscuitului cu cremă de portocale ca pe o pereche de chimvale și acompaniindu-și astfel vorbele. O asemenea stăpânire de sine nu putea izvorî decât dintr-o lungă și intimă asociere cu nedreptatea și violența. O mai văzusem doar la polițiștii veterani, poate că și doctorii și dictatorii o au. Un calm contemplativ față de natura lumii, rupt de moralitatea predicată în manuale, artă, presă și religie. O zonă de funcționalitate care nu se lasă tulburată de moartea corpului, care nu declară caracterul sacru al acestuia. Oameni mureau, răul era făcut, lucrurile greșite erau adesea – pe drept sau pe nedrept – considerate corecte și n-aveai de ce să te bați cu pumnii în piept. Îți puteai petrece viața gândindu-te la asta, sau o puteai accepta pur și simplu. De fapt, chiar în timp ce oamenii vorbesc, dincolo de ușa lor se dezlănțuie și mai multă moarte, și mai mult haos. Inundații, cutremure, violuri, crime, incendii, bombe,

calamități, boli, teroare. Așa că lași la o parte jalea, pur și simplu, îți faci treaba și te duci acasă, iar uneori, dacă trebuie să lucrezi sâmbăta, o faci, și gata, lovind bucăți de biscuit una de alta ca pe chimvale și mângâind *Prânzul dezgolit.*

— Sunteți în siguranță, mi-a spus el.

Am dat din cap.

— Oamenii ca dumneavoastră sunt foarte importanți pentru țară, a continuat. E de datoria noastră să avem grijă să nu pățiți absolut nimic. Sunteți în siguranță.

Am dat din cap și am așteptat.

— Vom face în așa fel încât să fiți și mai în siguranță.

— Ce s-a întâmplat? l-am întrebat.

— Totul e în regulă, nu vă faceți probleme. Numai că vă vom spori siguranța până la următorul nivel.

— Hathi Ramji, nu mă tratați ca pe un *chutiya.* Și eu sunt om în toată firea. Spuneți-mi ce se întâmplă.

Mi-a răspuns pe același ton calm:

— Nu vă ascund nimic, domnule. Totul e în regulă. Pur și simplu, am primit ordinul de a vă spori nivelul de securitate.

— Dar credeam că au fost prinși băieții ăia.

— Da, sunt la noi. Avem grijă de ei ca lumea, îi distrăm.

— Și cine sunt? încă nu mi-ați spus nimic.

— Acum stăm de vorbă cu ei. Cu blândețe, cu răbdare. Știți cât de reticenți pot fi musafirii. Se deschid greu față de noi, durează mult până încep să se simtă ca acasă, până se acomodează. În curând, o să fie gata să ne povestească totul despre viața lor.

— Deci, nu îmi puteți spune chiar nimic?

— Nimic. Nu știu nimic. Doar că sunteți în siguranță. Treaba mea e să am grijă să fiți în siguranță. Investigația ține de treaba altcuiva. Nici mie nu mi se spune nimic. Sunt o piesă minusculă

într-un mecanism imens. Și, când mecanismul acesta imens îmi spune ce să fac, nu pot întreba de ce. Dacă fiecare piesă minusculă ar întreba de ce, s-ar aduna un munte de întrebări și nu ar mai funcționa mecanismul.

L-am privit lung – era atât de tăcut, atât de serios, aparent atât de sincer – în timp ce a lipit cu delicatețe cele două jumătăți de biscuit și le-a mâncat.

*

Înainte ca weekendul să fi luat sfârșit, mă simțeam ca un mare traficant de droguri sau, mai curând, ca un politician malefic dintr-un film indian. Categoria la care fusesem avansat suna periculos de importantă. Categoria Z. Cel mai încântat de această schimbare era Vijyant. El mi-a spus:

— Cine știe, poate în curând o transformă în Z+!

Pentru el, importanța noii mele situații era motiv de mare entuziasm.

Ei bine, de la un singur polițist în civil cu un pistol de nouă milimetri, acum aveam aproape un pluton:

Trei bodyguarzi în uniformă, mers legănat, carabine perforate.

Un șef de haită de vârsta a doua, pistol negru de nouă milimetri înfipt în pantaloni.

O mașină Ambassador albă, cu șofer civil.

O grămăjoară de saci cu nisip în fața casei.

Altă grămăjoară de saci cu nisip în fața biroului.

Doi polițiști în uniformă în spatele fiecăreia, cu puști masive cu reîncărcare automată.

Un reflector care bătea toată noaptea în ușa de la intrare, lăsând polițiștii din spatele sacilor cu nisip în întuneric.

Un cort mare kaki-oliv – cu gura mereu pe jumătate deschisă, ca și cum ar fi fost cuprins de spaimă – la capătul aleii din spate, în care se retrăgeau pe rând membrii plutonului.

Lângă el, o cabină de duș din pânză de sac, care începea de la jumătate de metru și se termina pe la un metru și ceva, susținută de patru stâlpi de bambus, cu o podea din cărămizi plate, cu spații între ele, făcea aprovizionarea cu apă de la un furtun de cauciuc tras din curtea din spate și aruncat pe deasupra neemului[20].

O camionetă mare de poliție care își făcea apariția o dată la câteva ore și, deschizând cu mare zgomot ușa platformei, împărțea garnizoanei ceai și mâncare.

Câteva seturi de walkie-talkie-uri din care răsunau tot timpul mormăieli hârâite.

Șeful haitei și doi dintre băieții cu carabine mergeau cu Ambassadorul alb, urmărindu-mă cu ferocitate, ca și cum ar fi fost legați de bara mea din spate. Al treilea băiat cu carabină mergea în mașină cu mine, stătea în dreapta mea când conduceam, cu carabina neagră așezată frumos la piept și cu țeava scurtă brăzdată de găurele îndreptată spre parbriz.

În spate, încurcată de rolul pe care îl avea în noua stare de lucruri, stătea câte una dintre umbrele de la început. Dacă era vorba despre Vijyant, acesta ședea cu pieptul umflat și foarte conștient de noua lui importanță; dacă era burdihan sau sânge rece, avea un aer umil și sentimentul unei mari retrogradări.

*

— Ți-o coc, mi-a spus Jai, mângâindu-și barba. Ți-o coc! Sunt deștepți. Sunt prea deștepți, ai naibii! Tot nu ți-au zis nimic despre cine, ce, de ce, iar între timp se ocupă de tot ce trebuie. Fac toate mișcările. În așa fel încât, atunci când se va împuți treaba, să ridice din umeri și să spună: „Uite ce e, noi am făcut tot ce-am putut ca să avem grijă de el, să-l apărăm, dar, dacă el e cu prafurile în nas, ce putem noi să facem?”

Socrii mei au reacționat ca Vijyant, bucurându-se de luxul noului meu statut mai curând decât

temându-se de glonțul vreunui asasin. Sangeeta-Dolly-Folly[21], cu firea ei molâie și neghioabă, nu avea nicio opinie în legătură cu nimic (doar repeta pe tonul acela oribil de solemn – „Te rog să ai grijă”), dar urâțenia ei de mamă supraveghea plutonul de parc-ar fi fost agent de recrutare. Unde sunt? Sunt afară? Au primit ceai? Biscuiți? Să le trimitem ceva de mâncare? Pare să se fi schimbat unul dintre ei? Ce s-a întâmplat cu jatul[22] ăla înalt? Acum ai și un bengalez printre ei! Individul ăla, musulmanul ăla nu pare de încredere – mai bine ai cere să fie înlocuit. La ea în bloc, își anunța vecinii când mergeam în vizită și-i îndemna să se uite pe geam la armata care mă însoțea. Vestea începea să circule din clipa în care mașinile noastre își opreau motoarele și umbrele săreau afară, etalându-și puștile. Uneori invita la ceai vreun prostovan de prin vecini, vreun funcționar modest al guvernului sau vreun director de companie, care încerca să-mi expună teza lui idioată despre situația Indiei și să-mi pună întrebări incomode și precise despre tot felul de lucruri – politică, religie, bursă, birocrație –, ceea ce îmi întorcea stomacul pe dos. Ca omul cu masca de fier, eu dădeam din cap, iar ei își formulau, nerăbdători și recunoscători, singuri răspunsurile.

Mama, firește, nu făcea decât să bocească. Mă privea, însoțit de arme și de uniforme cum eram, și începea să-și deplângă în gura mare soarta, soarta mea, soarta străbunilor noștri; începea să implore iertare pentru greșelile ei, pentru greșelile mele, pentru greșelile străbunilor noștri; promitea să se căiască în viața asta, în următoarea și în cea de după. „Domnul meu, nu lăsa să se întâmple nimic fiului meu. Ia-mi mie viața”. Dacă nu o supravegheam, tăbăra pe bietul pluton: „Chiar dacă trebuie să vă dați viața, lui să nu i se întâmple nimic. Promiteți-mi! Să-mi promiteți cu toții! Acum promiteți-mi!” Era insuportabilă.

Tata privea totul – pe mine, pe ea, bocetele – tăcut și cu ochii în altă parte. Îi era teamă să îmi vorbească, îi era teamă să îi vorbească și ei. Se ținea cuminte de regim – fără uleiuri, fără zahăr –, de plimbările lui de dimineață și seară, concentrându-se pe principala problemă a vieții sale: nesfârșita luptă cu hârtiile. Citea ziarele, completa declarații bancare, formulare pentru impozite, acte pentru asigurare, mandate poștale, facturile de telefon, apă și cablu, actele de proprietate, ratele împrumuturilor, depozitele periodice și certificatele de acțiuni. O viață întreagă în care se ascunsese în spatele hârtiilor aruncate spre el; le învârtea toată ziua, ca un crupier care aștepta să se umple mesele și să înceapă marea partidă. Văzându-l cum stătea acolo, cu șapca lui bej de golf, pe care o cumpărase din Nainital de la un vânzător ambulant, citind fiecare rând din cele două ziare ale lui, simțeam cum mă umplu de milă și dispreț: crupierul ale cărui mese nu aveau să se umple niciodată, al cărui joc n-avea să înceapă niciodată. Pe vremuri, hârtiile erau foi de examinare, scrisori de intenție, formulare pentru deschiderea de conturi, cereri pentru pașapoarte, cereri de împrumut bancar, cereri pentru obținere de locuințe, cereri de concediu, memorandumuri pe departamente, comunicate guvernamentale, instrucțiuni pentru ofițeri, cereri de transfer, cereri de promovare, carnete de note. O viață întreagă dedicată organizării de hârtii. Ca și socrul meu, era veșnicul funcționar. Pentru el, realitatea prezenței umbrelor, a carabinelor, a walkie-talkie-urilor, a pistoalelor nu era ușor de înțeles. Dacă echipa de securitate ar fi venit sub forma unui comunicat de trei pagini, cu număr de înregistrare și un cod alfanumeric aiurea, și-ar fi însușit imediat ideea și mi-ar fi și pus câteva întrebări.

Rudele mele, bineînțeles, credeau că am ajuns prim-ministru. Au ieșit de prin toate cotloanele și

ne-au dat telefon, au venit în vizită, ne-au invitat pe la ele – oameni despre care nu mai știam nimic de ani întregi, ale căror nume abia dacă îmi sunau cunoscut, verișori din partea tatălui, din partea mamei, unchi, mătuși, vechi prieteni de familie, din zone ale Delhiului unde nu fusesem niciodată, din locuri de care nici nu auzisem. De obicei, telefonul suna când eram în toiul unei ședințe și o voce necunoscută, dar plină de entuziasm exclamă: „Hei, te-am văzut la televizor aseară! Arătai bine! Ce distracție a mai fost! Am povestit tuturor! Ia zi, când vii la noi la cină? Și unde-i maică-ta?” Mai grav era cu bătrânii, care se lansau într-o adevărată litanie de binecuvântări și îngrijorări: „Să ai mare grijă. Să nu ieși noaptea. Să n-ai încredere în nimeni. În vremurile astea, nu poți să ai încredere în nimeni. Sunt oameni foarte periculoși. Sunt în stare de orice. Dar ține minte că Domnul e cu tine. Guru Nanak spune că pe cei aleși și protejați de Domnul nimic nu-i poate ucide. O să merg la templul nostru să iau un inel de protecție pentru tine. Când o să-l porți, n-o să mai ai nevoie de bodyguarzi din ăștia. Și de când ți-ai lăsat tu mustață?”

Când mi-am lăsat mustață? În ăștia treizeci de ani de când nu m-ai mai văzut.

În scurtă vreme, m-am văzut nevoit să le încolțesc separat pe cele trei femei – mama, soacra și Dolly-Folly – și să le terorizez să nu accepte invitații și să nici nu invite pe nimeni la noi. Nu voiam să văd pe nimeni și nici să vorbesc cu nimeni, nici chiar la telefon. Ele n-aveau decât să meargă și să se vadă cu cine voiau. Dolly-Folly a ascultat supusă cum o certam, soacra s-a ofuscat și s-a bosumflat, iar mama s-a pus pe un bocet de-ți îngheța sângele în vine. Îmi venea să o dau cu capul de toți pereții.

Toată viața, mama cântase din *Bhagavad Gita* în fiecare dimineață, tare și lung, fără să înțeleagă o iotă. Stătea în colțul ei de rugăciune de prost-gust,

înconjurată de zei de alamă și argint, de reprezentări ieftine înrămate, în culori țipătoare, și se punea pe treabă în fiecare dimineață, după baie, înainte ca măcar un strop impur de apă să-i fi atins limba. Stătea pe covorașul de rugăciune cu picioarele încrucișate, cu capul acoperit de o *dupatta*[23], se legăna în față și în spate, intonând cât o țineau plămânii, cu o ediție cartonată a Gităi deschisă pe un suport din lemn de alun în fața ei; fitilul de bumbac era îmbibat cu ulei de muștar care ardea tare, iar vaporii aromei dulci se ridicau în spirale, completând imaginea siropoasă. Când termina – atingând un crescendo de exclamații strigate zeilor –, își însemna pagina cu o pană veche de păun și înfășura cu evlavie cartea într-o bucată de satin roșu. La optsprezece zile de la începerea ciclului, când ajungea la capitolul 18, la final – *Om Tat Sat*! – , o lua de la capăt. La nesfârșit. Lună după lună. An după an. Și fără să înțeleagă vreodată o iotă: „Întru apărarea celor drepți și pieirea păcătoșilor, întru crearea *dharmei,* mă arăt din eră în eră. O, Arjuna! Cel care astfel cunoaște firea divinei mele nașteri și acțiuni, el nu renaște atunci când moare, ci mă atinge pe mine. Mulți, purificați prin meditația cunoașterii, s-au cufundat în mine și la mine au căutat adăpost, renunțând la orice apropiere, teamă sau mânie”.

În atâtea decenii de cântat, mama nu reușise să scape decât de propria sănătate mintală. Și tot ce obținuse era acel bocet teribil, pe care îl folosea necugetat. Mă întrebam adesea cum supraviețuia tata. Dacă ar fi ieșit vreodată din mormântul lui de hârtii, ar fi strâns-o, cu siguranță, de gât, fie și numai ca să oprească zgomotul insuportabil.

*

Sara a reacționat ca Jai, cu viziunea ei despre lume de orășeancă sofisticată. A căutat imediat povestea din spatele poveștii. Spre deosebire de el, ea nu căuta conspirații cu prafuri albe. De obicei, privea prin partea cealaltă a telescopului. Nu era

interesată de felul în care puterea voia să-mi vină de hac – cu ajutorul gloanțelor sau al talcului –, ci cum îi manipula puterea pe cei lipsiți de putere. Din clipa în care au apărut primele trei umbre, mai-mai că și-a tăiat venele, agitându-se mai mult de grija lor decât de-a mea.

De câte ori intram pe ușă, începea cu întrebările:

— Cine-i acolo? Burdihan? Sânge rece? Vijyant? Pe urmă se ridica pe vârfuri, se uita pe fereastra înaltă din baie în timp ce eu îi sprijineam din spate corpul inegal și mă dojenea pentru indiferența mea.

— Sper ca, atunci când va veni clipa, să-ți acorde la fel de multă importanță cum le acorzi tu.

Era apoi imediat cuprinsă de furie:

— De ce să-și riște viețile pentru tine? Ce-i atât de valoros la persoana ta, domnule trăgător cu boabe de mazăre? Pun pariu că viețile lor sunt mai valoroase, că ar merita mai mult să fie protejate! Probabil că fiecare are în grijă o familie chinuită – o soție care robotește întruna, părinți bolnavi, copii în școli prea scumpe! În timp ce tu, domnule trăgător cu boabe de mazăre, și drăgălașa ta doamnă albă duceți o viață bună, plină de minciună, vă urâți unul pe altul, vă urâți părinții idioți și vă prefaceți că salvați poporul.

După ce continua așa o vreme, străbătând încăperea în lung și în lat, agitându-și brațele în aer, eu spuneam „Curvă nenorocită!” printre dinții încleștați, iar ea o lua razna. Perorația indignată devenea și mai gălăgioasă, și mai haotică.

— Statul se folosește de amărâții ăștia ca să-și atingă scopurile! Sunt polițiști. Ar trebui să protejeze oamenii obișnuiți, pe cei care au nevoie de apărare și de care n-are nimeni grijă, care sunt hărțuiți de oricine are un pic de putere și ceva bani. Ar trebui să se afle în sate și în mahalale, lucrând pentru cei asupriți, nu să-și petreacă zilele însoțind de colo colo un nenorocit elitist, în timp ce umblă brambura căutând câte un futai mic!

O priveam impasibil o vreme, apoi îi aruncam câte un „*Saali randi*!”. Din momentul acela și până când aveam să o lipesc de perete mai treceau doar câteva minute, pline de cuvinte abjecte – în engleză și în hindi –, tot felul de jigniri adolescentine, repetate la infinit, cele mai multe fiind termeni absurzi care desemnau organele genitale. Când o țintuiam de perete, obișnuita ei tiradă ideologică se transforma într-o chemare senzuală și provocatoare, rostită doar în hindi.

— *Arre*, du-ți puțulica în altă parte! Am mai văzut eu ca tine cu zecile! Și mai lungi, și mai groase! Ia-ți bețigașul ăsta de chibrit de aici și aprinde focul în Dolly-Folly! Pentru mine ai nevoie de o torță!

Părea făcută pentru a fi posedată în picioare, iar când eram în ea și avea umerii frumoși lipiți de perete, când degetele de la picioare i se întindeau și corpul întreg i se arcuia, când eram adânc înfipt în ea, susținându-i carnea plină cu mâinile, tonul ei începea să sune a implorare. Îi sărutam gura cu aromă de țigări și vocea îi devenea tot mai blândă, mai calină, începea să-mi șoptească nume dulci de alint și recunoștință; hindi dispărea cu totul, iar frazele în engleză înfloreau pline de afecțiune. Da, te rog, Doamne, ești minunat, este atât de bine, îmi place cum te miști, mi-e așa dor de tine, nu te opri, de ce nu ne putem vedea în fiecare zi, Dumnezeule, ești minunat, e așa de bine când te miști așa, e așa de bine, e așa de bine!

Mai târziu, goală în fața lui Bonaparte și întinsă pe spate, începea iarăși să se dea de ceasul morții. Acum însă cu mai multă blândețe, lansând ipoteze legate de polițiști și de ucigași.

Treptat, de-a lungul săptămânilor, a devenit convinsă de faptul că toată treaba era o înscenare. Dar, cu gândirea ei stranie, nu pentru mine era îngrijorată. Considera că sunt mai mult decât capabil să am grijă de mine însumi.

— Membru în toată regula al celei mai înalte caste din India, singurii adevărați brahmani din India modernă – burghezia anglicizată! Ai fost la școlile potrivite, vorbești limba potrivită, ai prietenii potriviți! Ești protejat de sistem, înțelegi sistemul, poți să te folosești de sistem cum vrei tu! De fapt, voi ați cam inventat sistemul! Singura castă pe care au creat-o britanicii ca să domine fără milă asupra celor patru ale bătrânului Dr. Manu[124]!

Mi-am propus să nu uit să-i dăruiesc un exemplar din *Manusmriti.* Dar știam la ce face aluzie. Era mai îngrijorată pentru amărâții pe care guvernul îi folosea în înscenare. Cei care ar fi trebuit să mă păzească și cei despre care se presupunea că m-ar fi împușcat. După cum s-a exprimat ea, adevăratele caste inferioare din India, care nu aveau nici bani și nici influență, erau folosite fără scrupule unele împotriva altora pentru a îndeplini scopurile clasei superioare. Al cărei membru cu drepturi depline eram eu.

La început voia să obțină de la mine doar informații, atât despre umbre, cât și despre criminali, iar când nu i le ofeream, se lansa în câte o tiradă furioasă.

— Cum se poate să nu vrei să știi? Cum poți să fii așa indiferent?

Și tot așa până o țintuiam de perete. Apoi a apărut o suspiciune tot mai serioasă legată de un complot sinistru. În varianta asta, eu eram un simplu pion. Soarta mea n-avea importanță, iar polițiștii erau victime minore, colaterale, afectați pentru că erau nevoiți să aibă grijă de mine. Adevăratele victime erau asasinii. Aceștia erau oamenii nevinovați cărora sistemul voia să le vină de hac – din motive care țineau de afaceri, politică, religie sau terorism, asta nu știam încă.

Da, pudra de talc a lui Jai fusese împrăștiată.

Eu eram talcul.

Asasinii… Asasinii erau adevăratele victime.

III

Domnul Lincoln îl întâlnește pe Frock Raja

În anul acela, ploile s-au întins până în septembrie, suferind parcă de epilepsie, cu izbucniri bruște – o cascadă de stropi mari, strălucitori se pornea dintr-odată, ducându-ne cu gândul la musonii din copilărie, când ne prindea zilnic câte o asemenea răpăială. Și chiar când se mai potolea, până să se facă o oră, canalele dădeau pe dinafară, drumurile se inundau și traficul se bloca la fiecare intersecție, la fiecare pasaj, la intrarea în toate coloniile. Cursul de masterat al Sarei avea de suferit din cauza traficului aglomerat, amărâții din castele inferioare cădeau în guri de canalizare neacoperite. În asemenea momente, era greu de crezut că acesta era un oraș modem, aparent atât de bine organizat, atât de arătos sub cerul senin și lumina soarelui, cu drumuri late, cu copaci bogați, cu poduri de beton care se întindeau spre ceruri.

Problema era cât se poate de concretă.

Într-un exces de zel de a înfrumuseța orașul, acesta fusese, pur și simplu, sufocat. Locuitorii New Delhi-ului, căutând în permanență moduri noi de a-și etala prosperitatea, cumpăraseră toate soiurile posibile de gresie și de piatră și le așternuseră peste tot. Marmură – verde, roz, buthaneză, nepaleză. Piatră – aurie de Jaisalmer, cenușie de Kota, roșie de Agra, roz de Jaipur. Granit – negru, maroniu, pestriț. Dale din ceramică – italienești, marocane, spaniole. Trotuarele, curțile, grădinile, aleile, spațiile deschise, totul fusese pavat și cimentat. Fiecare por al țărânei fusese blocat, orice respirație, împiedicată: pământului i se dăduse un lustru puternic, de

nepătruns. Picăturile mari de ploaie pur și simplu nu aveau unde să se ducă.

Și apoi, ca pentru a compensa, treceau zile în șir fără un strop de ploaie, rezerva de apă fluctua, transformatoarele slabe își dădeau duhul, iar duduitul generatoarelor și duhoarea fumului diesel umpleau aerul, arșița intra pe sub piele și ne ataca nervii, orașul întreg înjura și scruta cerul. Iar Sippy, în rarele lui momente de luciditate, spunea:

— *Sirji,* e blestemul vremurilor noastre, așa cum a rămas foarte puțin lapte în lapte, mai e foarte puțină ploaie în ploaie.

*

Aveam timp să ne preocupăm de prostii, cum erau starea vremii și ciudățeniile meteorologice, fiindcă nu aveam altceva de făcut. Prietenii lui Jai își pierduseră deja orice entuziasm față de afacerea asta. De luni întregi tot reduceau fondurile; revista scăzuse constant, de la o sută douăsprezece pagini, la nouăzeci și șase, la șaptezeci și două și acum la patruzeci și opt. La fiecare etapă, Jai li se adresase angajaților de parcă ar fi fost Abraham Lincoln când ținea Discursul de la Gettysburg, asigurându-i că lucrurile aveau să se schimbe și că ei aveau să fie nemuritori prin munca lor, că, de fapt, mai erau doar câteva zile până când situația avea să se îmbunătățească. Tot ce trebuia să facem era să stăm la posturile noastre și să tragem în continuare. N-a menționat în ce trăgeam. Afurisitul era așa de elocvent, cu ochii arzători și gesticulând cu brațele, încât până și eu îi cădeam în plasă. De fiecare dată, când ieșeam din transă, îmi spuneam că milenii întregi oameni ca el conduseseră popoare întregi spre morminte.

Acum ajunseserăm la patruzeci de pagini – revista era subțirică, neserioasă ca un pamflet – și salariile pe aproape o lună întreagă erau restante. Investitorii, prietenii lui Jai din școală, trei la număr, pe care îi botezaserăm Chutiya-Nandan-Pandey[25], nu ne mai răspundeau la telefon, până și

secretarele, care ne răspundeau întotdeauna cu același politicos „bineînțeles că vom transmite mesajul dumneavoastră”, aveau un ton rece. În mod ciudat, responsabilul cu conturile bancare, Santoshbhai, un bătrânel cu mustață de Hitler și șase șuvițe de păr lipite de-a curmezișul cheliei, încă ne vorbea cu mare căldură de câte ori îi telefonam, rugându-l cu cerul și cu pământul să ne mai facă un transfer de fonduri. Dar, bineînțeles, nu avea ce să facă.

— *Arre bhai*[26], eu doar țin socoteala banilor, nu-i câștig. Dacă aș putea să vi-i dau, n-ar fi nevoie să-mi ziceți de două ori. Să vă dea aprobarea *chhote sahib.*

Asta ne spunea mereu. Dar *chhote sahib,* Nandan din trioul Chutiya-Nandan-Pandey, era ocupat să bea whisky, să-și dea palme prietenești cu prietenii și nu era de găsit.

În disperare de cauză, neștiind ce să facem, dar conștienți că trebuia să facem ceva, îi telefonam întruna lui Santoshbhai, cu speranța deșartă că într-o bună zi, brusc, în mod miraculos, el avea să fie suficient de nesăbuit încât să ne trimită banii și să îi explice mai târziu lui *chhote sahib.* Asemenea inimosului și bătrânului cap de familie din filmele indiene, care, în cele din urmă, este ascultat de tânărul turc.

Trebuie să spun că nu eram chiar surprins că lucrurile mergeau prost. Fusesem întotdeauna sceptic în ceea ce privea faimosul trio, și cred că nici ei nu mă plăceau. În felul său entuziast până la orbire, Jai se dăduse peste cap să le sublinieze calitățile când porniserăm la drum. „Sunt băieți buni, și-au făcut deja milioanele, acum nu mai umblă după bani, vor să facă treburi sociale, chestii pentru suflet, îi știu de când umblau în pantaloni scurți, au fost mereu băieți de treabă, nu copii de bani gata. Oricum, n-o să găsim niciodată investitorul perfect pentru ceea ce vrem noi să facem, tipii ăștia sunt cel mai aproape de ce ne

trebuie nouă, cel puțin vorbim aceeași limbă, cel puțin o să reușim să ne înțelegem, gândește-te la tipul la care ne-am dus în Provinciile centrale, care voia o listă a tuturor activelor noastre – nici nu știam la ce naiba se referea –, gândește-te la nenorociții pentru care am lucrat, sigur nu poate să existe ceva mai rău de-atât!”

De fapt, tipii ăștia erau mai răi. Erau niște idioți. Nu erau destul de deștepți ca să se concentreze asupra efortului de a face bani, dar erau suficient de proști încât să cumpere ideea revistei de la Jai în mijlocul unui festival al venelor tăiate, într-o seară simandicoasă.

*

Prima oară când m-a dus Jai să-i cunosc, la barul unui hotel, am ajuns la concluzia că erau niște *chutiya.* Chutiya-Nandan-Pandey. Erau eleganți, în haine proaspete și apretate, cu manichiura făcută și cu părul aranjat, scăldați în parfum. Foarte scurtă vreme, la început, au avut accent american – doi dintre ei făcuseră facultatea în străinătate. Printre eforturile de a pune câteva întrebări serioase, au făcut o mulțime de glume idioate și au hăhăit tare, trăgându-și reciproc câte o palmă peste spate, peste mâini, peste coapse; erau încă la internat, chicotind cu gândul la breteaua sutienului profei de geografie.

Erau cu toții exportatori de confecții și făcuseră o grămadă de milioane folosind plantații întregi care furnizau marfă ieftină marilor magazine din Occident. Calvin Klein cusut în mahalalele indiene, genul ăsta de treabă. Doi dintre ei se ocupau cu lenjerie intimă și se numeau Kuchha King și Kuchha Singh (era un sardar[27] tuns). Cel de-al treilea purta numele de Frock Raja[28], după specialitatea pe care o avea. Absolvind aceeași școală cu pretenții ca Jai și nefiind în stare de altceva, fuseseră aranjați de tații lor într-o perioadă în care exporturile erau încurajate. Înainte ca piața să fi fost regularizată, ei câștigaseră destui bani cât

pentru cinci generații. Prăpastia dintre mahalalele indiene și Calvin Klein, dintre Jaunpur și Fifth Avenue era suficient de adâncă încât să încapă în ea averi imense și excesele lor.

Barul era plin de lemn lustruit și sticlă, cu ferestre cât pereții, prin care am privit o tipa albă care înota în piscina de un albastru-azuriu de pe partea cealaltă. Purta un bikini galben și deschidea gura într-un O larg de câte ori lovea apa. Ar fi trebuit să poarte o *burka* portocalie și să țină gura închisă. Apa din piscină strălucea de parcă fiecare strop ar fi fost lustruit înainte de a fi turnat înăuntru de chelnerii deosebit de servili care ne șopteau la ureche. Mare parte din India ar fi băut bucuroasă apa aceea, ca pe o delicatesă.

Aducându-mi aminte de Guruji, am devenit repede omul cu masca de fier, am dat iama într-un castron cu alune sărate și m-am instalat comod ca să urmăresc spectacolul. Jai se străduia să le facă pe plac amicilor lui, cu zâmbete nesigure și riposte trăsnite. Avea o capacitate uimitoare de a se coborî până la nivelul cretinului celui mai sărac cu duhul. Domnul Lincoln față în față cu poporul.

Până la sosirea celui de-al treilea rând de whisky, discutau deja despre prima petrecere aniversară – locul, muzica și starletele pe care ar fi vrut să le invite. Renunțaseră să mai încerce să mă implice și se bălăceau în propria încântare. Între timp, îmi îndopasem masca de fier cu un castron întreg cu alune și acum îl atacam și pe al lui Jai, punând în mișcare motoarele unei flatulențe monstruoase.

Despărțirea a fost un spectacol, cu îmbrățișări expansive și glume în gura mare. Domnul Lincoln trecea din îmbrățișare în îmbrățișare. Pe holul pavat cu granit al hotelului se simțea multă asemenea fericire gălăgioasă, reverberând peste tot în jur. Asta era boala națională răspândită cu cea mai mare viteză: euforia opulenței.

Aveam mâinile încordate, sătule de atâtea alune.

După ce au pornit în Mercedesurile și Pajerourile lor, în timp ce noi ne așteptam mașinuțele în foaier, Jai m-a întrebat:

— Ce părere ai?

— Chutiya-Nandan-Pandey.

Jai a izbucnit în râs și mi-a răspuns:

— Cine altcineva să sponsorizeze niște nebuni ca noi?

*

Data următoare am fost invitați să ne întâlnim cu ei la ferma lui Frock Raja. Era o bucată de pământ de două hectare, chiar dincolo de apartamentele ca niște cutii din Vasant Kunj, în care locuia Sara. Avea sirene din marmură scandinavă care stropeau cu apă, cu sâni mari ca de indience, tufișuri fasonate sub formă de dinozauri, o piscină sub formă de fustă evazată – cu un bar acvatic în dreptul taliei –, măști de Halloween luminate cu becuri, așezate pe ramurile tunse ale copacilor, pajiști bine îngrijite, împodobite cu păsări de metal gata să-și ia zborul, șiruri de stejari cu coroanele tunse la exact aceeași dimensiune, care mărgineau toate aleile, clopoței tubulari în fiecare colț al grădinii, un helești ca scos din Yeats, cu cele cincizeci și nouă de lebede din Coole[29], o sală de mese improvizată într-un pseudograjd, cu doi cai arătoși priponiți într-un colț ca să facă atmosferă. Puteai să îți mesteci mâncarea pe fundalul frământării copitelor și a târșâitului picioarelor.

În casă era un festival al imaginației cam la fel de aiuristic. O combinație nebunească de statui, tablouri, covoare, materiale, lămpi, mobilă, antichități, cascade – o mulțime de Buda din Orientul îndepărtat, Afrodite grecești, pălării și șei din Vestul Sălbatic, flinte vechi, paravane japoneze de mătase, macete amazoniene, măști africane, un uriaș rinocer din abanos, covoare persane. Îți făceai cu greu drum printre obiectele de decor. Domnul Lincoln a scos sunete lingușitoare de

admirație, în timp ce Frock Raja ne tăcea turul casei cu o dezinvoltură exersată. Eu îmi pusesem masca de fier la vederea primei sirene cu sânii mari.

După ce am fost conduși prin multe saloane, multe sufragerii, multe baruri, multe terase închise, ne-am întors la Grajd, barul-sală de mese împodobit cu cai. Cei doi armăsari frumoși erau priponiți dincolo de un paravan jos din sticlă și lemn, poziționat puțin sub nivelul podelei din scânduri pe care stăteam noi. Presupun că în felul ăsta puteai – dacă îți făcea plăcere – să-i privești fix în ochii triști. Pielea le strălucea, mirosul lor natural, înțepător, era redus la minimum; probabil fuseseră îmbăiați pentru petrecere. Domnul Lincoln a pus, foarte interesat, o sumedenie de întrebări despre rasa și viteza lor. Domnul Lincoln la cursele de cai.

M-am îndopat cu pumni întregi de caju. Masca de fier inaugurează fabrica de flatulență.

Kuchha King, Kuchha Singh și Frock Raja râdeau în hohote și-și ardeau câte o palmă cu fiecare ocazie. Domnii Chutiya Nandan-Pandey discută despre breteaua de la sutien a profei de geografie.

La un moment dat, Frock Raja a stins toate luminile cu o telecomandă. Deodată, am văzut strălucind deasupra noastră imaginea a mii de stele și galaxii. Având în vedere prezența cailor, am fi putut la fel de bine să ne aflăm în Vestul Sălbatic, sub cerul liber, pregătindu-ne pentru un duel. Era ceva chiar deosebit. Domnul Lincoln s-a pus pe miorlăieli admirative. Frock Raja a vorbit despre pacea în univers și a scos o mulțime de sunete zgomotoase de satisfacție.

Apoi luminile s-au aprins din nou și toată lumea s-a întors la datul de palme complice și la dezbaterea diferitelor soiuri de whisky *single malt.* Din Highland, din Lowland, din Speyside, afumat cu turbă, cu nasul îl simți nu știu cum, cu papilele

gustative nu știu cum, de culoarea chihlimbarului, auriu, scoțian, irlandez, simplu, în cocktailuri, cu buchet bogat de arome, cu nu știu ce. Și Michael Jackson! Asta m-a cam amețit, până mi-am dat seama că era vorba despre altcineva, nu despre extraterestrul dansator. În tot acest timp, domnul Lincoln le-a luat ochii cu gesturile lui bombastice și ochii arzători. Cât se poate de merituos în ceea ce privește masacrarea investitorilor nevinovați.

Schimbul entuziast de exclamații gălăgioase și nume de vedete a luat sfârșit abia când Jai a făcut prima încercare de a aduce în discuție detaliile afacerii, banii de care aveam nevoie pentru proiect, împărțirea acțiunilor. În următoarea oră, toată strălucirea sirenelor cu sânii mari, a glumelor cu palme prietenești, a tavanului înțesat de stele și a whisky-ului de bună calitate a pălit, în timp ce respectivii trei mari investitori îl făceau harcea-parcea pe Jai.

Domnul Lincoln a fost redus la un Abraham ezitant, stingher, greoi pe fundalul târșâitului picioarelor de cai, iar în vreme ce bărbatul cu masca de fier distrugea fără milă toate alunele caju din încăpere, a fost încheiată o afacere din care abia dacă ne alegeam cu o treime din ceea ce speraserăm. Ne-am întins cu toții și ne-am strâns mâinile, oficializând parteneriatul. Apoi cei trei s-au întors la a spune bancuri și a-și trage câte o palmă prietenească. Abraham era acum ca un băiețel în pantaloni scurți, elocvența lui fiind doar o amintire ștearsă.

Afară, pe aleea din imitație de piatră, Abraham a trecut din îmbrățișare în îmbrățișare, în timp ce sirena scuipa apă curată. Rămas în urma tuturor, am pipăit nițel sânul din alabastru al unei false Venus din Milo. Mi-a încăput numai bine în palmă și a fost o senzație plăcută.

Când eram în siguranță, dincolo de marile porți din fier, și ne apropiam de cutiile din beton din

Vasant Kunj, domnul Lincoln, revenindu-și treptat și reluându-și pantalonii de om mare, mi-a spus:

— Nenorociți jalnici! Negustori exploatatori! Niște *chutiya* afurisiți! În orice caz, am obținut ce voiam!

L-am privit lung și, îngrețoșat după atâtea alune sărate, i-am răspuns cu un chiorăit de stomac.

*

Nu am povestit nimănui despre toate astea. Cu părinții nu mai vorbisem despre asemenea treburi serioase de când îmi câștigasem primele rupii. Dolly-Folly era pur și simplu prea bătută în cap ca să pună vreo întrebare sau ca să i se spună ceva. Iar lumea îngustă a socrilor, a depozitelor bancare și a carnetelor de note în care trăia soră-mea nu lăsa loc pentru altceva în afara schimbului nostru anual de *rakhi*[30]. De data asta am lăsat-o pe dinafară și pe Sara, care, de obicei, îmi era confidentă. Știam că s-ar fi pus pe o predică isterică dacă ar fi auzit despre sufrageria cu cai și sirenele din marmură. Iar de data aceasta nu ar fi fost un preludiu pentru țintuirea de perete, ci un dezgust sincer. Intuiam unde se afla limita dintre cele două, iar cei trei clovni erau în mod clar dincolo de aceasta.

Tot ce i-am povestit a fost că investitorii erau niște prieteni de-ai lui Jai și că îi botezasem Chutiya-Nandan-Pandey. Asta a mulțumit-o. Mi-a spus:

— Bun! Poreclele și înjurăturile sunt răzbunarea proletariatului.

Nu am povestit nimănui, cu excepția lui Guruji. De-a lungul timpului învățasem că e bine să nu-i ascund nimic, nici măcar pe Sara. Reușea, cumva, să simtă tot ce avea să se întâmple în viața mea; iar de data aceasta aveam nevoie disperată de sfatul lui. Înainte să semnăm contractul de cesiune, m-am urcat în mașină într-o seară și am pornit pe Marele Drum al Caravanelor[31]. Până la ora opt ieșisem de pe podul Markanda, trecusem pe lângă

Shahabad și, în întunericul iluminat sporadic, găsisem vechiul smochin care marca drumul de pământ bătătorit care ducea spre ashramul său. Cu fâșiile de material roșu care fluturau în vânt – unele noi, cele mai multe uzate –, prinse de ramuri, copacul acesta părea viu, în mișcare. Discipolii lui Guruji erau din ce în ce mai mulți, dorințele lor umplând bătrânul copac.

Am condus încet, în viteza a doua, mașina legănându-se ca o barcă pe ape agitate. Ploile, tractoarele și căruțele cu boi – cu înaintarea lor chinuită și cu povara grea – lăsaseră găuri și șanțuri în drum, așa că trebuia să fiu atent pe unde ajung roțile. De câte ori le aliniam greșit și intram în câte un șanț, auzeam sunetul dureros al șasiului târându-se pe pământ. Farurile mai că se înecau într-un ocean de întuneric. Praful se ridica în mici explozii, înconjurând cu totul mașina. De câteva ori a trebuit să mă opresc de tot și să aștept să se așeze, ca să pot vedea în față. Când am oprit, am auzit, departe în spatele meu, pe drumul principal, scrâșnetul și huruitul camioanelor grăbite. În curând am văzut luminile *dera*[32]-ului lui Guruji. Erau patru: una puternică pe acoperiș și trei difuze, la extremitățile zidurilor. Porțile de fier erau păzite de o santinelă și a trebuit să cobor geamul ca să mă recunoască. Era un bătrân cu barba lungă și albă și un turban albastru, înfășurat lejer. Avea o pușcă veche cu două butoaie, a cărei curea era dintr-o pânză verde și groasă. O bandulieră de cartușe roșii îi era prinsă de-a curmezișul pieptului.

Guruji spunea că legământul puterii spirituale era neschimbător și clar: el îi putea apăra pe alții, însă nu și pe sine; îi putea îmbogăți pe alții, însă nu și pe sine. El singur putea avea grijă de cei mulți, dar cei mulți, împreună, trebuiau să aibă grijă de el.

Așa aș fi răspuns cinismelor Sarei și alor lui Jai, dacă aș fi catadicsit să răspund. Erau vanitățile – și limitele – rațiunii.

Dera era rudimentară. Doar niște cărămizi goale ținute laolaltă asimetric cu ciment cenușiu. Am parcat mașina lângă o magazie improvizată din șase stâlpi subțiri acoperiți cu fier ruginit. O parte din magazie era ocupată de Sumoul alb al lui Guruji – îl primise în dar de la un proprietar de moară recunoscător, din Yamunanagar, după ce salvase căsnicia fiicei lui –, iar restul era plin cu *charpoy*-uri proptite pe o parte. În timpul zilei, acestea erau luate și puse în jurul neemului mare, pe fiecare îngrămădindu-se mai mulți țărani.

La ora asta, *dera* era scăldată în liniște. Guruji se retrăgea din mulțime la ora șase în fiecare seară ca să mediteze în sanctuarul său, iar apoi era disponibil doar pentru câțiva aleși, după ora opt, după ce își termina meditația, baia cu apă rece și cina.

De jur-împrejur, câmpurile verzi ajungeau chiar până la pereții din cărămidă. Acum erau scăldate în apă până la genunchi ca să crească orezul și lumina lunii se reflecta în ele poetic. Din când în când se auzea strigătul gutural al unui brotac, repetat apoi de mulți alții. Din când în când sunetul acesta era urmat de un mic pleoscăit, când una dintre broaște hotăra să facă o baie. Deasupra tuturor se auzeau greierii. De aici nu se vedea drumul principal, dar uneori se auzeau zgomotele traficului.

Cineva m-a strigat de pe acoperiș, aplecându-se în afară peste balustrada joasă din ciment. Treptele abrupte, fără balustradă, erau în spate. Când am trecut pe lângă sala mare, unde Guruji își primea discipolii, am simțit mirosul acru al turtelor de bălegar arse în bucătăriile deschise. Erau destule cuptoare *chullah* acolo pentru prepararea unei mese pentru peste o mie de oameni – eveniment care avea loc de două ori pe an, de ziua lui Guruji și în ziua de *samadhi*[33] a lui *baba*[34] al său, pe 31 decembrie.

Anul trecut, prin micul ei vizor de activism englezesc, Sara mă atacase: „Ești la fel de idiot ca ăia care țopăie la petrecerile cretine, chiuind «An Nou fericit»! Ai tu marea mulțumire să faci o prostie pseudomistică, cu *piri*[35] și *baba*! Ai putea la fel de bine s-o arzi și la *Djinns*! Măcar să ai parte de o combinație ca lumea de pseudomodernism și pseudomisticism!” Era furioasă. Voise să întâmpinăm noul an în pat, uitându-ne la *Z* al lui Costa-Gavras. Urmând, probabil, un carnaval al invectivelor. Iar la miezul nopții aș fi strigat *„Saali randi!”*

*

În schimb, hotărâsem ca la miezul nopții să fiu martorul unei și mai mari agitații, la Guruji. În timp ce sute de discipoli se înghesuiau în *dera* – înfășurați în pături aspre, cu fețele ascunse în glugi ca să se apere de frig, cu copiii adormiți în brațe, stând jos, în picioare, îngrămădiți peste tot –, cântând cu tot mai multă pasiune, în cămăruța lui, Guruji începuse să se legene ca un palmier bătut de vânt.

Stătea pe o pernă veche îmbrăcată în satin maroniu, cu franjuri aurii, care odinioară îi aparținuse lui Babaji și pe care el se așeza într-o singură noapte pe an. Pe zidul din spatele lui erau imagini înrămate ale zeilor și zeițelor hinduse, ale lui Buda, Mahavira, Isus Hristos și, în persană, laude aduse lui Allah –, toate luminate de mici ghirlande cu beculețe.

Guruji nu avea nimic pe el în afară de *dhoti*[36]-ul lui roșu-închis; corpul îi era splendid în suplețea lui, coastele i se conturau perfect, iar tendoanele păreau funii întinse la maximum. Părul lung și des, presărat cu fire argintii, era desfăcut și flutura liber, în vreme ce Guruji se rotea din ce în ce mai repede din talie. Avea picioarele încrucișate – călcâiele proptite deasupra coapselor – și nemișcate, ca de piatră. Trunchiul însă parcă era din cauciuc.

Stătea pe o platformă de lemn. Nu era nimeni pe lângă el în afară de bătrâna sa mamă, o femeie fragilă ca o insectă, cu trăsături delicate și ochi strălucitori, al cărei cap cu părul alb ca zăpada era acoperit cu o *dupatta* albă. Un cerceluș de aur îi strălucea pe nas, însă brațele îi erau goale, nu purta brățări. Îl ținea pe Guruji de glezna stângă cu o mână osoasă. Era acolo ca o ancoră; ca să îl oprească, când avea să vină momentul, din a se ridica la înălțimi din care să nu se poată întoarce.

La nici douăzeci de centimetri distanță de el, dincolo de platformă, încăperea era plină cu cei mai loiali și mai apropiați discipoli, unii cu picioarele încrucișate, alții pe vine, alții în genunchi. Sute de bețișoare parfumate creau o ceață care se ridica ușor, camuflând mirosul sudorii și al păturilor.

Mă luptam să-mi păstrez locul în cadrul ușii, care era blocat de oameni țintuiți de-o parte și de alta. Mâna dreaptă mi-o încleștasem pe tocul de deasupra mea ca să-mi pot menține poziția. Fereastra micuță din partea cealaltă a încăperii era înțesată de figuri cu ochii mari. În spatele nostru, pe toată lungimea coridorului îngust, până în curte, corpurile înghesuite se mișcau încet, se împingeau ușor pentru a înainta, erau împinse înapoi, totul în ritmul incantației*: „Bhole, bhole, bam bhole*! *Bhole, bhole, bam bhole*!*”*. Difuzoare vechi, cu pâlnii largi din tinichea erau prinse de stâlpi și în copaci, iar cineva era la microfon, insuflând răbdare credincioșilor.

În timp ce minutele până la miezul nopții treceau, cântecul a devenit allegro și Guruji, în transă meditativă, a început să se învârtă din talie tot mai repede. Bătrâna lui mamă îl ținea în continuare de gleznă, în ochii ei citindu-se aceeași evlavie ca în ochii tuturor discipolilor din încăpere. Nimeni nu se mai foia, nimănui nu-i mai era distrasă atenția. Cei prezenți abia dacă mai răsuflau. Dintr-odată, inexplicabil, corpul subțire

al lui Guruji a început să piardă din putere, fiecare rotație devenind mai lentă decât cea dinainte. Mama l-a privit plină de îngrijorare. Apoi a întors capul și a făcut semn din ochi unuia dintre supraveghetorii loiali, Bhura, un sikh de vârsta a doua cu un picior afectat de poliomielită, care locuia în *dera* și îl slujea pe Guruji la orice oră din zi și din noapte. Bhura a scrutat oamenii de la fereastră, din ușă, din încăpere. Într-un colț îndepărtat era un grup de șase sau șapte femei, de toate vârstele, de la bătrâne la tinere, înghesuite sub pături maronii, cu fețele acoperite până la sprâncene.

Târându-și piciorul bolnav, Bhura și-a croit drum cu piciorul drept, dându-i la o parte pe cei din calea sa. Ochii tuturor îl urmăreau. Ajungând în colțul respectiv, s-a aplecat spre urechea unei cucoane grase, cu figură de buldog și cu grăsimea atârnându-i pe brațe. Ea l-a ascultat cu mâna stângă făcută pâlnie și apoi a început să șoptească ceva grupului de femei. A urmat un schimb de replici șoptite. Apoi grăsuna Bibi a apucat de ureche o tânără frumușică și a tras-o zdravăn. Fata s-a strâmbat, s-a tras la o parte, s-a ridicat și, ferindu-și ochii, și-a croit drum prin mulțime și a ieșit pe ușă, răzbind cu greu printre noi. Până și marii *piri* erau tulburați de furia unei femei.

Figura bătrânei mame s-a relaxat și aceasta i-a făcut semn din cap lui Bhura, care acum se întorsese la locul lui de lângă ușă. Servitorul schilod a reluat incantația cu o voce tunătoare. Guruji a început să se învârtă tot mai repede. Trunchiul lui descria cercuri complete, părul îi flutura. Cântecul a devenit tot mai intens. Apoi a început să își învârtă capul în alt ritm, de parcă gâtul i-ar fi fost făcut din cauciuc moale. În câteva clipe, imaginea a început să i se încețoșeze și conturul să i se estompeze, se rotea rapid și diferit din talie și din gât. Picioarele îi rămăseseră

nemișcate, ca de piatră, țintuite de gheara osoasă a mamei lui.

Deodată a răcnit – un sunet straniu, supranatural, din adâncul pântecului. Cu toții am înmărmurit în așteptare. Gâtul i se învârtea nebunește și părul lung și des îi biciuia fața cu o viteză orbitoare, ascunzându-i obrazul. În câte o clipă în care apucam să îi zăresc figura, vedeam că avea ochii închiși și trăsăturile chinuite. Mulți dintre cei prezenți și-au împreunat mâinile întru supunere și rugăciune. Bătrâna mamă și-a plecat capul, ca să nu fie lovită de părul care flutura.

S-a mai auzit un chiot adânc, un zgomot venit dintr-un loc necunoscut. Cuprins de o agitație copleșitoare, bărbatul de lângă mine a început să tremure și să bâiguie:

— Vine! Vine! Vine!

Mulți dintre discipoli tremurau deja. Un tânăr a leșinat, tremurând din tot corpul, și a fost purtat până afară – din mână în mână – fără a se isca agitație. M-am uitat la ceas. Rămăsese mai puțin de un minut. În Delhi, Jai dansa într-o încăpere cu lumini stroboscopice, cu mâinile în aer și cu un coif pe cap, pe vreo combinație de muzică hindusă, englezească și punjabi, lovindu-și încântat corpul de Chutiya-Nandan-Pandey și alții de teapa lor. Sara era în pat, în fața televizorului, alimentându-și furia în timp ce protestatarii antirăzboi ai lui Gavras erau bătuți. Cineva trebuia să plătească pentru asta. Era posibil să fiu eu acela.

Din Guruji se mai vedea acum doar părul care zbura, mișcându-se pe o melodie celestă, țintuit pe pământ doar de gheara mamei lui. Se auzea un vuiet tare – mult mai tare decât răcnetul de mai devreme –, ca atunci când se apropie tunetul, ca răgetul unui tigru. Acoperea cântecele, sufoca orice răsuflare; când sunetul s-a oprit, Guruji era nemișcat și nu se mai auzea nimic. Părul îi atârna umed pe lângă fața osoasă, parcă ar fi fost scăldat în apă, iar fața și trunchiul îi străluceau de

transpirație. Avea ochii închiși. Dar nu gâfâia. De unde mă aflam eu – nu mai mult de doi metri și jumătate distanță – nici măcar nu părea că respiră. Toți așteptau nemișcați.

Pentru mine era prima dată, însă de față erau oameni care îl mai văzuseră. Asta nu diminua înfiorarea; dimpotrivă, părea să o sporească.

Câteva momente mai târziu, când Guruji a deschis ochii, aceștia nu mai erau ai lui. Bătrâna sa mamă a căzut imediat în genunchi și și-a lipit fruntea de podea în fața lui. Apoi, ridicând capul, a zis cu o voce răsunătoare:

— *Babaji di jai ho*!

Imediat a strigat și Bhura:

— Babaji a sosit! *Babaji di jai ho*!

Și, într-o singură voce, discipolii din toate colțurile *dera*-ului au strigat:

— *Babaji di hai ho*!

Am strigat și eu. Era uluitor.

Babaji, marele *pir* din Machela, care odată îndepărtase armata invadatoare a șahului Nadir de satele de sub protecția sa, căscând peste noapte o prăpastie în calea prădătorului. Simpla lui atingere putea seca furunculele, putea usca abcesele, putea suda oasele, ușura durerea și vindeca bolile. Cunoștea viitorul și trecutul, putea schimba prezentul, nu făcea nicio diferență între hinduși și musulmani și nu aparținea niciunora. Binecuvântarea lui putea aduce fertilitate vitelor și femeilor sterpe; dărnicia lui aducea roade eforturilor cuplurilor căsătorite și negustorilor; putea invoca ploaia când pământul crăpa de uscăciune și putea invoca soarele când pământul se îneca. Trăise o sută de ani și nu murise, ci intrase în *samadhi.* Acesta era Babaji – marele *pir* din Machela –, care trei sute de ani mai târziu îl alesese pe Guruji ca discipol, pogorându-și puterile asupra lui. Acestea nu erau niciodată mai mari decât în noaptea de *samadhi,* pe 31

decembrie, când Babaji intra în corpul lui Guruji și devenea el, la propriu.

În această noapte magică, toate problemele – furunculele, vitele, comerțul și cariera, durerea, pasiunea, proprietățile și copiii –, tot ce îi supărase pe discipolii săi în anul acela și îi lăsase nemângâiați avea să fie rezolvat de însuși marele *pir*.

Prima credincioasă care s-a prosternat în fața lui a fost bătrâna, mama lui Guruji. Ea s-a aplecat în față, și-a spus păsul, i s-a răspuns și a fost binecuvântată. Apoi a urmat tatăl lui Guruji, înalt și înțelept, pe vremuri un neînsemnat plugar, care muncea la câmp toată ziua pentru prosperitatea pământului altcuiva și a cărui viață fusese transformată de faptul că era tatăl unui bărbat sfânt. Apoi a urmat umilul Bhura, cel mai iubit discipol al lui Guruji, cu piciorul schilodit și cu inima nobilă. Apoi soția lui Guruji, fiul, fiica lui. Fiecare se prosterna, întreba, primea binecuvântarea și se retrăgea; însă nu se prosternau în fața tatălui sau a soțului, nu în fața fiului lor, ci în fața spiritului, a celui ridicat la ceruri, a celui mai puternic, care se afla acum în mijlocul lor. Abia după două ore s-a golit încăperea, fiecare discipol primindu-și momentul anual.

În tot acest timp, Guruji-Babaji nu și-a clintit partea de jos a corpului. A rămas așezat pe perna maronie, cu tălpile sprijinite pe coapse. Pe măsură ce fiecare credincios venea cu propria listă de probleme, el își înclina capul osos, asculta răbdător, întreba, răspundea, întreba, răspundea; iar când termina, lua o monedă dintr-un borcan imens aflat lângă el, plin de monede vechi de zece paise și douăzeci și cinci de paise, dar și cu monede noi de cincizeci de paise, de o rupie, două rupii și, din când în când, de câte cinci rupii; atingând moneda de fruntea sa, se concentra preț de o clipă și apoi i-o dăruia discipolului.

Moneda era un talisman. Îi proteja, îi lega.

Bhura spunea mereu, cu un râs grav: „Ăsta este sistemul de telefonie mobilă al lui Guruji. Așa ține el legătura cu cei pe care îi iubește”.

Moneda trebuia să stea în timpul zilei într-un bol cu apă curată de la chiuvetă, în fața zeității casei – oricare ar fi fost aceasta –, iar noaptea trebuia pusă sub pernă. În timpul călătoriilor, când nu exista la îndemână reprezentarea zeului, moneda trebuia pusă la poalele oricărui copac sau plantă, chiar și la cele de interior, pentru că nu era nicio diferență între energia zeilor și cea a naturii. Acestea se puteau substitui una alteia.

Era trecut de ora două când am ajuns la picioarele lui Guruji-Babaji. Bătrâna lui mamă își lăsase *dupatta* albă legată de glezna lui, ca un frâu pus puterii sale tot mai mari. Când totul avea să ia sfârșit și Babaji se va fi retras, aceasta avea să fie desfăcută și luată înapoi. În momentul acela, *dhoti*-ul roșu ca sângele și *dupatta* albă, care se revărsa din dreapta taliei lui Guruji, unde i se odihnea glezna stângă, erau ca penele superbe ale exoticei păsări a paradisului. Ochii veseli ai lui Guruji erau astăzi înlocuiți de privirea sumbră a lui Babaji. Nici urmă de întâmpinarea jucăușă cu care mă primea de obicei, spunându-mi *Shehri sher*: Leu de oraș.

Chiar și cu ferestrele și ușa deschise, în încăpere se simțeau umezeala, căldura și mirosul corpurilor înghesuite. Din când în când, bețigașele parfumate răzbeau, reușind să acopere mirosurile oamenilor. Pe peretele din spatele lui Guruji, câteva dintre beculețele care înconjurau imaginile se arseseră, lăsând găuri negre în ghirlande. Restul sclipeau în continuare. Erau ca niște scoici strălucitoare în carcasele lor galbene, roșii, verzi și albastre de plastic, aspre și crăpate.

— Babaji-Guruji, fac ceea ce trebuie?

Mi-a răspuns cu o voce care nu era a lui:

— Fii fără teamă, fiul meu, vei ști când nu va fi așa.

— Voi avea succes în ceea ce vreau să fac?

— Succesul e o iluzie, copilul meu, știi asta. Dar da, vei primi succesul pe care îl cauți și pe care îl meriți.

— Pot să am încredere în cei cu care pornesc la drum? Încă nu i-am cunoscut, dar Jai spune că sunt oameni buni.

— Ai grijă. Întotdeauna să ai grijă. Cei foarte bogați și cei foarte săraci au întotdeauna aparențe care înșală – unul îți ia ochii cu ce are, celălalt ți-i ia cu ce nu are. Ai de-a face cu oameni care nu se gândesc decât la sine. Nu le pasă de tine. Au bani, însă nu și o busolă morală. O să te stoarcă și apoi o să te scuipe, ca pe sâmburele de mango. Trebuie să-i folosești tu înainte să te folosească ei pe tine. Nu fi mangoul, fii gura care îl suge. Fructul e gustos, dar să nu uiți niciodată că gura este cea care simte gustul.

L-am întrebat, încă atingându-i genunchii nemișcați:

— Și Jai, partenerul meu, va fi totul în regulă cu el?

Cu ochii pe jumătate închiși, Guruji-Babaji mi-a spus:

— Ai grijă și cu el. Nici lui nu-i pasă de tine. Când l-ai adus aici odată, am văzut cum mă privea. Cu lipsă de respect, cu suspiciune, cu aroganță. Oamenii ca el, din marile orașe, sunt de părere că pot găsi adevărul lucrând în birouri mari și citind cărți groase. Dar adevărul i se arată doar celui care acceptă un guru, care acceptă pe cineva mai presus de el. Până și gurul are nevoie de un guru. Până și domnii universului – Brahma-Vishnu-Mahesh – se închină unul altuia în rugăciune când se confruntă cu o problemă al cărei răspuns nu-l pot găsi. În fiecare zi, oamenii trebuie să scape de veșmântul mândriei dacă vor să se scalde în apele adevărului. Prietenul tău poartă pe el prea multă mândrie, prea multă vanitate – niciun adevăr nu-i poate atinge pielea. De fapt, se temea chiar și că te-ai afla sub

protecția mea. Trebuie să-l folosești și pe el înainte de a te folosi el pe tine. Stoarce-l înainte să te stoarcă el. Fii gura, iar pe el fă-l mangoul.

Acesta era unul dintre marile merite ale lui Guruji. Inima pragmatică care bătea într-un corp al spiritualității. Înțelegea că cele două laturi trebuie să lucreze împreună pentru a putea însemna ceva. L-am văzut oferind sfaturi despre cum să scapi prin subterfugii de vecinii avari, cum să vinzi o vită înainte ca defectele ei să se vadă, cum să te asiguri că soacră-ta va pleca la ea acasă în fuga mare; cum să-ți disciplinezi copiii recalcitranți prin coerciție și păcăleală. Cum să-ți farmeci șeful ca să te promoveze și cum să seduci banca pentru a primi un împrumut.

În timp ce mă aplecam în față și vorbeam cu capul în jos, încăperea din spatele meu devenea din ce în ce mai haotică. Cu fiecare discipol care primea binecuvântarea lui Guruji și pleca, alți doi încercau să se strecoare înăuntru. Odată ce tensiunea metamorfozei luase sfârșit, mulțimea nu mai era tăcută. Se auzea un zumzet constant al discipolilor care șușoteau, întrebau, îl îndemnau pe cel din fața lor să se miște odată. Bhura se folosea de o nuia subțire, abia ruptă din copac, să-i pedepsească pe cei mai agitați. Era ordine doar în spațiul din fața lui Guruji.

— Guruji-Babaji, este ceva anume ce ar trebui să fac?

Cu vocea marelui Pir, mi-a răspuns:

— Coase-ți gura. Găsește firul cel mai rezistent și coase-ți cu el buzele. Vorbele îți pot încurca dușmanul, dar tăcerea îl încurcă și mai tare. Lasă-ți dușmanul să-și etaleze abundența de săgeți, lasă-l să se întrebe dacă tolba ta e goală sau plină.

A închis ochii, a băgat mâna stângă în borcanul de sticlă și a pipăit monedele. A scos una, și-a lipit-o de frunte în timp ce rostea binecuvântările și mi-a pus-o în palmă. O monedă grea, de cinci rupii. Mi-a pus mâna pe cap, și asta a fost tot. A trebuit

să-mi croiesc drum spre ieșirea din încăperea aglomerată.

Guruji-Babaji nu avea să se miște de-acolo până la ora cinci în seara următoare, până ce nu va fi avut să asculte fiecare discipol, oferind sfaturi, monede și binecuvântări. Apoi urmau ritualurile întoarcerii. Bătrâna mamă avea să dezlege *dupatta* albă, Guruji avea să coboare de pe perna maronie a lui Babaji; copiii lui aveau să-l îmbăieze într-o găleată de *gangajal*[37] păstrat special; părul său lung avea să fie prins din nou, legat într-un turban de culoarea șofranului; apoi avea să-și încheie postul negru de treizeci și șase de ore cu un pahar de lapte cald, în timp ce Bhura avea să îi maseze picioarele.

La momentul respectiv nu-i cunoscusem încă pe Chutiya-Nandan-Pandey, doar auzisem de ei de la Jai.

*

Când m-am întors la el, multe săptămâni mai târziu – dar înainte de semnarea contractului – și am urcat scara dreaptă care ducea pe acoperișul din spate, cu nările pline de mirosul înțepător al bălegarului ars, l-am găsit pe Guruji așezat cu picioarele încrucișate pe un *charpoy.* Pe un preș așezat pe jos, înfășurați în pături cenușii, erau câțiva săteni. Era a doua săptămână din februarie și afară era un frig oribil, dar Guruji era îmbrăcat doar cu un *dhoti* alb și subțire și cu un șal maroniu aspru pe umeri, iar trunchiul subțire îi era gol în lumina felinarului. Își pusese turbanul de culoarea șofranului și fuma din narghilea. Primul lucru pe care mi l-a spus a fost:

— *Haan, Sher* Dilliwalla, ai luat cina, sau nu? Du-te și mănâncă înainte să stăm de vorbă.

Douăzeci de minute mai târziu, mă întorceam pe acoperiș, simțind încă în stomac căldura terciului cu pâine. Siluetele înfășurate în pături dispăruseră, rămăsese doar Bhura alături de Guruji – îi masa gambele.

— Ai făcut-o?

— Nu, i-am răspuns eu. Nu încă. Cum aș putea s-o fac fără binecuvântarea ta?

Apoi i-am explicat afacerea, i-am povestit întâlnirile cu trioul de investitori. La un moment dat, când îi descriam ferma lui Frock Raja, a pufnit și mi-a spus:

— De asta se spune că zeii le dau avere prea mare celor pe care vor să-i facă proști!

Am încheiat spunând:

— Ne dau mult mai puțin decât ne-am fi așteptat.

A rămas tăcut. Auzeam din când în când strigătele unei păsări de noapte, uneori chiar deasupra noastră. Îmi era frig chiar și în haina mea cu mesadă și-mi ridicasem gluga în jurul urechilor.

Guruji mi-a spus:

— Te înșeli.

Am așteptat, privind în sus și încercând să văd strălucirea slabă a Căii Lactee. O stea căzătoare a deschis drumul. Întinderea cerului era atât de mare și atât de plină de stele, încât doar Domnul ar fi putut să o umple.

În cele din urmă, a spus:

— Ce avem noi? Nimic. Putem să facem ce ne dorim cu acest nimic? Nu putem. Călătorul înțelept se folosește de orice cal pentru a ajunge la destinație. Nu-și face probleme în legătură cu cine este proprietarul animalului. Se gândește doar la plăcerea de a-l călări, de a-l convinge să-l ducă acolo unde vrea să ajungă. Avem țeluri, dar nu avem cal. Ne trebuie un cal, chiar dacă e îmbrăcat în haine de femeie. Trebuie să călărim animalul care ne așteaptă în fața ușii. Mai târziu, dacă găsim unul mai bun, îl putem schimba. Să nu fim ca neghiobul care stă în curte, dezbătându-și călătoria; să fim asemenea aventurierului care pornește în călătorie. Când bolile și păcatele trebuie să te ajungă, o fac la fel de simplu pe drum sau acasă. E mai bine deci să le întâmpinăm plini

de curaj, pe drum, decât ascunzându-ne temători în casă.

M-am gândit la Frock Raja și la sirenele lui din care curgea apă. Numai Guruji ar fi putut ajunge la o concluzie atât de înălțătoare pornind de la așa ceva.

Când am plecat, Guruji mi-a spus să împart două kilograme de făină și două de orez săracilor din fața unui templu în fiecare zi de luni, dar și ca în prima zi a fiecărei luni să lansez pe apă curgătoare o candelă aprinsă. Mi-a spus să nu mai mănânc carne și să nu beau alcool marțea, iar dacă aș fi putut să renunț la ele definitiv, marele *pir* din Machela ar fi fost foarte fericit.

Mi-a mai spus și că ar fi trebuit să semnez contractul între orele cinci și jumătate și șase și jumătate seara, când nu era nici întuneric, nici lumină, când armata de spirite care acționau la porunca lui era cel mai puternică și avea să-mi fie alături, apărându-mi interesele. Așa am și făcut, insistând asupra orei – nu le-am dat nicio explicație, am spus doar că, dacă nu îmi respectau dorința, mă retrăgeam din afacere.

Fața mea hotărâtă l-a împiedicat pe Jai să-mi țină o predică. Am semnat înțelegerea lângă piscina în formă de rochie, cu stiloul Mont Blanc al lui Kuchha King, în timp ce lumina zilei se stingea delicat deasupra copacilor tunși simetric, iar clopoțeii răsunau angelic, după care a urmat o porție zdravănă de palme prietenești. S-a deschis o sticlă mare de șampanie, care a făcut multă spumă, iar eu a trebuit să mă lupt cu acreala ei. Apoi domnul Lincoln a ținut un discurs care scula părul pe tine, iar pe bărbații-n toată firea îi făcea să plângă.

IV

Pinguini și ucigași

A existat un moment – prima oară când i-am văzut – în care am simțit un val trecător de curiozitate și aversiune, dar s-a dus repede, înecat într-o indiferență profundă. Nu voiam decât să scap de acolo cât mai repede cu putință.

Încăperea imensă, cu tavanul înalt, era plină ochi. Era o forfotă permanentă, în timp ce oamenii se împingeau să intre și să iasă, vorbind între ei în șoaptă. Emoțiile celor din jur erau la cote înalte: pe toate figurile se citeau neliniștea, teama, agresivitatea, resentimentele, disperarea. Singurii calmi păreau să fie oamenii în uniforme negre împrăștiați prin peisaj, ca niște pinguini în elementul lor, care se deplasau ușor prin ghețarul lipsit de inimă al justiției organizate.

La cinci minute după ce intrasem pe porțile impunătoare din fier ale Patiala House, mi-am dat seama că urma să am parte de o experiență care avea să schimbe pentru totdeauna felul în care priveam această minune numită India. Până la finalul zilei aveam să aflu că niciun indian mic-burghez, de la o școală cu nume de sfânt, cu călugărițe care cântau și preoți care îi băteau cu nuiaua, care ciripeau în engleza reginei și îi tot dădeau înainte cu libertatea și democrația, nu avea habar cum era, de fapt, țara lui, dacă nu pășea prin ghețurile aspre ale sistemului său legislativ. Dacă nu se împrietenea cu un pinguin descurcăreț, care să îi arate niște radiografii înfiorătoare ale marelui corp al legii și justiției indiene.

Dincolo de porțile tribunalului se întindeau impunătoarele drumuri ale cartierului Lutyens din Delhi, unduindu-se cu o siguranță imperială în jurul edificiilor mărețe ale Stadionului Național, Galeriei Naționale de Artă Modernă și Porții

Indiei, apoi se deschideau larg spre Dealul Raisina, unde monoliții Blocului de Nord și de Sud continuau să fie metafore ale caracterului dictatorial și impenetrabil al statului, înainte de a se înfunda în interiorul extravagant de vast al Palatului Prezidențial, o metaforă cât se poate de potrivită a decorării fără minte. Patrulate de jeepurile poliției, acestea erau drumuri ceremoniale, închizând ca într-un cocon un spațiu în care statul se convingea în permanență singur de propria putere și de propriul rost. Orice pitic îmbrăcat în uniforma statului putea aduce în genunchi cel mai înalt cetățean al țării.

Dar, între porțile înalte ale tribunalului, splendoarea statului era depășită de haos. Din momentul în care pășeai înăuntru, trebuia să-ți croiești cu greu drum printre scuterele, bicicletele și mașinile parcate, făcând slalom printre grupurile de petiționari, pinguini, polițiști – care, în mod ciudat, se țineau de mână cu cei pe care îi aveau în arest, ca niște iubiți, întrucât Curtea Supremă interzicea încătușarea în cazul infracțiunilor minore. Peste tot erau praf, gunoi și voci gălăgioase, garduri de sârmă puse alandala, peste care trebuia să sari. Zumzăitul care umplea aerul era al afacerilor. Un bazar activ, unde puteai încheia orice târg voiai, atâta vreme cât aveai atitudinea potrivită și portofelul plin. Mergând spre clădirea din spate, ca să mă întâlnesc cu avocatul, am văzut chioșcurile avocaților, care arătau ca și cum s-ar fi ocupat mai curând cu vânzarea de mărunțișuri – țigări, *paan*[38], biscuiți, dulciuri – decât cu probleme legale serioase.

În interiorul clădirii odinioară opulente, construite pe timpul rajului pentru a servi drept avanpost în Delhi al casei regale Patiala, și gloria statului era în paragină. Scările sub formă de spirală, podelele din marmură, balustradele din lemn de tec, ferestrele împodobite cu sculpturi, tavanele înalte – toate arătau dezolant. Totul era

murdar, jegos și scorojit. Fiecare colț avea un clarobscur de pete de *paan* roșii ca sângele. În ciuda dimensiunilor maiestuoase, coridoarele erau întunecoase, pline de igrasie și prost luminate, lumina care venea de la ferestre și ventilatoare fiind estompată de praf și de mobilă. Ferestrele mai erau acoperite și de oameni – șezând, în picioare, încercând să-și croiască drum. Mulți dintre aceștia erau, în mod evident, țărani, cu fețele nerase și slabe, iar păturile groase în care erau înfășurați și corpurile lor emanau mirosul greu de animale și sudoare. A trebuit să întind mâinile și să împing, pur și simplu, oamenii la o parte ca să putem trece. Umbrele mele au făcut același lucru, împărțind coate în stânga și în dreapta. La un moment dat, când tocmai începuse să-mi facă plăcere să-i împing pe idioți, Sara m-a împuns în fund, avertizându-mă furioasă s-o las mai ușor. Când m-am dus să mă piș în pisoarul improvizat de sub scară, a trebuit să plătesc o rupie pentru această onoare și să supraviețuiesc unei putori de pișat proaspăt care ar fi descurajat și cel mai hotărât împricinat.

Teama de justiție afecta, fără îndoială, vezica.

*

În văgăuna asta infernală, am fost conduși de pinguinul meu într-o încăpere cu tavanul înalt, la fel de neîngrijită și murdară. Se simțea freamătul unei agitații silențioase, haosul obișnuit al locului fiind ținut sub control doar din respect pentru decorul oficial. Corpurile înghesuite gravitau în jurul dulapurilor de lemn urâte și murdare, iar printre dosarele prăfuite îndesate în ele domnea dezordinea. Acestea erau prinse laolaltă cu sfori de diferite culori, iar din mormane se iteau colțuri murdare de hârtie. De fiecare dată când un funcționar deschidea vreun dulap, dosarele se prăbușeau peste el și, cuprins de panică, trebuia să le țină cu o mână, în timp ce îl căuta și îl scotea pe cel dorit. Ca și la *dera* în noaptea metamorfozei, în

toată această hărmălaie era un singur punct de calm: platforma ridicată din capătul încăperii, unde, în spatele unui birou masiv de lemn, ședea un bărbat cu înfățișare de funcționar și ochelari cu rame negre.

Gurujiul acestui tărâm la fel de suprarealist.

Spre deosebire de gurujiul meu, acestuia i-ar fi prins bine o mână de ajutor să-și schimbe înfățișarea. Era tânăr, cu o figură molatică, palidă și maxilarul căzut. Nu părea în stare nici să medieze o ceartă între propriii copii. Cineva ar fi trebuit să-i fi dat o perucă albă și ondulată, să-i fi prins de bărbie o barbă falsă. Câțiva funcționari adevărați stăteau în jurul lui și luau notițe, unul tasta de zor la un calculator soios și îngălbenit, iar un pierde-vară de lângă el striga deranjant de tare numerele cazurilor și numele implicate, în timp ce altul, și mai jos pe scara evoluției, aflat lângă ușă, prelua chemarea. Pe cele trei rânduri de scaune șubrede de lemn aflate în fața băiatului palid stăteau un amestec de pinguini și împricinați.

Argumentele erau prezentate și ascultate în cadrul unor consultări conspirative. Nu erau anunțate, nici declamate, nici afirmate. Se strigau un număr și un nume și un grup de pinguini – urmați de clienții lor cu ochii sticloși – se strecura prin îmbulzeală și apărea chiar sub scaunul înalt. Apoi urma un schimb grăbit de șoapte, presărate cu o mulțime de „Înălțimea Voastră” și „domnule judecător”. Apoi, absurd de repede, se ajungea la un acord – simplu, era vorba de data următoarei înfățișări – și domjudecător, acel guruji al tribunalului, îi spunea ceva bărbatului de la calculator aflat în dreapta sa, închidea dosarul, îl lua și-l arunca spre celălalt funcționar. În clipa aceea, pierde-vară – care în tot timpul ăsta fusese ocupat să facă mici înțelegeri cu pinguinii de pe lângă el, vorbindu-le din colțul gurii, cu ochii fixați pe scaunul înalt – lătra un număr și un nume noi, celălalt le repeta ca un ecou și mulțimea

începea să freamăte, împingând la înaintare următorul grup de jucători. Nu era nici prânzul și, judecând după numerele strigate, domjudecător făcea cât ai clipi curățenie în societate, aducând deja dreptatea în douăzeci și opt de cazuri.

În mod curios, toți pinguinii păreau să fie prieteni între ei, deși clienții lor încercau să se omoare. Înainte de a apărea în fața platformei lui domjudecător, păreau să lucreze împreună la strategiile celor două părți. Pinguinul meu, Sethiji, era gras și de vârsta a doua, cu buna dispoziție și siguranța de sine a unui intermediar. Era o rudă îndepărtată a lui Jai și o versiune mai vulgară a acestuia, cu aceeași capacitate de a îmbrobodi oamenii. În drumul nostru prin dreptul scărilor și pe coridoarele aglomerate, toată lumea părea să-l cunoască. Când am ieșit de la pisoar, abia mai respirând, s-a supărat că plătisem, spunând că îngrijitorul ar fi trebuit să știe cu cine venisem acolo. Voia să intre și să-i ia înapoi rupia.

În încăperea cu tavanul înalt, funcționarii au ridicat pe jumătate mâna să-l salute, iar pierde-vară l-a salutat în toată regula. Mi-a spus cu un zâmbet încântat:

— Îi plătesc să facă asta de câte ori apar cu un client nou. Întărește încrederea clientului. Ție îți spun asta fiindcă faci parte din familie.

Zâmbetul încântat nu îl părăsea nicio clipă, iar la fiecare propoziție mai strângea câte o mână. Peste tot în Delhi, să te pui bine cu oamenii este o afacere disperat de tactilă: câte o palmă, câte o apăsare, câte o strângere. Dezgustat, mi-am băgat mâinile în buzunare, așa că a început să pună mâna pe una dintre umbre. Îi spunea Sarei *bhabhiji*, presupunând că era soția mea, și îi făcea câte o plecăciune curtenitoare la câteva minute, provocând-o să-i arunce o privire fioroasă. Ajunși înăuntru, a dat pe cineva la o parte de pe un scaun, însă ea a refuzat să se așeze.

Burdihanul lui Sethiji era atât de spectaculos, încât avea nevoie de bretele care să-i țină pantalonii. Costumul negru era atât de uzat, că aproape strălucea, gulerul cămășii albe era străveziu, iar pantofii de piele, scâlciați.

— Doamna Dreptate, știți prea bine, este oarbă, a zis. Contează doar greutatea din balanță. Cu cât mai mare e greutatea, cu atât mai mari ne sunt șansele.

Degetele mari îi stăteau agățate de bretele și ieșeau rapid după fiecare propoziție, întinzându-se după cineva.

Avea cu el trei pinguini foarte tineri, un fiu și doi nepoți, care se învârteau pe lângă el atenți, așteptând ordine. Sethiji era un adevărat rege-pinguin, un maestru al jocului. Nu vorbea niciodată tare sau nepoliticos, își șoptea ordinele cu zâmbetul acela nedumerit; cu privirea plină de o mirare comică. Băieții – în costume negre elegante, cu mușchi de sală, pielea strălucitoare și părul dat cu gel – se repezeau să le îndeplinească. La un moment dat ne-a mânat pe toți într-un colț izolat al coridorului și băieții lui ne-au servit cu ceai fierbinte, *lassi* rece și colțunași crocanți. Umbrele au înhățat totul, eu am dat pe gât niște *lassi.*

— Ce escroc nenorocit! a zis Sara.

Sethiji i-a răspuns cu același zâmbet:

— Poți să supraviețuiești justiției, dar foamei nu-i poți supraviețui, după care a întins mâna spre una dintre umbre.

În colțul cu pricina era o fereastră uriașă – construită pentru încântarea prinților –, însă era jegoasă și închisă. Dădea spre copacii verzi și bogați de afară, iar Sara se uita pe geam, ca într-o schiță artistică în cărbune, corpul ei inegal părând brusc o invitație. Știam că fierbea, indignată de toate chestiile în legătură cu care îi plăcea să se indigneze. Locul ăsta era un paradis al indignaților. Aducând-o aici, îi dădusem deja combustibil

pentru săptămâni întregi de perorații. Și încă nu se terminase. Sărăcie, justiție, clasă, democrație. Se întrevedea o țintuire de perete spectaculoasă.

Bineînțeles, Sethiji punea paie pe foc întruna. La un moment dat i-a sunat mobilul. Cu mâna stângă priponită în elasticul dungat al bretelelor, și-a scos telefonul butucănos cu mâna dreaptă și l-a așezat la o distanță respectabilă de ureche.

— Bună, dragă, a spus el cu zâmbetul lui nedumerit. Nu, doamnă, n-am nevoie de un împrumut. Nici pentru casă, nuntă, mașină sau căruță. M-aș recăsători eu, dar soția mea mănâncă două linguri de Chyawanprash[39] în fiecare zi și nu dă semne că o să moară în următoarea sută de ani. Pentru educație? Doamnă, mai bine dau foc banilor decât să-i cheltuiesc pe educația fiilor mei. Directorul liceului mi-a spus să-i iau acasă, că așa le asigur o educație mai bună. Doamnă, de asta mă gândesc să-i fac pe amândoi avocați. Doar ce-i respinși pot înțelege durerea celor asupriți! Mașina mea, doamnă, este un Maruti roșu. Chiar credeți c-ar trebui să cumpăr alta? Și să opresc tratamentul tatălui meu? Moare de cancer. La intestin, știți dumneavoastră, intestinul. Sigur că știți, toată lumea știe intestinul! Dar e bătrân, nu-i o problemă dacă moare acum, poate îl duc la incinerare în mașina cea nouă. Asta i-ar face plăcere! Nu, nu, doamnă, nu închideți încă! Stați, am și eu să vă spun ceva! E cumva cineva în familia dumneavoastră care a fost violat, ucis sau care s-a sinucis? Doamnă, firma mea de avocatură este specializată în cazuri de viol și de crimă. Nu, nu, doamnă, nu închideți încă… Dumneavoastră m-ați sunat, acum trebuie să mă ascultați. Bine, bine, nu în familie, dar aveți vreo cunoștință care să fi fost violată sau ucisă? Nu? Nu. Sunteți foarte norocoasă, doamnă. Dar pe viitor, dacă vreo persoană pe care o cunoașteți este violată sau ucisă, știți pe cine să sunați. Aveți numărul, tocmai l-ați format! Avocatul Sethi și Fiii – de fapt, un fiu

și doi nepoți specialiști în viol și crimă. Alo? Alo? Doamnă! Doamnă? Dumneavoastră mi-ați telefonat, doamnă! Acum trebuie să mă ascultați!

Încă ținând telefonul la câțiva centimetri de ureche, s-a întors spre noi cu acel zâmbet uimit. Fiul și nepoții lui rânjeau, la fel și umbrele. Și eu zâmbeam, dar am văzut-o apoi pe Sara. Fierbea. Îi simțeam furia, o emana prin toți porii corpului încordat. Preț de o clipă, m-am temut că avea să spună ceva inutil de neplăcut avocatului celui gras și că aveam să fiu nevoit să intervin; așa ceva ar fi dus la săptămâni întregi de ranchiună între noi. Era pur și simplu un gras care încerca să se amuze puțin în viața lui tristă. Nu era nevoie să arunce cu *Femeia eunuc* și cu Constituția în el.

Sara s-a desprins de geam și s-a îndepărtat demnă, intrând înapoi în sala de judecată. Sethiji m-a întrebat cu zâmbetul lui nedumerit:

— *Bhabhiji* nu se simte bine? Sau este supărată din cauza proastei de la telefon?

Am zâmbit doar, iar el a continuat:

— O-nțeleg. Suntem niște mizerabili. Nu merităm să ne aflăm în prezența unei femei! Și cu atât mai puțin a unei doamne elegante. Problema este că nu știm nimic despre femei. În toată viața mea am cunoscut doar două femei. Prima a fost maică-mea, care mă bătea și mă iubea. A doua a fost soția mea, pe care o bat și o iubesc. Bărbații ca mine nu știu cum să se comporte cu o femeie dacă nu o pot iubi sau bate. Suntem niște nenorociți ieșiți dintr-o fabrică depășită. Le tot spun tinerilor ăstora – aveți grijă să nu ajungeți ca noi. Nu vă pieptănați doar părul, mai curățați-vă și limba. Când vă întâlniți cu o femeie și deschideți gura, din ea trebuie să iasă flori, nu bale!

Cei trei tineri rânjeau în timp ce el îi ciupea ușor de ureche.

— Dar ăștia sunt hotărâți să fie și ei proști! Nu e vina lor. Gene proaste.

*

Când am intrat din nou în sală, i-am văzut imediat.

Sara, sprijinită de un dulap de lemn, îi fixa cu privirea. Stăteau în colțul opus, sub platformă; erau cinci și stăteau unul lângă altul, cu fața spre judecător. De-o parte și de alta a lor stăteau doi polițiști în uniformă, ținând fiecare de încheietură pe cel de lângă el. În spatele lor erau alți cinci polițiști, cu puști Enfield butucănoase – infamele 303-uri – atârnate pe umăr. Erau arme din al Doilea Război Mondial, armamentul standard pentru poliția indiană în cele mai multe state, secondată de armata indiană, și erau atât de grele și de incomode, încât se spunea că oricine ar fi putut fugi din Delhi înainte ca pușca să fie dată jos de pe umăr, încărcată și gata de tras. Singurele calități ale puștilor 303 erau raza de tragere și forța – așa că, dacă erai un țintaș bun, îți nimereai omul și dac-ar fi apucat să treacă în statul vecin.

În camera plină de oameni, cei cinci ieșeau în evidență pentru că erau încătușați și legați cu sfori lungi între ei. Unul – doar unul, cel mai din dreapta – avea și gleznele încătușate. Pantofii de sub cătușe erau niște Nike roșii ultimul răcnet. Era corpolent, umplea blugii și cămașa mov, iar în locul de unde îl ținea polițistul se vedea brațul plin de mușchi. Părea tânăr, poate de nici treizeci de ani, și avea pielea neobișnuit de deschisă la culoare. Avea mustăți de tâlhar, cu vârfurile răsucite ca un cap de floretă și îndepărtate de obraji. Din când în când, se întindea – luând mâna încătușată odată cu mâna polițistului și le mai învârtea o dată zdravăn. Stătea cu picioarele depărtate, avea coapse puternice de alergător, umeri largi și musculoși. Nimic din privirea sau din poziția lui nu sugera teamă sau remușcări. Când m-a văzut, în ochii lui am zărit o licărire de recunoaștere, înainte ca disprețul impasibil să îi cuprindă din nou.

Ceilalți erau cât se poate de banali. Scunzi, slabi, aproape pricăjiți, nu s-ar fi remarcat în mulțime. Unul dintre ei avea pielea închisă la culoare ca un cărbune ars, în vreme ce altul era foarte alb, cu trăsături nord-estice, nepaleze – Sippy l-ar fi numit *Chingfunglee*[40]. Nu păreau în stare să omoare împreună nici măcar un șobolan. Tâlharul deschis la culoare, pe de altă parte, părea c-ar fi putut să-i omoare pe toți patru înainte de micul dejun și pe urmă să meargă liniștit la serviciu. În ciuda sforii cu care erau legați, cei patru se îngrămădeau unul în altul, ținându-se departe de tânăr. Își fereau privirea și vorbeau în șoaptă unii cu alții. Tânărul tâlhar nu-i băga în seamă, iar după ce m-a privit cu dispreț, s-a întors să se uite la domjudecător, care-și vedea de treabă în șoaptele lui conspirative. Polițistul care-l ținea de braț era și el solid, de departe cel mai mare din detașamentul de șase.

Mi-am dat seama că, în încăperea aglomerată și gălăgioasă, ochii tuturor s-au oprit, rând pe rând, asupra lui. L-am văzut până și pe pirpiriul domjudecător aruncându-i pe furiș câte o privire, două.

— Se spune că este viitorul rege al U.P.-ului de Vest[41], ne-a spus Sethiji. Îl cheamă Hathoda Tyagi. Până să împlinească nouăsprezece ani, ucisese deja cinci oameni, zdrobindu-le craniile cu un ciocan. Curry de creier. Acum, bineînțeles, a trecut la împușcat oameni – prin urechi, prin gură, prin fund. Azi te omoară pe tine, mâine îți omoară dușmanul. Așa cum eu vin în fiecare dimineață la tribunal, el se trezește în fiecare dimineață și trimite câteva suflete amărâte direct la Yamraj. Acum lucrează doar pentru marii capi ai mafiei. Când au de dat o lovitură mare, îl cheamă pe Hathoda Tyagi. Ar trebui să fii mândru. Nu doar Sethiji te consideră un om important, ci și mafia!

— E o înscenare, a intervenit Sara.

Am privit-o lung.

— Nu vezi că le este înscenat totul?!

— De unde știi?

Mi-a șoptit apăsat:

— Ah, nu mă lua cu aerele astea de deștept! Și un orb își dă seama că e o înscenare! Uită-te la ăia trei amărâți, parcă au fost luați direct de pe stradă pentru a servi scopului cuiva. Ăștia n-ar ști nici cum să omoare un pui dacă ar muri de foame.

Cum rămâne cu ălălalt, am întrebat-o din ochi. Arată ca și cum pentru el ar fi floare la ureche să ne zdrobească tuturor capetele. O porție imensă de curry de creier. Servită aburindă, pe altarul adevărului și al justiției.

— Ah, nu te lăsa păcălit de aparențe, domnule trăgător cu boabe de mazăre! Doar pentru că are ceva mușchi pe el nu înseamnă că e un criminal cu sânge rece.

Domjudecător a auzit șoaptele apăsate ale Sarei și s-a uitat spre noi, încruntându-se imediat. Funcționarii și pierde-vară au început imediat să ne facă semn să tăcem. Sethiji, cu același zâmbet inocent, a spus imediat:

— Îmi pare rău, domnule.

Apoi s-a întors în stânga și în dreapta, admonestându-i gălăgios pe cei din jur:

— Liniște! Vă rog să păstrați liniștea în sala de judecată.

Preț de o clipă, am crezut că Sara avea să spună ceva, dar, înainte să apuce, Sethiji mi-a prins mâna, a pus-o pe brațul ei și mi-a șoptit:

— Duceți-o pe *Bhabhiji* afară, vă chem eu când ne strigă numărul.

Abia ieșisem din sală – urmărit îndeaproape de umbre –, când s-a întors spre mine. Smucindu-și brațul din strânsoarea mea, a exclamat:

— Doar n-o să le permiți nenorociților să te folosească în înscenarea lor! Nu vezi că ești un pion?

Eram în mijlocul coridorului, iar în jurul nostru curgea un râu de oameni. Folosindu-se de coate și

de șolduri, umbrele făcuseră un gard viu în jurul nostru și ne-am trezit dintr-odată ca pe o insulă.

— Nu știu nimic despre asta, i-am răspuns. Nimic! Știu doar ceea ce mi-a spus Hathi Ram, iar el susține că nu știe nimic. Ți-am povestit ce mi s-a zis și ce nu mi s-a zis. Altceva nu mai știu, și nici nu vreau să știu!

Mulți oameni se opriseră dincolo de cordonul creat de umbre și ne ascultau conversația. Un tânăr cu fața slăbănoagă și un păr foarte bogat în nas chiar își băgase, pur și simplu, capul în spațiul în care ne aflam noi doi și se întorsese cu urechea dreaptă ca să audă mai bine. L-am întrebat:

— Ce asculți, tigrule în devenire, predica lui Bhagwan Ram?

M-a privit cu o expresie prostească, cu gura pe jumătate deschisă. Una dintre umbre l-a prins de gâtul subțire, ca de pasăre, l-a răsucit și, scoțând încet pistolul de la curea, i l-a arătat.

— Vrei să-ți pun ăsta în ureche, eroule? Vrei să-l auzi mai bine? Cântarea lui Bhagwan nouă milimetri.

Cu mișcări de șarpe pornit la atac, Sara l-a apucat de încheietură și a strigat la el:

— Încetează! Ce naiba faci?

Umbra a dat imediat drumul gâtului de pasăre, cu o expresie surprinsă și rușinată. Cu gura încă deschisă și cu ochii plini de uimire, gâtul de pasăre a dat repede înapoi și a dispărut în mulțime. Toți ceilalți gură-cască au plonjat înapoi în râul de oameni și au dispărut.

Umbra – un înlocuitor nou, de vârsta a doua, cu chelie, dar plin de energie – se lupta cu umilința suferită, încercând să zâmbească, fiindu-i pusă la încercare însăși vocația.

Am privit-o pe Sara și am văzut că își dăduse seama că mersese prea departe. Nu avea dreptul să admonesteze umbrele. Una era să le ignore, alta era să intervină pur și simplu în munca lor. Erau trimiși de stat, își făceau datoria, iar orice

intervenție în activitatea lor era inacceptabilă. În mod oficial, omul ăla avea misiunea să-ți salveze viața; nu puteai să-ți bați așa joc de viața lui.

Apoi am făcut greșeala de a nu lăsa remușcările să-și facă treaba. Am uitat importanta lecție oferită de Guruji: că poți răni și distruge mult mai eficient prin tăcere decât prin vorbe. Am decis să culeg repede roadele; i-am spus rece, superior:

— E cazul să înveți și tu că există limite.

Chiar înainte să termin de spus asta, mi-am dat seama că pierdusem orice avantaj. Regretul i-a dispărut de pe figură ca un miraj. Ochii i s-au înăsprit, plini de dispreț; și-a încrucișat brațele firave pe piept, ca pe o armură.

— Și unde ar fi, în opinia ta, domnule trăgător cu boabe de mazăre, această mare limită? La a înfige pistolul în urechea unui martor nevinovat? La a ajuta statul să le însceneze unor amărâți nevinovați o crimă? Sau la a întreba biete femei care încearcă să vândă produse inofensive dacă ar vrea să fie violate? Și cât de amuzante ți se par toate! Așa că spune-mi, tu unde ai situa limita? Acolo unde îți dictează egoismul?

Mi-am dat seama că o împinsesem pe un drum care nu ducea la o partidă țintuită de perete, ci la ciocniri dureroase, la un război lung de care nu aveam niciun chef. În trecut, instinctul mă îndemnase să ies repede și definitiv din asemenea situații. Ultima, cu fata care îmi lăsase câteva nume de copaci și palmele ude, se terminase la a treia bosumflare, în a noua săptămână.

Adevărul este că nu aveam timp să mă cert cu cei din jur, aveam prea multe dezbateri cu mine însumi. Preferam să rămân cu amintirea pielii ei închise la culoare și strălucitoare, a prospețimii ca de pepene roșu din miezul ei minunat, decât să intru într-un cerc vicios de nu m-ai sunat, de ce nu m-ai sunat, unde ești, cu cine ești, simți, ce simți, nu-ți pasă, de ce nu poți să vii, de ce nu putem să mergem, de ce nu spui nimic, ce vrei să spui cu

asta, nu vrei decât asta, nu vrei nimic, încotro ne îndreptăm, nu ne îndreptăm spre nimic, credeam că ești puternic, știu că ești puternic, tu mă faci slabă, eu nu sunt slabă, nu vrei să te schimbi, te-ai schimbat, îmi faci greață, ești bolnav, nu mă iubești cu adevărat, te iubesc cu adevărat, cum poate cineva să te iubească, tu, de fapt, mă urăști, tu, de fapt, te urăști pe sine, eu, de fapt, te urăsc.

Descoperisem în timp că perioada în care lucrurile funcționau era de aproximativ șaisprezece săptămâni: două săptămâni de curte, patru săptămâni de pasiune și zece săptămâni lente și dureroase de îndepărtare. În cele din urmă, totul era cuprins de otravă, toate sentimentele frumoase erau distruse. Când se rupea și ultimul fir, când unul dintre noi spunea ceva dur, ceva ce-ar fi putut foarte bine să rămână nespus, apărea o euforie nu foarte diferită de cea a săptămânilor de pasiune.

Uneori procesul era mai puțin distructiv, când și femeia înțelegea, așa cum înțeleg polițiștii și doctorii, că lumea este așa cum e, efemeră și nedreaptă, că trebuie luată ca atare și că nu trebuie să spere la o lume ca în cărțile romantice. Dar puține aveau darul de a părăsi încăperea când în aer dăinuiau râsetele și atmosfera era plăcută. De cele mai multe ori, toată lumea părea hotărâtă să facă totul una cu pământul înainte de a pleca.

Cu Sara, lucrurile decurseseră altfel. Mă surprinsese, mă îndepărtase de la calea bătătorită. Cele șaisprezece săptămâni se transformaseră în șaizeci, și eu nici nu mă gândeam să caut ieșirea. Uneori mă înfuria lucrul ăsta. Chiar încercasem de câteva ori să mă desprind complet, să mi-o scot din cap așa cum făcusem înainte cu multe altele. Apoi, în doar câteva zile, atras irezistibil de îmbinarea înnebunitoare de revoltă și blândețe, de frumusețea și de dorința emanată de cele două jumătăți inegale ale ei, dădeam fuga la blocul său ca o cutie și mă aruncam în fața lui Napoleon Bonaparte, tânjind să fiu copleșit de vorbele ei grele și de iubire.

Nu mă mai simțisem atât de neajutorat într-o relație de când aveam zece ani și începusem să fug de prezența dominatoare a mamei. Ceea ce făcea lucrurile și mai dificile era că Sara nu părea să fie conștientă de puterea pe care o avea asupra mea. Asta, cel puțin, ar fi presupus un joc – tactici, strategii, șmecherii ceva la care aș fi putut învăța să excelez. Dar ea nu era o jucătoare. Era o originală, o forță a naturii, exprima exact ceea ce simțea și era treaba ta cum te descurcai. În furie și discursuri era ca Jai, însă fără partea calculată. Vorbea uneori asemenea tâmpenii, că-mi venea să rup *Gita* pagină cu pagină și să i-o îndes pe gât. Dar, chiar mai puțin decât în cazul lui Jai, nu avea niciun rost să-mi bat gura. Privind retrospectiv, singurele mele victorii, în mai mult de un an, fuseseră cele în care o țintuisem de perete.

Acum, în marea mizerie a tribunalului, ea îmi declara din nou război, deschizând un front nou. Încercam să-mi afișez expresia de nepătruns, pe jumătate zâmbitoare – pe care o păstram pentru momentele în care eram cu totul încurcat –, când micii pinguini ai lui Sethiji m-au salvat, apărând grăbiți și solicitând prezența noastră în sala de judecată.

*

Sethiji, procurorul și avocații celor cinci bărbați alcătuiau un grup jovial la poalele biroului lui domjudecător. Își strângeau mâinile de zor după fiecare schimb de șoapte și își zâmbeau cu toții fericiți. Probabil era o imagine înspăimântătoare pentru inculpați. Oare le era negociată libertatea, sau le erau aruncate viețile la gunoi? Oare pinguinii ăștia împleticiți treceau prin moțiunile propuse fără să le pese câtuși de puțin de consecințele asupra vieții lor?

Procurorul – un chel cu figură de funcționar, ca tata, însă cu ochi vioi de negustor – m-a întrebat:

— Îi cunoașteți pe bărbații aceștia?

I-am privit. Patru dintre ei au lăsat ochii în jos, iar tipul cu curry-ul de creier s-a uitat la mine de parcă eu eram inculpatul.

— Nu, nu-i cunosc.

Agitația din încăpere părea să se mai fi potolit un pic.

— Știți că a avut loc un atentat asupra vieții dumneavoastră?

— Da, știu.

— Vă aflați sub protecția poliției douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru?

— Da, mă aflu.

— Știți cine ar fi putut să vrea să vă ucidă?

— Nu, nu știu.

— Dar sunteți de acord că este posibil să aveți dușmani, persoane pe care le-ați jignit sau cărora le-ați făcut rău prin activitatea pe care o desfășurați și care acum ar putea să vrea să scape de dumneavoastră?

— Da, sigur, e posibil.

— Aveți vreun motiv să credeți că acești bărbați ar putea să nu fie asasinii plătiți să vă ucidă?

— Nu, nu am.

Domjudecător mi-a aruncat o privire gravă, de parcă aș fi spus ceva de mare importanță. I-ar fi prins tare bine măcar un pic de barbă.

Avocatul apărării, care aducea mai curând cu un vrăbioi decât cu un pinguin, îmbrăcat cu o haină neagră ponosită și prea mare pentru el, cu o mustață demodată și subțire, a început să vorbească, făcând în același timp gesturi ample, îndelung exersate:

— Priviți-i cu atenție. Îl cunoașteți pe vreunul dintre ei?

— Nu, domnule, nu-l cunosc pe niciunul.

— Repet – priviți-i din nou. Cu multă atenție. I-ați mai văzut vreodată?

Chiar am făcut ceea ce mi-a cerut, le-am studiat figurile încet, cu mare atenție. Polițistul care îl ținea de încheietură pe cel din stânga i-a ridicat

capul cu o mișcare bruscă, ca să îi pot vedea mai bine fața – pomeți proeminenți, nas mare, barbă nerasă –, iar ceilalți trei și-au ridicat singuri capetele, ca mânați de un reflex. Semănau unii cu alții. Semănau cu mii și mii de bărbați. Șoselele, bazarurile, birourile din India erau pline de bărbați ca aceștia. Oameni fără nume, în slujbe invizibile, care mureau nebăgați în seamă, în accidente de tren, în incendii, inundații, epidemii, atacuri teroriste sau revolte. În cel mai bun caz, erau materia primă a statisticilor. Știam însă că așa arătau infractorii, nu ca vedetele de cinema care joacă roluri de criminali în marile filme. Mai curând se mulează criminalii pe imaginea acestora decât invers. Iar dintre cei cinci, doar tipul cu curry-ul de creier studia serios cinematograful.

— Nu, domnule, nu i-am mai văzut, am răspuns.

De fapt, i-aș fi putut vedea zi de zi, și nu i-aș fi recunoscut. Avocatul cel minuscul m-a întrebat pe un ton politicos forțat:

— Spuneți-mi, vă rog, ați avut vreo bănuială că cineva vă dorește moartea?

Nu mai încăpea îndoială, miniatura asta de bărbat se uitase la multe filme cu avocați. Toți oamenii din țara asta nenorocită imitau personaje din câte un film hindus. Când vorbea, își netezea reverul hainei prea largi pentru el și pronunța fiecare cuvânt cu generozitate, rotunjindu-și gura, iar mustața i se mișca hipnotizant. Parcă îl și vedeam – pămpălău la școală, pămpălău cu mă-sa, pămpălău cu nevastă-sa, pămpălău cu copiii, dar la tribunal se dădea tartorul tartorilor.

— Nu, nu am avut nicio bănuială.

— A existat vreo amenințare de vreun fel? Un telefon, o scrisoare, un zvon, o remarcă prietenească – de la vreun coleg sau poate de la vreo sursă?

— Nu, domnule, nimic.

— Dar vă aflați sub protecția poliției?

— Da.

— De când?

— De câteva luni.

— De ce?

— Adevărul este că nu prea știu. Nu mi s-a spus nimic.

— Nu vi s-a spus nimic. Bineînțeles că nu vi s-a spus nimic. Cine a decis să intrați sub protecția poliției?

— Guvernul, poliția… serviciile secrete… A venit subinspectorul, cu oamenii lui, în ziua în care s-a aflat, și nu mi s-a spus decât că trebuie să fiu pus sub protecție.

— Vi s-a spus, vi s-a spus, așa cum ne spune poliția tot felul de lucruri. Vi s-a spus. Și nu v-ați deranjat să întrebați de ce, să puneți la îndoială ceea ce vi s-a spus? Pur și simplu, ați crezut ce v-au zis. Aceiași polițiști pe care îi tot investigați pentru minciuni, pentru încălcarea drepturilor omului, pentru abuzuri și excese! Un jurnalist atât de talentat, domjudecător! Îi respectăm cu toții munca. Lupta împotriva corupției, a neregulilor din guvern, din poliție, lupta pentru societate. Dar de data aceasta ați crezut ce v-au spus polițiștii. Ați crezut că vă spun adevărul – și sunt sigur că era adevărul, sunt sigur. Până și poliția spune adevărul câteodată. Deci, ați crezut tot ce v-au spus polițiștii?

Zâmbetul lui Sethiji părea mai curând crispat acum. Domjudecător începuse să vorbească discret cu funcționarul lui și cu un alt pinguin. Sara avea o figură la fel de înfiorătoare precum cea a tipului care făcea curry de creier. Dacă și-ar fi unit forțele, m-ar fi putut sfâșia în câteva clipe, el crăpându-mi țeasta și ea tăindu-mi scula.

— Nu. Nici nu am crezut, nici nu am pus la îndoială. I-am lăsat să își facă datoria.

— Bine. Asta e foarte bine. Polițiștii trebuie întotdeauna lăsați să-și facă datoria. Chiar și de jurnaliștii de investigație. Așadar, putem afirma că aveți încredere în poliție?

— Nu, nu aș merge chiar atât de departe.

— Deci, de cele mai multe ori nu aveți încredere în polițiști, dar în cazul acesta ați avut?

— Ei bine, da. Cum spuneam, i-am lăsat doar să-și facă treaba.

— Haideți să vorbim ipotetic. Vă plac ipotezele? Din câte înțeleg, jurnaliștilor le plac ipotezele. Dumneavoastră vă plac?

— Sigur.

— Haideți să spunem, ipotetic, că polițiștii ar fi vrut să pregătească o înscenare pentru niște oameni nevinovați. Nu contează motivele, pot să fie personale, politice, pecuniare, oricum ar fi. E vorba despre polițiști, în care de cele mai multe ori nu aveți încredere. Deci, i-au pus sub acuzare pentru tentativă de omor, pe dumneavoastră v-au pus sub protecție și pe ei i-au aruncat în închisoare. Sigur că poliția nu ar face niciodată așa ceva, totul este ipotetic.

Ce dracu', oare or avea-o pe Sara în echipa apărării?

Procurorul cu ochi atenți de negustor, care în tot timpul acesta zâmbise și conversase cu Sethiji, a intervenit brusc:

— Obiecție, domjudecător! Întrebările în sine sugerează răspunsurile. Onoratul avocat nu poate formula ipoteze și să-i ceară martorului să comenteze asupra lor apoi. Suntem la tribunal, nu la bodega lui Sheikh Chilii[42]!

— Da, înălțimea Voastră, onoratul avocat trebuie să se limiteze la faptele concrete! a spus și Sethiji.

Față-Palidă a decretat:

— Nu irosiți timpul instanței, Bhandariji. O să fie destul timp pentru toate discuțiile astea.

Penele vrăbioiului nu s-au zburlit deloc. Și-a mângâiat reverul hainei tocite, cu gesturi exagerat de lente, și a zis:

— Înălțimea Voastră, e vorba despre viețile a cinci oameni nevinovați. Uneori, o ipoteză este

singurul lucru care se interpune între ștreang și gâtul lor.

— Mai repede, Bhandariji.

Magistratul s-a întors din nou cu spatele la noi, stând de vorbă în șoaptă cu funcționarul. Doi pinguini s-au aplecat grațios, ca să participe la șușoteală. Rumoarea și agitația din încăpere nu se domoliseră. Chiar și în momentele în care răspundeam la întrebări, eram întruna împins și înghiontit.

Întorcându-se către mine, micuțul avocat a continuat:

— Prin urmare, putem afirma că, de cele mai multe ori, nu aveți încredere în poliție?

— Sigur.

— Putem afirma că nu i-ați mai văzut niciodată pe acești cinci bărbați?

— Sigur.

— Putem afirma că nu ați bănuit nicio clipă că viața ar putea să vă fie pusă în pericol? Că nu a existat niciun semn în sensul acesta?

— Sigur.

— Putem afirma că nu există niciun motiv pentru a presupune că acești oameni ar vrea să vă facă vreun rău?

L-am privit pe Hathoda Tyagi. Arăta ca și cum ar fi vrut să facă rău omenirii întregi. Să pregătească un uriaș curry de creier.

— Sigur, am răspuns.

— Putem afirma că mica mea ipoteză ar putea fi adevărată? Doar ca o mică ipoteză, nimic altceva.

— Sigur.

Înainte ca Sethiji să mă scoată grăbit din sală, le-am aruncat o ultimă privire inculpaților. Patru dintre ei se mutau de pe un picior de altul, uitându-se la noi și în jurul nostru cu o privire neștiutoare. Tipul care făcea curry de creier stătea nemișcat, cu capul sus, cu ochii ațintiți asupra mea.

Când am ajuns la ușă, mi-am dat seama că Sara rămăsese în urmă. M-am întors să mă uit după ea

și am văzut-o stând de vorbă cu vrăbioiul, ținându-și mâna dreaptă la bărbie, iar cotul sprijinindu-l în palma stângă. Corpul ei inegal, într-o fustă lungă cu motiv tribal și o bluză strâmtă fără mâneci, emana fără îndoială o anumită aură, fiindcă mulțimea o ocolea, lăsând-o împreună cu avocatul apărării ca pe o insulă. Cât se tem bărbații duri de femeile dure! Asculta atent; vrăbioiul ciripea de zor; nu era mai înalt decât ea, întreaga lui siluetă era la fel de fragilă ca trunchiul de fotografie al Sarei.

L-am trimis pe unul dintre tinerii pinguini spilcuiți ai lui Sethiji să o grăbească. Privirea pe care i-a aruncat-o bietului băiat era privirea lui Kali în clipa dinaintea carnajului. A șters-o repede, cu chipul cadaveric. Încă o provocare, și ne-ar fi decapitat pe toți, atârnându-și capetele noastre pe un colier. Capul subsemnatului între zâmbetul larg al lui Sethiji și părul dat cu gel al micului pinguin, iar în partea cealaltă ar fi fost ochii domnului negustor, sub capul judecătorului sfrijit.

Ceilalți – umbrele, Sethiji, tinerii pinguini – ne așteptau afară, în hărmălaia de pe hol, una dintre numeroasele armate mici care purtau lupte obscure pe coridoarele odinioară regale ale Patiala House. Când, în cele din urmă, a ieșit din sală, Sara a trecut pe lângă noi și s-a afundat în mulțime, iar noi ne-am văzut nevoiți să ne repezim în urma ei. Sethiji a spus, dând din cap cu fața lui zâmbitoare:

— *Bhabhiji* nu e o femeie ca toate celelalte. Cu ea nu e loc de prosteală. Trebuie s-o urmezi. Nu e ca amărâtele noastre de soții. Pe ea nu poți doar s-o bați și s-o iubești.

V

Arta echilibrului

Data următoare când am țintuit-o de perete mi-am dat seama că nu era cu totul prezentă. Am scormonit adânc în amintirile din școală ca să scot la suprafață toate obscenitățile pe care le împărtășisem cu colegii de clasă, toate vulgaritățile pe care le citisem în fasciculele capsate manual, vândute cu o rupie, ale lui Mastram Mastana, care stârneau un adevărat haos onanist în băncile din spatele clasei. Orice băiețandru care a trecut printr-o școală hindusă și-a pângărit mâinile cu Mastram. Carnavalurile lui strigătoare la cer, abjecte, incestuoase, care dărâmau tabuuri – familii întregi, stăpâni și servitori, profesori și elevi, în autobuze, în trenuri, în băi, întâlniri clandestine în toiul nopții – aveau un limbaj atât de explicit, încât adesea băieții sucombau slăbiciunii înainte de a termina prima pagină.

Dar nici măcar Mastram *unplugged* n-a reușit să ajungă la ea. Înjurăturile răsunătoare, mișcările agresive – nimic nu i-a făcut pupilele să se dilate, nimic nu i-a schimbat tonul vocii, nimic nu a făcut-o să-și abandoneze corpul în mâinile mele. Chiar mai grav era faptul că nu o făcea intenționat. Nu încerca să mă țină la distanță. Trecuse prin toate etapele obișnuite – provocarea, ademenirea, jignirile, predarea –, dar în felul acela neatent în care își rostesc copiii rugăciunea de dimineață. Când am terminat și am luat-o de la perete, era lipsită de vlagă nu pentru că ar fi fost satisfăcută, ci pentru că nu era acolo.

Mai fuseseră momente în care bătuse în retragere, în general atunci când ne confruntam cu o situație pe care o vedeam diferit. Grație anilor petrecuți în universitățile americane și unui șir nesfârșit de seminarii, conferințe și alte maratonuri

de vorbărie, avea o perspectivă occidentală. O isterie perpetuă a binelui și a răului, o nevoie permanentă de a eticheta, explica și găsi vinovații, un impuls permanent de a dovedi virtute, o dorință continuă de a repara lumea, ca și cum aceasta ar fi fost o casă de păpuși care aștepta, pasivă, să o rezolve cineva.

Exista o explicație pentru univers, pentru bine, pentru rău, pentru bogați, pentru săraci, pentru lipsuri, pentru excese, pentru durere, pentru plăcere, pentru etern și pentru efemer – dar această explicație nu avea să fie găsită în frumusețea artificială a lumii marilor universități, Purdue, Brown, Harvard, Berkeley sau Yale, în sălile de curs luxoase și în pielea strălucitoare a oamenilor, în clasificarea olimpiadelor, în librăriile mai mari ca fabricile. Explicația se afla în moștenirea sângelui ei; în meditațiile de milenii ale unor oameni goi pușcă, cu părul încâlcit, așezați sub câte un ficus; în învățăturile fără semnătură și fără autor, transmise de la maestru la discipol la infinit, curse din gură și absorbite de urechi; în ghicitorile eterne ale karmei și *dharmei,* care își erau propriile răspunsuri.

Înghițise din prima toate balivernele occidentale despre salvarea lumii, despre marele drum al logicii și al rațiunii, drum despre care presupun că ducea – printre câteva guri de cafea de la Starbucks – direct la Auschwitz și Birkenau. Tumul de veghe al raționalității deasupra porții progresului, prin care treceau liniile reci de fier, calea ferată dreaptă care ducea direct în iad. Dă-te jos din căruța cu boi și inspiră adânc uitarea dulce a lemnului. Îmbrățișează *moksha* modernă a morții cu ajutorul științei.

Dacă ar fi ascultat moștenirea pe care o purta în sânge, ar fi știut că lumea nu trebuie salvată, ci doar echilibrată.

Iar arta echilibrului presupune să acționezi cu precauție, nu să sari de colo colo într-o agitație

isterică. Arta echilibrului presupune să-ți cunoști rolul în jocul vieții, nu să intervii cu forța în rolurile tuturor din jurul tău. Arta echilibrului presupune absența panicii, un calm interior netulburat. Arta echilibrului presupune conștiința atemporalității, a nașterii, a morții și a renașterii. Arta echilibrului presupune să știi că lumea nu poate fi reparată, ci doar îndurată; trebuie, pur și simplu, menținută în jocul ei magnific.

Sara voia să repare lumea.

Voia acțiune, răspunsuri, victorii. Libertate, egalitate, fraternitate. Voia soluții definitive. Voia ca ucigașii mei să fie imediat declarați nevinovați și să li se dea drumul. Nimic din ce ar fi spus sau făcut oricine nu avea să o deturneze de la calea ei. Iar eu, mi-am dat seama curând, nu aveam să fiu implicat în această campanie. Eram deja compromis. Eram în tabăra cealaltă. Permisesem înscenarea asasinării mele.

A trecut ceva vreme până mi-am dat seama că păstrase legătura cu avocatul cel minuscul, cu haina prea mare pentru el. Își pusese formidabila energie în slujba pregătirii apărării asasinilor mei.

*

Într-o zi, zăcând epuizat și, cu toate astea, frustrat în fața lui Napoleon, calmându-mi bătăile inimii după încă o partidă insipidă, am văzut dosarul pe partea neatinsă a patului ei, unde se aflau întotdeauna cărți și ziare, într-o grămadă dezordonată. Era un dosar maroniu și murdar, prins cu un elastic roșu, de pe a cărui margine se ițeau foi soioase. Ea era în baie, spălându-se de mine; am dat la o parte ziarele de pe dosar și am descoperit că nu era unul singur, ci mai multe, cinci sau șase, unele peste altele. Ștampila din partea de sus a fiecărui dosar proclama: „Avocat M.S. Bhandari, Llb, Llm”.

Când a ieșit din baie, cu o fustă albastră petrecută, prinsă în partea dreaptă cu o fundă mare

și un maiou alb prin care sfârcurile i se zăreau provocatoare, a zâmbit și m-a întrebat:

— Îți verifici ucigașii, domnule trăgător cu boabe de mazăre? N-ai decât. Cu toții trebuie să știm ce ne omoară. Și ce nu ne omoară.

Am închis dosarul pe care de-abia îl deschisesem, am aruncat deasupra lui teancul de ziare și mi-am luat avânt să mă ridic din pat.

— Ți-ai pierdut mințile, i-am spus trăgându-mi pe mine blugii.

— Ba mi le-am găsit, domnule trăgător cu boabe de mazăre, mi-a răspuns ea. Le-am găsit. Și să-mi spui când vrei să-ți împărtășesc și ție ce-am descoperit. O fac cu mare plăcere.

*

Când i-am povestit toate astea lui Guruji, a izbucnit în râs.

— E plină de personalitate! Binecuvântați sunt cei care aleg să acționeze. Dar acțiunea fără cumpănire poate adeseori să fie mai gravă decât lipsa acțiunii. Trebuie să înțelegem lecțiile oferite de tot ce ni se întâmplă. Când un guru își trimite discipolul să golească oceanul cu o cană, nu îl învață despre virtutea perseverenței, ci despre inutilitatea acțiunii. Discipolul cu minte slabă își petrece restul vieții golind oceanul și astfel își găsește pacea; discipolul inteligent găsește înțelepciunea, leapădă cana cât colo și pornește în căutarea următoarei lecții. Discipolul nu trebuie doar să îndeplinească sarcina primită, trebuie și să cumpănească asupra ei. Domnul se află în acțiune, dar Domnul se află și în nemișcare.

Apoi, cu ochii licărind a râs, m-a bătut pe umăr și a mai spus:

— Și știi că doi dumnezei sunt mai buni decât unul singur.

Stăteam la picioarele lui, în sanctuar, în fața peretelui înțesat de icoane. Becurile micuțe, strânse de pe perete, stăteau într-un maldăr de fire, aruncate într-un colț. Ușile și ferestrele erau

deschise, iar ultimele raze de lumină ale zilei curgeau prin ele. Fărâma de cer care se vedea pe geam era de un portocaliu strălucitor, luminată de soarele care apunea. Dinspre câmpii pluteau până la noi strigătele guturale ale boilor mânați de oamenii care arau ultima brazdă pe ziua aceea. Văzduhul era inundat de glasurile păsărilor – papagali care cârâiau, ciori care lansau avertizări sumbre, nagâți care păreau întrebători. Guruji era, ca întotdeauna, îmbrăcat în *dhoti,* de o fragilitate luminoasă, cu pielea de la obraji până la glezne întinsă pe oasele lui vizibile. Avea părul prins într-un turban.

— Deci, care e lecția de învățat de-aici? E o lecție pentru ea, sau pentru mine?

Cu același licăr zâmbitor în ochi, mi-a răspuns:

— Asta trebuie să afli singur. Gurul îți poate da cana, însă tu trebuie să golești oceanul. Gurul îți poate arăta calea, dar tu trebuie să mergi pe ea. Adevărul nu poate fi învățat, el trebuie trăit. Un bun discipol merge pe drumuri pe care nici gurul nu a pășit, înainte de a ajunge la aceleași adevăruri. Iar uneori poate ajunge chiar la alte adevăruri. Acesta este miracolul lumii, al creației întregi: călătoria spre adevăr nu are un drum al ei. Există nenumărate moduri de a-ți hrăni sufletul, la fel cum există nenumărate moduri de a-ți hrăni stomacul. Unele mâncăruri ne hrănesc sănătos și ne încântă, în vreme ce altele au gust rău, ne strică digestia, ne distrug sănătatea și starea de bine. Trebuie să-ți dai seama de ce anume este pe placul papilelor tale gustative, al stomacului și al corpului. Poate că vor fi aceleași lucruri pentru amândoi, poate că nu.

Ochii îi râdeau, dar asta nu însemna că nu era cât se poate de serios. Așa răspundea problemelor tuturor – cu excepția nopții în care se transforma în marele *pir* din Machela. „Ține minte”, le spunea întotdeauna celor care veneau să se plângă la

picioarele lui, „întotdeauna există la doi pași un om cu o suferință și mai mare”.

— Deci, să nu spun nimic? Să o las să-i dea înainte și să facă ce s-a apucat? l-am întrebat.

— Sigur că nu trebuie să păstrezi tăcerea. Situația te privește și pe tine. Tăcerea trebuie să fie o strategie, nu un refugiu. O armă, nu o evadare. Ascult-o o vreme, cooperează cu ea. Nu se poate abține. Trebuie să elibereze zgomotul teribil cu care a umplut-o atâta educație. Simte că explodează în interior. Când acesta va dispărea, va fi loc pentru înțelepciune. În orice caz, nu trebuie niciodată să te lupți cu o femeie dacă poți evita asta. Adu-o de partea ta, sau treci tu de partea ei. Ea îți poate fi cel mai bun aliat și cel mai crunt dușman.

Guruji. Doctor de suflete. Medic al lucrurilor practice.

*

Pe de altă parte, Jai, care nu o cunoștea pe Sara, își schimbase abordarea.

— Să știi că nu mai sunt așa sigur de treaba cu pudra de talc. Tipul cu ciocanul nu pare să fie genul de om căruia să fie ușor să i se însceneze ceva. Și nu cred că putem pune pe seama nenorociților ălora o asemenea eficiență. Guvernul, după cum știm cu toții, are scurgeri ca o sită, în cele mai bune cazuri. După ce i-am văzut pe nemernicii ăștia cinci la tribunal, mă îndoiesc că băieții din guvern ar avea îndrăzneala sau priceperea să le însceneze ceva. Abia dacă le ies chestii simple, darămite o înscenare complicată, în care sunt implicați zeci de oameni. Ar trebui să participe oameni din minister, din poliție, din justiție – o sită prea mare, imposibil de astupat. Sigur ar avea scurgeri, iar riscul ăsta nu și l-ar asuma nimeni. Prietene, poți să te bucuri! Încep să cred că s-ar putea să ai pe urmele tale niște asasini pe bune!

Subinspectorul Hathi Ram a spus, lovind bucățile de biscuit una de alta ca pe chimvale:

— Câteva rupii. În țara asta oricine ar ucide pe oricine pentru câteva rupii. Fiii își vor ucide tații, frații își vor ucide frații, soții își vor ucide soțiile – ce mare lucru e să omori un străin? În orice caz, nenorociții încep să ciripească. La început o să fie timizi, cum cântă oamenii la duș, încet, prost, fals de-a dreptul – greu de înțeles ce cântă exact. Apoi vor deveni cântăreți de salon, melodioși și plini de siguranță, plini de sunete plăcute la auz, prea politicoși ca să ai încredere în ei. Iar în cele din urmă vor fi cum sunt *qawwal*[43]-ii de la Nizamuddin, închinându-se Domnului din ei, cântând frenetic la unison, tare și îndelung, într-o transă minunată a rostirii adevărului.

— Și care-i povestea? Ce-au spus?

Hathi Ram a adulmecat delicat crema roz de pe o bucată de biscuit, apoi a atins-o cu cealaltă și mi-a răspuns:

— Habar n-am. Fac și eu speculații. Nu eu mă ocup de transformarea lor în mari cântăreți. Slujba mea e doar să am grijă să fiți în siguranță. Cântecul și dansul cad în sarcina polițiștilor talentați. Eu sunt doar Hathi Ram, un modest și simplu subinspector. Botezat cu gândul de-a deveni un elefant, dar ducând o viață de șoarece.

Vorbea ca directorul unei academii artistice de muzică și dans. Coregraful unor mii de mărturisiri înlăcrimate.

— Deci, credeți că e posibil ca oamenii ăștia care au fost arestați să nu fie vinovați?

Dintr-odată a rămas nemișcat, cu chimvalele împietrite în toiul atingerii. Fixându-mă cu ochii lipsiți de expresie, mi-a răspuns:

— Asta e cea mai mare problemă a țării ăsteia – suspiciunea. Toată lumea suspectează pe toată lumea. Frații pe frați; soții pe soții, soțiile pe cumnate, cumnatele pe soacre, fiii pe tați, stăpânii pe servitori, servitorii pe servitori, șefii pe angajați,

colegii pe colegi, fermierii pe intermediari, intermediarii pe negustori, negustorii pe guvern, guvernul pe popor, poporul pe poliție, poliția pe popor, poporul pe popor. Suntem *khabris* din naștere. Este în sângele nostru să fim informatori – o mie de ani am fost informatorii regilor, ai *sethi*[44]-lor și ai albilor. Acum nu mai există regi și albi, iar *sethi* putem deveni cu toții, pentru că aceștia nu au nici culoare și nici sânge albastru. Dar suspiciunile tot ne curg prin vene. Îi suspectăm pe cei pe care îi iubim, îi suspectăm pe cei care ne iubesc, îi suspectăm pe cei pentru care lucrăm, îi suspectăm pe cei care lucrează pentru noi. Și-i suspectăm pe cei care ne salvează viețile, așa cum îi suspectăm pe cei care ne păzesc. Să n-aveți nicio-ndoială, oamenii ăia au fost plătiți să vă ucidă și au primit destule arme cât să omoare cinșpe ca dumneavoastră.

Dolly-Folly mi-a spus, cu ochii mari:

— Ai grijă, te rog.

Grasa de soacră-mea mi-a zis:

— Cine a mers cu tine la tribunal? Sper că n-a fost și Usman ăla?

Știa mai bine decât mine numele umbrelor.

Mama s-a pus pe jelit:

— De ce a trebuit să mergi la tribunal, fiule? Sper că ucigașii ăia nenorociți nu te-au văzut! Lovească-i blestemele pe ei și pe familiile lor! Să-i mănânce viermii de vii! Să le putrezească dinții, să le cadă părul, să îi strângă pielea! Spune-mi, te-au văzut, fiule? Acum pot să te recunoască?

Tata mi-a zis, din spatele zidului său de ziare:

— Te-au pus să semnezi vreo hârtie?

Tatăl lui Dolly-Folly mi-a zis, din spatele zidului său de ziare:

— Te-au pus să semnezi vreo hârtie?

Sippy mi-a zis, cu nasturii de la șliț desfăcuți, cu ochii înotând într-o supă galben-roșiatică:

— *Sirji,* am impresia că ați mers la tribunal și ați văzut criminalii. Trebuia să mă luați și pe mine.

Mi-ar fi plăcut și mie să-i văd pe afurisiții care au impresia că pot să vă omoare. *Chutiya* ăia nu știu ce-a spus Kabir[45], *Jaako raakhe saiyan, maar sake na koye*?!

De Kabir, nu de Wystan Hugh – de-asta avea Sara nevoie.

Nimeni nu-i poate face rău celui pe care îl apără Domnul.

*

Data următoare când am stat întins în fața lui Napoleon, gol pușcă, am întrebat-o:

— Chiar e posibil să fie nevinovați, nu?

Sara tocmai își spălase de pe corp orice urmă a mea și acum străbătea încăperea în lung și-n lat, cu brațele ei frumoase încrucișate la piept. Și de data aceasta se lăsase țintuită de perete și apoi luată de-acolo fără niciun strop de pasiune; îmi era clar că sosise momentul să pun în practică sfatul lui Guruji.

Fără să se oprească din patrulat, mi-a răspuns:

— Normal că nu, nenorocitule, de ce să fie nevinovați? Ăștia omoară așa cum tragi tu cu boabe de mazăre! Pentru bani și de plăcere.

— Crezi că Bhandariji o să reușească să-i scape? E un tip deștept, dar Hathi Ram zice că poliția a construit un caz solid.

A vorbit fără să se uite la mine, pornind mai departe prin cameră:

— Normal că n-o să reușească. Oameni ca ei mor în fiecare zi în țara asta de căcat. Cei care trag cu boabe de mazăre supraviețuiesc liniștiți.

— Cred că ar trebui să-l ajutăm.

— Cu ce? Să aleagă frânghia mai elegantă sau un călău talentat?

Părul din zona inghinală îi era bogat și negru ca tăciunele. Nu îl rădea niciodată, era lung și strălucea minunat, datorită șamponului cu care îl îngrijea; în mijloc se contura o linie în care negrul era parcă și mai intens.

— Putem să ne bazăm pe faptul că polițiștii o să dea chix, am zis. Oricum, trebuie să ne asigurăm că Bhandariji face tot ce îi stă în putință. E posibil să se plictisească la un moment dat, cazul o să treneze, poliția o să-l convingă s-o lase mai moale, iar nemernicii ăia cinci n-o să aibă pe nimeni care să-l aducă pe calea cea bună. Avocații se culcă pe-o ureche dacă se culcă și clientul.

— Adică vrei să le zici polițiștilor că acum ai dori să-ți păzească asasinii? a zis ea. Și, în loc să te apere pe tine de ei, să-i apere pe ei de poliție?

Nimeni – mi-am spus eu –, absolut nimeni nu ar trebui să se depileze acolo. Pornografia americană, ca și mâncarea americană, înlăturase orice mister, orice bun-gust. Totul era standardizat, făcut după un șablon, lipsit de orice subtilitate. Totul era servit pe tavă, ca o bucată netedă de carne.

— E foarte bine că te implici așa de mult, i-am spus. Eu, evident, nu pot să mă bag, dar, dacă li se înscenează toată tărășenia, cred că am putea totuși să-i scăpăm.

— Nu mă face să lăcrimez, domnule trăgător cu boabe de mazăre! Îngrijorarea ta sinceră îmi frânge inima!

Nu mă atrăgea doar cum arăta, atât de misterios, o promisiune atât de seducătoare. Îmi plăcea și mirosul – senzual și gata de a fi gustat, pârguit. Aromele se dezvăluiau încet, pe măsură ce te afundai tot mai adânc, și ți se urcau la cap.

— Sunt sigur că putem chiar să vorbim cu câțiva prieteni, să strângem ceva bani ca să îi ajutăm cu plata. Bhandariji ăsta o să-și piardă orice interes dacă nu primește bani frumoși. Și, cu excepția lui Tyagi ăla, nu prea par să aibă așa ceva.

S-a oprit din mers, m-a privit lung și mi-a răspuns:

— Mai bine termini și te duci acasă. Doamna Dolly ar putea să-ți readucă buna dispoziție, cu ochii ei negri-negri, cu pielea ei albă-albă și cu mica ei știi tu ce roz-roz!

Nu degeaba era Guruji maestru.

*

Data următoare când ne-am întâlnit nu am mai mers în dormitor, am rămas în sufragerie pe canapeaua din răchită la mâna a doua, brăzdată de linii negre acolo unde răchita se deteriora, și am stat de vorbă. Purta o fustă petrecută, turcoaz cu peștișori verzi și rotofei – o luase de pe o plajă din Goa –, și o bluză albă fără mâneci. Stătea în fața mea, cu picioarele încrucișate sub ea, masându-și picioarele goale cu ambele mâini; avea laba piciorului lată și osoasă, fără pic de grație. Probabil era o chestiune genetică. Un tată mic și gras, îndesat, și o mamă subțire, delicată – varianta ironică a naturii de non-discriminare. Iar genele au revendicat apoi câte o jumătate din corpul ei. Din fericire, împărțeala era reușită. Dacă s-ar fi făcut invers, ar fi fost un dezastru.

Vorbea cu mine. Îmi spunea ce credea, ce credea Bhandariji, ce era posibil să se întâmple, de fapt. Avea un ton liniștit, contemplativ, așa cum o auzisem vorbind când îmi povestea despre copilăria ei. Sara era, de cele mai multe ori, un dragon în toată regula, care sufla flăcări spre oricine îi ieșea în cale. Știam că până și colegele care lucrau cu ea în micul grup de susținere a egalității de gen aveau nevoie de platoșe. Totul îi stârnea indignarea. Aproape că nu aveai cum să nu greșești. Cei care se împrieteneau cu ea o făceau din același motiv. Fie le plăcea să fie pedepsiți întruna, fie erau în vreo călătorie în căutarea sinelui. Eu mă aflam acolo datorită plăcerii care lua naștere din alchimia complexă dintre mintea și corpul ei, a cărei vrajă nu o putusem descifra.

În ceea ce privea restul, eram de părere că vorbește prostii.

Nu dădeam doi bani pe ce credea ea despre tipul cu curry-ul de creier și despre paiațele lui, așa cum nu-mi păsa nici ce voia să facă pentru a-i salva. Voiam doar să reaprind pasiunea frenetică din

corpul ei. Devenisem dependent de ritualul acesta dificil. Melodia înjurăturilor, freamătul și refuzul, corpul străbătut de fiori, finalul exploziv. Jinduiam după toate acestea cu disperarea tânărului drogat care căuta prin gunoaie pe aleile murdare și întunecate din piața Chandni Chowk.

În același timp, îmi dădusem deja seama că nu o puteam reaprinde meșterind la corpul său. Trebuia să deschid motorul – mintea ei – și să umblu la fire și la valve.

Acum vorbea. Nu mai avea brațele încrucișate la piept. Beam ceai în imensele ei căni de ceramică – destul ceai cât să te speli pe față și la cur. Toată ziua bea din cănile alea. Eu, dacă beam două căni din alea cu ceai, mă pișam un ocean. Poate toți litrii ăia de ceai o țineau în priză. În momentul ăla nu mă interesa. Eram ușurat. Intrasem din nou în cercul fermecat, în micul cerc dincolo de care se afla universul uriaș pe care ea îl disprețuia. Ca întotdeauna, afișam o privire foarte atentă, cu toate că nu ascultam mare lucru din ce zicea. Îi admiram opiniile clare și mintea abilă, dar nu puteam să sufăr disertația nesfârșită. Presupun că mulți nu sunt de aceeași părere, dar eu cred că și ăsta e un fel de iubire, să te străduiești atât de tare să minți ca să poți reaprinde pasiunea.

Trebuie să fi fost un fel de iubire.

Eu sigur așa simțeam.

Așa că, în vreme ce ea trăncănea întruna despre toate discuțiile pe care le avusese cu Bhandariji, mă chinuiam să par implicat. De fapt, mă gândeam la prăbușirea iminentă și tot mai rapidă a revistei. Cu trei săptămâni înainte o redusesem la treizeci și două de pagini, și salariile pe ultimele două luni erau restante. Angajații începuseră să plece, ca pasagerii dintr-un autobuz care se apropie de capătul liniei. Scaunele libere arătau tot mai trist în fiecare zi. În curând nu avea să mai rămână nimeni, doar depoul care aștepta impasibil, doar

șoferul și conductorul, doar domnul Lincoln și cu mine.

Kuchha King, Kuchha Singh și Frock Raja dispăruseră, pur și simplu, în spatele zidurilor înalte ale conacelor, departe de orice contact, departe de orice apel, probabil sub strălucitoarea lor galaxie falsă, lângă caii care dădeau din copite, resemnați să compenseze pierderile cu un mic munte de chiloți Calvin Klein.

Jai se agitase încoace și-ncolo, își întărâtase prietenii din școală, ținuse discursuri despre presă, democrație și contracte sociale. Despre cum, după răsfăț, după exces și grandoare, banii trebuie să aducă și satisfacții de ordin moral. Mare figură domnul Lincoln ăsta, era în stare să stoarcă lacrimi și din piatră seacă. Însă oamenii bogați nu erau așa. Până acum nu obținuse mare lucru, doar câteva împrumuturi amărâte, pe care biroul le înghițea ca un pământ arid.

Câțiva oameni interesați veniseră în prospectare, fiind păstoriți cu efuziune de Jai. Ne-au strâns mâinile zâmbind larg, și nu s-au mai întors niciodată. Ușile nu erau încă blocate de pânze de păianjen, dar aerul părăsit al scaunelor goale, al computerelor închise și al încăperilor nepopulate era suficient pentru a trezi spaimă în sufletul oricărui investitor. Iar pentru cei care mai aveau vreo îndoială, treaba era lămurită de polițiștii înarmați și încartiruiți în spatele mormanelor de saci cu nisip din fața biroului sau de Sippy, descheiat la cămașă și clătinându-se în permanență.

Eram contaminați de controversă și de scandal politic, făceam pereche cu nesiguranța comercială și cu un bilanț negru ca smoala. În realitate, domnul Lincoln căuta o virgină într-un bordel. De cele mai multe ori, banii nu sunt interesați de sisteme de echitate, de libertate, justiție, democrație sau alte asemenea noțiuni fanteziste. Banii sunt interesați doar de sistemele prin care se

fac și mai mulți bani. Jai închidea ușa în spatele lui și încerca să mă încurajeze, cu o combinație înnebunitoare de optimism și disperare. Mie îmi lăsa impresia că suferea de un delir tot mai grav.

În ceea ce mă privea, stăteam toată ziua în camera mea, pe scaun, cu picioarele pe masă și mă uitam pe geam la cerul albastru-murdar și la copacul crescut la întâmplare, al cărui moment de glorie dispăruse fără urmă. Guruji spunea că viața era asemenea lui Brahmaputra, cel mai măreț dintre fluviile mărețe, fiul lui Brahma, creatorul, întotdeauna în mișcare, curgând fără răgaz, împărțind bucurie și tristețe în mod inegal, căutând ca, în cele din urmă, să întâlnească o albie și mai măreață. Trebuia să înveți să te lași dus de val. Uneori vedeai pe mal ceva ce îți doreai foarte tare, iar atunci dădeai cât puteai de repede din mâini și din picioare, înotând spre lucrul acela. Alteori, pluteai pur și simplu, luat de curent, cufundat în el, bucurându-te de el, devenind una cu el.

Guruji îmi spusese să nu-mi fac griji, că fluviul avea să mă ducă în multe locuri, să-mi ofere alte lucruri. Prea multă agitație, prea multă zbatere, putea fi o greșeală gravă. Puteai să rămâi în același loc, zbătându-te, dar fără să înaintezi, văduvit de minunatele călătorii în care te-ar fi purtat curenții. Voiam să calc apa, sau să savurez bogăția necunoscutului? Guruji mă sfătuise să plutesc liber și fără teamă, dar să mai arunc câte o privire spre țărm. Așa că mă uitam pe geam, număram avioanele cu pântece rotunde care aterizau, priveam coțofenele cu penajul lor strălucitor în negru și alb, dar, din câte vedeam, pe mal nu mă aștepta nimic preț de kilometri întregi, iar fluviul curgea prea încet pentru a deschide perspective noi.

Mi-am dat seama că Sara se oprise din vorbit și aștepta să-i răspund. Abia dacă reținusem vreo idee, doar câteva cuvinte disparate. Tribunalul, Tyagi, Bhandariji, închisoarea Tihar și numele a

doi ucigași, Chaaku și Chini. Mai menționase numele altor avocați pe care îi lua în considerație pentru echipa apărării. Câteva erau strigător la cer de faimoase – oameni care cereau o căruță de rupii pentru o singură întâlnire, ale căror nume și fotografii umpleau ziarele și emisiunile de la televizor, oameni care băgau frica în miniștri, care puteau salva criminali în serie, care întorceau dovezile cu susul în jos, dându-i peste cap și pe judecători, care apoi dădeau sentințe care nu aveau nimic de-a face cu adevărul. Eram conștient că, în cazul ei, nu erau vorbe goale: dacă își propunea, reușea să-i atragă – și încă *pro bono*! Asasinii mei nu se puteau afla pe mâini mai bune decât pe cele ale iubitei mele. I-am spus:

— Ai dreptate. Ai dreptate întru totul.

— Deci, ar trebui să demarăm treaba?

Habar nu aveam la ce se referea, l-am răspuns cu o privire pasionată:

— Da, dar hai să ne mai gândim o zi sau două. Poate să mai cerem și părerea altora.

Și-a înfipt arătătorul în bărbia mea și mi-a spus cu o voce dură:

— Ce nenorocit slab și nehotărât ești! Nu știu de ce te suport!

Sfârcurile i se întăriseră, lipite de materialul maioului alb. Am prins-o de deget și i l-am strâns până a durut-o și s-a strâmbat. I-am spus fixând-o cu privirea:

— Curvo!

— N-ar trebui să mă mai văd cu tine. De fapt, ai putea să pleci chiar acum, te rog?

— Ești o curvă! Aștepți pe altcineva, vine altul să te facă fericită?

Mi-a răspuns cu pupilele dilatate:

— Da, dar ce te interesează pe tine, nenorocit impotent?

Am luat degetul pe care i-l prinsesem și l-am împins ușurel între coapsele ei, înlăturând din cale

peștii grași de pe fusta turcoaz. Mi s-a împotrivit, șuierând la mine:

— Termină! Termină, ticălosule!

Degetul îi era de neînduplecat în mâna mea, îl ținea drept și l-am condus spre locul ei cel mai bogat, scăldându-l în apa de la suprafață și apoi mergând mai departe. Avea ochii pe jumătate închiși.

— Termină, nenorocitule! a șuierat, de data asta mai blând.

— *Saali randi*! Întotdeauna larg deschisă!

A gemut adânc și s-a înfipt în mâna mea. Am copleșit-o imediat cu un val de invective în hindi, iar ea mi-a răspuns cu aceeași monedă. Am ridicat-o și am lipit-o de perete, ținând-o acolo până ce buzele ei au trecut de la înjurături la șoapte de dragoste, implorându-mă să rămân înăuntrul ei toată viața și dincolo de ea.

N-avea decât să-mi salveze toți ucigașii, și p-ăștia de-acum, și p-ăia din viitor, dacă asta o făcea să rămână așa.

Nu degeaba era Guruji maestru.

VI

Chaaku

1. *Fiul lui Dakota*

În primii ani ai vieții sale, Chaaku l-a văzut atât de puțin pe tatăl său, încât a presupus că era unchiul lui. Pe unchiul său, fratele mai mic al tatălui, l-a luat drept tată. Se întâmplase pur și simplu, așa cum înțeleg copiii lucrurile fără să se gândească prea mult la ele. Nu că Chaaku ar fi început să-i spună unchiului său *pitaji*; a continuat să-i spună *chacha,* iar tatălui său, atunci când se întâmpla să-l vadă, îi spunea *pitaji* – pur și simplu, a presupus că *chacha* însemna „tată”. În primii zece ani de viață nu își văzuse tatăl de mai mult de trei ori, pe când Chacha se aflase lângă el aproape în fiecare zi.

Satul lor din Haryana se afla la câțiva kilometri distanță de Marele Drum al Caravanelor și fusese numit Keekarpur, după livada de acacii țepoase de pe dealul nisipos din spatele cătunului. Dar nu

locuiau în aglomerarea mizeră de case din chirpici și din cărămidă aparentă. Ca să ajungi la terenul lor de trei hectare trebuia să mergi un sfert de oră pe câmp și apoi să traversezi un pârâu cam până la glezne, pășind ținându-ți echilibrul pe un trunchi răsturnat de copac. Când aveau musafiri de la oraș, indicațiile sunau cam așa: întreabă orice om din sat de moșia lui Fauladi Fauji, iar după ce ai mers în acea direcție zece minute și vezi în jur doar câmpuri de grâu și mei, o să vezi doi curmali înalți, înlănțuiți la vârf ca și cum s-ar îmbrățișa. Acolo se află pârâul și trunchiul căzut. Traversează-l și ai ajuns. Câinii latră tare, dar nu mușcă.

Chacha, ca și curmalii, era un mare adept al îmbrățișărilor. Întâmpina pe toată lumea cu îmbrățișări generoase și palme pe spate, iar ocazii se iveau mereu. În fiecare săptămână sosea câte un musafir, fie că venea de prin vecini sau de la mare depărtare. Cei care veneau de aproape, din Kamal, Kurukshetra sau Pipli, stăteau o noapte sau două; cei care veneau de departe, din Amritsar și din Gurdaspur, uneori din Delhi sau Meerut, erau găzduiți săptămâni în șir. Asta nu o deranja pe bunica lui Chaaku, așa cum nu-l deranja nici pe unchiul lui. El îmbrățișa pe toată lumea și făcea glume vesel, iar ea gătea pentru toți fără să se plângă de nimic, cuptorul era fierbinte din zori până în noapte.

În clipa în care apăreau oaspeții, erau așezate *charpoy*-uri sub neem și se împărțeau pahare cu ceai, în timp ce erau povestite și răspovestite istorii de familie și împărtășite și dezbătute tot felul de știri. La un moment dat își făcea apariția un pachet de cărți vechi, strâns cu un elastic roșu, și runde întregi de Sweep se încingeau. Patru jucători, mulți susținători împărțiți în tabere, multă vorbărie și înjurături. Chaaku stătea întotdeauna pe lângă Chacha – uitându-i-se la cărți peste umăr –, și până

să împlinească șapte ani învățase deja să joace ca un profesionist.

*

Pe vremea aceea nu-i spunea nimeni Chaaku. Îl chema Tope Singh – în cinstea tatălui său, care luptase în armata indiană[46]. De fiecare dată când băiatul făcea ceva care-i demonstra inteligența, mai ales când ajuta la câștigarea unei mâini la Sweep, Chacha spunea: „Nu e numai un *tope,* speranța Indiei este!” Iar altcineva completa: „Trebuie să recunoști, o fi el doar un mic *tope,* dar mari sunt toate bombele!” Priceperea la Sweep l-a ajutat să-și câștige un loc între adulți, dar și o părere foarte bună despre sine. A învățat de mic că, pentru a-i impresiona pe oamenii mari, nu trebuia decât să aibă mâna rapidă, mișcări care să ia ochii și un zâmbet dezarmant.

În vreme ce Chacha al lui prezida campionatele de Sweep – uneori privind cu disperare spre trunchiul de copac, așteptând ca cineva să treacă pârâul pentru ca jocul să poată începe –, iar bunica lui avea grijă ca focul să ardă mereu în vatră, bunicul – Fauladi Fauji – stătea lângă tocătorul de nutreț, pufăind din narghilea. Din când în când arunca o privire la agitația cumpătată de sub neem, dar aproape niciodată nu se lansa în conversații cu cei de-acolo. La sosire, când musafirii se aplecau la picioarele lui, el mormăia doar „Totul bine?” sau „Să trăiești”, după care nu mai manifesta nicio dorință de a sta de vorbă cu ei; uneori făceau excepție momentele de după cină, când se întorcea de la o plimbare domoală de pe câmpuri, își bea laptele fierbinte de seară și striga spre vreunul dintre musafiri: „Hai încoa’, Sukha, și povestește-mi cum ți-ai mai irosit viața”. Iar Sukha, pornind grăbit spre el, îi răspundea: „Vai, Fauladi Taiya, asta-i tot ce-am reușit să fac cu viața asta! În rest, am eșuat în toate”.

Până la momentul acela, Sukha, în vârstă de patruzeci de ani, își încercase mâna în peste o

duzină de domenii. Ca antreprenor în serie, deschisese și închisese magazine de electronice, alimentare, magazine de piese de schimb pentru biciclete, de textile, de dulciuri, de articole de menaj, de fructe și legume. Încercase și cu o fermă de lactate, și se trezea înaintea răsăritului, ca să stea pe vine și să supravegheze mulsul bivolițelor. Încercarea cu ferma de pui fusese un eșec răsunător, el fiind nevoit să mănânce, împreună cu prietenii lui, toate păsările. Nu era bancă, în toată Ambala, care să nu-i fi dat un împrumut; nu era proiect guvernamental pentru micii antreprenori de care să nu fi profitat. Mai fusese și agent al corporației de asigurări de viață; o verigă în numeroase lanțuri de vânzări de tip piramidal, vânzând orice, de la electrocasnice până la bucăți de aur. Fusese implicat în multe scheme nebunești de îmbogățire – loterii, comitete, mari poturi –, toate având ca deznodământ haosul și rușinea. Între aceste încercări, în perioadele sterpe, avusese și slujbe obișnuite: fusese contabil la fabrica de zahăr, predase la o școală generală, supervizase deplasările camioanelor unui negustor local.

Dar o slujbă obișnuită era întotdeauna ultima soluție la care apela. Adevărul era că ura să lucreze pentru altcineva, să aibă salariu și să fie nevoit să respecte programul de lucru. Avea spirit de antreprenor, de om care-și asumă riscuri, de mare visător. „Nu-i suficient să ai ce mânca! Și Bija reușește asta!” spunea el, referindu-se la casta inferioară care lucra la fermă, iar apoi rânjea, așezându-se lângă *charpoy*-uri, urmărind jocul de Sweep. Când era îndemnat să-și găsească un serviciu, răspundea:

— *Nah bhai,* nu am niciun chef să-mi petrec viața ascultând învinuirile vreunei javre. Ți-ai pus o linguriță, sau două de zahăr în ceai? Șeful de șantier s-a spălat, cumva, pe mâini de două ori? Are impresia că primim săpunul pe gratis? Ia dă-l afară pe Sharma ăla, săptămâna trecută și-a luat

trei zile libere. Dar maică-sa e bătrână și pe moarte, a trebuit să o ducă la spital. Și ce dacă? Parcă ale noastre sunt tinerele și zburdă! Și ce, el e doctor, de ce a mai stat după aia în spital cu ea?

— Dar de o slujbă la guvern ce zici, Sukha, spunea cineva până la urmă.

Sukha se ridica, își împingea fundul în spate cât putea și imita mersul legănat al unei rațe în jurul *charpoy*-ului.

— Ai văzut vreodată un funcționar al guvernului care să nu meargă de parcă ar avea un ditamai degetul înfipt în cur? Ăia deștepți au propriile degete băgate acolo, proștii le au pe ale altora. Ei bine, eu nu vreau să-mi bag degetul în curul nimănui și nici alții să-și bage degetul în curul meu!

La patruzeci de ani, viața lui Sukha era bogată în experiență și în eșecuri. Mulți dintre tinerii care soseau la fermă trecând peste trunchiul de copac erau ca el, oameni cu spiritul liber și multe eșecuri la activ, încercau să prindă și să profite de fiecare schemă și de orice vis de prin preajmă. Erau, în felul lor, oameni creativi, care mizau pe variantele cu șanse slabe, încercând cu disperare să-și sporească șansele cu vreo mișcare magică. Ceea ce descoperise Tope în legătură cu aceștia era că ei nu numai că erau cei mai interesanți oameni, cu cele mai interesante povești și anecdote, dar erau și cei mai fericiți.

Acriți și în permanență nemulțumiți erau cei care aveau slujbe stabile, care primeau salarii sigure, care ajungeau la muncă la timp și se întorceau acasă până la șase seara. Povestirile acestora erau întotdeauna despre vreo problemă stupidă de familie, despre boala vreunui copil, despre vreun împrumut pentru casă sau pentru un scuter, despre chinul suferit din cauza unei soții cu limba ascuțită sau al unui șef care nu-i lăsa să plece de la serviciu când trebuia, despre vreo primă afurisită pe care n-o primeau, dar cele mai

multe erau despre imposibilitatea de a echilibra bugetul lunar. Oamenii aceștia fie se plângeau fără încetare, fie erau nervoși și acri.

La polul opus, spiritele libere ca Sukha veneau întotdeauna cu o poveste amuzantă a vreunei afaceri care tocmai se prăbușise și cu entuziasmul uneia aflate în pregătire. Încercau în permanență să-i convingă pe cei din jur să investească în planurile lor nebunești și, cu toate că erau întotdeauna faliți – uneori amanetând periculos de multe lucruri –, păreau să se distreze de minune.

*

Odată, Sukha a venit și s-a ascuns la fermă două săptămâni, pentru că în Panipat îl căutau creditorii. Luase douăzeci de mii de rupii de la doi afaceriști, ca avans pentru achiziționarea unei companii de gaz. Comisionul lui, de cinci mii, îl cheltuise deja pe fundul prietenilor și pe chefuri, iar restul de cincisprezece mii i-l înmânase intermediarului, un tip care lucra la stat, la Ministerul Petrolului din Delhi, care promisese să se ocupe de afacere. Ei bine, compania ajunsese la altcineva, intermediarul refuza să se mai întâlnească cu el, iar oamenii de afaceri își trimiseseră gorilele să-și recupereze banii. Ascuns la fermă, Sukha fusese o distracție.

— Tatăl tău este sergent, dar eu te numesc pe tine sergent major, îi spusese micuțului Tope. De rang mai mare ca el. Cu două trese în loc de una. Și tancul lui Vijayanta nici nu se compară cu tancul Neema pe care ți-l dau eu ție.

L-a ridicat apoi pe Tope și l-a așezat acolo unde copacul se desparte în mai multe trunchiuri și, făcând două cercuri din degetele mari și arătătoare de la ambele mână, i le-a pus în dreptul ochilor și a adăugat:

— Uite, îți dau și cel mai bun binoclu din lume. Acum fii cu ochii pe granițele țării noastre și, dacă vezi inamicul înaintând spre noi, dă drumul unui pârț zdravăn! O să bage frica în dușmani și nouă o să ne lase timp să aducem întăriri.

Apoi Chacha și Sukha stăteau dedesubt, așezați turcește pe *charpoy,* jucau cărți și dădeau pe gât *santri*-ul deschis la culoare. Din când în când, își ridica privirea și striga:

— Sper că nu ai adormit în tanc! N-am mai auzit de mult vreun pârț.

Tope imita imediat unul, suflându-și aer în palmă.

Sukha era subțire ca un bambus. Părul des îi ajungea până la urechi și avea întotdeauna barba nerasă de câteva zile. Purta *jutti* artizanali din Patiala, cu vârful ascuțit și curb, și cămăși elegante, cu gulere înguste și rigide. Avea prieteni în campusul universitar din Chandigarh și o mulțime de povești despre viața acestora. În vreme ce Tope manevra tancul și scruta granițele cu binoclul lui, Sukha, pe *charpoy*-ul de sub el, povestea cât se poate de colorat cum beau, cum petreceau, despre motocicletele și despre fetele grozave pe care le aveau prietenii lui. Povestea că fetele erau incredibil de frumoase, că hainele lor erau cât se poate de îndrăznețe – pantaloni strâmți, ruj roșu, bluze cu decolteu –, în timp ce Chacha pufnea neîncrezător. Lui Tope îi transpirau mâinile pe maneta tancului când auzea că fetele intrau în camerele băieților și făceau de bunăvoie lucruri de necrezut. Și Chacha era sceptic. Ca un detectiv de la poliție, punea întrebări complicate, cerea detalii despre trăsăturile fizice, poziții ale corpului, ce se vorbise, ce se făcuse. Ca un adevărat investigator de top, cerea să-i fie descris totul iar și iar. Sukha nu se zgârcea la detalii. Tope se simțea, pe rând, leșinat și febril, uneori chiar luând mâinile de pe tanc pentru a se putea mângâia. Adeseori simțea că mai avea puțin și exploda, luând și magnificul tanc cu el. De fiecare dată când Sukha termina de istorisit câte o poveste, Chacha îl gonea cu câte un gest al brațelor sale slabe, țipând:

— *Behanchod*[47], pleacă dracului de-aici! O să înnebunesc din cauza ta!

Iar Sukha, scărpinându-și începutul de barbă, spunea:

— Și stai să vezi ce am făcut cu Ruby, o țâțoasă de nu se poate!

Din când în când, câte o persoană pe care nu o recunoșteau imediat trecea pârâul. Atunci Sukha se ascundea repede în micuța încăpere de chirpici din spatele casei, unde țineau grânele. Nu era nicio fereastră acolo, dar se strecura niște lumină pe sub streașină și prin găurile din acoperișul de stuf. Tope aducea un felinar, iar el și Sukha stăteau pe grămada aurie și răcoroasă de grâu vânturat, făcându-și câte un culcuș comod și jucând Sweep. Aici îi arătase prima oară Sukha briceagul lui. I-a spus că este un *rampuri.* Avea mânerul de lemn, cu trei șuruburi aparente, și lama de zece centimetri, teșită spre vârf pe ambele muchii și curbată. Butonul era de alamă, fiind ușor de mișcat cu vârful degetului mare. I-a dat voie lui Tope să-l țină în mână, să-l deschidă, să-l închidă, să își treacă degetele peste oțelul strălucitor. Ba chiar l-a testat pe piele, fără să-l strice. Sukha i-a explicat că lama de zece centimetri era mai bună decât cea de cincisprezece, asta dacă te interesa eficiența, nu doar să te dai mare. Lama scurtă, cu mânerul pe măsură, îți dădea un avantaj net când tăiai tare sau adânc.

Tope l-a întrebat dacă el tăiase vreodată pe cineva. Sukha a zâmbit și a răspuns:

— Tu ce crezi?

Când Tope l-a întrebat câți oameni tăiase, Sukha și-a deschis amândouă mâinile, le-a închis, iar apoi a mai ridicat patru degete de la mâna dreaptă. Era o după-amiază târzie, iar lumina din micuța încăpere de chirpici era o combinație ciudată între soarele slab care se strecura ici și colo și cerculețul de lumină gălbuie de la felinar. Încăperea era prea departe de restul casei ca vocea musafirului și a lui Chacha să ajungă la ei, însă se auzea foiala continuă a picioarelor de animale prin paie. Tope

s-a uitat la figura lui Sukha în lumina aceea și a văzut că nu zâmbea.

— Paișpe?

Sukha a dat din cap.

— Și omorâți?

Sukha a ridicat arătătorul mâinii drepte.

— Ceilalți au scăpat? l-a întrebat Tope.

— Hei, Tope, nu sunt un criminal! Și ăla omorât a fost din greșeală. Era la început, când nu știam să manevrez ăsta bine. Cuțitul e un lucru minunat. Nu e făcut să ucizi, pentru asta există pistolul. Cuțitul e menit să semene frică, să marcheze spaima în memoria victimei tale. Cuțitul este instrumentul unui bijutier, pistolul este instrumentul unui fierar. Cu un glonț nu poți să ai niciodată parte de finețea și de precizia unui cuțit. Cu un cuțit poți hotărî exact pedeapsa pe care vrei s-o aplici: să faci o tăietură de treișpe centimetri, o gaură adâncă de cinci centimetri, să tai jumătate de deget, să retezi vârful nasului, să tai limba în două, să retezi un testicul, să lărgești gaura unui fund, să dai o formă nouă urechilor, să desenezi o floare pe piept, o stea pe obraz. Poți face toate lucrurile astea frumoase; și, dacă situația e de așa natură, poți ajunge la măruntaie, poți scoate inima, poți înfige un steag în creier. Cu pistolul poți face un singur lucru: poți să faci o gaură în carne. Pistoalele sunt folosite de măcelari, adevărații artiști folosesc cuțite.

Micuțul Tope era uluit. Se holba la figura frumoasă a lui Sukha, scăldată în lumina schimbătoare, în timp ce acesta își trecea delicat lama briceagului peste firele de păr de pe obraz. Cât de puternic și de calm era! Sukha i-a spus:

— Vrei să vezi ce pot să facă marii artiști?

Tope a dat din cap, amuțit de surescitare.

Sukha a luat felinarul în mâna stângă și l-a apropiat de el, ridicându-și cămașa până la bărbie. Fața i-a dispărut în întuneric, iar în lumina galbenă a apărut floarea scrijelită pe pielea de pe pieptul lui. Artistul o desenase ca un copil. Șase petale în

jurul centrului florii, care era sfârcul stâng al lui Sukha.

— Patru tipi m-au ținut în timp ce desena. Am urlat de era să sparg și timpanele Domnului, dar mâna artistului n-a tremurat nicio clipă. Uite cât de frumos a desenat-o. Poți să faci așa ceva cu un pistol? De câte ori mă dezbrac, de câte ori fac baie, de câte ori mă pipăi, îmi amintesc de artistul acela, îmi aduc aminte de ajutoarele lui, de durerea înnebunitoare care mă făcea să-mi doresc să mor mai repede. Asta e puterea artistului – el este întotdeauna ținut minte. Măcelarul, niciodată.

Apoi Sukha i-a arătat lui Tope celelalte opere de artă pe care le avea pe corp. O sfoară groasă, care urca de pe interiorul coapsei drepte până la prohab; un mic șanț rozaliu-roșu pe umărul stâng. În cele din urmă, întorcându-se, i-a arătat o ireală a doua șiră a spinării, desenată lângă cea adevărată.

— A durut rău? l-a întrebat Tope.

— Să nu te gândești niciodată la durere. Dacă te gândești la durerea prin care ai trecut, nu ai să o poți provoca. Dacă îți este teamă să simți durere, o să-ți fie teamă și să o provoci altuia. Știi ce ne spun mereu bătrânii – nu gândi, fă. Dacă te gândești prea mult, pierzi capacitatea de a acționa. Însă bătrânii se înșală atunci când ne spun că trebuie să acționăm mereu cu calm. Fiecare situație are nevoie de o altă reacție. Uneori trebuie să sculptezi frumusețe, alteori trebuie să respingi urâțenia. Uneori sorții sunt împotriva ta și-n luptă-ți trebuie nu calm, ci nebunie. Trebuie să-ți pompezi în sus furia care-ți zace pe fundul stomacului, trebuie să țipe prin tine, trebuie să te ducă dincolo de orice gând la durere. Cuțitul trebuie să devină o prelungire a brațului tău; trebuie să taie, să sape cu o furie infernală. Trebuie să devii un derviș. Într-un asemenea moment, nu trebuie ca în capul sau în corpul tău să persiste calmul. Am văzut un slăbănog, ca un țânțar, de un metru și jumătate punând pe fugă patru zdrahoni,

pentru că furia lui era mai mare decât ei patru la un loc. Când lucrezi cu cuțitul, îți trebuie și pricepere, și curaj. Un om slab nu poate implânta lama într-un alt om. Îți spun, sunt unii care nu pot să înfigă cuțitul nici într-un pui de găină! Când lucrezi cu cuțitul, trebuie să fii și artist, și nebun. Și, de fapt, să știi că sunt același lucru.

Tope a pălit de tot. Știa cum el însuși se ferea cu oroare când Chacha prindea câte un pui între picioare și-i tăia gâtul; cum își ferea privirea atunci când țâșnea sângele și puiul flutura deznădăjduit din aripi, căutându-și capul. Până și pârlitul și tranșatul îl scârbeau. Abia când puiul era curat, cu carnea roz, suculentă și fără suflet, începea să se simtă bine.

Se afundaseră deja în grămada de grâne aurii, iar Sukha își trecea mâinile prin grâul rece, lăsându-l să cadă peste brațele și picioarele sale, cu pantalonii ridicați până la coapse. Tope se juca cu *rampuri*-ul, testându-i arcul, pipăindu-i lama, încercând să-l țină în diverse feluri – pentru o lovitură de jos în sus, pentru o înjunghiere de deasupra, pentru o tăietură rotundă.

— Bravo! Ai început să înveți.

— Vreau să învăț, i-a răspuns Tope, înjunghiind fără milă aerul.

Sukha a izbucnit în râs și i-a răspuns:

— Vrei să fii cuțitar? Taică-tău lansează bombe dintr-un tanc, iar tu vrei să fii cuțitar! Bine, o să te învăț, dar numai dacă te duci să-mi aduci un ceai fierbinte acum.

*

Era adevărat. Faptul că tatăl lui condusese mărețul tanc Vijayanta sau realizările bunicului său în armată nu îl încântau cu nimic. Le auzise toată viața poveștile. Cum taică-său fusese elogiat de ofițerii superiori în războiul din 1971 împotriva Pakistanului deoarece contribuise la distrugerea unui tanc Patton; cum bunicul lui fusese recomandat pentru Crucea Militară când își ajutase

plutonul să țină piept unui atac japonez în Burma, spre finalul celui de-al Doilea Război Mondial; cum taică-său fusese opt ani la rând campion la box, la categoria mijlocie, în regimentul lui; cum bunicul lui putea să îndoaie o bară din oțel pe picior sau pe umeri – de unde și porecla Fauladi Fauji; cum Burgess Sahib îi spusese bunicului său că este mândria armatei britanice; cum maiorul Khan îi spusese lui taică-său că era la fel de puternic precum tancul pe care îl conducea. Văzuse uniformele vechi și bocancii militari, așezați cu grijă în cufărul negru și uzat; văzuse medaliile terne și șnururile pentru ceremonii oficiale, centurile și panglicile îngălbenite, șosetele uzate de lână, puloverele kaki mâncate de molii, pelerina de ploaie rigidă, cu două găuri căscate pentru brațe; văzuse tot felul de pălării și berete și caschete. Mai erau și pozele îngălbenite, lipite pe carton soios, cu rânduri întregi de bărbați tunși scurt – în uniforme rigide, în pantaloni scurți și în combinezoane militare –, care arătau toți la fel până ce bătrânul împungea fotografia cu degetul și îi arăta care fusese el în tinerețe. Respectul cu care tratau toate nimicurile astea îl plictisea; vorbăria lor nesfârșită despre disciplină, exercițiu, supunere, reguli, reglementări, orare, glorie și onoare era pentru el un chin.

Chiar și la zece ani își dădea seama că erau slabi, rupți de realitate, trăind într-un loc și într-un timp imaginare. Bunicul lui reușea să rămână rupt de realitate îndepărtându-se de toți cei din jur. Nu vorbea aproape niciodată cu muncitorii de la fermă, schimba doar câteva cuvinte cu sătenii care treceau pe la el, era brutal de laconic cu rudele și cu musafirii. Timp de aproape treizeci de ani, de când se pensionase din armată, nu făcuse decât să pufăie din narghilea și să contemple câmpurile. De două ori pe zi, dimineața și seara, făcea o plimbare lungă până la capătul câmpurilor sale, cu bastonul lui de militar – de bambus împletit – într-o mână și

cu o sticlă goală de bere brună în cealaltă. Chacha avea o vorbă despre el: „Trebuie să recunoști, face orice rahat să arate ca o inspecție de regiment”.

Adeseori, când muncitorii lucrau la roata tocătorului de furaje, el ședea aproape, pe *charpoy*-ul lui și se uita la firele de iarbă care explodau de arome bogate, ca și cum ar fi găsit în ele un mare înțeles. Vorbind foarte puțin, nefăcând absolut nimic și având un trecut legendar, ajunsese să fie văzut ca un bastion de înțelepciune și putere. Toți mergeau pe vârfuri în jurul lui, nimeni nu îndrăznea să-l supere, iar când binevoia să cadorisească pe cineva cu câte o replică monosilabică, i se răspundea cu recunoștință și venerație.

Nepotul nu era scutit de acest tratament minimalist. Și lui îi vorbea țâfnos, și din partea lui era așteptată venerație. La început, când îndrăznea să-i pună marelui om niște întrebări, era întotdeauna ușuit; copiii nu trebuiau să fie așa curioși. Mai târziu, când Tope deja nu mai încerca să-i vorbească, bătrânul îl urmărea adeseori cu o privire critică, ca și cum a merge pe câmp fără să intonezi „stâng-drept”, „stâng-drept” ar fi fost o infracțiune. Strategia lui era bună: părea să dezaprobe totul, dar nu se exprima niciodată. În felul acesta, toți cei din jur se simțeau criticați, se zbăteau și încercau să își dea seama cât de nevrednici erau, însă nu puteau să conteste sau să combată acest dispreț. Tope își dorea adeseori ca bunicul lui să-i spună vreo vorbă răutăcioasă, ca să poată riposta. Dar asta nu se întâmpla. Trebuia să fie mulțumit cu dezaprobarea semeață care se năștea din nimic și care era reflectată asupra a tot, fără a fi vreodată exprimată.

Tatăl lui Tope, Dakota Ram – unitatea lui Fauladi tocmai fusese coborâtă dintr-un avion cu numele acesta când primise vestea că i s-a născut fiul –, era de două ori marcat. Ani întregi suferise din cauza pretențiilor neexprimate ale tatălui său,

iar apoi venise și armata cu o serie de pretenții. Rezultatul era un bărbat bidimensional în chip tragic: o parte primea ordinele, instrucțiunile, regulile, reglementările; cealaltă le implementa și le executa întocmai. Era posibil ca niciun impuls de nepăsare să nu-i fi trecut vreodată prin corp, ca niciun gând original să nu-i fi scăpărat în minte. Făcuse întotdeauna ce i se spusese – de către tată, de către armată –, iar toate situațiile cu care se confruntase vreodată aveau răspunsuri fixe, pe care el le știa dinainte. Când nu știa, pur și simplu întreba pe cineva care avea habar. Viața sau lumea nu avea nevoie să fie cercetată, analizată, pusă sub semnul întrebării sau înțeleasă. Existau doar anumite procese și reguli, doar superiorii și ascultarea, doar acțiunea.

Când venea acasă în permisia anuală de două luni, Dakota Ram continua să se trezească înainte de răsărit, să se bărbierească, să facă exerciții fizice de două ori pe zi, să ia mesele ca la batalion, la orele șase, douăsprezece și șapte, și nu stătea la taclale cu familia. Ca și tatăl lui, își păstra tot timpul rigiditatea de militar, se ținea departe de frivolitățile de zi cu zi. În fond, era un om care conducea un tanc de o mie de tone, care putea să facă în orizont găuri cât casa, care trăise în vacarmul bătăliei, morții și distrugerii, ai cărui ofițeri superiori vorbeau într-o engleză răsunătoare și aveau soții albe, cu cocuri cât pepenii. Era un om al cărui regiment avea o tradiție de o sută douăzeci de ani de curaj și onoare, a cărui slujbă sumbră era să apere țara. Sweepul, bârfele neînsemnate ale sătenilor, dovezile mărunte de afecțiune și iubire nu erau pentru el. Era dispus să asculte cu un aer sobru problemele legate de dezvoltarea satului și alte chestiuni serioase, dar nu accepta bârfele însoțite de palme prietenești pe spate. Îi întâmpina pe toți, inclusiv pe băiețel, cu o strângere de mână formală. În fiecare seară, înainte de cină, dădea pe gât două pahare mari de rom

negru Hercule cu patru degete de apă, însă o făcea singur, cu un aer ceremonios, de ritual. În primul an petrecut în regimentul său, locotenentul Oomen îi spusese: „Dakota, orice ai face, fă-o ca bărbații albi! Ăștia te împușcă de parcă ți-ar da o medalie; se cacă de parcă ar purta o conversație în salon și beau de parcă ar lua parte la o ceremonie religioasă. Și uită-te la noi! Suntem mereu la pământ, și când ne căcăm, și când tragem la măsea, și când suntem împușcați”.

Uneori, Chacha era invitat să i se alăture, dar nu putea niciodată să bea mai mult decât cele două pahare prevăzute, Dakota măsurând de fiecare dată băuturile, ținând sticla și paharul în dreptul ochilor ca să poată turna cu precizie. Pe urmă, Chacha pleca și își dădea pe gât *santri*-ul, spunându-i mamei lui: „E ca și cum i-ai da leului o boabă! *Sher nu ber*! Nici n-apucă să-mi umezească bine limba!”

Tatălui său, Dakota îi dădea un pahar mare și unul mic. Dar stăteau la distanță de vreo cinci metri – Fauladi aproape de tocător, tanchistul aproape de neem – și beau în tăcere, în timp ce în fântânile tubulare începea să huruie apa, de pe câmpuri plecau ultimii muncitori, o ultimă roșeață scălda cerul, iar păsările se întorceau acasă, umplând văzduhul cu hărmălaia lor. În spatele lor, fumul de lemn ars care ieșea din vatra deschisă se ridica în vălătuci domoli, amestecându-se cu mireasma de *dal*[48] care se răspândea în aerul înserării; molfăitul bivolilor de la troacă se auzea tot mai tare, ca și cel al boilor întorși de la muncile câmpului. Lătratul câinilor începea să răzbată dinspre gospodăriile împrăștiate, în timp ce se lăsa înserarea și o puzderie de stele pătrundeau prin acoperișul lumii. În aceste momente de transformare magică a zilei în noapte – pe care orașul nu o va cunoaște niciodată –, cei doi soldați, tată și fiu, își dădeau pe gât romul, fiecare închis în

armura lui, incapabil să ofere și incapabil să primească mai mult de-atât.

*

Băiatul stătea pe lângă Chacha al lui și se ținea departe de străinul morocănos de sub neem.

Aflându-se doar din când în când acasă, tanchistul nu avea nimic să-i spună fiului său, nu avea nimic de oferit. Regimentul nu-l învățase despre genul ăsta de afecțiune paternă. În lumea regimentului, ofițerul aflat la comandă avea rolul de tată, iar el nu-ți oferea sentimente și afecțiune, ci ordine și o umbrelă protectoare. El era vocea lui Dumnezeu. Nu trebuia pus la îndoială în nicio situație, fie ea de viață sau de moarte. Cealaltă relație paternă pe care o cunoscuse Dakota Ram, cea cu Fauladi, fusese la fel. Bătăi regulate, supunere oarbă și nicio exprimare a sentimentelor. Recrutarea, antrenamentele, pregătirea fizică, ce fuseseră un coșmar pentru cei mai mulți dintre tovarășii lui, pentru el fuseseră o joacă de copil. Cu o profundă smerenie, Dakota chiar aproba regulile necruțătoare după care îl crescuse tatăl său. Simțea că-i fuseseră de ajutor. Că-l făcuseră un bărbat adevărat, neclintit în fața durerii și a lipsurilor, neînfricat în fața morții. Avea și el grijă să-și bată fiul o dată pe săptămână când era acasă în permisie. Asta însemna un minimum de opt bătăi în timpul permisiei anuale și de două în timpul celeilalte. Uneori îl tulbura să facă asta, dar știa că orice dovadă de slăbiciune din partea lui ar fi stricat caracterul băiatului.

Câteodată îi era greu să găsească un motiv ca să-l bată pe Tope. Băiatul se ținea departe de el și nu vorbea niciodată prea tare. Atunci Dakota îl chema și-l dojenea pentru rezultatele slabe de la școală, dându-i de făcut niște exerciții grele. Tope Singh se lupta cu calculele matematice, simțindu-și corpul și mintea deja paralizate la gândul bătăii care avea să urmeze. Pentru diversitate, Dakota Ram folosea uneori bastonul, alteori cureaua de

pânză, uneori bocancii de armată și alteori doar mâinile-i mari. Nu dădea niciodată în băiat cu toată puterea, asta l-ar fi ucis, ci doar atât cât să-l doară. De fapt, Dakota se înfuria abia după ce începea să dea în el – îl scoteau din fire țipetele băiatului. Prima lovitură era întotdeauna rece, de formă; ultima era mereu puternică și înfierbântată.

Tatăl lui, Fauladi, privea totul impasibil de la postul lui de pe *charpoy*-ul de lângă tocător, pufăind din narghilea. Uneori, Dakota reușea să obțină aprobarea tăcută a tatălui său, dându-i câte o lovitură mai brutală băiețelului. Mama lui Tope Singh, soția lui Dakota, nu putea schimba nimic. Filosofia pedepselor regulate i se aplică și ei. Porția sa era de o bătaie pe săptămână, dar, de dragul aparențelor, în cazul ei bătăile aveau loc în casă. Sigur însă că țipetele se auzeau peste tot. Și asta era o tradiție de familie pe care Dakota Ram o preluase de la tatăl său: chiar și acum bătrânul îi mai ardea nevestei câte una din când în când. Femeile suportau totul foarte bine – în fond, soarta ar fi putut fi mult mai crudă: ar fi putut fi nemăritate, ar fi putut să nu fi avut fii, ar fi putut rămâne văduve, iar durerea rareori persista mai mult de o zi, în afara cazurilor în care catarama curelei sau lemnul bastonului loveau vreun os.

După ce băiețelul era bătut, bunica lui încălzea o piatră, o înfășură într-o cârpă și i-o dădea lui Chacha, care i-o punea cu grijă pe vânătăi în timp ce-i spunea povești din *Mahabharata.* În timp, personajul preferat al lui Tope ajunsese Bhima. Ceilalți frați Pandava – Yudhishthira, Arjuna, Nakula și Sahadeva – erau prea supuși regulilor și ascultători. Doar Bhima se revolta împotriva nedreptăților pe care le sufereau cu toții și îi amenința cu răzbunarea pe cei care îi atacau. Bhima, cel de o forță nemărginită, Bhima, care în marea bătălie îi căuta și ucidea pe toți cei o sută de frați Kaurava pentru rușinea pe care o abătuseră asupra soției lui, Draupadi, Bhima, care înțelegea

că, de la un punct încolo, scrupulele erau o slăbiciune, chiar un păcat. Adeseori, când loviturile cădeau asupra lui sau când urechile îi erau potopite de țipetele mamei, Tope își imagina că era Bhima, cu buzduganul prăpădului pe umăr, pedepsindu-i pe tatăl și pe bunicul său, în timp ce aceștia implorau milă. Când se plimba singur pe câmpuri, dădea din brațe ca un luptător, zdrobind tulpinile de grâu și strigând: „Bhimsen, Bhimsen, Bhimsen!”

Până la urmă, corpul lui Tope nu s-a ridicat nici la înălțimea numelui său, nici la a zeului preferat. A ajuns de la doisprezece la treisprezece, la paisprezece și la cincisprezece ani cu viteza timpului, dar silueta i-a rămas micuță, membrele, subțiri, umerii, înguști, pieptul, mic. Nici înălțimea așteptată nu a atins-o, fiind mult mai scund și mai slab decât tatăl și bunicul lui. Semăna din ce în ce mai bine cu Chacha, pricăjitul familiei. Ca și cum, printr-un proces de asimilare, dragostea unchiului său îl făcuse să semene fizic cu el.

Privirea bătrânului a devenit și mai acră. I-a spus lui Dakota:

— Tanc Singh! Uită-te la el! Trebuia să-l botezi Pistol Singh! Nici măcar nu seamănă cu tine!

Sunetul de metronom cu care era tocat nutrețul umplea aerul. Mirosul de verde sângerând era peste tot în jur. Bătrânul trăgea tare din narghilea, tușea și continuă:

— Și în ce armată o să-l trimiți – în brigada piticilor și a elfilor?

Tanchistul nu spunea nimic, continua să dea pe gât romul negru. După o vreme se ridica, intra în casă și, fără un cuvânt, își bătea soția și copilul.

La cincisprezece ani, umilința durea mai rău decât bătaia. Tope își ținea în brațe mama, zguduită de hohote de plâns, și-i spunea:

— Vreau să-l omor.

Maică-sa, căsătorită de copilă, la treisprezece ani – acum, la treizeci și doi, era deja bătrână –,

care cunoscuse în viața ei doar două case modeste și nenumărate bătăi, a cărei singură amintire plăcută erau iubirea și grija propriei mame, îi răspundea:

— Să nu mai vorbești așa! Dar înțeleg ce spui.

*

Băiatul a simțit pentru prima oară gustul sângelui la șaisprezece ani.

A fost mult mai ușor decât își imaginase. Vreme de aproape șapte ani se jucase cu fantezia aceasta, stând singur în semiîntunericul din încăperea grânelor, lipit de zidul de cărămidă aparentă al fântânii, în mijlocul câmpurilor de sfeclă de zahăr cu frunzele ca niște săbii, lângă pârâul leneș care creștea doar în timpul musonului, sub curmalii care se îmbrățișau, în plimbările lungi spre școala din sat și sub pătura groasă, în serile friguroase de iarnă.

Așa cum sunetul apare prin simpla apăsare a unui buton la radio, fantezia lui începea prin deschiderea briceagului. Degetul apăsa pârghia micuță și lama țâșnea strălucitoare. Dintr-odată, ochii lui erau plini de amenințare, la fel și poziția mâinii, zâmbetul disprețuitor de pe buze. Nu se mai simțea mic. Se simțea periculos, chiar letal, capabil să dezlănțuie haosul. În jurul lui, bărbații și femeile – cei mai mulți fără figuri, însă printre ei se aflau întotdeauna tatăl și bunicul lui – tremurau de teamă și respect, își fereau ochii și mergeau pe vârfuri. Când trecea prin bazar, o șoaptă plină de venerație umplea văzduhul. Așa cum sunetul se stinge prin apăsarea unui buton la radio, fantezia se risipea în clipa în care lama intra înapoi în lăcașul ei. Rămânea doar micul și pipernicitul Tope Singh.

Vreme de șapte ani, băiatul a păstrat *rampuri*-ul ca pe o bijuterie neprețuită. Reușise să îl țină ascuns acasă și pe câmpuri. Singurul care știa despre el era Chacha, pe care îl pusese să jure că avea să păstreze secretul. La rândul său, unchiul îl

pusese pe Tope să jure că nu avea să scoată briceagul în afara casei, cu siguranță nu până ce avea să împlinească douăzeci și unu de ani. Cu alte cuvinte, să nu-l folosească niciodată asupra oamenilor sau animalelor.

Pe de altă parte, Sukha, gloriosul și liberul Sukha, mereu veselul Sukha, cel care îi dăruise briceagul și-i împărtășise filosofia cuțitului, îi spusese doar atât:

— Să-l îngrijești bine, vezi cum îl mânuiești. Nu-l folosi ca să tai legume sau ca să ascuți creioane. Nu-l folosi ca să-ți tai unghiile sau ca să-ți razi barba. Nu-l folosi ca să sapi gropi și nici ca să omori găini. Ține minte, un *rampuri* are un singur scop. Este ca o sabie, ca un pumnal, ca un pistol. E o armă. E făcut să bage frica în sufletele oamenilor. E făcut să spintece carne de om. Ține minte, lama are zece centimetri, dar pe tine te înalță cu mult mai mult. Un *rampuri* te face bărbat, te face luptător. Într-o lume în care respectul e greu de găsit, el îți aduce respect. Oamenii cu bani și cei cu putere – cărora nu le pasă nici de caracter, nici de bunătate – îl respectă pe cel care poartă un *rampuri.*

Sukha a închis apoi briceagul, l-a mângâiat în palmă vreme îndelungată, iar apoi i l-a înmânat băiatului.

Tope și-a dat seama imediat de adevărul din spusele lui Sukha. Când a împlinit cincisprezece ani, s-a dus la Rafat, croitorul satului – un musulman bătrân și chior, care n-avea niciun talent la cusut și i-a cerut să-i facă un buzunar strâmt la pantaloni în interior.

Prăvălia din chirpici și cărămidă a lui Rafat se afla pe centura satului și prin fața ușii ei trecea un dren deschis, prin care mâlul curgea încet. Prăvălia era goală, cu excepția unei mașini de cusut cu pedală Singer, a unui covoraș uzat, maro cu galben, așezat pe podeaua vălurită, și a scaunului pe care ședea Rafat. Într-un colț era un teanc

ordonat de haine croite, iar în altul era o grămadă dezordonată de haine în lucru, cu mâneci și craci ieșind din toate părțile. Rafat purta pe umeri un metru de croitorie verde, decolorat, iar în ureche ținea o bucățică de cretă albastră, însă rareori lua vreo măsură, fiindcă știa deja pe dinafară măsurile celor mai mulți dintre clienții săi. Cea mai mare parte din munca lui nu era croirea de haine noi, ci modificarea hainelor la mâna a doua, primite, într-un carusel nesfârșit, de la tați, fii, frați, verișori. Erau haine care fuseseră modificate de cinci, șase, șapte ori, o pereche de pantaloni de adult ajungând, în cele din urmă, pantalonii trei sferturi ai unui băiețel, cămașa unui bărbat ajungând scutecul unui bebeluș. Ani întregi, croitorul modificase pantalonii kaki și cămășile lui Dakota ca să poată fi purtate de Chacha și de Tope, lăsând epoleții goi, buzunarele largi, găicile pentru curea, pliurile. Când erau finalizate, arătau exact a ceea ce erau: haine militare de bogdaproste, uzate și lipsite de apretul, de strălucirea, de aplombul oferit de armată. Pentru că Rafat era un croitor foarte prost, hainele modificate stăteau întotdeauna strâmb și nu le veneau bine noilor proprietari. Când cineva făcea greșeala de a se plânge, croitorul îl privea disprețuitor pe deasupra ochelarilor:

— Și ce, mergi să iei cina cu președintele?

Fiind abil, însă, compensa lipsurile estetice printr-o trăinicie excesivă. Cosea și recosea de nenumărate ori fiecare tiv, așa încât hainele făcute de el nu se rupeau niciodată, indiferent prin ce greutăți treceau. Singurul mod prin care acestea își găseau sfârșitul era de a fi purtate până li se tocea țesătura. Asta-i dădea o reputație grozavă.

Așadar, Rafat i-a făcut un buzunar îngust, pornind de la talie, pe linia șlițului, la pantalonii kaki ai tatălui său. L-a făcut din pânză kaki tare, ca, în cazul în care s-ar fi desfăcut din greșeală briceagul, lama să nu iasă și să-l taie. Briceagul îi

stătea strâns lipit de piele, iar uneori, când stătea prea mult îmbrăcat cu pantalonii, începea să-l usture coapsa. Era un preț neglijabil. Nu numai că era o armă, dar locul în care briceagul era cuibărit îl făcea să se simtă foarte potent. Adeseori, când stătea pe loc sau când mergea, îl pipăia cu degetele prin pantaloni, simțindu-l gros și neclintit pe coapsa lui.

A exersat cum să-l scoată repede într-o luptă, ca pe un revolver din toc. Adeseori, la prânz, mergea unde era pământul moale de lângă pârâu, în spatele păpurișului înalt, și, stând cu picioarele depărtate, dintr-o singură mișcare băga mâna în buzunar, scotea cuțitul și-l deschidea strigând: „Hah!” Apoi înjunghia stufuI bătut de vânt sau îl tăia ușor, așa cum îl învățase odinioară Sukha, doar despicând delicat pielea cu vârful de oțel, provocând mari dureri, însă nicio rană adâncă.

O vreme, la început, a încercat să devină aruncător de cuțite, exersând pe trunchiurile solzoase ale curmalilor care se îmbrățișau deasupra pârâului. Stătea la vreo trei metri distanță și arunca întruna cuțitul spre trunchiuri, dar aproape niciodată nu se înfigea în ele. Nu era vorba că nu avea țintă bună, lovea de fiecare dată copacii, dar niciodată cu vârful cuțitului, ca să se înfigă. Tope a încercat să-l arunce ținându-l de mâner, de lamă, pe sub mână, cu încheietura întoarsă înăuntru, dar cuțitul părea pur și simplu să nu aibă greutatea potrivită pentru a fi aruncat. Se răsucea prost în aer și nu descria niciodată o traiectorie dreaptă.

Ca un bun luptător, după fiecare ședință de antrenament, își îngrijea arma, scoțând piatra netedă, de cinci kile, pe care o ținea ascunsă în stufuI de lângă pârâu. Piatra avea forma unui embrion, netezită ca satinul de apa care curgea pe-acolo de milenii. Tope așeza piatra pe spate și în curbura ei își ascuțea lama. Uneori făcea asta și vreme de o oră, așezat pe vine, turnând câte un pumn de apă peste oțelul înfierbântat. Din când în

când aducea niște ulei de muștar într-o micuță fiolă medicală și întindea un strat vâscos pe lamă. Apoi o freca cu țărână moale și cu o bucată de cârpă.

*

Când și-a înfipt pentru prima oară cuțitul în carnea lui Bhupinder și, dintr-o singură mișcare rapidă, a desenat un brâu artistic de-a curmezișul pântecului acestuia, Tope s-a simțit copleșit de un sentiment profund de putere și extaz. Bhupi cel mare, Bhupi care îl teroriza, cu turbanul lui albastru, cu barba deja deasă și cu vocea puternică și dominatoare, Bhupi cel mare, care tocmai îl lovise în piept pentru a doua oară, a rămas pentru o clipă nemișcat. Apoi sângele a țâșnit din tăietură ca sucul dintr-un mango feliat și Bhupi a țipat:

— Vai, mor! Vai, m-a omorât turbatul!

Înainte ca sardarul să găsească curajul de a se întinde spre *kirpan*[49]-ul scurt care atârna în teaca de alamă, Tope i-a făcut o cruce frumușică pe umărul stâng. Ca și Eklavya, care ajunsese maestru la trasul cu arcul, exersând în fața statuii lui Drona, Tope învățase lecțiile lui Sukha prin repetiții nesfârșite. Tăieturile erau superficiale, făcând să țâșnească sângele fără să atingă nimic vital; el însuși se afla în echilibrul dintre furie și calm. Cât de dulce, cât de incredibil de dulce se simțea cuțitul dezlănțuit în mâna sa. Așa că spera ca unul dintre ceilalți doi băieți care erau cu Bhupi să facă o mișcare, permițându-i să-și extindă dansul sublim, să sculpteze și în pielea lor.

Însă băieții erau paralizați de frică, toată bravura și hohotele lor de râs dinainte fuseseră reduse la tăcere de apariția briceagului. Bhupi, care îl hărțuia de luni întregi, făcându-l „țărănoi”, făcându-l ciuca glumelor din curtea școlii, Bhupi, care-l adusese cu forța în livada de guave și-l somase să-și dea jos pantalonii, ca el și gașca lui să vadă cât de mic îi era penisul, Bhupi se ținea acum de burta tăiată cu brațul stâng și încerca să astupe crucea spintecată în umărul stâng cu mâna dreaptă.

Era sânge peste tot, pe cămașă, pe pantaloni, picura pe pământ, deasupra stratului de frunze căzute. Sardarul a început să plângă în hohote, lacrimile rostogolindu-i-se repede din ochii înspăimântați:

— Vai, am fost ucis! Vai, m-a omorât turbatul! Vai, să-l cheme cineva pe tata! Vai, mama mea, mor!

Tope a observat că guavele din copaci erau încă verzi și tari ca piatra, strălucind cu miile în lumina ca trecută prin strecurătoare a după-amiezii. Încă o săptămână și le puteau culege, în livada aceea erau un soi de guave care aveau miezul roz – îi plăcea la nebunie să le mănânce pe acelea, cu toate că nu erau atât de bune la gust pe cât erau de apetisante.

Aproape jucăuș, a făcut un pas în față, ținând cuțitul ferm în mâna întinsă. Cei trei băieți s-au dat imediat în spate, împleticindu-se în frunze. Erau cea mai puternică gașcă de la școala din sat, condusă de Bhupi, fiul celui mai bogat proprietar de pământuri. Băieții ca Tope fuseseră hărțuiți de ei toată viața. Prima oară când îi smulseseră pantalonii avea unsprezece ani, iar după aceea o făcuseră de câte ori avuseseră chef. Pasiv, simțise durerea și plăcerea aduse de mâinile și de corpurile lor. Nu prea era nimic ce să nu-i fi făcut, iar el învățase devreme că brutalitatea însoțea întotdeauna bucuriile carnale. Simțea asta și acum, în felul în care vârful de oțel al cuțitului său crestase carnea lui Bhupi, așa cum îi făcuse lui sardarul, cu mulți ani în urmă. Acum, pe chipul lor se citea doar spaima. Era minunat. Se simțea mai plin de viață ca niciodată. Cuprins de un delir al artei, i-ar fi putut sculpta pe toți. I-ar fi împodobit cu funde roșii de carne.

Probabil că citiseră în ochii lui. Fervoarea care făcea dervișul să se învârtă. Bhupi urla, prăbușit în genunchi, cu mâinile încleștate pe pielea însângerată:

— A înnebunit piticul soldatului! Vrea să ne omoare pe toți! Stați numai să-l prindă tata, îi smulge cocoșelul și i-l dă la câini!

Mișcându-se pe ritmul unei muzici pe care o auzea doar el, Tope a desenat un arc divin prin aer, tăind apoi antebrațul băiatului de lângă el, care îl ridicase pentru a se apăra. Sângele a țâșnit ca sucul dintr-un mango. Jeeta, un băiat cu urechi imense, ca de elefant, a cărui familie lua pământ în arendă de la familia lui Bhupi, a strigat:

— Oh, băga-mi-aș pula-n mă-sa, m-a tăiat și pe mine!

S-a întors spre Tope, gata să-l atace furios, dar apoi a văzut abandonul din privirea acestuia, a văzut rotirea lentă a briceagului *rampuri* în mâna dreaptă. Tope a făcut un pas spre el și a tăiat aerul cu o mișcare lenește a brațului. Retrăgându-se cuprins de panică, Jeeta s-a lovit de Bhupi și a căzut grămadă. Acum sardarului îi curgea sânge și din nas, iar cei doi băieți prăbușiți se ascundeau terifiați în spatele propriilor brațe.

Al treilea băiat, vărul de paisprezece ani al lui Bhupi, Lucky, care încercase să-l sprijine pe sardarul prăbușit în genunchi, încerca să fugă acum. Cu un plonjon grațios, Tope a înfipt vârful cuțitului în fesa dreaptă, moale, a băiatului. Acesta a căzut la pământ cu o bufnitură și un țipăt care a speriat papagalii din guave.

— Vai, mama mea, am fost omorât! Vai, am murit!

Bhupi a gemut:

— Tata o să te jupoaie de viu. O să-ți rupă curu'. O să-ți pară rău și că te-ai născut.

Tope s-a întors încet și, cu un șut bine calculat, l-a lovit pe Bhupi, care era încă prăbușit și tremura, chiar între fese. La țipătul lui mai-mai că le-au căzut penele păsărilor din copaci.

— Vai, mama mea! Mama mea! Băga-mi-aș pula!

Jeeta încerca să dispară în stratul de paie umede, cu capul plecat și privirea în altă parte. Lucky zăcea ca mort, întins pe burtă, ținându-se de fund cu ambele mâini, în vreme ce una dintre ele îi era scăldată în sânge. Bhupi plângea în hohote nestăvilite, dar se străduia să facă cât mai puțin zgomot. Paiele umede se lipeau de lichidul care se scurgea din ochii și din nasul lui. Ce ocazie nemaivăzută! Pe care să-l aranjeze în continuare? Razele de soare care se strecurau printre ramurile noduroase de guave împodobeau pământul cu un model filigranat. Cei trei băieți zăceau ca niște mormane de carne, scăldați în lumină, dar și ascunși de umbră, mișcându-se ca într-o lentă coregrafie a gemetelor și zvâcnirilor, cu brațele și picioarele contorsionate în încercarea de a nu deschide și mai mult tăieturile.

Fără a se adresa cuiva anume, Tope a strigat:

— Jos pantalonii!

Încerca să vorbească pe tonul pe care i se vorbise lui de cinci ani încoace, iar și iar. Doar astea două cuvinte, „Jos pantalonii”. Niciunul dintre ei nu s-a clintit. Corpurile lipite de pământ s-au strâns parcă și mai mult în sine.

— Jos pantalonii!

Cum nu a răspuns nimeni, Tope a așezat ușor *rampuri*-ul între fesele lui Bhupi. Cu un urlet asurzitor, sardarul s-a rostogolit, cu frunze și rămurele lipite de față și prinse în barbă. Cămașa îi era de un maroniu murdar.

— Jos pantalonii!

Mâinile sardarului erau prea alunecoase și îi tremurau prea tare, nu a reușit imediat să desfacă nasturele mare al pantalonilor. Erau îmbibați cu sângele care curgea în șuvoaie groase.

— Jos! a strigat Tope, aplecându-se și aducând *rampuri*-ul mai aproape.

Sardarul a fost cuprins de o panică nemărginită, începând imediat să bălmăjească ceva și să tragă de pantaloni. Când cel din urmă nasture întărit a

fost descheiat și sfoara a fost desfăcută, au fost dezvăluite părul inutil și carnea despicată.

Adevărata față a lucrurilor. Tiranul, după ce anturajul lui s-a făcut nevăzut; polițistul, când nu își poartă uniforma; ministrul, după ce nu mai este în funcție; directorul de școală în bazar. Torționarul lipsit de legăturile cu care își imobilizează victimele. Violatorul când nu-l ascultă mădularul. Nimic care să facă sângele să clocotească, nimic care să insufle minții și cărnii putere și pasiune. Doar un maldăr de piele tăiată, înecată în păr inutil.

Tope și-a pus piciorul drept pe torționarul prăbușit la pământ și a apăsat ușor. Sardarul a plâns ca un copil, prin valul de muci, și și-a încleștat mâna pe glezna lui. Nu era așa de rău pe cât părea. Tope era încălțat cu niște bocanci militari de un maroniu murdar, cu talpă de cauciuc. Ușori, netezi, fără niciun șanț pe partea de dedesubt. Ceilalți doi băieți, ferindu-și fețele, îl priveau cu coada ochiului. Razele filigranate ale soarelui nu le puteau camufla groaza. Pe cel mai tânăr, Lucky, tocmai îl pregăteau, îl învățau cum să culeagă plăcerea din teroare. Îl puneau să exerseze pe muncitorii imigranți care le lucrau pământul. În spatele căpițelor de fân, în fântânile tubulare, prin sfeclă, lângă stufăriș. Acum zăcea acolo, cu o a doua gaură făcută în fund, încercând să se ascundă în mâzga de frunze uscate.

Nu era nevoie decât de un cuțit! De un *rampuri.* Nu de poziție socială, de avere, de numere. Nici de castă, de crezuri, de clasă. Avea nevoie doar de un cuțit.

Pentru prima oară după mulți ani, Tope se simțea frumos. Puternic și frumos. Așa cum se simțea în copilărie, când Sukha îl punea în tancul din neem și îi încredința supravegherea granițelor cu un arsenal de pârțuri.

Dintr-odată, Bhupi s-a zvârcolit, încercând să-i împingă piciorul. Cu o mânie de gheață, Tope și-a

împins cu putere piciorul în jos și l-a învârtit într-o parte și-n alta. Țipătul sardarului trebuie să fi răzbit până în sat, iar celor doi băieți le-a evacuat intestinele.

Apoi, așa cum văzuse într-unul dintre cele nouă filme la care fusese dus în oraș, Tope s-a aplecat și a șters *rampuri*-ul pe cămașa sardarului care se zvârcolea și țipa – pe umăr, unde era încă neînsângerată –, după care l-a închis.

2.

Printul găuritorilor de cururu

Pentru ceea ce tăcuse trebuia plătit un preț teribil. Vreme îndelungată. Dar Tope nu s-a atins de nota de plată.

Până să se întoarcă agale la curmalii care se îmbrățișau, plutind de fericire, vestea se răspândise deja. Cum a pășit de pe trunchiul care era pus de-a curmezișul pârâului, Chacha l-a înșfăcat de braț și l-a târât pur și simplu spre partea cea mai de sud a câmpurilor, unde livada de eucalipți se ridica asemenea unei garnizoane de stafii palide care se unduiau spre cer. În scurtă vreme s-au pierdut departe, printre spectre, singurele sunete care se mai auzeau fiind respirația lor grea și foșnetul frunzelor uscate de sub picioarele lor. Chacha nu încetinea deloc pasul, înaintau cu aceeași viteză. Nici băiatul, nici bărbatul nu au rostit vreun cuvânt. Un semn al unei relații puternice este să știi să reacționezi într-o situație de criză fără să se spună nimic. Urmau să aibă și timp de vorbă, acum însă nu aveau destul ca să alerge. Au ieșit pe partea cealaltă a stafiilor și au rămas pe câmpuri, alergând pe cărările înguste și pline de noroi, amândoi încălțați cu bocanci militari, ca niște aghiotanți ai lui Dakota. Când cărarea din noroi s-a îngustat prea mult, au alergat cu picioarele cât mai crăcănate, ezitând din când în când, bălăngănindu-se de pe o parte pe alta. Din fericire, câmpurile erau aproape de a fi culese și nu era apă sau mocirlă care să le împiedice înaintarea. Soarele după-amiezii târzii îi ardea în spate. Alergau aplecați, ca și cum s-ar fi ferit de niște gloanțe. Adevărul era că, dincolo de livadă, pământul se întindea neted și gol în toate părțile, pe hectare întregi. Grâul copt nu era prea înalt. Dacă aveai vederea bună, puteai zări și bâtlanul care își lua zborul la sute de metri distanță. Chacha a luat-o pe o cărare aflată departe de gospodării și a încercat

să se țină departe de porțiunile de pământ golașe, care se lărgeau întruna și care erau muncite de imigranți costelivi, bărbați, femei și copii din estul U.P.-ului și din Bihar, care stăteau pe vine, tăind tulpinile aurii și legându-le laolaltă. Inevitabil, Chacha și Tope au dat de câteva ori peste porțiuni proaspăt culese, dar micile siluete arse de soare – cu capetele acoperite cu cârpe, cu secerile în mâini, în sariuri și cămăși murdare – nu le-au pus nicio întrebare. Doar și-au întors capetele și i-au privit pe cei doi fugari fără nicio expresie; în ochii lor nu se citea nici curiozitate, nici alarmă.

Erau oameni care-și părăsiseră colibele întunecoase și minusculele parcele, își legaseră oalele, cratițele și hainele în boccele, luaseră cu ei toți membrii familiei capabili să lucreze, copiii sub un an și peste opt ani și călătoriseră sute de kilometri pe jos, cu autobuzul, cu camionul sau cu trenul în căutarea unui salariu de subzistență. Era un pelerinaj ciclic, care avea loc în direcția în care se întindeau recoltele și rupiile erau plătite. Coseau grâul, plantau orezul, tăiau sfecla. Trăiau așa cum trăiau toți oamenii odinioară, de la un anotimp la altul. Noaptea cântau, adunați în jurul focului la care găteau, cântece populare care-ți rupeau sufletul, iar la încheierea sezonului se întorceau la casele care îi așteptau, cu bani, mâncare și haine. Și cu speranța deșartă că, printr-o minune, asemenea călătorii aveau să nu mai fie necesare.

Îi vedeai peste tot, cu mâinile și picioarele slăbănoage, cu pielea arsă de soare și cu ochii goi.

Purtau în ei o fântână adâncă a lipsurilor, a nevoilor și a tristeții, a exploatării, a luptei și a nesiguranței, o fântână atât de adâncă, încât abia mai vedeau în jurul lor, abia mai vedeau dincolo de sine. Moartea, boala, sărăcia, traumele nu-i tulburau, pentru că le cunoșteau pe toate. Un băiat și un bărbat care alergau pe câmpuri – fără să pară fugăriți de nimic – nu erau decât încă o ciudățenie trecătoare în lumea asta foarte ciudată.

Ceea ce-l îngrijora cu adevărat pe Chacha erau gospodăriile. Orice fermier care i-ar fi văzut trecând i-ar fi strigat. Orice fermier care i-ar fi văzut alergând s-ar fi mirat. Iar când familia lui Bhupi și angajații ei ar fi venit să-i întrebe, drumul pe care fugiseră avea să se contureze imediat din povestirile fermierilor. Au trecut peste câmpuri și prin ferme pe care le știau – Bant, Doabi, Lal Singh, Pramukh, Pali, Tau –, ocolind fântânile și casele, și, ca prin minune, nu s-au întâlnit cu nimeni. Din când în când mai împrăștiau câte un stol de pițigoi și potârnichi aflate la picnic, iar uneori egrete orbitor de albe, care dădeau de câteva ori din aripi, nepăsătoare, înainte de a ateriza din nou și a-și relua mersul țanțoș.

La fiecare linie de hotar nemarcată, câte o haită de câini pricăjiți le lua urma, potrivindu-și pasul după al lor, lătrând și gonindu-i de pe teritoriul lor. Ca și păsările, câinii nu-i îngrijorau. Toți fermierii știau că singurul câine de care trebuia să se teamă era cel turbat. De câinii ăștia nu era decât lătratul, aveau doar rolul de a speria orășenimea care trecea pe-acolo. Erau mai curând un sistem de alarmă decât de apărare. Dacă te-ai fi înfipt în ei, ar fi tot dat înapoi până ar fi ajuns la porțile lor.

De la curmalii îmbrățișați de lângă pârâu, de la șosea, de la Marele Drum al Caravanelor erau peste zece kilometri în linie dreaptă. Chacha traversase multe ferme și parcursese jumătate din distanță până să-i dea voie lui Tope sau să-și permită el însuși să încetinească pasul. Mai erau câteva sate care despărțeau Keekarpurul de drumul principal, dar reușiseră să le ocolească pe toate. Pomii de mango sub care stăteau acum erau bătrâni și sterpi, iar sub coroana lor de frunze verzi și murdare era răcoare și întuneric. Stăteau pe vine, față în față, sprijiniți de trunchiurile aspre ale pomilor, gâfâind ca niște animale vânate. Dincolo de arcada întunecată a livezii, lumea strălucea puternic, iar soarele se reflecta în auriul grâului.

Când, în cele din urmă, și-a mai tras sufletul, Chacha l-a întrebat:

— Cât de grav a fost? O să supraviețuiască?

Tope – dintr-odată bărbat, dintr-odată într-o dimineață, dintr-odată după șase lovituri de cuțit, egalul lui Chacha – a răspuns:

— Nu e deloc grav. Nu o să pățească nimic. I-am crestat un pic, ici și colo. Da' dacă ai fi auzit cum urlau ai fi zis că le smulg mațele.

Chacha l-a privit lung. Era întuneric și nu vedea expresia băiatului, însă tonul vocii i se schimbase. Nu mai era vocea nepotului său pipernicit, care vorbea puțin și își petrecea tot timpul încercând să nu deranjeze pe nimeni.

— Nu știai ce avea să se întâmple?

— Nu m-a interesat, i-a răspuns Tope.

— Știi de ce-i în stare tatăl lui Bhupi.

— Bhupi e un nenorocit de eunuc. De fapt, eu chiar l-am făcut aproape eunuc.

Chacha a întrezărit în clipa aceea gena blestemată pe care o moștenise băiatul. Era exact ca tatăl lui, exact ca bunicul lui. Ei doi și-o aliniaseră în spatele armatei indiene și al armelor. Băiatul, se părea, avea să o facă în spatele lamei curbate a propriului *rampuri.*

— Unde e cuțitul? l-a întrebat.

Tope și-a întins piciorul drept, și-a supt burta și a scos cuțitul ascuns. A apăsat pe mânerul de alamă, scoțând la iveală lama. Când a prins-o între degetul mare și cel arătător, oțelul i s-a lipit de piele. I-a pipăit încet întinderea rece, simțind cum i se lipește și apoi desprinde de piele. Trebuia să spele bine lama și să o ascută.

— Dă-mi-l mie, i-a spus Chacha.

— De ce?

— Trebuie să-l ascundem. Să-l îngropăm. În niciun caz nu poate fi găsit asupra noastră.

— Nu.

Era vocea lui Dakota Ram. Vocea lui Fauladi Fauji. Nu-l puteai contrazice. În toți anii ăștia,

Chacha crezuse că nepotul îi semăna, că era mai apropiat de partea familiei mamei lui. Nu ca taică-său, nu ca bunicu-său; că, asemenea lui, era mai blând, mai slab la corp și la temperament. Chacha era cu zece ani mai tânăr decât fratele lui, Dakota, și fusese întotdeauna tratat ca un copil; Chacha picase testele de recrutare în armată pentru că era mic de statură, avea picioarele strâmbe, pieptul îngust și oasele fragile; părerea lui Chacha nu o cereau niciodată bărbații, iar el mulgea bivolițele și ajuta femeile la cumpărături în oraș. În opt ani de căsnicie, Chacha nu avusese urmași, dar îngânase cântecele de leagăn pe care adormise Tope, îl ajutase pe băiat cu temele, îi ascultase poveștile triste de la școală. Chacha crezuse întotdeauna că Tope era fiul lui spiritual.

Sub bolta întunecată a pomilor de mango, privindu-și nepotul cum pipăia cuțitul, a știut fără nicio îndoială al cui fiu era.

*

Au stat în tăcere în timp ce lumina zilei se stingea, lăsând în urmă o strălucire roșiatică.

Apoi, la venirea nopții, sub luna plină și stelele înalte, câmpurile au devenit gri-albăstrui. Tot puteai să vezi un om de la cincizeci de metri, iar un om cu un felinar îl vedeai de la o sută și ceva de metri. Dar acum peisajul era fantomatic, plin de umbre care se mișcau, părea că în spatele fiecărei tulpini și fiecărui tufiș mișcat de vânt se ascundea cineva. Adevărata călăuză le era acum urechea, nu ochiul. Sunetul era demonul nopții, primise puteri nesfârșite, călătorea cu o viteză și cu o forță pe care nu le-ar fi putut avea la lumina zilei. Nimeni nu s-ar fi putut strecura prin spatele lor dacă nu ar fi avut picioarele căptușite cu blană, ca animalele.

În livada de mango era întuneric beznă și tufișurile foșneau mânioase. Chacha trăgea întruna din țigara de foi, al cărei vârf aprins era singurul semn vizibil al prezenței celor doi fugari. Rezerva de douăzeci aproape i se terminase și mirosul lor

apăsător plutea în livadă. Tope ațipise, epuizat după valul de adrenalină.

Chacha, care pentru prima oară în viața lui acționase cu promptitudine și agerime, începea acum să se întrebe ce le rezerva viitorul. Lucrurile care se conturau erau înspăimântătoare, se simțea tot mai cuprins de panică. Tocmai atunci a auzit niște voci îndepărtate, lătrăturile câinilor și vorbele oamenilor, iar când a alergat până la marginea cercului de mango, a văzut la distanță o puzderie de felinare înaintând ezitant prin noaptea gri-albăstruie, ca niște licurici care dansau.

Într-o clipită s-a simțit scăldat de o sudoare rece. Cu picioarele tremurătoare, s-a împleticit până la băiat, l-a împins până l-a trezit și s-au pus pe alergat. Au mers până pe partea cealaltă a poienii și s-au pus orbește pe o fugă nebună, fără să le mai pese cum și pe ce călcau. Prin grâul necules, prin căpițele cosite și legate, prin canalele înguste de irigație, prin porțiunile proaspăt brăzdate, prin troacele pline de noroi, prin stufărișul tăiat cu briceagul, prin fâșiile de mlaștină, printre eucalipți, pe lângă câini care lătrau furioși, pe lângă fântâni, pe lângă voci care strigau. De data aceasta, băiatul preluase conducerea, și Chacha se chinuia, cu picioarele lui infirme, să țină pasul. De fiecare dată când se schimba suprafața pe care alergau, de câte ori dădeau peste o piedică, Tope se uita înapoi ca să se asigure că unchiul lui era în regulă.

Într-o singură zi, cu doar șase tăieturi de cuțit, ecuația se schimbase pentru totdeauna.

Până să ajungă să traverseze pârâul Gurari, la est de satul Shikarpur, și să urce pe dealul plin de noroi, nu mai aveau pic de suflu. S-au întins cât erau de lungi pe dâmbul acoperit de iarbă, cu inimile bătând ca tobele de nuntă, cu hainele ude și pline de pământ, cu cerul și cu stelele plutind deasupra lor într-un ritm amețitor; erau gata să moară acolo. Chacha chiar l-a luat pe Tope de braț și a gâfâit epuizat:

— Nu știu de Bhupi, dar pe noi cu siguranță ne-ai omorât.

Nici n-a terminat de vorbit, că s-a și ridicat cu greu în picioare. Când Tope a sugerat să se mai odihnească puțin, Chacha și-a încrucișat brațele și l-a implorat să nu se opună:

— O, mare *chaakumaar*[150], hai să începem măcar să mergem. Așa n-o să avem crampe la picioare, oh, prinț al *bundpangas.*

Lui Chaaku îi plăcea cum suna. „Găuritorul de cururi”. Îl făcea să se simtă ca Sukha. Liber și dur și necuviincios.

Mersul s-a dovedit a fi treabă grea. Fuga disperată, în plină panică, fusese mult mai ușoară. Briza nopții le răcea hainele ude, iar durerea de picioare le supura parcă din corp. Mergeau rigizi, pantofii uzi leoarcă le pleoscăiau, alunecau încercând să rămână pe maldărele de pământ. Câmpurile erau în continuare luminoase; tăcerea nopții adânci era spintecată din când în când de țipătul vreunei păsări. Printre alunecări și tropăieli din picioare, cei doi bărbați aveau auzul încordat, gata să simtă orice pericol, dar niciun sunet nu le-a dat de bănuit că ar fi fost urmăriți.

Pe măsură ce teama se atenua, foamea se făcea tot mai simțită, săpând în stomacurile lor. Dar n-aveau ce face. Atât de departe nu aveau cunoștințe de încredere, iar să riște trecerea hotarului vreuneia dintre gospodării la ora aceea ar fi fost necugetat. Era periculos până să se și aventureze în livada de guave. Câinii puteau fi lăsați liberi, făceau zgomot și nu se calmau până nu-și făceau apariția paznicii. Fără să fie întrebat, Chacha a spus:

— Partea bună a foamei este că, după o vreme, trece de la sine.

Tope s-a întors și l-a privit cu un val de afecțiune și de milă. Chacha era născut să piardă. Era condamnat atât de moștenirea genetică, cât și de mediu. Ceea ce făcuse astăzi era împotriva firii sale, era ieșit din comun. Era o dovadă a iubirii

sale pentru nepotul lui. A întins mâna dreaptă și a strâns ușor umărul îngust al unchiului său. Zâmbind, i-a răspuns:

— Partea bună a vieții, Chacha, este că, după o vreme, trece de la sine.

Fără să se oprească din mers, Chacha i-a răspuns:

— Și, dacă devii campionul găuritorilor de cururi, vremea asta o să fie foarte scurtă.

*

Instinctiv, nu au luat-o pe drumul drept spre autostradă. Cele două stații de autobuz care flancau locul în care prăfuitul drum de țară dădea în Marele Drum al Caravanelor erau periculoase. Una era în dreptul unui ciorchine de magazine: vulcanizare și service auto, ceai și biscuiți, *paan* și țigări. Cealaltă era în satul Gharyali, vizavi de zidul din spate al școlii, acoperit de graffiti. Ele erau primele locuri în care aveau să-i caute oamenii sardarului.

Așa că au mers oblic, luând-o spre dreapta. În timp ce țipătul traficului de pe drumul care nu dormea niciodată se auzea tot mai tare, drumul lor devenea tot mai strâmb. În curând au ajuns să meargă paralel cu autostrada, în spatele rândurilor de stafii de eucalipt, prin șanțuri mlăștinoase. Zgomotul camioanelor și autobuzelor care se grăbeau era acum asurzitor, iar jocul luminilor puternice ale farurilor lor era hipnotizant. Întorcând capul, bărbatul și băiatul mergeau cu ochii la drumul mare, unul în spatele altuia, atât de mici pe lângă copaci și atât de înceți pe lângă ritmul autostrăzii.

Așa de aproape de autostradă, la ora aceea, nu era de găsit nimic de mâncare. Niciun guava, niciun dud sau iuiuba. Nicio cultură de roșii, de ridichi sau de morcovi. Niciun pepene. Sfecla se terminase, iar mangoul nu era copt încă. *Rampuri*-ul îi zgâria întruna osul pubian, făcând o rană care n-avea să se vindece săptămâni întregi.

Planul lui Chacha era unul vechi de când lumea: să fugă cât mai departe cu putință. Auzise că, mai nou, din cauza intervențiilor politice și ale poliției, infractorilor li se rupeau oasele în moduri tot mai creative. Metoda cea mai populară era să se scoată mânerul de oțel al unei pompe de apă, să fie învelit în fâșii de cârpă și apoi, cu această bâtă silențioasă, să fie lovit, după ocazie sau preferință, locul ales. Peroneul, tibia, rotula, femurul, cotul, humerusul, carpienele, tarsienele, pelvisul, falangele. Rupte câte unul sau în combinații, în funcție de felul în care trebuia ca victima să se întoarcă acasă, în mâini, în genunchi sau pe targă. Mai târziu nu existau urme ale loviturilor, nici arme incriminatorii, doar durerea oribilă, insuportabilă, pe care nu o putea ostoi nimic. Doar țipetele neînăbușite, mâinile și picioarele strâmbate, frica nesfârșită. Iar arma era pusă la loc, înșurubată la loc în pompă, și o mulțime de mâini o manevrau în sus și în jos, iar apa țâșnea, atât de curată, de rece și de pură.

Greșelile mai mici primeau pedepsele standard. Câțiva incisivi și molari zdruncinați cu o șurubelniță sau scoși cu cleștele; o lingură de acid turnată în ochiul cuiva sau în ambii ochi; vreo două degete trecute prin tocătorul de furaje, amestecate cu verdețurile proaspete; rectul ars, de la un maro murdar până la negru ca tăciunele, cu flacăra neîntreruptă a unei lumânări; iar dacă se dorea un efect teatral, atunci victimei i se tăiau nasul sau o ureche, fiind apoi împachetate frumos în hârtie și înapoiate. Dacă se dorea umilirea sau provocarea de durere fără consecințe pe termen lung, atunci se apela la viol – se violau soția, fiica, mama; se băga pudră de ardei iute în fund, împinsă cu degetul și cu bățul; sau se aplică o lovitură zdravănă de ciocan în testicule; alteori se îndesau furnici roșii sub prepuț, după ce fusese înmuiat în miere; sau, pur și simplu, un viol în grup, la final

având voie o tură și muncitorii angajați cu ziua la fermă.

Chacha auzise toate poveștile posibile. Moșieri împotriva arendașilor, jați împotriva jaților, sikhi împotriva musulmanilor, cei din castele superioare împotriva celor din castele inferioare, cei din castele inferioare împotriva celor din castele și mai joase, moșieri împotriva moșierilor, jați împotriva sikhilor, musulmani împotriva hindușilor, moșieri împotriva tuturor, toată lumea împotriva tuturor – nu exista nicio variantă de conflict care să nu se fi manifestat deja și să nu fi declanșat răzbunări. Aici fiind Haryana, campionul la categoria supergrea din arena de aici era moșierul jat, care se bucura de o putere mult mai mare și care era capabil de mai multă cruzime. Principalul său adversar era moșierul sikh. Ceilalți se străduiau de zor să nu iasă în evidență, văzându-și discret de treburi sau de cele câteva hectare pe care le dețineau.

Fauladi Fauji nu avusese niciodată necazuri, nu fiindcă fusese soldat – era plină de soldați zona lor –, ci pentru că avea doar câteva hectare de pământ și era retras. Un soldat bătrân și excentric nu reprezenta o amenințare pentru nimeni, și i se permisese să-și păstreze demnitatea. La fel stăteau lucrurile și cu Dakota Ram, fiul lui, care se bucura de statutul unui tanchist. Fiul mai tânăr, mai pricăjit, Tattu – o biată mârțoagă în comparație cu fratele său, care era un aeroplan –, se bucura de o afecțiune disprețuitoare. Se bucurau cu toții de spațiu și de demnitate, cu condiția să nu depășească niciodată limitele. În lume domnea ordinea, dacă nu o tulburai tu.

Acum Tattu, în timp ce șontâcăia după nepotul său la fel de nevolnic ca el, orbit de faruri la câteva secunde, știa că lumea îi fusese distrusă pentru totdeauna. Avea să meargă cât de departe putea, la adăpostul copacilor, iar când avea să se crape de ziuă, avea să iasă la drumul mare, să îl traverseze și, de pe partea cealaltă, să se urce în prima mașină

– sau autobuz, tractor, camion, dubă – și să coboare fie când aceasta avea să se oprească, fie la marea răscruce dintre Amritsar și Chandigarh, care se afla la o distanță de o sută de kilometri. La marginea Chandigarhului, unde Punjabul se întindea până la granițele modulare ale orașului, se năștea un nou oraș, iar acolo se afla un om care îi putea ajuta. Era destul de bătrân ca să-și dea seama ce însemna o urgență și suficient de puternic ca să-i facă față. Era fratele mai tânăr al mamei sale, iar Chacha – Tattu – spera că avea să fie și suficient de generos ca să le întindă o mână de ajutor.

*

Sardarul Balbir Singh, tatăl corpolent al lui Bhupi, a condus personal armata care a distrus ferma de lângă curmalii îmbrățișați.

În momente de criză, ca acesta, diversele ramuri ale clanului Singh își uneau forțele. Cei trei frați ai sardarului Balbir, care, de-a lungul anilor, o luaseră pe drumuri diferite pentru a-și gospodări proprietățile imense – dețineau sute și sute de hectare –, s-au prezentat la ferma fratelui lor înainte de apusul soarelui, cu opt dintre fiii lor și nenumărați muncitori. Băieții care fuseseră atacați se aflau deja la un sanatoriu din Kamal, sub îngrijirea atentă a tatălui și a soției lui Balbir. Căzuseră în dizgrație fiindcă se purtaseră atât de nepotrivit. Șeful poliției din zonă se ascundea în salonul sardarului Balbir Singh, sorbind a treia ceașcă de ceai, cu șapca pe masă și picioarele întinse în față. Plângerea avea să fie înregistrată doar după ce avea să primească aprobarea: era de preferat ca cei din clanul Singh să-și facă singuri dreptate, fără intervenția poliției.

Primul lucru pe care l-a făcut sardarul după ce a trecut pârâul a fost să îi ucidă pe cei doi câini de pază ai fermei, care lătrau la el. Erau frați, două corcituri maronii și nerușinate. Când s-au repezit mârâind la el, sardarul, fără să se oprească din mers, a înfipt butoiul puștii în botul unuia și a

apăsat pe trăgaci. Sunetul a fost ușor înăbușit, dar creierii câinelui au zburat în toate direcțiile, stropindu-i pe cei din jur. Când celălalt s-a întors, cu un schelălăit puternic, și a încercat să fugă, moșierul a apăsat iar pe trăgaci, înșfăcându-l de urechea stângă; de data asta s-a auzit pocnetul puternic al glonțului. A fost spulberat și capul acestui câine. Fără să se oprească, bărbatul a desfăcut pușca, a vârât în ea două gloanțe roșii-sângeriu, pe care i le înmânase cineva, și a închis-o la loc.

Micuța fântână tubulară vibra, împletind sunetul curelei și al motorului. În colțul cel mai din stânga al curții pline de noroi și de bălegar, din spatele jumătății de zid din chirpici, se ridicau vălătucii de fum ai focului de la bucătărie. Sub neem, *charpoy*-ul era gol.

Muncitorii fugiseră cu toții pe câmpuri și dincolo de acestea. Începuseră să dispară cu ore în urmă, la scurtă vreme după ce începuse să circule vestea despre ceea ce se întâmplase în livada de guave. N-avea niciun sens să ajungă victime colaterale ale acestui conflict. Doar Pappu, fiul de douăzeci și doi de ani al fostului lor servitor, care murise de malarie cu ani în urmă, rămăsese. Stătea în picioare lângă grămezile de furaj netăiat, încercând să nu iasă din umbra lor. Soarele se stingea într-o baie de portocaliu violent. Fauji trăgea tulburat din narghilea, cu unul dintre picioarele sale osoase sub el. Mama și bunica lui Tope, precum și soția lui Chacha, stăteau înghesuite în jurul *charpoy*-ului său de lângă tocătorul de nutreț, cu *duppatele* prăfuite trase peste ochi și peste cap, cele două femei tinere ascunzându-se tremurând în spatele soacrei.

Sardarul Balbir – cu pântecul rotund și cu barba închisă la culoare, dată cu ceară și strânsă sub o plasă – s-a așezat la picioarele *charpoy*-ului lui Fauji, acolo unde se adunau sforile, iar cele două butoaie ale puștii, pe care o ținea dreaptă în sus, îi

depășeau în înălțime impunătorul turban albastru. În rândul celorlalți mai existau doar două arme de foc: un Mauser nemțesc, compact și negru, și o pușcă militară indiană cu un singur butoi. Bărbatul cu pușca avea o bandulieră de gloanțe roșii prinsă de-a curmezișul pieptului. Mauserul purtat de fratele mai mic al lui Balbir Singh era într-o teacă de umăr din piele maronie strălucitoare, cu capsa desfăcută. Ceilalți aveau săbii, dar nu la brâu, ci le țineau în mână, în tecile lor. Alții erau înarmați cu bastoane și pumnale. Toți, în afară de moșier, erau împrăștiați prin curte, privind în diferite direcții.

Cu o voce hotărâtă, sardarul a spus:

— Unde e băiatul?

Fauji a tras din narghilea, cu mâinile osoase tremurându-i.

Sardarul aștepta. Fauji se făcuse mic, își trăsese amândouă picioarele sub el, iar tendoanele groase ale gâtului său firav tresăreau. A zis încet, cu o voce joasă:

— Băieții fac greșeli. Mai fac și ei greșeli. De-asta sunt băieți.

— Unde e? a mai întrebat sardarul.

Ochiul stâng i se zbătea. Armata știa semnul. Un val ușor i-a străbătut pe toți. Cele trei femei, cu fețele acoperite, aproape deveniseră o singură ființă, ascunse în spatele patriarhului. Bătrânul nu mai putea să tragă din narghilea, îi tremurau prea tare mâinile. Și-a unit palmele, ținând între ele mușțiucul de alamă al narghilelei, și-a aplecat capul cărunt și a zis:

— Îți jur, *sardar sahib,* că nu este aici. Nu s-a mai întors acasă. Și nu știu unde este.

Dintr-o mișcare lină, sardarul Balbir Singh a apucat mai bine arma, i-a pus cele două guri chiar sub fundul bătrânului și a apăsat pe trăgaci, făcând o gaură în sforile împletite și în pământul de dedesubt. Zgomotul a fost asurzitor. Bătrânul a sărit în sus cu un țipăt disperat, ținându-se de *pajama*[51] pârlită de glonț. Cele trei femei lipite una

de alta au scos un hohot sălbatic, de parcă ar fi fost ele împușcate.

Lăsând pușca să se odihnească pe sfori, sardarul a mai întrebat o dată:

— Unde e băiatul?

Narghileaua zăcea acum unde căzuse, pe suprafața bătătorită de pământ, zăcea ca un șarpe mort, cu micii cărbuni cenușii, negri și roșii împrăștiați în jur. Mâinile și picioarele bătrânului tremurau ca ale unei păpuși al cărei păpușar avea o criză de malarie. Nu auzise niciodată un glonț tras de atât de aproape, nici măcar în tinerețe, în armată. Ochii plini de urdori îi lăcrimau abundent, maxilarul îi părea rupt din balamale, iar protezele prost făcute îi zăngăneau necontrolat în gură. Cele trei femei se strânseseră și mai tare una în alta, lipite de pământ, cu picioarele moi ca plastilina. Cum Fauji nu reușise să își găsească vocea, a început bătrâna să vorbească, împreunându-și palmele a rugăciune:

— Vă implorăm să ne iertați, *sardar sahib.* Nu avem nicio vină. Ne cunoști de atâția ani. Ne vedem în liniște de viața noastră și muncim. Nu am făcut niciodată vreun rău cuiva. Am respectat întotdeauna gloria și puterea familiei tale. Băiatul a făcut o faptă groaznică. Vă implorăm pentru iertare. Îi vom ispăși greșeala. Te rog, *sardar sahib,* te implor, ca femeie bătrână, bătrână ca maica ta. Iartă-ne.

Arătau ca o creatură stranie. O figură, o voce și trei perechi de brațe întinse, cu degetele încleștate cu umilință. O zeiță cu multe brațe, supusă unei grele încercări.

Bătrânul își pierduse deja orice urmă de stăpânire de sine. Se uita în jur fără să vadă nimic. Buza de jos îi atârna, iar pe ea se prelingea salivă.

Atunci a observat sardarul băiatul ascuns în întuneric lângă grămezile de nutreț verde, i-a făcut semn cu capul. Pappu a pășit în față cu ochii lăsați

în jos. Era un băiat voinic, cu brațele și umerii musculoși de la muncă.

Moșierul l-a întrebat:

— Unde-i javra?

Mâinile lui Pappu erau deja strânse a implorare.

— Nu știu, *sardar sahib.*

Balbir Singh a întors capul pe jumătate și i s-a adresat armatei sale:

— Băgați-i mâna înăuntru.

Băiatul a început să implore milă, înainte chiar ca trei perechi de mâini să-l înșface.

— Vai, *banji,* eu numai muncesc aici! Sunt un amărât de zilier. Nu știu nimic despre nimic. Tope a fugit! De unde să știu eu unde!? Vai, mama mea, ce rău am făcut eu?

A început să se zbată disperat atunci când l-au târât spre tocător.

— Vai, *banji,* salvează-mă! Oh, *biji,* spune-le că nu știu nimic! Te-am slujit ca un sclav! N-am furat niciodată o paisa măcar, n-am făcut niciodată nimic rău! Ți-am zis întruna că Tope o să facă ceva oribil cu afurisenia aia de cuțit! Întruna ți-am zis să i-l iei! Ajută-mă, stăpâne, salvează-mă!

Unul dintre oamenii sardarului l-a pocnit peste gură cu capătul bont al unui băț de bambus. O lovitură rapidă și puternică, care i-a spart buzele, făcând sângele să țâșnească. Pappu s-a oprit din țipat și a început să plângă ca un copil, în hohote, cu lacrimi mari izvorâte din frică și durere.

Acum mormanul de femei începuse să bocească și să implore îndurare pentru băiat. Se mișcau fără a-și despleti corpurile și s-au aruncat cu numeroasele lor brațe la picioarele moșierului, iar mâinile uscate ale bătrânei au ajuns pe genunchii lui grași. *Dupattele* nu le mai ascundeau acum fețele, așa că suferința și disperarea se vedeau ușor. Fără să arunce vreo privire spre animalul care se milogea la picioarele lui, sardarul a spus:

— *Vadh doh.*

Tăiați-l. Și, luându-și mâna dreaptă de pe barbă, a ridicat în sus un deget dolofan.

Au pus degetul arătător de la mâna stângă a băiatului în gura din oțel a tocătorului. Cenușiul închis al gurii pătrate era pătat cu sucul verde al vieții, rămăseseră în ea fire mici de iarbă. Când Pappu a refuzat să se supună, zbătându-se disperat, bărbatul care încerca să izoleze degetul respectiv l-a întrebat:

— Atunci vrei să le tăiem pe toate?

Ca să întărească argumentul, sikhul oacheș din spatele lui a trecut lama sabiei sale de un metru peste cadrul tocătorului, care a scos un scrâșnet amenințător. Băiatul a renunțat imediat la orice luptă, rămânând aproape inconștient.

Sardarul Balbir s-a ridicat de pe *charpoy,* îndepărtând cu piciorul zeița cu multe brațe care-i bocea la picioare, și, luându-și pușca, s-a îndepărtat puțin, privind câmpurile întinse. La orizont mai era doar o linie subțire portocalie și păsările se deplasau în stoluri gălăgioase. Câmpurile erau pleșuve și stufoase deopotrivă, inegal, în funcție de elanul cosașilor. S-a întors cu spatele la curte și la simfonia lui de țipete.

Și cele două lame curbate ale tocătorului, plasate una în fața celeilalte în partea interioară a roții, erau umezite de suc verde, porțiunea care tăia fiind de un cenușiu mai deschis decât restul. Călăul nu a împins roata. A mers pe partea cealaltă, a apucat manivela de lemn și a tras-o spre el. Pappu schelălăia acum, corpul îi era vlăguit, ținut de două perechi de brațe puternice. Ca și moșierul, bătrânul, Fauladi Fauji, privea în depărtare, fără să vadă, cum se stingea ziua deasupra câmpurilor. Într-un sfert de ceas, toate pretențiile unei vieți lungi fuseseră distruse. Cât de fragile sunt construcțiile prin care se reprezintă pe sine oamenii.

Ca și în clipa nașterii unui copil, deasupra și dincolo de gemetele și zgomotele din jur, un singur

țipăt ascuțit a anunțat că evenimentul avusese loc. Bărbatul care trăgea de roată fusese eficient, coborând lama dintr-o mișcare rapidă. Degetul – în mod straniu, mult mai mic odată ce fusese separat de mână – rămăsese în gura din oțel, în timp ce băiatul se prăbușise la pământ și se încovrigase, plângând deznădăjduit. Din falca tocătorului se prelingeau picături de sânge ca de pe buzele unui animal care tocmai se înfruptase.

În vreme ce sardarul Balbir Singh admira frumusețea poetică a peisajului rural indian, briza răcoroasă de seară, stelele care începeau să strălucească, una câte una, în grupuri care duceau cu gândul la candelabre maiestuoase, conturul lunii albe ca laptele, muzica mângâietoare a greierilor, a fântânilor și a tonului întrebător al nagâților, în vreme ce se gândea la copilăria lui și la o viață petrecută în mijlocul unei asemenea splendori, în vreme ce fratele său imobiliza umărul bătrânei, iar bătrânul ședea și saliva pe *charpoy*-ul său deformat, cu o gaură de glonț în mijloc, oamenii lui au ridicat celelalte două componente ale zeității trei în una și, înăbușindu-le protestele cu propriile *dupatte*, le-au târât în sanctitatea încăperilor din chirpici.

Acum că nu-l vedea nimeni, ochii sardarului s-au umplut de lacrimi. Cât de nemilos îi fusese spintecat fiul. Cât de prost își crescuse băiatul, cât de puțin îl pregătise pentru supraviețuire. În schimb, pe el tatăl său îl învățase tot ce trebuia să știe un bărbat despre curaj și conducere. Despre detașare. Acțiune. Aroganță. Despre voința de violență. Despre capacitatea de a suporta cruzimea. Îl învățase că un lider trebuie să stârnească frică, nu iubire, pentru că oamenii ajung, în cele din urmă, să și iubească ceea ce-i înspăimântă. Dar el, marele sardar Balbir Singh, făcuse din fiul lui un om slab. Sentimentalismul său îl distrusese pe băiat. S-a șters la ochi cu mânecile de la *kurta*.

Bărbații au început să iasă agale, pe rând, prin cadrul întunecat al ușii colibei, strângându-și mai bine turbanele, așezându-și hainele, luând înapoi săbiile și pumnalele pe care le lăsaseră sprijinite de peretele din chirpici. Câțiva au mers la cișmea să-și spele mădularele. Sardarul îi privea pe furiș. Coada de la ușa colibei aproape că se terminase. Din fericire, nu fuseseră toți doritori să intre; pe de altă parte, erau câțiva care voiau să intre și a doua oară. Cu cât se termina mai repede toată tărășenia, cu atât mai bine. Era cazul să pornească, să-i prindă pe afurisiții ăia doi, pe puțulică ăla și pe unchiu-său. Să le taie boașele. Cum îndrăzniseră? Furia izbucnea din nou în el. Întorcându-se, a zis:

— Terminați acum. Aveți grijă să ne pomenească pe noi și pe Dumnezeu în aceeași clipă pentru tot restul vieții.

Apoi gospodăria a fost incendiată sistematic. Casa cu tot ce se afla în ea, snopii de grâne de pe câmpuri, șopronul vitelor, coliba fântânii tubulare. Nimeni n-a fost omorât. Femeile violate, băiatul amputat, bătrânul cuplu zdruncinat, au fost cu toții trași în partea din față a curții și aruncați pe *charpoy.* Cele trei femei s-au lipit din nou într-o grămadă de plânsete, iar băiatul a rămas ghemuit, plângând întruna. Animalele au fost dezlegate și pocnite zdravăn cu bastoanele, ca să o ia la fugă. În timp ce plecau, bărbații au continuat să dea foc recoltei necosite încă, grâului auriu și copt. În curând, aerul nopții s-a umplut de pocnete, fum, vălătuci de funingine și de mirosul de kerosen cu care fusese stropit totul.

Sardarul Balbir Singh o luase la picior când începuseră să dea foc, iar acum era aproape de pârâul unde zăceau corciturile fără cap. Unul dintre aghiotanții săi l-a ajuns din urmă, în vreme ce întunericul se umplea de o lumină caldă, portocalie. Când li s-a alăturat și cel din urmă bărbat, sardarul a pornit peste pârâu. Cu un picior

pe bușteanul care servea drept pod, s-a oprit și i-a întrebat:

— Ce-ați făcut cu degetul?

O voce din întuneric i-a răspuns:

— L-am lăsat în aia bătrână.

3. *Shauki Mamaș și Domnul Sănătate*

Tope Singh – alias Chaaku, alias fiul lui Dakota, alias noul prinț al găuritorilor de cururi – nu s-a

mai întors niciodată la ferma de lângă curmalii care se îmbrățișau. Nu și-a mai văzut niciodată bunica cea blândă, mama sau bunicul tăcănit. Și, când aceștia au murit, în următorii ani, el s-a ținut departe. Moșierii au ținere bună de minte, iar oamenii sus-puși n-au ajuns atât de puternici pentru că au iertat pe toată lumea. Iar în situația dată, virilitatea și fertilitatea lui Bhupi rămâneau sub semnul întrebării.

Dakota Ram s-a întors repede acasă, în permisie de forță majoră, însă a ales să nici nu bage poliția în seamă. S-a prefăcut că nu știe că femeile fuseseră violate, iar pe Pappu l-a consolat subliniind faptul că mai are nouă degete. Cu bătrânul său tată a rămas în obișnuita comuniune tăcută de cunoaștere și ignoranță absolute, care le marcase relația de-o viață. S-au întâlnit ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Pe mama sa fragilă a strâns-o în brațe și a plâns ca un copil.

S-a dus să se întâlnească cu moșierul îmbrăcat în uniforma sa kaki de sergent – cu un V alb pe brațul stâng – și a stat pe același scaun pe care șezuse polițistul, în micul salon exterior, destinat musafirilor din sat și oficialilor neimportanți. El și sardarul Balbir Singh au căzut de acord că deocamdată erau chit. De fapt, oamenii lui nu exageraseră nici cât negru sub unghie. Nu uciseseră decât două potăi! Așa că nu avea să fie uitat cine provocase conflictul, iar băiatul nu fusese iertat. Sardarul i-a spus:

— Îți respect uniforma, dar îți spun: puțulică ăla trebuie să plătească. Oamenii mei au primit foarte rău spintecarea lui Bhupi.

Strângându-și tare bereta în mâini, cu privirea aplecată spre podeaua ruginie, soldatul a încercat să spună:

— Dar soția mea și…

Sardarul a răspuns cu o voce mai amenințătoare decât săbiile oamenilor săi:

— Crezi că o soție e mai importantă decât un fiu? Ține minte, sergent, nu s-a întâmplat nimic. Nimic. Nimic din ce ea să nu poată uita într-o zi sau două. Oamenii mei n-au spintecat și n-au tăiat. N-au înfipt un cuțit în ea și n-au deschis-o acolo unde nu trebuie să fie deschisă. Ține minte, sergent, fiul meu e în spital, cu corpul spintecat. Cusăturile se vor vedea pe pielea lui toată viața, așa cum se văd pe hainele lui Rafat. Să nu uiți niciodată, sergent, că doar eu sunt partea vătămată în situația asta! Ție nu ți s-a întâmplat nimic. Nimic!

Polițistul a venit să-l vadă la lăsarea întunericului, el și Dakota au stat pe *charpoy-ul* de sub neem și au băut Old Monk. Lângă tocător, Fauladi Fauji, mai dărâmat ca niciodată, își sorbea și el porția de rom negru. Soarele dispăruse, mai rămăsese din el doar o linie roșiatică subțire. Câmpurile din față erau înnegrite de foc, din loc în loc se mai ridica în zbor cenușa ușoară ca o pană. Dar nu murise totul: focul cuprinsese ferma în mod inegal, lăsând câteva petice de grâne neatinse. În ziua aceea, Dakota nu bea cu obișnuitul său aer ceremonios. Bea ca să-i vină de hac sticlei grase.

— Ai făcut bine c-ai lăsat lucrurile așa, i-a spus polițistul. Ești înțelept. Cu agitația unei plângeri la poliție, prin tribunale și la avocați, ai fi pierdut și puținul care ți-a mai rămas aici.

Focul de lemne ardea în spatele zidului jos, de chirpici ars – era pregătită ultima masă a zilei. Dakota își vedea soția și cumnata mișcându-se în întuneric, ca niște fugare, cu *dupattele* răsucite în jurul capului și sub bărbie. Nu vorbiseră despre noaptea aceea. Probabil că n-aveau s-o facă niciodată. Ar fi accentuat numai rușinea pe care o împărtășeau.

— Vreau să-i omor pe câinii ăia nenorociți! a spus soldatul. Pe toți. Să-i leg de țeava tancului meu Vijayanta și să-i găuresc.

— Jigodii nenorocite. Vampiri infecți. Domnul o să-i pedepsească aspru într-o bună zi! a zis polițistul.

— Nu vreau să las asta în seama Lui. De ce să ne facă El treaba? Vreau să le tai chiar eu ouăle și să le dau potăilor din sat să le mănânce, a spus soldatul.

— Tare aș vrea s-o fac chiar eu! a răspuns polițistul. Aș face-o chiar acum, dacă n-ar fi nenorocita asta de uniformă kaki. I-aș târî de păr, unul câte unul, și le-aș tăia sculele și le-aș pune la murat ca pe morcovi, într-un borcan mare, ca să le mănânce ofițerii mei.

— Nu! Eu o să le mănânc pe toate. Pe absolut toate, nenorociții dracului ce sunt!

— Da, ai dreptate. Ale tale sunt. Tu trebuie să le mănânci pe toate. Eu o să le murez și tu o să le mănânci. Jigodiile dracului!

— Și pe urmă o să mă ocup de femei. De toate! O să le fac să se zbată și să guițe ca scroafele satului!

— Da. Și pe urmă o să le dau și eu o tură.

— După mine.

— Doar după tine.

Aproape că terminaseră sticla. Dakota a împărțit ultimele picături cu oaspetele său, iar dintr-un alt pahar, aflat la îndemână, a turnat niște apă peste rom. Tatăl lui, bătrânul Fauladi Fauji, se prăbușise cu totul pe *charpoy*-ul său și adormise. Fântâna era acum liniștită, nu se mai auzea nicio vibrație în corpul ei ars. Muncitorii care fugiseră nu se întorseseră încă, dar nici nu mai conta. Nu era nimic de salvat imediat. Ciclul vieții pământului, al plantării și al anotimpurilor avea să se desfășoare de la sine.

— Dar fără să ucidem pe nimeni, a mai adăugat soldatul. Trebuie să-i facem să sufere. De fiecare dată când își dau jos chiloții să se pișe, trebuie să vadă că nu mai sunt bărbați și să-și aducă aminte

de noi. De câte ori o să se pișe, trebuie să-și aducă aminte de noi și să le fie groază.

— De câte ori își amintesc numele noastre, să se pișe înfricoșați, i-a răspuns polițistul, deja pe jumătate tolănit pe *charpoy.* Și când se pișă să nu aibă ce să țină în mână, doar aer!

— Și sardarul Balbir Singh, jigodia jigodiilor – ăluia o să îi rad barba și tot părul, să-i lucească țeasta ca unui pandit pe treptele râului Banaras.

— Și eu o să-i înfig țeava pistolului în găoază și o s-o învârt ca pe un tirbușon. Și pe urmă o să-i zbor mațele prin gură.

Deja trăncăneau în gura mare, așezați într-o rână, cu privirea ridicată spre stelele strălucitoare care se prăvăleau grăbite.

Vocile lor pluteau pe deasupra câmpurilor arse, umpleau pământul și provocau zeii. Înghesuite lângă focul pentru gătit, femeile îi priveau prin *dupattele* de muselină.

— Dar cine o să apese pe trăgaci? a mai spus soldatul.

— Eu. Eu sunt polițistul. Trebuie să-l trag la răspundere pentru tot răul pe care l-a făcut oamenilor nevinovați.

— Nu, domnule polițist, stai așa. Eu am să apăs pe trăgaci. E casa mea cea căreia i-a dat foc, pe femeile mele le-a violat.

— Să nu ne certăm, prietene – avem țeavă dublă! Tu apeși pe un trăgaci, eu, pe celălalt.

— Dar eu apăs primul, a insistat soldatul.

— *Behanchod fauji,* dar atunci nu mai rămâne nimic pentru mine! Ce vrei să fac, să mă apuc să caut bucățele din curul lui ca să trag în ele?

— Aoleu, polițist caraghios, prea nu-ți convine nimic. Bine, apăsăm pe trăgaci împreună. În același timp. Exact în același timp. Unu, doi, trei… foc!

Polițistul a repetat, bălăngănindu-și capul pe marginea *charpoy*-ului:

— Da, prietene, da, ai dreptate. În același timp. Unu, doi, trei… foc!

*

Shauki Mama era un om care învățase devreme cum funcționa lumea. Nu fusese niciodată genul care să-și irosească energia cu predici, ideologii, principii. Dacă voia să discute despre ceva, atunci vorbea despre lucrurile care puteau fi consumate – cumpărate, vândute, mâncate, simțite, văzute, purtate, penetrate. Îl interesa modul în care puteau fi înfăptuite lucrurile, îl interesa aritmetica plusurilor și minusurilor care fac universul să funcționeze, nu motivele și filosofiile.

Fusese întotdeauna de părere că sora sa mai mare intrase într-o familie de țăcăniți când se căsătorise. Întâi era socrul, care ședea semeț pe *charpoy*-ul său, necatadicsind să vorbească cu nimeni, pufăind din narghilea de parcă ar fi fost Jalaluddin Akbar supraveghind întinderea marelui său imperiu. Și tot ce fusese la viața lui era un amărât de cipai în armată. Și mai rău era fiul acestuia, grozavul lui cumnat, Dakota Ram, care se credea nici mai mult, nici mai puțin decât șahul Jahan. Dacă ai fi văzut ce aere își dădea, ai fi crezut nu că manevrează o măgăoaie de tanc, ci că tocmai construiește Taj Mahalul. Adevărul era că, dacă li s-ar fi explicat ce și cum, și șoferii de camion ai lui Shauki ar fi putut face asta. Avea angajați doisprezece șoferi ca Dakota, propriul escadron. Dar soldatul-șofer avea așa o atitudine, de parcă el ar fi fost un mare împărat, iar Shauki, un om de rând la curtea lui. Idiot afurisit! Și bea romul ăla oribil cu apă călduță. Shauki Mama bea doar B.S.F.I., Băuturi Străine Fabricate în India, ori Aristocrat, ori Peter Scot. Cu apă carbogazoasă și două cuburi de gheață și neapărat cu ceva de rontăit – felii de castraveți, roșii, ridichi cu sare, zeamă de lămâie și ardei iute, sau ouă fierte, sau ouă fierte și prăjite în crustă de năut, sau pui *tandoori* suculent. Ăla bea rom ieftin cu apă de la

pompă, și avea pretenții cât casa. Știa că explicația stătea în uniforma kaki, dar era uimit fără încetare cum putea un lucru atât de trivial induce asemenea iluzii.

Acum puiul neascultător al țăcăniților devenise problema lui. N-avea ce să facă. Băiatul era fiul surorii lui și fusese adus pentru refugiu de singurul om din familia aia ciudată pe care el îl plăcea. Sfrijitul de Tattu, un bărbat cald, adevărat, gata oricând să joace o mână de Sweep. Din păcate, deocamdată și Tattu era tot problema lui. Auzind vestea fugii unchiului și a băiatului, i-a fost clar că niciunul dintre ei nu se putea întoarce în Keekarpur o bună bucată de timp.

Așa că trebuiau să fie găzduiți și să li se dea de lucru. Schema afacerilor lui Shauki Mama era una cât se poate de simplă: avea camioane cu care transporta materiale de construcții – nisip, pietriș, cărămizi, lemne, grinzi din fier, ciment –, camioane care transportau butelii și camioane care transportau saci cu cereale. Era mult de lucru în domeniul privat, dar Shauki contractele guvernamentale le vâna. Când avea de-a face cu afaceriști, era un adevărat coșmar de tocmeli și târguieli. Preț, calitate, cantități, amânări, și apoi trebuia să-i hărțuiască la nesfârșit ca să-și primească banii. Întotdeauna se purtau de parcă îi făceau o favoare plătindu-i, și asta după ce rețineau tot felul de chestii din suma totală.

În schimb, guvernul era un partener de afaceri cât se poate de onorabil. Primeai ce se negociase – ba uneori chiar mai mult, dacă aveai un motiv întemeiat să crești prețul. Guvernul nu era nici atât de sceptic, nici de meschin încât să se tocmească pe calitate, cantitate sau termene. Guvernul reacționa așa cum ar fi trebuit să o facă toți oamenii de bine: înțelegea că pot apărea eșecuri, probleme, greșeli, că nici oamenii și nici munca lor nu erau infailibili. Și pentru că dădea dovadă de compasiune, pentru că era atât de generos, îi

dădeai și tu, la rândul tău, cu dragă inimă. Îți împărțeai cu funcționarii statului norocul, le trimiteai dulciuri, alcool și bunătăți. Deseori, bucuros de primirea unui nou contract, dusese personal televizoare color și combine audio cadou. Uneori, ca să-i ajute pe acești minunați oameni ai statului – cu educația copiilor, cu căsătoria fiicelor, cu tratamentul părinților bătrâni –, le dăduse sume mari de rupii cadou, chiar și câte zece mii. Oamenii așa grozavi erau rari.

Pe Tattu l-a pus la bază, în curtea în care erau parcate și de unde porneau camioanele. Slujba lui era să țină registrul sosirilor și plecărilor, precum și al distanțelor parcurse la fiecare deplasare. Acestea erau apoi comparate cu numărul de litri de benzină consumați. Era permisă o marjă de eroare de până la zece procente, ba era chiar încurajată. Filosofia lui Shauki Mama era următoarea: „Toată lumea are nevoie de furtișaguri de un soi sau altul ca să se simtă împlinită, așa că mai bine avem grijă ca toți să fie mulțumiți cu câte unul mic”. I-a spus lui Tattu: „Mai bine să pierdem o canistră de benzină la câteva drumuri decât să fugă într-o bună zi cu camionul”.

Dar furtișagurile mari erau – deloc surprinzător – orchestrate cu grijă. Ciupirea mărfurilor avea loc la sursă, iar prada era împărțită cu șoferii și cu ajutoarele. Sacii de grâu, orez, năut, ciment, fulgi de marmură erau desfăcuți cu atenție și din fiecare se scoteau câteva kilograme. Când pornea camionul, lăsa în urmă o grămăjoară de marfa, ca grămada de bălegar care rămâne în urma unui animal. Apoi aceasta era ambalată în saci noi și scoasă separat la vânzare.

Regula principală era ca partea de contabilitate să nu fie făcută de mântuială doar pentru că marfa era gratuită. Trebuia ținută socoteala fiecărui kilogram, a fiecărui sac, a fiecărei cărămizi, a fiecărei grămezi de nisip și pietriș. Cu cât mai profesionist era tratată operațiunea, cu atât mai

puțin ilicită părea, iar muncitorii nu o mai tratau ca pe o pradă ușoară și gratuită. Să faci un camion să lase în urmă bălegar era treabă serioasă, transformarea bălegarului în marfă gata de vânzare era o afacere, iar în afaceri numeri fiecare bucată, ții socoteala fiecărei rupii; nu era loc de fușereală.

*

Pe de altă parte, Tope Singh, alias Chaakumaar, alias noul Prinț al găuritorilor de cururi, a avut parte de un nou început, încercând să-și reia studiile. Era o școală particulară, cu sediul într-o casă din Mohali, mare de șaptezeci și șase de metri pătrați – acolo și-a trimis Shauki Mama nepotul. Școala se numea St Green Meadows High School, clădirea sa îngustă avea cinci etaje, iar încăperile ca niște cutii erau îngrămădite unele peste altele. Multe dintre ele erau împărțite și prin paravane de furnir, iar dacă elevii dintr-o clasă erau prea puțini, două clase erau comasate cu totul aleatoriu, creându-se una singură: șapte copii din clasa a șaptea și nouă copii din clasa a opta au alcătuit clasa a șaptea și jumătate, care număra șaisprezece elevi. Părinților nu le rămânea decât să se minuneze.

Cei mai numeroși elevi erau în clasele primare. Numărul lor scădea pe măsură ce înaintau în vârstă. Ca în cazul multor false școli cu nume de sfinți, la Meadows diferența era mare: doar unul din zece elevi înscriși reușea să absolve.

Doar biroul directorului avea fereastră și toată școala duhnea a urină, care curgea în șuvoaie bogate din toaletele improvizate pe acoperiș. Pe acoperișul acela a exersat Tope Singh masturbarea reciprocă, împreună cu băieții din clasele mai mari, și tot acolo a învățat să fumeze țigări. Pentru tot restul vieții, mirosul de pișat avea să-i declanșeze pofta de un fum și o erecție instantanee.

Cât de neînsemnate sunt pretențiile clasei sociale în comparație cu înfloriturile violenței. A

fost nevoie de două luni și câteva tăieturi ale *rampuri*-ului pentru a depăși handicapul de a fi băiat de la țară. Odată ce orășenii s-au plecat în fața cuțitului său, Tope Singh a fost botezat Chaaku, Cuțitul, un nume onorific care într-o bună zi avea să-și croiască drum până în documentele oficiale și în ziare.

Chaaku nu se mai distrase în viața lui așa de bine. Noii lui prieteni se certau care să-i stea mai aproape și îi prezentaseră minunățiile din cinematografele, restaurantele și parcurile din Chandigarh. Unii dintre ei aveau scutere și motociclete, porneau nebunește pe șosea, cu brațele fluturând în bătaia vântului puternic, îmbătați de tinerețe. Apoi a învățat să bea, începând cu bere și ajungând la whisky, totul devenind astfel și mai palpitant.

Chaaku se mira în fiecare zi că primise o asemenea recompensă după ce despicase ușor niște corpuri, că fusese recompensat pentru prezența *rampuri*-ului lipit de corpul său. Uneori bea prea mult, iar atunci vorbea și plângea nestăvilit, cu gândul la ce îi făcuse moșierul familiei sale. În asemenea momente, el și prietenii săi își promiteau unii altora că în curând aveau să pornească un atac teribil asupra sardarului și a clanului său, pedeapsa pe care aveau să le-o aplice urmând să fie ținută minte vreme de zece generații. Chaaku spunea, deschizând și fluturând briceagul:

— O să le tai pula nenorociților – chiar și copiilor – și-o să le-o pun la murat și-o să le-o vând la borcan la drumul mare.

Apoi, ca un bun măcelar, dezvolta subiectul, explicând ce avea să facă cu fiecare parte anatomică, atât a bărbaților, cât și a femeilor. La sfârșit ceda, începea să plângă ca un copil, iar prietenii îl țineau în brațe și îl consolau.

*

Nefiind moralist, Shauki Mama a ignorat mult timp numeroasele plângeri pe care le primea în

legătură cu nepotul lui. Apoi, într-o bună zi, a stat de vorbă cu el. A fost un dialog aproape pe picior de egalitate. Ca cei mai mulți oameni de succes, unchiul își câștigase averea nu ținând predici altora, ci înțelegând calitățile celor mai nărăvași dintre oameni. Bătrânul și-a dat seama că băiatul avea un talent care dusese la exilarea lui din propria lume și care îi câștigase un loc în alta, stranie. La rândul său, Chaaku și-a liniștit unchiul, asigurându-l că nu era prost, știa cum să-și folosească arma în așa fel încât să îmbine cu înțelepciune amenințarea cu stăpânirea de sine. Tăia în carne, niciodată arterele; inspira teama de moarte, nu omora niciodată. Există concepția greșită că oamenii sunt fie sperioși, fie neînfricați. Adevărul este că, la fel ca mai toate lucrurile, curajul are și el mai multe trepte. Chaaku nu avea deocamdată curajul să ucidă. Chiar și în cea mai înfierbântată luptă, era în permanență conștient de ceea ce nu trebuia să facă. Shauki a răsuflat ușurat. Erau la oraș, aici exista presă, existau oficialități și foarte multe interese la mijloc. Aici nu mergeau lucrurile după pofta sardarului Balbir Singh.

În scurtă vreme, Chaaku a început să se implice în afacerea cu camioane a unchiului său. Cu fiecare lună, petrecea tot mai puțin timp la școală, iar în luna martie, când a sosit vremea tezelor, era numai bun de corigențe. De când fugise din satul său, învățase un milion de lucruri noi, însă niciunul nu-i fusese predat la școală. Teza la matematică a fost un dezastru, iar cea la engleză, și mai rea. Când a aflat notele, unchiul l-a întrebat: Vrei să mai încerci?

— Nu.

În afacerea cu camioane nu a fost pus la munci similare cu cea făcută de Chacha, cu registre și socoteli. Faptul că avea un *rampuri* îl făcea deosebit. Pentru început, a fost trimis pe traseu, sus, în cabina camioanelor, pentru a înțelege ritmul muncii șoferilor și ajutoarelor, metabolismul

încărcării, descărcării, pauzelor de ceai, pauzelor pentru alimentarea cu benzină, orelor de somn și, cel mai important, pentru a învăța cum funcționau crearea și adunarea mormanelor de bălegar. Shauki Mama a învățat băiatul să fie, în același timp, prietenos și distant – sarcina lui era să afle totul despre camionagiii care lucrau pentru el și să se asigure că tuturor le era teamă de el. Ca să grăbească lucrurile, omul de afaceri i se adresa în public nepotului său numai și numai cu numele Chaaku. De asemenea, nepotul era încurajat indirect să taie cât mai repede pe cineva, ca legenda să-i fie întărită. Ceea ce a făcut rapid, depășind chiar așteptările. În timp, a devenit mâna dreaptă a lui Shauki Mama, cel care era trimis să se ocupe de colectările care erau contestate. Umflătura buzunarului în care se afla briceagul i se distingea întotdeauna în pantaloni și, de cele mai multe ori, era suficientă pentru a câștiga orice negociere. Uneori era nevoie să îl și dezvăluie în toată splendoarea sa, dar rar, foarte rar, trebuia să joace X și 0 pe brațul cuiva.

Până acum, lecțiile învățate cu ajutorul lui Sukha și Bhupi se transformaseră într-o educație completă. Chaaku învățase că aproape toată lumea trăia într-o teribilă și permanentă teamă. Oamenii se temeau de tot – de poliție, de autorități și de tribunale, de agresori, de criminali și de mafie; se temeau de sistem și de antisistem; se temeau de eșec și de critici, de umilințe și de batjocură, se temeau să fie urâți și chei; se temeau de gândaci și de pisici, de mări și de cer, de trăsnete și de electricitate; se temeau de preoți și de doctori, se temeau de moarte și de viață. Mai curând decât de speranță, viețile oamenilor păreau definite de teamă. Speranța, se părea, era legată doar de a reuși cumva să-și țină sub control temerile. O minoritate infimă – câțiva oameni – reușea să treacă peste frică – de poliție, de tribunale, de eșec,

de cenzură, de preoți și de gândaci –, și această mână de oameni creau lumea în care trăiau ceilalți.

Oamenii sperioși, și-a dat repede seama Chaaku, se înspăimântau și la vederea umbrei unui cuțit.

Chaaku înțelegea acum ceva și mai important: că frica nu era o graniță desenată pe jos, în țărână, ci că ea exista doar în mintea fiecăruia. Iar dacă oamenii erau împinși prea departe, puteau uneori să treacă acea graniță din capul lor și să devină ei înșiși extraordinari. Idiotul de Bhupi, luându-se de el până la exasperare, îl făcuse să treacă dincolo de acea graniță, iar apoi plătise un preț usturător.

Abia atunci a înțeles Chaaku lecțiile din *Gita* pe care le tot auzise: despre neînfricare, acțiune și legitimitatea violenței.

*

Mai târziu, Chaaku a privit anii aceia ca pe cei mai fericiți și senini din viața sa. Avea o motocicletă Yezdi, a cărei emblemă o întorsese cu susul în jos, ca să scrie „ipzah”. Era plină de îmbunătățiri: claxoane suplimentare, faruri în spate, săculețe de piele, șa îmbrăcată în imitație de blană, butuci roșii pentru roți, iar deasupra farului din față era un mic ventilator multicolor de plastic, care se învârtea nebunește, ca un caleidoscop, în timpul mersului. În zilele libere, el și prietenii lui se duceau până la Shimla, huruind pe serpentine fără caschete, cu gecile de blugi deschise, trăgând în piept aerul rece. Beau bere direct din sticle, pe care apoi le aruncau în prăpastie. Se luau la întrecere cu mașinile și cu alte motociclete, făcând semne triumfătoare. Câteodată cântau din toți rărunchii tot felul de melodii din filmele indiene – cântece despre prietenie, iubire și misterele vieții. În Shimla, se plimbau pe vechiul drum comercial colonial, admirau femeile frumoase, făceau glume pe seama cuplurilor aflate în luna de miere, lingeau înghețate, mâncau curry de pui cu pâine caldă și ceapă.

Shauki Mama încuraja excursiile acestea. Nu voia în niciun caz ca nepotul lui neînfricat și mânuitor de cuțit să devină obsedat de afacerea lui. Shauki nu căuta un urmaș, ci o sperietoare eficientă. N-avea de ce să-și facă griji. Viziunea lui Chaaku asupra lumii nu era prea diferită de cea a tatălui și a bunicului său. Erau soldați simpli, care se descurcau de minune în limitele înguste ale respectării ordinelor, ale loialității și ale demonstrării curajului.

Ca un bun soldat, Chaaku și-ar fi văzut de treabă la nesfârșit – făcea mormanele de bălegar, călătorea cu camioanele, din când în când scotea cuțitul ca să colecteze plata – dacă nu i-ar fi apărut la ușă satul într-o după-amiază.

Era iarnă și moțăia pe un *charpoy* în spatele curții, în locul minunat în care soarele trecea printre crengile tamarindului și prin acoperișul ruginit al magaziei, creând un oval fierbinte de lumină. Încă se simțea plin după ce luase prânzul, pâine, *tandoori* și *lassi,* și trăsese peste el un șal maroniu aspru, ca să aibă culcușul mai comod, dar și ca să țină departe muștele. Pe fundal se auzea sunetul liniștitor, bâzâitul intermitent al strungului mecanic, pentru că Bauna – mecanicul pitic – repara diverse piese auto. Încă de dimineață croncănea o cioară într-un copac din apropiere. Aruncase câteva pietre după ea, dar se întorsese de fiecare dată. Bauna, cu brațele scurte strălucind de ulei și vaselină, cu pantalonii de copil negri-maronii rupți în zeci de locuri, anunțase:

— Sigur avem musafiri astăzi.

Șoferul Jassi, cu părul lung lăsat liber după baia făcută la pompă, răspunsese mestecând leneș un băț de sfeclă:

— Da, sigur, viitorii tăi socri vin să te măsoare. Ce bine că ai venit deja la țol festiv!

Chaaku avea unul dintre visele lui obișnuite. Se făcea că se ascundea pe câmpurile incendiate ale fermei de lângă curmalii care se îmbrățișau. Lanul

de grâu în care stătea pe brânci nu luase încă foc, dar el simțea căldura tot mai puternică, pe măsură ce limba portocalie a focului înainta spre el. Strălucirea focului de pe câmp lumina casa întunecată, unde vedea mișcându-se siluete înarmate. Auzea din casă țipetele mamei, își vedea tatăl și bunicul biciuiți și legați de neem, care în jocurile de pe vremuri îi fusese tanc. În timp ce Dakota Ram era înnebunit de furie, urlând și zbătându-se în strânsoare, Fauladi Fauji era imperturbabil, ca de obicei, pufăind din narghileaua al cărei mușțiuc îi rămăsese în gură. Din casă ieșeau pe rând bărbați care își spălau sculele grase la cișmeaua din curte. Mânerul pompei, care scrâșnea ascuțit, era manevrat de Pappu. Nu avea niciun deget la mâini și învârtea mânerul folosindu-se doar de palme. Pe fundal, cu pușca în mână, patrula sardarul Balbir Singh. Avea ochii negri de mânie și părea mai mare ca niciodată. De fapt, se făcea tot mai mare. Deodată, apăreau din spate doi bărbați – băgându-și sculele în pantaloni – și îi șopteau ceva important. Chaaku ar fi dat orice ca maică-sa să nu mai țipe, ca să poată auzi ce îi spuneau. Apoi, unul dintre ei arăta cu mâna spre lanul în care se ascundea Chaaku. Sardarul, acum înalt cât neemul, îndrepta pușca înspre el și tuna: „Tope Singh!”

Nu se știe de ce Chaaku nu a sărit de pe *charpoy* și nu a răspuns când și-a auzit numele. Soarele ardea fierbinte deasupra lui, iar șalul aspru îl jena. Vocile se auzeau din partea din față a curții, de la poarta principală, lângă care se afla camera improvizată din cărămidă în care se notau cursele camioanelor.

Nu a recunoscut vocile, dar ceva din tonul lor părea amenințător. Ridicând puțin șalul, Chaaku a mijit ochii și s-a uitat prin grămada de camioane și încăperi improvizate, prin lumina puternică a soarelui și prin umbră. Din unghiul acela nu se vedeau decât niște picioare și lamele curbate ale

săbiilor din tecile ținute de niște mâini, două bastoane de bambus și oțelul negru al unei puști cu două butoaie, îndreptate în jos.

L-a salvat numele. Jassi și Bauna nu auziseră niciodată de Tope Singh. Așa cum nu auziseră nici de satul Keekarpur, nici de Dakota Ram sau de Fauladi Fauji. O voce, în mod evident a celui care îi îndrumase până acolo, a zis:

— Ăștia mint. Sigur că băiatul lucrează aici. L-am văzut intrând și ieșind. E slab, scund și are o motocicletă Yezdi șmecheră, cu un ventilator deasupra farului din față.

Bauna a răspuns cu vocea lui subțire:

— Dar ăsta e Chaaku!

O voce autoritară a tunat:

— Chaaku! Nenorocitul de Chaaku! Ăsta e! Cretin e, să-și spună Chaaku! Unde e?

Din cinci mișcări, Chaaku a aruncat șalul, a pus un picior pe canistra de apă și a sărit pe acoperișul de tablă al gheretei lipite de perete, care servea drept WC. În ciuda sângelui care-i năvălise în urechi și a zgomotului puternic făcut de tablă, a auzit voci strigând:

— Uite piticania naibii! Prindeți-l, javra! împușcați-l dracului!

A sărit gardul, aterizând cu o tumbă pe pământul tare, sărind nu în tufișuri, ci pe stratul de gunoaie pe care le aruncau oamenii peste gard – frunze de ceai folosite, coji de banane și portocale, mâncare mucegăită, pungi și pachete goale, cârpe pătate de ulei. Căzătura i-a murdărit hainele și i-a tăiat răsuflarea, dar nu s-a oprit nici măcar o clipă, s-a ridicat și a pornit. Instinctiv, rostogolindu-se, ridicându-se și începând să alerge, și-a pipăit buzunarul după *rampuri,* fiind liniștit de prezența lui dură.

Era o suburbie care abia lua naștere, iar cele mai multe dintre parcele erau goale încă. Câmpurile fertile – arate, fecunde, hrănite prin canalele de irigație – se întindeau pe o parte, amintind evident

de felul în care India urbană se întindea hrăpăreață asupra stilurilor de viață și vocațiilor vechi. Fermierii se treziseră dintr-odată cu teancuri de bani în buzunar, dar fără pământ, și erau forțați să înfrunte noua realitate, să ducă o viață mai puțin demnă. După mai puțin de o generație, un stil străvechi de viață avea să dispară, ritmul anotimpurilor se estompa și el, îmbinarea cerului cu apa și cu semințele fertile nu-și mai avea semnificația din vechime, iar oamenii deveneau pioni meschini, muncind în motoarele implacabile ale orașelor, hrănind fanteziile celor care puseseră stăpânire pe lume făcând calcule, nu cultivând viața sau dând o formă pământului sau formulând idei.

Chaaku alerga printre răzoarele de varză – ca niște nasturi înfloriți pe o cămașă uzată –, îndreptându-se spre parcela de trestie de zahăr din apropiere, pe care camionagiii o jefuiau adeseori. În timp ce rândunelele și graurii își luau zborul din fața lui, a auzit rafala puternică a unei puști și voci strigând. Uitându-se în spate fără să se oprească din alergat, a văzut mai multe figuri deasupra zidului, stând probabil pe acoperișul înclinat, de tablă al gheretei. Pușca îl urmărea. S-a lăsat pe vine, luând-o peste câmp în zigzag, cuprins de panică. S-au mai auzit o rafală de gloanțe și apoi o sudalmă răsunătoare:

— Idiotule, tu încerci să omori omul sau țărâna?!

Stoluri de păsări își luaseră zborul de la pământ și acum zburătăceau deasupra.

Tocmai când Chaaku ajungea la câmpurile de trestie de zahăr, a auzit un tunet ușor și o altă înjurătură:

— Aoleu, să-mi bag picioarele!

Unul dintre bărbați sărise și aterizase prost, acum se chinuia să se ridice în picioare. Sardarul, care avea pușca, îi făcea semne furioase de pe zid

și striga la el. A văzut apoi un al doilea om sărind de pe zid.

Chaaku alerga prin desișul de trestie de zahăr de parcă nici n-ar fi existat, frunzele ca niște lame tăindu-l pe tot corpul. Pe partea cealaltă a lanului de trestie se afla un mic pârâu, puturos din cauza apei contaminate, iar apoi drumul. A încercat să sară peste el, nu a reușit, a căzut în apa murdară și s-a ridicat în genunchi. Într-o clipită a ieșit de-acolo, a alergat până în mijlocul drumului, speriind un băiețel aflat pe un scuter Bajaj vechi. Până au ieșit din trestie urmăritorii săi, scuterul huruitor avea deja un avans de câteva sute de metri.

*

De data aceasta, prețul a fost plătit de Chacha, de Tattu, de bunul și blândul său unchi care îi fusese protector, gardă de corp, prieten și profesor. Sardarul Balbir Singh și lacheii lui au rupt un radius, un cubitus, două metatarsiene, două metacarpiene, o coastă și un femur; i-au smuls niște păr de pe piept și din zona pubiană; au verificat elasticitatea sfincterului său, cu vârfurile bastoanelor de bambus; i-au strâns, pe rând, testiculele până ce țipetele sale au devenit o bolboroseală ascuțită. Ca pedeapsă pentru participare, lui Bauna i s-au scos doi dintre dinții săi proeminenți cu propriul clește. Sardarul a găsit de cuviință să spună:

— Ce bine-i stă așa! Credeți c-ar trebui să-i și lungim picioarele?

Băiețandrul cel uscățiv din Bihar, Ram Bharose – care se ocupa de poartă, deschizând-o și închizând-o, și făcea curățenie în curte –, a fost întrebat dacă voia și el să i se aranjeze dinții. Când a bălmăjit un răspuns de neînțeles, sardarul i-a tras un șut tare în fund, aruncându-l pe jos cât colo, unde a rămas întins și nemișcat, scâncind. Chiar și atunci când Chacha continua să urle de durere.

Șoferul Jassi a ales abordarea mai precaută, stând pe vine și păstrând tăcerea în spatele

camionului său – mucles –, ocolind cu privirea ceea ce se întâmpla. Când a fost întrebat dacă dorește să se bucure și el de niște ospitalitate rurală, și-a împreunat mâinile fără un cuvânt și a plecat privirea spre pământ. Mai târziu, avea să explice:

— Nu e curaj ăla cu care te sinucizi! Până și Guru Gobind Singh a trebuit să fugă din fața armatei mult mai mari a lui Aurangzeb, iar apoi să își revină! Ție cum ți-ar plăcea să trăiești, cu boașele în pantaloni, sau într-un borcan?

Shauki a fost cuprins de o furie fără seamăn, însă nu s-a dus la poliție. Acestea erau treburi ale clanurilor, nu aveau ce să caute în ele polițiștii, uniformele și codurile penale. Jignirea fusese adusă, pedeapsa era deci inevitabilă. Chacha a fost dus la spital, unde i-au fost puse în ghips diverse părți ale corpului. Dar, cel puțin, pentru el exista cu siguranță și un aspect pozitiv: în ceea ce-l privea pe el, socotelile erau încheiate. Acum se putea întoarce în satul său, la ferma de lângă curmalii care se îmbrățișau. Dar Chaaku tot era vânat. Garajul nu mai era un loc în care să se poată refugia, așa cum nu mai era în siguranță în suburbia orașului Chandigarh. Iar starea de asediu care se făcea simțită în toată zona însemna că sardarul putea pune oricând pe cineva să-i facă treaba, poate chiar pe polițiști. Statul era plin de paramilitari, teroriști, criminali, polițiști corupți, spioni de la tot felul de agenții centrale. Camioanele lui Shauki erau rechiziționate întruna de fiecare dintre aceștia, iar el trebuia să aibă mare grijă și mare talent pentru a păstra echilibrul precar al situației. În Punjab era un circuit al banilor și al armelor ilicite mai mare decât după războaiele anglo-afgane și anglo-sikh. Oricine i-ar fi rupt picioarele pentru o mie de rupii și l-ar fi împușcat o dată sau de câte ori ar fi fost nevoie pentru mai puțin de zece mii. Dar băiatul era nepotul lui și îi mai putea fi folositor.

În mai puțin de o săptămână de la atacul din curtea garajului, Shauki l-a urcat pe Chaaku, împreună cu motocicleta lui țipătoare și cu o valiză, într-unul dintre camioanele lui care porneau spre Delhi.

*

Cinci ani de terorism nestăvilit – asasinate, masacre în autobuze, crime în rândul hindușilor, bombe, șantaje neîncetate – făcuseră din Punjab un loc în care era dificil să faci afaceri. Shauki începuse să se pună la adăpost de riscuri, să transfere o parte din fonduri în Delhi pentru a-și înființa un sediu și acolo. Fiul lui călătorise cu autobuzele Haryana Roadways, având la el, în pungi ieftine de plastic, înfășurate în haine, teancuri de bani. Banii aceștia erau investiți în mici proprietăți: un apartament cu trei camere aflat la etajul doi al unei clădiri din Punjabi Bagh și un magazin într-un viitor complex comercial din Rohini, o altă suburbie deocamdată goală care lua naștere lângă Delhi.

Construit pe o parcelă de două sute treizeci de metri pătrați, apartamentul era întunecos și dezolant, razele soarelui și lumina naturală fiind blocate de clădirile din jur. Avea o baie cu cadă, al cărei robinet picura, și o toaletă indiană de serviciu, cu un rezervor în stil vechi de metal, suspendat pe perete, și cu un lanț care, atunci când era tras, scotea un zgomot înfiorător. Toate podelele, hiaturile și finisajele din casă erau din mozaic cenușiu. Chiar și cu toate luminile aprinse, tot dădea senzația de pivniță. Toate pervazurile și zăbrelele erau pline de găinaț – în mare parte, de la porumbei –, iar obloanele de la baie aveau pe ele cuiburi de păsări care se țeau ca părul din urechile bătrânilor.

Înăuntru, mobila era ieftină și rudimentară. Scaune butucănoase de lemn, două mese și paturi duble în cele două dormitoare, ale căror pântece puteau fi deschise, umplute cu bani și încuiate la

nevoie. Pe pereți se aflau doar două decorațiuni: un afiș, ușor umflat din cauza umezelii, dintr-o revistă indiană cu femei, lipit deasupra toaletei, iar în salon se afla un afiș înrămat cu o faimoasă actriță, în rolul zeiței Santoshi Mata, cu o ghirlandă de gălbenele în jurul lui; florile se uscaseră cu săptămâni în urmă și acum atârnau rigide.

Dormitorul mare era încuiat de cele mai multe ori, fiind rezervat exclusiv lui Shauki și fiului său. Lui Chaaku i s-a spus să se instaleze în celălalt dormitor. Încăperea găzduia deja un deținut. I se spunea Domnul Sănătate și fusese trimis acolo din Amritsar.

*

Mâinile și picioarele Domnului Sănătate erau atât de subțiri, încât le puteai cuprinde între degetul mare și cel arătător. Era tras la față și avea nasul disproporționat de lung. Avea pieptul mai îngust decât deschiderea unei palme.

Toate erau compensate prin dimensiunea sculei lui. Chiar și în stare flască, îi ajungea până la mijlocul pulpei, groasă cât o încheietură, iar când intra în erecție, corpul părea să fie un membru al ei, mai degrabă decât viceversa. Ședea într-o rână pe pat, sprijinit de perete, dureros de slab, complet gol cu excepția lenjeriei largi de pânză; citea ziarele și i se vedea castravetele acela gigantic. Era impresionant. Însă nu dimensiunea mădularului era cea care l-a fascinat pe Chaaku, ci mintea lui deosebit de ascuțită.

Se pricepea la calcule, la bani, înțelegea politica, făcea toate legăturile, știa cuvinte complicate, cu care exprima idei complexe. Domnul Sănătate vorbea despre rădăcinile sinistre ale terorismului din Punjab, despre prăbușirea iminentă a Partidului Congresului, despre conflictul dintre americani și ruși din timpul Războiului Rece, despre funcționarea economiei subterane, despre cum chinina nu mai era o armă eficientă împotriva

țânțarilor. Știa numele miniștrilor, știa companiile pe care le deținea diverși industriași, știa cu cât erau plătiți jucătorii de crichet și cu cine se culcau starurile de cinema. Chaaku era uimit. Omul ăsta pipernicit, care trăia, ca și el, în apartamentul ăla amărât, care dormea în patul de lângă el și lucra, ca și el, pentru Shauki Mama – cum putea să știe atât de multe?

Ceea ce-l făcea pe Domnul Sănătate și mai intimidant era faptul că nu glumea și nu zâmbea niciodată. Cu el nu erau permise bătăile prietenești pe spate și nici conversațiile triviale despre prostii. Când ședeau într-un restaurant sau într-un fast-food și erau înconjurați de pălăvrăgeli vesele, îi privea tăios pe ceilalți. Când ieșeau de la film, în timp ce alții râdeau, trăncăneau, bodogăneau sau se contraziceau, Domnul Sănătate făcea o analiză serioasă și calmă a filmului. Interacțiunile frivole cu cei din jur erau singurele de care avusese parte până atunci Chaaku, așa că dintr-odată a început să simtă nimicnicia vieții sale. Tot ce știa să facă era să meargă pe motocicletă și să cresteze cu *rampuri*-ul, iar aceste talente amărâte le-a depus bucuros la picioarele Domnului Sănătate.

Îl venera. Era gata să fie sclavul lui, să-i gătească, să-i facă curățenie, să îi care lucrurile, să-i asculte poruncile – ba chiar să se ocupe de monstrul pe care îl purta între picioare.

La rândul său, savantul i-a oferit umbrela încrederii și a siguranței de sine, de care tânărul nu se mai bucurase niciodată. L-a insuflat obiceiul de a citi dimineața ziarul, l-a învățat să se gândească la propria viață, la scopul acesteia în lume, la motivele pentru care tăcea ceea ce făcea. L-a îndrumat spre zone comerciale elegante, precum Connaught Place, Khan Market și South Extension, unde i-a arătat magazine opulente și oameni îmbrăcați superb, coborând din mașini luxoase și făcând cumpărături peste cumpărături. La îndemnul lui, au trecut cu mașina prin cartierul

Lutyens, unde i-a arătat străzi întregi de bungalow-uri elegante, cu nume faimoase pe plăcuțe, cu copaci falnici, cu gardieni înarmați și cu mașini Ambassador care tot ieșeau și intrau.

Banii și puterea, i-a spus el. Doar aceste două lucruri conduceau lumea. Iar ei doi nu aveau niciuna, nici alta. Însă el avea să schimbe asta. Chaaku n-avea de ce să-și facă griji. Trebuia doar să fie cât de cât conștient de soarta sa și să se cunoască pe sine. Până la urmă, lumea era creată de om; nu era diferită de ei, nu era cu nimic mai bună decât ei.

I-a explicat toate aceste lucruri citând din *Bhagavad Gita.* Era singura carte, i-a spus el, care cuprindea toate răspunsurile necesare unei vieți de om. I-a povestit că tatăl său, învățător la sat, fusese cel care îl învățase pentru prima oară despre marea înțelepciune a cântecului divin. Că oamenii trebuie să acționeze în permanență: trebuie atât să-și trăiască propria karma, cât și să și-o construiască, iar totul trebuie făcut fără să se gândească la recompense sau la pedepse. Domnul Krishna îi spusese lui Arjuna cel fără de egal: „O, Partha! În cele trei lumi eu nu am nicio îndatorire. Nu este nimic ce să nu fi înfăptuit, nimic ce să mai trebuiască să înfăptuiesc și, cu toate acestea, mă aflu mereu în acțiune. O, Partha! Dacă mă destind vreodată și mă opresc din acțiune, atunci oamenii îmi vor urma întru totul calea. Dacă nu mă voi mai afla în acțiune, toate aceste lumi vor fi distruse. Aș fi domnul bastarzilor, vinovat pentru pieirea acestor ființe".

Domnul Sănătate – așa îl poreclise un profesor de engleză plin de cruzime când avea unsprezece ani; numele lui adevărat era Sukesh Kumar – nu credea în idoli, temple sau ritualuri. Tot ce ținea de religie, excepție făcând Gita, era criticat cu vocea lui sobră și rece. I-a spus lui Chaaku că hinduismul modem era un deșert, plin de ritualuri inutile, de festivaluri și de locuri de rugăciune, năpădit de

preoți ignoranți și corupți. Pe de altă parte, în brambureala generală se afla miezul tuturor adevărurilor profunde: Gita. Și care era cea mai importantă dintre marile învățături din Gita? Ideea de acțiune detașată.

— Uită-te la mine. Uită-te la mine, băiatul meu. M-ai văzut vreodată agitat, mânios, stăpânit de emoție? Când crestezi carne de om cu acel cuțit, fă-o ca și cum ai desena păsări în aer. Când scoți măruntaiele cuiva, fă-o ca și cum ai săpa la un strat de flori. Iar când cineva înfige în tine o lamă ascuțită, tu privește-o ca pe o ploaie rece pe care nu o poți opri. Când simți plăcere, privește-o ca pe o briză trecătoare. Când simți durere, privește-o ca pe o briză trecătoare. Viața însăși este o briză trecătoare. Acțiune detașată.

Slăbănogul din Amritsar, cu scula cât un castravete imens, fusese trimis de Shauki în Delhi ca să se ocupe de teancurile de bani, să cumpere proprietăți. Asta presupunea analizarea pieței, negocieri dure, calcule importante, verificarea actelor, plăți ilegale, obținerea de aprobări, luarea în posesie a proprietăților. Băiatul cu cuțitul fusese trimis ca să-l apere, dar și ca să-l supravegheze. Shauki Mama se bazase pe loialitatea nepotului, mizase pe legătura de familie. Nu văzuse că băiatul era ca o bucată de lut care aștepta să fie modelată; nu era un produs finit, ci doar o consecință tragică a circumstanțelor. Oricine putea pune stăpânire pe el, croindu-l după propria voință. Shauki avea să învețe curând și adevărul din zicală: să n-ai niciodată încredere într-un slăbănog care gândește prea mult.

*

În mai puțin de patru ani, fără să zâmbească măcar o dată și fără ca fiul lui Shauki – care mergea la facultate și locuia în dormitorul alăturat – să aibă idee, slăbănogul cu scula-castravete îngrijită și lustruiră zilnic de Chaaku, slăbănogul mânat de idealul acțiunii detașate sifonase destule

bancnote soioase ca să se poată descurca pe cont propriu. Cu și mai multă viclenie, el furase câteva acte-cheie ale proprietăților pe care le achiziționase pentru șeful lui. Asta însemna că *seth*-ul Shauki, în loc să demareze o răzbunare cruntă împotriva lui, trebuia să se milogească pentru armistițiu și prietenie. Fără actele care îi lipseau, proprietățile îi erau inutile; era, de fapt, vulnerabil. Un om atât de viclean ca Domnul Sănătate îi putea trimite pe cap autoritățile; iar fără toate actele îi era imposibil să-și vândă proprietățile.

Când unchiul lui a venit să discute cu mentorul său, Chaaku a rămas în camera din spate, cu ușa întredeschisă, jucându-se emoționat cu cuțitul, deschizând și închizând lama. Duoul de renegați locuia acum într-un apartament micuț cu trei camere din Saket, o colonie din sudul Delhiului. Slăbănogul spunea că aceea avea să fie direcția în care urma să se dezvolte Delhiul. Actuala locuință era deja mai bine mobilată decât cea anterioară. În salon era o frumoasă canapea roșie din imitație de piele și un covoraș maroniu pe jos, o mică masă de sufragerie cu patru scaune, în bucătărie aveau un aragaz cu două ochiuri și cuptor, în baie aveau un boiler din ceramică albă care lucra cu un vâjâit discret; în dormitoare aveau paturi cu saltele din fibră de nucă de cocos, abajururi de plastic la toate becurile și perdele semitransparente din muselină la ferestre și la uși.

De unde stătea, cu lumina stinsă, Chaaku vedea perfect în salonul bine luminat. Slăbănogul stătea pe fotoliu, cu brațele, subțiri ca niște creioane, desfăcute, cu claviculele întinse ca niște aripi, cu mărul lui Adam complet nemișcat. Shauki Mama stătea pe canapea, așezat chiar pe margine. Avea un costum stil safari, maroniu, și pete umede de sudoare la subraț.

În ora care a urmat, băiatul a văzut cum slăbănogul l-a dărâmat cu totul pe afacerist. Tot ce

a încercat unchiul lui – camaraderie, amenințări, promisiuni, poliție, mafie, parteneriat – era respins cu vorbe puține și o atitudine rece. De câte ori vorbea slăbănogul, era ca și cum ar fi săpat cu dalta într-un bloc de gheață.

Seth-ul era liber să facă ce dorea. N-avea niciun rost să-și iasă din fire. Ca și *seth*-ul, ei doi acționau în interes propriu. *Seth*-ul ar fi făcut bine să aibă grijă ce ton folosește. Spre deosebire de ei, el avea multe de pierdut.

Puteau ieși cu toții în câștig. Lumea asta era suficient de mare pentru toți.

Poate că *seth*-ul dorea să meargă la închisoare? Îi putea oferi vreo zece bilete diferite cu care să ajungă după gratii.

Orice situație se putea rezolva într-o manieră civilizată. El avea să păstreze cu grijă actele *seth*-ului și să îi dea din ele periodic, atâta vreme cât *seth*-ul își respecta partea de înțelegere.

Și Chaaku? Ei bine, Chaaku era bine. Cât se poate de bine. Ar fi trebuit să existe o lege care să interzică exploatarea nepoților tineri. Îi fusese trimis ca să primească o educație și să fie pregătit pentru viață, sau ca să fie transformat într-un cuțitar amărât? De ce nu i-a dat propriului fiu un cuțit și nu l-a pus să înjunghie trecătorii?

Nu, nu putea să-l vadă, fiindcă nu era acasă. Și, chiar dacă ar fi fost, era posibil să nu vrea să-și vadă unchiul.

Când slăbănogul l-a condus afară pe Shauki Mama și a încuiat ușa după el, Chaaku dădea pe dinafară de admirație și mândrie. Când s-a întors spre el, sobru și fără să zâmbească, băiatul a căzut în genunchi și i-a îmbrățișat picioarele subțiri ca niște bețe. Nu a avut nicio expresie pe față în timp ce castravetele îi era decojit și degustat cu delicatețe.

Mai târziu, el a zis cu o voce gravă:

— Toți *seth*-ii au nevoie ca o dată în viață să li se fure cheia de la seif. Asta îi face oameni mai

buni.

Chaaku nu l-a mai părăsit pe slăbănog – și nici nu a încetat să îl iubească – decât mulți ani mai târziu, când a fost aruncat în închisoare, acuzat de a fi conspirat să omoare un om.

VII

Împărații aerului

Vrăbioiul ajunsese deja o prezență constantă în viața Sarei. Relația lui cu ea devenise o chestiune zilnică. Dacă nu se întâlnea cu el, vorbeau la telefon; ori se cufunda în dosarele lui maronii prinse cu sfoară, ori îmi povestea ce mai descoperiseră împreună. Pricăjitul Bhandariji, cu mustața cât un creion și cu stilul său pompos, era, bineînțeles, complet îndrăgostit, prins în vraja Sarei. Așa cum se întâmpla mereu, preocupările ei deveniseră cel mai important lucru din viața lui, iar când l-am vizitat acasă la el în Kalkaji, mi-a fost clar că începuse să-și neglijeze celelalte cazuri.

În acea oră pe care am petrecut-o cu Sara în încăperea înghesuită – era un garaj transformat, despărțit, cu placaj de proastă calitate, în trei pătrățele, plin ochi cu volume cartonate din *Law Reporter* și cu maldăre imense de dosare care începeau să mucegăiască –, în acea oră în care băuserăm mai multe pahare de ceai călduț și mâncaserăm biscuiți cu glucoză, în care praful plutea în aer, în încăperea cuprinsă de un amestec ciudat de lumini albe și galbene, asistenții lui Bhandariji au intrat de mai multe ori, solicitându-i disperați să acorde atenție cazurilor de care se ocupau ei. Toți o priveau pe Sara ca pe nenorocita care le destrămase familia.

Știam că și Sara își abandonase organizația. Adeseori primea câte un telefon de la colegele ei turbate din grupul pentru egalitatea de gen și găsea tot felul de scuze pentru a nu merge în deplasări – la Rajasthan, Himachal, Kumaon – pentru oricât de puțin timp. Sara mințea bine. Minciuni inofensive, sigur, dar rostite fără pic de efort, fără urmă de îndoială în tonul ei. Nu se simțea în apele ei; avea de trimis un raport la Washington; o

vizitau niște rude; trebuia să se ocupe de un contract nou de finanțare; și, da, exista un proces în care se implicase. De câteva ori nu se putuse fofila, dar știam că, și atunci când se afla în bărăganul din Jaisalmer, încingea telefonul cu vrăbioiul.

Tot vrăbioiul, la solicitările ei neobosite, o dusese la închisoare ca să-i cunoască pe ucigași. Felul în care le reconstituia ea poveștile încet-încet. Am avut impresia că o luase razna de tot. Dar nici nu mă interesa. Fiecare vizită la închisoare era urmată de o istorisire detaliată, plină de sentiment, care se transforma într-un festival al înjurăturilor, care avea drept deznodământ o minunată țintuire de perete. N-avea decât să intervieveze toți cei treisprezece mii de pușcăriași – sau chiar de două ori mai mulți –, dacă se întorcea de fiecare dată bucuroasă să fie țintuită de perete.

Ca să fiu sincer, pe măsură ce săptămânile s-au transformat în luni, am fost surprins că pasiunea dintre vrăbioi și Sara nu se estompa. Crezusem că inerția inevitabilă a oricărui proces din India avea să scadă bunăvoința celor doi buni samariteni. Nedreptatea, reală sau imaginară, poate fi combătută cu pasiune vreme de o zi, o săptămână, o lună; poți picheta, baricada, striga, țipa; poți înfrunta gazul lacrimogen și bastoanele de bambus; dar dacă se transformă într-o așteptare somnolentă, dacă trei luni mai târziu nu există încă o dată de judecată, iar după alte două luni totul se amână, după alte patru luni apar o amânare nouă și altă dată pentru proces, atunci pasiunea se poate stinge repede.

Nu prea e nimic pasionant în a scurma după informații împreună cu funcționarul lui domjudecător.

*

Primele două audieri pe care le-a avut cazul s-au desfășurat într-un purgatoriu caracteristic. În orice

caz, am fost anunțat că rolul meu luase sfârșit. Dacă nu știam nimic despre presupușii ucigași sau despre conspirația asasinatului, nu aveam nicio relevanță în desfășurarea procesului. Sethiji – regele pinguin – îmi spusese cu un rânjet cât el de mare:

— Du-te acasă și dormi liniștit, ești ca un cadavru într-un film polițist. Acțiunea filmului gravitează în jurul tău, însă tu apari o singură dată, iar acea apariție a luat deja sfârșit. Ucigașii tăi au devenit acum ginerii statului și se vor ocupa de ei.

Stăteam în biroul lui minuscul și înghesuit de la tribunal, în jurul unei măsuțe de lemn, sorbind ceai fierbinte, în timp ce pinguinii lui juniori se îngrămădeau la ușă.

— Uită-te la ei, a spus Sethiji, sorbind cu zgomot din ceai, arată ăștia a avocați? Arată ca niște figuranți dintr-un film pe care eroul principal îi va snopi curând în bătaie.

Toți trei au rânjit, și-au flexat brațele și umerii, iar gelul din păr le strălucea.

— Vezi, a continuat Sethiji, sunt genul de figuranți care continuă să zâmbească și când sunt bătuți!

Cel mai în vârstă dintre ei – care avea niște perciuni ultima modă – l-a întrebat:

— I-ați povestit lui *bhaiya* ce-am auzit săptămâna trecută?

— Dar de ce nu-i spui tu, mă rog, domnule erou de mâna a doua? O fi vocea mea mai dulce ca a ta? O fi datoria mea și să vorbesc la tribunal, și să te distrez pe tine cu toate bârfele?

Povestea alambicată pe care a istorisit-o băiatul era despre o sumă imensă de bani pe care o companie i-ar fi plătit-o lui Jai ca să atace în revistă anumiți birocrați și oameni de afaceri. Când i-am spus că nu Jai era proprietarul revistei, ci un grup de investitori, băiatul mi-a răspuns că probabil înțelesese greșit, trebuie că acești bani fuseseră plătiți investitorilor. Când i-am explicat că

aceștia erau deja absurd de bogați – cu statui de sirene goale care scoteau apă pe gură –, mi-a replicat că nimeni nu poate avea prea mulți bani. Când i-am spus că investitorii nici măcar n-au știut despre articol, că l-au văzut direct publicat, băiatul s-a răzgândit, probabil că despre Jai era vorba. Când i-am explicat că articolul respectiv fusese ideea mea și că Jai nu avusese nimic de-a face cu ea, băiatul și-a mângâiat perciunii țipători și și-a privit neajutorat patriarhul.

Regele pinguin a mârâit la el:

— Haide, James Bond, spune-i acum că asta nu poate însemna decât că a luat banii chiar el! Toată flendureala asta pe la sală ți-a trimis grăsimea-n creier! Dacă Mahatma Gandhi însuși ar apărea în fața ta, i-ai da un picior ca unui cerșetor! Acum ieșiți toți afară, prostia voastră mai că mă face să plâng! Și să ne trimiteți niște ceai și colțunași!

Băieții au ieșit unul după altul, rânjind și închizând cu zgomot ușa de metal. Chiar și după plecarea lor, încăperea părea aglomerată. Abia încăpea în ea avocatul cel gras. S-a întins – priveliște deloc de lepădat – și, încercându-și bretelele cu degetele, mi-a spus:

— Tatăl meu zicea mereu: „Fiule, să nu faci fapte rele, dar să nu faci nici fapte bune. Dacă faci fapte rele, oamenii se vor teme de tine și te vor respecta. Dacă faci fapte bune, te vor bănui și te vor ataca. Pentru că în adâncul propriilor inimi șade încolăcit șarpele înșelăciunii! Spune-mi, cine l-a ucis pe Gandhiji? Omul alb? Asta nu e o țară de oameni, fiule, e o țară de idioți! Idioții ascultă doar de băț și de bocanc”. *Sirji,* tatăl meu avea dreptate întru totul. Dacă ar fi după mine, aș impune un regim militar în țara asta și aș băga un băț și un bocanc în fundul fiecărui om, îți garantez că tuturor le-ar plăcea și că pe urmă ar da pe dinafară de afecțiune față de cei din jur!

*

Nu era prima oară când asemenea bârfe ajungeau la urechile noastre. Jai și cu mine auziserăm teorii absurde din tot felul de surse în ultimele luni. Cele mai multe variante erau previzibile, implicând scopuri mârșave și mite umflate, dar unele erau de-a dreptul aiuristice, făcând aluzie la niște personaje și conspirații care depășeau orice imaginație. Acestea erau o amestecătură febrilă de matrapazlâcuri din lumea politică, lumea interlopă și a marilor afaceri – povești conturate de cinematografia hindusă, fantezistă și dramatică. Să te gândești la ele și în glumă presupunea o credulitate absurdă.

La început ne-au stârnit copios amuzamentul. Jai și cu mine ne plimbam prin încăpere și declamam faptele grandioase care erau puse pe seama noastră. Jai spunea:

— *Maaderchod,* am o sută de milioane în băncile elvețiene – o să-mi cumpăr un iaht și-o să-i angajez pe Chutiya-Nandan-Pandey ca majordomi!

Eu îi spuneam:

— Nenorocitul ăla de ministru al transporturilor, până aici i-a fost! Ieri am dat cu mașina în trei gropi! Îl schimb! D'Mello, până aici ți-a fost!

Pe urmă era rândul lui Jai:

— Tipul ăla cu hârtia, Arora, care ne-a păcălit și a încercat să ne și amenințe – trebuie doar să sun un gangster din Dubai. Până mâine seară o să fie la crematoriu.

Ne priveam unul pe altul cu gravitate și ne întrebam:

— Să prăbușim bursa astăzi, sau să pornim un conflict nou cu Pakistanul?

Prostiile astea țineau cât era ziua de lungă. Nu prea aveam ce altceva să facem. Beam pahare nesfârșite de ceai și ne exageram mitul. Încăperea răsuna întotdeauna de râsete isterice. Dar, dacă se întâmpla să apară vreun angajat – nu că ar mai fi rămas mulți –, Jai renunța la orice urmă de frivolitate și devenea din nou domnul Lincoln,

recitându-și discursul motivațional. Nu conta de câte ori îl auzisem, tot eram sedus. Adevărul este că, dacă mai aveam prin preajmă vreo douăzeci de angajați, asta se datora aproape exclusiv talentului de orator al domnului Lincoln. Din toate celelalte puncte de vedere, revista era moartă.

La crematoriu, ca să folosesc expresia lui Jai.

*

Chutiya-Nandan-Pandey au continuat să ne ignore.

Jai a reușit să obțină, în cele din urmă, o întâlnire cu ei, în timpul căreia i-au spus pe un ton categoric că se simțeau depășiți de situație, că nu era genul de afacere cu care să își permită să își asocieze numele: le putea distruge tot restul afacerilor.

Când domnul Lincoln a încercat să le vorbească despre democrație, libertate și șanse, Kuchha Singh, ridicând brațul, l-a întrerupt.

— Toată lumea știe deja că suntem *chutiya*! Dar tu chiar crezi că suntem șefii Federației Mondiale a *Chutiya*!

I-au spus lui Jai că nu era cazul să ne mai așteptăm la ajutor din partea lor. Ca un ultim gest de bunăvoință, ne-au dat un cec de cinci *lakhi*[52], cu care să ne descurcăm până la găsirea unor noi investitori. Erau gata să renunțe la partea lor din afacere pentru doar o cincime din cât investiseră până atunci.

Calvin Klein avea să fie nevoit să vândă o grămadă de lenjerie intimă în magazinele albilor ca să poată compensa prețul democrației din India.

Sigur, să cerem cuiva să investească în noi ar fi fost ca și cum le-am fi cerut unor constructori să ridice o casă pe nisipuri mișcătoare. Nici vorbă de a obține un angajament ferm, era greu până și să convingem oamenii să vină doar să ne viziteze sediul. Jai scăzuse în mod constant standardele care priveau posibilii investitori. Renunțase demult la categoria celor pe care îi numea O.C.N. –

oameni ca noi, intelectuali, educați în școli publice, vorbitori de engleză, născuți în familii bogate și aflați ei înșiși în curs de îmbogățire.

Oamenii din categoria aceasta îl tratau acum de parcă s-ar fi molipsit de vreo molimă africană. De câteva ori am intrat în biroul lui și l-am auzit implorând umil la telefon vreun prieten să nu fie așa temător, să priceapă că în aer pluteau minciuni și propagandă, că, de fapt, noi eram în continuare o investiție bună. Când închidea telefonul, revenea la bravada lui obișnuită. Nu încăpea îndoială că și el era un *chutiya,* dar iluziile lui pline de încăpățânare aveau un anume farmec. Acum încerca să navigheze pe ape care îi erau complet străine – care ne erau amândurora străine, de fapt. Proprietari de magazine din orașul vechi; exportatori de orez și de minereu de fier; brokeri de la bursele de valori din Delhi și Bombay; operatori de tranzacții valutare; proprietari de mine și negustori de fier vechi; oameni care aveau contracte cu guvernul; afaceriști provinciali din Ludhiana și Indore, care doreau să intre pe piața marilor orașe; intermediari și negociatori care închideau circuitul dintre dorința antreprenorială și generozitatea guvernamentală. Cu cei mai mulți se întâlnea acolo unde voiau ei. Holurile unor hoteluri, cafenele, propriile birouri; uneori chiar și în casele lor aglomerate, care colcăiau de copii și servitori. Foarte puțini își făceau apariția la sediu, se plimbau cu ochi bănuitori prin încăperile pline de ecou, iar apoi se așezau să-i pună câteva întrebări monosilabice lui Jai.

Toți aveau în comun ceva greu de definit. Nu era statura – deși majoritatea erau obezi –, nu erau hainele, nu era fumatul sau mestecatul de *paan,* nu era absența totală a politeții, nu era limbajul folosit, ci cu totul altceva. Cred că avea legătură cu un fel de har al clarviziunii, cu capacitatea de a intra undeva și de a intui adevărata stare de fapt a acelui loc. O trăsătură care presupunea multă

prudență, o evaluare pricepută – întemeiată doar din perspectiva lor – care le permitea să ofere foarte puțin și să absoarbă totul. Ca un soi de metabolism comercial: întotdeauna lăsau să iasă mai puțin decât intra. Fiecare avea propriul șablon de replici monosilabice. *Theek hai. Bilkul. Barabar. Kyon nahin. Șahi bola. Karenge na. Bahut badhiya.* Niciunul nu vorbea pe larg despre propria activitate. Niciunul nu părea să aibă idee în ce consta, de fapt, activitatea noastră.

Cu oamenii aceștia, Jai nu era niciodată domnul Lincoln. De fapt, cu ei abia dacă era Jai. Până și unui nesimțitor ca mine îi era greu să-l vadă negociind cu ei. Oamenii aceștia trăiau în afara marelui vocabular care vorbea despre stat, guvernare, cetățenie, ideile de privilegiu și responsabilitate. Ei trăiau în lumea adevărată, concretă, necontaminată de gândul la existența unei lumi mai mari și la binele tuturor. Erau motivați în permanență de interesele proprii, de instinctul primordial de a-și apăra și a-și extinde proprietatea – a lor, dar și a familiilor lor. Era un lucru cât se poate de simplist, cu orizonturi înguste și insulare, și, cu toate acestea, mi-am dat seama că oamenii aceștia nu trebuiau priviți cu dispreț: ei dăduseră o formă lumii în care trăiam, prin munca lor perseverentă. Asemenea furnicilor care adunau grâne, construind silozuri uriașe, în vreme ce greierii stăteau și filosofau la trecerea anotimpurilor. Niciunul dintre ei, eram eu de părere, nu avea să ajungă vreodată în impas, nu avea să se simtă neputincios în fața universului uriaș și necunoscut. Jai se străduia să găsească limbajul care să-l ajute să înnoade o legătură cu ei. Elocvența lui obișnuită dispărea, fiind înlocuită de un stil oarecum lingușitor, o încercare de a se coborî la nivelul lor. Le vorbea într-o combinație de hindi și engleză, făcea glume, comentarii de bonton despre politică și afaceri, încerca să lase impresia că e un om de lume, capabil – ca și ei –

de manevre inteligente, de întorsături de situație, de soluționare a problemelor. Aducea vorba de personalități, adeseori de grupuri de personalități pe care le întâlnise sau cu care stătuse de vorbă în treacăt, adeseori câte o singură dată. Politicieni, oameni de afaceri, funcționari publici, staruri de cinema, până și designeri vestimentari și vedete neînsemnate de televiziune: celebrități de care nu fusese niciodată apropiat, dar ale căror nume spera că le vor lua ochii celor cu care stătea de vorbă.

Mergea până acolo încât se lăsa cu scaunul mai jos, încercând să se facă mai mic, atât de mic pe cât considera că sunt ei. Îl surprindeam chicotind la poantele lor proaste, bătându-i pe umăr, ascultându-le de bunăvoie povestirile plicticoase despre putere și mălai.

*

Abia Bhalla, un punjabi uns cu toate alifiile, ne-a aprins imaginația pentru o vreme.

Bhalla avea vreo patruzeci de ani și purta cămăși elegante, cu butoni cu monogramă, fuma trabucuri cu miros înțepător și vorbea pe tonul afectat și tărăgănat al unui pistolar din filme. Față de noi era disprețuitor într-un mod de-a dreptul bombastic, brutal, ca și față de opiniile, munca sau planurile noastre. Jai ajunsese la el prin intermediul regelui pinguin, al dolofanului Sethiji, iar de-a lungul unei perioade de șase săptămâni, Bhalla ne-a vizitat de mai multe ori. De fiecare dată când dădeam peste el în biroul lui Jai, spunea o poveste despre vreo starletă de la Bollywood și despre prețul pe care îl avea. Pretindea că exista undeva o listă scrisă a prețurilor, iar apoi, văzând scepticismul nostru, devenea disprețuitor:

— Și voi vă considerați ziariști? Nu știți nimic despre realitățile acestei țări! Nimic! O listă ca la restaurant, tipărită cu meniu și cu prețuri cu tot! Chiftele din legume cu pâine, zece rupii; sandviciul, cincisprezece rupii; puiul *tikka,* douăzeci de rupii; accesul la bufetul suedez, o sută

de rupii. Totul în bani gheață, și nu se oferă reduceri!

Pomenea nume de necrezut, nume faimoase care creau fantezii febrile milioanelor de bărbați indieni. Vorbea pe un ton blazat, ca și cum ar fi fost pentru el chestiuni simple, de zi cu zi. Era fascinant, chiar și lăsând la o parte posibilitatea unei investiții. Dar, tocmai pentru că exista posibilitatea asta, Jai și cu mine eram ca niște câini cu limbile scoase. Lucrurile ne-au scăpat de sub control atunci când a început să ne povestească despre cele pe care le comandase chiar el din meniu, la ce preț și dacă îi plăcuseră. Le numea „fete de linie". Prima oară când Jai s-a aventurat să-l întrebe ce însemna asta, Bhalla l-a ignorat. După aceea, niciunul dintre noi nu a mai avut tupeul să-l întrebe, temându-ne că vom fi făcuți una cu pământul. În orice caz, ca niște școlari cuminți, voiam mai mult să știm cine se mai afla în categoria asta a femeilor prezumtiv disponibile.

— XYZ e fată de linie?

— PQR la fel?

— ȘI RST? Nu se poate!

Stăteam cu gurile căscate, ca niște băieței în pantaloni scurți, iar el făcea ce voia din noi. Se lăsa pe spate, trăgea încet din trabuc și spunea:

— Voi ce credeți?

Jai și cu mine începeam să bălmăjim aiurea – da, nu, poate – în același timp. După ce tăcea amuzat o vreme, ne răspundea:

— Da.

Nebunia era că el răspundea întotdeauna „da", și, cu toate acestea, noi simțeam nevoia să trecem de fiecare dată prin întregul proces de negare și neîncredere, înainte de a savura imposibila lascivitate a confirmării.

În curând am ajuns să știm prețul tuturor starletelor strălucitoare și, dacă îi dădeam crezare lui Bhalla, dacă imaginea lor publică respecta sau nu realitatea, inevitabil Jai și cu mine ne

dezvăluiam propriile fantezii cinematografice, printre întrebările puse cu răsuflarea tăiată. Nu ni se părea nedemn să purtăm dezbateri înflăcărate pentru a proteja virtutea sau talentul preferatelor noastre.

Bhalla cel șmecher, care era de părere că toate erau supraapreciate, că nimic nu se compara cu deliciile lumești ale unei E.B.M. *(ek bachche ki maa* – mamă a unui singur copil) obișnuite, ne spunea prin fumul gros de trabuc:

— În timp ce voi vă certați ca niște *chutiya* în legătură cu cine aparține cui, un bogătaș descurcăreț le-o trage-n draci!

Această aventură voyeuristă nu era singurul motiv pentru care îi suportam disprețul. Era, cu totul neașteptat, bine pregătit și în alte domenii. Când nu ne înnebunea cu femeile din meniul lui, ne ținea disertații cât se poate de elocvente despre filosofia hindusă. Ne vorbea despre *advaita, mauna* și *maya,* karma și *dharma,* Vaishnavism și Shaivism, *sattva, rajas* și *tamas, karma yoga, jnana yoga, bhakti yoga, raja yoga.* Domnul Lincoln și chiar eu eram căzuți pe spate. Nu încăpea îndoială că tipul citise mult sau primise o educație serioasă în domeniul scripturilor. Uneori recita versuri din Gita în sanscrita originală, cu o voce sonoră, iar apoi ni le traducea în engleză.

La un moment dat, după ce ne scosese din minți cu poveștile lui despre o starletă frumoasă, cu pedigri, care se oferea doar întinsă pe abdomenul ei plat, ne-a provocat dintr-odată să recităm *Hanuman Chalisa.* Apoi, în timp ce noi mormăiam incoerent, a scos trabucul din gură și a început să recite tunător*: „Jai jai jai Hanuman gosain, kripa karahu Gurudev Ki nain”.* A rostit lunga invocare a zeului neînfricat, o pavăză garantată împotriva oricărui spirit rău, pe nerăsuflate. Am reușit să distingem câteva cuvinte și expresii pe ici-colo, dar în ziua aceea, după plecarea lui, am început să țopăim prin încăpere, mânuind buzdugane

imaginare, duelându-ne și recitând în gura mare: *„Bhoot pisaach nikat nahin aave, Mahabir jab naam sunave”* și *„Nase rog hare sab peeda”,* apoi, iar și iar, *„Jai jai jai Hanuman gosain, kripa karahu Gurudev ki nain”.*

Sippy, care ne-a adus ceaiul, ne-a spus cu ochii umezi:

— Sigur o să ne-ajute Domnul, *sirji.*

Influența lui Bhalla asupra noastră a fost accentuată de cunoștințele lui despre bursa de valori. De fapt, el ne-a prezentat un plan elaborat prin care am fi putut strânge bani pentru revistă. Niciunul dintre noi n-a înțeles o iotă. Jai, cel puțin, a încercat să scoată niște sunete inteligente, în vreme ce eu m-am ascuns direct în spatele măștii de fier. Pe scurt, ideea părea să fie asta: mai întâi trebuia să-i dăm lui gratuit o treime din acțiunile firmei, apoi el avea să meargă pe o fuziune inversă printr-o societate-paravan și să scoată firma la bursă, urmând să îi ridice cota la o sută cincizeci de milioane de rupii după ce avea să investească el însuși zece milioane, pentru a crește valoarea companiei. Nouă avea să ne dea o sută de milioane, iar pentru el să păstreze cincizeci, precum și acțiunile pe care i le dăduserăm.

Nu înțelegeam mare lucru, cu toate că ne făcuse și o schemă, dar planul lui suna tare bine. În clipa aceea ședeam pe un morman de rahat. Dacă cineva avea să transforme rahatul în aur și voia să păstreze jumătate din el, acceptam încântați să-l pupăm în cur.

Dar, înainte să apuc eu să-l întreb unde trebuia să semnăm, domnul Lincoln a spus:

— Sper că nu vă referiți la vreun fel de tranzacție bazată pe informații privilegiate?

Bhalla s-a ridicat și s-a repezit la noi furios la culme:

— Amărâților, știți voi măcar ce înseamnă o tranzacție bazată pe informații privilegiate? Nu știți *Hanuman Chalisa,* nu știți cum să i-o trageți

unei vedete, nu știți *dvaita* și *advaita,* nu știți cum se fumează un trabuc, nu știți să faceți bani, iar acum vă dați Isuși Hristoși când vine vorba de tranzacțiile bazate pe informații privilegiate! Da, nenorociților, este o tranzacție bazată pe informații privilegiate, chiar dacă voi nu știți ce înseamnă asta! Nenorociților, totul de pe bursa de valori este bazat pe informații privilegiate! De fapt, totul din țara asta se bazează pe informații privilegiate! Cum credeți voi că funcționează politica din orașul ăsta? Ce credeți că este afurisitul vostru de jurnalism? Nu există niciun adevăr în țara asta amărâtă, singurul adevăr este cel al bietului nenorocit de pe stradă, care trebuie să poarte povara tuturor lucrurilor, inclusiv a voastră și a mea! V-ați uitat vreodată cu adevărat la amărâtul ăla? Data viitoare când o mai ardeți pe stradă, priviți-l. El știe că totul este bazat pe informații privilegiate! Și știe că el a rămas pe dinafară! Și încă ceva – se bucură că e pe dinafară. Știe că pe noi toți, marii samsari de informații privilegiate, o să ne ia dracu'. Mâzgălim la infinit peste mizeria noastră, să nu se mai vadă nimic din ea! El e al naibii de fericit, universul ține cu el. Știe că noi o s-o pățim!

S-a dovedit a fi o lovitură groaznică. Bhalla n-a mai venit niciodată la sediu. Jai a făcut o încercare să-l ia prin surprindere, vizitându-l acasă în Hauz Chas. A fost șocat de omul pe care l-a găsit în propria citadelă.

*

Casa era straniu de lipsită de rafinament, opulentă în stilul acela grosolan, cu satin și parchet laminat, creând impresia de claustrofobie pe care ți-o dau casele oamenilor cu familii mari – mișcarea permanentă a servitorilor bosumflați și irascibili, gălăgia făcută de copiii de diferite vârste, intrarea silențioasă și ieșirea mocăită a babelor cicălitoare, absența oricărei originalități a mobilelor și decorațiunilor, țârâitul permanent al

interfoanelor care leagă între ele diferite etaje și unități, conversațiile monosilabice.

Bhalla nu avea niciun trabuc înfipt în gură și părea o fotocopie slabă – estompată și neclară – a bărbatului care la sediul revistei ne fascinase săptămâni întregi. I-a strâns moale mâna, și vocea lui, de obicei explozivă, părea acum o șoaptă. Atitudinea lui superioară dispăruse ca apretul dintr-o cămașă spălată. Jai și cu el nu s-au așezat să stea de vorbă în sufragerie, ci într-un soi de alcov aflat lângă dormitorul său cu uși închise la culoare de la etajul unu, cum veneai din interiorul casei. Era o încăpere mică și îngustă, mobilată cu un divan, două scaune și o măsuță joasă. Pe masă se afla un rinocer maroniu de lemn, care avea cornul rupt în două. Era abia opt seara, dar Bhalla era deja îmbrăcat cu pantalonii de pijama și o cămașă largă de noapte.

I-a vorbit lui Jai vag și molcom, cu priviri furișe. Niciun cuvânt despre „fetele de linie", nimic despre marile doctrine ale filosofiei hinduse. A pălăvrăgit evaziv despre politică și economie, despre posibilitatea izbucnirii unui nou război cu Pakistanul, despre ultimul film pe care îl văzuse. La un moment dat, ușa închisă la culoare s-a deschis și a intrat soția lui. Bhalla a prezentat-o stingherit. Ea l-a salutat pe Jai cu mâinile împreunate și l-a întrebat în hindi dacă ar dori ceva de mâncare sau de băut. Era grasă, purta un *salwar-kameez*[53], iar pielea ei deschisă la culoare avea paloarea unui ten pe care nu îl vedea suficient soarele. Brățările de la încheietura ei dreaptă erau din aur masiv. Când a ajuns în capul scărilor, s-a oprit și l-a întrebat în hindi ce dorea pentru cină. El i-a răspuns cu o voce dulce:

— Ce vrei tu.

Din cauza brățării de la gleznă, i-au auzit pașii grei coborând scările. La scurtă vreme după aceea, un bărbat mai în vârstă, cu silueta greoaie, chel, proaspăt ras și mestecând *paan,* a intrat în alcov.

Nu s-a așezat, s-a fâțâit prin încăpere. I-a întins lui Jai o mână fără vlagă, fără să se uite la el, și apoi a început să-i pună lui Bhalla, cu o voce arțăgoasă, întrebări criptice despre acțiuni și detalii bancare. Când a terminat, Bhalla i-a spus:

— *Bhaiya,* Jai este cel despre care ți-am povestit, cu revista…

Fratele său l-a privit pe Jai fără nicio urmă de zâmbet în privire și i-a spus:

— Mă bucur să văd că mai ești în viață.

Bhalla a mai spus:

— *Bhaiya,* știi că ți-am spus despre fuziunea inversă și scoaterea pe piață…

Bărbatul a spus:

— Dă-i niște ceai și niște biscuiți. Sunt sigur că mai sunt și niște chifle umplute proaspete. Și ai grijă să primesc înainte de zece actele de la Corporation Bank.

Jai a vorbit multă vreme despre întâlnirea aceea. Mi-a spus că nu-i părea rău nici pe departe pentru sine cum îi părea rău de Bhalla. Într-un moment de mare generozitate, a spus chiar că Bhalla merita toate starletele pe care putea pune mâna – inclusiv pe preferata lui Jai, care avea fundul delicios ca o pară coaptă ca despăgubire pentru viața pe care o avea în casa aceea.

*

După eșecul cu Bhalla, domnul Lincoln a început să-și piardă impulsurile mărețe chiar și în mediul fermecat al biroului. Disperați cum eram, începuserăm să credem că expertul în starlete, acțiuni și filosofie avea să ne scoată din prăpastia tot mai adâncă în care ne aflam. Experiența din alcovul familiei lui Bhalla fusese o lovitură de moarte. Jai nu a mai protestat la primirea demisiilor angajaților care ne mai rămăseseră. Chiar și cei care nu aveau nicio altă perspectivă în afara acestui job, pentru care erau plătiți din când în când și la care veneau așteptându-se să fie convinși să rămână acolo, erau șocați să îl

găsească pe Jai prăbușit, gata să le strângă mâna la despărțire.

În zece zile rămăseserăm cu doar zece angajați. Pentru prima oară am început să mă alarmez. Fără să o recunosc, și eu crezusem că Jai avea să găsească un investitor înainte ca afacerea să se prăbușească de tot. Dar acum ajunseserăm în situația asta, nu mai încăpea îndoială că dezastrul ne pândea după colț. Ultimele două numere avuseseră doar câte douăzeci și patru de pagini fiecare și tipăriserăm numai o mie de exemplare – față de maximumul tirajului nostru de patruzeci și cinci de mii. Jai credea pe bună dreptate că, atâta vreme cât revista apărea, mai aveam o șansă, oricât de slabă ar fi fost ea; dacă am fi renunțat la publicarea unui singur număr, am fi fost morți, nimic nu ne-ar mai fi putut aduce pe linia de plutire. Dezastrul ne pândea după colț: încă șapte zile, și aveam să nu mai putem scoate numărul următor.

L-am sunat pe Guruji. Îmi acordase acest privilegiu – al consultanței spirituale la distanță –, dar nu îl puteam folosi decât în situații de criză.

Râsul lui era melodios chiar și la telefon:

— Ceea ce ai provocat, fiule, se va întâmpla. Asta e legea universului.

I-am spus că aveam senzația că nu mai exista alternativă. Nu încăpea îndoială că Jai încercase tot ce era de încercat. Mi-a răspuns râzând:

— Dacă așa crezi că stau lucrurile, atunci totul s-a terminat; dacă nu crezi, atunci nu s-a terminat.

— Dar tu ce crezi, Guruji? Asta aș vrea să știu.

— Ce cred eu nu are importanță. Însă niciodată nu cred că ceva s-a terminat până în clipa în care chiar se termină.

— Deci, ar trebui să mai încercăm?

— Ai altceva de făcut?

L-am auzit chicotind ușor, Apoi, după o clipă, a continuat:

— Privește partea bună. Toate treburile astea o să-l aducă pe prietenul tău cu picioarele pe pământ. Poate îi sugerezi să încerce și cu niște rugăciuni acum.

M-am gândit cum ar fi fost să se ducă Jai la templul lui Hanuman și să-i țină zeului ascet o prelegere despre democrație și obligații sociale.

*

Stăteam în biroul lui, aflat vizavi de al meu, pe același coridor îngust. Ramurile neîngrijite ale salcâmului meu intrau și în balconul său. Printre crengușele ca niște degete subțiri și maronii ale acestuia, cerul era cenușiu. Iarna aproape că trecuse, mai erau doar câteva zile până la Holi. Deja apăruseră pe stradă niște idioți care aruncau cu baloane cu apă în mașini. Jai avea lucruri la el în birou, obiecte personale. Fotografii atârnate pe perete, una care îl înfățișa pe băiețelul lui dolofan de doi ani, alta în care erau părinții, fotografiați într-un studio – tatăl său purta un costum din trei piese, iar maică-sa era într-un sari și avea un coc imens. Soția lui era prezentă chiar pe birou, într-o ramă dublă, având două prim-planuri: unul deschis și zâmbitor, altul întunecat și gânditor. „Ca să nu-mi fac iluzii", asta era întotdeauna gluma lui. Mai era o scrumieră de metal cu Arion și delfinul, un cuțit de tăiat hârtie din lemn de santal cu animale gravate, un raft întreg de cărți personale (nu era niciun *Prânz dezgolit* cu care să se fi putut juca vreun inspector de la poliție), o scărpinătoare subțire de lemn sub forma unei femei goale voluptuoase, un ceas fixat pe postamentul statuetei unui cal ridicat în două picioare și un vraf de CD-uri cu muzică clasică occidentală. Pe masa de lângă canapea era o lampă cu abajurul din hârtie mototolită. Mie mi se părea urâțică, dar știam că trebuie să fi fost creată de vreun designer faimos. Pe perete mai era și un fel de litografie mare, într-o ramă masivă de lemn, înfățișând ceea ce mie mi se părea a fi avionul lui Orville și Wilburwright. Era

opera de artă a unui tip pe nume Laloo Shaw. Jai mi-a spus că, dacă se ducea totul de râpă, cu litografia aceea își putea hrăni familia jumătate de an.

Prin comparație, biroul meu avea personalitatea complexă a unui burger de la McDonald's. Dacă mi-aș fi luat tălpășița și nu m-aș mai fi întors niciodată, oricine s-ar fi putut instala în biroul meu fără probleme, la cinci minute după plecarea mea. Uneori aveam același sentiment și acasă. Puteam să ies pe ușă, să trec pe lângă Jeevan care se zbenguia, pe lângă domnul Sharma care mângâia pe cineva, să trec de marele smochin indian și să continui să merg, dând colț după colț, până când aveam să uit cum să mă-ntorc. Oricine ar fi putut să intre fără griji în casă cinci minute mai târziu și să se muleze pe S-ul adormit al corpului lui Dolly-Folly. Mai târziu, Felicia, cu pielea închisă la culoare și umedă, avea să-i aducă ceaiul pe o tavă de plastic, iar el mi-ar fi putut folosi periuța ca să își lustruiască dinții.

Am hotărât să-i spun lui Jai ce-mi zisese Guruji. De data asta n-a strâmbat din nas și nici nu s-a lansat într-o tiradă ironică. Dezastrul poate da naștere unei credințe neașteptate. S-a ridicat de pe scaun, s-a dus lângă fereastră și și-a lipit palmele de geam.

— De ce nu, oricum nu mai avem nimic altceva de făcut. Lasă-mă o clipă să dau la o parte bucata asta de geam care stă între Dumnezeu și mine, să vedem dacă se schimbă ceva. Și, dacă nu se schimbă, punem geamul la loc, și gata!

Săptămâna următoare, în căutarea unei idei, Jai a devenit un evlavios secular. Credința lui era de-a dreptul miraculoasă: avea aceeași intensitate ca vechile lui discursuri. Cu un program în mână, vizita cât mai multe temple hinduse, temple sikh, moschei și biserici cu putință. Urma cu meticulozitate tradițiile fiecăreia, cumpăra pârjoale din năut dulce și ghirlande de gălbenele, spărgea

nuci de cocos și bea apă îndulcită, purta tichii albe și eșarfe prinse în spatele urechilor, își flexa genunchii și făcea plecăciuni, aprindea lumânări și repeta ca un papagal cântece de slavă, hrănea copiii zdrențăroși și cerșetorii ologi, se lăsa mânjit cu vopsea pe frunte și permitea să i se lege la încheietură un fir sacru, mergea desculț prin noroi și se îmbrâncea cu credincioșii în aglomerație. Dacă ar fi existat o normă anume pentru supunere spirituală, el cu siguranță ar fi reușit să recupereze toți anii pierduți.

Când i-am povestit lui Guruji, acesta mi-a răspuns cu râsul său vesel:

— Nu devii *mahatma* pentru că porți o cârpă în jurul brâului. Altfel, oricine ar fi *mahatma* după duș.

Și, cu toate acestea, în ciuda cinismului vesel al lui Guruji, s-a întâmplat ceva în vreme ce Jai încă vizita diverse showroomuri ale lui Dumnezeu – ceva complet străin de noi –, care ne-a schimbat norocul. La câteva zile de când Jai își începuse călătoria spirituală, la vreo două zile după Holi, când culorile puternice lâncezeau încă pe pielea tuturor și mă scoteau din minți, pentru că uram prostiile astea adolescentine, într-o după-amiază lenește în care stăteam tolănit în fotoliu și urmăream la televizor cum India se zbătea sub călcâiul de fier al echipei australiene de crichet la Eden Gardens, în Calcutta, telefonul a început să vibreze isteric. N-am recunoscut numărul și nici nu mai țineam minte de când nu mă mai sunase cineva necunoscut. Nebunia stârnită de articolul nostru și de tentativa de asasinat se potolise cu luni în urmă.

Vocea era a unui reporter de televiziune cu răsuflarea tăiată. Voia să afle reacția mea față de evenimente. Când i-am spus că nu știam despre ce vorbea, mi-a zis c-ar trebui să pornesc televizorul imediat, că, dacă ceea ce făcuse revista noastră era mama știrilor scandaloase, asta de acum era

străstrăbunica tuturor știrilor. Se dezlănțuia iadul; guvernul era cât pe-aci să cadă; se deschideau cerurile; munții Himalaya erau gata să se prăbușească; toată țara avea să se schimbe. Am luat telecomanda și am schimbat postul unde jucătorii indieni aveau o prestație tristă, pierzând cu un scor rușinos, și am dat de o știre cât o bombă nucleară.

*

Câțiva tipi care aveau un site încălcaseră toate regulile marelui joc jurnalistic. Folosindu-se de camere ascunse, adunaseră materiale în care oamenii bogați, cei puternici și animalele care lucrau pe lângă aceștia înșfăcau rupii noi-nouțe de la niște jurnaliști care se dădeau drept traficanți de arme. Jurnaliștii vânduseră nemernicilor corupți un curcan gras cât un elefant și, orbiți de râul de bani câștigați ușor, nemernicii nu-și dăduseră seama. Și iată-i acum – politicieni, generali, oameni de afaceri, membri ai guvernului, președinți ai partidelor politice – în tehnicolor, transmiși prin zeci de milioane de televizoare în toată țara, prinși cu pantalonii în vine și cu râia la vedere.

Nimeni nu știa ce naiba să facă. Roiuri de jurnaliști bâzâiau peste tot ca niște viespi, atacând pe cine nimereau. Politicienii alergau de colo colo ca niște găini bete, strigând și perorând în toate direcțiile. Activitatea parlamentului fusese sistată de unii dintre membrii săi, care săriseră în sus de parcă ar fi avut furnici în chiloți. Toată lumea căuta un televizor, toată lumea căuta o explicație. Cine era în spatele flagrantului? Care îi era scopul? Avea să-și dea demisia guvernul? Nu se mai văzuse niciodată așa ceva.

Jai a dat buzna peste mine, cu gâtul vopsit în acel mov specific de Holi, iar fruntea cu dâre de stacojiu. Trântindu-se pe canapeaua din fața televizorului, și-a aruncat picioarele peste brațele acesteia și-a spus:

— Au pus-o.

Ne-am uitat unul la altul și am știut amândoi la ce se referea. Comparativ, noi o puseserăm din cauza unui lucru care părea o nimica toată pe lângă ceea ce se întâmpla acum.

În clipa aceea tocmai erau la televizor, aruncând vorbe pompoase în stânga și-n dreapta. Înfruntau mulțimea de camere de filmat și de reporteri care se îmbulzeau, țineau discursuri mărețe. Unul dintre ei era extraordinar de impunător – impunător în stilul domnului Lincoln. De fapt, semăna neverosimil de bine cu Jai. Barba o avea un pic mai ninsă decât Jai, dar vocea sa avea cadența nobilă a lui Lincoln. Ținea un discurs măreț despre corupție, moralitate, politică și Ideea de India. Vorbea despre fonduri electorale ilegale, despre securitatea națională și despre subminarea visului democratic.

L-am privit pe Jai și l-am întrebat:

— Separați la naștere?

— Șefule, eu nu-i ajung tipului ăstuia nici la degetul cel mic.

Din nenorocit se scurgea virtutea ca din Hristos pe cruce. Și era suficient de deștept ca să se arate umil și nobil. Nicio laudă de sine, n-a dat niciun nume. Doar principii, valori, moralitate și o groază de fum! Atât fum, de puteai să umpli cu el baloane cât blocul, dar, dacă voiai să-l apuci, te trezeai că n-ai nimic între palme și că ți le freci ca prostul. Sigur că, în cele din urmă, aveau să-i vină de hac, dar avea să le fie greu.

Celălalt tip, de lângă el, părea mai dintr-o bucată, mai genul meu. Un tip solid, direct, care nu părea din cale-afară de dubios. N-avea nicio mare schemă, nicio bălmăjeală despre salvarea națiunii. Lumea asta era plină de mormane de rahat, iar el dăduse cu bâta într-unul dintre ele, cu o bâtă cât casa. Dacă acum rahatul zbura peste tot și-i împroșca pe toți nu era vina lui. El era doar tipul cu bâta.

În afară de tipul cu abureala și de cel cu bâta, în colț se mai afla un al treilea specimen. Ăsta era ca un asasin cu ifose dintr-un film *noir* sau ca momentul comic dintr-un film indian. Nu arăta deloc așa cum ți-ai imagina că arată un jurnalist de investigație. Prin comparație, Woodward și Bernstein arătau ca niște directori de bancă. Tipul ăsta era rotund, îmbrăcat într-o cămașă largă cu buzunare, avea o ținută șleampătă și nimic din ce spunea n-avea noimă. Era ușor să-ți dai seama cât de teribil de alunecos putea fi. Niciunui bărbat nu i-ar fi trecut prin cap măcar să-i dea pe mână carnetele de cecuri și soțiile, să aibă grijă de ele.

Am presupus că el fusese cel care le vânduse nenorociților de politicieni curcanul gras cât un elefant. Atât de mare fusese tam-tamul din jurul tipilor ăstora, încât eu, ca mulți alții, mi-am dat seama abia o zi mai târziu că India răsturnase scorul în meciul cu Australia și că era aproape de cea mai mare victorie din istoria echipei.

Deși s-a clătinat, ca și noi, pe marginea prăpastiei în următoarele zece zile, guvernul nu a căzut. Rahatul a continuat să zboare – au avut loc demisii, concedieri, suspendări, s-au înființat comitete de investigație. Haosul creștea cu fiecare clipă care trecea, dar fortul a rezistat. În patruzeci și opt de ore a început contraatacul și au apărut o sută de versiuni ale fiecărui aspect. Curând, nimeni nu mai știa adevărul despre nimic. Am avut un sentiment ireal de déjà vu când teorii nebunești despre lumea subterană, rivalitate în afaceri, manipulări ale bursei de valori, subversiuni pakistaneze, matrapazlâcuri politice și plăți prin bănci elvețiene au început să pârjolească întreaga societate. Singura diferență era amploarea. Dacă noi ne bălăciserăm într-o băltoacă, țăcăniții ăștia nenorociseră un ocean întreg.

Pentru noi, haosul ăsta a fost un moment dulce de ușurare. Dacă asta i-o datoram febrei de religiozitate eclectică a lui Jai, atunci îi

recunoșteam bucuros meritele. Dacă o datoram faptelor tipului cu abureala, celui cu bâta și asasinului plătit, atunci lor le eram recunoscător.

*

Câteva zile mai târziu, stăteam în biroul lui Jai, admirând la televizor cum zbura rahatul în toate direcțiile, când i-a sunat telefonul. Nu i-am acordat mare atenție, dar, când a închis, m-a întrebat:

— Îl mai ții minte pe Kapoor ăla?

Îl țineam minte.

Venise la sediul nostru într-un Pajero, îmbăiat în parfum, cu o pălărie cu boruri largi. Delhiul era plin de dubioși care nu mai puteau de macho ce erau. Trioul Chutiya-Nandan-Pandey ne vorbise la un moment dat despre un amic care avea la ferma lui – ilegal, bineînțeles – un crocodil și adeseori, în timpul petrecerilor, îi punea monstrului preistoric botniță și îl lăsa în piscină, în vreme ce oaspeții urlau speriați și încântați. Kapoor ne povestise că-și petrecea vacanțele în sudul Franței: „Plaje ca vai de ele, femei slăbănoage, ape albastre minunate; aduceți-vă de-acasă femeile, ignorați plajele, navigați pe apele lor. Mâncarea și vinurile sunt numai bune”.

Jai a spus:

— Vrea să vină să ne vadă. Să continuăm discuția despre investiție.

Ne-am uitat unul la altul serioși, fără expresie.

— Dar vrem s-o continuăm? am întrebat eu.

— Nu. În niciun caz. Nu e genul nostru.

Ne ridicaserăm amândoi deja, pe picior de plecare. Am mai spus:

— Spune-i c-o să-i luăm în considerație oferta doar dacă își schimbă culoarea mașinii și nu mai poartă pălăria aia.

— *Dhan dhana dhan dhan…* a răspuns Jai, ridicând din sprâncene și brațul drept.

Am ridicat și eu mâna dreaptă și i-am zis:

— *Mhamud di maa di lund*!

Apoi, începând să dansăm ușor, cu câte un braț ridicat, am zis la unison, tare și melodios:

— *Dhan dhana dhan dhan, Mahmud di maa di lund*! *Dhan dhana dhan dhan, Mahmud di maa di lund*! *Dhan dhana dhan dhan, Mahmud di maa di lund*![54]

Tot cântam și dansam, intersectându-ne în fața televizorului aflat în fibrilații, când a intrat Sippy, care aducea pe o tavă ceaiul, cu ochii umezi. A zis încet:

— *Sirji,* aveți dreptate. *Mahmud di maa di lund.*

Când am sunat-o pe Sara, să-i dau vestea că exista totuși o speranță – nu aveam pe cine altcineva să sun: mama, tata și Dolly-Folly erau imbecili, iar pe Guruji îl puteam suna doar după opt seara –, se afla în sala de așteptare a închisorii Tihar. Înainte de a apuca să-i spun ceva, a început ea:

— Habar nu ai ce vieți au avut oamenii ăștia. Habar n-ai! Jigodiile care conduc țara asta sunt datori cu niște explicații către cel puțin vreo opt sute de milioane de oameni nenorociți! Câte o explicație și o scuză oferite personal fiecăruia dintre ăștia opt sute de milioane de oameni!

Am zis încet, în șoaptă:

— *Dhan dhana dhan dhan, Mahmud di maa di lund.*

VIII

Kabir M.

1.

Știința anonimatului

Tatăl lui îl botezase Kabir ca să inducă în eroare toți ucigașii, amputatorii și incendiatorii din viitorul amenințător. Mai era un aspect problematic pentru care Ghulam Masood trebuia să dea socoteală, iar în acest scop a făcut rost de un certificat medical când fiul său avea doisprezece ani. Certificatul respectiv avea un antet cu litere îngroșate care spunea: „Dr. Babban Chan, MBBS, specialist în diaree, febră, pustule și probleme femeiești”. Era scris clar, la mașină, nu cu scrisul ilizibil al doctorilor, că din cauza fimozei acute

fusese necesară îndepărtarea chirurgicală a bucățelei de piele care aduce și plăcere, și durere. Prin urmare, fusese circumcis din motive de ordin medical, nu…

Împăturind cu grijă hârtia groasă și punând-o într-un plic verde zdravăn de plastic – pe care îl făcuse dintr-o sacoșă de cumpărături de la un magazin de sariuri din oraș –, tatăl protejase documentul în așa fel încât nici cea mai puternică ploaie să nu poată pătrunde până la el. Înainte să fi împlinit treisprezece ani, Kabir știa că, de câte ori ieșea din casă, trebuia să aibă la el acel document, iar dacă era vreodată nevoie, să îl prezinte ca act doveditor.

Ghulam Masood nu s-a oprit aici. Era un tată prevăzător și gândea pe termen lung, spre deosebire de ceilalți din tribul său; a studiat trecutul, a preconizat viitorul și i-a mai oferit băiatului său câteva plase de siguranță în lumea aceasta mereu în schimbare.

Când preotul de la școala misionară locală a insistat să-i dea fiului său și numele de familie, Ghulam i-a răspuns, cu palmele împreunate și cu capul plecat, că fiul său avea să-i ducă mai departe sângele și spiritul, însă nu și numele. Își botezase fiul Kabir ca să-l situeze dincolo de limitele comunității și de conflictele religioase care măcinau ținutul. Fusese cel mai bine gândit lucru pe care îl făcuse vreodată. Cu toate că era un lucru neobișnuit, părintele Conrad nu s-a lăsat tulburat. Dolofanul preot din Kerala, cu pielea închisă la culoare ca ciocolata amară și chel ca un ou, fusese pregătit toată viața pentru nenorocire și pentru urâțenia pe care o creează aceasta. Primul caz de care se ocupase în dioceza sa, în tinerețe, pe când era călugăr, fusese cel al unui funcționar de vârsta a doua de la Ministerul Transporturilor care se îmbăta și își bătea părinții în fiecare weekend, iar în timpul săptămânii era un fiu model, atent și politicos. Părinții lui bătrâni îl iubeau și se temeau

de el; el îi adora și îi ura. Îi bătea cu un baston zdravăn de bambus, sâmbăta seara sau duminica, uneori în ambele zile. Apoi, lunea dimineața îi ducea la dispensarul misionar sau la clinica de stat, oblojindu-le chiar el rănile cu cataplasme și Mercurocrom. În timpul săptămânii, se ruga de mai multe ori pe zi la altarul celui răstignit, implorând iertare pentru bestia care sălășluia în el. În fiecare seară încălzea o cărămidă, o înfășură într-un prosop și apoi o plimba cu orele pe oasele suferinde ale părinților lui. Apoi venea ziua de sâmbătă, iar el deschidea sticla. Cărămida era aruncată sub pat și era scos bastonul.

Tânărul Conrad, străduindu-se pe vremea aceea să pară mai impunător, își lăsase să crească ciocul din dorința de a căpăta un aer solemn – mai târziu, avea să-și lase o barbă în toată regula; încercase să stea de vorbă cu întreaga familie, luându-i unul câte unul. Soția funcționarului, Maria, îi răspunsese:

— Mai bine să-i bată pe ei decât pe mine! Toți bărbații sunt niște animale, n-ai ce să le faci.

Bătrânii părinți îi spuseseră:

— E un fiu tare bun. Îi iertăm rătăcirile. Diavolul are căi de a rătăci oamenii pe care noi nici nu le știm.

Funcționarul îi mărturisise:

— Sunt un păcătos. Nu merit milă. Nu există speranță pentru mine. Blestemă-mă, părinte, blestemă-mă.

Tânărul călugăr a petrecut ore întregi, săptămână după săptămână, vorbind cu toți membrii familiei, ba afectuos, ba amenințător, invocând legile omului și legile lui Dumnezeu, până când, în cele din urmă, a întrezărit marele adevăr al vocației sale. Datoria lui nu era să vorbească, ci să asculte. Datoria lui era să le ofere oamenilor consolarea faptului că sunt auziți de Dumnezeu. Oamenii erau așa cum erau; foarte puține lucruri puteau schimba întunericul din

sufletul lor. Fiecare om își poartă întunericul singur, în felul său, bâjbâind pe calea lui. Nicio predică nobilă, nicio admonestare usturătoare, niciun perceptor sau preot, niciun polițist sau înțelept nu le putea lumina calea. Tot ce-și dorea fiecare suflet chinuit să știe era că exista cineva gata să-l asculte, să asculte povestea întunericului său, să îl pedepsească sau să-l ierte.

Așa că a început să asculte în loc să predice. A devenit reprezentantul unui Dumnezeu empatic, nu al unui Dumnezeu măreț și distant. Asta l-a făcut din ce în ce mai apreciat. Călugărul a devenit un fel de ureche uriașă – cum aveau gramofoanele pe vremuri, numai că aceasta asculta în loc să emită. O ureche gigantică, în care putea fi vărsată toată nefericirea din lume. Harul său a fost remarcat repede de mai-marii în rang, iar astfel a fost ales să lucreze în școlile bune pe care ordinul capucin le avea în toată țara.

S-a dovedit un profesor bun și un administrator eficient, s-a mutat din școală în școală, lăsând în urmă sute de băieți blânzi, cu amintirea grației și a sfințeniei pentru o viață întreagă. Uneori le mai lăsa și alte amintiri. În timp, călugărul descoperise și întunericul care sălășluia în el. Fiind mereu înconjurat de băieți cu fețe proaspete și piele fină, fusese torturat de trăirile sale. Dumnezeu știa că lupta în permanență împotriva acestor porniri, iar de câte ori ceda în fața lor, îngenunchea disperat în fața altarului. Astfel învățase că toți oamenii eșuează când sunt puși la încercare de propriul întuneric. Acesta era felul în care Dumnezeu se asigura că oamenii rămâneau umili.

Așa că Ghulam Masood a avut noroc, în acel moment critic din viața fiului său, să se găsească în fața părintelui Conrad. Acesta – care avea acum o barbă ninsă de toată frumusețea – a înțeles întunericul fragil, tremurător, al funcționarului. Nu numai că i-a primit fiul la școală, dar a făcut și rara excepție de a-l trece în catalog doar „Kabir M.”.

Ghulam știa că, în momente de criză, litera M putea veni de la Mishra, Mehra, Malhotra, Mallick, Mehta, Mahapatra, Modi, Mitra. Călugărul Conrad, care era admirator al literaturii moderne, le-a explicat fraților să-i întru Domnul că era vorba despre o înfloritură stilistică consfințită de însuși Franz Kafka, care își numise personajul Joseph K. Ghulam le-a explicat apropiaților că prescurtase numele Masood M ca să meargă cu Mahomed.

Pentru băiat, care trăia într-o lume a băieților, nu existau explicații atât de facile. A avut imediat de suferit de pe urma acelei litere. Până în clasa a patra, fusese botezat definitiv Muthal – ca recunoaștere a plăcerilor intrinseci ale masturbării, pe care colegii lui tocmai începeau să le descopere. Aceasta avea să-i rămână porecla până la sfârșitul școlii și chiar după aceea, bucurându-se de atât succes, încât unii dintre colegii săi nici nu îi știau numele adevărat. În același timp, i-a conferit siluetei lui slăbuțe, pirpirii o nouă rezonanță: proveniența inițialei M a fost curând uitată, impresia generală fiind că băiatul era subțirel nu pentru că avea o constituție delicată, ci din cauza masturbării în exces.

Este posibil ca Ghulam să nu fi aflat niciodată de dezavantajele numelui pe care îl alesese cu atâta grijă pentru fiul său, dar, dacă aflase, se putuse consola cu gândul că Muthal era un nume la fel de secular ca și cel al sfântului înțelept și analfabet pe care îl alesese el.

În orice caz, pentru Ghulam Masood, faptul că băiatul său fusese făcut masturbator era infinit mai puțin grav decât posibilitatea ca într-o bună zi să-i fie tăiat organul și să fie spintecat în timpul vreunei altercații. În mod straniu, Ghulam era atât de timorat nu pentru că ar fi fost atacat chiar el cu sălbăticie din cauza convingerilor religioase, ci tocmai pentru că asta nu i se întâmplase. Teama,

groaza adânc înrădăcinată în el era cea care îl chinuise din copilărie.

*

Ghulam nu era nici adolescent când zvonurile începuseră să ardă prin *basti*[55]-uri ca un incendiu de pădure în luna mai: țara nouă, pe care avea s-o creeze Gandhi, avea să fie doar pentru hinduși. Urmau să aibă un alt pământ, un pământ al lor. Albii sigur plecau, dar aveau să lase în urmă două țări. În *basti*-ul tatălui lui Ghulam, oamenii se temeau cel mai tare de faptul că pământul acesta unde locuiau, unde trăiau, unde munceau, unde se rugau, unde se împreunau, unde mureau și unde erau îngropați – unde făceau toate lucrurile acestea din vremuri imemoriale – nu avea să fie al lor. Chiar și pentru cei cărora universul le hărăzise o soartă grea, gândul acesta era de neconceput. Storsese liniștea și somnul din fiecare om care locuia în grămada aceea de barăci.

În fiecare noapte a acelei veri fierbinți din 1947, în timp ce Ghulam și prietenii lui se jucau până târziu de-a hoții și vardiștii, tații lor ședeau răvășiți sub tamarind, cu vestele pline de pete de transpirație, făcându-și vânt cu scândurele subțiri, fumând pipe și țigări și mormăind unii la alții în lumina slabă a felinarelor de furtună.

În barăci, așezate pe vine unele lângă altele, ca niște vulturi care stăteau de vorbă, mamele își țineau capetele în mâini. Din când în când, o mătușă bătrână scotea un vaiet sfâșietor, blestemând toți oamenii a căror mână se aflase vreodată la cârma Indiei. Ceea ce provoca invariabil un cor de blesteme – arma oamenilor obișnuiți. Până când vreunul dintre cei aflați sub tamarind își desprindea buzele de pipă și le striga tuturor să tacă dracu' din gură. Tânărului Ghulam îi plăcea mult acest moment de exagerare femeiască și mustrare bărbătească.

Basti-ul avea un singur radio, vai de capul lui, cu baterii; era al lui Hasanmian. Dacă înainte

cârâia sub copac o dată pe seară pentru cei care voiau să asculte, acum devenise un zgomot permanent de fundal. Bărbații veneau pe rând și-și lipeau urechea de el, iar dacă cineva prindea vreo frântură cât de cât inteligibilă, o reproducea cu voce tare și apoi se lansau diferite interpretări.

În *basti*-ul acela de artizani, meșteșugari, cizmari și croitori, era un singur om care rămăsese ferm pe poziție. Nu avea cine știe ce educație și nici nu cunoștea Cartea, dar știa clar ce voia. Copiii îi spuneau Ali Baba, cu toate că numele său era Ali Hussain, pentru că avea barba lungă și albă și istorisea o mulțime de povești minunate. Poveștile nu le inventa și nici nu le fura din texte vechi. Inspirația o găsea la locul de muncă. Povești dramatice, pline de emoție, intrigă, fantezie și istorie, cu nume precum *Toofan Mail, Sikandar*, *Kismet, Hunterwali.* Povești pe care Ali Baba și le însușea în câteva zile și pe care le istorisea tânărului său public săptămâni la rând.

Ali Baba era om de serviciu, plasator și paznic la Minerva, singurul cinematograf unde rulau filme sonore din orașul apropiat. Cutiile mari de metal cu role magice el le descărca și le încărca atunci când soseau din Bombay, și tot el era întotdeauna primul care le gusta aroma. Când Govind, proiecționistul, rula filmele pentru prima oară ca să se asigure că merg, iar raza de lumină a fanteziei spinteca întunericul, Ali era întotdeauna acolo, dedesubt, așezat pe vine în mijlocul culoarului central – niciodată pe scaunele de tinichea sau pe băncile de lemn, cu toate că acestea erau goale.

Ali Baba văzuse destule filme ca să-și dea seama că viața ridica o mulțime de piedici, dar că, în cele din urmă, binele biruia întotdeauna răul, frumosul, urâtul, iar dreptatea, nedreptatea. El însuși era dovada de necontestat a acestui fapt: un bărbat atât de neînsemnat – fără educație, fără cultură, fără talent, fără sânge nobil – primise o

viață plină de mulțumire, mâncare, un acoperiș deasupra capului, vecini prietenoși și o slujbă care nu era o slujbă, ci un dar nemaivăzut, un șir nesfârșit de noi și noi plăceri. De fiecare dată când se așeza pe vine în acel pântec călduț al razei magice, se minuna de ordinea care domnea în univers, profund recunoscător că simplitatea și bunătatea lui îi aduseseră asemenea recompense.

Așa că Ali Baba refuza să cedeze în fața panicii sau a cinismului. Sub tamarind, poziția lui rămânea cu fermitate aceeași. El nu pleca de-acolo și nu vedea de ce ar fi plecat nici alții. Aici se născuse și aici avea să moară: arenda lui asupra acelui petic de pământ nu putea fi pusă la îndoială. Liderii Ligii Musulmane și ai Congresului și Lordul și Lady Mountbatten[56] și oricine altcineva puteau să împartă între ei orice voiau – nimic nu putea influența drepturile simple de care se bucura Ali Hussain. Dacă bucata aceea de pământ avea să fie numită Pakistan era bine; dacă aveau să o numească India, tot bine era. El spunea:

— Dacă cineva ar da un ordin, dați-ne nouă soțiile, l-ați respecta? S-ar putea aștepta vreun om întreg la cap ca voi să vă supuneți? Astea sunt jocurile politice ale celor sus-puși, nu au nimic de-a face cu noi, cei din *basti*-ul Rohilla!

Unii bărbați au încuviințat din cap, alții au pufnit: Ali Baba văzuse prea multe filme și pierduse contactul cu realitatea. În același timp, analfabeți cum erau toți, nu prea reușeau să înțeleagă lucrurile acestea. Hashimmian tocmai fusese la Lucknow, la nunta verișorului său, iar în familia aceea de avocați erudiți auzise dezbateri lungi despre noua țară creată pentru musulmani, unde nu avea să existe dominație hindusă, unde musulmanii aveau să fie la putere, unde aveau să fie în siguranță, unde puteau trăi după propriile norme religioase, unde aveau să prospere ca niciodată până atunci.

Sub tamarind, bărbații care fumau au început să-l întrebe pe Hashimmian:

— Ia spune-ne, Lucknow o să fie în Pakistan? Dar Rampur? Dar Badayun? Dar Shahjahanpur? Dar Delhi? Dar Hyderabad? Dar Moradabad? Dar Lahore?

Hashimmian a zâmbit sarcastic.

— Și Indiei ce-i mai rămâne? *Kabootarwali galli* și *Chachaji ka gol gumbaz*?

Adevărul era, le-a povestit Hashimmian, că nici măcar cei de la oraș nu știau mare lucru. Personal, el era de părere că toată dezbaterea era doar invenția pompoasă a celor bogați și educați. Dacă toți musulmanii aveau să fie uniți sub numele Pakistan, iar toți hindușii aveau să fie uniți sub numele India, atunci așa să fie. Schimbarea numelui nu aducea, de fapt, nicio transformare. Dacă lui Hashimmian i se spunea Ali Baba, el rămânea tot Hashimmian. Iar fizic, în ceea ce privea pământul, cât de multe puteau schimba, de fapt, cei bogați și educați? *Khichidi,* le explica el, se făcea amestecând fiertură de năut și orez, dar, odată amestecate, mai putea cineva să le separe?

— Poate vreunul dintre noi, chiar și cu acele pe care le avem, să le despartă? Și, chiar dacă le-am separa, ce ne-ar rămâne? N-am mai avea nici orez, nici năut, nici *khichidi.* Doar o amestecătură afurisită, pe care n-ar pune gura niciun câine.

Ghulam, care avea atunci zece ani, auzea hârâitul radioului, auzea discuțiile bărbaților și plânsetele femeilor, neștiind ce să înțeleagă. Știa doar că vremurile acelea erau pline de tensiune, și asta avea ceva avantaje: îi permitea să lipsească de la toate orele – de la școală, de la scripturi și de la orele petrecute învățând meșteșugul tatălui său, *zari-zardozi*[57]. Pe acesta din urmă chiar nu-l putea suferi. Punea dispoziția mohorâtă a tatălui său, spatele său cocârjat, ochii lui în permanență mijiți pe seama orelor nesfârșite pe care le petrecea

brodând cu fir de aur nesfârșitele *ghaghra* pline de zorzoane pentru nunta vreunei bogătașe.

Toți bărbații din familia lui erau robi ai brodatului – cei din partea mamei, a tatălui, toți bărbații care intraseră în familia lor prin alianță, toți bărbații care aveau de gând să intre în familia lor prin alianță. Și toți ședeau cocârjați fără speranță, cu ochii mijiți, pocnindu-și întruna încheieturile, făcând zorzoane. Singura parte din munca aceasta care i se părea interesantă erau desenele bătrânului artist Abbajaan, flori minunate, cu frunze arcuite și tulpini mlădioase, de pe foile de calc. Bătrânul desena și zece universuri florale pe zi. Apoi robii se puneau pe treabă.

Desenul era perforat, iar un strat de vopsea de nuanța privighetorii albastre și un strat de kerosen treceau prin el peste material, după care țesătura de satin era întinsă foarte bine pe rama de lemn, numită *adda.* Tatăl său și tovarășii lui în ale brodatului, uneori chiar și cinci la număr, toți cu ochelarii pe nas, se așezau în jurul materialului ca și cum s-ar fi instalat la o măsuță joasă, pregătindu-se să ia un prânz lung. Dar ei nu se pregăteau să mănânce și să trăncănească. Cu o dexteritate fulgerătoare a degetelor, fiecare își alegea o floare și o frunză și începeau, cu o monotonie înnebunitoare, să le brodeze cu mișcări rapide ale acelor, ale foarfecelor și ale brizbrizurilor strălucitoare, transformându-le în aur. Asta făceau ore întregi, legați de rama joasă de lemn ca niște câini în lanț.

Uneori, băieții mai tineri, care lucrau la rame alăturate, încercau să facă glume și conversație de complezență, dar erau priviți cu dojană de artiștii mai în vârstă, inclusiv de tatăl său.

Micul Ghulam a încercat timorat să explice că el nu voia să fie animalul ăsta priponit. Că podoabele scânteietoare care cântăreau atâtea kilograme, firele aurite, paietele și ghiocurile, mărgelele și pietrele strălucitoare – niciunul dintre lucrurile

acestea nu îl fascina. Gândul de a sta aplecat asupra acelei rame joase de lemn pentru tot restul vieții stârnea groaza în inima lui micuță. Însă atât de șovăitor a fost protestul lui, încât tatăl – artist lipsit de imaginație – nici măcar nu l-a auzit.

În schimb, tatăl lui a continuat să reitereze caracterul inevitabil al destinului lui Ghulam. Că acesta era norocos că se născuse într-o familie de meșteșugari, că își avea chemarea – și încă o chemare nobilă! – gata asigurată. Nu avea să fie niciodată nevoit să ajungă la munca de jos, în camera de spălat vase sau pe stradă. N-avea să fie om de serviciu sau muncitor, paznic sau bărbier, bucătar sau grădinar, măcelar sau cizmar. Nici nu trebuia să se chinuie cu meșteșugurile banale, ca mulți dintre frații din Moradabad și Rampur, să facă unelte din fier, vase de alamă sau prești de bambus.

El era un artist dintr-o familie ilustră de artiști, care brodaseră veșmintele bogate ale moșierilor și militarilor, nobililor și regilor, până în vremea marilor moguli. Veșminte mai grele decât înșiși oamenii, veșminte mai costisitoare decât casele. Cum fusese superbul veșmânt cu ornamente aurii pe care îl purtase Akbar în timp ce ședea în spinarea elefantului său uriaș, în emoționanta procesiune regală cu mii și mii de muzicanți voioși și sute de gheparzi în lesă. Cum fusese haina din catifea neagră, cu flori care se unduiau, purtată de șahul Jahan când aștepta cu mare nerăbdare sosirea soției sale favorite, Mumtaz Mahal, a cărei memorie avea curând să o cinstească printr-un monument.

Micul Ghulam nu vedea niciunul dintre lucrurile acestea. El nu vedea decât câinele legat în lanț. Așa că se bucura că agitația tot mai mare legată de cele două țări și anxietatea alegerii uneia dintre ele îi distrăseseră tatălui său atenția de la ucenicia lui. Și se mai bucura că, în privința omului de la

cinematograf, care depăna poveștile mișcătoare, instinctul nu îl înșelase.

Treptat, cei mai mulți bărbați din *basti* au ajuns să fie de acord cu poziția fermă a lui Ali Baba. Era pământul lor, aerul lor, țara lor. Nu știau altă țară. Nici nu voiau să știe alta. Nehru și Jinnah puteau să taie și să împartă țara cum voiau. Ei aveau să rămână exact unde erau și aveau să meargă în țara în care mergea pământul de sub picioarele lor. Dacă aceasta avea să se numească Pakistan, tot *basti*-ul lor avea să fie; dacă numele său avea să fie India, asta n-ar fi schimbat nimic, nici măcar încuietoarea de la ușă.

În mod inevitabil, opoziția față de această filosofie a imobilității venea din partea tinerilor. Cei cu părul des, dat cu ulei și cu cărarea bine definită; cei sub a căror piele se unduiau mușchii neliniștiți; cei ale căror inimi pompau sânge fierbinte; cei ale căror vieți erau în așteptare, pline de speranță – tinerii aceștia cu ochii pe paradisuri îndepărtate bombăneau văzând inerția bătrânilor.

În rândul acestor adolescenți târzii, de douăzeci, douăzeci și ceva de ani, entuziasmul și foamea creșteau cu fiecare zi. Nu luau seama la știrile despre masacre și crime, la dansul morții, la ritualul sângeros care izbucnise între hinduși, musulmani și sikhi în toată țara și în special în Punjab. Ei vorbeau despre visurile lor – despre pământul făgăduinței, plin de posibilități, unde nu ar fi trebuit să stea toată ziua cocoșați asupra broderiilor, unde ar fi putut să facă lucruri noi, în feluri noi; ar fi putut să-și deschidă propriile afaceri, propriile magazine, ar fi putut să achiziționeze fără vreun efort terenuri mari și case bogate. Se năștea o țară nouă, care aștepta ca ei să o colonizeze. Gata cu acel *basti* sufocant de la periferia orașului, gata cu nesfârșita corvoadă a firului strălucitor și a florei desenate.

În curând, în *basti* au început lupte zgomotoase, din cauza taților și fiilor care se contraziceau pe

tema asta și a mamelor care se tânguiau de mama focului. Știrile care veneau din lumea largă – revărsându-se neîntrerupt din radioul care cârâia întruna, din ziarele ieftine în urdu și din gură în gură – nu erau nici ele de mare ajutor. Lucrurile nu mergeau bine. Oameni îndărătnici spintecaseră pământul fără să se gândească o clipă măcar la arterele de iubire, familie, comunitate, istorie, animale și copaci pe care le tăiau. Știrile spuneau că peste tot țara sângera rănită.

Apoi a sosit vestea că erau liberi. Că existau două țări noi și două steaguri noi care fluturau deasupra Hindustanului. În *basti* nu s-a schimbat nimic. Nu se simțeau mai liberi decât înainte. Doar Ali Baba, care mergea în fiecare zi la oraș și asculta discuțiile celor mai educați și mai știutori, le spunea că, într-adevăr, ceva profund și trainic se schimbase, dar și el vorbea lipsit de exaltare, pentru că sângele care se revărsa din artere colora totul. Multe dintre povestiri erau atât de sângeroase, încât păreau neverosimile: despre marele masacru în care pieriseră zeci, sute de oameni – în trenuri, autobuze, pe străzi, pe șosele, pe câmpuri și în orașe. Poliția nu făcea nimic, Nehru nu făcea nimic, Jinnah nu făcea nimic, albii nu făceau nimic. În fiecare seară, preț de ore întregi, sub tamarind, bărbații își zgândăreau neliniștile, ca apoi să le declare improbabile, exagerate.

Tăcerea se lăsase și asupra veseliei copiilor. În sufletul micului Ghulam, poveștile care se auzeau se transformau rapid într-un junghi înghețat de spaimă, care nu avea să dispară toată viața.

*

Într-o dramatică dimineață umedă din a doua săptămână a lui septembrie 1947, la trezire, cei din *basti* au descoperit că patru tineri își făcuseră boccelele și plecaseră spre Pakistan în toiul nopții. Faisal, Wasim, Parvez, Imroze. Nume pe care Ghulam n-avea să le uite până în clipa morții.

Scrisoarea lăsată în urmă de Parvez a fost trecută din mână în mână, stârnind vaiete înfiorătoare. Abia când isteria s-a potolit un pic, și-au făcut loc întrebările, care au scos la iveală faptul că marea evadare fusese plănuită, discutată, respinsă și acceptată în decursul multor-multor zile. Ar fi trebuit să plece șapte băieți, dar, în cele din urmă, în clipa plecării, între miezul nopții și zorii de zi, când siluetele începuseră să se strecoare în întuneric, trei dintre ei și-au pierdut curajul. Aceștia trei – Saldar, Rahim și Salman – erau acum răsfățați și atacați deopotrivă. Părinții nu văd niciodată granița dintre dragoste și dominare.

Au fost interogați toți copiii, inclusiv Ghulam. Aceștia au recunoscut că auziseră de planuri, iar când au început bătăile, au invocat faptul că nu fuseseră siguri. Bătrânii din *basti* au mers la secția de poliție să depună o plângere. Polițistul responsabil a fost înțelegător, dar le-a spus că nu are ce să facă. Învârtindu-și mustața impunătoare, le-a spus:

— *Mian,* sunt băieți în toată firea, o să se descurce. Știți că sunt milioane de oameni care traversează Punjabul încoace și-ncolo. Dacă *sahib* Mountbatten însuși ar vrea să își găsească mama în haosul ăsta, n-ar reuși! Faceți singurul lucru care rămâne de făcut într-un asemenea moment. Rugați-vă lui Allah, și totul va fi bine. Știți ce a spus marele și sfântul Kabir*: „Jaako saakhe saiyan, maar sake na koye”.*

Nimeni nu-i poate face rău celui pe care îl apără Domnul.

*

Într-o seară, spre sfârșitul lui octombrie, când adierea de sub tamarind începuse să înțepe pielea, Imroze s-a întors. Vestea a străbătut tot *basti*-ul ca un curent electric; în câteva minute și-a făcut apariția toată lumea să îl vadă pe fiul risipitor. Ghulam și-a croit drum printre picioarele

oamenilor mari, ca să ajungă să-l vadă și el pe adolescentul cu pielea deschisă la culoare și scund. În copilărie, Imroze câștigase borcane peste borcane de bile de sticlă, din care dăruise apoi celor mici, cu generozitate, câte zece odată. El îl învățase pe Ghulam cum să lovească bilele – închizi ochiul stâng, îndoi genunchii, ții trunchiul drept, încordezi încheietura, pupi bilele pentru noroc și pe urmă, cu o mișcare rapidă și puternică a antebrațului, lovești bila din dreapta cu cea din stânga.

Pentru că toată lumea se înghesuia să-l vadă și felinarul era mutat de colo colo, lui Ghulam i-a luat ceva timp să își zărească mentorul. Ce a văzut acolo a răsucit cuțitul înghețat în inima sa atât de tare, încât aproape că l-au lăsat picioarele. Chipeșul, arătosul Imroze avea acum o cicatrice groasă, din vârful frunții, peste ochi, pe obrazul drept, ca un hotar inegal care despărțea două câmpuri. Cicatricea îi închisese ochiul drept, croindu-și drum prin el, iar aproape de maxilar dispărea în barba neagră, pe care o lăsase să crească. Nici celălalt ochi, cel stâng, care mai funcționa, nu-i mai aparținea. Semăna cu una dintre mult iubitele lui bile de sticlă: gol, orb, fără o sclipire în semn de recunoaștere.

Era însoțit de un polițist în uniformă, care ținea mâna pe umărul său. Era evident că aștepta să se domolească agitația. În mod ireal, toate sunetele păreau să fi dispărut din scena aceea. Sub tamarindul din *basti* nu mai fusese niciodată atâta liniște la ora aceea.

Ghulam l-a văzut pe polițist ridicând cu grijă mâneca de la cămașa lui Imroze și în piepturile tuturor celor prezenți a răsunat un strigăt fără glas. Brațul lui Imroze se termina la cot, unde era bandajat cu niște zdrențe. Maestrul jocului cu bile nu avea să mai poată da niciodată lovitura de la doi metri și jumătate. Polițistul i-a mișcat mâna ca pe brațul unui semafor feroviar, sus-jos, sus-jos. Apoi,

ca un expert în medicină legală care le arăta studenților un cadavru, a ridicat partea din față a cămășii lui Imroze, scoțând la iveală o cicatrice groasă, încolăcită pe abdomen ca o funie. Traseul eliptic al cuțitului se oprise în coaste.

În lumina tremurătoare a felinarului, polițistul a ridicat și mai sus cămașa, arătându-le Proba 2. Un piept îngust, fără păr, pe care îți săreau în ochi urme de funii înfășurate. Polițistul și-a răsucit mustața și, întorcându-l pe Imroze, i-a ridicat cămașa la spate. Proba 3. Spatele alb al băiatului păstra urmele adânci ale unor funii încolăcite.

Până să ajungă polițistul la Probele 4 și 5, aflate pe fesele moi și pe picioarele lui subțiri de băiat, au sosit părinții lui Imroze – direct de la mormântul spoit cu var stins al *pir*-ului Abbasi, unde fuseseră să se roage pentru fiul lor fugit de-acasă –, iar țipătul mamei sale a înghețat sângele copiilor care căscau gura și a dezlegat limba adulților. Un val de întrebări s-a ridicat, izbindu-se de polițist și de exponatul lui desfigurat.

Ce se întâmplase?

Unde se duseseră?

Cine-i făcuse asta?

Unde era Faisal? Dar Wasim? Dar Parvez?

De ce nu spunea nimic?

Vai, milostiv Allah, brațul! Brațul! Brațul!

Basti-ul nu și-a mai revenit niciodată după întoarcerea lui Imroze. Povestea lui a rămas săpată în inima și mintea tuturor, iar într-unii dintre ei, cum era Ghulam, se transformase într-un cuțit de gheață, într-o spaimă care nu avea să se topească niciodată.

Până la Delhi, călătoria celor patru prieteni fusese plină de voie bună și speranță. Parvez, autorul scrisorii și cel care pusese la cale fuga, imitase reacția fiecăreia dintre mamele lor la aflarea veștii că plecaseră. Până și ceilalți călători zâmbiseră când văzuseră cum se lovea cu pumnii în piept mama lui Wasim. Cei patru își făcuseră

multe jurăminte – nimic n-avea să intervină între ei, nici munca, nici averea și, cu siguranță, nici femeile. Își promiseseră unii altora că n-aveau să se întoarcă decât atunci când aveau să fie în posesia unui tren plin de cadouri pentru toți locuitorii *basti*-ului. Se amuzaseră gândindu-se la ce aveau să cumpere pentru fiecare dintre cei de-acasă și la reacțiile pe care aveau să le aibă bieții oameni. Marea lor generozitate îi umplea de mândrie și plăcere. Parvez a fost nevoit să le amintească:

— *Saale chutiye,* dacă mai mâncăm o dată fără să ne gătim singuri, o să murim de foame!

Primul semn prevestitor a apărut în gara din New Delhi. Era plină de oameni, însă atmosfera era ca de cimitir. Toți erau trași la față și circumspecți. Era ușor să reperezi familiile mari care călătoreau împreună, adesea trei, patru generații adunate în jurul geamantanelor, boccelelor, cuferelor și genților de voiaj; cercuri infinit de strânse, toate privind spre interior, cu spatele întors spre celelalte cercuri care se înghesuiau pe peron. În aer plutea o duhoare groaznică de excremente. O mulțime de bărbați, copii și femei – cu fețele acoperite – stăteau pe vine la marginea râpei întunecate de sub peron, printre șinele din oțel și pietrele ascuțite, speriați întruna de șobolani imenși.

Încercările lui Parvez de a vorbi cu o parte dintre bărbați nu i-au adus decât priviri goale și răspunsuri laconice. Puținii care vorbeau între ei șușoteau ca la înmormântare. Se părea că fusese un conflict în orașul vechi; toate ușile erau pline de sânge. Când au traversat șinele murdare, spre clădirea principală – ținându-și răsuflarea, ferindu-se de posterioarele agitate – și au trecut de fațada impunătoare ca să caute ceva de-ale gurii, băieții au simțit pentru prima oară în ce vâltoare aterizaseră. Erau oameni în uniformă peste tot: polițiști și soldați, uniforme kaki și măslinii,

bastoane de bambus și puști. În mod instinctiv, fiecare dintre băieți s-a închis în sine: zâmbetele le-au pălit, picioarele au început să le trepideze pe loc, stomacul li s-a strâns ca un ghem.

Au mers împreună, înghesuiți unul în altul, ferindu-și privirile de polițiștii care patrulau. Când au ajuns lângă poartă, au luat-o la dreapta, alegând prima cantină care le-a ieșit în cale și orientându-se spre o bancă de lemn aflată departe de drum. Au împărțit banca asta cu alți zece oameni, care mâncau toți în tăcere, concentrați. Cei mai mulți erau musulmani, mestecau cu capetele plecate și coatele în afară. La masa de lângă ei, un băiețandru frumușel, cam de vârsta lor, cu o barbă bogată și ochi roșii, înflăcărați, plângea zgomotos, nările îi fremătau furioase, ca niște foale. Din când în când începea să tremure incontrolabil și încerca să se ridice, iar cei doi bărbați așezați de o parte și de alta a lui îl opreau, murmurându-i cuvinte liniștitoare. La un moment dat, a izbucnit într-un vaiet tulburător, „Ammmii!”, și și-a ascuns fața în palmele pătate de curry. Bărbatul de lângă el, care purta o bonetă ca a lui Gandhi, nu o tichie, l-a luat în brațe și l-a strâns cu afecțiune.

Când Parvez l-a întrebat ce se întâmpla în jurul lor, bărbatul dolofan care administra cantina i-a răspuns înțepat:

— Ce, ți se pare că-s conu’ Mountbatten? Și probabil că acum nici el nu știe ce se întâmplă.

Bărbatul corpolent care îl ținea în brațe pe băiatul care încă plângea a zis:

— *Mountbatten ki maa ka bhosda*! Englezul alb poate face măgarii să pară cai, poate face rahatul să miroasă a trandafiri și frații să se poarte ca niște dușmani. Îți spun eu că n-o să avem nici libertate, nici independență. Ăsta e pur și simplu încă un joc cu care ne prostesc. India și Pakistan! O să aștepte până ne omorâm între noi în număr suficient de mare, apoi o să se întoarcă și o să continue să ne conducă așa cum au făcut-o sute de ani. Bunicul

meu avea o vorbă: dacă ești prins între un alb și un șarpe, fugi către șarpe. Măcar ai o șansă să omori șarpele și să supraviețuiești veninului – cu albul nu ai nicio șansă.

Bărbatul gras de la cantină a exclamat:

— *Inquilab zindabad*! *Haath mein loda, gaand mein paad*!

*

În tren, Imroze a adormit pe podeaua care se zguduia, încovrigat cu spatele la fesele moi ale lui Wasim, cu capul așezat pe brațul drept. Nu așa își imaginaseră cei patru prieteni drumul spre pământul făgăduinței, dar, având în vedere luptele care se dăduseră pentru fiecare centimetru pătrat la sosirea trenului, nu era rău deloc. În timp ce dormea a alunecat sub banchetă, cu tot cu bagajele lor. Îl cuprinsese pe Wasim cu brațul, iar în fața lui Wasim erau întinși Parvez și Faisal, și ei înghesuiți unul în altul. Imroze și-a aruncat pe umăr medalionul protector al *pir baba*-ului idrisid, ca să nu-l jeneze metalul pe obraz. Mama lui i-l dăruise când avea unsprezece ani, ca să-l apere de febra la care era predispus. Funcționase perfect, Imroze nu se mai îmbolnăvise de atunci.

Pretutindeni dormeau bărbați, femei, copii. Patru într-un pat improvizat, pe coridoare, în toalete; așezați pe jos, în picioare, sprijiniți – epuizarea și somnul se topeau și călătoreau din fiecare corp flexibil în altul. Mirosul de sudoare, praf, fum de cărbune, murături, pâine, alcool, teamă, pipi și vomă plutea pretutindeni. Înghesuiți în harababura aceea – în propriul spațiu pe care-l cuceriseră –, cei patru prieteni s-au tachinat în joacă înainte de a adormi, acuzându-se unii pe alții de intenții îndoielnice. Au urmat și ceva ghionturi glumețe, poate cu o urmă de seriozitate. Când au adormit, au căzut de acord că Imroze avea cea mai bună poziție, lipit de fundul feminin al lui Wasim. Acesta îl avertizase:

— *Saaley* Imroze, ai grijă să nu-ți scape ceva din *pajama*! Știi cum se spune în *basti,* dacă vezi un șarpe, taie-i capul!

Parvez i-a răspuns, cuibărit cum era între Wasim și Faisal:

— Ăsta-i avantajul de a fi musulman, capul e deja tăiat. Imroze, n-avea teamă! Lasă-ți șarpele fără cap să se ducă unde poftește!

Imroze s-a trezit dintr-un vis în care broda *zari*-ul strălucitor cu atâta frenezie, încât depășise rama de lemn și începuse să coasă pe pielea spongioasă a celorlalți meșteșugari așezați în jurul țesăturii. Țâșniseră valuri de sânge când înfipsese acul în bărbații care țipau și se zbăteau disperați. Unul dintre ei scosese un pumnal lung, curbat, pe care i-l înfipsese în brațul care se mișca din ce în ce mai repede. Urlase de durere, iar când a deschis ochii știa că se prăbușise în iad.

Lumina era foarte slabă, mișcările, o forfotă haotică, și peste tot se auzeau zgomote greu de identificat. Lângă el, Wasim se transformase într-o moviliță de came, mormăind ușor, ca porcii pe care în copilărie îi omorau cu pietre în timp ce cineva băga și scotea din ei vârful unei sulițe. Pe deasupra icnetelor, gemetelor, țipetelor și implorărilor, se auzea clar zgomotul barbar al înjurăturilor în hindi și punjabi. *Maiovah, bahenovah, saale kanjar, phuddihondya, saale suar, kameene kutte, gaandu gaddaar, kutte katuay, kutte musultay, vaddho salya nu, vaddho, vaddho, vaddho.* Spintecă-i, spintecă-i, spintecă-i.

În mod straniu, nu țipetele disperate erau sunetul cel mai puternic, ci gemetele puternice. Așa se prăbușeau, se pare, în somn și moțăială oamenii; cu gemete surprinse, speriate, recunoscătoare. Izbăvirea urma la scurtă vreme după atac: prima deschidere a durerii înfiorătoare; a doua, a treia și a patra lovitură aduceau ușurare – ultima, lunga binecuvântare prin care se scăpa de durere. Tinerii care călătoreau spre pământul făgăduinței fuseseră

atacați ca cirezile de vite din copilăria lui. În lumina tremurătoare a felinarelor, Imroze vedea că văcarii năvăliseră cu zecile și erau înarmați cu săbii, săgeți, topoare și secere. De fapt – exact ca și în cazul vitelor –, cei care veneau acum după ei erau mai zgomotoși decât creaturile pe care le chinuiau. Vitele doar încasau loviturile cu gemete adânci.

Înjurătură, lovitură, țipăt, geamăt. Înjurătură, lovitură, țipăt, geamăt. Wasim, aflat lângă el, nu mai gemea. Dar Parvez încă ofta ușor, cu fiecare clipă mai stins, în timp ce sulița lungă intra și ieșea din corpul lui. Își încleștase mâinile pe tija de bambus a suliței, iar dacă nu te uitai până la capătul ei, ca să vezi bărbatul scăldat în întuneric care o mânuia, părea că Parvez, într-un harachiri frenetic, se eviscera singur.

Faisal, nedezmințindu-se, murea fără demnitate. Toată tinerețea fusese cel mai necioplit dintre ei – se scobea în nas, înjura, trăgea vânturi, se masturba de față cu toată lumea. Acum gemea, protesta și încerca să se ridice în picioare, în ciuda bucății din oțel care îi era implântată în abdomen. Când a reușit să se ridice pe jumătate, s-a auzit mormăitul furios al unui văcar, o lovitură despicând carnea în întuneric, un bufnet ușor și un gâlgâit ca dintr-un robinet deschis. Văcarul și-a proptit piciorul în pieptul băiatului și, smulgându-l zdravăn, și-a scos toporul din gâtul lui Faisal. Parvez și sângele lui au devenit unul.

În curând s-au auzit tot mai puține gemete satisfăcute și mormăieli. De deasupra au început să picure pe el firicele de sânge, udându-l călduț. Acum văcarii se plimbau printre animale ca să vadă dacă mai era vreunul de care trebuiau să se ocupe. Comunicau prin mormăieli scurte, arătându-și unii altora unde se mai afla câte un animal care încă mișca, încurajând loviturile fulgerătoare. Imroze încerca să se facă tot mai mic, pe jumătate ascuns sub bancă, iar la respirație

renunțase demult. Printre pleoapele pe jumătate închise vedea numai lanternele care se legănau și armele pline de sânge.

Se gândea la colecția lui de bile de sticlă. Îi mai trebuia o mână de bile albe ca laptele și mai umplea un borcan. Un firicel cald și dens a început să i se prelingă din colțul gurii. Și-a strâns buzele cât de tare a putut.

Și-a dat seama dintr-odată că, în tot timpul ăsta, trenul nu se mișcase deloc. Pe geam intrau strigăte îndepărtate, călătorind parcă pe razele de lună. Se auzea zgomotul unei mulțimi de picioare care alergau de-a lungul șinelor de tren, dar și vorbele înăbușite ale celor de-afară. I s-a părut că aude fornăitul unor cai, sunetul aspru al unor frâie și al unor scări pentru șa. Apoi o voce răgușită a zis tare:

— Ați terminat?

— Așa cred, a răspuns o voce din vagon, din spatele unei lanterne.

O altă voce a spus:

— Mai aruncă o privire, *laudu*! Insectele astea nu mor așa ușor!

Prin perdeaua genelor sale, în lumina tremurătoare, Imroze a văzut cum văcarul fără chip își ia în mână bățul lung de bambus cu vârf de oțel și, ca un vâslaș pe râu, începe să împungă și să înțepe mormanele de carne care zăceau pretutindeni în jur. Lângă el, altcineva făcea același lucru, cu lama unei săbii plină de sânge călduț. Omul cu toporul se ocupa, probabil, de alte decapitări. La un moment dat, de carnea împunsă de suliță a răsunat un geamăt ușor, care a fost imediat redus la tăcere de lovitura rapidă a lamei. Prima voce a spus:

— Ale dracu' insecte! Nu mor nici când le omori!

— Fii serios, ăștia au fost niște viței! Niciunul n-a încercat să opună rezistență, i-a răspuns cea de-a doua voce.

Sfincterul lui Imroze cedase acum cu totul, iar el zăcea într-o rână, încercând să se ascundă cumva sub Wasim, fără să se miște. Sulița mânioasă își vedea de drum, hârști-hârști în corpurile spongioase, în timp ce văcarii verificau cadavrele. De afară, de lângă vagon, răsunau și mai multe voci, strigând la cei dinăuntru să se miște odată. Nu încăpea îndoială că Allah cel milostiv avea să intervină între lama de oțel a infidelului și viața credinciosului. Imroze și-a închis ochii strâns, concentrându-se asupra gloriei atotputernicului, atotvăzătorului, atotprotectorului. Și chiar în clipa aceea, pântecul i-a fost năpădit de o căldură ca de foc, sulița intrând în spațiul dintre el și Wasim, spintecându-i carnea. Băiatul a țipat tare, cu trunchiul zbătându-i-se de durere, brațul stâng s-a ridicat instinctiv ca să oprească atacul și, chiar în secunda aceea – într-o sincronizare perfectă cu înjurăturile guturale ale văcarilor –, lama șuierătoare a spintecat ușor aerul și brațul care-i stătea în cale. A doua oară a căzut pe fața băiatului, care plângea la pământ, despicându-i carnea ca pe o mandarină suculentă, iar următoarele trei lovituri i-au brăzdat coastele ca o greblă prin pământul moale. Când a fost împuns de verificare, la scurtă vreme după aceea, băiatul era prea rănit, prea vlăguit ca să mai reacționeze.

Tot restul vieții sale, Imroze a trăit în comunitatea închisă a *basti*-ului, supravegheat cu grijă de familia sa – ședea sprijinit de peretele de lut când tatăl și frații lui trudeau la o lucrare sau pe pragul barăcilor lor în timp ce mama se ocupa de treburile casei, cu inima împovărată de-a pururi. Avea întotdeauna la el borcanul cu bile albe de sticlă, le așeza în palma dreaptă, le rostogolea pe pământ și începea să le lovească fără încetare, în timp ce șuiera:

— *Vaddho*! *Vaddho*! *Vaddho*!

Spintecă-i! Spintecă-i! Spintecă-i!

Clătinând trist din cap, Ali Baba spunea:

— Allah, în înțelepciunea Sa, l-a urcat într-un tren care nu o să ajungă niciodată la destinație.

*

Mulți ani după declararea independenței țării sale, Ghulam a dormit lângă mama sa, neavând niciodată curajul să se apropie de Imroze și să încerce să-i vorbească. Veștile care soseau din Punjab nu făceau decât să le sporească groaza. Se petreceau lucruri atât de violente și de sălbatice, încât oamenii nu le-ar fi putut descrie, iar zeii nu le-ar fi putut porunci. Visele lui Ghulam erau acum bântuite de lanterne care se legănau și de sulițe ascuțite și de săbii care cădeau fulgerător și de topoare nemiloase. Aproape în fiecare noapte se trezea terifiat dintr-un vis în care era cât pe-aci ca oțelul să-i străpungă pielea.

Neîntâlnindu-se niciodată cu monstrul de care se temea, a ajuns din ce în ce mai îngrozit de acesta. Cu fiecare an care trecea, amenințarea devenea mai înfiorătoare, iar Ghulam devenea mai temător. Când se plimba prin bazarul din oraș, se uita întotdeauna în spate. Evita autobuzele aglomerate, nu călătorea niciodată cu trenul, iar în timpul evenimentelor festive și al procesiunilor nupțiale avea grijă să stea cât mai departe de aglomerație.

Refuza să o ia pe aleile sufocante din Kutubkhana sau din bazarul Meena, unde prietenii lui vindeau și cumpărau gablonzuri, artefacte, decorațiuni de argint, vopsele negre, eșarfe diafane, *zari-zardozi* strălucitoare, brățări lucioase de sticlă, *bindi*-uri cosmice, cămăși bălțate. Se foloseau de ele ca să flirteze cu fetele care veneau la cumpărături, ca să țină în mână o încheietură subțire, chiar și pentru o singură clipă în care inima le stătea în loc, sau ca să poată mângâia pe furiș un centimetru de piele deschisă la culoare. Ghulam știa că, în intimitatea gălăgioasă a acelor străduțe, o singură lovitură de sabie putea omorî șase oameni.

Pe măsură ce a înaintat în vârstă, a început să se teamă să trăiască și printre ai săi. În permanență îngrijorat, și-a dat seama că *basti*-ul în sine reprezenta cea mai tentantă invitație pentru monstru. Când i se făcea poftă, când începea să saliveze, când avea chef de niște sânge, unde să se fi dus monstrul, dacă nu în *basti*? Capra priponită era cea mai sigură victimă a tigrului.

Spre deosebire de ceilalți membri ai comunității, pe el nu îl consola faptul că stăteau unii cu alții, numărul lor. Voia să scape de propria identitate, să devină anonim. N-avea nicio problemă cu nimeni pe lumea asta și nu voia să piardă un braț – sau poate chiar mai mult – dintr-un motiv absurd ca religia. Îl înspăimânta faptul că nimeni altcineva din *basti* nu părea să mai gândească așa. Își declarau întruna credința și vorbeau despre voia lui Allah. În fiecare seară, sub tamarind, se mai găsea câte unul luat de cap de la *ganja* care să se suie pe calul militantismului și să creeze o atmosferă sălbatică de bravadă. În fiecare seară măcelăreau trenuri întregi de infideli, le tăiau membrele ca pe morcovi, le feliau capetele ca pe roșii.

În fiecare seară, Ghulam îi explica furios mamei sale:

— În curând o să rămânem toți fără câte un braț! Abia atunci o să fie oamenii ăștia mulțumiți!

Mama sa, mai îmbătrânită decât ar fi trebuit la vârsta ei, cu mersul îngreunat de un șold bolnav, îi răspundea:

— Așa sunt bărbații! Nu-i băga în seamă! Când plănuiesc să omoare elefanți, e, de fapt, vorba de șoareci. Crezi că cei care i-au ucis pe Faisal, Wasim și Parvez omorau elefanți? Nu, omorau niște șoareci captivi deja! Tatăl tău, toți bărbații de sub copac, crezi că ar putea omorî ceva în afară de șoareci captivi? Ține minte, fiule, bărbații sunt fie curajoși și proști, fie proști și curajoși. Nu am văzut niciodată un bărbat care să fie curajos și înțelept sau înțelept și curajos. Să nu uiți niciodată

că suntem oameni amărâți și că cel mai bine e să ținem capul plecat – sub calea furtunii și a sabiei. Nu suntem hinduși sau musulmani, bărbați sau femei, suntem doar niște oameni amărâți care pot fi în siguranță numai rămânând invizibili.

Timidul, timoratul Ghulam – cu acel cuțit înghețat al spaimei înfipt în inimă – rezona cu vorbele mamei sale. Din acel moment, țelul vieții sale nu a mai fost decât să fie anonim și invizibil, iar mai târziu, pentru fiul său, să renunțe la orice fel de identitate.

2.

Olimbăciudată

Înainte să împlinească douăzeci de ani, Ghulam l-a convins pe Ali Baba să-l ia ucenic la cinematograf. Ali Baba văzuse suficiente filme hinduse ca să nu mai aibă strop de fanatism și îl înduioșa instinctiv nevoia acelui băiat timid de a evada din rigorile *basti*-ului. Firdaus, proprietarul cinematografului, nu obiecta față de o mână de lucru în plus – numărul clienților care veneau la filmele sonore era din ce în ce mai mare, pe

măsură ce Bombay-ul producea filme tot mai multe, mai spectaculoase și mai irezistibile. Lui Ghulam i s-a spus să înceapă munca, promițându-i-se că, la un moment dat, avea să primească și o brumă de salariu.

Tatăl lui Ghulam a izbucnit într-un șuvoi de înjurături furioase, urlând la băiat că abandona meșteșugul familiei pentru o slujbă înjositoare. Zile întregi, la fiecare masă, a aruncat cu mâncarea și cu ustensilele de bucătărie în toate direcțiile. Însușindu-și perfect lecția capului plecat, Ghulam nu l-a contrat cu un cuvânt, iar în curând furia s-a transformat în îmbufnare, preparatele fiind mâncate acum, nu aruncate prin încăpere.

Ziua de lucru a lui Ghulam începea la ora șapte dimineața, cu o curățenie în urma spectacolului de seară – strângea ambalajele de hârtie, mucurile de la țigările de foi, spăla noroiul adus de o mie de picioare, părul căzut când spectatorii se scărpinau în cap și la prohab – și apoi îndeplinea îndatoririle plasatorului pentru spectacolele de dimineață, de la prânz și de după-amiază. De asemenea, era sarcina lui să îi ducă, de două ori în timpul fiecărui spectacol, câte un pahar cu ceai lui Govind în camera de proiecție, iar când soseau joia rolele filmelor noi, el era cel care ajuta la transportarea lor până sus. La ora șase și jumătate, după ce matineul lua sfârșit și făcea curățenie, putea să plece. Era slujba lui Ali Baba să se ocupe de buna desfășurare a ultimelor două spectacole, acum că venea abia la prânz.

Însă, după ce își termina munca, Ghulam nu voia niciodată să se întoarcă în *basti* la lăudăroșii de sub tamarind, la liniștea din baraca lor. Rămânea în fiecare seară la cinematograf până la plecarea ultimului rătăcit, până ce camera de proiecție era încuiată, iar luminile rampei din hol și becurile din foaier, stinse. Apoi, încuind lacătul mare de la ușa de la intrare și dându-i cheia pazniculuiui, scotea de la adăpost bicicleta veche a

lui Ali Baba și porneau amândoi spre casă. Tot drumul, care dura patruzeci de minute, bătrânul de pe portbagaj și tânărul slăbuț care se opintea la pedalele stricate discutau și dezbăteau toate filmele care treceau pe la cinematograful Minerva. Vocea bătrânului era domoală, înțeleaptă, iar cuvintele îi erau adesea furate de vânt și trebuia să le repete, după care se auzea scârțâitul ritmic al bicicletei, și, între acestea, răsunau părerile lui Ghulam, care se chinuia să vorbească, timid cum îi era glasul, în timp ce pedala.

Multă vreme, cei doi bărbați s-au contrazis pătimaș în legătură cu Madhubala și Nargis și, prin extrapolare, cu Dilip Kumar și Raj Kapoor. Fiecare gest al acelor dive superbe, profilul lor, jocul privirii, forma buzelor, strungăreață fiecăreia, cadența vocii, felul în care țineau capul sus, felul în care priveau peste umăr, felul în care se așezau hainele pe corpurile lor, totul era discutat și contestat. Concluzia lui Ghulam era că, dacă ar fi avut de ales, ar fi luat-o de soție pe Nargis, și pe Madhubala și-ar fi făcut-o amantă; bătrânul ar fi făcut exact invers.

Odată, când se întorceau acasă după premiera filmului *Shree 420,* Ali Baba i-a tăiat entuziasmul frenetic lui Ghulam – care cânta în gura mare, gâfâind, *Pyaar hua ikraar hua* –, spunând despre Nargis că era cam căloasă. Mai precis, așezat în spatele tânărului care cânta și dădea din greu la pedale, a zis:

— Aoleu, nu mai cânta prostia asta. În scena aia zici că erau un clovn și o iapă sub umbrelă. Arăta mai mult a circ decât a poveste de dragoste.

Asta l-a tulburat atât de profund pe Ghulam, încât și-a trecut piciorul drept peste ghidon și a sărit de pe bicicletă. Ali Baba, așezat în spate, pe portbagaj, a trebuit să se dea jos ca să nu cadă. Abandonând bicicleta pe marginea drumului – cu pedala stricată spre cer –, Ghulam a plecat furios. Bătrânul a băgat piciorul în pedala care încă se

rotea, a ridicat bicicleta și l-a urmat. Cei doi bărbați au mers în seara aceea spre casă pe părți diferite ale drumului, în noaptea de un albastru închis, în timp ce semiluna învăluia casele și câmpurile într-o lumină catifelată.

Ali Baba a zis:

— Haide, nu mai sări în sus de parcă ar fi nevastă-ta. Mâine ai putea avea o nevastă care să semene cu o iapă, atunci ce-o să te faci? Uită-te la femeile din *basti*-ul nostru. Toate seamănă cu câte un animal ciudat. Amina seamănă cu o scroafă, Shahnaz arată ca o cămilă, Munni e ca o bufniță, iar mătușă-ta Shaukat e un hipopotam superb – singurul din tot Hindustanul!

Fiindcă băiatul tot nu se calma, bătrânul a continuat:

— De-asta nu-mi place mie să meargă tinerii la film. Ei nu reușesc niciodată să facă diferența între viața adevărată și filme. Acum ai impresia că Nargis e nevastă-ta și simți nevoia să o aperi chiar dacă asta înseamnă că trebuie să mergi pe jos spre casă la unu noaptea!

Era ceva adevăr în spusele bătrânului. Ghulam lua filmele mai în serios decât orice alt lucru din viața sa. Vedea în fiecare zi două sau trei proiecții ale aceluiași film, iar în cazul *Shree 420* – sau al oricărui film în care juca Nargis –, vedea absolut fiecare proiecție, uneori săptămâni la rând. Doar în întunericul acela ca de cerneală, sub raza divină a proiectorului, se simțea Ghulam în siguranță, întreg. Spre deosebire de Ali Baba, el nu ședea pe vine în mijlocul culoarului din centru. Căuta un loc liber oriunde în sală și chiar îl încânta faptul că vedea același film din atâtea unghiuri diferite. Uneori se așeza chiar în primul rând, alteori stătea în spate de tot, uneori se așeza în lateral, alteori nimerea chiar în centru. Văzând-o pe Nargis din atâtea perspective diferite, se îndrăgostea tot mai mult de ea. Ochii zâmbitori, promisiunea buzelor ei, picioarele sale puternice și drepte – adeseori se

așeza în primul rând doar ca să fie copleșit de minunata ei imensitate.

Cinematograful Minerva, holul întunecat, zona de crepuscul dintre realitatea aspră și dorința sublimă deveniseră toată viața lui. Când lucra deja de patru luni, iar Firdaus i-a înmânat primul salariu, de cinci rupii, a fost un bonus neașteptat. Sentimentul acesta, că banii erau o recompensă suplimentară, nu s-a schimbat în cei patruzeci de ani cât a lucrat acolo. Principala lui recompensă era accesul neîngrădit la poveștile de pe ecran. Doar în căldura holului de la cinematograf se simțea în siguranță – sentiment de care fusese văduvit în acea toamnă a anului 1947 de plecarea celor patru băieți și de întoarcerea lui Imroze schilodit.

Chiar și după ce a ajuns, douăzeci și cinci de ani mai târziu, director al cinematografului – Ali Baba murise și Govind se pensionase –, continua să se strecoare în sală de câte ori putea fenta sarcinile de contabil, birocrația, telefoanele către distribuitori, administrarea gheretei cu gustări, a separeului VIP-urilor și a firmei care le închiria rastelul pentru biciclete. Doar când era în sală, în bătaia ventilatoarelor cu gâturi lungi, cu huruitul proiectorului în fundal și cu vedetele supradimensionate în fața ochilor – declamând, cântând, dansând, iubind, luptând –, se simțea fericit și în siguranță.

*

Ghulam a plecat de-acasă și din *basti* la scurtă vreme după ce a început să-și câștige pâinea. Prea cuminte ca să provoace vreun scandal, el s-a ferit cu atenție de ustensilele cu care a aruncat în el taică-său, a ascultat sfatul primit de la mama sa și a închiriat o cămăruță în apropiere de Minerva. Era la etajul doi al unei case micuțe, de o sută de metri pătrați, și avea o toaletă frumoasă încastrată în podea, o anexă din cărămidă de-a lungul terasei, cu un panou de tinichea pe post de ușă și fără

acoperiș. Nu exista bucătărie – mașina de gătit era pe o masă în odaie iar baie făcea pe terasă în aer liber.

Casa îi aparținea lui Bhatiaji, un refugiat din Rawalpindi, care încerca să se pună pe picioare vânzând pe bicicletă suluri de material. Firdau însuși pusese o vorbă bună și garantase pentru tânărul Ghulam.

În prima zi, când puștiul musulman s-a mutat în casa lui, Bhatiaji – îndesat, cu fălcile nebărbierite și o mustață ca de Hitler – l-a chemat în camera din față și, fără a-l invita să stea jos, a luat de pe perete o teacă de piele, a scos din ea o sabie lungă și puțin ruginită, ridicând-o cu mâna lui dolofană.

— Să te pună naiba să sari calul, băiete, c-o să te tai în bucățele, mai ceva decât te-au tăiat ai tăi. Ține minte că aici nu-i nenorocitul de Pakistan, aici ești în Hindustan!

Ghulam a simțit cum i se scurge tot sângele din vine și a trebuit să se sprijine de tocul ușii ca să nu se prăbușească. Tot timpul cât a stat în cămăruța de la etajul doi – patru ani teribili de lungi –, a mers pe scări ca un animal vânat. Încerca să nu se întâlnească niciodată cu proprietarul. La întoarcere era ușor, era prea târziu ca să mai găsească pe cineva treaz în tot cartierul. Dar dimineața trebuia să fie foarte atent, uitându-se neliniștit după bicicleta refugiatului înainte de a o lua la goană.

*

Pe de altă parte, familia mardeiașului de proprietar era, de cele mai multe ori, amabilă cu Ghulam. În zilele de sărbătoare chiar îi lăsau la ușă fursecuri și halva. Fiul cel mic, Pappu, care nu avea mai mult de treisprezece ani, urca uneori treptele înguste și venea să stea de vorbă cu el. De la el a aflat Ghulam detalii despre familia lor și le-a înțeles destinul – moartea bărbaților, violarea femeilor, tăierea mâinilor și picioarelor, pierderea întregii avuții, isteria sabiei ruginite. Băiatul i-a spus:

— Tata te urăște. Tot timpul zice: „Aștept să facă obrezuitul ăla o prostie, ca să pot să-l tai în bucățele”.

După cum era de așteptat, Ghulam nu avea voie să li se adreseze soției și celor două fiice ale proprietarului, însă ele îi zâmbeau întotdeauna cu căldură și timiditate dacă se întâlneau pe stradă sau la magazin. La rândul lui, când rula vreun film mai puțin căutat, Ghulam îi dădea băiatului bilete gratuite pentru toată familia. De cele mai multe ori veneau doar Bhatiaji și Pappu – privirea lui Bhatiaji îi făcea lui Ghulam picioarele să tremure –, dar de câteva ori a fost încântat să vadă că aceștia veniseră însoțiți de nevastă și de cele două fete – cu *kameez*-urile lor care se înfoiau pe corp, mergând cu coapsele lipite și cu ochii scăpărători, cu *dupattele* lor ample care îl hipnotizau.

O vreme a crezut că se îndrăgostise de Kamla, fata cea mare a familiei. Avea pielea deschisă la culoare, ochii mari și umezi, nasul puternic. Când fredona cântece din *Aan* și *Awara,* din *Baazi* și din *Aar Paar,* se gândea că era privit de Kamla. Măsura terasa în lung și-n lat, exersând tot felul de declarații pasionale, inspirate din filme, despre caracterul inexorabil al iubirii adevărate, dincolo de limitele ridicate de granițe, castă, clasă socială și religie. Își imagina cum Bhatiaji, cu mustața lui de Hitler, era copleșit de remușcări și-l implora să-l ierte. Vedea cum el și bătrânul se îmbrățișau, iar la mijloc se afla frumoasa femeie – fiică a unuia, iubită a celuilalt –, vărsând lacrimi care-i făceau obrajii să scânteieze ca rouă dimineții. Dar, în același timp, se temea că tatăl le bănuia povestea de dragoste și își ascuțea sabia. Ghulam a început să încuie bine ambele uși ale camerei sale – cea dinspre scări și cea care dădea spre terasă.

Iubirea aceasta nemărturisită a luat sfârșit când fata a fost măritată cu un tânăr îndesat din Delhi, care a sosit pe o iapă albă răpciugoasă, cu o bandă frenetică, grupuri de tineri și bătrâni care se

învârteau nebunește, purtau turbane roz înalte și înfășurate sofisticat, trăgeau în aer cu puștile, chiar lângă casă, pentru a revendica mireasa. Ghulam nici măcar n-a fost invitat la nuntă, a trebuit să tragă cu ochiul peste parapet. Pappu a adus niște mâncare și ceva bunătăți pentru îndrăgostitul cu inima frântă de pe terasă, povestindu-i și ce spusese tatăl său: „Sper ca vreunul dintre gloanțele astea să-l lovească și pe afurisitul ăla de deasupra".

Ghulam nu a mâncat ce-i adusese Pappu de la masă și a stat toată noaptea pe terasă, sub sclipirea stelelor, ascultând intonarea ritmică a învățătorului, care recita binecuvântări nupțiale. Când s-a făcut frig, după miezul nopții, și-a scos pe terasă pătura și și-a legat o *gamchha*[58] în jurul capului. Sute de scene tragice de film și de melodii triste i se derulau în minte. Simțea că amărăciunea acestei nopți avea să-i împovăreze viața pentru totdeauna.

Când Kamla a plecat, în zori de zi, împodobită cu bijuterii și straturi de paiete roșii și însoțită de plânsetele familiei sale, el și-a lungit gâtul ca să vadă dacă ea avea să privească în sus o dată, măcar o dată, adeverindu-le iubirea din nou. Știa asta din filme: că până și iubirea clandestină, iubirea nemărturisită, putea avea rădăcini puternice și legitime.

La ora aceea, înainte de răsărit, lumina era difuză și nu reușea să vadă bine prin agitația însoțitorilor, care plângeau și se îmbulzeau, dar ar fi trebuit să fie chiar nebun să își imagineze că ea și-ar fi înclinat capul măcar spre el.

*

În ziua următoare – și în săptămâna următoare – a plâns în intimitatea sălii de cinema la fiecare spectacol. Filmul care rula era *Mama India,* însă inima îi era plină de scene din *Pyaasa.* Se vedea ca Guru Dutt, înșelat de iubirea sa, jelind liric, scriind poezii, cutreierând străzile, salvând prostituate abandonate. Nodul din gât i se transforma într-o

piatră de neînghițit de câte ori Nargis – boii îi muriseră, iar figura ei mult iubită era scăldată în lacrimi – începea să tragă singură la plug; toate imaginile cu ea, cu Mala Sinha, Waheeda Rahman, Guru Dutt, imaginea oamenilor din *basti*-ul său și frumoasa, măritata Kamla se contopeau într-o singură tragedie.

Câteva zile mai târziu, Ghulam s-a întâlnit pe stradă cu fiica mai mică a lui Bhatiaji. Părul negru și strălucitor al lui Parvati era prins într-o coadă groasă care-i atârna pe spate ca o cobră superbă. Când l-a privit cu coada ochiului, lui Ghulam i s-a tăiat răsuflarea. Atunci și-a dat seama că ea îi era menită lui, că sora cea mare nu fusese decât o capcană, o încercare a adevăratei lui iubiri. Știa asta din filme, dar acum avea dovada clară a înșelăciunii zeilor iubirii. Să i-o împingă în brațe pe Kamla, când ursita lui fusese, în tot timpul ăsta, Parvati!

După luni întregi petrecute într-un nor de dragoste, în care au schimbat priviri arzătoare, coridorul luminându-se ca de Diwali de câte ori apărea ea, într-o bună zi Ghulam și-a făcut curaj să se aventureze în bazarul Meena, de unde a cumpărat o duzină de brățări de sticlă, maronii și roșii, cu paiete argintii.

Două seri mai târziu, l-a ademenit pe Pappu în camera lui ca să stea de vorbă. Când băiatul l-a întrebat ce era cu brățările împrăștiate pe pat, Ghulam i-a răspuns că le primise de la verișorul lui, care făcea brățări, și, cum n-avea ce face cu ele, putea să le ia el să i le dea surorii sale.

În noaptea aceea n-a reușit să adoarmă, iar din dimineața următoare a început să aștepte un semn. Ziua, la serviciu, a devenit tot mai convins că fata avea să apară la cinematograf, etalându-și îndrăzneață brățările și sentimentele. În timpul tuturor spectacolelor a zăbovit în foaier, temându-se că, în mod tragic, așa cum se întâmpla în filme, avea să piardă momentul când ea avea să-i

sosească în prag. Când a început ultimul spectacol, și ea nu sosise încă, i-a cerut voie lui Ali Baba să plece și a pornit încet, pe jos, spre casă. În minte îi răsunau tot felul de cântece. Era acum Guru Dutt, luminat cu măiestrie în întuneric, punând la îndoială însuși universul.

Stătea pe *charpoy,* cu ochii umeziți de durere, când Bhatiaji a lovit ușa cu piciorul, dând-o de perete, cu mustața lui de Hitler tremurând nervoasă și cu sabia în mână. În spatele lui se aflau Hukumat Singh, refugiatul sikh de alături, și cei doi fii adolescenți ai acestuia, cu bandane *patka*[59] negre bine strânse și cu niște bastoane zdravene de bambus în mâini. În mâna stângă a lui Hitlerji era setul de brățări sclipitoare, pe care le ținea atât de strâns, încât se desfăcuseră în evantai, ca penele unui păun.

Pe Ghulam l-a tăiat burta. Primul lucru care i-a venit în gând a fost imaginea mâinii ciuntite a lui Imroze, bălăngănindu-se în sus și în jos, ca un braț de semafor dintr-o gară. S-a ridicat în picioare, hipnotizat de privirea ca de foc a lui Hitlerji, iar Hukumat Singh a pășit spre el. Lovitura sardarului i-a atins capul ca o cometă, cufundând totul în lumină și în zgomot. Când lumea s-a limpezit, el se afla pe podea, iar Hitlerji îl ținea pe Hukumat, care își tot încleșta pumnii. Când, doar din politețe, Ghulam s-a chinuit să se ridice în picioare, Hitlerji i-a tras un picior în stomac. Tânărul a luat forma unui covrig, lipindu-se de podea, și a început să se învârtă. Pentru ca tabloul să fie complet, cei doi băieți ai sardarului au făcut un pas în față și i-au tras fiecare câte un picior. Covrigul a început să se învârtă din ce în ce mai repede, scoțând niște sunete chinuite.

Hitlerji l-a oprit din învârtit cu vârful sabiei sale ruginite. Singurul sunet care mai ieșea din cercul acela de durere și teamă era un scheunat ca al unui câine călcat de mașină. Aplecându-se peste sabie, proprietarul i-a spus:

— *Behanchod katuay,* dă-mi mâna!

Printre lacrimi, lui Ghulam i s-a părut că vede mâna schilodită a lui Imroze, mișcându-se chinuită de sus în jos. Băiatul mai mare al sardarului i-a tras un picior în fund, iar covrigul a început să implore incoerent milă.

Sardarul – cu barba împodobită cu o plasă strălucitoare – a apucat brațul stâng al lui Ghulam de încheietura sa fragilă și i-a forțat degetele subțiri ca niște chibrituri. Hitlerji a pus evantaiul de brățări colorate ca un păun pe vârful degetelor de la mâna stângă și le-a dat drumul celor douăsprezece brățări în jos, pe antebrațul băiatului musulman.

— *Behanchod katuay,* de acum o să porți astea cât o să trăiești! Dacă te văd vreodată fără ele, îți tai toată mâna! Ia uite, mă, *maaderchod* face pe Romeo!

Când au ajuns la ușă, proprietarul s-a întors și l-a avertizat:

— Și să nu te gândești că poți să fugi de-acasă – o să te urmăresc până la capătul lumii, o să-ți tai boașele și o să ți le înfig în fundul ăla perfid!

Covrigul s-a mișcat încet și a răspuns cu un geamăt.

*

Ghulam era prea înspăimântat, era prea bătut ca să meargă la cinematograf a doua zi. Cu toate acestea, cu tot cu durerea din corpul său învinețit, și-o imagina pe Parvati bocind în tăcere dedesubt, implorându-și tatăl să-i ofere darul iubirii sale. În dimineața următoare, și-a rupt vechea *gamchha* în două și a luat o bucată cu el când a plecat la muncă. Ajuns la colțul străzii, s-a folosit de dinți și de mâna dreaptă ca să o lege peste șirul de brățări colorate de pe braț. La întrebările lui Ali Baba și ale colegilor, a răspuns că era vorba de un talisman pe care îl primise de la cerșetorul care avea grijă de mormântul *pir*-ului de lângă autostrada Nainital.

În anul următor, Ghulam a trăit permanent în teroare – era gata să scoată bucata de material dacă vedea pe undeva o mustață ca a proprietarului. În fiecare seară, intrând pe strada care ducea spre casă, își desfăcea prosopul și lăsa brățările libere. Când urca treptele, aproape că le făcea să zornăie, sperând că proprietarul avea să vadă că respecta înțelegerea. Uneori nu era nevoie, pentru că bărbatul stătea pe veranda îngustă de lângă poartă, ascuțindu-și înciudat sabia pe o cărămidă, cu un pahar de apă lângă el. Îl privea pe băiatul musulman ca și cum ar fi evaluat în câte bucăți ar fi fost cel mai potrivit să-l taie. Întotdeauna, dar întotdeauna, pe Ghulam îl tăia burta și trebuia să deschidă ușa și să fugă disperat pe scări, spre latrina fără acoperiș de pe terasă.

Cu toată teama care îl năpădea, în momentele amăgitoare dinainte de a adormi își imagina uneori că inima proprietarului avea să regrete sălbăticia nedreaptă cu care îl atacase și demnitatea cu care tânărul suportase situația. În acea clipă de onoare supremă, îl vedea pe îndesatul prădător strângându-l la piept, zdrobind brățările umilitoare, implorându-l să-l ierte și dându-i mâna fiicei sale.

Însă nici în intimitatea camerei lui, nici cuibărit în patul lui, Ghulam nu îndrăznea să scoată brățările. Hitlerji era în stare să dărâme ușa în miez de noapte sau chiar să-l verifice spionându-l peste peretele latrinei. Teama era atât de profundă, încât nu le scotea nici când mergea în vizită la *basti.* Le explicase alor să-i că era vorba despre o infecție, tratată de un doctor de la oraș, prea sensibilă ca să fie atinsă, prea grotescă pentru a fi văzută.

În tot timpul acesta, el și-a păstrat încrederea în iubirea sa. Cum ar fi putut să n-o facă văzând zâmbetul din ochii lui Parvati când se întâlneau din întâmplare. Știa că ea fusese profund mișcată de brățările pe care i le dăruise și de pedeapsa pe care el o îndura acum pentru iubirea lor. Pe de altă parte, Pappu nu se mai strecura niciodată pe scări

până la el, iar privirea i se înăsprea urât atunci când îl vedea. Într-o zi, când i-a dat două bilete la *Naya Daur,* băiatul i le-a aruncat înapoi, spunându-i:

— Nu acceptăm daruri de la trădători.

— Dar îți sunt prieten, i-a răspuns Ghulam.

— Tata zice că ziua ne sunteți toți prieteni, iar pe întuneric înfigeți cuțitu-n noi.

Ghulam ar fi vrut să-l ia pe sus pe băiat până la Minerva, să i-l arate pe Dilip Kumar intonând imnul unei noi și nobile Indii, *„Saathi haath badhana, saathi re…*” Dar Ghulam era prea slab, băiatul era prea tânăr, iar tatăl său turna otravă-n el cu o viteză pe care nimic nu o putea contracara.

*

Într-o seară, Pappu a apărut la cinematograf cu o somație din partea tatălui său. Ca de obicei, pe Ghulam l-a tăiat burta și a trebuit să se sprijine de perete ca să nu cadă. Când a ajuns acasă, după jumătate de oră, la lăsarea întunericului, a observat imediat agitația. Șase bărbați își făceau veacul pe lângă poartă, iar pe veranda îngustă a casei se aflau mai mulți oameni în vârstă, pe niște scaune care păreau închiriate. Toți mâncau și beau – ceai și colțunași –, râzând bine dispuși. Împreunându-și brațele la spate – mâna dreaptă fiind bine încleștată pe brățările de sticlă de pe mâna stângă –, Ghulam a rămas lângă șanțul de-afară, jenat și temător.

Trecuseră câteva minute lungi și Ghulam deja se retrăsese, ca de obicei, în viața lui interioară, fără a mai vedea nimic în jur, când a răzbătut până la el vocea proprietarului.

— Hei, mă, nenorocitule, ia vino încoace! Am tot așteptat să le arăt oamenilor ăstora cumsecade ce specimen am pe acoperiș!

Următoarele zece minute au fost pentru Ghulam răni deschise, care nu s-au mai vindecat niciodată. Nu a reușit să-și aducă aminte cum intrase în încăpere, cum se așezaseră toți în cerc în jurul lui. Ținea minte doar cât de gol se simțise, cât de mic

și de rușinat se simțise atunci când refugiatul din Rawalpindi îi ridicase brațul stâng și îl scuturase, făcând brățările să zornăie.

— Ia uitați-vă! Acolo ne-au smuls mațele și le-au purtat la gât, iar aicea poartă brățări de sticlă!

Cu mare zarvă și urări de bine, adunarea a plecat târziu în noapte. S-au întors într-o lună, cu o iapă albă, tobe, petarde și focuri de pușcă – ca să o ia cu ei pe Parvati. De data aceasta, Ghulam a încuiat ușa și s-a ghemuit în spatele parapetului, unde a rămas douăzeci și patru de ore, ascultându-și inima cum bătea, mai-mai să-i sară din piept.

*

La finalul acelei săptămâni, Ghulam a mers în *basti,* și-a așezat capul în poala mamei sale și a plâns ca un copil. Dezgustat, tatăl lui a strigat, și-a dres glasul, a scuipat și a plecat sub tamarind.

— Slujba asta a lui l-a făcut eunuc! Ai face bine să-l însori până nu ajunge și el o domnișoară din asta dansatoare!

Fata pe care i-o aleseseră era din Moradabad, dintr-o familie de alămari. Fatima avea părul creț și era slăbuță, ca el, toată numai oase și colțuri, nu semăna deloc cu Kamla cea senzuală sau cu suculenta Parvati. Cu toate acestea, de prima dată când s-a cufundat în ea, băiatul s-a îndrăgostit profund. Poezia filmelor îi înrădăcinase atât de adânc ideea de dragoste, încât, dacă ar fi găsit la el în cameră o statuie de piatră, ar fi descoperit că este îndrăgostit nebunește de ea. Fatima nu fusese niciodată la școală, nu știa nimic în afară de a găti, a face curățenie, a coase și a cârpi. I-ar fi fost greu să spună și în ce secol trăia sau să spună numele premierului țării în care locuia.

O vreme, Fatima a locuit cu soacra ei, în *basti,* iar Ghulam o vizita la fiecare sfârșit de săptămână, când se iubeau frenetic și stângaci. Ori de câte ori putea, o aducea și la cinematograf, iar în întunericul din sală se mângâiau și gemeau împreună. Dar curând a început să jinduiască după

alinarea adusă de corpul ei osos în fiecare zi. Într-o bună zi, l-a convins pe Ali Baba să stea de vorbă cu proprietarul lui. El a rămas în fața ușii de la sufragerie, iar Baba a intrat. Surprinzător, Bhatiaji nu a sărit pe calul lui de luptător, nu și-a scos din teacă sabia ruginită. A răspuns vag, indiferent:

— Da, sigur, n-are decât. Dacă n-o face cu nevastă-sa, cu nevasta cui s-o facă? Cu a vecinului?

Apoi, când Baba ajunsese deja la ușă, a adăugat:

— Dar dacă îl prind că mai face un musulman la mine pe acoperiș, îi tai instrumentul!

*

Astfel, în mod inevitabil, băiatul, Kabir, s-a născut într-o lume dominată de teamă, de timiditate, de tulburare, de precauție. Primele cuvinte pe care le-a auzit de la tatăl său au fost „ai grijă”. Iar în toți anii în care a locuit acasă, avertizarea aceasta i-a fost adresată de mai multe ori pe zi. De fiecare dată când folosea aragazul ca să-și facă un ceai, de fiecare dată când muta vreo piesă de mobilier, de fiecare dată când se bărbierea („Sper că nu-i prea ascuțit briciul!” „Nu, tată, e bont ca fundul meu!”), de fiecare dată când se urca pe bicicletă, de fiecare dată când mânca pește, iar uneori, iarna, chiar și atunci când se ducea să facă baie cu apă caldă. „Încearc-o întâi, să încerci apa cu vârful degetelor”, striga tatăl său din fața ușii de la baie, așteptând acolo până ce auzea apa pleoscăind și fiul său o declara bună.

Când trecea pragul casei, avertizările deveneau și mai febrile. Ai grijă cum mergi cu bicicleta. Să nu vorbești cu străini. Să nu te bagi în discuții. Să nu spui nimănui unde locuiești. N-ai religie. N-ai castă. N-ai vederi politice. Ești doar un indian. Nu te amesteca cu săracii. Nu te amesteca cu bogații. Nu te amesteca cu băieții mai mari. Nu te amesteca cu băieții mai mici. Să nu te încurci niciodată cu vreo fată. De fapt, mai bine să nici nu vorbești cu fetele. Ai grijă cu sardarii, ai grijă cu vânzătorii, ai

grijă cu polițiștii, ai grijă cu preoții. Nu te încrunta la nimeni. Nu zâmbi nimănui. Nu face nimic cu nimeni.

Până a ajuns în clasa a opta, toate acestea îl transformaseră într-un iepure. Un iepure timid și foarte singuratic. Avea până și urechile mari și privirea înspăimântată a unuia. Însă corpul său era mai mult de greier, subțire și noduros, iar brațele și picioarele lui semănau cu niște bețe arse – moștenire de la mama sa. Intra și ieșea tiptil din școala misionară, în liniște, stătea în prima bancă, cu ochii căscați, în principal de disperare că nu înțelegea nimic, anxietățile tatălui său fiind multiplicate nebunește de presiunea școlii.

La aritmetică și algebră se descurca, iar la hindi se pricepea chiar. Însă engleza și toate celelalte materii – fiind predate în engleză – parcă îi scurtcircuitau creierul. Nu era singurul în situația asta. Școala era plină de băieți care nu pricepeau nimic din Shakespeare, Dickens, Wordsworth sau Tennyson, din memoriam, din narcisele galbene și din „*tiger tiger burning bright*”, din spintecătorii singuratici și din Șmecheri, din engleza veche și din baladele bătrânilor marinari.

Primul contraatac al lui Kabir M. Împotriva limbii engleze a avut loc în clasa a patra, când a învățat, ca și colegii săi debusolați, să spună: „Cemaifaci? Cemaifaci?”, răspunsul fiind „Daudincraci! Daudincraci!”. Asta hotăra cum avea să decurgă viața celor mai mulți dintre ei. Engleza trebuia atacată fără milă, oriunde și oricând apărea ocazia. Soldații ei trebuiau sfârtecați, împușcați, schilodiți oriunde s-ar fi găsit. Emisarii ei trebuiau capturați și torturați. Inamica, limba engleză, îi ataca din toate părțile: se deghiza în formularele pe care erau nevoiți să le completeze, în examenele pe care le aveau de dat, în interviurile la care trebuiau să meargă, în propunerile de căsătorie care trebuiau analizate. Inamica avea o armă redutabilă: îi făcea să-și simtă

imediat nimicnicia. Ori de câte ori apărea la orizont, ei se simțeau reduși la dimensiunile unor liliputani. Arma lor, hindi, părea o praștie amărâtă în comparație cu tunurile inamicei. Câțiva dintre ei și-au dat seama că, dacă ar fi reușit cumva să nu se mai lase micșorați așa, și-ar fi putut înfrunta inamica, i-ar fi putut respinge atacul, poate ar fi reușit chiar s-o pună la punct. Dar, în realitate, planul ăsta nu funcționa niciodată: arma limbii engleze era prea puternică, iar toată bravura lor, tot curajul li se topea într-o clipită, lăsându-i iarăși ca pe niște pitici amărâți. Nu puteau încerca decât ambuscade. Și chiar în ceea ce privea ambuscadele, mulți dintre ei au simțit, de-a lungul vieții, că, cu cât omorau mai mulți soldați, cu atât apăreau mai mulți din piatră seacă. Unii dintre ei fuseseră cu totul distruși de limba engleză, atât de micșorați de atacurile ei brutale, încât nu mai reușeau niciodată să revină la statura lor normală, nici măcar atunci când inamica nu era prin preajmă, nici atunci când se aflau la ei acasă, înconjurați de-ai lor. Mulți dintre ei au încercat să încheie un armistițiu, dar nu poate exista pace acolo unde nu există egalitate. Încercările lor de a coabita cu limba engleză – de a stăpâni cât mai multe cunoștințe chiar și așa, superficiale, cum erau – nu au făcut altceva decât să-i transforme în personaje ridicole.

Sigur că erau și băieți, mai ales în cantonamentul armatei, care vorbeau engleza cu aceeași ușurință cu care se pișau pe zidul din spate al școlii. Vorbeau dezinvolt, fluent, râzând nonșalant. În clasă, acești băieți ciripeau ca niște papagali pitici și răspundeau la întrebări cu fraze coerente, care îi făceau pe Kabir și pe tovarășii lui să se scarpine în cap. Turwant, fiul vânzătorului de piese auto, îi numea pe aceștia *„chutiya* scârț-pârț”.

*

Chutiya scârț-pârț monopolizau cluburile de teatru, de dezbateri și concursurile de cultură generală ale școlii; ei erau numiți șefi de clasă și de promoție, la ei se uitau fetele lung. Păreau să aibă în pântece niște motoare imense care huruiau și generau încredere în sine: tot timpul râdeau, zâmbeau, aveau glumele lor secrete despre absolut toți ceilalți. Chiar și când vreunul dintre profesori își pierdea răbdarea cu ei, își păstrau aerul zâmbitor, nonșalant. Cel puțin un profesor – cel de hindi, domnul Pandey – nu-i putea suferi, temându-se de ei, totodată. Îl umileau vorbindu-i în engleză și forțându-l să se chinuie să înțeleagă. Când le reproșa că trădaseră în favoarea limbii străine a cotropitorilor, ei îl făceau de râs întrebându-l de ce era trădător și purta pantaloni englezești, de ce preda într-o școală în care se studia și engleza, de ce folosea periuța de dinți și de ce îi avea șefi pe călugării catolici, vorbitori de engleză.

În prezența *chutiya* scârț-pârț, Kabir se transforma într-un pitic ca vai de el, care căuta disperat un loc în care să se ascundă. Ca și domnul Pandey, îi ura și se temea de ei.

În vreme ce Kabir, ca și cei mai mulți dintre prietenii lui, venea la școală cu bicicleta veche și rablagită a tatălui său, ei soseau într-un camion militar verde strălucitor, de-a dreptul obscen în opulența sa. Mulți dintre ei purtau bocanci militari negri, mari, și cu toții mergeau țanțoș. Nu numai că-și făceau toți colegii harcea-parcea folosindu-se de nemiloasa sabie a limbii engleze, dar erau de neoprit și pe terenul de sport. Stând în ultimele rânduri, vorbeau despre sporturi de care Kabir nu auzise niciodată și pe care nici nu le văzuse vreodată – squash, biliard, polo pe apă și ceva care se numea echitație.

Nenorociții se și masturbau în engleză. Exemplare mototolite din Anonim treceau în permanență din mână în mână, iar uneori câte unul

aducea o revistă cu poze color atât de provocatoare, încât aruncai doar o privire și trebuia să fugi la toaletă. Exemplarele din Mastram Mastana – îngălbenite, capsate manual și tocite –, cu care își făceau treaba Kabir și prietenii lui, erau, comparativ, niște reviste de cerșetori. *Chutiya* scârț-pârț citeau din ele cu voce tare și le batjocoreau. Câteva ore după aceea, paginile din Mastram nu le mai păreau atât de apetisante.

*

De cele mai multe ori, Kabir ura să meargă la școală și își ura tatăl pentru că îl înscrisese. Prins între avertizările pline de spaimă ale tatălui și umilințele de la școală, băiatul găsea alinare și împlinire într-un singur loc, același loc în care le găsise și Ghulam: în pântecul cald al cinematografului Minerva, cu trăinicia reconfortantă a poveștilor sale simple, cu triumfalele dialoguri în hindi, cu cântecele hinduse și cu vedetele care se desfătau în exuberanță hindusă.

Bineînțeles, în felul acela pervers în care părinții le interzic adeseori copiilor exact lucrul care i-a format și i-a salvat și pe ei, Ghulam i-a interzis fiului său să vadă mai mult de un film pe lună. Urmarea firească a fost că prima șmecherie pe care a învățat-o acesta a fost cum să se ascundă de tatăl lui, complotând cu personalul cinematografului să-l lase să vadă toate filmele care rulau. Colegii lui Ghulam nu înțelegeau deloc de ce acesta îi interzicea băiatului său lucrul de care era el însuși obsedat. Ghulam se apăra spunând: „Trebuie să fie și el un *chutiya,* doar pentru că suntem noi așa? Ce-am învățat noi uitându-ne toată ziua la filme? Să dansăm ca Shammi Kapoor?”

Voia ca fiul său să fie un copil al noii Indii. Modern, rațional, cu o educație seculară, îmbrăcat în pantaloni, vorbitor de engleză, departe de hărmălaia cinematografică din Bombay și de bazarurile Bareilly. El însuși slăbise mult legăturile

cu *basti*-ul. Voia ca băiatul lui să ajungă și mai departe, atât de departe, încât viața să nu-i fie niciodată umbrită de religia, de riturile, de meșteșugul, de moștenirea sau de îngustimea gândirii de acolo. Locul fiului său era la oraș, cu o viață în care să existe igienă, eleganță, o vorbire cizelată și muncă intelectuală.

Dând dovadă de o voință uluitoare și folosind cu generozitate Nirodh-uri gratuite – prezervativele oferite de stat, groase cât să oprească și un șarpe –, fricosul Ghulam s-a asigurat că nu avea să mai aibă alt copil. Avea nevoie de toate resursele de care dispunea ca să facă un om modern, de succes din copilul pe care îl avea deja. Îndureratei sale soții, Fatima, care voia să-și umple pântecul căscat cu trenul șuierător al vieții, așa cum făcuseră mama și bunica ei, îi spusese că s-o consoleze: „Cățelele fată pui cu nemiluita. Tigroaica nu naște niciodată mai mult de un pui sau doi".

Însă niciun copil nu este ca ceara topită, așteptând doar să fie turnată într-o formă. Fiecare este modelat ireversibil de propriile-i gene. Adevărul era că fiul lui fusese intimidat de absurdul caracter străin al limbii engleze și își pierduse rapid orice urmă de abilitate de a învăța după manual. Până în clasa a cincea, Ghulam fusese nevoit ca la fiecare sfârșit de an școlar să cadă în genunchi în biroul sumbru al părintelui – sub privirea tristă a Hristosului de teracotă de pe crace –, recitându-și litania despre sărăcia și greutățile care trebuiau luate în considerație când venea vorba de eșecul fiului său. Bine pregătiți la capitolul compasiune, călugării capucini îl împingeau de la spate pe băiat an de an, dându-i notele de trecere pe care le merită copiii cuminți. Asta până când băiețandrul cu urechi de iepure și picioare ca niște bețe a ajuns în clasa a opta și a legat prima prietenie adevărată din viața sa.

*

În obscenul camion militar și-a făcut apariția la școală un elev nou, al cărui nume era Charlie. În catalog era trecut Barun Chakravarty, și, cu toate că vorbea engleza la fel de bine ca cei din gașca scârț-pârț, nu se număra printre aceștia. Nu stătea cu ei, nu făcea niciun sport și refuza să ia parte la activitățile menite să formeze caracterul, respectiv la orele de teatru și oratorie. Nici nu purta cizmele militare greoaie și nu mergea țanțoș. Cu toate acestea, părea să inspire o îngâmfare mai impresionantă decât a tuturor celorlalți. Explicația stătea în zâmbetul său zeflemitor și în vorbele agresive. El nu tăia, nu cresta și nu-și lăsa victimele să sângereze încet; el le zdrobea fețele direct. Îi numea pe ceilalți băieți militari *angrezi laudus,* puțe englezești. „Ia dați-le jos pantalonii și uitați-vă", spunea el în gura mare. „Fac pariu că și le-au vopsit în alb și roz".

Kabir nu și-a dat niciodată seama de ce îl alesese Charlie să-i fie prieten, nu aveau în comun decât faptul că amândoi erau scunzi, slabi și aveau urechi iepurești. Prima oară când s-au apropiat a fost în aula școlii, unde unul dintre băieții militari recita *Călător la drumul mare* de Alfred Noyes în cadrul unui concurs între clase.

Sala avea o scenă, însă nu și scaune pentru public, așa că băieții se înghesuiau dezordonat în spate, iar fetele stăteau în rânduri ordonate în partea din față. Dintr-odată, pe sub sunetele dramatice și monotone care veneau din sistemul de adresare publică, s-a auzit o voce subțire și batjocoritoare, care fredona:

Bal Kris

hanBhatt, dekhopadgayaputt; bolelaudatana

jhat, bole ybhons dikehutt; teralaudahaiyalu

t

t

h

!

Un chicotit a străbătut mulțimea, iar capetele copiilor s-au întors, încercând să identifice sursa versurilor deocheate. Lângă Kabir, un băiat bengalez ca un spiriduș privea serios drept în față. Kabir s-a uitat lung la el, iar băiatul a întors încet capul și i-a zâmbit. Între timp, călătorul la drumul mare a continuat să se îndrepte spre ușa vechiului han. Pentru a-l contracara, aceeași voce, de data aceasta pe un ton mai grav, mai lent și mai profund, a repetat cântecelul despre falusul gigantic al lui Bal Krishan Bhatt:

B

a

l

K

r

i

s

h

a

n

B

h

a

t

t

,

d

e

k

h

o

p

a

dgayaputt;

b

oleylaudatanajhat,

b

oleybhonsd

ikehuttt; t

eralaudahhaiyalluttth!

Aproape imediat, o sută de gâtlejuri de adolescenți au bubuit de râs. Călătorul s-a oprit nesigur. Călugărul care preda engleză, părintele Michael, a sărit în sus, mormăind ca un leu întărâtat și învârtind frenetic sfoara lungă pe care o avea prinsă la mijloc și cu care bătea băieții. În tăcerea mormântală care s-a lăsat, toată lumea a căutat cu coada ochiului sursa cântecelului. Vârtejul de priviri a început treptat să își găsească centrul, iar în miezul acestuia se afla Kabir. Preotul l-a apucat de ceafă ca pe iepuri și l-a împins de a

zburat printre ceilalți băieți, aterizând rășchirat pe podea.

De-a lungul anilor, Kabir fusese adeseori martorul acestui dans al penitenței, dar era pentru prima oară când se afla în rolul principal. Cu o voce pe care nu și-o mai auzise până atunci, a strigat:

— Nu, părinte!

De unde zăcea întins, vedea pantalonii negri ai părintelui ițindu-i-se de sub sutana albă. În picioarele pline de bătături avea sandale maronii de piele.

— Golanule! Neisprăvit ce ești! a exclamat părintele și l-a lovit cu funia peste spate și peste fese.

— Nu, părinte! a mai țipat Kabir și a încercat s-o ia la fugă, dar, cu o mișcare precisă, preotul l-a prins imediat de încheietura lui fragilă de la mâna stângă.

Apoi cei doi dansatori au început să facă piruete în cercuri nesfârșite: preotul țintuia cu mâna stângă încheietura stângă a lui Kabir, băiatul alerga în cerc, sărind și țopăind, în vreme ce părintele se rotea pe călcâie și îl lovea cu funia pe care o ținea în mâna dreaptă.

— Nu, părinte!
— Golanule!
— Nu, părinte!
— Golanule!
— Nu, părinte!
— Golanule!

Se învârteau întruna, din ce în ce mai repede – în timp ce vâjâitul funiei cânta în aer –, iar publicul chicotea încântat. Dintr-odată, încheietura subțire a băiatului a alunecat din mâna agresorului, iar el s-a prăbușit la pământ. Părintele Michael, amețit după atât învârtit, s-a împleticit spre el, iar băiatul, zăpăcit, agitat și temător, într-o încercare disperată de a scăpa, s-a târât printre picioarele părintelui și a dispărut sub sutana largă a acestuia.

Odată aflat în locul acela întunecos și sigur, băiatul s-a agățat de un picior îndesat și nu i-a mai dat drumul.

S-a auzit un țipăt înăbușit:

— Nu, părinte!

— Unde ești, pungașule?! a strigat părintele.

Și au început iarăși:

— Unde ești?

— Nu, părinte!

— Unde ești?

— Nu, părinte!

Preotul înnebunit sărea și dădea din picioare, se scutura și făcea piruete, încercând să scape de pușțiul enervant la culme, care se ținea scai de piciorul lui. Cu o nouă izbucnire de furie, preotul a început să urle și să-și lovească cu funia sutana, între picioare.

— Golanule! Pungașule! Unde ești? Unde ești? Ieși! Ieși imediat!

Din locul nevăzut dintre picioarele lui a răzbit un țipăt:

— Nu, părinte! Nu!

— Ieși, îți zic!

— Nu, părinte!

— Ieși, îți zic!

— Nu, părinte!

Grupul de elevi a vuit a aprobare.

Părintele Michael a început să își miște piciorul în sus și în jos cu o furie nestăpânită. Agățându-se înspăimântat de el, lovindu-se de genunchii și de pulpele lui, Kabir credea că n-avea să mai trăiască mult. La un moment dat, preotul și-a pus în mișcare călcâiul stâng, trăgându-i una în fundul osos. Cu un țipăt de durere, băiatul s-a îndreptat din spate, lovind cu creștetul boașele preotului cu viteza unui tren scăpat de sub control. Părintele a scos un țipăt ascuțit prelung, „Aoleuvaidoamnedumnezeule”, și, încleștându-și mâinile pe capul care îl lovise între picioare, s-a prăvălit ca un copac tăiat, luându-l pe băiat cu el.

Când Kabir a ieșit, în patru labe, de sub faldurile sutanei părintelui, ca un gândac de sub un maldăr de felii de pâine, copiii au izbucnit în urale și aclamații, râzând și fluierând. În timp ce o lua la fugă mai rapid decât orice gândac de pe lumea asta – fără să se uite măcar o clipă la preotul prăbușit – și pornea spre suportul de biciclete, urcându-se pe Atlasul lui vechi, avea în gând râsetele copiilor, figurile aprobatoare care îl înconjuraseră.

Pentru prima oară în viața lui, se simțea mândru.

*

Sentimentul acesta – ciudat, nou, minunat – nu l-a părăsit nici în săptămâna următoare, pe care a petrecut-o implorând iertare în biroul directorului. Ghulam a îndurat cu stoicism justificările, amenințările și alte înjosiri, în vreme ce băiatul își susținea sus și tare nevinovăția. Acasă, temătorul Ghulam și-a implorat fiul să-și recunoască vina și să pună astfel capăt situației. Încântat de noua conștiință de sine pe care o descoperise – un sentiment de putere tot mai pronunțat, care îi înăsprea figura de spiriduș, îi încleșta maxilarele și-i împietrea ochii –, încântat de sine pentru prima oară în viață, Kabir a refuzat.

Tatăl, siderat, imaginându-și tot ce se putea mai grav – exmatriculare, punere sub acuzare penală, persecutare –, a dat fuga și s-a prosternat întâi în fața crucifixului, apoi în fața directorului școlii.

— Părinte, pedepsește-mă pe mine! Dacă băiatul e neascultător, vina e a mea! Eu l-am făcut. Pe mine pedepsește-mă! Pe mine!

A înșfăcat bastonul subțire al preotului și a început să se lovească cu sălbăticie, rostogolindu-se, în același timp, pe podea, așa cum își văzuse tovarășii făcând în timpul ritualurilor de penitență ale Muharramului. Preotul, alarmat, a fost nevoit să îl apuce de păr ca să-l oprească. Apoi Ghulam a izbucnit în plâns ca un copil, ghemuit pe jos.

— Nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat dac-aș fi plecat în Pakistan! Nimeni nu mi-ar fi dat

copilul afară din școală dac-aș fi plecat în Pakistan!

Directorul s-a gândit că probabil întreaga familie era țăcănită. Părintele Michael era norocos că băiatul nu-l mușcase de testicule.

Văzându-l, Kabir și-a spus că tatăl său depășise orice limită a idioțeniei. Profund dezgustat, nu i-a mai vorbit ani în șir.

Când s-a întors la ore, săptămâna următoare, nu mai era doar numărul șapte la catalog, prostul și anonimul Muthal – masturbatorul. Era eroul care îl oprise pe călătorul la drumul mare și îl făcuse de râs pe preot. Chiar și băieții din clasa a douăsprezecea îl salutau acum din cap.

Charlie, bineînțeles, l-a întâmpinat cu un zâmbet fericit și cu un cântecel – *Bal Krishan Bhatt dekho pad gaya putt* – și l-a îmbrățișat. În ziua aceea, Kabir s-a mutat pe rândul din spate, unde ședea Charlie. Ireverențiosul băiat bengalez i-a despicat capul ca pe o cutie cu suc și a început să amestece. Kabir nu-și pusese niciodată întrebări serioase în legătură cu niciun aspect al vieții lui. Acum totul era pus la îndoială.

De ce învăța la școala asta misionară ciudată, unde limba engleză îl umilea în fiecare zi, unde avea să fie întotdeauna un ratat? De ce nu știa nimic despre comunitatea și despre religia lui? Voia să fie un idiot patentat, un scârț-pârț fără rădăcini? Care era faza cu taică-său? De ce era așa laș în toate cele? De ce îl trata pe Kabir de parcă ar fi fost o fetiță de trei ani? Și, dacă tot venise vorba, de ce n-avea voie să vadă câte filme voia? Mai ales când taică-său nu se putea nici el abține? Și ce era prostia asta cu ajunsul acasă înainte de lăsarea întunericului?

Charlie, bengalezul indisciplinat, i-a povestit despre viața în cantonament. Cluburile de sport, popota ofițerilor, apretatul hainelor, pompa, uniformele, saluturile nesfârșite, scuipatul și crema de ghete, whisky-ul cu suc, epoleții și șnururile,

filmele englezești – *Mary Poppins, Gunfight at the O.K. Corral* – și piesele proaste – zbenguieli vulgare de budoar cu accente ridicole. I-a povestit despre mătușelele sexy și grase, cu decolteuri umede, despre balurile de May Queen, la care formații anglo-indiene cântau melodii ale lui Cliff Richards și Neil Diamond. I-a povestit despre locotenenți zvelți, aflați în căutarea oricărui fel de orificiu, și despre picnicuri simandicoase, în timpul cărora soldații foloseau bețe de dinamită ca să arunce în aer peștii din apă. I-a mai spus că el ura toate lucrurile astea, toată lăudăroșenia, afectarea, lipsa inteligenței. I-a spus că, atunci când îl vedea pe tatăl său, un doctor strălucit, salutându-i și ploconindu-se în fața idioților al căror singur talent era să defileze încoace și încolo și să tragă cu pușca în aer, simțea că înnebunește. I-a povestit că odată, enervat la culme în timpul unei mese oferite de comandantul brigăzii, s-a pișat pe trandafirii de colecție ai acestuia. Fusese cel mai satisfăcător pișat din viața lui.

I-a mai spus că, ori de câte ori își vedea tatăl salutând vreun ofițer cretin de față cu el, striga cât îl ținea gura „Batalion *Bokachodaaa*… înainte marș!” și pornea țanțoș, legănându-și brațele în ritm de defilare. De fapt, taică-său era la fel de idiot ca tatăl lui Kabir, a zis el, fiindcă înghițea rahaturile astea.

*

Kabir era pur și simplu fermecat de Charlie. Nu-și putea imagina cum putea cineva să fie atât de neînfricat, atât de sfidător în fața profesorilor, a părinților, a celor din gașca scârț-pârț. Simțea că în compania băiatului bengalez prindea și el o încredere nebună în sine. Ca să primească aprobarea acestuia, Kabir a deprins un comportament la care înainte nici cu gândul n-ar fi gândit. Tot nu putea veni cu replici înțepătoare – nu era destul de deștept pentru asta –, dar putea să

facă gesturile scandaloase. Așa cum făcuse sub sutana părintelui.

La un moment dat, în timpul finalei unui campionat de crichet, Kabir a confiscat un măgăruș care căra saci cu nisip pentru o firmă de transport, pe când animalul tocmai trecea pe lângă poarta școlii, și l-a mânat spre mijlocul terenului de joc, împungându-l cu un ac. Animalul, înnebunit, a început să-l fugărească pe Tora Tora Vohra, cel mai rapid jucător din cantonament, unul dintre *chutiya* scârț-pârț. Tora Tora alerga să marcheze, brațele învârtindu-i-se ca la moară, când animalul disperat a apărut în spatele lui. Cu un țipăt îngrozit, Tora Tora a continuat să alerge, cu mingea în mână, în josul terenului. Cel din atac – i se spunea Mungfali, aluna, din cauza instrumentului din dotare, iar băieții susțineau că n-avea nevoie de apărătoare acolo jos fiindcă nu era nimic de apărat – s-a întors și-a zbughit-o și el la fugă, cu bâta în mână, cu apărătoarele de pe picioare fluturând în aer. În fața lui, fugind deja brambura, era Sukha, portarul – un sardar din Kichecha fără mare talent la apărare, dar cu un corp de fier, pe care îl punea nepăsător în calea mingii. Cu prezența de spirit a unui om de lume, Tora Tora Vohra a lovit mânerele trecând pe lângă porți și a strigat:

— Cumieee?

Peter Massey, profesorul de istorie – un anglo-indian atât de legat de perfecțiunea trecutului, de Bradman și de Ponsford, de reguli și de disciplină –, Peter Massey, ai cărui pantaloni erau atât de apretați, încât nu-și schimbau forma nici măcar atunci când păștea, și care avea rolul de arbitru, purtând o pălărie albă moale, a ridicat degetul arătător. Cei de pe margine au izbucnit în strigăte de protest și au încercat să pătrundă pe teren.

Manjit Singh, căpitan al Green House și cel mai tare sportiv din școală, 1,85 metri de mușchi în mișcare, faimos pentru temperamentul lui agresiv,

a alergat până pe teren și i-a tras lui Mungfali un pumn direct în față.

— *Maaderchod,* tu aicea joci crichet, sau bambilici?!

Mungfali a căzut la pământ cu fața în sus, ridicându-și privirea spre minunatul și seninul cer albastru, pe care zburau câteva zmeie. Chiar atunci a venit în fugă Sukha, cu ditamai rachetele și cu mănușile fluturând în aer, iar mărețul Manjit și-a balansat piciorul drept, înfigându-și pantoful de crichet cu vârful întărit chiar în fundul lui. Sukha a zburat, pur și simplu, prin aer câțiva metri, jelindu-se prelung, „Auuunenorocituleee", înainte de a ateriza grațios cu mutra în jos. Cuprins de teamă, Tora Tora Vohra a încercat să o ia prin altă parte, dar Manjit, deja furios, l-a apucat de braț și a început să-l învârtă ca pe o jucărie, în timp ce Tora țipa „Aooleuuuuugataaa!"

În clipa aceea și-a făcut apariția măgarul, pe care se afla călare Kabir Muthal; apropiindu-se de ei, Manjit a lovit animalul în pântec, făcându-l să țipe sălbatic și să pornească brambura spre echipele care acum invadau terenul de joc. A început o învălmășeală teribilă, iar Manjit a tras cel puțin câte un șut fiecărui puști de acolo, iar măgarului, mai multe. La un moment dat, Peter Massey și-a dat jos pălăria și a declarat meciul abandonat.

Faima lui Kabir s-a răspândit și mai mult, iar Charlie l-a copleșit cu atenție și afecțiune. Pentru prima oară de când mergea la școală, efectul umilitor al limbii engleze nu se mai făcea simțit.

*

Faima aceasta avea un periculos revers al medaliei. Se afla acum în vizorul preoților și în scurtă vreme a fost ales pentru o pedeapsă creștinească. Prima oară când a fost exmatriculat pentru trei zile – fiindcă în timpul unei ședințe cu părinții a lansat un balon cu gaz de care legase un morcov care se bălăngănea ca o puță –, a intrat în

panică. Dar Charlie, demonstrând ce însemna prietenia adevărată, l-a liniștit chiulind și el ca să-i țină de urât.

În ziua aceea s-au dus cu bicicleta lui în inima pieței supraaglomerate, au mâncat colțunași fierbinți și au băut Fanta rece la Aggarwal, magazinul de dulciuri, după care s-au dus să vadă un film la Paras. Când Helen și-a început numărul de cabaret, îmbrăcată într-o rochie cu paiete cu o despicătură lungă pe picior, Charlie a băgat mâna pe sub cracul pantalonilor de uniformă și a început să se frece. Helen și Charlie au terminat în același timp.

Kabir a descoperit astfel o altă limită a acceptabilului.

Cu excepția cinematografului Minerva, cei doi băieți invadaseră acum toate cinematografele din oraș. În zilele în care gândul de a merge la școala misionară îi deprima prea tare, se întorceau din drum, pedalau până la Aggarwal, beau la nesfârșit cești cu ceai, mâncau colțunași și mergeau la spectacolul de dimineață. Era cinema de consolare, pentru cei mai abjecți dintre oameni, produs de cei mai abjecți dintre oameni. Capetele împrăștiate prin sală și lăsate jos în scaune, tremurând de la un contact trecător, erau toate ocupate cu descoperirea unor noi limite ale acceptabilului. Toți intrau în sală după stingerea luminii și ieșeau la sfârșit fără a se privi unii pe alții.

Exista întotdeauna un al doilea film, mica delicatesă după fast-food. Erau filme de primă mână, cu vedete mari, muzică bună și eroine atât de frumoase, încât îți înfierbântau imaginația. Uneori, Kabir și Charlie rămâneau în aceeași sală, alteori se mutau în alta, din partea cealaltă a orașului, disperați să nu piardă genericul de la început. Atmosfera din timpul celui de-al doilea spectacol era cu totul diferită. În foaier lumea flecărea încântată, se bea suc și se mâncau colțunași, erau femei de toate vârstele, cu ochii

strălucitori și fremătând de nerăbdare. Stând la marginea tejghelei cu gustări, Charlie le măsura pe toate cu privirea lui pătrunzătoare, ca un detectiv, analizând posibilitățile pe care le afișa fiecare. Cea cu colierul mare și roșu? Ea s-ar fi hlizit doar, ar fi trebuit s-o ciupești ca să se miște. Cea cu nasul ascuțit, cu cercel în nara dreaptă și cu gura mică sigur ar fi țipat – pe-aia s-o fi dus într-o pădure sau să-i fi pus o pernă pe față. Cea cu sariul violet și cu cercei-candelabru de aur – vai, să nu te fi uitat la cât de grasă era – ar fi spus „nu” în loc de „da” și „da” în loc de „nu”. Și aia cu *salwar-kameez*-ul verde – uită-te ce sandale cu toc avea –, pe-aia trebuia să te urci ca pe cal și avea să și necheze.

Micul băiat bengalez era de neoprit – sociolog, psiholog, sexolog, toate la un loc, era un cercetător serios, care aduna de zor informații. În curând, în interesul cercetării, și-a pus protejatul să testeze noi frontiere în aglomerația din cinematografe, în foaier, Charlie identifica femeia care îi dorea cel mai tare și, imediat ce ușile sălii se deschideau, Kabir se înființa lângă ea, în spatele ei, cu brațul lăsat într-o parte și palma larg deschisă – ca un centimetru de croitorie tactil –, măsurând carnea, evaluând reacția, verificând ipotezele mentorului său.

Uneori, aglomerația era exagerată, subiectele erau numeroase, iar băiatul era nevoit să lucreze ore suplimentare folosindu-și ambele mâini ca centimetre de croitorie, măsurând în toate direcțiile, lucrând cu o varietate de materiale și instrumente. Cele mai propice erau sariurile de sifon, veșmintele *burka* erau cele mai puțin comode, iar pliurile șalvarilor punjab erau undeva la mijloc. Pantalonii peste care mai dădea din când în când erau o adevărată delicatesă, însă nu și dacă erau din denim. Ca în orice demers științific, băiatul se întorcea uneori cu descoperiri concrete, alteori se întorcea cu rezultate confuze. Charlie, păstrând distanța necesară a unui cercetător

academic, nu participa niciodată la colectarea informațiilor, dar lucra serios la stoarcerea oricărui detaliu de la cercetătorul său de pe teren.

Acesta a devenit tiparul prieteniei lor: Kabir intra în acțiune ca să se bucure de aprecierea prietenului său cu limba ascuțită, iar Charlie trăia prin intermediul lui Kabir toate lucrurile pe care el nu îndrăznea să le facă.

Iar Kabir, fără să-și dea seama, a mai depășit o limită a acceptabilului.

Era ciudat. Pentru tatăl lui, pasiunea pentru filme era motivată de dragoste și de lirism. Pentru Kabir Muthal, pasiunea era explicată de dorința carnală. În cazul tatălui său, filmele reprezentau căutarea unei lumi mai umane, mai rafinate, departe de vicisitudinile care transformau mâinile oamenilor în brațe de semafoare feroviare; pentru băiat, filmele erau o evadare din strictețea morală a tatălui său și a preoților într-o lume plină de vigoare, vulgară, în care nu păreau să existe limite.

*

Când a ajuns la examenele din clasa a noua, Kabir fura deja bani din casă. N-avea cum să-și finanțeze altfel filmele, gustările, sucurile și temeinica cercetare academică. Tatăl său ținea bancnote de cinci și de zece rupii între fotografiile cu scene din filme alb-negru – Raj Kapoor, Nargis, Dilip, Kumar, Mathubala, Dev Anand și Guru Dutt – pe care le colecționase de la cinematograf de-a lungul deceniilor. O vreme, Ghulam nu observase nimic. Mai curând ar fi simțit lipsa unei fotografii cu o scenă din *Anari* decât a unor rupii șterpelite. Dar Kabir a devenit lacom, și în bugetul casnic al lui Ghulam au început să apară găuri inexplicabile.

Tocmai se pregătea să își confrunte fiul, dar un nou an școlar se apropia și trebuia să meargă iarăși să se ploconească în biroul părintelui. Kabir M. Rămăsese corigent la absolut toate materiile în afară de hindi și matematică. Grație spectacolului cu măgarul de la campionat, până și profesorul de

sport îl picase. Când Ghulam și-a început văicăreala la picioarele părintelui semeț, preotul bărbos a luat carnetul de note și l-a aruncat spre Kabir, care stătea într-un colț.

— Lăsați notele, domnule Masood! Fiul dumneavoastră e un golan! Are o influență nefastă asupra tuturor băieților! Într-o bună zi, o să înfunde pușcăria!

Apoi, într-un acces de furie, părintele a aruncat cu bastonul, cu o mătură, cu două pixuri, cu un suport de pahare și cu *Dicționarul Oxford al limbii engleze*; băiatul s-a ferit cum a putut.

Kabir a trebuit să repete clasa a noua, iar Ghulam a fost nevoit să înceapă să-și țină banii la bancă sau în buzunare. Când aceștia au început să dispară din buzunarul pantalonilor agățați în camera lui – în toiul nopții a început să-i pună sub pernă. Fiul său nu știa mare lucru la engleză, istorie, geografie sau fizică, dar se mișca precum o felină și avea degete unduitoare ca apa; Ghulam pierdea o dată la câteva zile o bancnotă, două direct de sub perna pe care dormea.

Deși acum erau în clase diferite, Charlie și Kabir rămăseseră prieteni, făcând aceleași lucruri, chiulind de la școală, uitându-se la filme, bântuind prin bazar, chinuind profesorii și ceilalți elevi cu farsele lor. Apoi Kabir a fost nevoit să repete pentru a doua oară clasa a noua – a naibii limbă engleză era imposibilă, la fel și *Iulius Caesar*! – și ceva din ființa lui s-a înăsprit ireversibil. Îi apăruse prima umbră de mustață, iar elevii mai mici, care pe vremuri îl priviseră cu admirație, îi erau acum colegi de bancă.

Între timp, tatăl lui Charlie fusese transferat la Cașmir, iar după ce primise rezultatele de la examen – care erau excelente –, Charlie se mutase la Școala Modernă din Delhi pentru ultimii doi ani din viața sa de școlar. După plecarea ironicului puști bengalez, Kabir – așezat în ultima bancă, cu mustața tot mai închisă la culoare pe zi ce trecea –

a început să-și piardă aerul de învingător, de cutezanță și de teribilism. A devenit o prezență posacă, morocănoasă, refuza să stea de vorbă cu noii colegi, încerca să-și piardă vremea tot cu foștii amici, care-și văzuseră de viața lor, era din ce în ce mai furios pe Cassius, Brutus și Antoniu și pe nonsensul pe care îl rosteau. De câte ori părintele Michael intra în clasă și începea să declame, în mintea lui Kabir apăreau imediat zeci de planuri criminale.

Curând, băiatul a căpătat un tic de care nu avea să mai scape tot restul vieții. A început să mormăie singur, din când în când; în clasă, pe terenul de sport, acasă – oriunde era, începea să declame tunător în păsărească:

— Mieee greee, daa saa… lucius ducius ciucius… vehdeam oooh pehrrichol, jurr de Caesar… mieee greee, laaai dooo… Romani, prieteni, cetățeni, meri murgi tumhari hen… ohhh Brutus ki chootus mein balkishan ka jootus… mieee greee, laaai dooo!

Tatăl și mama lui îl priveau muți de admirație, în vreme ce tinerii lui colegi i se alăturau în cor:

— Romani, prieteni, cetățeni, meri murgi tumhari hen… mieee greee, laaai dooo.

Când școala a hotărât să-l lase repetent pentru a treia oară la rând, directorul a fost cel care și-a împreunat mâinile și l-a implorat pe Ghulam să-și mute fiul la altă școală, la o școală medie hindusă, poate la Islamia Inter College.

3. *Pace*

Din multe puncte de vedere, Kabir s-a ridicat la înălțimea promisiunii numelui său secular sfânt. De-a lungul anilor, a călătorit prin ținuturile dificile ale bigotismului religios și ale luptei dintre caste, dar nu a fost atins de acestea. Deși fiul nu avea să își dea seama niciodată, tatăl său – temându-se de brațul semaforului feroviar – îi dăruise o minte lipsită de prejudecăți, însă, în același timp, îl împovărase cu demonul fricii și cu strigoiul limbii engleze. Aflat la cumpăna dintre libertate și diformitate sufletească, băiatul și-a găsit curând vocația pentru îndemânatice *chaarsobeesi,* mici furturi și înșelăciuni.

Întorcând spatele discursurilor gălăgioase ale preoților, întorcând spatele aspirațiilor plângăcioase ale tatălui său, Kabir a intrat în clasa a zecea la Islamia Inter College și aproape imediat a simțit ușurarea animalului readus, în sfârșit, în pădurea în care se născuse. Aici toată lumea vorbea hindi și toți își spuneau între ei *„chutiya”*.

Profesorii mestecau întruna *paan,* scuipând pe fereastră firicele roșiatice și uneori scuipând chiar prin colțurile încăperilor prost văruite. Cei mai

mulți dintre ei purtau cămăși uzate și sandale. Echipamentul de crichet al școlii cuprindea doar două apărătoare pentru genunchi, iar în timpul meciurilor, cei doi hatmani purtau câte una, pe piciorul stâng. Terenul de fotbal și terenul de crichet erau unul și același, iar în multe după-amiezi meciurile jucate acolo, în paralel, se încheiau cu bătăi crâncene, în timpul cărora combatanții își smulgeau unii altora hainele și își crăpau capetele. Fără a se bucura de pavăza sutanei unui preot, profesorii se făceau că nu văd. Cu alte ocazii în care interveniseră, se aleseseră cu câțiva pumni, câteva picioare și fuseseră prinși într-o ambuscadă când mergeau cu bicicletele spre casă. De fapt, răfuielile între elevi erau bine-venite – oasele rupte și diversele înjunghieri mai subțiau rândurile bătăușilor.

Kabir a adoptat imediat vulgaritatea, dar s-a ținut departe de violență. În mod neașteptat, dar plăcut, trecutul său elitist – anii petrecuți printre călugări și scârț-pârț – îi crease un avantaj. Adusese cu sine o mulțime de povești despre lumea aceea, despre cealaltă lume, iar engleza lui stâlcită era destul de rafinată în comparație cu cerințele rudimentare ale școlii de stat. El tot nu era cine știe ce inteligent, însă Charlie îl învățase arta imposturii, cum să pară mai mult decât era. În curând a ajuns în fruntea tinerilor purtători de *tamancha* – pistoale artizanale făcute din țevi tăiate, având capacitatea unui singur foc și având tot atât de multe șanse să-i arunce în aer mâna trăgătorului câte aveau să facă o gaură în dușmanul acestuia. Acești băieți, tineri laconici și mânioși, cu ochi posomorâți și o înclinație aparte spre exces, umblau în grupuri închise. Își legau basmale la încheietură, iar cei care nu erau nevoiți să-și ascundă la betelia pantalonilor pistoalele își înnodau cămășile la mijloc. Kabir simțea că aceștia erau oameni adevărați, bărbați adevărați, nu manechine de carton, cum era tatăl său, cum erau

preoții sau gașca scârț-pârț. În compania lor se simțea mai puternic decât se simțise chiar cu Charlie.

Șeful găștii principale era un tânăr îngâmfat pe care îl chema Babloo. Se zvonea că putea intra la don Sulaiman din Lucknow, despre care se zvonea, la rândul său, că era satrap al marelui Mastaan din Bombay. Din când în când, primea câte un telefon la magazinul de textile Tewariji și venea în fugă după el un băiețandru cu mesajul: „Sulaimanbhai, Sulaimanbhai". Imediat, pe figura lui Babloo apărea o expresie gravă, sărea în picioare și pornea în fugă, urmat îndeaproape de Azam și Batti. Azam, orfan, mergea întotdeauna chinuit, pentru că de la treisprezece ani ascundea un *tamancha* în prohab. Iar porecla lui Batti făcea referire la talentul său deosebit de a înfige diverse obiecte în rectul dușmanilor săi. Creioane, stilouri, degete, bile, tulpini de trestie de zahăr, sticle de Fanta, mânerul cuțitului, țeava unui *tamancha.* Ambiția sa declarată era ca, într-o bună zi, să-i bage victimei în fund o broască. „Nimic scârbos și veninos, cum ar fi un șarpe sau un gândac", obișnuia el să explice. „Doar o broscuță. Ca să văd dacă omul în care bagi o broască o să țopăie și el".

Babloo își cultiva imaginea unui revoluționar din anii 1930. Avea o mustață ca o sabie, pe care o ungea și-o învârtea în sus, avea o beretă kaki de paramilitar și o cămașă militară cu epoleți și buzunare, cumpărată de la magazinul din cantonament. Mai jos de talie, însă, arăta ca un revoluționar din anii 1960: blugi albaștri, produși local, și cizme din piele maronie cu fermoar pe gambe. Cizmele aveau ținte de fier pe talpă, ca să bocănească pe culoarele liceului. Cureaua era un lanț de bicicletă cu o închizătoare de pânză, pe care uneori îl târa pe jos când mergea. Motocicleta lui, un Yezdi negru, avea ghidonul înalt și număr de înmatriculare special: UP 0007. Pe o plăcuță de tinichea fixată sub număr era inscripționat mesajul

„Trăiește și lasă-i pe ceilalți să moară”. Toba de eșapament fusese scoasă, așa că sosirile și plecările șefilor bandei erau imposibil de ignorat.

Babloo s-a împrietenit repede cu Kabir. Îi plăcea că, în ciuda educației sale elitiste, era atât de dispus să i se supună. Gașca dobândea o aură deosebită având ca membru acest băiat de la școala misionară. Una dintre primele sarcini pe care le-a primit a fost să-și învețe tovarășii câteva cuvinte vulgare în engleză. Destul de repede după ce a bifat „fute”, „pulă”, „labagiu” și „găozar”, Kabir și-a dat seama că obscenitățile englezești erau cu totul lipsite de imaginație. În hindi, comparativ vorbind – învățase de la gașcă –, puteai compune adevărate sonete din obscenități, cum ar fi: *Gaand mein gurda hai nahin, lauda carey, salaam* (căcat pe el de frică, dar tot cu pula sculată).

În afara cunoștințelor de limba engleză, mai era respectat datorită cunoștințelor din domeniul filmelor indiene. La cererea șefului găștii, putea comenta la infinit pe marginea oricărui film și a oricărui personaj; Babloo, care își considera viața un fel de film de aventuri, era încântat.

Curând, el și Kabir au inventat un joc.

În fiecare dimineață, când se întâlneau, Babloo întreba: „Jai, sau Veeru?”

Apoi dădeau cu banul. Dacă se întâmpla să câștige Kabir, Babloo era în ziua aceea Veeru – trăncănea întruna și făcea pe clovnul. Dacă Babloo câștiga, atunci în ziua aceea liderul găștii avea să fie Jai – sardonic, posomorât, adresându-se tuturor monosilabic și lapidar.

Cu toate că la liceu era mare *khalifa,* Babloo repetase suficienți ani cât să i se ducă buhul și în lumea universitară. În timpul alegerilor pentru consiliul studențesc, câte una dintre tabere îi solicita serviciile – pentru mobilizare, monitorizare, supravegherea cabinelor și păstrarea unui anume echilibru al fricii. Treburi de gorilă, în mare parte, dar, cu înclinația sa spre gesturi

revoltătoare, cu nevoia lui de a-și mulțumi mentorul, Kabir i-a dat găștii rapid o notă artistică, rebelă.

Furatul din magazine – la care se mai dedase ocazional în trecut – devenise acum o chestiune zilnică. Trecea în fiecare zi prin câteva magazine și își prezenta prada la curtea lui Babloo. Era cât se poate de variată. Papetărie, șosete, batiste, borcane de dulceață, sticle de sos, băutură, țigări, migdale, caju, linguri, furculițe, cuțite, tigăi. O dată s-a întors cu un blender Racold, pe care l-au pus în funcțiune în sala de clasă ca să prepare shake-uri cu banane. Altă dată și-a făcut apariția împingând o tonetă de *gola*[60] – după ce trimisese vânzătorul la secția de poliție, în baza unei convocări inventate de el – și a început să răzuiască gheața și să servească nesfârșite combinații de siropuri, până când tuturor băieților din gașcă le-au înghețat limbile și n-au mai putut vorbi.

Babloo era încântat de atâta îndrăzneală și de surprizele nenumărate. Iar bunătățile erau, desigur, mai mult decât bine-venite. Gașca lui avea doisprezece membri, iar el se ocupa serios de bunăstarea acestora. Acum se părea că tipul cel nou, Kabir, aducea în fiecare zi câte un bonus pentru toată lumea. Orice pradă primită mură-n gură însemna o datorie pe care șeful găștii o putea invoca oricând. Dorindu-și întruna să fie lăudat și apreciat, Kabir a ajuns curând să fure scutere și motociclete. În fiecare zi sosea călare pe câte una nouă, iar membrii găștii se urcau pe rând și se plimbau până goleau rezervorul. Uneori șterpelea câte două, trei motociclete pe zi, folosindu-se de legătura de chei de încercare, tot mai voluminoasă, pe care o strânsese. Nu era niciodată târât la poliție, fiindcă proprietarii erau ușurați când își recuperau vehiculele.

Cu timpul, a devenit atât de priceput, încât putea să fure un scuter în timp ce proprietarul dădea o fugă rapidă până la un magazin; ba chiar a furat

odată unul în timp ce proprietarul se dusese un pic mai departe, pe marginea drumului, ca să se pișe. Giumbușlucurile astea îi amuzau la culme pe băieții din gașcă, iar adeseori se urcau câte trei pe un scuter, gonind așa prin bazare, strigând și pocnind din mers fundurile celor pe lângă care treceau. Odată au intrat cu o Lambretta albastră străveche în mijlocul camerei de gardă a spitalului guvernului și i-au dat-o doctorului care era acolo, rugându-l să-i salveze plămânii negri năpădiți de cancer. La plecare, au furat scuterul dichisit al medicului, un Chetak verde.

*

La alegerile universitare din anul acela, Kabir a fost desemnat șeful intendenței și îndeplinea funcția de om de încredere pentru gașcă și pentru candidatura lui Raghuraj Singh din partea Frontului Studenților Independenți. În loc să fure din propriul oraș, Kabir, cu o mișcare demnă de un maestru, a condus expedițiile spre Shahjahanpur, Rampur, Haldwani, Moradabad, aducând din fiecare cel puțin câte un vehicul. Curând, a pus la dispoziția campaniei o flotă de opt scutere și trei motociclete, toate proaspăt vopsite și cu plăcuțe de înmatriculare noi. Babloo nu mai putea de încântare și a fost, la rândul lui, numit de Raghuraj Singh noul om de încredere al F.S.I.

F.S.I. a câștigat în anul acela toate cele patru locuri din consiliul universității, iar victoria lui Raghuraj a fost sărbătorită printr-o procesiune pe motociclete furate. Raghuraj i-a dăruit lui Babloo un superb revolver .32-Webley & Scott cu douăsprezece gloanțe. La rândul său, Babloo i-a dăruit lui Kabir *tamancha*-ul lui cu o mulțime de cartușe. Kabir nu a fost din cale-afară de încântat. Fiul lui Ghulam nu reușise încă să scape de spaima care-i marcase copilăria.

În gașcă se ținuse mereu departe de instrumentele de inducere a terorii, se limitase la *chaarsobeesi,* la hoție și la înșelăciune. Niciodată

– până în clipa în care Babloo îi dăduse pe mână propriul *tamancha* –, niciodată nu ceruse și nu avusese de-a face cu pistoalele și cu pumnalele pe care ceilalți membri ai găștii le aveau în permanență ascunse pe sub haine. Era un arsenal destul de interesant, pe care îl cărau peste tot cu ei. Sanju avea un cuțit *kukri* nepalez; Raja, un briceag *rampuri*; Amresh avea mereu un box, trei ținte de fier prinse de o bucată de piele pe care o ținea mereu învârtită în jurul pumnului; Datun avea o lamă de oțel cusută în vârful ghetelor, pe care o putea scoate la iveală într-o clipită – cu un șut bine balansat, făcea o gaură frumoasă în carnea adversarului; Aziz avea o secure cu mâner scurt, de doar cincizeci de centimetri, ascunsă bine în haina din piele maronie pe care o purta întotdeauna, chiar și pe căldurile mari din timpul verii; iar Santokh, religios nevoie mare, purta în văzul tuturor un *kirpan* lung, cu mânerul gravat, prins la cureaua de la brâu.

Însă Pandit era cel care avea cea mai impresionantă armă, un minunat Luger, cu trăgaciul înclinat și cu butoiul subțire, elegant. Avea încărcător cu gloanțe de nouă milimetri, însă Pandit nu avea decât două. Arma era o moștenire de familie, fusese adusă acasă de bunicul său, care luptase împotriva naziștilor în Africa de Nord, în al Doilea Război Mondial. Ultima oară când se trăsese cu el fusese în 1955 – trei focuri în aer –, când se însurare tatăl lui Pandit. Pandit ținea cele două gloanțe bine protejate într-un săculeț de polietilenă, în buzunar. Din când în când se prefăcea că trage cu Lugerul imitându-i pocnetul din gură – uneori un singur poc hotărât, alteori niște rafale neverosimile de mitralieră, dâg-dâg-dâg!

Adevărul era că nu aveau loc prea multe conflicte armate și arsenalul era rareori folosit. Însă erau multe poze și figuri, iar de cele mai multe ori acesta era suficient pentru a înăbuși

scandalul. De cele câteva ori când se apelase la violență – cu energie isterică, înjurături urlate și cuțite și pumni în toate direcțiile Kabir se retrăsese imediat, refuzând să participe. Nu suporta durerea fizică, nu putea nici măcar să vadă piele tăiată, oase rupte și sânge gâlgâind. De câte ori izbucnea o bătaie, simțea că i se-nmuiau picioarele. Uneori avea nevoie de ore întregi ca să-și revină, să poată vorbi și să se poată comporta normal. Nu-i înțelegea deloc pe Sanju, Aziz sau Datun, care se repezeau la luptă cu niște urlete care-ți înghețau sângele în vine, lovind și fiind loviți, tăind și fiind tăiați – și privind toate acestea cu calm și fără teamă. Mai târziu, chiar când le supurau propriile răni, se amuzau liniștiți, povestind cum nu știu cine schelălăise groaznic când Datun își înfipsese degetul de fier în testiculele lui.

Gașca era batjocoritor de înțelegătoare în legătură cu reținerile lui.

— Te înțelegem, părinte Kabir. N-ai cum să lovești sau să înjunghii în engleză – asta poți face doar în hindi. Engleza e pentru chestii mai rafinate, ca jafurile și înșelăciunile.

Kabir încercase de câteva ori să abordeze subiectul violenței în conversațiile cu Babloo, dar se trezise expediat rapid.

— Părinte, adu-ți aminte, te rog, că Gandhiji a fost împușcat! Cu un *tamancha* ca ăsta! Așa cum vacile mănâncă iarbă, oamenii se atacă între ei. Poți să mănânci iarba sau să te mănânce alții ca pe iarbă! Ia spune-mi, ce preferi?

Așadar, Kabir a luat *tamancha*-ul cu degete tremurătoare, l-a înfășurat într-un ziar și l-a așezat într-o valiză veche de carton, plină cu afișe vechi de film, iar apoi a pus valiza pe șifonier. Gloanțele le-a depozitat într-o pereche veche de șosete groase kaki, pe care le-a îndesat sub grămada de haine vechi de lână din dulap. Era foarte mic riscul ca părinții să le găsească vreodată, pentru că îi

avertiza în mod agresiv să nu-și bage nasul în lucrurile lui.

Șase luni mai târziu, poliția le-a găsit și, în timp ce Ghulam și soția lui plângeau și se văitau, i-a pus fiului lor cătușele și l-a luat pe sus la secție.

*

S-a întâmplat așa cum se întâmplă mereu lucrurile de genul ăsta. De la un fir tras s-a destrămat întreaga țesătură. În timp ce făcea curte unei fete punjabi, frumoasa și senzuala Rekha, înzestrată cu pulpe ca de iapă – fără vorbe, bineînțeles, și de la distanță –, Aziz a rupt maxilarul unui tânăr chipeș care era în primul an de facultate (la engleză), pe care l-a văzut trei zile la rând plimbându-se cu ea. Astfel stând lucrurile, Aziz a folosit capătul bont al toporului său cu mâner scurt. Aziz nu știa asta, dar pe băiat îl chema Jaiwant și tatăl lui era Aakrosh Singh, noul comisar al poliției din bărăganul Terai.

Aziz a fost săltat înainte de căderea serii, a fost dus în camera din spate a secției, a fost aruncat cu fața în jos pe podea, haina de piele i-a fost trasă peste cap în timp ce brațele lui încă se aflau în mâneci și a fost bătut cu conștiinciozitate, de la glezne până la gât, cu propriul topor. Nu i-a fost rupt niciun os, doar ligamentele și tendoanele i-au fost întinse. În timp ce doctorii reparau figura frumoasă a lui Jaiwant la spitalul de stat și mama lui bocea în sala de așteptare VIP, sfincterul lui Aziz a fost testat cu mânerul propriului topor, iar peste mușchii săi zdrobiți a fost trecut un pisălog, ca să se constate și noteze diferitele stadii ale durerii.

Înainte ca Aziz să-i rupă falca, tânărul Jaiwant, cu genele sale lungi și frumoase, lansase un strigăt de avertizare:

— Ai grijă, nenorocitule, poate nu știi cine e tata!

La care Aziz îi răspunsese:

— Foarte bine, nenorocitule, pe mine mă cheamă Aziz! Aziz Kulhadiwala{61}! Și pe tata îl cheamă Babloo! Babloo Luger Negru! Și pula lui e mai mare decât piciorul tău! Și-o s-o înfigă pe toată în tine până o să-ți facă găoaza așa mare, că o să poată să treacă cu scuterele prin ea! În orașul ăsta, dacă te iei de noi, te iei de dracu' și de ta-său lu' dracu'!

Acum, șeful poliției învârtea mânerul în anusul lui Aziz și-l întreba:

— E mai groasă de-atât, o, mare Kulhadiwala? Poate că e mai groasă? Sau o preferi pe-a lui tac-tu, marele Babloo Luger Negru?

Lui Aziz îi era imposibil să răspundă. Avea nevoie de fiecare picătură de energie ca să facă față durerii de nedescris. Mai mult de zece centimetri din coada toporului erau acum îngropați în fundul lui Aziz, ca un steag înfipt pe un munte, drept în sus, iar lama toporului reflecta lumina gălbuie a becului fără abajur.

Șeful poliției a zis:

— Ia veniți aici, mocăiții naibii, și salutați steagul lui Babloo Luger Negru!

Și a învârtit ceremonios toporul. Aziz abia dacă a schimbat tonul scâncetelor.

Nu după multă vreme a fost adus Babloo. Flamura de metal era încă ridicată. Șeful bandei, recalcitrant, agitat, care tocmai se răstea la polițiști, l-a văzut pe Aziz întins pe podea și i s-au înmuiat picioarele. Să fie implicat într-o luptă, chiar și pe picior de inegalitate, cu o altă bandă nu ar fi fost o perspectivă îngrijorătoare. Dar confruntarea cu polițiștii într-o secție de poliție era pur și simplu lipsită de orice speranță; nu avea să răsune niciodată salvatoarea bătaie în ușă.

Anusul lui Babloo a fost explorat mai întâi cu țeava scurtă a pistolului său Webley & Scott, iar mai târziu, când îl aduseseră pe Pandit, cu țeava subțire și lungă a Lugerului din al Doilea Război Mondial. Îi plimbaseră deja un buștean peste spate

și picioare, ca și cum ar fi fost niște cocă de plăcintă. Nu îi rupseseră niciun os, dar îi zdrobiseră toți mușchii. Polițiștii stăteau la rând ca să apese pe trăgaciul Lugerului. Unul dintre ei a exclamat:

— Gata, nu mai trageți! Cred că gloanțele se pierd în rahatul din el! Al dracu' de șef Babloo! Luger Negru! Are mai mult rahat decât bivolul meu!

Celălalt polițist a adăugat:

— Să încercăm cu 303? îi aruncăm curu' până-n Kabul! Pe urmă poate să fie Babloo Kaala Kabuliwallah.

În noaptea aceea au adus aproape toată banda. Fiul lui Aakrosh Singh era tot în operație. Multe anusuri aveau să fie încercate până să iasă el de sub anestezie. Kabir a fost ultimul pe care l-au adus și a început să plângă și să implore milă în clipa în care și-a văzut prietenii pe jos, fiecare cu câte un steag înfipt în fund. Niciodată, a început el să se jelească, niciodată nu ridicase mâna asupra unui om. Niciodată. Polițistul gras care se ocupase de cea mai mare parte din explorare în seara aceea a rotit în mână *tamancha* și l-a întrebat:

— Și cu ăsta ce faci? Împuști furnici?

A plâns ca un copil când i-au dat jos pantalonii. Pe urmă, polițistul cel gras i-a ridicat scula cu vârful pistolului și toți cei patru polițiști – cu șepcile scoase, curelele desfăcute, cu cămășile descheiate și cu pantofii desfăcuți la șireturi – s-au uitat unul la altul.

Unul dintre aceștia, clătinând trist din cap, a zis:

— Fără capișon… Fără capișon… Foarte periculos…

Polițistul cel gras l-a întrebat încetișor:

— Cum te cheamă, băiete?

Fiul lui Ghulam și-a bălmăjit numele.

— Kabir Musalman, le-a spus încet celorlalți, ca o explicație. Kabir Musalman.

Negriciosul subinspector adjunct, stând pe singurul scaun de lemn aflat în încăpere, a rostit sonor:

— *Kabira baitha paed pe apna lund latkaye, jisko jitna chahiye kaat kaat le jaye…*

Polițistul cel gras și-a scos pantofii de piele și i-a pus în mâini, ca pe niște mănuși. Subinspectorul adjunct a repetat încet cântecelul obscen despre cum stătea Kabir în copac, fluturându-și falusul, îndemnându-și adepții să taie și să ia cât le trebuia. În clipa aceea, polițistul cel gras a prins penisul lui Kabir între mănușile lui de piele și a început să-l maseze. La început o făcea cu mare blândețe, dar nisipul de pe tălpi a început imediat să taie în carne. Kabir plângea ca un copil, în hohote, cu smiorcăieli și rugăminți de a fi iertat. Gura și nasul îi erau pline de muci și respira greu. Subinspectorul adjunct, tolănit pe scaun, își descheiase pantalonii și-și ridicase cămașa kaki ca să-și frece burta păroasă, i-a spus:

— Acum repetă după mine, băiete: *Kabira baitha…*

Când Kabir nu a reușit să articuleze cuvintele, din cauza invaziei de muci și de hohote de plâns, polițistul cel gras și-a frecat mănușile de piele și mai tare. În agonie, Kabir a țipat și a început să mormăie cântecelul batjocoritor pe care îl știa cam de când avea zece ani.

Când noaptea a luat sfârșit, zăcea întins pe podea, având proaspăt înfipt propriul steag, *tamancha*-ul negru pe care Babloo i-l oferise cadou, dar pe care el nu-l folosise niciodată. Sub el se afla o bucățică de carne zdrobită – a cărei goliciune elocventă încercase tatăl său pe vremuri să o ascundă printr-un fals certificat medical. Pentru tot restul vieții sale, bucățica aceea de carne nu avea să-i mai fie de folos decât la făcut pipi.

*

Până la finalul zilei următoare, mentorii lui Babloo reușiseră să tragă destule sfori în Lucknow

încât să oprească ceremoniile de arborare a steagurilor. Dar nu se putea face nimic în legătură cu recturile întinse și cu mușchii agresați. Regula jocului poliției era să te ocupi pe parcurs de tot ce se întâmpla, pe măsură ce evenimentele aveau loc. Puteai să încerci să obții un avantaj la începerea jocului următor; însă acesta luase sfârșit. Dacă ai fi încercat să redeschizi meciul deja încheiat, nu ai fi făcut decât să te asiguri că, data următoare când aveau să pună mâna pe tine, nu te-ar mai fi lăsat în stare să protestezi.

Până să ajungă băieții în fața judecătorului, datele cazului se metamorfozaseră complet. Cu excepția a doi dintre ei, au fost acuzați doar de huliganism, s-au emis avertismente, li s-a ordonat să plătească amenzi și au fost lăsați să plece. Tribunalul pe cale de a se prăbuși, ale cărui ziduri erau străbătute de rădăcinile unui uriaș smochin și în ale cărui ventilatoare imense își făcuseră cuib tot felul de păsări, era înțesat de studenți de la universitate, printre care se număra și Raghuraj – întruchiparea patriarhului îngrijorat. Când judecătorul firav, cu un măr al lui Adam agitat, a mormăit exonerarea, Raghuraj și banda lui și-au ridicat pumnii a triumf. Mărul lui Adam îi privea cu ochi rugători.

Doar doi băieți au fost acuzați de încălcarea Legii Armelor și dați pe mâna justiției. Primul a fost Aziz Kulhadiwala, îmbrăcat din nou cu geaca de piele, cu fața lui strălucitoare și fără cusur, dar cu fiecare mușchi din corp rupt și cu rectul larg ca o țeavă de eșapament. Al doilea era Kabir M. – Musalman –, a cărui teamă de durere, atât a sa, cât și a tatălui său, nu îl scăpase de suferință. În noaptea aceea, când strigase, implorase, gemuse, el invocase nu numai numele lui Allah – dreptul său din naștere –, dar și pe Iisus Hristos – drept pe care și-l câștigase la școală – și pe Domnul Krishna – dreptul lui național. Însă panteonul secular nu era interesat de băieței care nu se pot hotărî care le

este credința transcendentală. Faptul acesta – că nu era sub oblăduirea niciunui dumnezeu – a fost recunoscut la tribunal a doua zi, când cei doi băieți au fost condamnați: cel care rupsese maxilarul victimei și cel care încerca să fugă de dumnezeul lui.

Ghulam – omul care pusese în mișcare această tragedie, care își imaginase că Dumnezeu avea o viziune largă asupra egalității zeităților supreme –, Ghulam, fricos ca întotdeauna, s-a ascuns în spatele avocatului său de vârsta a doua, care șuiera când respira și împroșca *paan* când vorbea. Legea Armelor! Pistoale! Gloanțe! Ghulam abia putea cuprinde cu gândul lucrurile astea. Își crescuse fiul în așa fel încât să-i fie teamă de apa fierbinte și de oasele de pește. Fusese educat de preoții maiestuoși, cu Iisus pe Cruce, în eleganta engleză, cu ore de știința moralei – fusese pregătit pentru rafinamentul lumii modeme. Pentru ca asta să fie posibil, Ghulam și-a învelit scula în cauciuc gros ca o pelerină de ploaie, lăsând pântecul soției lui neroditor ca deșerturile din Rajasthan. Judecătorul ăsta – care nici măcar nu asculta argumentele complexe ale lui Rizvisahib, ci vorbea cu un funcționar care intrase pe ușa din spate –, știa judecătorul toate astea? Îi cunoștea el pe părintele Conrad, părintele Michael și părintele Andrews? Știa el că, în aproape treizeci de ani, Ghulam nu își însușise nici măcar un ban din casa cinematografului? Nici chiar atunci când știa că alții o făceau?

În timp ce avocatul împroșca în continuare *paan,* judecătorul i-a trimis pe cei doi băieți la închisoare. Lipit de peretele cel mai îndepărtat, în rând cu ceilalți șase băieți – se sprijineau unii de alții și gemeau de durere –, Kabir nici măcar nu l-a privit pe Ghulam în ochi. Îl vedea pe tatăl său încă implorând un loc călduț în lume, căutând încă un soi de confirmare pe care nu avea să i-o ofere nimeni niciodată.

*

Kabir s-a dus la închisoare ca o căprioară care fuge de ororile pădurii în care este vânată și se refugiază în ascunziș. După evenimentele din camera din spate a secției de poliție, după frecția cu pantofii de piele și ceremonia de arborare a steagului, aici era o adevărată oază de pace și de comportament inofensiv. Curtea închisorii era mare, iar pe toată întinderea ei nu era nici măcar un fir de iarbă. Sufletul său era un arbore de bumbac imens, cu multe brațe și multe degete care se întindeau în toate direcțiile. Folosind o rindea de tâmplar, deținuții neteziseră suprafața țepoasă a arborelui ca să se poată sprijini de trunchiul său. În perioada aceea era plin de flori stacojii, iar Kabir se mira că nu mai observase până atunci un copac atât de frumos. Lângă el, doar pe jumătate de înalt, se afla un neem cu frunze verzi.

Sub acești doi copaci își petreceau timpul deținuții – ședeau sub ei, dormeau, desenau jocuri în praf, jucau Lakad, în care nu te puteau prinde dacă găseai un obiect de lemn pe care să-l atingi. Cel mai bun aliat în jocul acesta era Ektara, bătrânul care sub genunchiul stâng n-avea decât un ciot de lemn. Se întâmpla ca, în vâltoarea jocului, să ajungă și câte zece oameni să stea agățați de ciotul lui.

Lângă zidul înalt de jumătate de metru se aflau băile comune: trei pompe de apă, înșirate una lângă alta, ca o gardă gata să dea onorul. Toți se periau, se spălau și se îmbăiau aici. Era un loc al altruismului – dacă tu te aflai sub pompă, se găsea mereu cineva care să apese mânerul și să-ți ofere, astfel, apă, iar dacă tu vedeai pe cineva sub pompă, te ocupai bucuros de apăsarea manetei. Lui Kabir îi plăceau mult băile reci în aer liber, camaraderia din jurul copacilor, lipsa totală a pretențiilor.

Contrar a ceea ce-și imaginase el, nimeni nu părea din cale afară de frustrat, înfuriat sau dărâmat de faptul că era închis între zidurilor

înalte. De fapt, cei mai mulți dintre deținuți păreau evoluați din punct de vedere spiritual, aveau un calm filosofic. Erau câțiva ca Mootie Baba – el își bea propria urină –, care țineau discursuri religioase mângâietoare, presărate cu incantații sonore, pe care veneau și gardienii și paznicii să le asculte. Aziz și Kabir veniseră fierbând de furie, și imediat simțiseră cum sângele începea să curgă mai încet în ei. Toți trăiau în înțelepciune. Exista doar ziua de azi, fiecare zi în parte, și o trăiai pur și simplu.

Erau treziți înainte de a se crăpa de ziuă de zăngănitul unei farfurii de metal și, după spălarea ritualică, ieșeau în curte, unde făceau exerciții fizice simple până la ora șase. Micul dejun consta într-o cană mare de metal plină cu ceai fierbinte și *paratha*[62] groase și sărate, două de persoană; la prânz și la cină primeau un *dal* subțire cu bucăți prăfuite de pâine și, din când în când, câte o legumă. Seara primeau ceai și uneori un biscuit tare sau un *laddu*[63] congelat. Cei mai conștiincioși mergeau seara la pompe pentru a doua oară și își cântau curățenia cât îi țineau plămânii, în imnuri sau versuri din filme.

În timpul zilei, deținuții se împărțeau în grupuri în magaziile din capătul de vest al curții ca să-și câștige traiul. Opțiunile variau de la croitorie, țesutul covoarelor, fierărie, tâmplărie, capitonarea mobilei, până la realizarea de împletituri din bambus. Nu existau maeștri sau profesori. Poate că pe vremuri existaseră, dar acum rămăseseră doar deținuții cu cea mai mare vechime, care își împărtășeau cunoștințele.

Kabir a încercat despicatul și împletitul bambusului, dar nu a suportat tăieturile nesfârșite, așchiile care îi intrau sub unghii, și în scurtă vreme a trecut la tâmplărie. Aceasta presupunea meșterirea unor rudimentare scaune și mese, paturi și rafturi. La început, Kabir era încântat să lucreze la rindea și să vadă straturile subțiri de lemn

zburând, lăsând în urmă pielea neașteptat de tânără și de strălucitoare a lemnului, după ce înlătura stratul bătrân și murdar. Dar curând a descoperit – în fond, prin vine îi curgea sângele străbunilor să-i artizani, bărbații care se ocupau cu *zari-zardozi* – că avea un adevărat dar pentru modelarea lemnului moale de mango în animale de jucărie. A devenit repede o dependență, iar pentru tot restul vieții avea să poarte în buzunar un cuțit și o bucată de lemn moale, meșterind mici figurine pe care le dăruia oricui le-ar fi acceptat.

Piesa lui forte avea să devină *chooza* – puiul de găină –, pe care îl putea tăia și modela în mai puțin de douăzeci de minute, curba moale a pântecului și a capului, cioculețul delicat, iar pentru ochi, două crestături perfect rotunde cu vârful cuțitului.

După bestiile din secția de poliție, gardienii de aici erau adevărați sfinți. Atitudinea lor se datora, probabil, temperamentului gardianului-șef, Tiwarisahib, care avea înjur de cincizeci și cinci de ani, mergea cu un ușor șchiopătat și avea o mustață grizonantă și ochelari atât de groși, încât ochii păreau să-i înoate în spatele lentilelor. Purta întotdeauna la gât o *gamchha* albă cu maroniu, pe care o folosea ca să se șteargă la gură după fiecare propoziție. Lui Tiwarisahib îi plăcea să spună: „În lume există doar două tipuri de oameni, gardienii și doctorii, care știu adevărul: că cei mai mulți dintre oameni sunt pedepsiți fără a fi vinovați”.

La sosirea celor doi băieți, el s-a uitat la actele lui Kabir și a spus:

— La ce școală bună ai mers tu, dragul meu! Călugării sunt oameni cumsecade, însă acum intri în cea mai mare facultate din lume. Fii atent la tot, fiule, și vei pleca de aici cu o înțelepciune pe care nu o poți căpăta în altă parte.

În barăci, instalarea în siguranță a celor doi a fost ușurată de faptul că banda lui Babloo – ca și mentorii lui din Lucknow și Bombay – avea o anumită reputație. Cei patruzeci și doi de ocupanți

ai secției 3 le-au făcut loc din plin, iar barosanul locului, Bhediya Boss – mușcase jugulara unui funcționar al primăriei în timpul unei dispute –, a transmis mesajul necesar așezându-i lângă el la masă și împărțind cu ei țigara sa fără filtru.

Într-o noapte, o săptămână mai târziu, secția a primit niște tărie de țară – pentru munca de spălători de vase pe care prizonierii o prestaseră la nunta fiicei gardianului-șef. Kabir a dat pe gât băutura și s-a transformat în preot.

— Mieee greee, daa saa… lucius ducius ciucius… vehdeam oooh pehrrichol, jurr de Caesar… mieee greee, laaai dooo… Romani, prieteni, cetățeni, meri murgi tumhari hen… ohhh Brutus ki chootus mein balkishan ka jootus… mieee greee, laaai dooo!

Mulți ani după aceea, în închisoarea orașului, pușcăriașii care voiau să savureze un moment de grandoare anglicizată porneau țanțoși și declamau:

— Mieee greee, laaai dooo… lucius ducius ciucius…

*

Când a ieșit pe cauțiune, Kabir reușise deja să înțeleagă rolul pe care îl jucaseră în destinul său inițială M și bucățica de piele care îi lipsea. În mintea kaki a polițiștilor, atracția lui Aziz față de senzuala Rekha devenise un gest de agresiune religioasă. În timp ce Aziz perora furios în fiecare zi, jurând răzbunări religioase și romantice – și, în același timp, blestemându-i pe Babloo și pe camarazii săi pentru trădare –, Kabir trecea liniștit de la o zi la alta, își modela micuța menajerie de lemn și chiar începuse să-i învețe noțiuni simple de engleză pe unii dintre deținuți.

Era o satisfacție stranie – momentul în care cineva înțelegea, în sfârșit, un cuvânt și începea să-l silabisească încet: „muncă” – *kaam,* „furie” – *krodh;* „pace” – *shanti;* „cunoaștere” – *gyan;* „echilibru” – *santulan;* „nebun” – *paagal;* „speranță” – *aasha,* „lege” – *kanoon,* „putere” –

shakti, „greu” – *mushkil;* „iubire” – *pyaar,* „trist” – *dukhi;* „hoț” – *chor,* „viol” – *balaatkar;* „dreptate” – *nyaya;* „soartă” – *kismat;* „karma” – *karma.* Elevii lui, dintre care mulți erau analfabeți și alții erau repetenți ai școlilor de stat și de la țară – închiși acum pentru infracțiuni care variau de la furtul de găini până la atac și lovire –, îl priveau pe Kabir cu o admirație profundă. Iar el se trezea în fiecare dimineață dorindu-și cu nerăbdare să vadă acea privire în ochii lor.

Calmul acesta avea ceva de-a face și cu scăderea dorinței, în cursul lunilor, rănile de la masajul cu pantofi se vindecaseră încet, dar se părea că nervii fuseseră afectați iremediabil. Kabir știa că dorințele lui erau acum doar o bucată de carne moartă, că promisiunea eternității îi fusese răpită pentru totdeauna. Cei care se obișnuiesc să doarmă sub cerul liber curând nu mai visează să aibă un acoperiș deasupra capului. Bărbatul care nu mai putea cunoaște eternitatea își găsise alinare în predicile bombastice ale lui Baba Mootie, de care devenise dependent apoi. De două ori pe săptămână, bărbosul băutor de urină – își folosea cana de metal pentru asta – citea din cântecul divin. O făcea stând sub înaltul arbore de bumbac, picior peste picior pe o stinghie joasă, iar deținuții și gardienii ședeau pe jos în fața lui, în timp ce seara se lăsa.

Cu cele mai puternice armate ale lumii față în față, cu zeci de mii de arcuri întinse la maximum și cu sute de mii de săbii pregătite să lovească, cu buzdugane care reflectau lumina soarelui și o pădure de sulițe care sfâșiau cerul, cu un milion de oameni și de animale îndârjiți și gata să dezlănțuie măcelul, Kabir auzea vorbele zeului albastru care n-avea nicio armă. Îi spunea lui Arjuna cel fără de seamăn, căruia mărețul Gandiva îi atârna la degetul mic: „Cel care nu îi rănește pe ceilalți și care nu este rănit de ceilalți, care este eliberat de sub sclavia plăcerii, a nemulțumirii, a fricii și a

îngrijorării îmi este drag. Lipsit de dorință, pur, voluntar, neutru, fără durere și renunțând la orice profit – un asemenea credincios îmi este drag. Cel care nu cunoaște încântare și nici ură. Cel care nu suferă și nici nu jinduiește. Cel care a renunțat la tot ce e bun și rău, un asemenea credincios îmi este drag. Același cu un prieten și cu un dușman, același în respect și în ocară, în frig și în căldură, în fericire și în nefericire, lipsit de orice atașament […] Neclintit în fața criticilor și a laudelor, reținut la vorbă, mulțumit cu orice primește, fără cămin și stăpânit în gânduri, un asemenea om credincios îmi este drag".

Kabir M. se privea pe sine – între zidurile înalte ale închisorii, eliberat de plăcere, dezamăgire, teamă și îngrijorare – și știa că așa era. În sinea lui, simțea că devenea treptat ca Baba Mootie, o ființă desăvârșită.

Curând, de fapt, a devenit nesigur în legătură cu ce avea să facă în lumea largă de afară. Acum, de fiecare dată când Ghulam venea să-l vadă și îl asigura că avea să-l elibereze de la o zi la alta, Kabir îl înjura și îi spunea să-l lase în pace. De fiecare dată, tatăl său confunda această atitudine cu enervarea și începea să plângă și să bolborosească, promițând să facă eforturi și mai mari.

Până a reușit Ghulam să plătească cele cinci sute de rupii care transformau *tamancha* într-un pistol cu apă, trecuse mai bine de un an. Nimeni din bandă nu se afla în aglomerata sală de judecată când judecătorul i-a semnat, în cele din urmă, actele, iar Kabir a ieșit din tribunal ca un pușcăriaș eliberat, și nu ca un erou nedreptățit.

*

Nu i-a vorbit mamei sale când a ajuns acasă și nici nu a mers nicăieri în primele două luni – își petrecea cea mai mare parte a timpului întins în patul din camera sa, cu ochii-n tavan. Adeseori se trezea că începe să plângă, să jelească îndurerat – așa cum nu făcuse niciodată când fusese în

închisoare – și, în timp ce lacrimile i se rostogoleau pe față și îi udau perna, știa că nu pentru sine era îndurerat, ci pentru suferințele fără nume ale universului.

Disperat, fricosul Ghulam – creatorul inițialei M, cel care dorise un viitor modem și ieșit din comun pentru fiul său – s-a dus la călugări după ajutor. Le-a cerat sfatul, precum și adresele unor foști colegi de clasă, care ar fi putut da o mână de ajutor. Dar nu mai avea ce să caute pe coridoarele acelea îmbibate cu imnuri, unde cu optsprezece ani în urmă făcuse plecăciuni și se milogise pentru a schimba viața unicului său fiu. Călugării erau deja împovărați de numeroase suflete pe care trebuiau să le salveze, iar colegii fiului său fie se mutaseră în orașe mari, ca Lucknow, Allahabad, Delhi sau Pune, pentru a merge la facultate, fie fuseseră inițiați în viața de oameni mari a afacerilor de familie, în fabrici, magazine, hoteluri și companii petroliere. Sigur că și-l aminteau pe Muthal, care dispăruse sub sutana părintelui. Era tragic că trăia zile atât de grele. Sigur că aveau să încerce să-l ajute. Și asta era tot. Generație după generație învață că egalitatea dintr-o sală de clasă e o iluzie. Treci prin cel mai mare malaxor educațional, iar când ieși pe partea cealaltă, singurele lucruri rămase intacte vor fi clasa, casta, religia și averea.

Kabir, fără bani și fără engleză, fără religie și fără clan, stătea pe jumătate gol întins în pat, privind tavanul care se decojea și ventilatorul care scârțâia ușor. Uneori, cu micul lui briceag, modela un *chooza,* lăsând așchiile de lemn să i se lipească de piele și să-i năpădească patul. Părinții îi aduceau de mâncare și de băut și luau puii de găină, aliniindu-i pe polița din sufragerie ca pe niște copilași pregătiți să pornească spre grădiniță.

*

Într-o bună zi, părinții i-au făcut bagajul și l-au dus la Moradabad, așezându-se de o parte și de alta a lui în autobuz. De câteva zeci de ani, frații

mamei sale conduceau o afacere bună cu alămuri și, așa cum face orice rudă îngrijorată, erau gata să-l găzduiască pe nepotul risipitor. Având în vedere educația sa la școala misionară, a primit o slujbă în care avea de-a face cu publicul, ocupându-se de clienții care cumpărau angro și care veneau din Delhi, Bombay și uneori chiar de peste hotare pentru a comanda carafe, scrumiere, vaze, candelabre, păuni, elefanți, cămile, Nataraja[64] dansatori, Buda cu urechi lungi, măști tribale și chiar bivoli grași și strălucitori de aur. „Alămurile Noorjehan. Mai bune și mai strălucitoare nu există. Un furnizor pentru India și pentru lumea întreagă”.

Aproape imediat, nepotul s-a dovedit o dezamăgire, chinuindu-se să converseze în engleză, prost informat în legătură cu marfa, dezinteresat de a încheia o afacere prin depunerea unui efort suplimentar. Prima oară când a intrat în birou un alb, l-au trecut toate transpirațiile, devenind temător, ca atunci când răsuna clopoțelul care vestea începutul orei de engleză.

După o lună, Syedmamu l-a mutat în biroul din spate, însărcinându-l cu pregătirea cataloagelor și a prezentărilor pentru vânzare, dar și cu menținerea inventarului. Kabir nu era talentat la niciunul dintre lucrurile acestea și, din cauza indiferenței sale, a stârnit curând disprețul angajaților cu vechime, care construiseră afacerea prin muncă grea de-a lungul anilor.

— Mai bine se făcea tâmplar sau crescător de păsări, i-a spus bătrânul contabil lui Syedmamu, deschizând palma în care ținea un pui de lemn, unul dintre numeroasele figurine cu ciocul deschis care împânzeau biroul la care ședea Kabir.

Syedmamu i-a răspuns:

— E vina lui ta-său. E un suflet pierdut – nu-l cunoaște pe Dumnezeu, iar oamenii l-au trădat. Are nevoie de compasiunea noastră.

Unchiul a observat repede că băiatul nu știa mai nimic despre măreția religiei în care se născuse. Nu știa unde să se uite sau cum să îngenuncheze când răsuna *azaan*-ul peste acoperișuri. Nici nu încerca să-i imite pe cei din jur. Rămânea pe scaun uitându-se în gol, în vreme ce toți ceilalți cădeau la podea. În mod cu totul uimitor, nu știa nici măcar o *kalma* din Cartea Sfântă și se părea că nu ținuse nicio zi de post în viața lui.

Mișcat de întunericul în care fusese părăsit nepotul său, Syedmamu a apelat la bătrânul imam care pe vremuri făcuse meditații cu fiii săi. Dinții imamului erau negri de la tutun, iar gura îi era roșie de la *paan.* Venea din vechiul oraș, îmbrăcat în veșminte albe prăfuite, pedalând pe bicicleta lui veche. Era blând în gesturi și, stând în încăperea care-i fusese dată lui Kabir – pe acoperiș, cu toaleta afară, așa cum avusese temătorul său tată cu treizeci de ani în urmă –, vorbea cu o voce domoală, cu ochii închiși, balansându-se ușor pe coapse. Imamul – pregătit de unchiul lui – l-a îndemnat pe tânăr să înțeleagă planul divin și să-și îndeplinească destinul. În sufletul lui Kabir a fost declanșată o nouă temere, la auzul așteptărilor noi. Aaauu haaa, thou thaa… chrrimă dhrrimă phrrimă…

Câteva săptămâni mai târziu, din fața magazinului cu alămuri – atât de aglomerat cu obiecte, încât dinăuntru nu se vedea nimic –, a luat o mașină Maruti de un roșu strălucitor, cu volanul îmbrăcat în blană artificială, și a mers cu ea tocmai până la Nainital. În vreme ce urca serpentinele drumului de munte, fredonând cântece din filme indiene vechi, s-a simțit pentru prima oară, după multă vreme, liber și entuziast. Lăsând mașina lângă stația aglomerată de autobuz, a intrat în mallul aglomerat și a făcut o plimbare cu barca pe lac. În jurul lui erau figuri strălucitoare și dichiseala grăitoare a cuplurilor aflate în luna de miere. Mulțumită frecției cu pantofi, acesta era un

teren străin pentru el, așa cum fusese engleza în timpul școlii. Două zile mai târziu, s-a strecurat într-un Ambassador la Mallital și a mers cu el până la Ranikhet. Pinii de Himalaya înalți, pădurile de stejar și cedru, vântul răcoros, casele și cătunele cu acoperișuri roșii – totul era minunat. Însă mașina s-a dovedit a aparține magistratului din acel district, așa că a fost săltat în bazar, când tocmai începuse să mănânce un colțunaș.

Câteva zile mai târziu, când magistratul l-a trimis la pușcărie, Kabir s-a simțit imens de ușurat. A refuzat să dea numele oricărei persoane care-ar fi putut să depună cauțiunea pentru el.

*

Și-a petrecut următorul deceniu din viață intrând și ieșind din închisoare. În scurtă vreme n-a mai rămas în regiune niciun oraș în care să nu fi comis furturi, și nici vreo închisoare ale cărei ziduri să nu-i fi cunoscut umbra blândă. Nu exista un șablon al deplasărilor pe care le făcea: voia să vadă un monument, un oraș; îl chema o cunoștință la un *dhaba*[65]; căuta un film pe care să nu-l fi văzut; simțea o atracție de neoprit față de drumul asfaltat și șerpuit, care ducea spre ceva nou.

În tot acest timp s-a limitat la păcatul minor de *chaarsobeesi* – triviale furturi și înșelăciuni. India se schimba cu repeziciune și în fiecare zi apăreau noi mașini elegante care împânzeau drumurile. Mașini japoneze, mașini coreene, mașini americane, mașini europene. Aveau cutie de viteze, încuietori automate, radio-casetofoane, geamuri cu buton, faruri pentru parcare. Pielea cu care erau capitonate strălucea, claxoanele cântau, motoarele torceau. Porneau imediat, goneau ca niște iepuri, și toată lumea era ocupată să se izbească de toată lumea. În atelierele auto din fiecare oraș se făceau, pe zi ce trecea, tot mai multe chei universale. Buzunarele gecii de blugi îi erau pline cu chei.

Doar două lucruri îi animau planurile criminale: căutarea a ceva de făcut și necesitatea de a găsi

mâncare și un acoperiș deasupra capului. Lega prietenii care durau câteva zile sau câteva săptămâni, la finalul cărora îl așteptau întotdeauna o mașină, un drum șerpuit și o încarcerare fericită. Nu toate pușcăriile erau la fel de inofensive ca prima, dar el a descoperit că în fiecare se afla un miez de înțelepciune profundă; fiecare avea un copac care emana calm; în fiecare se afla câte un colț liniștit în care îți puteai meșteri puiul de găină, iar fiecare avea câte un Baba Mootie cunoscător al adevărurilor eterne. Oamenii întemnițați erau, astfel, eliberați de sub povara lucrurilor de care oamenii liberi nu aveau să scape niciodată.

În rândul polițiștilor și al gardienilor își crease reputația de om inofensiv. Micul șarlatan, subțire ca o sperietoare de ciori, cu urechi mari, nu făcea niciodată scandal când era arestat și le dăruia întotdeauna puișori de lemn pentru copiii lor. Unii dintre ei știau că i se întâmplase ceva cu mulți ani în urmă, un eveniment în urma căruia el însuși nu avea să mai poată face copii.

În toți anii aceștia s-a întors acasă o singură dată și și-a găsit tatăl într-o stare deplorabilă. Modernitatea nu îl binecuvântase pe Ghulam cu iluminarea promisă (de fapt, aceasta îl ocolise și pe fiul său), iar religia pe care o respinsese până atunci nu-l lăsase să găsească alinare. Magia cinematografului întunecos, care de-a lungul întregii sale vieți îi absorbise temerile și-i întrupase visurile, dispăruse și ea cu rapiditate. Zilele de glorie ale cinematografului Minerva – ale premierelor aglomerate și ale tinerelor staruri – luaseră demult sfârșit. Firdaus murise – de fapt, murise chiar cu nouă ani în urmă –, iar fiii acestuia se mutaseră la Bombay și Delhi să exploateze noi oportunități în publicitate și comerț. Cinematograful era într-o stare jalnică – scaunele erau stricate, ventilatoarele cu gâtul lung nu funcționau, camera de proiecție era învechită, ecranul trebuia înlocuit, fiind rupt pe margine și

murdar peste tot. Nu era aer condiționat și nici nu mai găzduia premiere: acum găzduia pelicule de mâna a treia și filme vechi, duhnind de mirosul muncitorilor de pe șantierele din apropiere, care stăteau cu picioarele pe scaune pentru a se feri de șobolanii care mișunau de colo colo. Cinematograful era de vânzare: un afacerist din Lucknow voia să ridice un mall modem, cu portari în uniformă, cu bancomate și cu pereți de sticlă. Se depuneau eforturi pentru modificarea clauzelor privitoare la folosirea terenului.

Ghulam habar nu avea ce-ar fi putut face după închiderea cinematografului. Vechiul *basti* nu mai exista: comunitatea se împrăștiase, ritmurile sale se stinseseră. În locul lui se ridica un complex de locuințe sociale, în care străzile erau drepte și mărginite de stejari. Cimitirul în care se odihneau părinții lui – ca și Ali Baba și toți ceilalți bătrâni din copilăria sa – fusese, pentru moment, izolat de complex printr-un zid înalt de cărămidă. Dar se purtau negocieri pentru desființarea lui și mutarea morților într-o zonă mai puțin valoroasă din punct de vedere imobiliar și cu mai mult spațiu.

Tamarindul – unde simțiseră pentru prima oară că le fuge pământul de sub picioare, unde Imroze se întorsese singur, cu un singur braț, care cobora și urca asemenea unui braț de semafor feroviar –, tamarindul era încă acolo, ca un om îmbătrânit, cu părul mai rar, cu pielea uscată, cu scalpul descuamat. Uneori, înspăimântat de ecoul singurătății vieții lui, Ghulam mergea să șadă sub el și, închizând ochii, își deplângea soarta.

Acum, băiatul slab ca o sperietoare de ciori, cu urechi mari și mâini ca argintul viu, și bătrânul temător, cu ochii goi și dinții lipsă, stăteau tăcuți în aceeași încăpere și nu puteau găsi nici măcar o vorbă de căință. Fiecare îl dezamăgise pe celălalt. Religia și limba; ambiția și teama. Când a sosit clipa plecării – îl aștepta afară un Ford argintiu furat –, Kabir M., modern, masturbator, molâu,

musulman, i-a spus tatălui său o minciună. I-a spus că lucra la Banca de Stat a Indiei din îndepărtatul stat Caşmir, unde era funcţionar şi completa catastifele în engleză, şi i-a dat o adresă la care nu ar fi putut ajunge niciodată scrisorile.

Mamei sale, care jelea, i-a făcut o promisiune: avea să le trimită în mod regulat suficienţi bani din marele lui salariu de funcţionar, ca să nu îi mai îngrijoreze închiderea cinematografului. Şi asta a şi făcut de câte ori i-a tăiat calea o maşină nouă; într-un fel, jurământul acela a devenit singurul punct stabil al unei vieţi aproape lipsite de semnificaţie.

„Cel care […] este eliberat de sub sclavia plăcerii, a nemulţumirii, a fricii şi a îngrijorării […] lipsit de dorinţă, pur, voluntar, neutru, fără durere […] cel care nu cunoaşte încântare şi nici ură […] cel care nu suferă şi nici nu jinduieşte […] acelaşi cu un prieten şi cu un duşman, acelaşi în respect şi în ocară, în frig şi în căldură, în fericire şi în nefericire, lipsit de orice ataşament […] neclintit în faţa criticilor şi a laudelor, reţinut la vorbă, mulţumit cu orice primeşte, fără cămin şi stăpânit în gânduri, un asemenea om credincios îmi este drag”.

Acest bărbat – indiferent faţă de scurgerea lunilor şi a anilor – a întâlnit într-o bună zi din noul an, din noul secol, într-o închisoare din apropiere de Dasna, un om care i-a înţeles virtuţile inimii, ale minţii şi ale mâinii. I-a oferit o sarcină care urma să-l poarte pe un lung drum cu maşina pe şosele minunate. La finalul drumului urma să primească destui bani cât să-şi umple buzunarele şi mâinile.

Era un drum lung, care avea să-l ducă pe Kabir M. – răspopitor de preot, călăreţ pe măgar, duşman al limbii engleze, iubitor de *ahimsa,* sculptor de puişori de găină, fiul al lui Ghulam, ucenic al lui Baba Mootie, cu penisul mort, obişnuit al închisorilor, rege al drumurilor – într-o călătorie

care avea să se încheie cu moartea unui om nevinovat. Un lucru pentru care genele sale temătoare nu îl pregătiseră, un rău pe care nu ar fi vrut niciodată să îl săvârșească.

IX

Viermii banilor și oamenii apelor

Tocmai o luasem pe Sara de la perete și începeam să plutesc spre locul acela fericit în care nu ajunsesem niciodată cu Dolly-Folly, când ea a zis:

— Știi că viețile lor sunt, de fapt, mai valoroase decât viața ta.

Asta nu puteam să sufăr. Îmi achitasem datoriile conversaționale integral înainte s-o pun la perete și să i-o trag. Stătuserăm de vorbă aproape două ore, spunând lucruri și ascultând cu mare sinceritate, ca și cum ne-ar fi interesat cu adevărat ce avea celălalt de zis; așa că ceea ce făcea acum, când eu eram aproape de locul meu fără seamăn, era exagerat. Ba de data asta chiar mă depășisem pe mine însumi, o stârnisem rău de tot.

După ce terminase o ditamai povestea lacrimogenă despre un tip cu nu știu ce inițială și cu scula strivită, care credea că închisoarea era Ritz-Carlton, o pusesem la curent cu grozăviile lui Kapoor: cum îi cumpărase pe Chutiya-Nandan-Pandey pe o nimica toată, contractul draconic de cesiune pe care ne pusese să îl semnăm, în care cedam cam totul – viața, libertatea și instrumentul. Avocatul nostru ne avertizase că un asemenea contract n-ar fi trebuit semnat nici cu pistolul la tâmplă. Noi i-am răspuns că eram deja morți, nicio înțelegere nu ne-ar fi putut face mai mult rău de-atât. Avocatul însă ne-a spus că ar fi putut. Am privit cele douăzeci și patru de pagini la care fusese acum redusă revista, ne-am uitat la cei opt oameni care mai rămăseseră, am calculat datoriile pe care le adunaserăm deja, am calculat cum acestea creșteau chiar în timp ce stăteam de vorbă și am semnat imediat.

Viața, libertatea și instrumentul.

În orice caz, orice rezistență din partea noastră fusese înăbușită atunci când văzuserăm decimarea trioului de lenjerie intimă. Cu toată averea și priceperea lor la afaceri, cu toate sufrageriile lor ecvestre și sirenele lor despuiate, păruseră niște recruți amărâți la prima întâlnire cu sergentul major al unității.

O umilire ca în filme.

*

Pentru început, Kapoor le-a explicat cu brutalitate cât de lipsită de valoare era publicația pe care o dețineau. Asta le-a demonstrat-o cu date concrete – informații contabile din trecut, prezent și viitor. În timpul acesta, Jai și cu mine ne-am făcut din ce în ce mai mici pe scaune, am dispărut cu totul. Pe urmă le-a explicat că, de fapt, situația era chiar mai gravă de-atât. Se căptușiseră toți trei cu niște responsabilități financiare și legale care aveau să-i urmărească ani întregi, iar în unele cazuri era chiar vorba despre infracțiuni. Să le plătească partea din afacere? Ar fi fost norocoși dacă ar fi găsit pe cineva dispus s-o ia pe gratis. Și cu siguranță acel cineva nu era el! Le-a spus că, atunci când acceptase să analizeze posibilitatea investiției, habar nu avusese cât de grave erau lucrurile. Iar singurul motiv pentru care nu spălase încă puțina era că unchiul lui Jai – Bhargavaji, un mare birocrat din ministerul comerțului – îi era prieten din tinerețe. Dar și prietenia avea limite. Nu includea acte sinucigașe. Unchiul lui Jai avea să înțeleagă. Era un om rezonabil.

Duritatea rece, elegantă a stilului de negociere cu care încercaseră să înceapă dialogul s-a prăbușit rapid, ca un sufleu nereușit. Încercarea de a-l sidera pe doritor cu etalarea opulenței și a stilului lor eșuase lamentabil. Trecând prin grandioasele dovezi ale exceselor lui Frock Raja până la piscina în formă de rochie, Kapoorsahib a criticat materialele de construcție folosite, arhitectul pe care îl angajase, designerul la care apelase și

scosese în evidență toate legile și reglementările orășenești pe care le încălcase.

— Data viitoare când mai construiești o casă, să treci pe la mine înainte. Îți găsesc eu oameni cum trebuie. De fapt, vino pe la mine, și-o să-ți explic de ce nu sunt buni oamenii tăi.

Omul era un adevărat maestru al ticăloșiei. După primele câteva fraze ale prezentării lor, Kapoor închisese ochii. Iritați, cei trei se opriseră din vorbit, dar el continuase să doarmă. Când unul dintre ei, exasperat, s-a ridicat în picioare, el a deschis ochii și i-a spus:

— De ce v-ați oprit? Ascultam tot ce spuneați, dar pur și simplu nu aveam la ce să reacționez.

Când și-au reluat prezentarea, el a rămas fără expresie. Au trecut imediat la un soi de smiorcăială: trebuie să fi avut ceva valoare; ceva fusese creat, exista ceva; nu era *chiar așa* de grav.

Nu, le-a explicat Kapoor, era mult, mult mai grav. Cel mai grav. Îi părea rău pentru ei, le dorea tot binele din lume, dar, din câte vedea el, revista era moartă. Mai bine abandonau operațiunea cu totul. Ah, dar sigur că lucrurile n-aveau să se încheie aici. Mai aveau de rezolvat problemele cu legea. O mare parte dintre acestea frizau infracțiunea, erau adevărate capcane. Unele ar fi putut să-i trimită direct la închisoare.

Când s-a ridicat să plece, cei trei s-au repezit, pur și simplu, să-l așeze înapoi pe scaun. S-au pus pe bâzâit în cor. Kapoorsahib trebuia să înțeleagă, ei erau exportatori de lenjerie și nu știau cum să se descurce în afacerea asta cu presa. Era o afacere bună, o afacere grozavă – te puteai bucura de atâta influență, strălucire și putere –, dar ei nu aveau nici discernământul și nici rezistența necesare. Erau niște inocenți în larga și malefica lume a afaceriștilor. Erau simpli vânzători de chiloței și furouri, miei pe care îi putea sfâșia orice lup. Kapoorsahib, pe de altă parte, era un om de lume. Un om care avea de-a face cu cele mai înalte

niveluri ale puterii de la Delhi; înțelegea politica și mecanismele ei; înțelegea jocurile la scară uriașă și lua masa cu marii jucători. Putea să facă față unui răspuns dur și să răspundă, la rândul lui, chiar mai dur. Putea să fie mai lup decât lupii, mai miel decât mieii, putea purta revista pe culmi nemaiîntâlnite; putea să o facă mai ceva ca *Time* și *Newsweek.*

Kapoorsahib a primit toate milogelile cu o privire sceptică.

Jai era acum mai umil decât îl văzusem eu vreodată: ajunsese asemenea profesorului moralizator care stă în picioare în fața sălii de consiliu a patronului, incapabil să construiască o punte peste prăpastia dintre cei care vorbesc despre lume și cei care o modelează.

Vorbele lui emoționante erau ca niște comete inofensive de hârtie. Eu dădusem iama în alune și stomacul începuse să protesteze.

Kapoorsahib le-a răspuns.

— Răspunsul meu e în continuare „nu”, și asta v-ar răspunde orice om cu scaun la cap. Dar îi sunt dator lui Bhargavaji cu multe favoruri, așa că vă promit c-o să încerc să mă gândesc.

Cei trei l-au condus pe aleea cu piatră falsă, unde sirena despuiată scuipa apă în continuare, și fiecare dintre ei i-a strâns mâna cu ambele mâini, făcând și o plecăciune. Apoi s-au întors lângă piscină și, pe rând, l-au atacat și l-au făcut harcea-parcea pe Jai. Era un nenorocit. Îi indusese în eroare, îi distrusese. Dar, uite care era treaba, trebuia să-l convingă pe unchiul lui să-l preseze pe tipul ăsta. Era clar c-ar fi încheiat afacerea dacă ar fi primit un mic imbold. Jai se umfla și se dezumfla cu o asemenea rapiditate, încât m-am gândit că avea o criză de schizofrenie.

*

În timp ce-i povesteam Sarei despre toate aceste lucruri cu totul imorale, furia și agitația ei tot creșteau. Așezată în mijlocul patului, cu fața spre mine, care mă sprijineam de speteaza patului, i se

deschisese sarongul, scoțând la iveală cât de pregătită era. Se înroșise deja la față, buzele îi fremătau. Abuzurile de bani și putere erau parcă lopeți de cărbuni care îi alimentau motoarele. Guruji ar fi putut fi cel mai bun consilier pe probleme sexuale din India.

Pe urmă am mai crescut temperatura, l-am povestit tot ce aflasem despre Kapoorsahib. Se părea că era băgat în afaceri cu mobilă și covoare. Avea magazine de desfacere imense în Delhi și Bombay, exporta în câteva țări din Europa de Est. Magazinele acestea erau niște afaceri cât se poate de înfloritoare – vitrine de sticlă, lambriuri, aer condiționat –, iar vânzătoarele erau femei elegante, în sariuri de mătase. Nu erau magazine indiene, ci showroomuri internaționale cu cărți ilustrate despre artă și cultură, cu muzică indiană clasică și ceai de plante.

O vizită pe care am făcut-o pe furiș la magazinul lui din sudul Delhiului ne-a lăsat pe Jai și pe mine cu gura căscată. Era un loc atât de elegant, încât nu se făcea nici cea mai mică încercare de a vinde marfa. În timp ce ne uitam la covoare, la mobila lustruită și ornamentată luxos cu mozaicuri de piatră, un băiat în livrea gri, făcând temenele, ne-a oferit mai multe variante de băuturi și s-a întors cu două boluri din ceramică în care se afla apă fierbinte aromată. Numai bună de făcut gargară. Femeia frumoasă, îmbrăcată într-un sari de mătase, cu părul negru care îi trecea de talie și un *bindi* negru sub forma unui șarpe încolăcit, ne-a întrebat dacă ne putea ajuta cu ceva. Eu am clătinat din cap cu o privire aspră, iar când ea s-a îndepărtat, Jai a zis:

— Da, te rugăm, dezbracă-te de toate țoalele astea.

Mai târziu, Jai a pus câteva întrebări nonșalante, arătând spre covoarele plicticoase, dând din cap atotștiutor. Unele dintre ele costau mai mult decât un apartament în Vasant Kunj. În jumătatea de oră

cât ne-am aflat acolo, niciun alt client nu a mai deschis ușa magazinului, iar frumoasa femeie nu a încetat să zâmbească nici măcar o clipă. Da, te rugăm. Ia dezbracă-te de toate țoalele astea.

Ne luase două zile să ne dăm seama care erau adevăratele lui surse de venit. Covoarele, mobila, showroomurile, toate erau o perdea de fum. Dacă n-ar fi câștigat din ele nici măcar o rupie – și probabil nu câștiga, la cât de scumpe erau toate –, nu l-ar fi deranjat nici cât negru sub unghie. Adevărata afacere a lui Kapoorsahib era comerțul cu arme. Reprezenta mai multe companii europene și se părea că, de fiecare dată când încheia o afacere, conturile lui din Elveția creșteau cu zeci de milioane de dolari. De la gloanțe, la obuze, la submarine și la veste militare de protecție, Kapoorsahib vindea tot ce putea fi necesar pentru o armată. Nu era nimic din cale afară de greșit în asta. Cineva trebuia să se ocupe și de afacerile murdare. Unii ucid și mor, alții le furnizează instrumentele cu care ucid. Numai că era ilegal. Într-un moment de agitație politică din anii 1980, guvernul, ambițios nevoie mare, scosese din legalitate intermediarii din afacerile cu arme. Cu alte cuvinte, nu aveau să fie plătite sau primite comisioane, nu aveau să existe intermediari pentru vânzări. Dar, după cum bine știu indienii, nimic pe lumea asta nu se întâmplă fără ca roțile să fie unse de intermediari. Nici găsirea locurilor de muncă, nici căsătoriile, nici accesul la Dumnezeu. Dacă legea ar fi fost respectată cu sfințenie, în scurtă vreme armata Indiei ar fi ajuns să lupte cu pietre.

Legea era una, realitatea era cu totul alta.

Așadar, Kapoorsahib avea neprețuita și dificila sarcină de a menține armata indiană bine echipată. Era o vocație fantomatică – în ceea ce privea restul lumii –, el și munca lui nu existau. Delhiul era plin de asemenea oameni, care activau în spațiul acela ireal dintre zi și noapte, dintre legal și ilegal, dintre guvernamental și particular, dintre național și

internațional. Pentru treaba făcută, companiile europene vărsau zeci de milioane de dolari în numeroasele conturi bancare elvețiene ale lui Kapoorsahib, iar la rândul său, plin de generozitate, el vărsa sume frumușele în numeroasele conturi elvețiene ale diferiților politicieni și birocrați. Unii erau de părere că mai mulți bani ai indienilor se aflau în băncile elvețiene decât în trezoreria statului.

Prietenul lui tata, Bahugunaji, un tip cusurgiu și capricios, care fusese pe vremuri funcționar de seamă în ministerul comerțului, avea o vorbă: „Toți au câte un cont acolo! Toți, de la prim-ministru în jos, de zeci și zeci de ani! Dacă le-ai pune laolaltă, ar alcătui un poem mai lung decât *Mahabharata”*.

Bineînțeles, birourile lui Kapoorsahib erau populate de armate întregi de revizori contabili – viermi ai banilor –, care, cât era ziulica de lungă, interpretau legile și construiau rețele discrete care îi permiteau să-și folosească în India o parte din avere. Ni s-a spus că tranzacțiile informale erau la ordinea zilei și că munți nevăzuți de dolari treceau granițele pentru a se transforma în munți de rupii. Acești bancheri purtau pantaloni tradiționali și sandale și gestionau un sistem chiar mai sigur decât cel al bancherilor scrobiți din Elveția. Cei mai mulți dintre acești munți de rupii, când își făceau brusc apariția în India, intrau în achiziția de proprietăți. Și pământul pe care stăteam putea foarte bine să-i aparțină lui Kapoorsahib sau altui traficant de arme. Pe lângă viermii de bani care trudeau cocoșați peste birouri, mai erau și ofițerii de legătură, care pregăteau terenul. Aceștia erau oameni ai apelor, pluteau lin de colo colo, capabili să pună în practică orice îi putea trece prin cap unui om care confirma măreția statului – de la whisky Black Label pentru petreceri, până la tablouri ale pictorului preferat, bilete pentru vacanțe în Grecia și înscrierea copilului la o mare

universitate din America. Din moment ce statul nu avea grijă de oamenii săi, cineva trebuia să o facă. Ni s-a explicat că aceasta era cea mai importantă parte a angajaților lui Kapoorsahib: viermii banilor și oamenii apelor. Erau cu toții creaturi fantomatice, lucrând într-o afacere inexistentă care producea echipament militar deosebit de real și munți uriași de bani.

*

Prin sarongul desfăcut, părul des al Sarei strălucea, parcă plin de mânie și nerăbdare. Din când în când, mușchiul din interiorul coapsei îi zvâcnea, făcându-mă să vorbesc cu și mai mult patos. Câtă putere pot avea banii și influența! Nu e greu de înțeles de ce marile povești ale lumii au ca subiect răul. Știa Guruji ce spunea.

Apoi Sara a pus întrebarea spre care ducea totul.

— Dar de ce tocmai tu?

Asta era complicat. Nici noi nu știam de ce. F-am spus că era posibil ca unchiul lui Jai – având în vedere că se putea ca acesta să fi facilitat câteva dintre afacerile fantomatice – să fi avut ceva informații care-i dădeau un avantaj asupra lui Kapoor, dar ne îndoiam că s-ar fi folosit de acest avantaj pentru a salva o fițuică ponosită. Discursurile tip Lincoln ale lui Jai nu aveau niciun efect asupra lui Bhargavaji, marele funcționar guvernamental, care trăia adânc în pântecul bestiei și nu-și făcea iluzii în legătură cu firea acesteia.

— Și atunci? m-a întrebat Sara, cu mușchiul acela moale încordat, cu pupilele dilatate.

Era greu să mă concentrez asupra poveștii. Mă uitam la perete, lângă ușă, unde avea să fie răstignită. Era atât de chinuitor felul în care riposta, doar din șolduri, leșinându-ne pe amândoi cu mișcări adânci, puternice. Uneori, cu dinții încleștați, se unduia încet, făcându-mă să mă pierd cu totul.

I-am spus că aveam impresia că noi eram ca magazinele strălucitoare. Ca niște covoare de

mătase, ca mobila luxoasă și ca femeia aceea frumoasă cu *bindi*-ul ca un șarpe. Eram un alt fel de perdea de fum. Iar motivul pentru care avea nevoie de noi putea fi legat de haosul dezlănțuit de cei trei nebuni cu câteva săptămâni înainte.

*

Era adevărat că guvernul nu căzuse, dar haosul sporea pe zi ce trecea: parlamentul era încă pe moarte; teoriile conspirației, fiecare demnă de propria carte, zburau încoace și încolo; toți țipau așa de tare la televizor, încât, de câte ori îl porneai, dădeai cu ochii de fleanca deschisă a cuiva.

Sosia lui Jai era în mijlocul evenimentelor, ținând predici elocvente care-l făceau pe Jai să pară mic copil. Ca într-o reluare stranie, toți trei ajunseseră – cum fusesem și eu, dar la altă scară – sub protecția umbrelor. Nici la televizor nu se putea să nu-ți sară în ochi uniformele, carabinele, bărbații în cămăși, cu pistoale ascunse în prohab. Cumva, protecția oferită de ei părea mai legitimă. Dacă cineva voia să-mi vină de hac, atunci tipii ăștia erau gata să fie împușcați, spânzurați, otrăviți și tăiați în sferturi în același timp.

Aveam impresia – și Jai la fel – că, în mare parte, Kapoorsahib venise la noi grație acestor trei țăcăniți. Afurisiții înfipseseră ditamai bățul în cuibul de viespi al afacerilor cu arme și-l agitaseră ca pe un pahar cu *lassi.* Sigur că toată lumea avea să fie înțepată, dar nimeni nu se temea mai tare ca fantomele, viermii banilor și oamenii apelor. Kapoor și celelalte fantome riscau să piardă munți întregi de bani, însuși pământul pe care ne aflam cu toții. Erau nevoiți să ridice tot mai multe perdele de fum, așa încât labirintul investigațiilor și justiției indiene să ajungă în pragul lor peste un infinit și ceva de ani.

Jai, cu gândirea lui vicleană, mi-a spus:

— Știi, când o să vină după el, când o să încerce să-l prindă cu ceva, știi ce-o să spună? O să țipe cât îl țin plămânii că e luat în colimator pentru că a

investit în revista asta. Revista asta, care în trecut a enervat politicieni și funcționari publici puternici, revista asta, care în trecut a stârnit nemulțumirea unor politicieni și birocrați puternici, revista asta, care avea interese legitime. Și soarta ta tragică, povestea cu asasinii, asta va putea folosi drept exemplu. Kapoorsahib va fi victima, omul persecutat pentru că a decis să facă ceea ce trebuie, ceea ce e corect. Omul care a acționat spre binele poporului. Vom supraviețui, prietene, mulțumită înțelepciunii celor necinstiți!

*

Sara răsufla greu și avea pupilele dilatate complet. Aproape că miroseam cât de excitată era. A șuierat la mine:

— Ce javră! Și voi doi la fel, ce javre nenorocite!

Aproape că am oftat ușurat: gata, avea să răsară soarele și pe strada mea. I-am răspuns:

— Cucoană, să știi că dincolo de ușile astea există o lume adevărată, iar cei mai mulți dintre noi trebuie să-i ținem piept. Din păcate, lumea asta adevărată e condusă de bărbați care au bani și putere.

Mi-a replicat desfigurată de furie.

— Javră ce ești! Te vinzi oricui! Și nenorocitul ăla de prieten al tău, ăla cu barbă, ăla e în stare să găsească și un motiv rațional pentru asta. Și tu imediat ți-l însușești! Javre nenorocite!

M-am aruncat asupra ei, am înșfăcat-o de încheieturile subțiri și mi-am îngropat fața în sarongul ei deschis.

— Da, da, așa cum auzi! Ești o javră din toate punctele de vedere! *Saala kutta*!

Am scuturat capul ca un cățel, chiar acolo, în întunericul ei fierbinte, iar ea a țipat și a început să mă înjure în engleză, chestii parcă scoase din filmele porno. Am mai scuturat o dată capul, fața îmi aluneca ușor, iar invectivele ei s-au transformat într-o hindi guturală, ca înjurăturile de

la colț de stradă. Când a început să le spună din nou, mi-am retras capul dintre coapsele ei și am dat drumul unui asemenea șuvoi de vulgarități, încât, dacă le-aș fi rostit într-un loc public, aș fi fost cu siguranță arestat. S-a schimbat la față și a rămas fără aer. Îmi înjura deja scula – într-o hindi anglicizată – când am ridicat-o; era minunat de ușoară, cu talia atât de îngustă și șoldurile atât de largi. Am lipit-o de perete, exact în locul pe care îl ochisem de o oră.

Când toate înjurăturile s-au transformat în vorbe dulci și am ajuns în punctul în care luau capăt discuțiile, când nu mai eram țintuiți de perete, ci pe pat, când simțeam că nu mai am brațe sau picioare și pluteam în locul acela fericit, în care bărbații ajung doar pentru câteva momente efemere, Sara a zis:

— Știi că viețile lor sunt, de fapt, mai valoroase decât viața ta.

Și sculele lor, mult mai lungi decât a mea.

*

Contrar preconizărilor noastre, în ciuda renunțării abjecte a trioului Chutiya-Nandan-Pandey, în ciuda mătăniilor disperate pe care le-am făcut, Kapoorsahib nu a bătut palma cu o finalitate concretă. În lumea din care venea el – în care fantomele construiau arme din fier și adunau munți de bani –, în lumea aceea oamenii înțelegeau ce este, de fapt, puterea. Știau că ea nu apare atunci când oferi, binevoitor, certitudini, ci atunci când cultivi îndoiala. Ideea era să nu lași pe nimeni, nici măcar aliații, nici măcar viermii banilor și oamenii apelor, să se simtă în siguranță. Ideea era să ai în permanență mâna pe mânerul care deschidea trapa.

Acești oameni de lume știau că amabilitățile morale, ritualurile comportamentului onorabil erau atribute ale celor slabi de înger. Oamenii amabili erau cei care se temeau: se temeau să fie mustrați, se temeau că nu vor fi plăcuți, se temeau de lege, se temeau de dezaprobarea altora, se temeau că vor

rămâne singuri, se temeau de imaginea pe care o vedeau în oglindă. Erau cumsecade fiindcă le era frică să nu fie; erau cumsecade în speranța disperată că și alții aveau să fie cumsecade cu ei. Dar Kapoorsahib nu era un asemenea om. Nu se temea să nu fie cumsecade. Înțelegea că principiul central al tuturor lucrurilor nu era decența sau etica, banul, dragostea sau religia. Era puterea – obținerea și exercitarea puterii. El înțelegea că e bine să-i țină pe cei din jur într-o stare permanentă de teamă: asta îi făcea pe oameni cumsecade. Temători. Drumul spre putere era cel mai lin când trecea printr-o pădure de oameni înspăimântați.

Oamenii precum Kapoor lucrau întotdeauna la creșterea și răspândirea pădurilor de înspăimântați. În alte țări din Africa, Asia și America de Sud, spaima oamenilor era întreținută prin atacuri fizice și amenințări cu moartea. Dar aceasta era o țară dezamăgitor de liberă, plină de idei încântătoare și de politici retrograde care nu le permiteau oamenilor să vândă cinstit câteva arme. Arme serioase, lipsite de sentimentalism, menite să apere poporul. Într-o asemenea țară, îi făceai pe oameni să se teamă atacându-le mintea, lovindu-le lobii spongioși dintre urechi, din stânga și din dreapta, din spate și din față. Îi făceai să creadă că nu trăiesc într-o țară liberă, îi împresurai cu povești despre atacuri. Așa încât, atunci când rămâneau singuri, în întunericul argintiu, să simtă că erau undeva în Africa sau în America de Sud, că, dincolo de pereții caselor lor, se strecurau umbre care le verificau ferestrele, care le încercau ușile.

Ca o umbră iscusită ce erai tu însuți, îi făceai să se teamă de fiecare umbră. Nu asmuțeai niciodată poliția asupra lor, dar îi făceai să stea în permanență cu ochii pe ușa prin care aveau să pătrundă polițiștii în orice clipă. Nu îi aduceai niciodată la judecată, dar te asigurai că sunt conștienți de faptul că tentaculele legii se întind pretutindeni. Nu le arătai niciodată gealatul cu

arma sa, dar aveai grijă să vadă umflătura grăitoare din pantalonii bărbaților nerași care te însoțeau. Mutilai mintea. Micșorai inima. Nu le ofereai nicio certitudine: de libertate sau de sclavie. De moarte sau de viață. Nu trebuia să spui niciodată că o să investești, așa cum nu trebuia să spui niciodată că n-o s-o faci.

Și așa ne-a dus cu zăhărelul Kapoorsahib. Nu a bătut palma cu Chutiya-Nandan-Pandey, scoțându-le ochii încontinuu cu absurditatea ofertei, făcându-i să se milogească pentru a putea da pe degeaba ceea ce până atunci voiseră să vândă. În același timp, ne întinsese un fragil colac de salvare, împrumutându-ne două sute cincizeci de mii pe o perioadă de patruzeci și cinci de zile, în cinci rate, ca să ne mai putem împletici o vreme.

— Știu că pun pe foc niște bani câștigați cinstit, dar îi sunt dator lui Bhargavaji cu atâtea favoruri!

De la acea primă întâlnire când venise să ne vadă la sediu, în Pajeroul lui roșu și cu pălăria cu boruri largi, iar noi îi vorbiserăm nonșalant ca niște egali – omul pârghiilor față în față cu oamenii cuvântului scris –, în doar câteva săptămâni ajunseserăm să stăm în fața biroului său, uneori ore în șir, sperând să obținem o întâlnire cât de scurtă.

Jai era mai disperat decât mine. Cred că ținuse prea multe discursuri înflăcărate ca să dispară în liniște acum. Pe parcurs, la un moment dat, ajunsese să creadă cel puțin o parte din propriile cuvinte umflate cu pompa și acum era de părere că trebuia doar să supraviețuim, că povestea noastră jalnică era legată de tot felul de rahaturi despre democrație și libertate.

Uneori îl vedeam cum stătea lângă fereastră, cu maxilarul încleștat și cu privirea înghețată, și mi se părea că nenorocitul se credea într-un film, credea că până la urmă totul avea să se termine cu bine. Apoi l-am urmărit în biroul mare al lui Kapoorsahib – cu mesele lui uriașe din mahon

lustruit, cu canapelele de pluș și piele și instrumentele de golf împrăștiate peste tot –, zâmbind servil, tăcând conversație, încercând să vorbească despre tipuri de crose de golf și de terenuri, și atunci am știut că și el era conștient că nu era decât un sclav și că trebuia să se poarte ca atare dacă voia să avem vreo șansă.

Eu am rămas tăcut în cea mai mare parte a timpului și, ca să fiu sincer, nu îmi mai păsa cine avea să ne preia revista, dacă avea să supraviețuiască sau nu. Acum era clar că n-avea să ne îmbogățească niciodată, iar faima pe care ne-o adusese fusese, în mare parte, îndoielnică, temporară și însoțită, în mod inexplicabil, de o jenantă și stranie conspirație de asasinat. Euforia umbrelor, a pistoalelor, a carabinelor, a walkie-talkie-urilor și a mașinii-escortă – de-a lungul lunilor, toate începuseră să-și piardă din farmec. Nici măcar mama lui Dolly-Folly nu mai dădea fuga la fereastră când mergeam în vizită, iar vecinii nu dădeau buzna să dezbatem politica internă. Toate rudele mele se târâseră înapoi în hrubele de unde ieșiseră, iar presa nu mai cerea deloc citate și opinii. În clipa de față, toată atenția era concentrată asupra celor trei țăcăniți care înfipseseră o suliță în fundul constipat al ministerului apărării. Toate umbrele, toată aparatura de securitate, toată securitatea de nivel Z+ și așa mai departe tăbărâseră acum asupra lor, ziariștii îi urmăreau ca o puzderie de țânțari bâzâitori. Probabil că rudele lor ieșeau acum de prin ascunzători și soacrele le intrau pe fereastră.

Nu aveam timp de prostiile lui Jai cu salvarea democrației. Eu scrisesem articolul fiindcă subiectul îmi aterizase în poală și fiindcă îmi plăcea balamucul dulce pe care îl stârneam când scoteam la lumină tot felul de căcaturi senzaționale și le întindeam pe pereți. Ce duhoare se simte când scoți la aer mizeria ascunsă a figurilor de rang

înalt! Prin comparație, gunoaiele oamenilor obișnuiți au un parfum atât de dulce.

*

Iată cum s-a întâmplat. Vărul meu de la ministerul agriculturii îmi pasase niște informații, apoi îmi dăduse câteva documente și, dup-aia, alte documente. Era un nenorocit frustrat, un plângăcios arțăgos a cărui carieră era, deloc surprinzător, în așteptare. Avea poziția perfectă ca să facă rost de informații murdare. Articolul era despre o uriașă afacere-fantomă – cu subvenții în domeniul comerțului cu grâne. Facturi fictive, transporturi fictive, furnizare de cereale pentru milioane de săraci fictivi; pe hârtie curseseră fluvii de grâne, fără ca în realitate să se fi cumpărat măcar un pumn de semințe. Miniștrii și funcționarii lucraseră în cârdășie cu marii comercianți ca să jumulească tezaurul statului de sute de milioane.

Știam că lucrurile de genul ăsta nu erau neobișnuite. Așa dădea socoteală în fața săracilor fiecare guvern, fiecare minister. Balta era plină de crocodili, dar noi ne gândeam doar la cel pe care îl prinseserăm de coadă, voiam să-l scoatem din apă și să-l spânzurăm în văzul tuturor. Eram suficient de idioți ca să nu știm că îl apucaserăm pe cel mai mare și mai nenorocit tâlhar – ministrul agriculturii – și că el avea să doboare tot guvernul, dacă era nevoie.

Când am făcut publică povestea, aducând acuzații în mod oficial, am fost potopiți de negări și amenințări cu darea în judecată. Asta a fost în prima săptămână. Crezându-ne deștepți, am împărțit articolul în două ediții. Dovezile concrete, care demontau negările, au sosit în a doua săptămână, creând tuturor o imagine proastă, lăsându-i în fundul gol. Privind retrospectiv, strategia n-a fost prea înțeleaptă. E o idee cretină să nu-i lași adversarului – în cazul acesta, adversarilor – nicio scăpare decât să riposteze

orbește. Când crocodilul și-a rupt lațul, nu avea unde să se ducă decât spre noi, să ne atace. După al doilea număr, negările s-au transformat imediat în contraacuzații turbate. Acționam din porunca altor partide politice. Eram plătiți de o companie îndoielnică. Eram agenți infiltrați ai inamicului, ai Pakistanului. Încercam să destabilizăm guvernul, India, întregul afurisit de univers.

Presa publica și repeta absolut tot. Era ca omul care are o țeavă dreaptă pe post de stomac. Totul ieșea pe cur așa cum intra pe gură – neschimbat, nedigerat, fără să selecteze sau să respingă nimic. Dacă era nevoie, se mai putea băga o dată totul în gură, ca să iasă iar pe cur.

Spre deosebire de nebunii de pe internet, care se agățau cu disperare de pradă – ministrul apărării – prin toate campaniile mizerabile, crocodilul nostru își scuturase coada și scăpase de noi imediat, întorcându-se apoi să ne atace, cu gura lui imensă tot mai larg deschisă. Cine eram noi, până la urmă? Nimeni nu auzise de revista noastră. Nimeni nu auzise de mine. De ce publicaserăm un asemenea articol? Trebuia să fi existat un motiv sinistru – era doar o chestiune de timp până ce avea să se descopere. Amenințările cu procese s-au transformat în amenințări cu bătaia și cu moartea. Undeva pe lumea asta, asasinii plătiți începeau să se pregătească pentru următoarea lovitură.

Jai a încercat să ne țină la suprafață prin discursurile lui, dar cuvintele nu erau rupii, iată-ne acum îngenuncheați în fața absurdului domn Kapoor, cu revista transformată într-o fițuică de douăzeci și patru de pagini, cu personalul redus la opt oameni și cu trioul de investitori gata să ne sară la beregată. Mă durea-n fund de democrație, libertate și de gloria Constituției, dar îmi păsa de datoriile pe care le acumulaserăm. Unele dintre avertizările lui Kapoorsahib despre problemele cu legea erau adevărate. Jai și cu mine aveam să fim nu numai faliți și amanetați, dar era posibil să fim

și puși sub acuzare. Nu ne alina gândul că aveam să împărțim curtea închisorii cu Kucheha King, Kucheha Singh și Frock Raja – deși gândul de a-i vedea în chiloții lor Calvin Klein sub pompa de apă era dulce. Eram sigur că Frock Raja avea chiloți cu dalmații care se zbenguiau încoace și-ncolo. Așa că o dată la două zile ne puneam în genunchi în fața lui Kapoorsahib, iar când binevoia să ne vadă, ne ținea câte o predică despre hoitul jurnalismului pe care ne încăpățânam să i-l târâm până la ușă, în timp ce Jai se lamenta despre capcane și răspântii, despre oportunitățile ascunse ale presei; eu stăteam tăcut în colț și mi-l imaginam pe comerciantul de arme despuiat, rânjind disprețuitor către femeia frumoasă care trudea deasupra lui, spunându-i că avea nevoie de un vagin nou. Acesta își dăduse duhul, nimeni n-avea să-l mai vrea, nici măcar pe gratis. Era un risc fizic, financiar și legal. Își făcea de lucru în el doar datorită lui Bhargavaji – îi era dator o mulțime de favoruri.

Mă ajuta să-l văd mai curând comic decât sinistru, iar asta mă făcea să mă simt mai puțin mizerabil.

*

Într-o seară furtunoasă, când vântul smulgea ramurile neemilor, rupea cablurile electrice, iar ploaia cădea în valuri tot mai furioase, a sunat soneria. Mă aflam în biroul meu înghesuit – departe de Dolly-Folly, care savura lacomă vreo telenovelă la televizor – și citeam partea din *Mahabharata* în care Domnul Krishna îi păcălește pe Kaurava cu iluzia apusului de soare, permițându-i preferatului său, Arjuna, să-și îndeplinească sumbrul jurământ și să-l ucidă pe Jayadratha, când Felicia a deschis ușa, cu fața ei neagră precum cărbunele lucindu-i sub picăturile de ploaie, și a zis:

— Huthyam.

Trecuse ceva timp de la ultima lui vizită, așa că nu mi-am dat seama imediat la ce se referea.

Subinspectorul Hathi Ram stătea în fața ușii de la intrare, îmbrăcat cu o pelerină militară standard, grosolană, de pe care apa curgea șiroaie; își freca părul ca să îl zvânte. În spatele lui, în cadrul porții deschise, era un Gypsy de poliție alb, cu avariile licărind în întunericul umed, iar înăuntru se distingeau cu greu patru siluete. Umbrele mele stăteau în alertă lângă subinspector, cu picioarele îndesate în grabă în pantofii desfăcuți la șireturi. Reușiseră cumva să-și încheie deja nasturii și să-și ia în primire armele. Dacă ne-ar fi vizitat un asasin, acesta ar fi trebuit să aștepte să se îmbrace ei și abia pe urmă să atace.

Cu zâmbetul pe buze, dar nu și în privire, Hathi Ram mi-a spus:

— În filme se întâmplă întotdeauna așa: personajul negativ – polițistul – vine să-l vadă pe erou într-o noapte ca asta. Vântul urlă; ploaia cade ca o perdea groasă; luminile sunt stinse, toate fantomele și spiritele au ieșit din ascunzătoare; apoi sună soneria. Ding-dong. Inima publicului stă în loc. Își dau imediat seama cu toții că e pe cale să se întâmple ceva dramatic. Fie personajul negativ o să-și cunoască binemeritatul sfârșit, fie îl va prinde pe erou în capcana unui caz fals care îi va distruge viața.

Scuturându-se și scoțându-și pelerina rigidă de pânză, a agățat-o de muchia ușii, unde a rămas țeapănă, ca un cadavru din care se scurgea apă.

— Nu trebuie să închideți ușa, mi-a spus el văzând că încercam să o împing cât de mult îmi permitea pelerina. Avem destui oameni afară cât să facă față și armatei buthaneze.

În sinea mea, mi-am spus că esențial ar fi fost ca respectivii oameni să se poată îmbrăca suficient de repede pentru armata buthaneză.

Pantofii lui de piele au pleoscăit plini de apă și, când m-am uitat la ei, m-a întrebat:

— Nu vă deranjează, nu?

Nu mă deranja, așa că l-am condus în birou, unde s-a așezat comod pe scaunul din fața mea și, uitându-se în jur, a găsit și a luat în mână *Prânzul dezgolii.* Dezmierdând cartea cu vârfurile degetelor, și-a exprimat pentru prima oară o părere critică:

— Prânz dezgolit – asta înseamnă *„nanga khana”. Arre bhai,* ce idee! Ați citit-o?

Am dat din cap.

Mi-a răspuns zâmbind doar din buze:

— E și ceva despre poliție în ea?

I-am spus că doar tangențial.

— Credeți c-aș putea să o citesc și eu?

I-am spus că poate citi orice.

— Știți, *sahib,* asta chiar nu e adevărat. Cei mai mulți dintre oameni sunt sortiți să se supună ordinelor fără să-și pună mintea la contribuție, și atât. Ca niște insecte. Doar să facă ce trebuie. Nu știm cum să gândim, nu știm cum să citim, nu înțelegem nimic. Suntem doar niște insecte. Cele mai amărâte dintre insecte. Ne mișcăm membrele, ne umplem burțile; ne mișcăm membrele, ne umplem burțile. Zi de zi. Apoi, la un moment dat, murim. Uite-așa. Suntem călcați din greșeală, striviți sau dați la o parte, sau poate că din cauza lăcomiei noastre idioate cădem într-un borcan cu miere ori ne înghite o insectă mai mare. Nu ne jelește nimeni, nu-și aduce nimeni aminte de noi. În fiecare clipă, undeva în lume mor insecte ca noi.

— Hathi Ramji, să nu vă faceți iluzii, asta e valabil pentru toată lumea. Suntem cu toții niște păsări care trec prin viață fără glas.

A ridicat dintr-odată cartea și spus:

— Nu, *sirji,* suntem amândoi oameni în toată firea, să nu-ncercăm numai să ne purtăm frumos unul cu altul. Adevărul este că cei care au vrut să vă ucidă sunt insecte, cei care vă păzesc acum sunt și ei insecte. Dar dumneavoastră nu sunteți o insectă. Dumneavoastră sunteți ucigaș de insecte;

sunteți unul dintre cei care îi omoară pe ucigașii de insecte. Sunteți unul dintre oamenii care pun lumea întreagă la îndoială, care modelează o lume nouă, o schimbă. Dacă dumneavoastră sunteți o insectă, atunci sunteți una foarte mare și importantă.

M-am gândit la Dolly-Folly, care murea de încântare uitându-se la televizor cum o noră urla de zor la soacră-sa. M-am gândit la cei opt oameni rămași la revistă, la Sippy, care se plimba bălăbănindu-se prin încăperile pustii. M-am gândit la Sara și la mine, uniți în lupta noastră corp la corp, în timp ce ne înjuram într-o hindi cu accente englezești. M-am gândit la Jai și la mine, prosternându-ne cu totul în fața lui Kapoorsahib, a cărui sculă era îndreptată spre noi, amenințătoare ca un AK-47. M-am gândit la cei cinci bărbați, patru banali, al cincilea un mare bucătar care pregătea curry de creier, aflați într-un tribunal, înconjurați de un stol de pinguini agitați.

— Bine, și acum ce urmează să se mai întâmple în filmul ăsta? l-am întrebat eu. E eroul prins în capcana unui caz fals care îi distruge viața?

Subinspectorul a râs fără cine știe ce poftă și mi-a răspuns:

— *Sirji,* nu e vorba de un film. E o situație adevărată de viață, iar eroul și polițistul sunt amândoi distruși, în cele din urmă. Tocmai de-asta mă aflu eu aici astăzi, sub perdeaua de ploaie și furtună. Nu mă aflu aici în calitate de Subinspector Hathi Ram, ci ca prieten. Știți că suntem niște simpli pioni. Putem merge doar în linie dreaptă, câte un pas odată. Cineva ne împinge și ne tot împinge, până murim. Dar deasupra noastră se află turnurile și nebunii și caii, iar aceștia se pot mișca la dreapta și la stânga, în sus și jos, pot sări unii peste alții. E imposibil de preconizat ce mișcare vor face. Am venit să vă spun că nu trebuie să aveți încredere în nimeni. Nimeni. Știu că sunteți un om puternic, că aveți prieteni bine plasați, dar

ascultați sfatul umil al unui polițist. Să nu aveți încredere în nimeni – nimic nu este ceea ce pare.

Să nu am încredere în nimeni? Ce dracu', nu cunoșteam pe nimeni! Cel mai puțin puternic om pe care îl cunoșteam era Sippy, cel mai puternic era Kapoorsahib, iar Jai se afla undeva pe la mijloc. Și, bineînțeles, mai era Sara, o adevărată forță a naturii, care nu își putea găsi locul în nicio categorie.

Vântul urla întruna, biciuind fereastra închisă și făcând jaluzelele de bambus să se agite. Chiar afară, în alcovul de lângă intrare, stăteau umbrele, pasându-și unele altora armele, de la tură la tură, încheindu-se și descheindu-se la haine, păzind un om de un pericol pe care nu îl cunoștea nimeni.

— Ce s-a întâmplat cu ăia cinci tipi? Ați aflat ceva despre ei? l-am mai întrebat.

Exact atunci a picat curentul. În întunericul lăsat între noi, Hathi Ram mi-a răspuns:

— Cum ați pus întrebarea asta, cum s-a luat lumina.

Nu-mi aduceam aminte să mai fi stat vreodată într-un întuneric atât de adânc. Noaptea exista mereu măcar un strop de lumină, de la ventilatoare sau care intra de afară. Acum nu era nimic. Furtuna șterse orice fel de lumină de pe cer, iar pana de curent scosese din funcțiune și felinarele de pe stradă.

Dintr-odată s-a auzit un scrâșnet scurt și figura polițistului a apărut în fața mea, luminată de flacăra unui chibrit. În lumina aceea slabă, fără să-i pot vedea restul corpului, mi-am dat seama că era, de fapt, un om bătrân. Ochii îi erau înconjurați de riduri adânci, iar pielea de pe maxilare începuse să-i atârne, lipsită de elasticitate. Pielea de pe gât îi atârna și ea. Dacă până atunci mi se păruseră aspri și rigizi, în lumina aceea gălbuie ochii lui arătau mai curând obosiți și ficși.

Am strigat-o pe Felicia și ușa s-a deschis aproape instantaneu, iar ea a intrat aducând o

lumânare mare și roșie, groasă cât o sticlă de Cola, a cărei flacără se reflecta în pielea sa ca tăciunele. Chiar în spatele ei se contura silueta domnișoarei frumoase și încântătoare Dolly-Folly, ca o fantomă albă și prostovană, debusolată în absența cotcodăcitului de la televizor. Am refuzat să o prezint musafirului, iar ea a dispărut la fel de tăcută cum apăruse, plutind silențioasă, ca orice fantomă, după un *„namaste”* de complezență. În câteva clipe avea să înșface telefonul și să trăncănească ore întregi cu maică-sa. Habar n-aveam despre ce anume – amândouă erau proaste și nu știau nimic.

Subinspectorul a spus:

— Foarte frumos.

— Cum rămâne cu oamenii ăia? Ați aflat ceva de la ei?

A pescuit un pachet de țigări din buzunarul pantalonilor, l-a ridicat și m-a întrebat:

— Vă deranjează?

I-am întins o scrumieră rotundă, din piatră verde.

— Fumez mai puțin de o țigară pe lună. Uneori fumez o țigară la trei luni. Pachetul ăsta l-am cumpărat anul trecut. Uită-te în ce hal a ajuns. Apelez la țigări doar când stresul devine de nesuportat. Și vremea asta… știți, vremea asta îmi dă o stare de neliniște.

A tras din țigară cu un gest teatral, după care a și tușit cam exagerat. Nu părea neliniștit, ci doar bătrân. Cu câte personaje ca mine trebuie să se fi confruntat de-a lungul carierei, mi-am spus eu. Probabil crede că sunt un cățeluș amărât, care a dat peste un os prea mare pentru el.

— Nu e bine să vă spun asta, dar simt că trebuie să o fac, a continuat el. Marțea asta, când m-am trezit ca să merg la *mandir*[166], am avut o viziune. L-am văzut pe Hanumanji, care își căra buzduganul pe umăr și era atât de impunător, de mare, încât abia îi ajungeam până la glezne. Avea

niște mușchi cât munții, iar coada îi ajungea până la nori. Dar zâmbea și ochii îi străluceau plini de compasiune și iubire. Mi-a spus, cu vocea ca un milion de megafoane, cu toate că îmi vorbea cu mare blândețe: „Hathi Ram, fiule, poate că faci parte dintr-o poliție malefică și coruptă, dar săptămâna asta îți vei lua angajamentul să faci doar lucruri bune și să spui doar adevărul, mai ales dacă întâlnești un om care îmi este credincios!” L-am apucat de gleznele imense, simțindu-mă copleșit, iar în clipa aceea a devenit la fel de mic ca mine. Și, până să mă dezmeticesc, m-a și binecuvântat cu mâna dreaptă și a dispărut. În ziua aceea mi-am scos soția în oraș și i-am cumpărat un sari, le-am trimis mamei mele, care e bolnavă, și fiicei mele bani, câte o mie de rupii fiecăreia, am cumpărat dulciuri de o sută una rupii, împărțindu-le vecinilor, iar la templu am dat fiecărui olog câte o bancnotă de zece rupii. Iar astăzi, stând în birou și primind ordine legate de reevaluarea siguranței dumneavoastră, mi-am dat seama imediat de ce mi s-a arătat Hanumanji. Ia spuneți-mi, îi sunteți cumva credincios lui Hanumanji?

Am încuviințat din cap. Trebuie să fi fost, în caietul cu copertă roșie, vreo douăzeci de mențiuni ale drumurilor pe care le făceam în serile de marți. Figura îi era ascunsă în întuneric. Lumânarea făcea doar un rotocol micuț de lumină, pe masă.

A continuat cu aceeași voce calmă.

— Eram sigur. Trebuie să existe un motiv. Nimic nu se întâmplă pe lumea asta fără motiv. Problema e că cei mai mulți dintre noi nu reușesc niciodată să găsească motivele, sau le găsesc prea târziu.

— Ce v-a spus Hanumanji să îmi transmiteți?

— Să nu aveți încredere în nimeni. Nimic nu este așa cum pare.

— Și oamenii ăia ce au zis?

— Nu știu. Nimeni nu știe. Una spun polițiștilor, alta spun presei, altceva declară la tribunal. E

posibil ca nimic din toate astea să nu fie adevărat.

— Și polițiștii ce zic?

Mi-a răspuns din spatele luminii tremurătoare:

— Pe asta te poți baza chiar mai puțin. Polițiștii spun întotdeauna ce li se cere să spună. Ei nu au de spus nimic din proprie inițiativă.

Exact atunci a apărut Felicia ca din neant, neauzită, pe întuneric, speriindu-ne pe amândoi. Hathi Ram a spus:

— Ar trebui să faceți rost de niște faruri pentru ea.

Ne-a întins fiecăruia ceașca de ceai și a așezat pe masă o farfurie de biscuiți cu cremă. Polițistul a lăsat la o parte *Prânzul dezgolit,* a stins țigara și a luat un biscuit, despărțindu-i cele două jumătăți.

— Dar chiar au vrut să mă omoare? l-am mai întrebat.

— Așa sper, a răspuns, mirosind crema.

Mi-a văzut expresia și a adăugat:

— Scuzați-mă, nu asta voiam să spun. Voiam să spun că nu sunt nevinovați.

— Și atunci în cine să nu am încredere?

— În nimeni. Să nu credeți nimic din ce vi se spune. Să nu vă duceți nicăieri fără pază. Evitați locurile publice. Schimbați-vă traseul când plecați de-acasă, nu o luați mereu pe același drum.

M-am gândit la Sara. Nenorociții probabil că se holbau pe gaura cheii.

— Asta e tot ce voiați să-mi spuneți, Hathi Ramji?

— Am făcut ce mi-a spus Hanumanji să fac. Dar mai trebuie să vă spun și că vă va fi redus nivelul de securitate. O să fie retrase mașina de însoțire și serviciul de pază.

— Asta e bine.

— Nu e bine decât dacă e bine.

Dintr-odată, din întunericul în care era scăldată întreaga casă, s-a făcut auzită vocea lui Dolly-Folly – cânta o melodie de rahat dintr-un film indian care abia apăruse. Încerca, amărâta, să facă

tot felul de vocalize, deși nu avea deloc ureche muzicală. Era oribil. De ce nu vorbea la telefon cu maică-sa? Chiar era așa de proastă, încât să creadă că n-o aude nimeni pe întuneric?

Hathi Ram m-a întrebat:

— Frumoasa doamnă? Cântă bine.

Am țipat:

— Felicia!

Aproape în aceeași clipă, ea a apărut din întuneric, speriindu-ne din nou.

— Niște faruri mari, șefule, m-a sfătuit din nou Hathi Ram.

Uitându-mă spre ea, am îndepărtat și apropiat degetele de la mâna dreaptă ca o gură care se închide, apoi am arătat cu degetul mare spre dormitor. A dispărut imediat.

Flathi Ram a completat:

— Și ceva faruri pe spate.

S-a auzit o ușă trântită cu mânie și cântecul a încetat.

— Dacă riscul e mai mic acum, de ce trebuie să fiu și mai precaut ca înainte? l-am întrebat.

— Nu am spus că riscul e mai mic. Am zis că a fost ordonată o reducere a măsurilor de securitate. Asta e momentul în care trebuie să fiți și mai precaut.

— Ce știți despre oamenii ăia, și nu îmi spuneți?

— Nici măcar nu știu cu certitudine dacă sunt cine sunt. Poate că știe prietena dumneavoastră. Cea care se întâlnește mereu cu avocații și care merge la închisoare. Drăguță fată. Deșteaptă. Tare deșteaptă fată. Să-i spuneți și ei să aibă grijă. Ăsta e un oraș de mâna a treia. Nu aș locui aici nici în ruptul capului dacă aș avea de ales. La suprafață strălucește aurul, în adâncuri colcăie mizeria. Toți mieii din orașul ăsta sunt lupi; toate florile sunt bombe. Și în niciun caz nu aș lua-o pe drumul forestier spre Vasant Kunj noaptea. Are prea multe curbe și sinuozități, nu știi niciodată cine vine din partea cealaltă.

Gura mi s-a crispat și simțeam că inima îmi era strânsă de o gheară rece.

Atingând bucățile de biscuit una de alta, a mai spus:

— Se pare că unul dintre ei e maestru în kung fu, iar cântecul lui poate să scoată șerpii din găurile cele mai adânci.

*

În seara următoare, când m-am dus la clubul sportiv Saket ca să-mi fac joggingul, m-am trezit apucând-o pe drumul lung, pe podul IIT. La stop m-am oprit la ceva distanță de mașina din față și m-am uitat cu atenție la mașinile oprite în jurul meu. Pe bancheta din spate a unei Honda City stăteau o femeie grasă și un copil, pe care i-am privit atât de insistent, încât femeia i-a spus copilului să nu se mai uite la mine. Umbra de pe bancheta mea din spate moțăia, iar cea din dreapta mea încerca să-i dea de cap telefonului mobil pe care abia și-l cumpărase. Era albastru fosforescent, cu o tastatură stridentă. Dacă m-ar fi împușcat cineva chiar atunci, ar fi putut să sune imediat la pompele funebre. Și pe urmă l-ar fi trezit pe cel de pe bancheta din spate.

Când am început să alerg, se lăsa seara. Jucătorii de crichet își strângeau echipamentul în genții grele. Doar câțiva băieți foarte tineri mai zăboveau. Un băiat sikh fără pic de păr pe față, înaintând ca într-un dans cu mișcări rapide, era hotărât să mai lovească două mingi în lumina tot mai slabă. A găsit mingea cu forța bâtei sale de fiecare dată, pocnetul voluptuos răsunând pe fundalul croncănelilor păsărilor care se adunau peste noapte în copacii înșirați de-a lungul traseului de jogging. În altă țară, băiatului i-ar fi fost scris să devină faimos. Dar India era plină de băieți pasionați și talentați la crichet. Ca să depășească faza crichetului jucat la școală și la club, băiatului îi trebuiau noroc, bani, nași buni și mișcări abile care nu aveau nimic de-a face cu

crichetul. Cum spunea și Huthyam, în India nimic nu e ceea ce pare. În timp ce alergam, iar lumina se estompa și ultimii băieți își strângeau echipamentul, m-am simțit dintr-odată cuprins de o teamă inexplicabilă.

În spațiul dedicat echitației, cei din urmă cai erau duși la grajd, în timp ce harnașamentele zornăiau și animalele pufăiau ușurate. Strigătele puștilor bogați aduși acolo de mamele lor dichisite sau de servitorii tuciurii, prea obosiți ca să își îndeplinească fantezia de a porni călare în aventuri, se estompaseră în cele din urmă. Când am ajuns la a patra tură, mai rămăsese doar mirosul înțepător al animalelor, iar pe câmp nu se mai zărea decât îmbrățișarea deschisă, ireală a plasei de crichet. Luna era destul de mare pentru a polei copacii cu o lumină argintie, făcând să pară că trunchiurile și frunzele se mișcau. În timp ce alergam, mă uitam în jur întorcând capul ca să văd dacă era cineva în spatele meu. Zidul care se întindea de-a lungul șanțului larg era ușor de escaladat. Te țineai de o creangă, apăsai pe trăgaci o dată, de două ori, de douăzeci de ori, apoi înșfăcai zdravăn creanga, eliberai zidul din nou, alergai pe furiș de-a lungul șanțului, prin iarbă și tufișuri, ieșeai la drumul mare, mergeai sprinten până la multiplexul aglomerat, unde puteai vedea un film drăguț, cu popcorn și Pepsi – meniu mare – și poate și un hot-dog lung, cu un cârnat rozaliu în mijloc.

Umbrele stăteau lângă terenul de baschet bine iluminat, unde insistam mereu să mă aștepte, urmărind meciurile haotice desfășurate pe jumătate de teren, care de cele mai multe ori se încheiau cu certuri și încăierări. Băieții urmăreau la televizor meciurile din NBA și purtau adidași Nike, pantaloni scurți largi și maiouri țipătoare. Exagerau cu fentele rapide, cu înjurăturile în gura mare și cu coatele aplicate agresiv. Unii dintre ei erau însoțiți de fete care abia dădeau în pârg și care

îi tachinau când făceau vreo greșeală. Mai târziu s-au strâns cu toții într-un colț și au făcut poștă câteva țigări. Câțiva știau cine sunt și-mi spuneau „unchiule”. Îmi venea să le cârpesc una peste fețele alea îngâmfate. Pentru copiii ăștia, India nu era decât un mare parc de distracții, pregătit pentru ei de niște babaci cumsecade, după ce dăduseră afară niște albi. Aveau nevoie de un curs intensiv de Vedanta și un stagiu militar. Trei luni în Siachen, șase luni în Imphal, pe urmă aveau să privească altfel blugii prespălați.

Însă momentan îmi doream să le fi spus umbrelor să mă însoțească până la mijlocul terenului, unde, stând spate în spate, cu mâinile pe pistoalele reci, ar fi putut cuprinde cu privirea tot terenul.

M-am trezit alergând din ce în ce mai repede, iar în scurtă vreme galopam cuprins de panică.

Hanumanji îi spusese ceva lui Huthyam.

Și exista un maestru în kung fu al cărui cântec scotea șerpii din găurile cele mai adânci.

Era momentul să-i dau un telefon lui Guruji. Era momentul să mai ascult un discurs al Sarei.

X

Kaaliya și Chini

1.

Lipiciul fericirii

Când vaporii minunați le umpleau ființa, fiecare auzea câte ceva.

Kaaliya auzea tânguitul hipnotizant al *pungi*-ului, care le poruncea șerpilor să apară de oriunde ar fi fost ascunși și să danseze pe ritmul său.

Chhotu auzea vocea mamei lui, îngânând un cântec de leagăn în timp ce îi ungea cu alifie de turmeric, cu o infinită blândețe, rănile pe care i le făcuse tatăl lui cu catarama curelei de polițist.

Makhi Khan auzea sunetul liniștitor al chemării *mullah*-ului de la moscheea aflată lângă casa în care copilărise, înainte de începutul revoltelor.

Tarjan auzea obsedantele cântece bhojpuri[67] pe care taică-său, slab ca o scândură, le cânta în timp ce ținea ritmul lent bătând într-o cutie goală de *ghee* în fața colibei lor.

Gudiya auzea clinchetul clopoțeilor care atârnau la gâtul văcuței lor cu ochi teribil de triști.

Chini auzea melodia dulce a ploii căzând pe acoperișul de stuf prin frunzișul verde al copacilor de la celălalt capăt al lumii – unde nu avea să mai ajungă niciodată.

Iar Dhaka, Dhaka cel mare și tare, cu pumnii de fier și bocanci militari cu vârful întărit, auzea cuvintele batjocoritoare ale lui Gabbar Singh. „*Jo darr gaya se marr gaya*”. Dacă te temi, ești mort.

*

Era darul divin al soluției. Îți oferea lucrul la care jinduiai cel mai mult. Băieții știau că, în lumea aglomerată – lumea pantalonilor și a cămășilor curate, a mașinilor și a caselor, a magazinelor strălucitoare înțesate cu femei frumos mirositoare, în lumea cinematografelor cu aer condiționat și cu ecrane mai mari decât pereții, în lumea restaurantelor unde chelnerii purtau uniforme și îți aduceau mâncare fierbinte și amețitoare, în care polițiștii erau mai mici decât politicienii, unde copiii vorbeau cu voci cântate la școală și erau obligați să bea pahare mari cu lapte de un alb imaculat –, băieții știau că, în acea lume aglomerată de afară, adevăratele virtuți ale soluției nu fuseseră încă descoperite.

Afară, li se spusese băieților, soluția era folosită pentru alte lucruri. Pentru treburi prozaice, cum ar fi ștergerea și corectarea, îndepărtarea a ceea ce fusese scris pe hârtie, ascunderea greșelii cuiva, suprimarea erorii. Băieții ăștia nu aveau hârtie, nu aveau nimic de scris și nici instrumente cu care să scrie; și, chiar dacă ar fi avut, tot n-ar fi putut să-și strângă degetele în jurul certitudinii profunde a cuvântului scris.

Dar ei cunoșteau secretul, adevărul soluției. Era, într-adevăr, menită să acopere și să șteargă. Era menită să curețe petele întunecate din mintea omului. Să acopere durerea amintirii, să corecteze spasmul emoției. Era menită să șteargă nu doar ce se afla pe o foaie de hârtie, dar și lumea întreagă. Totul. Tot zgomotul, toată duhoarea, tot oțelul, tot pișatul, tot căcatul, toți polițiștii, toată mâncarea alterată, toate zdrențele, toate bubele, toate stârvurile. Totul. Totul cu excepția sunetului ploii care răpăia pe un acoperiș din stuf. Cu excepția imaginii povârnișurilor verzi și minunate ale munților care veneau din filme, dar se aflau în mintea lui Chini. Cu excepția eroinelor ai căror ochi erau plini de bunătate și ale căror guri, pline de promisiuni, și a căror piele strălucea ca aura lui Dumnezeu.

Salushan Baba, bătrânul care ajungea pe pământul nimănui dincolo de peronul șase în fiecare seară, aducându-le poțiunea magică, nu spunea niciodată nimic. Nu făcea reclamă, nu se agita, nu făcea conversație. Dacă vinzi apă în deșert, n-ai nevoie de reclamă. Părul său rar, prin care se vedea scalpul, era strâns la spate într-un coc, dar barba i se revărsa pe piept ca un fluviu, în trei nuanțe de cenușiu: închisă, ca șinele de tren, mai deschisă, ca pietrișul, și apoi de un alb murdar, ca ziarele. Era evident că barba era mândria lui, că o dădea cu ulei și o spăla, astfel încât fiecare șuviță strălucea, iar briza o lua pe sus și trecea ușor prin ea. Stând pe vine, Baba o mângâia cu mâna stângă, iar cu dreapta fuma o țigară de foi, în timp ce tânăra lui clientelă se strângea în jur, întinzându-i monede și bancnote murdare și luând câte două sticle fiecare.

Băieții își luau marfa din punga de pânză deschisă a lui Baba și îi lăsau banii jos, la picioare. El își cobora privirea ca să vadă cât lăsa fiecare și, când se întâmpla să nu fie suficient, îl privea pe băiat în ochi, notându-i datoria. Nimeni nu-l trăgea

pe sfoară pe Baba. De tranzacția aceasta depindea viața lor. Nu te târguiai la ușa spitalului. Dacă aveai de gând să ajungi în fiecare zi în pragul acela în care te simțeai viu din nou, atunci jucai cinstit și-ți plăteai datoriile.

Prima oară când Chini, uimit și temător, fusese adus la capătul peronului șase și dincolo de acesta, bătrânul așezat pe vine, care-și mângâia barba căruntă, îl privise lung și apoi se uitase la Dhaka. Băiatul slab, negru ca tăciunele, cu bicepșii rotunzi și tari ca niște mingi de crichet, își dusese degetele arătătoare la colțul ochilor și trăsese de ele în sus, transformându-și ochii în două linii oblice.

— Chini.

Din China.

— A venit acum câteva zile cu expresul de Guwahati.

Baba și-a pus mâna aspră pe obrazul neted al lui Chini și l-a mângâiat ușurel. Apoi, cu mișcări blânde, a urmat conturul ochilor înguști, al nasului micuț și al gurii subțiri. Avea privirea fixă, dar blândă. Panica micului Chini a început să mai treacă. Cu o voce joasă, hârșâită, Baba a zis:

— China. Tare, tare departe. Acolo plouă tot timpul?

Băiatul a încuviințat din cap. Baba a mai spus:

— Cobra regală de acolo este mai lungă decât un tren?

Dhaka, cu mâinile înfipte în șold, a răspuns:

— Da, și poate să omoare un om în zece minute.

Baba a mai întrebat:

— Și există acolo un animal mare, căruia i se spune rinocer, care poate să oprească un tren din mers?

— Și, dacă tragi în el, ricoșează gloanțele și te omoară pe tine, i-a răspuns Dhaka.

— Oamenii de acolo se mănâncă între ei?

— Și colecționează căpățâni de om ca pe jucării.

Baba s-a aplecat spre punga deschisă pe care o avea și, scoțând de acolo două sticluțe, le-a pus în

mâinile băiatului.

— Când te cuprinde dorul de casă, miroase asta, și te va duce acasă. Întreabă-l pe Dhaka. Ia spune-ne, Dhaka, cât de des mergi tu acasă, în Bangla?

Dhaka, cu picioarele rășchirate, cu blugii strâmți pătați cu funingine în mai multe nuanțe, a răspuns:

— În fiecare zi. Uneori, și de mai multe ori pe zi.

Bătrânul a luat mânuța dreaptă a lui Chini și a așezat-o pe barba lui lungă.

— Haide, poți s-o mângâi. E plăcut, nu?

Chiar era plăcut. Avea o barbă lungă și mătăsoasă. În timp ce băiețelul își îngropa degetele în barba aceea care părea să-l liniștească, Baba i-a spus:

— Iar când nu vrei să mergi acasă, poți să vizitezi zeii. Mergi la Domnul Shiva, pe Muntele Kailasa, și cere-I orice îți dorești. Dar nu uita să-I spui că Baba Îi este cel mai devotat credincios!

În ziua aceea, pe lângă poțiunea magică, Baba i-a mai dat și o bancnotă frumos împăturită de zece rupii.

— La prima vizită, toată marfa de la Baba e gratis. Dar de-acum încolo, când mai vii la Baba căutându-i binecuvântarea, va trebui să îi aduci ofrande. Până la urmă, Baba e bătrân, iar voi sunteți cu toții tineri.

*

Întâlnirea cu Baba era una dintre cele mai clare amintiri ale lui Chini din primele săptămâni în Delhi. Restul era un păienjeniș de lacrimi și neliniști. Ținea minte că nu plânsese în tren, dar, când toți oamenii aceia prietenoși, cu ai căror copii se jucase, care îi dăduseră să mănânce *puri* și să bea ceai, își luaseră dintr-odată cuferele și boccelele și coborâseră, iar cu un singur țipăt ascuțit, vagonul, care timp de trei zile îi fusese un cămin călduros, se golise acum complet, începuse să plângă. Peste tot în jurul lui zăceau resturi tăcute de cești de ceai sparte, farfurii din frunze

groase și șervețele aspre, ambalaje de biscuiți și de gustărici, bucăți de ziare în diverse limbi, sticle de apă din plastic și firimituri și resturi de mâncare – *chapatti*, pâine, orez, *subzi,* coji de banane, cotoare de măr, bucăți mestecate de trestie de zahăr. În schimb, dincolo de geamul cu gratii de oțel, era un adevărat haos. Oameni nenumărați dădeau zor de colo colo, strigând, întrebând, cerând. Băiețelul nu văzuse în viața lui atâția oameni, nici nu-și imaginase că existau așa de mulți pe lume.

La un moment dat l-a zărit pe soldatul care îl luase primul sub aripa sa protectoare, oferindu-i un colț din firida lui, o mică banană galbenă și un colț din pătura lui neagră, astfel încurajându-i și pe ceilalți să fie generoși. Bărbatul proaspăt ras, cu o mustăcioară subțire, parcă desenată cu creionul, avea bocceaua verde pe umărul drept, iar în mâna dreaptă ținea un cufăr negru de fier. Băiatul l-a strigat, „Unchiule, unchiule!”, dar avea vocea prea slabă, zgomotul era puternic și bărbatul se îndepărta, dispărând în câteva secunde în marea de oameni. S-a uitat în jur disperat, căutând măcar o figură cunoscută din timpul călătoriei. Femeia grasă, îmbrăcată în sari, care îi dăduse atât de multe *puri:* bătrânul care îl întrebase despre părinții lui; fetița care îl tot ciupise de obraji. Dar în mulțimea aceea fremătătoare n-a reușit să zărească pe nimeni.

Apoi a fost iarăși cuprins de groază când a văzut, pentru a doua oară în doar cincisprezece minute, cum o mare de oameni dispare ca și cum n-ar fi existat. Uitându-se printre gratiile de oțel, a văzut că nu mai era mulțimea gălăgioasă de oameni cu bagaje și copii după ei. Pe fâșia aceea de ciment, cât putea să vadă el de la un capăt la altul, nu mai rămăseseră decât câțiva oameni, împietriți parcă în spatele tonetelor cu mâncare și al chioșcurilor. Dar, când s-a uitat cu atenție un pic mai departe, a zărit șine de tren și un alt peron – plin de oameni – și, dincolo de acesta, alt tren și,

când trenul s-a pus brusc în mișcare, a văzut că ascundea alte șine și alt peron, la fel de aglomerat. Locul acela părea plin de peroane, de trenuri peste trenuri, de oameni nenumărați aflați permanent în mișcare.

Strângându-și în brațe genunchii, băiețelul a închis ochii și a început să plângă. Printre hohotele de plâns, îl striga pe unchiul lui care, cu trei zile înainte, îl așezase în vagonul acela și coborâse ca să caute ceva de-ale gurii. Era sigur că, dacă ar fi plâns destul de mult, unchiul lui s-ar fi oprit și ar fi încetat cu jocul acela ciudat, s-ar fi întors regretând că-i provocase nepotului atâta suferință. Sigur avea să-i audă în curând sunetul pașilor, avea să-și audă unchiul apropiindu-se tot mai mult. A ținut ochii închiși până în ultima clipă, voind să sufere și unchiul lui, să vadă durerea pe care i-o provocase. Dar, când a deschis ochii scăldați în lacrimi și a privit în sus, a văzut aproape de el o figură atât de neagră și de înspăimântătoare, încât a țipat și s-a trântit pe spate.

*

Kaaliya și prietenii lui erau obișnuiți cu asemenea reacții. Una dintre distracțiile lor preferate era să-i înspăimânte pe puștii bogați, cu pielea deschisă la culoare din compartimentele de la clasa întâi și să-i urmărească apoi cum țipau și se agitau. Băieții din grupul lui aveau un mod de a căsca ochii și a-și dezgoli dinții care îi făcea să pară și mai înspăimântători decât erau deja. La un moment dat, vreme de câteva săptămâni, Kaaliya pusese mâna pe un șarpe *domukhi,* tipul inofensiv, cu două capete – aparent cu un cap la fiecare capăt –, pe care îl ținea pe sub cămașa lui jerpelită, stârnind panică și haos în vagoane și pe peron. Uneori, pasagerii o luau la fugă cuprinși de teamă, lăsând în urmă mâncarea sau băutura, pe care băieții și le însușeau imediat. Nu râseseră în viața lor așa de bine, de multe ori se și tăvăleau pe jos, durându-i burta de atâta râs și curgându-le

lacrimile pe obraji. Odată, Kaaliya a lăsat reptila grăsuță și somnoroasă să i se strecoare din pantalonii scurți când stătea pe vine cerșind câteva rupii. O cucoană, gătită cu un *salwar-kameez* strâmt și cu cercei mari de aur, indiferentă până în clipa aceea, a țipat atât de tare, încât în jurul lor au început să se strângă o mulțime de oameni, și băieții au fost nevoiți s-o rupă la fugă. În noaptea aceea, Makhi Khan – atât de frumos, de delicat, fără urmă de mustață la unsprezece ani – a imitat-o pe femeia aceea cu smuciri din pelvis care i-au făcut pe băieți să chițăie de amuzament.

Kaaliya – cu pielea închisă la culoare ca noaptea și lucioasă ca sticla, cu o țintă pe post de cercel în urechea dreaptă – fusese cel care îl luase acasă pe băiatul plângăcios, ca să fie evaluat de căpetenia lor. Kaaliya, Khhotu, Makhi Khan, Gudiya, Tarjan, cu toții stăteau în jurul lui în timp ce Dhaka, așezat pe vine la intrarea în tabără și pufăind dintr-o țigară fără filtru, îl analiza cu o privire scrutătoare.

În jurul gâtului subțire al lui Dhaka atârnau o multitudine de mărgele și pandantive – unul din fildeș, sub formă de gheară, un lanț de mărgele pentru rugăciune, un lanț de argint, câteva coliere din semințe colorate. Erau de lungimi diferite și umpleau deschizătura sub formă de V a cămășii lui cu guler lat. La încheieturi purta manșete roș-albastre de protecție în genul celor pe care le poartă jucătorii de tenis și de baschet. De câte ori ținea țigara între buze, mâinile lui închideau și deschideau manșetele cu arici, cu un sunet aspru și satisfăcător. Pe brațul său stâng, sub cămașa cu mânecă scurtă, se zărea un *tabeez*[68] prins cu un șnur negru. Pe pielea băiatului, mai neagră decât a lui Kaaliya, se vedeau semnele bărbieritului, și era greu de aproximat câți ani avea – între șaisprezece și douăzeci și șase. Avea corpul slab, dar musculos, iar ochii, plini de o expresie atotștiutoare și de aplomb. Blugii se mulau pe picioarele sale subțiri ca niște bețe, iar când se lăsa

pe vine, i se ridicau pe glezne și scoteau la iveală cizmele negre de piele, cu o bucată de oțel strălucitor în vârf. Blugii erau soioși, ca și cămașa, dar bocancii de armată aveau strălucirea lucrului îngrijit. Să spele rufe era ditamai efortul, pe când să-i pună pe băieței care lustruiau încălțăminte să se ocupe de cizmele lui zilnic nu era mare lucru.

Băiatul plângăcios din tren rămăsese, între timp, în pană de lacrimi, dar frica i-a sporit când l-a văzut pe bărbatul-copil care îl evalua cu ochi amenințători. A observat că niciunul dintre băieții care îl însoțiseră până acolo nu scotea o vorbă. Unde Dumnezeu se dusese unchiul lui? Unchiul lui, pe care îl iubea atât de mult? Unchiul lui, care venise într-o seară și îl luase cu el după ce mama lui nu se mai întorsese acasă. Unchiul lui, care îi spusese că avea să aibă întotdeauna grijă de el. Poate că omul ăsta care stătea pe vine avea răspunsurile. Poate că el știa unde era unchiul lui.

Bărbatul-copil a ajuns la sfârșitul țigării, a ridicat vârful piciorului drept și a stins chiștocul cu o mișcare pricepută. Apoi, pe un ton batjocoritor, a întrebat:

— Cine l-a găsit?

Kaaliya a ridicat mâna.

— Data viitoare ce mai aduci, *chutiya*? Un *hubshi* din Africa?

Au chicotit cu toții, inclusiv Kaaliya.

Uitându-se la băiețel, căpetenia l-a întrebat:

— Știi cum te cheamă, băiete?

Ochii înguști ai băiețașului s-au umplut de lacrimi.

Kaaliya s-a apropiat de el și l-a întrebat prin gesturi:

— Cum te cheamă? Numele? Pe mine mă cheamă Kaaliya. Kaaliya, stăpânul șerpilor. Pe tine cum te cheamă?

Cu o voce abia auzită, băiatul a răspuns:

— Lhungdim.

Căpetenia a exclamat:

— Aladdin!

Și, întorcându-se spre Kaaliya, s-a răstit la el:

— Presupun că e pe drum și duhul lămpii.

Toată lumea a chicotit.

Băiețelul a mai zis o dată încet:

— Lhungdim.

Ridicându-se în picioare, căpetenia s-a întins și și-a pocnit călcâiele unul de altul. Apoi, întinzând mâinile, a urmărit cu vârful degetelor conturul ochilor băiatului, nasul lui cârn și gura micuță.

— Ascultă, Aladdin, de azi înainte te cheamă Chini. Înțelegi? Chini! Pentru că asta ești, un chinezoi. Kaaliya o să te ducă acum în sala de așteptare și-o să-ți arate oglinda. Iar când ai să te uiți în ea, o să vezi exact ce ești: un chinezoi! Așa cum Kaaliya este un *kallu*[69]! Ce zici, Kaaliya? Dacă te apuci să-ți spui Aladdin, nu înseamnă că te transformi într-un șeic arab, altfel Kaaliya și-ar spune Victoria No. 203 și ar deveni alb. Lumea e plină de amărâți care-și dau nume pompoase, imaginându-și ca asta îi va face mari oameni, fără să-și dea seama că suntem doar ceea ce ne arată pielea a fi și fața idioată!

Băiețelul avea un nod imens în gât. Lăsându-și capul pe spate, căpetenia s-a uitat în stânga și a spus:

— *Arre o* Kaaliya, cum mă cheamă pe mine?

— Dhaka, șefu'.

— Dhaka! L-ai auzit? Mă cheamă Dhaka fiindcă nenorocitul de taică-meu a futut-o pe mama la Dhaka și pe urmă ne-a aruncat pe amândoi în țara asta. Și toată viața de atunci, în fiecare zi din ultimii doisprezece ani, am trăit aici, chiar aici, dar tot Dhaka sunt! Nu Paharganj, nu Delhi, nu India, ci Dhaka! Asta e pielea noastră, astea sunt fețele noastre idioate! Nimic nu le poate schimba! Nici numele, nici adresele! Așa că uită fanteziile alea cu Aladdin și cu lampa lui magică. Ești un chinezoi! Așa te-ai născut, așa o să mori!

Gândește-te așa, eu vin din subrațul țării ăsteia nenorocite, măcar tu vii de deasupra capului ei!

Băiatul a continuat să îl privească cu ochii înspăimântați, fără să înțeleagă nimic.

Căpetenia i-a mai spus:

— Ce e? Nu știi hindi? Sigur că nu știi. Doar ești chinezoi! Dar nu-ți face griji, te învățăm noi imediat. O să te învățăm o groază de lucruri de care chinezii habar n-au. O să fii în regulă, băiețaș. Așa că nu mai plânge. Și mulțumește-le zeilor tăi că ești din China, și nu din Londra, altfel ți-am fi spus Lund, și atunci ai fi aflat ce sunt necazurile adevărate!

Au izbucnit toți în râs, iar Kaaliya s-a apucat de prohabul pantalonilor să-i scurți și murdari și a început să fredoneze: „*Naam nahin to kaam nahin. Lund nahin to thand nahin*".

Numele e renumele. Pula, căciula.

*

Timp de mai multe luni, Dhaka nu s-a atins de băiețel. Echipa lui primise însărcinarea de a-l iniția, de a avea grijă de el și de a-l învăța suficientă hindi cât să poată opera în vagoane. Știa din experiență că nou-veniții aveau nevoie de o perioadă pentru a ieși din prăpastia în care îi aruncaseră propriile amintiri și gânduri. Orbiți de acest hău al suferinței și al amintirilor, nu erau în stare nici măcar să-și înțeleagă propriul interes. Imediat își puteau face rău. Odată ce ieșeau din prăpastie, vedeau lumina și simțeau aerul, odată ce gustau plăcerea și râsul din nou – atunci erau animale care puteau fi dresate, care puteau calcula ecuația delicată a profitului și a pierderii, a recompensei și a pedepsei, puteau deveni membri cu drepturi depline ai tribului, puteau face ceea ce trebuia făcut, așa cum trebuia făcut, celor cărora le trebuia făcut.

Dhaka nu credea că băiatului, cu toate că nu știa hindi și avea pielea deschisă la culoare, avea să-i ia neobișnuit de mult timp să ajungă la echilibrul

existențial unde nu exista viitor și nici trecut, ci doar momentul și ziua de azi, eforturile rapide și fructele culese imediat. În acele prime săptămâni, singurul lucru pe care l-a făcut chiar Dhaka a fost să-l ducă pe Chini în zona nimănui de după peronul șase și să i-l prezinte pe Baba, ale cărui soluții contopeau în fiecare noapte viitorul și trecutul într-un prezent magic. Din experiența căpeteniei, cel mai important era că băiețelul nu părea să aibă mai mult de șase, șapte ani – cu cât mai puține amintiri avea, cu atât mai repede învăța să se bucure de virtuțile prezentului.

Singura problemă care îl neliniștea era posibilitatea ca băiatul să-i fie furat. Primise o delicatesă fină; Dhaka nu voia să poarte vreun război ca să o poată păstra. Instrucțiunile lui fuseseră cât se poate de clare. Chini nu trebuia lăsat niciodată singur. Nici când mânca, nici când se căca, nici când dormea. Încă nu-l puneau la muncă. Trebuia mai întâi să i se usuce lacrimile, să-i reapară zâmbetul și să i se întipărească la loc pe chip. Trebuia să fie ferit de privirile celor din gașca bihari{70}, de lângă depouri, și nu era bine să afle nici paznicii gării de el. Cât despre doamna care venea de la azil, cu sariul strâns tare în jurul taliei, gata să ia copiii și să-i ducă în centrul de unde venea –, nu trebuia să ajungă la urechile ei nicio vorbă despre floarea delicată care apăruse în mijlocul mizeriei de-acolo. Kaaliya urma să aibă grijă de el, fiindcă el îl găsise și era cât se poate de capabil să se ocupe de el. Kaaliya avea să-l păzească și să-l răsfețe, să-i dea cei mai buni dumicați, din când în când o sticlă de Cola și patul mai moale.

*

Kaaliya era un șmecher și un scandalagiu, numai bun pentru sarcina asta. Asemenea șerpilor pe care strămoșii lui îi stăpâneau de generații întregi, el se putea undui, dar putea și lovi. Prima lui amintire conștientă, de la vârsta de trei ani, era

cea a unui șarpe-șobolan care îi fugea din mâini. Pentru copilaș, să scuture un șarpe ținându-l de cap era asemănător scuturării unei zdrăngănele. Așa procedau cei din tagma sa, îi lăsau pe cei inofensivi să treacă prin colibele și corturile lor, printre haine și așternuturi, printre oale și vase, printre fii și fiice. Iarna, fiecare dormea cu șarpele său sub pătură, rotunjimea lor alinându-i ca mângâierea unei mame. Cei letali erau ținuți separat într-un colț, în coșuri de paie, țintuite ușor cu greutăți.

Înainte chiar de a învăța să meargă, Kaaliya a știut că în coșurile acelea dormeau ultimele zeități rămase pe pământ – al căror unduit hipnotizant le adusese o pâine pe masă și le permisese strămoșilor săi să călătorească. Lumea era plină de șerpi, dar unul singur era zeu, unul singur avea frumusețe, grație, ritm și venin în egală măsură. Nicio mișcare șmecheră din încheietură, nicio iluzie a prestidigitatorului, nicio contorsionare a acrobatului nu putea egala magia exercitată de favoritul Domnului Shiva, când se înălța cât era de lung și începea să se legene ușor, cu capul său sinuos ridicat și cu limba despicată țâșnind în aer. Niciun semn al naturii, niciun tunet, nicio descărcare a norilor și niciun fulger, furtună, nicio grindină, niciun potop și nicio furie a naturii nu puteau uimi inima și aprinde imaginația ca dansul ucigașului divin. Iubit de zei, temut de oameni vreme de peste o mie de ani, întunecatul dansator îi ținuse poporul nomad în viață – călătoreau cu ei în coșuri de paie, munceau pentru mâncarea lor, le împrumutau din aura lor celestă de teamă. Fiecare colibă din micul așezământ avea propria întruchipare a acestei zeități, iar fiecare familie îi trata pe șerpi cu reverență și grijă. Pentru că zeitatea dăruia, dar putea să și ia înapoi.

Naag. Cobra. Până și numele său oprea inima în loc și aprindea mintea.

Kaaliya știa că numele lui ducea cu gândul la puterea și magia celui întunecat. În toiul iernii, coșul șarpelui era acoperit grijuliu cu pătura pestriță a părinților lui; acel coș călătorea întotdeauna cu tatăl și cu unchii lui, când aceștia erau nevoiți să plece de-acasă. Mai erau alți ucigași încolăciți în coșuri ca niște tăieței, care semănau cu niște clovni în cutii-surpriză, gata să sară la atac, cu gușa plină de venin mortal, însă niciunul nu primise darul unei asemenea maiestuozități sau al unui asemenea mit. Pe drum, ei constituiau un preambul rapid înainte ca *pungi* să înceapă să cânte, atunci începând și adevăratul spectacol al stăpânului întunecat.

În colțul îndepărtat, adesea în bătaia soarelui, zăcea pitonul care moțăia. Acesta nu era o afacere prea bună: îți rupea spatele dacă îl cărai, nu era în stare să facă niciun truc, avea un apetit pentru pui care te băga în faliment și era imposibil de ascuns sau de fugit cu el dacă apărea brusc vreun soldat sau vreun polițist moral. Dimensiunea sa îl făcea valoros la început, dar, imediat, lenea și lipsa răutății acestui animal făceau să dispară tot entuziasmul. De fapt, în multe dintre colibe nici nu se mai creșteau pitoni.

Vremurile se schimbaseră, iar adepții nemuritorului Baba Gorakhnath fuseseră păcăliți de democrație și modernitate. Apăruseră lideri noi, legi noi, mofturi prin care se decretase că animalele erau mai importante decât oamenii și că oamenii care învățaseră în facultăți, care se îmbrăcau cu costum și pantofi, știau mai multe despre bunătatea față de animale decât oamenii ale căror vieți și moșteniri genetice se împleteau cu cele ale fiarelor. Oare cei care proclamaseră aceste reguli dormiseră vreodată cu un șarpe în pat? Tăiase oare vreunul felii de carne pentru a le băga apoi cu afecțiune pe gâtul unei reptile? Schimbase vreunul dintre ei cârpele murdare din coșurile lor sau își dăduse vreunul ultimii bănuți pe pui și ouă?

Colindase vreunul dintre ei lumea fără vreun camarad – fără soție, copil, părinte – în afara celui încolăcit?

În timp ce străbăteau câmpiile fierbinți din Gujarat și Rajasthan, câmpiile verzi din Punjab Haryana, cele aride din Uttar Pradesh și Bihar, în căutarea unui nou oraș și a unei noi clientele, a unui spațiu liber și a unui copac bătrân, sub care să-și ridice corturile ca niște broaște țestoase, din bețe de bambus și pânză impermeabilă, micul Kaaliya devenise conștient de viața blestemată a neamului său. În lumea largă, nesfârșită, nu exista un loc al lor, și, oriunde se duceau – Kaaliya mergând în spinarea măgărușului, a vacii, a unchilor sau a fraților săi mai mari –, erau primiți cu ochi neprietenoși. Peste tot era câte un moșier sau câte un polițist care să tragă după ei cu pușca, peste tot își vedea tatăl și unchii implorând pentru o fâșie de pământ pe care să-și ridice tabăra.

În vremurile acelea nu erau mândrii hipnotizatori ai temutului stăpân întunecat, îmbrăcați în veșminte superbe de culoarea șofranului, cu turbane ca de regi, cu voluptuoasele și netedele lor *pungi* care dădeau naștere unei muzici care îi făcea unici în univers; la vremea aceea erau niște oameni ca vai de capul lor, în haine murdare și transpirate, erau niște cerșetori vagabonzi, stăteau pe vine, cu mâinile împreunate a milogeală, cerând pentru scurtă vreme un petic de pământ pe care nimeni nu era dispus să li-l dea.

Seara, în timp ce femeile, copiii și ogarii leneveau în jurul focului și al corturilor ca niște țestoase, bărbații fumau *ganja* și *charas*[71], beau orice fel de alcool de care puteau face rost și stăteau de vorbă, istorisind povești tulburătoare din trecutul lor.

Povestea care nu se epuiza niciodată, cea pe care un ascultător nu o uita niciodată, era despre cobra regală cea lungă de zece metri pe care o urmăriseră cu treizeci și cinci de ani în urmă în

jungla deasă din Assam; zece oameni o hăituiseră timp de patruzeci de zile. Merseseră în tandem, lucraseră în tandem, urmărind o fiară care terifiase sate întregi și ucisese chiar și elefanți sălbatici cu veninul său. Se spunea că, la simpla vedere a monstrului, oameni în toată firea erau hipnotizați și făceau pe ei. Acest împărat al tuturor șerpilor ucidea ridicându-se în aer la peste doi metri – capul, care i se legăna, era lat de patru palme și limba despicată tăia aerul cu viteza unui bici – și apoi lovindu-și victima între ochi. Se mai spunea că cei mai mulți mureau înainte să fi avut timp să se prăbușească. Cei care scăpau cu viață după mușcătură delirau săptămâni întregi, chinuiți de amintirea reptilei gigantice. Orice încercare de a o captura eșuase. Echipe de vânători organizate de săteni, un contingent al poliției locale, soldați veniți din îndepărtatul sanctuar al rinocerilor și chiar un pluton întreg adus din rândurile armatei. Cu toate că era enorm, animalul se preumbla ca vântul, ca o ceață întunecată, și dispărea.

De mai multe ori, urmăritorii avuseseră impresia că gloanțele își atinseseră ținta, dar pielea lui strălucitoare era parcă o armură, făcând gloanțele să ricoșeze. Apoi, câteva zile mai târziu, își făcea iarăși apariția pe o potecă din pădure și un alt sătean murea. Se spunea că trupurile neînsuflețite erau albastre ca adâncul apei când erau aduse înapoi în sat. În cele din urmă, s-a trimis vorbă marilor hipnotizatori din nord și zece dintre ei au pornit la drum, călătorind cu trenul, cu autobuzul, cu jeepul și cu căruța săptămâni întregi. Tatăl lui Kaaliya era cel mai tânăr, avea doar șaisprezece ani și i se spusese că, orice s-ar fi întâmplat, să asculte de ceilalți. Cel mai în vârstă, un bărbat de peste șaizeci de ani, purta numele Guru Bijli Nath. Primise supranumele Bijli, „fulgerul”, când avea zece ani. Se spunea că era cel mai bun vânător de șerpi de vârsta lui. Mic și mlădios, era rapid ca un fulger și pe măsură de orbitor. Nicio târâtoare nu

putea scăpa din mâinile lui, iar privirea sa hipnotizantă imobiliza orice șarpe la care se uita. După o plimbare în pădure în urma vreunei ploi, se întorcea cu un sac plin de șerpi, pe care îl golea în mijlocul satului, lăsându-l pe fiecare să-și aleagă ce-și dorea. Până la treizeci de ani călătorise în toate zările – Burma, Borneo, Afganistan, Iran, Ceylon, Indonezia, Japonia – și fusese botezat Guru. Dacă era cineva pe lumea asta care putea opri demonul negru, acel rege al șerpilor, nu era nimeni altul decât Guru Bijli Nath.

Dar, judecând după ce văzuseră în ziua aceea cei nouă bărbați, pe povârnișurile abrupte din pădurea din Assam, în micul luminiș, sub mulțimea de frunze care abia lăsau să pătrundă lumina, judecând după ce aveau să-și amintească acei bărbați tot restul vieții, preț de o clipă nesfârșită au avut cu toții impresia că marele Guru Bijli își întâlnise, în sfârșit, rivalul care avea să-l învingă. În lumina tot mai slabă a serii, cu felinarele de furtună care nășteau umbre unduitoare, care făceau ca orice animal care se strecura în jur să pară șarpe, regele negru s-a ridicat cât era de înalt, la cel puțin doi metri deasupra pământului, gata să atace, dominându-l pe stăpânul magic al șerpilor. Guru Bijli cel fără de pereche, nemișcat ca o statuie, fixa cu privirea capul gigantic și furios care se unduia deasupra lui. Nu văzuse în viața sa o fiară atât de feroce, atât de malefică – nici vreo felină, nici vreun porc mistreț, nici vreun rinocer, nici vreun elefant sălbatic. Le ceruse însoțitorilor să nu facă nicio mișcare odată ce avea să înceapă confruntarea. Era o indicație inutilă – din toți cei nouă îmblânzitori de șerpi parcă se scursese viața. Tatăl lui Kaaliya, atât de tânăr, era atât de lipsit de suflare și de vlagă, încât ar fi murit bucuros. Nu avea nicio îndoială că regele negru avea să-i omoare pe toți după ce avea să termine cu Guru.

Vreme îndelungată au rămas toți împietriți ca într-un tablou, singurul lucru care se mișca fiind

capul unduitor al șarpelui și limba lui care despica aerul. Nici măcar zgomotul unei insecte sau al unei păsări nu rupea vraja. Și apoi, într-o clipă, cu o mișcare atât de rapidă, încât nimeni nu a reușit s-o surprindă cu privirea, fiara a lovit cu capul său înfricoșător, dar Gura Bijli nu mai era acolo. Era pe spinarea lui, cu brațele înlănțuite în jurul gâtului sinuos al târâtoarei. Gigantul negru a început atunci să sâsâie mai tare ca un motor cu aburi și într-o secundă l-a trântit la pământ pe cel mai mare vânător de șerpi din lume, învârtindu-l și prinzându-l în încolăcirea sa. Gura Bijli știa că era posibil ca aceasta să fie ultima sa luptă; știa că avea să moară dacă un singur deget i s-ar fi desprins de pe gâtul fiarei. Ar fi murit înainte ca demonul să fi scos colții din carnea sa. Șarpele acesta era ca o fabrică de otravă, care întrecea puterea de vindecare a oricărei ierbi sau poțiuni. Pentru prima și ultima dată într-o viață întreagă de prins șerpi, Guru Bijli a strigat după ajutor.

— Salvați-mă, leneși afurisiți! Apucați-l de coadă! Ăsta nu e șarpe, idioților, ăsta e trimisul morții!

Panica din vocea lui – nemaiauzită până atunci – i-a pus în mișcare pe îmblânzitorii hipnotizați. Cât ai clipi, toți nouă s-au cățărat pe cei aproape cinci metri de mușchi încordați care biciuiau aerul, încercând să întindă corpul șarpelui. În timp ce gurul le striga indicații – de la înălțimea la care se afla, captiv în jurul capului fiarei mânioase –, doi dintre îmblânzitori s-au urcat în cel mai apropiat copac și, încet, opintindu-se din răsputeri, ceilalți au început să împingă coada. În curând, patru dintre ei zăceau întinși de-a lungul ramurilor înalte, imobilizând corpul care zvâcnea, stând pe el. Acum, regele negru se afla într-o situație în care nu mai fusese niciodată, era atârnat cu susul în jos, iar corpul îi era prins în mai multe locuri. Tânărul tată al lui Kaaliya, care era sus în copac, încordându-și coapsele puternice și brațele ca să

imobilizeze mușchii robuști care se zvârcoleau sub el și privind scena apocaliptică de jos, avea să povestească apoi că știuse din clipa aceea că, și dacă ar mai fi trăit două sute de ani, tot nu ar fi avut să mai poată privi un spectacol atât de miraculos. În luminișul acela mic, în lumina pâlpâitoare a felinarelor, marele șarpe și micul îmblânzitor de șerpi purtau un duel primordial, erau încleștați cap la cap, cu colții dezgoliți. Om și animal, iscusință și violență, moarte și viață, fără flinte sau săbii, magie sau trucuri. Îmblânzitorii de șerpi aveau să spună că a fost ca și cum l-ar fi privit pe Domnul Krishna, când era copil, luptându-se cu Kaaliya, șarpele de apă cu cap de hidră. Ca și sătenii de la mal, ei știuseră că zeul-copil trebuia să învingă, dar lupta atât de tumultuoasă le umpluse inima de spaimă. Acum, aproape de pământ se mai afla doar imensul cap al monstrului, iar corpul negru îi era întins în copaci. În timp ce gurul striga cuvinte de încurajare, unul dintre îmblânzitorii înspăimântați a legat o sfoară în jurul gâtului târâtoarei, lăsând spațiu doar cât un deget. Apoi, folosindu-se doar de cele două degete mari, milimetru cu milimetru, gurul a împins lațul peste fruntea și ochii șarpelui, prinzându-i capul și imobilizându-i colții. Când a sărit din spinarea lui – mai epuizat decât fusese vreodată în toată viața sa –, regele negru a zvâcnit atât de amenințător, încât îmblânzitorii din copac aproape au căzut de teamă, iar cei de la sol aproape au fugit în pădure. Vocea poruncitoare a gurului i-a readus la realitate și, rotindu-și furcile, doi dintre îmblânzitori au prins gâtul încordat al șarpelui, în vreme ce alți trei țineau larg deschis uriașul sac din mușama pe care îl împrumutaseră de la armată; în timp ce gurul îi încuraja, strigând înjurături și indicații, capul fiarei a fost îndesat adânc în sac și ținut acolo cu furcile; în doar câteva minute, în rotocoale încolăcite, mărețul rege negru a fost închis în sac.

Tatăl lui Kaaliya povestea că, după aceea, nimeni n-a mai rostit o vorbă preț de o oră. Stăteau pur și simplu în luminișul acela din pădure, în lumina unduitoare a felinarelor, cu corpurile epuizate și mințile chinuite. Ei, zece îmblânzitori de șerpi, supuseseră unul dintre cele mai mari miracole ale lumii. În străfundul ființei lor, știau că acea creatură magnifică, iubită de Domnul Shiva, nu avea să supraviețuiască în captivitatea impusă de om. Cel mai mare vânător de șerpi al vremii sale, întins pe spate, cu ochii închiși, spusese:

— Asta a fost. În viața asta nu mai am ce șerpi să prind.

Presentimentul s-a dovedit îndreptățit. În a cincea zi de când fusese prins și expus privirilor, în mijlocul bucuriei și curiozității sătenilor, în toiul nopții, când îmblânzitorii de șerpi dormeau pilițî de-a binelea, câțiva bărbați mânați de răzbunare, înarmați cu săbii grele de fier, au tăiat marele rege în o sută de bucăți. Mărețul cap a fost înfipt într-o țeapă de bambus, iar înainte să răsară soarele, cele o sută de bucăți ale corpului său au fost furate de săteni ca suveniruri.

Mânios, gurul spusese atunci:

— Ar fi trebuit ca eu să fi murit și regele șerpilor să fi trăit. Oamenii ăștia au meritat groaza căreia el i-a supus.

Tatăl lui Kaaliya povestea că marele guru, respectându-și cuvântul, cu toate că mai trăise cincisprezece ani de la evenimentele acelea, nu a mai vânat niciun șarpe. Dar vorbea adeseori despre regele negru. Obișnuia să spună:

— În ochii aceia arzători am văzut totul – putere și otravă, divinitate și moarte, magie și amenințare. Am făcut o mare greșeală. Acela a fost cel mai măreț șarpe din lume, iar noi l-am prins și l-am ucis. Zece oameni vicleni împotriva unui șarpe magnific. Atunci când l-am văzut pentru prima oară, ar fi trebuit să ne întoarcem și să plecăm, să lăsăm regele să domnească asupra pădurii sale.

*

Mai erau și alte povești pe care și le amintea Kaaliya, vechi, chiar străvechi, transmise din gură în gură. Cu o sută douăzeci de ani în urmă, în apropiere de Agra, trăia un îmblânzitor de șerpi, Siva Jogi, ale cărui cunoștințe despre ierburile împotriva veninului erau atât de vaste, încât putea chiar să-i aducă înapoi la viață pe cei care muriseră otrăviți. Singura condiție era ca victima să fie adusă înainte să treacă douăzeci și patru de ore de la mușcătură. Avea o metodă a sa, prin care își lipea gura de rană și sugea tot veninul din sânge dintr-o suflare lungă, neîntreruptă. Niciun discipol nu le putea stăpâni pe amândouă – cunoștințele despre ierburi și tehnica de a scoate otrava din sânge fără a muri el însuși. Arta de a aduce morții la viață pierise odată cu Siva Jogi. Sub cerul fără lună, amețiți de *ganja* și alcool, îmblânzitorii de șerpi trăncăneau încă despre marii stăpâni de pe vremuri – *zamindari* binevoitori și regi scăldați în bijuterii –, care le dădeau lor și șerpilor lor pământ și bogății, dar și demnitatea de care trebuia să se bucure un artist. Fuseseră vremuri în care îmblânzitorii de șerpi trăiseră în opulență și oamenii se plecau în fața lor oriunde mergeau.

Cu o voce blândă, extrem de obosită, mama lui Kaaliya le spunea celor șase copii ai ei – dintre care el era cel mai mic – că toate poveștile alea erau baliverne. Nu existaseră bogătași binevoitori și niciun trecut opulent. Cobra regală era o fantezie, iar Siva Jogi, un *zamindar.* Viețile lor fuseseră întotdeauna grele, fuseseră nevoiți mereu să se mute din loc în loc și niciodată nu avuseseră în desagă grâu pentru mai mult de o săptămână. Așa fusese viața părinților ei, așa fusese viața părinților părinților ei. Dar recunoștea că niciodată nu fusese atât de greu ca în prezent. Oamenii ajunseseră pe lună, iar astăzi era câte un mic cinematograf în fiecare casă. Șerpii nu mai stârneau spaimă sau curiozitate. Cele câteva rupii,

cei câțiva pumni de făină pe care îi primeau totuși purtau stigmatul pomenii.

Știa că, uneori, bărbatul ei și verii acestuia erau nevoiți să cânte din *pungi* mai bine de cincisprezece minute înainte ca cineva în vârstă de peste opt ani să se oprească și să zăbovească în dreptul lor. Știa că, de mai multe ori pe zi, bărbatul ei și tovarășii acestuia se retrăgeau sub un copac și își umpleau capetele cu *ganja* ca să poată suporta umilința de a fi niște artiști care nu se bucurau de atenția nimănui. Și asta nu era tot. Nu numai că erau artiști respinși de cei din jur, dar acum erau și infractori. Munca lor fusese scoasă în afara legii, și nu aveau să se teamă doar de polițiști. Adevărata lor problemă erau un soi nou de *fannekhani*[72], care veneau din orașele mari, precum Delhi și Bombay, pretindeau că știau ce era mai bine pentru șerpii lor și cereau ca polițiștii locali să impună legea: să le confiște frumoasele creaturi încolăcite și să îi amenințe cu închisoarea. Unii dintre acești *fannekhani* – adeseori femei și bărbați tineri, care nu vorbeau bine hindi – erau și săritori, promiteau că veniseră să îi ajute pe îmblânzitorii de șerpi să facă trecerea către o nouă viață, că în curând aveau să existe locuri noi de muncă pentru ei. Mama lui Kaaliya sâsâia atunci, asemenea șerpilor ei:

— Locuri de muncă! Da, sigur, domnul meu analfabet o să se îmbrace la costum, o să stea la birou și o să semneze acte!

Se puteau face bani ca vraci. Unii dintre ei – puținii care se pricepeau la îmbrobodeală – împărțeau ierburi și poțiuni în orașele mici, în cea mai mare parte pentru nevralgii, dureri, boli și ulcerații, impotență, virilitate și infertilitate. Schema asta avea succes cam șase – opt săptămâni. Trei sau patru le petreceau într-un singur loc, ca să-și creeze o aură de permanență și stabilitate. În mod ideal, ședeau sub un copac bătrân, la intersecția ulițelor, îmbrăcați cu veșminte de pustnici și cu turbane pe cap, având

lângă ei un covoraș pe care se aflau o varietate de borcane prăfuite, un mic mojar pentru personalizarea tratamentului și câteva imagini cu diferiți zei, ca să inspire încredere oricărui credincios. Unii dintre cei mai disperați scoteau la înaintare o șopârlă murată în ulei. Vândut în sticle mici sau în fiole minuscule de plastic, lubrifiantul gălbui putea transforma un penis ca de cauciuc moale într-un falus de oțel. Ca toate remediile, avea nevoie de timp ca să funcționeze, și tot ca alte remedii, o mare parte din puterea lui se afla în mintea bolnavului. Vracii nu stăteau în zonă suficient de mult ca să vadă rezultatele. Lumea era plină de durere, îi așteptau și alți suferinzi. Trei – patru săptămâni ca să creeze familiaritatea necesară, trei sau patru săptămâni ca să jupoaie oamenii chinuiți de boli, și apoi dispăreau.

Din când în când se mai puteau scoate ceva bani și de pe urma locuitorilor speriați din cauza vizitei vreunui șarpe inofensiv. Ca și vracii, erau nevoiți să pună în scenă o adevărată șaradă, să sporească frica, teroarea, valoarea serviciilor lor. Tatăl și unchii lui Kaaliya aveau talentele actoricești ale unui copac. Puteau sufla în *pungi* cu o dulceață infinită, puteau face stăpânul întunericului să se ridice din coș și să danseze pe ritmurile lor; puteau prinde în capcană orice șarpe din orice cotlon al pădurii, cu răbdare și cu mâini ca argintul viu; puteau smulge colții plini de otravă și coase sacii plini de venin, puteau merge, merge și iar merge până la capătul pământului și dincolo de acesta. Dar nu aveau talentul necesar pentru șarlatanie. Nu reușeau să se prefacă că un șerpișor inofensiv era o viperă mortală sau că un boa de nisip avea să se transforme într-un piton.

Mai exista o modalitate de a-și câștiga traiul, dar era din cale afară de izolată. Gujjarii[73] rustici apreciau sunetul tânguitor al *pungi*-ului și invitau îmblânzitorii de șerpi să cânte la nunțile și sărbătorile lor. Asta presupunea să stea pe vine în

mijlocul petrecerii ore întregi, suflând și suflând până când plămânii li se goleau cu totul și obrajii, umflați ca niște mere, îi dureau. Dar apoi aveau întotdeauna la dispoziție mâncare bună și suficient alcool cât să uite de viața lor. Unii dintre gujjari nu se supărau când îmblânzitorii de șerpi își aduceau și soțiile, dar altora nu le convenea și se comportau ca niște bădărani.

Kaaliya fusese deja inițiat în toate acestea înainte să fi împlinit șase ani și suferise multe neplăceri și umilințe. Mersese pe ulițele prăfuite din cătune ale căror nume erau prea neînsemnate pentru a le cunoaște, își văzuse tatăl și unchii trudind și umilindu-se – suflând, implorând, așezați pe marginea drumului ca niște cerșetori – pentru a aduna câteva monede și câteva bancnote șifonate. Singura lor ușurare părea să fie hașișul. Singura lor refulare părea să fie să se ia de Kaaliya și de ceilalți băieți mici.

Kaaliya își vedea întotdeauna tatăl fie disperat, fie mânios. N-aveau niciodată suficientă mâncare, iar când vreunul dintre copii se îmbolnăvea, tatăl întorcea pur și simplu capul, fără să facă nimic, așteptând să se vindece singur sau să moară. Până la șase ani, Kaaliya pierduse un frate și o soră, unul mai mic, celălalt mai mare, din cauza unei febre pe care nicio iarbă și nicio poțiune nu o putuseră vindeca. Privise cum tatăl lui, lipsit de orice expresie pe chip, dăduse drumul pe râu corpurilor neînsuflețite ale fraților săi, iar apoi se întorsese acasă și se drogase până nu mai știuse de sine.

Nici mama lui nu-i oferea vreo consolare. Era atât de epuizată, încât părea lipsită de orice sentiment. Nu numai că se ocupa de tot ce ținea de casele care aduceau cu carapacele unor broaște țestoase, dar cât era ziua de lungă se ducea pe câmpuri străine și aduna iarbă pentru catârul și vaca lor – aceștia nu puteau fi lăsați singuri la păscut, pentru că erau singurele lucruri prețioase

pe care le aveau. Uneori reușea să șterpelească și câțiva morcovi, napi, cartofi sau dovleci de pe câmpul din apropiere. Ba uneori și câte un fruct, o mână de guave verzi sau de mango de prin vreo livadă. Tatăl lui o înjura și o pălmuia mereu pentru aceste furtișaguri, dar apoi se înfrupta din tot ce adusese ea. Mai târziu, mama îi bătea pe Kaaliya și pe sora lui mai mare – ceilalți erau mult prea mari pentru a-i mai putea bate – înainte de a se prăbuși, doborâtă de oboseală, și de a adormi pe podea, între coșurile din care se auzeau sâsâieli și copiii care se smiorcăiau.

Când se mutau, lucru care se întâmpla o dată la câteva săptămâni, era de datoria ei, cu ceva ajutor din partea băieților mai mici, să dezmembreze casa – bețele de bambus, bucățile de prelată și de plastic, pietrele pe care gătea, preșurile din papură și păturile din petice, numeroasele coșuri cu șerpi încolăciți – și, câteva zile mai târziu, lângă un nou orășel, în apropierea unui copac impunător și a unui helești sau a unei fântâni folositoare, să o ridice la loc. Tatăl stătea cu ceilalți bărbați, privind cu coada ochiului, trăgând din pipă – artistul șerpilor care nu se putea coborî la nivelul unei activități atât de banale.

*

Micul Kaaliya își ura viața, ura mutările nesfârșite, ura să fie un biet cerșetor în toate orașele, pe toate străzile pe care le vizita. Se simțea ca și cum ei ar fi fost singurii oameni fără casă din întreaga lume. Peste tot unde ajungeau vedea stabilitate, oamenii locuiau în case solide, de nemișcat. Cu fiecare zi care trecea, Kaaliya devenea un copil tot mai furios, care nu ezita să strige, să țipe și să protesteze. Tatăl său, exasperat, obișnuia să spună:

— Nenorocitului ăstuia poate să-i cadă și pielea ca la șerpi, după o bătaie zdravănă, dar de lătrat tot o să latre ca un câine turbat!

Din când în când, băiatul își interoga mama, cerând să-i spună când aveau să se oprească din mers, când aveau să locuiască într-o casă imposibil de mutat, când aveau să înceapă să dea de pomană mai curând decât să ceară și când avea tatăl lui să nu se mai poarte ca un animal. Femeia, epuizată, îi răspundea că toate aveau să se întâmple când soarele avea să-nghită luna, când în albia râurilor avea să curgă lapte, când în deșert aveau s-apară flori, când oamenii aveau să zboare ca păsările, șerpii, să vorbească precum oamenii, iar zeii, să îi privească pe toți oamenii la fel.

Dar Kaaliya știa că mai exista o modalitate. Când avea opt ani și își așezaseră tabăra lângă un oraș mare, plin de clădiri faimoase și de minarete, într-o seară apăruse un musafir neașteptat, care crease agitație în sânul micului grup. Avea pielea închisă la culoare ca ei, dar era atât de frumos îmbrăcat, încât parcă era alb. Cămașa roșie, pantalonii gri, pantofii negri lucioși, părul dat cu ulei și pieptănat de-a curmezișul frunții, ceasul strălucitor, de culoarea aurului, și, cea mai uimitoare dintre toate, atitudinea încrezătoare, zâmbetul și râsul răsunător.

Kaaliya și ceilalți copii priveau fermecați din corturi, în vreme ce tânărul bărbat stătea în mijlocul bătrânilor, încântându-i cu povești și vorbindu-le ca mai mult decât un egal. Era cel de-al doilea fiu al lui Shambhu Nath, care plecase dintre ei la doisprezece ani și mersese în marea metropolă Delhi ca să-și găsească norocul. Acum lucra într-un birou care tipărea un ziar faimos, iar slujba lui era să alerge prin oraș pe un scuter și să ducă mesaje importante. Povestea că i se spunea „mesager” și că deznodământul multor evenimente importante depindea de responsabilitatea și de viteza cu care el își îndeplinea sarcina. Istorisea povești porcoase despre mașinile pe care le aveau domnii din biroul lui și despre lucrurile pe care le

făceau în ele. Uimiți și amuzați, îmblânzitorii de șerpi îi răspundeau:

— *Arre saale* mesager, cel puțin noi ne ținem șerpii în coșuri, domnii ăștia ai tăi și-i țin în pantaloni!

Mesagerul, trăgând dintr-o țigară, a răspuns râzând:

— Ai lor nu sunt că ai noștri, *tau.* Ai lor sunt mici – ca niște *jalebia*[74]!

Kaaliya visa să devină și el mesager, să meargă pe scuter de colo colo, în pantaloni eleganți și cămăși roșii, transmițând mesaje vitale, privind domnii în mașinile lor mari cum își scoteau micii tăieței pentru a-i da doamnelor frumoase. Mesagerul le-a povestit că în Delhi erau distracții și plăceri pe care ei nici nu și le puteau imagina. Restaurante cu miros dulce și săli răcoroase de cinema, magazine mari cu mărfuri sclipitoare, femei frumoase care umblau pe stradă, parcuri minunate ca niște tablouri, clădiri de sticlă și mărețul turn Qutub Minar, fără îndoială cel mai mare *jalebi* din lume. Tot restul vieții, Kaaliya și-a imaginat mărețul minaret ca pe o gigantică viperă cu solzi, cu capul îndreptat spre cer.

În ziua aceea de vară, într-un mic oraș din Rajasthan, în căldura insuportabilă a după-amiezii, când tatăl lui îndărătnic – care nu câștigase nici zece rupii în ore întregi de cântat și cerșit – a început să-l bată fără milă, Kaaliya era plin de o mânie neagră, fără limite. Toată dimineața implorase șerpii cât putuse cu vocea lui subțire, toată dimineața își întinsese mâinile micuțe în speranța unei monede, toată dimineața simțise cum setea și foamea îi rodeau măruntaiele, toată dimineața privise trecând bărbați și femei care-și vedeau de viețile lor fără a cere nimic nimănui, iar în fiecare clipă știuse că tatăl său nu putea avea niciodată o viață ca a acestora. Iar când tatăl său a început să-l bată, lovindu-l chiar și cu solidul

pungi peste spinare, băiatul a știut că avea să fugă. Avea să meargă în Delhi și să devină mesager.

Scuipând pe tatăl său, s-a smuls din strânsoarea acestuia și, în timp ce amărâtul îmblânzitor de șerpi a căzut pradă somnului adus de hașiș, băiatul a fugit și a tot fugit, cu sângele năvălindu-i în cap ca o furtună. Ajuns în gară, a găsit un tren care îl aștepta acolo și care a pornit în clipa în care s-a urcat el. I-a luat trei zile, multe întrebări și trei trenuri diferite până a ajuns în Delhi. În Delhi, unde îl aștepta Dhaka – figura neagră din compartimentul de tren. Kaaliya a plâns cuprins de teamă, așa cum avea să plângă și Chini, mulți ani mai târziu, înspăimântat la vederea atâtor oameni, unei asemenea aglomerații, atâtor zgomote, atâtor trenuri…

*

Furiosul băiețel al îmblânzitorului de șerpi nu a ajuns mesager, nici nu i-a văzut pe domnii cei bogați arătându-și micii *jalebia* doamnelor frumoase, vreme de mulți ani nici nu a intrat în vreun restaurant elegant, nu a văzut cel mai mare *jalebi* din lume, Qutub Minar, dar s-a bucurat de libertatea peroanelor și a șinelor din gară cu o exuberanță sălbatică. S-a transformat într-o pisică vagabondă, mârâind, scuipând, zgâriind, mușcând, forțându-i pe cei din jur să îl respecte. N-a cerșit niciodată nimic. Întotdeauna poruncea, fura, negocia, păcălea. Dacă întâlnea vreodată un adversar mai dur, găsea vreun șarpe inofensiv pe străzile dosnice din Paharganj și imediat restabilea echilibrul spaimei. Nu se gândea niciodată la familia lui și la mizeria îndurată în acele zile de trai nomad, dar în fiecare seară, când își înmuia cârpa în minunea lui Shiva și și-o punea sub nas, auzea mereu același sunet – plânsul tulburător, ca o chemare, al *pungi*-ului – și vedea o singură imagine, capul mânios al regelui negru, care se ridica deasupra pădurilor tropicale din Assam, acoperind cerul și aducând teroare în lume.

Când mentorul lui Dhaka, Bham Bihari, a murit câțiva ani mai târziu – numeroase sticle de soluție conducându-l pe pășunile veșnic verzi și minunate –, Dhaka a devenit stăpânul tridentului său de oțel, liderul nedisputat al găștii, iar Kaaliya a devenit lacheul lui. Cu violența lui Dhaka și viclenia lui Kaaliya, gașca lor nu a mai rămas niciodată fără mâncare sau fără acea soluție. O singură dată a simțit micul îmblânzitor de șerpi împunsătura durerii, zărind un grup de îmblânzitori, bătuți de vreme, cu turbanele murdare, cu hainele tocite, cu cerceii fără luciu, cu *jutti* rupte, cu ochii goi, cărând după ei copii mici, coșuri în care ședeau încolăciți șerpii, *pungi* mari, boccele pline cu oale și tigăi și alte cârpe. Și totuși, simțea că trebuie să se ascundă: printre aceștia se putea afla cineva care să-l fi cunoscut pe vremuri. Dar oamenii erau prea orbiți de propria mizerie ca să vadă orice altceva în afara coconului lor de suferință.

*

Kaaliya l-a plăcut pe Chini din clipa în care l-a văzut. Era atât de diferit de toți ceilalți, cu pielea lui fină și deschisă la culoare, cu ochii mici umbriți de gene lungi, cu părul lui frumos și drept. A fost cuprins de o grijă maternă. Floarea aceasta delicată nu trebuia să fie întinată de șobolanii din jur; băiatul merita să fie îndrăgit și îngrijit.

Întrucât și Dhaka simțea la fel, Kaaliya l-a luat pe băiețel sub aripa lui, inițiindu-l cu blândețe în stilul lor subteran de viață, învățându-l despre bucuriile profunde aduse de soluție și câștigându-i loialitatea și dragostea grație fascinantelor povestiri pe care i le istorisea despre șerpii încolăciți – cei care scuipau și cei care loveau, cei cu două fețe și cei cu capișon, cei otrăvitori și cei docili. Singura poveste pe care Chini o cerea la nesfârșit era cea care venea din partea lui de lume, despre marele rege negru. De fiecare dată când, în povestiri, bestia fără de seamăn se înălța cât era de mare, gata să lovească, în luminișul pădurii

tropicale, și îl privea fix în ochi pe cel mai mare îmblânzitor de șerpi din vremea sa, entuziasmul băiatului devenea atât de mare, încât trebuia să se țină cu mâna de puțulică să nu facă pipi pe el.

2. *Libertatelamiezulnopții*

Întrucât ploile nu se potoliseră încă, primul loc în care a dormit Chini a fost deasupra peronului trei, sub pasarelă, cuibărit între Kaaliya și Makhi Khan. În momentul acela, acoperișul din fier gofrat, aplecat ușor din direcții opuse, crea un minunat alcov care oferea siguranță și un mediu

uscat, mai puțin în timpul celor mai rele dintre furtuni. Vântul bătea din ambele părți, zi și noapte, și era minunat să stea întins acolo și să privească drama nesfârșită a călătorilor de pe peron. I-a luat câteva zile să se obișnuiască să-și potrivească micul corp în unduirile fierului și să doarmă înclinat, dar, odată ce a făcut-o, confortul a fost perfect. Era bine și că acoperișul dormitorului lor se afla la doar un metru, un metru și ceva deasupra capului și răsuna de tropăiala liniștitoare a pașilor umani care treceau în permanență pe deasupra.

Asta le permitea să joace unul dintre jocurile lor preferate: Madhuri. De cele mai multe ori, era rândul Gudiyei să stea pe locul înălțat din apropierea intrării, să privească de-a lungul pasarelei și să strige ce vedea. Miza era să ghicești când Madhuri Dixit – regina cinematografului din Bombay și fantezia tuturor – se afla chiar deasupra lor. Din când în când, unul dintre băieți striga „Madhuri!", iar dacă Gudiya confirma că în clipa aceea o femeie frumoasă trecea pe deasupra lor, ceilalți trebuiau să scoată fiecare câte o rupie. Exista un acord tacit în legătură cu cine se înscria în categoria Madhuri: orice femeie în blugi sau pantaloni; femeile cu pielea deschisă, îmbrăcate în *churidar-kameez*[75], care purtau ceva machiaj, în special ruj deschis la culoare; femei măritate de curând, în sariuri, cu cercei și brățări strălucitoare și cu aura lor de femei proaspăt futute. Pielea închisă la culoare le descalifica instantaneu. În zilele în care se întâmpla ceva important în gară – vreun ceremonial, prezența unor VIP-uri –, iar soldații și polițiștii erau într-o dispoziție agresivă, băieții stăteau în ascunzătoare, sub pasarelă, jucând Madhuri ore în șir. Zece procente din câștiguri mergeau întotdeauna la Gudiya, iar când Dhaka se întorcea seara, acesta întreba:

— Cine a câștigat Madhuri și de câte ori?

La o săptămână de la sosirea lui Chini a avut loc o furtună tropicală teribilă. Ploaia le biciuia fără

milă locuința și fulgerele despicau luminos cerul. Chini a coborât cu restul găștii să doarmă deasupra chioșcului cu sucuri și fructe de pe peron. Departe de furia naturii, era un locșor comod și sigur, dar Chini ura să stea acolo. Era un spațiu înghesuit, cu parapete minuscule, acoperișul era murdar și igrasios, iar ziarele vechi pe care le întindeau sub ei se mototoleau și se rupeau când se mișcau în timpul nopții. Însă și mai groaznic era faptul că acoperișul era plat: nu era înclinat, nu avea valuri, era foarte greu să îți așezi corpul într-o poziție comodă. Și mai era și sentimentul degradant de a fi una cu peronul, în mijlocul agitației caraghioase a pasagerilor și a vânzătorilor, în mijlocul certurilor și a nemulțumirilor acestora, a agitației și a strigătelor. Toată noaptea, chiar sub ei, auzeau oameni care se certau pe prețul bananelor și al portocalelor, al sucurilor și al *fresh*-urilor. Un om care insista întruna că nu primise prețul corect a fost speriat de moarte de un Dhaka exasperat, care a scos capul din acoperiș și a lătrat la el:

— Ia urcă aicea, nenorocitule! Îți dau eu ditamai banana gratis!

Vânzătorul de fructe, Ashok – Shoki – nu se supăra. Nu putea să sufere clienții nesimțiți, care se purtau ca și cum nu cumpărau un măr, ci diamante. Băieții îi erau prieteni și aliați; între ei exista o înțelegere onorabilă. Nu furau niciodată de la el, iar când aduceau fructe șterpelite sau recuperate de prin trenuri, el le ștergea cu o cârpă veche, le evalua cu generozitate starea și le plătea cât se poate de corect.

În același timp, Shoki era bancherul lor. În fiecare seară, înainte de a se urca în culcușul de pe gheretă, fiecare dintre băieți își depunea la el câștigurile. Shoki le nota cu un scris minuscul într-un caiet de școală, pe care îl păstra deasupra storcătorului de fructe. Cu excepția unui băiat, MD, niciunul nu citea prea bine. Și nici MD nu îndrăznea vreodată să ceară acces la situația

conturilor bancare. Shoki avea o mulțime de imagini înrămate cu zeii – Lakshmi, Shiva, Krishna, Hanuman, Santoshi Mata – pe o mică nișă de lemn. Iar acolo ardeau în permanență bețișoare parfumate care răspândeau un fum dulceag. Arătând spre acel panteon, el le spunea băieților noi:

— Dacă aș hotărî să te prostesc la bani, n-ai afla nici în zece vieți, dar ultima judecată o am în fața lor, iar eu pentru aia îmi fac griji!

Ca bancher, Shoki percepea un comision de douăzeci la sută, iar dacă se întâmpla ca vreunul dintre băieți să fie prins de poliție, le folosea depozitele ca să-i scoată din închisoare. Pe peroanele cinci și șase erau câțiva băieți al căror trecut nu era o gaură neagră. Traiul în gară era pur și simplu o decizie legată de carieră. Era un băiat din Faizabad, un altul din Bijnor, care se aflau acolo de aproape zece ani. Băieții aceștia primeau o dată la câteva luni de la Shoki un teanc de bancnote pe care le duceau familiilor. În acest scop, nu lipseau niciodată mai mult de câteva zile. În primul rând, nu-și puteau suferi casele și jinduiau după libertate, după soluție, după plăcerile ușoare ale peronului. În al doilea rând, teritoriile lor puteau fi ușor anexate de nou-veniți. Cum spunea adeseori Dhaka, „Viața unui băiat de gară e la fel de rapidă ca trenurile. Până apuci să te dezmeticești, s-a și dus!”

Era adevărat. Băieții dispăreau întruna. Cei foarte duri erau recrutați de sindicatele criminale și trimiși în diferite părți ale țării; unii le cădeau victime polițiștilor și erau condamnați să meargă la școala de corecție, iar alții pur și simplu mureau, corpurile neînsuflețite fiindu-le descoperite a doua zi; erau uciși din întâmplare, de droguri, în lupte între găști sau în urma abuzurilor sexuale. Dacă era confirmat faptul că un băiat murise, Shoki ajungea la o înțelegere cu tovarășii lui cei mai apropiați și îi închidea contul; dacă vreun băiat

dispărea, Shoki ținea pagina deschisă, adeseori ani întregi, până ce întregul ecosistem al peronului se schimba, până ce nimeni nu-l mai ținea minte pe băiatul dispărut. Făcea mai mulți bani ca bancher decât ca vânzător de fructe.

Acesta era motivul pentru care încercase să-i insufle fiului său, Kishen, respect față de băieți. Dar Kishen, care învățase într-o școală bună din Rajinder Nagar și chiar mersese la facultate trei ani, era un prost. Irosise șase ani învățând și încercând să se angajeze la stat, cheltuind zeci de mii de rupii pe taxe de școlarizare. Voise să se facă polițist sau funcționar în administrație. Dar Shoki își cunoștea bine moștenirea genetică – fraierul n-avea destul creier ca să fie funcționar. Acum, la douăzeci și opt de ani, ratat și disperat, avea pretenții asupra magazinului cu suc de fructe. Pe Shoki nu-l deranja asta, dar vedea că fiul său le vorbea urât băieților și că băieții se îndoiau de cinstea lui – mereu se uitau la Shoki când erau nevoiți să-i înmâneze lui câștigurile. Shoki avea cincizeci și trei de ani și treizeci și patru dintre ei îi petrecuse pe peron. Știa că nimic nu dura la nesfârșit. Marile imperii se prăbușeau, marile companii eșuau, oamenii măreți mureau, în cele din urmă, toate trenurile plecau. Vorba lui preferată era „*Arre*, dacă Gandhi și Nehru au dispărut, cine naiba ne credem noi?” Știa că băieții își puteau muta oricând afacerile la ceilalți bancheri de pe peron – la Gulab, zâmbitorul vânzător de *aaloo-puri* de la capătul peronului patru, care pierduse teren din cauza încurcăturilor cu banii; la Malhotra, de la ghereta cu cărți, care scotea de sub cărțile motivaționale reviste porno învelite în celofan, dar ai cărui ochi vicleni nu prea inspirau încredere. Băieții se puteau muta oricând la acești bancheri, iar atunci idiotul de fiu-său avea să fie nevoit să îndese câte o banană și un măr pe gâtul fiecărui călător din fiecare tren, doar pentru ca afacerea să poată supraviețui.

*

Chini și-a deschis contul la Shoki după ce a plecat cu o poșetă de damă din piele roșie din vagonul de dormit al unui tren care era pe cale să pornească spre Patna.

Cu fața spălată, curată și strălucitoare, fusese condus în vagon de Kaaliya, care l-a așezat pe marginea unei bănci de la cușetă, lângă o tânără mamă care se lupta cu trei copii. Apoi fiul cu pielea închisă la culoare al îmblânzitorilor de șerpi fără vârstă a ieșit pe peron și s-a postat în dreptul ferestrei, prin care o vedea pe femeie certându-se cu plozii gălăgioși. Când prima zguduială pregătitoare a zgâlțâit fierul, Kaaliya și-a lipit de geam mutra hidoasă, căscând ochii roșii și dezgolindu-și dinții. Cei trei copii se holbau pe geam ca animalele de la grădina zoologică. În vreme ce trenul s-a zguduit de mai multe ori una după alta, dezmorțindu-și încheieturile de metal pentru a porni, Kaaliya a scos din sac un *domukhi* scurt și gras și l-a lipit de geamul murdar. Copiii au căzut pe spate urlând. Mama s-a repezit spre ei, luându-i grijulie în brațe și strigând fără voce la groaznicul băiat negru să o șteargă de acolo. Trenul a făcut primul său pas zgâlțâindu-se din toate încheieturile, asemeni familiei celor patru, care tremurau înspăimântați. Băiatul negru și șarpele gras pe care acesta îl lipise de geam se deplasau și ei odată cu trenul. Garnitura se mișca acum mai lin parcă, iar tânăra mamă a pus mâinile la ochii celui mai mic dintre copii, să nu mai vadă oroarea din geam. Curând, coșmarul s-a terminat, iar de-a lungul șinelor pe care trenul înainta tot mai repede se vedeau doar fundurile goale ale celor care își făceau nevoile din loc în loc.

Când Kaaliya s-a întors la mijlocul peronului, scăldat în liniște pentru o scurtă vreme, micul Chini stătea acolo ca un îngeraș, strângând în mâini strălucitoarea geantă din piele roșie. Doar un om cu sufletul negru, plin de răutate, ar fi putut să

nu aibă încredere într-o asemenea fețișoară. Și, pentru că era prima lui pradă în toată regula, grupul a așteptat până seara, la apariția lui Dhaka, să o treacă în revistă.

Șeful era într-o dispoziție bună; era clar că începuse deja să se delecteze cu soluția. Stăteau pe vine în semicerc, pe acoperișul aplecat de sub pasarelă, în jurul scurgerii din mijloc, unde se întâlneau plăcile înclinate din direcții opuse. Se strecura destulă lumină de pe peron, de la ambele capete. Dhaka a spus:

— O geantă elegantă de damă. Băiatul are deja discernământ. Asta e diferența dintre un chinezoi și voi, *chutiya*! și a tras ușor de urechile băiatului așezat cel mai aproape de el. Apoi i-a făcut semn lui Kaaliya: Ia deschide-o! Femeile și genții sunt la fel – se poate ca exteriorul să nu aibă nicio legătură cu ceea ce e înăuntru.

Din numeroasele buzunare ale poșetei – și mici, și mari – au ieșit un munte de boarfe. Pentru că era vorba de o inițiere, Kaaliya a scos fiecare obiect cu gesturi lente, ceremonioase, ca să le poată vedea și evalua cu toții. Trei rujuri: unul roșu, unul roz și unul și mai roz. O perie cu mâner rotund și dinți ascuțiți din plastic negru, în care erau prinse fire lungi de păr. (Tarjan a luat câteva fire și, închizând ochii, le-a inspirat adânc mirosul.) O sticluță maronie cu capacul colorat, care răspândea un miros puternic, plăcut. Două pixuri de plastic și un creion mic. Un carnețel subțire, cu foi groase, despre care Dhaka a spus că poate fi dat la schimb pentru bani. Un prosopel galben. O pereche de ochelari de soare, cu rame strălucitoare de metal. O forfecuță de unghii, o pilă, un briceag multifuncțional gros. Un jurnal mic, legat în piele maronie și prins cu sfoară. Multe elastice negre. Multe cartonașe cu tot felul de cuvinte tipărite pe ele. Hârtii pline de cuvinte și de numere. Un absorbant moale și alb, un mic tampon intern ca un glonț. O pudrieră strălucitoare. Un creion de ochi.

O sticluță frumoasă de parfum dulce. O folie cu pastile, veche și uzată. Două brățări subțiri de argint și două brățări groase de sticlă. O cutiuță cu cremă. O grămăjoară de vată într-o minigentuță. O ciocolată și o mână de caramele. O broșură care părea religioasă – cu imaginea ștearsă a marilor Ram și Hanuman. Un carton gros cu imaginea zeiței Lakshmi pe o parte, iar pe cealaltă, cu un calendar cu multe zile subliniate cu pixul. O pereche de cercei de argint cu o piatră portocalie. Altă cutie plată, albastră, cu cremă; un tub maroniu cu altă cremă; un tub colorat cu un lichid dulce în el. Un aparat de ras de unică folosință. O mică lanternă neagră, care se aprindea când îi învârteai capătul. O mulțime de monede. Un prezervativ în ambalajul său negru de plastic, marginea rotundă a cauciucului dându-i privitorului un fior. Și, în cele din urmă, poșeta dinăuntrul poșetei – un portofel bej în care se aflau cărți de credit, permisul de conducere, mici fotografii care înfățișau un bărbat și niște copii, șapte sute douăzeci și două de rupii.

Dhaka l-a privit pe băiat și i-a spus:

— Al naibii chinezoi, te-ai gândit tu vreodată că pot ieși atâtea lucruri din ceva atât de mic? Ia aminte și învață! Poșeta unei femei e ca păsărica ei – crezi că de acolo poate să iasă numai pipi, și într-o bună zi scoate ditamai copilul.

Apoi, întorcându-se spre ceilalți, șeful a spus:

— Și voi, *chutiya* ce sunteți, ați face bine să învățați de la puiul ăsta de chinezoi! A fost prima lui pradă, și uite cu ce s-a întors! Nici nu-i de mirare că voia să-și spună Aladdin! Și voi, amărâților! Veniți în fiecare seară și îmi spuneți: „Guru, guru, azi am pus mâna pe două banane – pe una o s-o mănânc și pe cealaltă o s-o vând!”

Toți au râs în gura mare. Șeful era într-o dispoziție de zile mari.

— Ia uitați-vă la Aladdin ăsta! Uitați-vă numai la el! Parcă e un sfânt. Parcă s-a rugat toată ziua, așa că Dumnezeu însuși i-a dăruit poșeta asta roșie

ca răsplată pentru credința lui! Ascultați-mă pe mine, chinezoiul ăsta o să ajungă într-o bună zi cel mai mare *maaderchod*! O să-ți smulgă pula, o s-o pună în buzunar și o să plece cu ea, și tu nici n-o să-ți dai seama până n-o să trebuiască să mergi să te pișii!

Micul Lhungdim îi privea fără să clipească, complet pe dinafară.

Dhaka a pus deoparte rupiile și briceagul, iar apoi a început să facă împărțeala. Gudiya era prima. Cum ea apăruse în peisaj brusc, cu mai puțin de un an înainte, o fetiță bătăioasă de opt ani, din apropiere de Indore, care fugise de tatăl vitreg care o abuza, Dhaka îi acordase un loc special în banda lui, dintr-un motiv sau altul – avusese o soră care murise de holeră când era încă bebeluș. Cert este că, în primele zile petrecute în Delhi, Dhaka văzuse la *Moti Hare Rama Hare Krishna* și fusese profund mișcat de iubirea fraților despărțiți, Dev Anand și Zeenat Aman, și de emoția cântecului *Phoolon ka taaron ka*, pe care încă îl fredona des. Așadar, simțea responsabilitatea și afecțiunea unui frate față de fetiță. Să aibă grijă de ea era singurul lucru de pe lumea asta care îl făcea să se simtă un om bun. În gară, unde ritmul vieții unui băiat era mai rapid decât cel cu care se deplasau trenurile, iar cel al vieții unei fete era cu totul halucinant – uneori dispăreau în doar câteva zile –, singurul motiv pentru care Gudiya supraviețuise era faptul că se bucura de protecția lui Dhaka. Primise instrucțiuni clare să rămână în permanență în raza auzului câte unuia dintre tovarășii din bandă, iar băieții știau că, dacă fetei i s-ar fi întâmplat ceva, Dhaka i-ar fi jupuit de vii.

După ce Gudiya și-a ales obiectele femeiești – cerceii, brățările, rujurile, cremele și oja, însă parfumul nu și nici tamponul –, Dhaka i-a făcut semn lui Chini. Ezitând, băiatul a luat ciocolata, a stat puțin pe gânduri, iar apoi a luat și niște caramele. Dhaka a zis:

— Vedeți, v-am spus eu c-o să crească și-o să fie cel mai tare dintre toți! Voi toți ați fi ales ochelarii sau lanterna, și într-o singură zi le-ați fi stricat sau le-ați fi pierdut! El știe deja adevărul despre gară și despre viață: ceea ce poți consuma astăzi e singurul lucru pe care îl poți deține cu adevărat!

Kaaliya a înșfăcat imediat și și-a pus pe nas ochelarii de soare cu strălucire metalică și, negru pe negru, cu dinții albi dezvăluiți de un rânjet larg, a devenit o priveliște de nedescris.

*

În ciuda temerilor lui Dhaka, Chini nu a fost niciodată prins. Nevinovăția lui strălucea ca picăturile proaspete de ploaie. Cu figura lui de îngeraș, se strecura cu ușurință prin vagoanele aglomerate, înhățând genți, săculețe, poșete, rucsacuri, orice putea fi luat cu o mișcare îndemânatică din încheietură și cu un zâmbet dezarmant. Având în vedere avantajul lui neobișnuit, nu era niciodată nevoit să strângă și să vândă tot felul de rebuturi – ziare, cutii de carton, sticle de plastic și de sticlă, reviste, conserve, tuburi care reprezentau vocația standard a celorlalți băieți din gară. Însă, chiar și așa, tot nu se putea descurca fără omniprezentul sac din iută. În fiecare sac de felul ăsta se afla viața unui băiat, tot ce reușeau ei să adune pe lumea asta; în interior, un cofraj de plastic separa gunoiul de lucrurile intime, valoroase. Sacul lui Chini era unic prin faptul că nu conținea niciodată rebuturi, iar cel al lui Kaaliya, pentru că ascundea întotdeauna un șarpe încolăcit.

Kaaliya și Chini au devenit imediat un duo inseparabil: mâncau, beau, își făceau nevoile, respirau și lucrau împreună – înșelătorul diavol și hoțul inocent. În foarte scurtă vreme, Chini a reușit să stăpânească subtilitățile limbii hindi de peron și a învățat să joace cu pricepere – fie că era vorba despre cărți, monede, numere de tren sau Madhuri.

Când ploile s-au oprit, în cele din urmă, gașca și-a mutat locuința pe timp de noapte pe acoperișul de beton al peronului unu. Era minunat acolo: mai puțin zgomot, mai puțin fum și libertatea incredibilă de a avea deasupra capului cerul larg, iar în jur, nimic altceva. Noaptea stăteau întinși pe spate, cu o cârpă umezită sub nas, vorbind despre toate lucrurile pe care și-ar fi dorit să le facă, până ce vaporii le luau vorbele împleticite și le umpleau capul cu o muzică cerească. Chiar vizavi, printre șine, era cutiuța verde a unui *masjid,* din care se ițeau mici minarete, ca mânuța unui copil. Când chemarea muezinului plutea deasupra lor, învăluindu-i, Makhi cădea întotdeauna în genunchi. Nimeni nu râdea de el. Uneori, cei de pe lângă el – mai ales Tarjan sau Chhotu – îngenuncheau și ei. Religia merita devotament, își spuneau ei. Când mergeau la templul de lângă podul Sheilapul, Makhi Khan îngenunchea în fața idolilor cu aceeași fervoare, lipindu-și fruntea de pământ. Având în vedere viața periculoasă pe care o duceau, era înțelept din partea lor să se pună bine cu o gamă cât mai mare și mai variată de divinități.

*

Locul religios preferat era, bineînțeles, *mandir*-ul. Micul *masjid* era prea sumbru. Pe de altă parte, templul, aflat pe un mic deal stâncos, lângă un smochin bătrân cu rădăcini aeriene, era plin cu asceți pe jumătate despuiați, care se scărpinau la boașele păroase și sugeau adevărurile universului prin pipe pline cu hașiș. Peste tot în jur se aflau altare ale zeităților, făcute din piatră, teracotă, lemn și hârtie, pictate în toate culorile țipătoare pe care le putea zămisli imaginația. Tot trunchiul unui copac, cu o statuetă a lui Hanuman sculptată direct înăuntru, fusese acoperit cu pastă ruginie.

Asceții erau, în general, prietenoși cu băieții, dând la schimb țigări, săpunuri, ceasuri, uleiuri, cuțite, pixuri și mâncare pentru hașiș, *ganja,* cocaină și heroină. Din când în când, unul dintre

băieți intra în câte o încurcătură sexuală cu vreun ascet, însă, în cea mai mare parte, interacțiunea lor se concentra asupra schimbului de droguri și de boarfe. Pentru cei mai inocenți dintre ei, motivația consta adeseori doar în nevoia de a se adresa divinității și de a mânca din dulciurile și gustările oferite, din halvaua dăruită de credincioșii mai conservatori, de trăgătorii de ricșe și de muncitorii de la căile feroviare, care locuiau în coloniile din apropiere. Uneori, când cineva primea binecuvântarea pe care o dorea pentru un loc de muncă, o căsătorie, un copil sau înfrângerea unei boli, se serveau mici gustări.

Singura regulă fundamentală pe care Kaaliya i-a insuflat-o imediat lui Chini a fost să nu intre niciodată în conflict cu asceții. Fachirii despuiați se ciondăneau întotdeauna între ei, însă, dacă îi supăra un străin, imediat strângeau rândurile și deveneau soldații Domnului, ascuțindu-și sulițele și tridentul de oțel. Drogați cu hașiș, puteau porni bătăi sălbatice, fără să le pese de durere sau de consecințe. Folclorul gării cuprindea povești despre incidente în care unor băieți le fuseseră scoase mațele din pântec, iar ochii le fuseseră împinși în adâncul capului. Nici poliția și nici primăria nu putuseră interveni.

Chini a învățat să se drogheze departe de asceți. El și Kaaliya se așezau pe vine sub arcada somptuoasă de la Sheilapul – lumina pătrundea prin cele două capete, mușchii și țânțarii bâzâiau, potăile se foiau peste tot, iar șobolanii, mari cât niște iepuri, săpau prin mormanele de gunoi din jurul lor. După ce trăgeau pe nas câteva linii, se apucau să meargă de-a lungul șinelor; erau stăpânii lumii, oțelul rece se simțea minunat sub picioarele lor goale în timp ce se unduiau înainte, cu brațele întinse, provocând trenurile să deraieze. Pentru asta îi inspirase povestea lui Tattua.

*

Se spunea că cel mai mare umblător pe șine din istoria cunoscută a gării din New Delhi, subțire ca un bambus tânăr, mai rapid ca păsările, provenea dintr-un sat din apropiere de Amritsar. Specialitatea lui era să țâșnească de-a curmezișul șinelor exact când urma să treacă trenul. Uneori își făcea jocul pentru pasagerii înghesuiți pe peroane și le smulgea acestora exclamații atât de îngrozite, încât porumbeii își luau speriați zborul de pe grinzi. Cu toate că avea părul scurt, mulți credeau că era sikh – doar un sardar ar fi putut fi atât de absurd de curajos.

Nu exista tren care să nu fi fost provocat și apoi învins de băiatul din Punjab. Se întrecuse cu trenurile poștale și cu cele expres, cu trenurile cu un singur motor și cu cele Rajdhani, cu Shatabdi și cu cele speciale. Din când în când, zvonul că Tattua avea să se întreacă cu trenul cutare, de la peronul cutare, se întindea ca flacăra pe un fitil în toată gara. Toți pungașii din zonă dădeau fuga acolo, ca și mulți dintre angajații gării, cei care făceau curățenie, soldații de rând. Polițiștii știau și ei, dar alegeau să închidă ochii: ceea ce făcea el era o artă, nu o infracțiune. În vreme ce trenul se apropia, zguduind pământul, Tattua își lua poziția lângă șină, cu brațul drept ridicat cât de sus putea și cu cel stâng întins în spate, cu un zâmbet larg pe fața lui slabă. În jurul său ședeau sau stăteau în picioare bărbați și băieți, întrebându-se dacă aceea avea să fie ultima traversare a marelui Tattua. Apoi, când trenul ajungea imposibil de aproape – și întotdeauna ajungea imposibil de aproape – și mulți credeau că nu avea să mai țâșnească în ziua aceea, el pornea de-a curmezișul șinelor tremurătoare.

Caracterul unic al spectacolului oferit de Tattua nu consta în curajul său, ci în grația de care dădea dovadă. Nu se grăbea niciodată, nu alerga; nu era nimic neelegant în legătură cu fuga lui din fața morții care se apropia. Cu brațul drept ridicat și cu

cel stâng întins în spate, cu un zâmbet senin pe figură, el făcea traversarea mortală din trei mișcări ale șoldurilor. Această mișcare specială s-a consacrat drept *„Tattua ki chaal”* – mersul lui Tattua –, iar în vremea sa și mult după aceasta, peroanele erau pline de băieței care exersau legendarii pași.

Se spunea că Tattua învățase să traverseze în Amritsar, unde, cât era ziulica de lungă, forfeca drumul îngust care trecea pe lângă Jallianwallah Bagh către Templul de Aur. Tattua povestea că avusese o viziune în timp ce stătea în genunchi în sanctuarul templului, în fața cărții sfinte, viziune în timpul căreia marele Guru Gobind Singh, călare pe splendidul său cal, cu pana de la turban fluturând în vânt, cu nasul impunător și ascuțit ca o săgeată, îi spusese că misiunea lui în viață era să întrerupă cursul unei omeniri mecanizate. Alții susțineau că obsesia lui pentru traversări avea ca motiv moartea mamei sale, călcate de mașina unui bogătaș pe un drum de țară din apropiere de Patti. Nici nu conta care dintre variante era adevărată. Tot ce conta era că *Tattua ki chaal* era o mănușă obraznică și grațioasă, aruncată în fața vieții, a transportului motorizat, a logicii și a norocului – în fiecare zi, chiar de mai multe ori pe zi.

Tattua fusese obligat să fugă din oraș când un dans contra cronometru prin fața unei mașini Ambassador a guvernului se soldase cu un accident în care muriseră patru oameni, printre care și fata comisarului fiscal. Făcându-și apariția în gara din New Delhi, el și-a sporit povara, măsurându-și puterile cu un adversar mult mai greu de învins decât un amărât de automobil. Nimeni nu știa dacă Tattua murise, în cele din urmă, sub roțile trenului. Așa cum se întâmplă cu cei mai mulți dintre șobolanii de gară, dispăruse pur și simplu într-o bună zi. Când a sosit Chini pe peron, Tattua dispăruse deja de câțiva ani. Unii spuneau că fusese tăiat în bucăți pe șină, după ore

în șir în care trăsese la folie și, după cum le era obiceiul, polițiștii feroviari îi strânseseră corpul ciopârțit, băgaseră bucățile în sacul lui din iută și aruncaseră totul în capătul îndepărtat al Paharganjului, în afara jurisdicției lor.

Unii erau de părere că fusese luat de mafia din Bombay, unde se ocupa acum cu traficul de droguri. Câțiva credeau că ajunsese la nivelul următor al talentului său și că acum traversa periculos în marile aeroporturi, încercând să înspăimânte păsările gigantice, în timp ce acestea huruiau din toate încheieturile, când decolau sau aterizau.

*

În spate, departe de șine, chiar sub locul în care dormeau, se afla un parc – în fine, nu chiar un parc, doar un spațiu liber și prăfuit, mărginit de câțiva eucalipți anemici și de niște tufișuri de leandru gălbui. Vreme de două luni în fiecare an, mai ales în octombrie și noiembrie, în funcție de ce decretau preoții în legătură cu alinierea stelelor, spațiul acesta devenea o adevărată sală de banchet a lui Kublai Khan. În fiecare zi, spațiul era preluat de o gașcă nouă, care își instala corturi similare, cu dungi roșii și albastre, întindea pe jos aceleași covorașe roș-albastre tocite și aranja aceleași mese hidoase din fier și lemn, acoperite de cearșafuri albe apretate, dar pătate. În colțul din apropiere, unde creștea cel mai înalt eucalipt, se aflau niște uriașe plite cu gaz și ceaune mari din oțel, folosite pentru a găti și a servi mâncarea.

În timpul zilei, șobolanii evitau să se uite prea des în jos, la bunătățile care erau pregătite. Noaptea, când spațiul acela se transforma într-un loc minunat și plin de lumină, iar muzica dată tare făcea să vibreze copacii și acoperișul, doi dintre membrii bandei se spălau de le strălucea pielea și își luau cele mai bune haine pe care le găseau – eventual rebuturi de la fabricile care făceau haine elegante pentru export, cumpărate pe câteva rupii

de la vânzătorii care își expuneau marfa pe jos în Sadar Bazaar. Când sosea alaiul mirelui – cu formația trâmbițând, cu caii nechezând, cu bărbații agitați – și-și făcea drum spre inima cortului printre gazdele care-l întâmpinau, cei doi băieți se strecurau și ei înăuntru odată cu marea de oameni. La mese, se strecurau în mijlocul celei mai mari aglomerații și mâncau, și mâncau până simțeau că le ies bucatele pe nas; apoi îndesau tot ce puteau în buzunare; uneori, când cortul se întâmpla să nu aibă acoperiș, aruncau dezinvolți pachete cu mâncare și sucuri reci pe acoperișul lor.

Tactica asta nu era pentru oricine. Kaaliya nu fusese niciodată, s-ar fi văzut de la o poștă că era un intrus. Dhaka nu se ducea niciodată, în parte din același motiv, în parte pentru că aceste găinării erau sub demnitatea lui. Tarjan prezenta un risc. La un anumit gen de nuntă se putea integra în peisaj, dar și acolo putea da greș ușor, fiind cam slab cu duhul. Cei mai siguri participanți la asemenea misiuni erau Gudiya, care folosea fardurile furate, Chhotu, Makhi și Chini, care, ajutați de pielea lor deschisă la culoare, stârneau mai greu suspiciunea nuntașilor. Dintre aceștia, Chini trebuia să fie cel mai precaut: cu toate că inocența lui era deosebit de înduioșătoare, ochii înguști și nasul cârn îl puteau da de gol.

Sigur, din când în când erau prinși și dați afară în șuturi. Dar nu era ușor să prinzi un șobolan de gară. Lucrând în echipă, creau diversiuni și haos, treceau ca fulgerul pe sub mese, peste scaune, prin spațiile dintre corturi. Mâinile care îi înșfăcau pe drum se garniseau cu urme de dinți, iar înjurăturilor le răspundeau cu un vocabular la fel de colorat. Șobolanii de gară locuiau într-un tărâm care nu cunoștea rușinea. Aceasta era prima poruncă din catehismul lor. De fapt, să îi zgândărească pe proștii zâmbitori și dansatori care se prefăceau că se simt bine la nuntă era distractiv: uneori, după ce-și terminau treaba și mâncau bine

de tot, provocau o altercație doar pentru amuzament.

Cele mai bune zile din viața lor erau acele weekenduri dulci în care petrecerile din spațiul liber coincideau cu seara de film. Rețeaua începea să zumzăie încă din timpul după-amiezii sau la începutul serii. Da, venea; da, fusese văzut; da, avea cel mai nou film cu Bachchan. Entuziasmul era palpabil pretutindeni. Cu burțile pline cu *matar-paneer* și *naan, gulab-jamun* și *rasmalai,* membrii bandei lui Dhaka porneau spre groapa de gunoi de dincolo de peronul unu. Fiecare drum din gara fără de drumuri ducea acolo; atmosfera era deja euforică. Bâzâitul șobolanilor de gară răsuna ca zumzetul unui milion de muște.

Un bec gălbui de douăzeci și cinci de wați, agățat de un fir tras și învârtit în jurul unui cui, marca intrarea în imensul tomberon. În stânga, lipit de zidul cel mai îndepărtat, cu faianță albă, se afla un televizor ca o cutie, care șuiera ușor, scoțând o lumină albăstruie. Mormanele de gunoi din partea dreaptă erau izolate în seara aceea cu un șir de corturi aruncate. Sub becul slab, îmbrăcat într-o *kurta-pajama* albă și murdară, stând turcește pe o ladă de transport și trăgând dintr-o țigară de foi care acoperea duhoarea, ședea unchiul cu filmele. Avea o barbă lungă, asemenea lui Salushan Baba, dar era altfel: mai gras, mai tânăr, mai puțin autoritar. Unchiul nu dădea drumul la film până nu se umplea groapa cu totul, până ce ultimul dintre șobolanii de gară nu își cumpăra biletul de cinci rupii și se așeza pe locul lui. Îl deranja să dea înapoi și să repete scenele, nu era dispus să facă asta pentru nimeni în afară de băieții din smochin. Întâmplător, băieții din smochin nu întârziau niciodată. Le plăceau filmele la fel de mult ca oricui altcuiva; de fapt, ei erau cei care se asigurau că unchiul cu filme le oferea un spectacol demn de cele cinci rupii plătite.

Când groapa de gunoi era plină ochi și trăncăneala băieților speriase toate păsările de noapte din zonă, unchiul cu filme trimitea pe cineva în fuga mare să strige spre vârful smochinului. Acest gigant antic, odinioară la marginea anexei din epoca stăpânirii britanice, care se întindea dincolo de peronul principal, despicase de-a lungul deceniilor vechiul zid de cărămidă și devenise una cu clădirea. Ca să ajungi pe acoperiș, trebuia să te cațări pe unul dintre sutele de brațe noduroase ale copacului. De-a lungul timpului, în scoarța lui fuseseră săpate puncte de sprijin pentru picioare, care să ușureze urcușul, iar un țăruș gros de fier fusese înfipt într-o crăpătură de la nivelul capului, ca să ai de ce să te ții. Sigur, urcai acolo doar dacă erai invitat sau târât în sus. Șobolanii îi spuneau acelui loc *narak,* iadul. Poveștile despre *narak* aveau darul să-ți facă pielea de găină: istorisiri despre violență, droguri, alcool și sex. O convocare banală la smochin era suficientă pentru a i se tăia picioarele și celui mai blazat dintre șobolanii de gară.

Balconul – două banchete rupte dintr-o veche mașină Ambassador, cu umplutura ieșită prin imitația de piele verde – era rezervat băieților din smochin. Stăteau acolo tolăniți, cu foliile lor, cu țigări, pungi de alune și sticle de bere, comentând gutural fiecare scenă, aruncând sticlele goale cu boltă, direct peste zid, deasupra mormanelor de gunoi. Orice șobolan care ar fi îndrăznit să se întoarcă și să se uite își lua o mamă de bătaie s-o țină minte. Când voiau să facă pipi sau să revadă o scenă, strigau la unchi, care punea pauză sau dădea filmul înapoi, în funcție de ce i se comanda. În cazul în care nu le plăcea un film, îi cereau să-l oprească. Atunci unchiul scotocea în punga lui și băga o casetă nouă.

Băieții din smochin erau duri, alunecoși, fără limită; numărul lor fluctua mereu, reputația lor de bătăuși ținând și polițiștii la distanță. La momentul

acela, liderul lor era un tânăr căruia i se spunea Shakaal – o referire la personajul negativ ras în cap din marele succes cinematografic al anilor 1980. În fiecare seară de sâmbătă, Madhmudwa, bărbierul care avea o prăvălie în parcare, se urca în smochin ca să îl radă în cap. Noaptea, băieții care îl priveau cu coada ochiului vedeau cum lumina de la televizor se reflecta pe scalpul lui uleios. În buzunarul lui Shakaal, se spunea, își afla culcușul nu doar un *katta* făcut dintr-o țeavă de pușcă de vânătoare, ci și un revolver adevărat.

Ca toți ceilalți, Chini s-a îndrăgostit imediat de filme, și pasiunea aceasta nu s-a domolit niciodată. Stând pe covoraș, cu brațele strânse în jurul genunchilor aduși la piept, cuibărit între Kaaliya și Tarjan sau unul dintre ceilalți bărbați, el ședea țintuit acolo, în timp ce filmele luminau, unul după altul, în noapte. Când cel de-al treilea film se apropia de final și cerul întunecat de deasupra începea să se piardă în nuanțe de cenușiu, băiețelul era printre puținii șobolani încă treji.

Când unchiul începea să-și ruleze cablurile și să împacheteze casetele ca niște cărămizi, Chini era întotdeauna cuprins de o melancolie groaznică. Imagini difuze, desperecheate, pluteau prin mintea lui tristă și nedormită. Dealuri verzi udate de ploaie; o casă de bambus și lut cu paturi scunde; păsări mari și animale mici plimbându-se de colo colo; neîntrerupta perindare a oamenilor dincolo de ușă; sunetele unei limbi pe care nu o mai cunoștea; brațele unei mame cu ochi negri ca tăciunele, sfidători; un bărbat care venea și pleca, îl mângâia pe cap, se culca peste mama lui; mulți bărbați care veneau și plecau, îl mângâiau pe cap, se băgau unul în altul și șușoteau. Apoi noaptea zgomotului infernal: țipete, strigăte, focuri, câini care urlau, găini care cloncăneau; cineva care tot lovea și lovea de parcă voia să despice însăși noaptea, cu izbituri puternice, într-un ritm ciclic, susținut. Poc. Poc. Poc. Pocpocpocpocpoc. Mâna

mamei îl împingea sub patul scund, apoi soseau un șal gros și o pătură. Țipete puternice în încăpere. Mârâitul sfidător al mamei. Pocpocpocpocpoc. Cineva îi despica mama cu mișcări potrivite, ritmice. Micul Lhungdim dormea. Micul Lhungdim se trezea. Micul Lhungdim călătorea în brațele unchiului său. Micul Lhungdim era într-un tren. Micul Lhungdim era într-un tren. Micul Lhungdim era într-un tren. Micul Lhungdim, micul Aladdin. Micul Lhungdim, micul Chini.

Când Chini i-a povestit lui Kaaliya frânturile sale de amintiri, băiatul cu șerpii l-a asigurat că și el avea părinți, ca toți ceilalți. Toată lumea trebuia să vină de undeva. Dar era bine că scăpase de ei. Părinții erau rareori altceva decât o povară. Kaaliya însuși fusese nevoit să fugă de părinții lui. Și ia să se gândească: dacă nu și-ar fi pierdut părinții, ar mai fi putut Chini să-l găsească pe Kaaliya? Și banda? Și soluția? Și filmele? Apoi Kaaliya îl ducea la peronul unu, unde mulțimea împovărată de bagaje se îngrămădea prin porțile nesupravegheate de verificatorii de bilete, și îi arăta atâția și atâția copii triști, pe care îi târa după el câte un adult nemulțumit.

Chini trebuia să recunoască, viața de șobolan de gară era singura care merita trăită, iar dacă prețul pe care trebuia să-l plătească era cel de a nu avea părinți, atunci nu era unul chiar așa de mare.

Cu toate acestea, șrapnelul amintirilor continua să-i vâjâie prin gânduri, iar de câte ori trăgea din cârpă, auzea melodia dulce a ploii care cădea pe acoperișul de stuf, printre copacii verzi și uzi, de la capătul unei lumi pe care el nu avea s-o mai găsească niciodată.

3.

Di

nBangkokîniad

Dhaka a fost primul care i-a pus mâna pe penis. Era dreptul lui de necontestat. În definitiv, el îl descoperise pe Chini și tot el îl proteja. Iarna sosise deja în Delhi, aducând cu ea ceața, o burniță tot mai deasă și un vânt intermitent care parcă îți despica țeasta în două și o umplea cu durere. Tuturor le curgea nasul, tuturor le lăcrimau ochii. Gara, mereu blestemată să vadă lumina soarelui mai puține ore decât restul orașului, simțea acum că ghearele nopții o prindeau în încleștarea lor încă de la ora patru după-amiaza.

Banda s-a mutat înapoi acasă – acoperișurile se transformaseră în ghețari ucigași – și era acum cuibărită comod în canalul dintre peroanele patru și cinci. Nu era așa de rău cum părea. Canalul nu era la mai mult de un metru și ceva sub pământ și era, în cea mai mare parte, uscat. Prin mijloc curgea un firicel de reziduuri, dar băieții aruncaseră niște banchete vechi de cușetă deasupra, ca să îngroape adânc mizeria. Capacul de oțel al canalului fusese demult furat și vândut, iar acum intrarea în căminul lor consta într-o trapă de lemn, în care erau înfipte zeci de cuie, ale căror capete sclipeau în soarele de prânz. În cele mai multe nopți, în afara cazului în care se întâmpla să plouă în mod neobișnuit pentru perioada aceea,

trapa era lăsată deschisă ca să intre aer curat și sunetele familiare, liniștitoare, ale gării.

Nu era atât de rău pe cât părea. Conducta de scurgere din canal era, în general, într-o stare bună și nu avea prea multe scurgeri, nici măcar când ploua. În partea din stânga, de mai departe, erau două găuri mari și câteva găuri mai mici, dar, din fericire, porțiunea aceea se afla sub marele felinar cu sodiu care trona deasupra șinelor de tren – asta însemna că, până și în cele mai întunecate dintre nopți, câteva raze de lumină tot ajungeau în bârlogul subteran. În decembrie, ianuarie și februarie, când într-o singură noapte petrecută afară îți putea îngheța sângele în vine și puteai muri, canalul era un refugiu minunat, de-a dreptul călduros și plăcut, cu atâtea corpuri înghesuite unele în altele și cu zdrențele de pături și plăpumi bine strânse deasupra lor. Uneori puteai chiar să încropești un mic foc de lemne pe un grătar de metal, așezat pe patru cărămizi furate și un pic de nisip.

Nu era atât de rău pe cât părea. Atâta vreme cât băieții respectau convenția de a nu aduce înăuntru mâncare și de a nu mânca în canal, șobolanii – unii erau chiar de dimensiunea unor pisici mai mici – se țineau la distanță. Dacă se rătăcea vreunul prin adăpostul lor, era înșfăcat de Tarjan și aruncat pe trapa deschisă ca o minge de crichet. Trecătorii erau, de obicei, speriați la vederea rozătoarelor care picau din senin.

În acea primă iarnă, nouă băieți dormeau în canal. Erau nevoiți să plătească polițiștii cu cincizeci de rupii pe zi. Fiecare contribuia cu câte cinci, iar Dhaka punea zece. Uneori, câte un băiat nou nu-și putea plăti cota, iar în aceste situații, polițiștii cereau alte lucruri.

Spre finalul lui decembrie, coborând într-o noapte în canal, Dhaka l-a împins pe Makhi cât colo și s-a așezat lângă Chini. Era momentul vaporilor și toată gașca avea sub nas cârpe

îmbibate în soluție. Ploaia răpăia pe acoperișul de stuf cu un zgomot reconfortant, când micul Lhungdim și-a simțit pielea atinsă de mâna mamei lui. I-a ajuns imediat în pantaloni, pipăindu-l în zona inghinală. Era bine, o senzație tare plăcută, niciodată nu-l mai făcuse soluția să se simtă chiar atât de bine. Apoi a simțit că îi este luată mâna și că degetele îi sunt încolăcite în jurul a ceva minunat de cald. Probabil Baba îi dăduse astăzi un alt soi de soluție.

Întins și el lângă Chini, Kaaliya privea siluetele care se conturau în întuneric – *pungi* îi răsuna dulce în cap – și simțea o strângere de inimă; era posesiv. Dar știa că trenul cel nou, care pornea acum pentru prima oară la drum, avea să oprească și în stația lui în curând.

Dhaka nu a făcut nimic brutal sau repezit. Era un tânăr care se ospătase bine ani întregi, iar acum avea deja abordarea unui epicurian. Băiatul era micuț, deci o delicatesă rară – plăcerea nu consta în a-l consuma cât mai repede, ci în a planta în el sămânța voluptății, iar apoi în a aștepta să crească. Toți cei din gașcă, mai puțin Gudiya, care fusese unsă ca soră a lui, avuseseră o perioadă de inițiere cu Dhaka. Nu fusese dureroasă pentru nimeni, în afară de Makhi, ale cărui piele catifelată și deschisă la culoare și trăsături fine îl fascinaseră pe Dhaka vreme îndelungată. Și cu el însă, în cele din urmă, noutatea s-a estompat și lucrurile au revenit la normal.

*

Acum Dhaka avea două fete, una pe peronul doi și alta pe peronul nouă. Una era din Calcutta, cealaltă, din Lucknow. Le ducea pe banchetele capitonate ale vagoanelor parcate. Doi dintre băieți mergeau ca să stea de pază. Cu toate că Dhaka își păstrase banda și se întorcea la ea în cele mai multe nopți, în cursul ultimului an începuse să se îndepărteze de plăcerile obișnuite ale gării, îndreptându-se spre mai serioasele îndeletniciri

legate de droguri și infracțiuni. Kaaliya, cel puțin, intuia că șeful lor nu mai fura din buzunare; încet-încet își făcea intrarea în găștile mari din Sadar și Chandni Chowk.

În unele zile avea în buzunar suluri întregi de bancnote, iar în loc să ceară găștii prada pe ziua aceea, el înmâna fiecăruia câte o bancnotă nouă-nouță de cincizeci de rupii. În grămada de pandantive pe care le purta la gât își făcuseră acum apariția două lanțuri subțiri de aur, iar în urechea stângă își făcuse gaură și își pusese un belciug de aur. Rânjind obraznic, Tarjan spusese:

— Dhaka a devenit acum America!

Șeful bandei nu mai inhala nici soluția, acum trăgea numai la folie. Cum ședeau întinși pe întuneric, băieții îl priveau cum ardea liniile cu o viteză uluitoare și simțeau că liniștea care îl cuprindea îi învăluia și pe ei.

Reputația lui Dhaka fusese construită pe baza talentului lui de-a mânui șurubelnița. Șurubelnița presupunea mai multă furie ca un cuțit. Cu un cuțit puteai să tai și să râcâi, să intri într-o încăierare și apoi să te retragi, să tachinezi și să te joci. Însă nu la fel stăteau lucrurile cu o șurubelniță. O șurubelniță presupunea un angajament mult mai mare. Nu exista posibilitatea unei încăierări în joacă. Era ceva total. Cu o șurubelniță trebuia să sapi adânc, trebuia să mergi până la capăt, să intri cu sufletul urlând, trebuia ca întregul corp să îți urmeze mâna. O șurubelniță nu putea trăi cu îndoială. Dacă ar fi făcut-o, nu ar fi reușit să treacă prin piele și prin carne, prin mușchi, os, să pătrundă până la capăt cu vârful ei de oțel. O șurubelniță rareori acorda a doua șansă. Trebuia să-și facă treaba dintr-o singură mișcare de neoprit. Era ca un creion de fier, și ceea ce scria nu mai putea fi șters niciodată. Dhaka spunea că, dacă o înfigi cum trebuie, nici nu-ți pătezi hainele, nici nu-ți stropești cizmele. Trebuia doar să te speli

bine pe mâini după aceea și să treci creionul de fier pe sub jetul de apă.

Dhaka obișnuia să spună:

— Doar fanfaronii folosesc cuțitul – atâta șfichiuială și lăudăroșenie! E în regulă dacă vrei să impresionezi fetele, dar altfel, dacă vrei să omori pe cineva, nimic nu se compară cu o șurubelniță!

Le mai explica și că frumusețea șurubelniței stătea în faptul că era atât plăcută din punct de vedere estetic, cât și o bombă contra cronometru. Nu se despica pielea, nu ieșeau mațele, nu țâșnea sângele ca dintr-o țeavă spartă – făceai o gaură mică în nenorocit, și așa semănai moartea. Multe ore mai târziu, când se întorcea în gaura din care ieșise, moartea exploda în el, și pe urmă toți se apucau să caute gaura prin care se strecurase ea. Cei care nu mureau trăiau tot restul vieții cu o gaură în ei, plină de puroi și de spaimă. Trăiau cu gândul că în adâncul lor exista un gol în care colcăia infecția, un gol pe care nu îl putea umple nimic; și trăiau cu teama de a primi o altă asemenea lovitură.

Arsenalul de șurubelnițe al lui Dhaka provenea din magazinele de feronerie din Chawri Bazaar. Câteva erau lungi cât antebrațul lui; unele aveau doar partea de fier cât mâna lui. Multe dintre ele erau scurte, cu metalul de doar zece centimetri, mânerul de lemn rotunjit și neted, cu șanțuri adânci pentru o mai bună mânuire. Acestea erau cele pe care prefera Dhaka să le folosească, iar două dintre ele se aflau mereu asupra sa.

Lui Chini îi plăcea cum se simțea în mână rotunjimea netedă a mânerului șurubelnițelor scurte, iar când Dhaka i-a luat mâna în noaptea aceea, și-a imaginat că ceea ce mângâia tandru era mânerul de lemn al armei. De-a lungul timpului, pe măsură ce lunile și anii au trecut, a mângâiat mânerele tuturor din bandă, în special pe cel al prietenului său cel mai bun, Kaaliya.

*

De la acele poticneli de la început până la Bangkok a fost un drum inevitabil. Ca să ajungă la Bangkok, băieții ieșeau pe Poarta Ajmeri și traversau drept vechiul Delhi – pe șoseaua Asaf Ali și prin cartierul Daryaganj, până la centrala electrică din spatele Rajghatului, unde cenușa lui Mahatma Gandhi încă plutea în vânt. Prima oară au plecat din gară pe la opt seara și au mers cam două ore. Chini era uluit de numărul mare al mașinilor, de clădirile imense și de drumurile largi. Nu-i venea să creadă că toate acestea, aflate la distanță de doar două ore de mers pe jos, se aflau în același oraș. Tovarășii îi spuseseră că în Bangkok existau lucruri atât de surprinzătoare cum nici nu putea el concepe.

Colonia de *jhuggi-jhopdi*[76] în care intraseră era străjuită de gheme nebunești de cabluri la vedere și iluminată de becuri care atârnau de câte un fir. Un firicel de reziduuri curgea, într-un șanț nu foarte adânc, de-a lungul aleilor murdare care se întretăiau. Pe alei se plimbau mici tonete cu înghețată, *chaat* și *tikki;* biciclete modificate, transformate în tarabe la care se vindeau *rasgulla,* vată de zahăr, *aampapad, kulcha;* cărucioare mari din care se vindeau legume, sucuri de fructe, meniuri pentru masa de prânz și cină; cărucioare din aluminiu, unde se găsea apă. Erau peste tot câini vagabonzi, iar din toate părțile răsunau voci ascuțite – părea că toată lumea se afla în toiul unei certe. Nimeni nu îi privea cu vreo urmă de curiozitate în timp ce înaintau pe alei unul în spatele celuilalt.

Ajunseseră în adâncul mahalalei, iar Chini putea să pună pariu că nu aveau să mai găsească drumul de întoarcere, când șirul s-a oprit. Chini a văzut trei firme mici pe trei cocioabe aflate una lângă alta. „Cinema Tempo”. „Cinema Manpasand”. „Salonul de cinema Vise Plăcute”.

În următoarele patru ore, pentru doar cinci rupii, în Salonul de cinema Vise Plăcute, înghesuit lângă

alți douăzeci de băieți, Chini a văzut niște filme care i-au dat micuța lume peste cap. Erau acolo niște femei *gora* mai frumoase decât eroinele din filmele indiene, făcând tot felul de lucruri murdare, pe care nici nu ar fi îndrăznit să și le imagineze. Organele genitale ale femeilor acelora cu părul auriu și cu buzele roșii depășeau orice fantezie. Aveau sânii ca niște baloane, pulpele ca niște stâlpi, vulvele ca niște piersici. Kaaliya i-a spus, uitându-se printre coapsele lor desfăcute, că erau ca gura musculoasă a unui piton, în stare să înghită orice.

În strălucirea diafană a femeilor albe care gemeau întruna, Chini a văzut cum tot intrau în sală băieți, până când, pe la miezul nopții, covorașul albastru și aspru, pătat de un milion de fericiri, pe care stăteau era plin ochi. Băieții mai mari acaparaseră rândul din spate, de la perete, și de acolo străluceau în întuneric acum liniile argintii care erau împărțite și arse. Doar cei care stăteau acolo aveau voie să vorbească tare; comentariile despre dimensiunile, formele și culorile organelor genitale de pe ecran se țineau lanț.

Chini nu avea timp de frivolități din astea. Nici nu clipea, iar degetele i se mișcau cu avântul unui maestru țesător. Duhoarea de sex din încăpere era deja copleșitoare, acoperind mirosul de transpirație, murdărie și țigări. Toți băieții își vedeau de mânerele lor; unii se ocupau și de ale altora. Câțiva adormiseră, epuizați și satisfăcuți. La un moment dat aveau să se trezească și să se apuce iar de lucru.

Malaria, tânărul și sfrijitul proprietar al salonului Vise Plăcute, stătea afară, arzând linie după linie. Când, cu un pocnet puternic, caseta se termina și băieții izbucneau în strigăte de indignare, se repezea înăuntru să schimbe caseta. Chini se gândea la unchiul cu filme, se gândea la Malaria și era uimit de minunățiile

cinematografului. Pe la ora trei, Malaria a intrat cu un mers ezitant, adormit, și a mai schimbat o dată caseta. De data aceasta, mirosul de sex din încăpere era copleșitor. A strigat la ei:

— Bă, vagabonzii dracu', nu mai trageți de ea de parcă ar avea un fișic de monede de aur la bază! Nu v-a ajuns pentru o singură noapte?

Băieții au ripostat imediat:

— S-o fut pe mă-ta, Malaria! Viermi să facă!

El a rânjit și s-a retras.

Nici Chini și nici Kaaliya nu au pus geană pe geană în noaptea aceea, iar când proprietarul a intrat ca să închidă, în cele din urmă, aparatul – care se încălzise de parcă-l pusese cineva la prăjit –, fiecare bucățică din corpul băieților, de la ochi, la membre, la mâini și la mânere, durea.

Afară, răsăritul roșiatic-cenușiu dădea startul unei noi zile. Străzile din Bangkok debordau de aglomerație. Bărbați cu pielea arsă, în maiouri, își pregăteau cărucioarele și bicicletele, mirosurile bogate ale mâncării amestecându-se cu aburii împuțiți care ieșeau din canale. Câțiva copii privilegiați de soartă, în uniforme uzate, se târau nemulțumiți spre școală, sub povara ghiozdanelor de pânză. În mai puțin de o oră, mahalaua avea să fie pustie. Toți locuitorii de peste nouă ani aveau să pornească prin oraș, în căutarea oricărei rupii pe care ar fi putut să pună mâna, iar oamenii nopții, ca Malaria și plutonul lui de sex și siguranță, aveau să se culce, așteptând să treacă lungile ore ale zilei.

În mahala se muncea din greu la descoperirea unor noi modalități de câștigare a traiului; modalități de absolut orice fel. Pornografia nu era cu nimic mai puțin respectabilă decât vânzarea de apă de băut contaminată sau îngrijirea câinilor bogătașilor sau strângerea de fonduri pentru vreun orfelinat inexistent. De fapt, mulți ani după aceea, Chini și Kaaliya aveau să conchidă că aceasta era o îndeletnicire de-a dreptul morală, în comparație cu unele dintre lucrurile pe care le făceau tovarășii

lor. Până și-au croit drum înapoi la gară, soarele începuse să ardă deasupra orașului, iar cei doi prieteni ajunseseră la un acord tacit de a se delecta cu pornografie împreună, acord care avea să le consolideze prietenia pentru totdeauna.

*

În vreme ce Bangkokul a devenit o destinație regulată pentru cei doi băieți, niciunul dintre ei nu s-a aventurat să-ncerce alte părți ale orașului în plină dezvoltare vreme de ani întregi – excepție făcând, bineînțeles, Sadar Bazaar, unde mergeau o dată la două luni și, cu cincisprezece rupii, își cumpărau câte un costum format din cămașă și pantaloni, pe care îl purtau fără întrerupere până se tocea fiecare fir al țesăturii, iar iarna se întorceau după paltoane și pulovere, pe care dădeau douăzeci și cinci de rupii. Unele dintre hainele acestea aveau etichetele unor mărci care i-ar fi lăsat cu gura căscată pe bogătașii din Park Avenue și Mayfair; distanța dintre albii bogați și băieții din canal consta doar într-o cusătură insuficient de puternică sau un guler care nu corespundea perfect standardelor. În vreme ce vizitarea Sadarului era simplă – mergeai de-a lungul șinelor până ajungeai acolo –, restul orașului le rămânea străin. Acolo pândeau alte pericole: polițiști, oficiali ai guvernului, mafia cerșetorilor, triburile de eunuci. Mulți băieți le căzuseră pradă după ce le fuseseră mutilate membrele și penisurile. Pe urmă, mai erau spionii agențiilor sociale, ale căror arme erau vorbele blânde și visurile frumoase, care vorbeau cu ochi sinceri despre bunătate și educație, care voiau să-i atragă pe băieți în căminele lor și să-i domesticească, transformându-i în bucătari, paznici și grădinari. Puținii care reușeau să treacă prin școală sfârșeau ca funcționari și contabili.

Dhaka le spunea „peștii nenorociți ai bunătății”.

— Ăstora le zic dați-vă-n pula mea! Ăștia ne urăsc libertatea și fericirea! Urăsc că nu trăim după regulile lor! Vor să ne cojească bine pielea, să ne

învețe să scriem și să citim câteva cuvinte, ca pe urmă să ne trimită sclavi în casa sau biroul vreunui bogătan! Să curățăm pantofii vreunei cucoane și să-i ștergem la cur copiii! Ce s-a întâmplat cu Ismail, cu Kamal, cu Doctor, cu Pani? Toți plimbă ceai, șterg mese și spală vase! A trebuit vreodată ca vreunul dintre noi să facă așa ceva? Prefer să mor călcat de tren decât să mă duc cu peștii ăia! Dați-vă-n pula mea, asta le zic eu.

Lui Chini îi spunea chiar mai mult:

— Pe tine chiar n-o să te învețe două vorbe! O să-ți dea imediat un chipiu, un baston de bambus și o să te facă paznic. Poți să-ți petreci tot restul vieții treaz noaptea, umblând de colo colo și bătând lumea cu bastonul!

Însă Chini se pregătea să ajungă nu paznic, ci pungaș. Dhaka îl inițiase în folosirea lamei de ras. Îi spusese:

— *Saaley* Aladdin, tu ești prea frumușel ca să suporți lucrul cu șurubelnița. Ție îți trebuie ceva blând, ceva mai elegant.

Având în vedere inocența pe care o emana, era parcă făcut pentru infracțiunile bazate pe încredere, pe farmec – escrocherii simple, furat de genți, tăiat de buzunare. Lama Topaz din oțel inoxidabil a fost ruptă în două și a dispărut cu ușurință între degetul arătător și cel mijlociu ale lui Chini, partea ascuțită așezată la același nivel cu palma. În clipa în care Kaaliya se lovea de un om, mâna îndemânatică a lui Chini trecea repede pe lângă buzunarul acestuia, căscându-l ca pe botul unei javre. Dacă omul se prindea, Kaaliya sărea pe el, unduindu-se și lovind ca șarpele negru al cărui sânge era îngemănat iremediabil cu al lui, în timp ce Chini o lua la sănătoasa.

Erau și situații în care erau prinși și snopiți în bătaie. De grupuri de pasageri, de polițiști, de jandarmii căilor ferate, de alți șobolani, mai mari și mai răi decât ei. Atunci nu aveau ce să facă decât să stea pe acoperiș sau în canal și să inhaleze din

cârpă zile întregi, până ce dispărea orice durere și toate rănile se vindecau. Câteodată, vreun tovarăș din bandă aducea o sticluță închisă la culoare, cu alifie, dar era mult mai plăcut să o mănânci întinsă în strat gros pe pâine decât să-ți ungi cu ea pielea dureroasă.

*

Și astfel au trecut mai bine de zece ani.

Zece ani în care totul, dar, în același timp, aproape nimic, nu s-a schimbat. În răstimpul acesta, Dhaka a fost ucis, tăiat bucăți cu un cuțit de măcelar. Când vestea a ajuns în gară și băieții au dat fuga pe terenul gol din spatele Fortului Roșu, au găsit bucăți din el întinse lângă un mic tufiș din apropierea unui canal. Ca o păpușă de plastic ale cărei brațe și picioare fuseseră smulse. Capul, tăiat de la bază, se rostogolise până la un metru depărtare. Bucățile retezate se umflaseră și se decoloraseră, ajungând albastre-verzui. Nu l-ar fi recunoscut nimeni dacă n-ar fi purtat manșetele elastice de tenis pe care i le știa toată lumea. Șurubelnița scurtă pe care obișnuia să o poarte în cizmă îi era înfiptă în buric, iar mânerul neted de lemn se ițea în afară ca o piatră funerară. Când l-au identificat, polițistul a spus:

— Puturoși nenorociți ce sunteți, așa o să muriți toți! Sper că o să vină să vă identifice cineva și pe voi!

Bucățile din Dhaka au fost strânse într-un cearșaf și arse la vechile trepte pentru incinerare de lângă Yamuna. Niciunul dintre cei pe care îi cunoscuse în acei șaisprezece ani petrecuți în gară nu a venit să-l vadă arzând, cu excepția a trei băieți: Kaaliya, Chini și Tarjan, care i-au dat șaptezeci de rupii unui preot de mâna a doua care le-a cerut o țigară înainte de a îndeplini ritualurile, și acelea de mântuială. A bălmăjit câteva incantații cu o viteză din cauza căreia nu s-a-nțeles o iotă și, fluturând un pumn de iarbă verde și un vas de alamă, a aruncat la nimereală niște apă în jurul

rugului funerar. Au mai dat alte optzeci de rupii pe trei brațe de lemne. Preotul le-a spus că era mare noroc că omul sosise gata tăiat în bucățele, altfel un asemenea foc n-ar fi făcut față.

A doua zi s-au întors, au luat cenușa și bucățile de os ars, le-au pus într-un vas mic și au luat un autobuz spre Haridwar. Înainte să ajungă la treptele spre apă, Kaaliya s-a infiltrat în două grupuri de bogătani în doliu, iar degetele tăioase ale lui Chini au despicat două *kurte* albe apretate. Acum aveau suficienți bani ca să-și permită un tânăr *panda* – cu un ceas mare din oțel la mână – care să mormăie niște incantații atât de repede, încât să nu se înțeleagă o iotă.

Bucățile din Dhaka au fost apoi trimise să plutească pe marele Gange, înapoi spre locul unde, cu ani în urmă, se născuse pe acest pământ.

Cei trei au mai rămas în orașul sfânt câteva săptămâni, despicând *kurte* care fluturau, observând pelerinii și oamenii în doliu, privind ritualurile religioase de seară, cu incantațiile asurzitoare și cu plutirea încântătoare a candelelor sclipitoare, mâncând porții nesfârșite de *puri-aloo* și halva, studiind aglomerația și potlogăriile mijlocitorilor Domnului. Dormeau în numeroasele ashramuri aglomerate, pe malul râului care suspina, iar în zilele în care *hurtele* despicate erau pline de prinosuri, în câte unul din multele hoteluri care împânzeau orașul. Priveau femeile care murmurau și se scăldau în mama tuturor râurilor – binecuvântarea lui Shiva, curățătorul tuturor păcatelor –, cu sariurile lipite de carnea care tremura ușor, cu sutienele albe lipite obraznic de bluzele lor albe, cu sfârcurile rotunde, închise la culoare și umede.

*

Astfel au trecut mai bine de zece ani.

În timpul acesta, Gudiya a fost atacată, răpită și violată. Băieții din celălalt smochin, cel de dincolo de ultimul peron, de lângă chioșcul cu ceai, de

lângă Poarta Ajmeri, au luat-o într-o seară, când tocmai împingea niște cărucioare goale pentru bagaje, și au târât-o în vizuina lor. Zona aceea era cunoscută ca fiind periculoasă și plină de infractori – lumina ultimelor felinare cu sodiu se oprea la câțiva zeci de metri distanță, iar polițiștii nu se aventurau niciodată până acolo. În gaura căscată, în forma unei glugi, aflată sub șanțul plin de iarbă de dincolo de parcursul de manevră, cei trei i-au tras-o pe rând.

Au fost brutali și grăbiți, scuipându-și întâi în palme. Niciunul nu futea în tăcere.

— Îți place, *randi* afurisită? De acum o să vrei să ți-o tragi tot timpul, nu?

Aproape ca și cum ar fi fost amanți, căutându-i aprecierea.

După primele câteva minute, Gudiya nu li s-a mai împotrivit. Era seara târziu; era deja sub influența soluției și trăise suficient de mult pe peron ca să știe că atacul acela era de așteptat, că până atunci fusese doar amânat. Când au terminat cu ea, s-au așezat turcește în semicerc, gâfâind, ștergându-se de praf pe brațe și pe pantaloni și aprinzându-și țigări ieftine.

Așezată pe vine, Gudiya și-a băgat degetele adânc în ea și a scos cât de mult a putut.

Încă își ștergea degetele pe haine când Shankar, cel mai mare dintre cei trei și șeful peroanelor șapte și opt, a împins-o din nou la pământ. Și-a scuipat în palmă din obișnuință, însă nu era nevoie. De data asta a fost blând, s-a mișcat mai încet și nici nu a bombardat-o cu întrebări. Gudiya și-a așezat capul mai comod în țărâna moale și a desfăcut larg picioarele. Auzea trenul poștal Jammu-Tawi plecând din gară cu un fluierat ascuțit. După ce și-a terminat treaba, bărbatul i-a gonit pe ceilalți doi. I-a spus că pusese ochii pe ea de luni de zile, că avusese impresia că era a lui Dhaka și că pe urmă a aflat că nu era așa. Acum era a lui. Iubea totul la ea. Iubea numele ei. Iubea

frumusețea ei. O iubea pe ea. A împărțit o țigară cu ea și i-a dat cincizeci de rupii.

A doua zi a dus-o la Chandni Chowk și i-a cumpărat un costum roz strălucitor, gablonzuri, o pereche de sandale argintii și o sticluță de *ittar,* al cărui miros dulce umplea aerul ca un val de fum. Au mâncat *korma* de oaie la Karim și el a privit-o în ochii negri.

Săptămâna următoare a dus-o la prietenul lui cel mai bun, Abbas, care locuia dincolo de șoseaua Asaf Ali, iar în salonul de la al doilea etaj, în mijlocul unei mulțimi de piese de mobilier capitonate, a întins-o pe canapeaua verde din imitație de piele și a împărțit-o cu acesta. Abbas era gras, dar blând, și a numit-o noua regină – *nai begum* – în timp ce gâfâia de zor deasupra ei. Mai târziu, Abbas i-a dat să mănânce *chaat* și i-a spus cât de mult o iubea Shankar. La rândul lui, Shankar a privit-o în ochii negri, iar ea s-a topit de dragostea pe care a văzut-o în ei.

Luna următoare a dus-o la Bombay. S-a întors zece zile mai târziu, fără ea, iar când Kaaliya, Chini și Tarjan au mers la peronul șapte ca să întrebe unde era Gudiya, s-a răstit la ei:

— Da ce credeți că sunt eu, cretinilor? Șeful biroului de persoane dispărute? Voi nu sunteți în stare să vă găsiți nici cururile, dar vreți să găsesc eu nu știu ce curvă? Dacă vă mai prind pe-aici, vă tai boașele! Poate atunci o să vă simțiți ca ea!

În seara următoare, când a venit Dhaka, i-au povestit. Arzând linii argintii cu viteza gândului, acesta le-a zis:

— Sigur deja e cea mai bună târfa din Kamathipura. Așa îi trebuie, dacă s-a combinat cu Shankar. Și oricum, noi unde credeți c-o să ajungem – în vreun rai pe pământ? Mai bine curvă, cu o pulă între picioare, decât moartă pe vreo șină de tren!

Pe urmă s-a întors cu spatele și s-a culcat, după care nu a mai vorbit despre ea niciodată.

*

Astfel au trecut mai bine de zece ani.

În timpul acesta, Makhi Khan – odinioară iubirea lui Dhaka, băiatul frumos din Malliana care își văzuse familia ucisă de foc și de sabie, de lozinci și de țipete – a fost tăiat în trei de roțile ca niște tunete ale Shatabdiului de Amritsar. La vremea aceea, băiatul delicat trecuse demult de inhalarea cârpei. Acum sugea pânza umedă ca pe o înghețată pe băț, iar uneori dădea chiar pe gât sticluțele cu soluție ca pe Coca-Cola. Vocea liniștitoare a *mullah*-ului, care chema la rugăciune credincioșii, răsuna în permanență în mintea sa și, exact când bărbații care urlau cu capetele înfășurate în bandane și cu oțelul sfârtecând aerul din fața lor erau gata să spargă ușa și să-i înșface pe tatăl și pe frații săi, pe mama și pe surorile lui, el a supt repede, adânc, din cârpa pe care o ținea strâns în mână, iar vocea alinătoare a *mullah*-ului s-a întors.

Makhi încetase demult să mai cerșească și să fure. Cedase în fața talentului său înnăscut. Era greu să-l privești și să nu fii ademenit de arcuirea grațioasă a șoldurilor lui, de buzele pline și roșii, de ochii căprui și mari, cu gene întoarse. Bărbați nefericiți – tineri și bătrâni, căsătoriți și singuri, triști și furioși – treceau prin gară zi și noapte, iar lui îi fusese dat să le ofere un moment trecător de bucurie. Unii îl răneau și nu îl remunerau cu nimic, însă mulți dintre ei erau recunoscători și buni. Unii se întorceau, dar, dacă o făceau prea des, știa că trebuia să-i evite. Polițiștii și jandarmii îl luau oricând voiau. Dar era în regulă. În fond, ei erau stăpânii gării.

Makhi spunea că, pentru că mama sa implorase cu atâta fervoare să-i fie cruțați copiii, o uciseseră pe ea ultima, cu toate că asta nu-i împiedicase să o violeze. Faptul că îi implora îi excita, îi făcea să râdă, le alimenta umflătura din pantaloni. Se folosise uneori de învățătura asta – într-o căruță

goală, aplecat peste o banchetă, când bărbatul cu care era acolo era blând și avea portofelul plin.

Funcționa de fiecare dată. Faptul că implora milă provoca erecții mai tari și îi excita pe toți. Bărbații iubesc puterea.

Turna în el soluție pe drumul de întoarcere din Sheilapul. În ziua aceea fuseseră doi asceți de la templu, drogați cu hașiș, al căror păr lung îi atingea spatele în timp ce aceștia icneau. Îl plătiseră cu o nimica toată, doar cincisprezece rupii, spunându-i că era norocos să facă lucrarea Domnului. Și chiar era, pentru că auzea chemarea dulce a muezinului, puternică și clară, care umplea văzduhul. Când a căzut pe pietre, cu picioarele de-a curmezișul șinelor netede, și Shatabdi se apropia ca un tunet, cu luminile aprinse, cu fețele oamenilor la geam, strigătul muezinului a devenit tot mai puternic și mai dulce, aducându-i tot mai multă liniște.

Încă zâmbea când au ajuns la el băieții. Polițiștii i-au pus picioarele în sacul de iută și au discutat despre ce ar fi trebuit să facă în continuare. Kaaliya a vrut să se aplece și să îi legene în brațe frumosul cap, dar unul dintre polițiști i-a tras un picior în coaste.

— Zdrențe proaste! Trăiți în mizerie, iar când muriți tot doar mizerie rămâne după voi! a mormăit polițistul. Stă să fie tocat ca o legumă, parcă-l așteaptă acasă maică-sa să-l facă supă!

Au continuat să se certe între ei până a murit. Doi angajați ai căilor ferate au ajutat să-l îndese într-un sac. L-au lăsat lângă grămada de gunoi de la capătul aleii Paharganj, care se întindea pe o latură a gării. Acum era responsabilitatea celor de la primărie. Ei se pricepeau să scape de membre și de trunchiuri asortate.

*

Următorul care a murit a fost Chhotu, vânătorul de zmeie, cel care trăgea cu ochiul în toalete, prietenul tuturor șobolanilor de pe toate peroanele,

jucătorul vesel de renghiuri, băiatul pe care nu-l putea prinde nimeni. Picioarele lui Chhotu erau ca argintul viu. Se fereau, fentau, tachinau, putea fugi de trei bărbați care îl alergau pe un peron îngust până ce aceștia oboseau și renunțau. Nimic nu-l încetinea: nici beatitudinea adusă de soluție, nici rănile, nici febra.

Uneori, ca să se distreze, șobolanii ocheau câte un grup de băieți cu nasul pe sus de pe vreun peron și-și spuneau:

— Hai să-i facem p-ăștia!

Și demonstrau creativitate în ceea ce privea felul în care îi provocau: se pișau la picioarele lor, își suflau mucii pe bagajele lor, aruncau o ceașcă de ceai pe hainele lor, le arătau instrumentele femeilor care îi însoțeau. Apoi urma schimbul de înjurături și, după aceea, urmărirea. Îi atrăgeau pe obosiții călători într-un labirint împrejurul chioșcurilor și tonetelor, pe scări, sărind peste coșurile de gunoi și peste valize – râzând și înjurând în tot acest timp, defilând în aclamațiile publicului încântat de pe acoperiș. De fiecare dată, urmăritorii sfârșeau în patru labe, chinuindu-se să-și tragă răsuflarea, după mai puțin de zece minute.

Dar, când vaporii magici ai cârpei îi umpleau ființa, Chhotu nu mai vedea nimic din toate astea. Auzea doar cântecul dulce de leagăn al mamei sale și vedea doar zmeie plutitoare. Ca niște suflete care se înălțau spre cer, în sute de culori, în sute de mărimi, cu miile, umplând cerul albastru, depășind în fluturarea lor toate păsările, plutind pe curenții de aer, săltând și legănându-se, coborând și dansând, legate prin firul subțire de o mie de mâini voioase, pe o sută de acoperișuri sclipitoare.

Cea mai mare bucurie a lui Chhotu era să înalțe zmeie, să simtă viața păsării de hârtie curgându-i prin mâinile soioase. În anii aceia petrecuți în gară, oricine vedea două picioare goale mișcându-se ca fulgerul pe acoperișurile ruginite, cu fața îndreptată spre cer, știa imediat cine era. În zilele

fără vânt, când hârtia rămânea nemișcată ca piatra, băiatul fugit de acasă al unui polițist putea ridica pasărea de hârtie doar din mișcarea încheieturilor; iar dacă adia briza, putea purta pasărea atât de departe în văzduh, încât nici cel mai ager ochi nu o mai zărea. Dacă văzduhul era aglomerat, își mânuia pasărea de hârtie ca pe iataganul unui luptător, eliberându-și un culoar larg. Sfoara lui era ca marginea unei lame, învelită în cioburi de oglindă înmuiate în amidon de orez; palmele îi erau brăzdate de linii adânci, mult mai adânci decât ar fi putut săpa destinul.

Lunile de glorie ale lui Chhotu erau august și septembrie. După ce treceau ploile, lăsând în urma lor o briză răcoroasă; când se apropia Ziua Independenței, precedată de ritualurile insipide ale discursurilor despre libertate; când păsărarii apăreau pe acoperișurile și pe străzile bătrânului Delhi ținându-și zmeiele uriașe ca pe niște porțelanuri prețioase – Chhotu se dedica văzduhului cu totul. Mai erau câțiva șobolani – între șine, în depouri, pe acoperișuri – care își lansau păsările. Însă aceștia erau simpli țărani lângă un gladiator, iar Chhotu nu-și intersecta niciodată sfoara șuierătoare cu ale lor. Călare pe acoperișurile gării, el căuta zburătorii de înălțime, luptătorii ca el, care puteau cârmi și lovi la înălțimi de câteva sute de metri, cu putere și precizie, și ale căror zmeie, atunci când se întâmpla să fie decapitate, erau urmărite cu pasiune de țăranii care alergau și săreau peste orice le-ar fi stat în cale pentru a pune mâna pe trofeu.

Kaaliya spunea că ar fi fost nimerit ca Chhotu să moară făcând cele două lucruri care îl defineau – să alerge și să zboare cu un zmeu. Și nimerit a fost, căci a murit căzând de pe acoperișul peronului patru, în mijlocul festivităților de Ziua Independenței, când taică-său era probabil de serviciu undeva, păzind vreun oficial sau vreun drum de vandalismul spiritului de libertate. În

miezul zilei, când în aer bâzâiau firele zmeielor ca niște muște pe un morman de excremente, iar Chhotu le tăia de parcă ar fi fost fire de iarbă, piciorul aflat în plin avânt i-a alunecat pe o cutie de Cola pe care o aruncase cineva pe acoperiș. Șobolanii care îl văzuseră căzând au povestit apoi că a sărit de pe un cablu pe altul, ca o minge de cauciuc, în vreme ce cablurile șuierau și scânteiau. Spectacolul a fost atât de captivant, încât nimeni nu-și mai aducea aminte dacă băiatul țipase sau spusese ceva. Însă cu toții își aduceau aminte că ținuse bine mosorul mare de lemn pe care era înfășurată sfoara zmeului. Când a căzut, în cele din urmă, la pământ, prăjit bine, și jandarmii au venit să-l ia, încă îl strângea în mână.

*

În noaptea aceea, Kaaliya a spus, stând întins pe acoperiș:

— Chini, tu ești următorul. Ascultă-mă pe mine. Arăți prea dulce și nevinovat. Cineva o să-ți facă felul doar din cauza asta!

Desigur, în clipa aceea Chini nu mai era de mult nici dulce și nici inocent. Era singurul din bandă care ajunsese în vârful smochinului indian de la capătul peronului unu. Fusese chemat într-o seară, când se afla la cinematograful din groapa de gunoi. Ceilalți șobolani din bandă se ținuseră la distanță în timp ce el se cățărase pe trunchiul sinuos al bătrânului copac care crescuse prin clădire; apucase bara de oțel și trecuse în spațiul întunecat de deasupra. Acolo era *narak,* iadul, unde ajungeai doar dacă erai invitat sau târât.

În mod ciudat – a povestit mai târziu Chini – în timp ce urca simțise un miros acru pe care nu îl recunoscuse, iar când ajunsese în cortul întunecos format de frunzișul bogat al copacului, tresărise văzându-și propria imagine uitându-se la el. Era să cadă pe spate de-a lungul trunchiului pe care tocmai îl escaladase. Apoi își dăduse seama că era o oglindă mare, într-o ramă de lemn rabatabilă,

cum se găseau în vechile bungalow-uri coloniale. O voce răsunase batjocoritor din întuneric:

— Vezi! Noi avem câte o dublură pentru orice!

De frică, pe Chini îl apucase deja burta, iar când ochii i se obișnuiseră cu întunericul, văzuse un pat scund, cu saltea, așternuturi și perne, iar pe el, întins, un tânăr chel, cu brațele împreunate sub cap. Nu purta decât o pereche de pantaloni negri că ai lui Michael Jordan de la Chicago Bulls, cu numărul 23 scris cu roșu fluorescent și cu prohabul în formă de iglu. Dar nu Shakaal vorbise. Se mai aflau acolo două scaune de lemn și o masă scundă, iar pe fiecare ședea câte un tânăr. Unul dintre ei avea un început de barbă deasă și un rânjet sălbatic. Băieții îi spuneau Kumla Jogi – Joginder cel Nebun – și avea o înclinație spre trăncăneală nesfârșită și violență gratuită. Avea în gură un trabuc gros și rânjea cu el între dinți.

— Ești chinezoi? Îți plac tăieței?

Vocea lui Chini se înmuiase demult, ca și pântecul. Văzând că băiatul nu răspunde, Kumla Jogi izbucnise într-un hohot sălbatic, apoi se oprise brusc și continuase:

— Mă rog, ia scoate-ți hainele alea amărâte. Am auzit că au două scule chinezoii – una pentru pișat și una pentru futut. Și că pot să le facă pe amândouă în același timp – de asta sunt chiar mai mulți decât noi! strigase el, hohotind iar ca nebunul. Ia să vedem dacă e adevărat.

Băiatul nu putea fi surprins de nimic, fiind atât de pasionat de cinematograful din Bangkok. Însă îl duruse rău. Primul fusese Shakaal, care își făcuse treaba fără să-și scoată pantalonii scurți à la Michael Jordan; apoi Kumla Jogi, chicotind și trăncănind întruna; în cele din urmă, îi venise rândul și celui de-al treilea bărbat, care mai întâi folosise cu brutalitate gura. Pe urmă, îl aplecase peste marginea mesei și nu se mai oprise. Chini se uita printre frumoasele frunze ale smochinului și vedea cum se aprindeau felinarele la ieșirea din

gară – unele erau alburii, altele gălbui. Tare ar fi vrut să aibă cârpa la el, i-ar mai fi alinat durerea.

Ceilalți doi stăteau de vorbă, dezbăteau unul dintre filmele apărute de curând. Masa scârțâia cadențat pe podeaua din cărămidă.

Dhaka îi spusese să nu opună rezistență. Unii dintre băieții care urcaseră în smochin se întorseseră mutilați. Unii chiar muriseră. Nu exista rezolvare. Iadul și polițiștii lucrau mână în mână.

Acum nu îl mai durea; masa se zguduia ritmic, și atât. Se ținea bine de tăblie. În cele din urmă, Shakaal zisese cu vocea lui de star de cinema:

— Gata, *chutiya,* parcă vrei să unești India și China într-o singură țară!

După aceea, Kumla Jogi îi băgase în gură țeava unui pistol negru mișcându-l încet, înăuntru și în afară.

— Micuțule Bruce Lee, ăla te fute fierbinte, ăsta te fute până nu mai ai sânge cald în tine! Ăla trage în tine cu viață, ăsta trage cu moarte! a spus el râzând ca un nebun. Așa că fii băiat cuminte, ca să primești întotdeauna viață!

Când băiatul coborâse împleticindu-se, îi văzuse umbra mișcându-se în oglinda mare.

Lhungdim zăcuse cinci zile cu fața îngropată într-o cârpă umedă, ascultând sunetul dulce al ploii care lovea acoperișul de stuf, căzând printre frunzele copacilor verzi de la capătul unei lumi pe care nu avea s-o regăsească niciodată. De atunci înainte, în timpul filmelor proiectate la groapa de gunoi în weekenduri, se ascundea, acoperindu-și fața cu o șapcă și strecurându-se printre șobolanii din câte un colț întunecos. Însă iadul știe cum să-i găsească pe cei pe care îi alege.

Lhungdim. Aladdin. Chini. Convocările veneau din când în când, iar în timp învățase fiecare nervură a trunchiului copacului, escaladându-l într-o clipită chiar și în toiul nopții. Învățase să relaxeze mușchii cei mai strânși și ținuse minte că e mai bine să ia cu el cârpa îmbibată. Sub frunzișul

copacului apăreau în permanență bărbați noi, iar uneori avea impresia că făcea parte dintr-o tranzacție. Uneori, în timp ce i-o trăgeau, auzea o voce întrebând:

— Știe vreun pic de hindi? Tre' să recunosc, curul de chinez e mai bun decât ăla de indian!

Din când în când era surprins când unii și-o acopereau cu câte ceva înainte să înceapă: sigur că își dădea seama că o făceau ca să se protejeze pe sine, nu pe el. Frecarea îi provoca o durere care dura zile întregi.

Kaaliya aștepta întotdeauna pe peron dedesubt, adeseori adormind pe banca din beton ondulat. Crescuse, se făcuse un tânăr bărbat plin de impertinența celui surghiunit pe nedrept. Pe peron, culoarea pielii îți hotăra soarta. Fiul îmblânzitorilor de șerpi, cu pielea neagră ca noaptea, își iubea prietenul, îl proteja și îl îngrijea, dar era nevoit să stea deoparte și să îl împartă cu stăpânii lumii. Inițial, izbucnea plin de furie, amenințând să umple copacul cu cobre. Dar, pe măsură ce teama lui Chini se mai potolise și bărbații începuseră să îi dea bancnote de o sută de rupii, Kaaliya începuse și el să privească totul ca pe încă un câmp al muncii. Puteai să strângi gunoi, puteai să furi, puteai să vinzi droguri, puteai să te lași futut sau puteai, cum era cazul celor mai mulți dintre ei, să faci câte un pic din fiecare. Asta te izola și te proteja de capriciile pieței.

Astfel au trecut mai bine de zece ani.

*

În timpul acesta au descoperit că dincolo de gară exista un mare oraș. Era plin de bogăție, în adevăratul sens al cuvântului, și de frumusețe. Multă vreme își imaginaseră că acestea existau doar în filmele pe care le vedeau la groapa de gunoi. La Connaught Circus – aflat la o aruncătură de băț de haznaua în care trăiau de când se știau – erau magazine strălucitoare cu vitrine de sticlă și reclame luminoase. Erau cinematografe cu ecrane

cât o mie de televizoare, iar pe drumuri circulau mașini mari și sclipitoare ca niște diamante. Pe coridoarele cu coloane înalte mergeau femei – dar și bărbați – de o asemenea frumusețe și cu un parfum atât de plăcut, încât te moleșea simpla lor prezență. Și asta nu era tot. Orașul se întindea pe kilometri și kilometri întregi, spre un capăt pe care niciunul dintre ei nu-l văzuse vreodată.

În timpul acela și-au dat seama și că lumea cea mare nu era locul potrivit pentru ei. Nu aveau instrumentele necesare pentru a-i face față – nu stăpâneau limbi străine, n-aveau educație, n-aveau relații, n-aveau bani. Pe de altă parte, gara nu mai era suficientă. Alți băieți, nou-veniți, umpleau acum cotloanele și acoperișurile. Erau insolenți, plini de energie, tupeiști. Să se ia la ceartă cu ei pentru teritoriu și pradă era umilitor – fiindcă nici Kaaliya și nici Chini nu aveau suficientă autoritate, inteligență sau violență ca să inspire respect. Iar șefii din smochin nu erau interesați nici cât negru sub unghie de luptele pentru teritoriu dintre peroane – ei jucau pe mize mai mari, într-o lume mai mare. Așa că, atunci când au fost chemați într-o seară, iar Shakaal nu și-a desfăcut pantalonii à la Michael Jordan, nimeni nu și-a dat jos pantalonii și li s-a oferit un soi nou de muncă, cei doi erau cu totul pregătiți. Kumla Jogi a hohotit sălbatic și a exclamat:

— Ce mai pereche! Negru și alb! Noapte și zi! Zeu și demon! E perfect!

Nu au fost introduși pe traseul drogurilor, în traficul cu arme sau în șarlatania cu bani falși. Era testată o înșelăciune nouă, iar șefii lor cereau câțiva novici, fără cazier și cu privirile mustind de nevinovăție. Tocmai se punea în mișcare un nou val de câștiguri în domeniul înșelăciunilor elegante – fără cuțite, fără pistoale, fără sânge, fără scârboșenii, pur și simplu te duceai la bancă și scoteai niște bani.

Maaibap, guvernul, inițiase, în mila sa nesfârșită, un program de împrumuturi pentru persoanele cu handicap și analfabete. Kaaliya și Chini au primit certificate medicale, laminate și cu înfățișare oficială, prin care erau declarați surdomuți. Apoi au fost duși la o filială mică a unei bănci naționalizate din Gurgaon. Bieții domni Lhungdim și Nath au depus cererea pentru un împrumut de la stat cu care voiau să deschidă un atelier de reparații pentru scutere. Billa, brokerul, le-a apucat degetele mari și le-a pus pe mai multe documente; apoi l-a bătut pe spate plin de entuziasm pe subțirelul manager, domnul Pareenja, făcând micuța și îngusta cabină din placaj să se clatine. Două săptămâni mai târziu au primit și au încasat un cec de două sute de mii de rupii. Shakal le-a dat fiecăruia câte patru mii și, mângâindu-și scăfârlia soioasă, a spus:

— La naiba! N-a trebuit să vărsați nici măcar un strop de sânge pentru banii ăștia! E ca și cum ați lucra într-un nenorocit de birou!

A doua a fost o bancă cooperatistă din Najafgarh. Brokerul Sehwag, gras și neras, purta o *kurta-pajama* albă și murdară și conducea un Maruti vechi și vai de capul lui. Directorul băncii era un tânăr cu o mustață delicată, răsucită în sus; le-a dat celor doi analfabeți surdomuți o sută cincizeci de mii de rupii ca să cumpere bivolițe și să deschidă o fermă de produse lactate. Înmânând câte patru mii de rupii fiecărui antreprenor în serie, Kumla Jogi a hohotit și le-a spus:

— Întotdeauna am înjurat nenorocitul ăsta de guvern că nu face nimic pentru săraci. Adevărul e că nu trebuie decât să înveți să rogi frumos!

Opt luni mai târziu, Chini și Kaaliya se mutaseră într-o cameră din Rajinder Nagar. Era deasupra celui de-al doilea etaj al unei case micuțe și trebuia să urci un șir infinit de trepte înguste ca să ajungi la ea. Toaleta și baia se aflau afară, pe terasa micuță, fiecare fiind un pic mai mare doar

decât o debara generoasă. Dormeau amândoi în patul single și erau discreți în cartier. Nu vorbeau cu nimeni. Singurele ocazii cu care se întorceau la gară erau când aveau de dat raportul șefilor. Sau în nopțile în care pur și simplu nu reușeau să adoarmă fără să audă huruitul trenurilor.

Însă drumurile la gară erau acum o experiență nefericită. Cei mai mulți dintre șobolanii de pe vremea lor muriseră sau plecaseră; nici măcar printre polițiști nu mai găseau figuri familiare. Shoki murise și el cu câțiva ani în urmă și, curând după aceea, băieții își închiseseră conturile bancare de la aprozar. Se trăia tot cu ajutorul cârpei îmbibate în soluție, dar locul lui Salushan Baba fusese luat de un bărbat mult mai tânăr – îmbrăcat elegant, nici înțelept și nici fachir, ci un simplu vânzător. Și, cel mai trist lucru, cinematograful improvizat fusese desființat: groapa de gunoi era acum doar atât, o simplă groapă de gunoi – umplută până la refuz – și niciun uncheș cu filme nu-și făcea apariția o dată la două weekenduri, cu desaga plină de magie. La fel de groaznic era atacul temuților „pești ai bunătății”. Bărbați și femei cu zâmbete de sfinți mișunau pretutindeni prin gară, încercând să ademenească șobolanii în cămine morbide și școli plictisitoare.

Noua viață era comodă. O dată la câteva luni, cuplul handicapat era mânat spre o altă bancă, de unde cerea un nou împrumut. Kumla Jogi râdea și spunea:

— Ar trebui să le luăm costume și cravate! Ia uite-i – domnul și doamna 55! Boieri afurisiți, se duc la bănci! Părinții lor ar fi tare mândri!

În lungile ore libere, inhalau mirosul cârpei și ardeau liniile argintii. Uneori, zile în șir, se simțeau prea liniștiți ca să coboare măcar treptele casei. Când se simțeau în stare, mergeau în Bangkok, unde petreceau nopți întregi, inhalând moscul dorinței masculine, găsind locul perfect pentru uitare. Nici când și-au luat propriile

televizor Akai și video Panasonic n-au renunțat la atmosfera febrilă din Bangkok.

În octombrie 1996 au fost arestați în Ghaziabad în timp ce încercau să obțină un împrumut de cinci *lakhi* de la Banca de Stat pentru o făbricuță de utilaje. După șapte lovituri, li se dusese buhul. Polițiștii i-au bătut metodic, lovindu-le fiecare os, zdrobindu-le fiecare mușchi, fără a le rupe însă nimic. Săptămâni întregi după aceea au fost niște grămezi de carne incapabile să se miște. În cei peste zece ani petrecuți la gară, nimeni nu-i rănise atât de rău. Polițiștii își ieșiseră din minți de furie: în primul rând, cei doi amărâți nu aveau bani pe care să și-i însușească; apoi, era clar că erau niște simpli executanți, deloc indispensabili, și că *maibaap*-ii, șefii lor, oricine ar fi fost aceștia, n-ar fi avut niciun interes să-i salveze. Kumla Jogi i-a scos pe cauțiune patru luni mai târziu și i-a adus înapoi la smochin. Acum Chini avea pe obrazul stâng o cicatrice, dintr-o încăierare din închisoarea Dasna. Pe jatul în călduri care îi tăcuse cicatricea, Kaaliya îl mușcase de piept. Shakaal și-a frecat prohabul à la Michael Jordan și a zis:

— Bun! în sfârșit, ați absolvit. Acum sunteți gata pentru nivelul următor. Ia spuneți-mi, ce vine după *sahib*?

Kumla Jogi a râs în hohote și a spus:

— *Shaitan!*

Shakaal a rânjit și a spus:

— Și după *shaitan*?

Kumla Jogi a râs iarăși:

— *Sant*!

Sahib. Satana. Sfânt.

Ascultare. Revoltă. Iluminare.

Shakaal a spus cu o voce sumbră:

— Știți ce i-a spus Bhagwan Krishna lui Arjuna când stătea ca voi, ca un caraghios, în fața unui milion de luptători înarmați? Marele atotputernic i-a spus: „Chiar și înțeleptul acționează după cum îi este firea. Firea și-o urmează toate ființele. De ce

să o ții în loc? Atașamentul și ura sunt lucruri certe. Dar să nu te lași copleșit de ele. Sunt piedici. Propria *dharma,* chiar dacă nu o urmezi cum se cuvine, este mai bună decât *dharma* altuia, chiar dacă aceasta este urmată fără lipsuri. E mai bine să pieri în timp ce îți urmezi propria *dharma. Dharma* altuia este întinată de frică".

Atunci Kumla Jogi a hohotit iar:

— Și *dharma* voastră care este, băieți?

Să care și să transporte.

Astfel a fost trasată evoluția celor doi foști șobolani și au fost introduși în viața cărăușilor și a curierilor: livrau pachete, luau pachete, nu puneau întrebări, nu căutau răspunsuri. Nu știau pe nimeni în afara bărbaților din vârful smochinului; nu știau nimic mai mult decât următoarea adresă la care aveau să livreze. Astfel, în următorii câțiva ani au călătorit în toată țara, de la Cașmir la Bombay, apoi la Guwahati, la Calcutta, pe coastă, la Gujarat și la Damil Nadu, până la granițele cu Pakistan, Nepal, Bangladesh și Burma. Uneori, nu transportau decât un simplu plic, strecurat între piele și cămașă; alteori, un cilindru neted, cuibărit în fundul suplu al lui Chini; alteori, un camion plin cu saci și lăzi, bine legate cu sfoară, iar ei doi stăteau în cabina șoferului, împărțind o cârpă, arzând o linie argintie. O singură dată le-a oferit Shakaal un pistol – sub frunzișul verde al smochinului, înainte de a-i trimite după marfă la Ganganagar în Rajasthan –, dar, când au ezitat, temători, Kumla Jogi l-a luat înapoi și a izbucnit în râs:

— A, nu li-l da! Nu ăstora, domnul și doamna 55! Ia uite-i! Dacă vă tremură mâinile în halul ăsta, mai bine vă masturbați decât să țineți pistoale!

Au rămas cu moștenirea de la Dhaka – șurubelnițe, cuțite, briciuri dar nu a fost nevoie aproape niciodată să apeleze la ele; până când, într-o bună zi, Shakaal i-a convocat în copac și,

învârtind în mână un telefon mobil argintiu nou-nouț, i-a întrebat:

— Toată țara asta se schimbă, toți încearcă lucruri noi și palpitante, voi nu vreți să faceți mai mult? Sau vă mulțumiți să fiți cărăuși toată viața?

Cei doi au tăcut știind foarte bine că decizia fusese deja luată pentru ei. Kumla Jogi, care avea o cagulă verde, cu marginile ițindu-se ca niște urechi de iepure, a hohotit, spunându-le:

— *Chutiya,* vă face James Bond! 007! Mașini, pistoale și licență să ucideți!

Chini, fiul pierdut al unui ținut îndepărtat, unde povârnișurile erau verzi și ploaia cădea fără încetare, și Kaaliya, descendentul negru ca tăciunele al unui neam care nu se oprea niciodată din mers și care era îngemănat de-a pururi cu cel care-și schimbă pielea, au primit o bucată de hârtie pe care se afla adresa la care aveau să întâlnească un om mai înfricoșător decât Dhaka, mai înfricoșător decât bărbații din smochin, mai înfricoșător decât orice om pe care-l cunoscuseră vreodată, a cărui armă infernală era un ciocan de oțel, care era temut de oameni ale căror imperii ilicite se întindeau peste țări întregi, care făcea în capetele oamenilor găuri pe care niciun chirurg nu le putea repara.

XI

Rozătorul din castel

Nu știu de ce, însă Jai a hotărât să mă însoțească. Nu era nevoie. Citația mi-era adresată mie. Dar era genul de gest ostentativ pe care își permitea din când în când să-l facă, tocmai ca să demonstreze cât ținea el la mine. Nu cred că ținea la nimeni, de fapt, dar așa-i plăcea să creadă. În plus, știu că luase câteva mese gratis în contul teribilelor povești despre lupta dintre cetățean și stat – acestea exercitau o fascinație macabră asupra bășinoșilor cu bani cu care socializa el; bărbați și femei care și-ar fi ridicat crăcii pantalonilor și ar fi încetat să respire de teamă dacă i-ai fi lăsat singuri pe un drum de țară. Transforma în teatru de sufragerie tot ce-i povesteam eu: umbre sinistre, tribunalul ca scos din Kafka, Sethiji cel alunecos, Hathi Ram cel amenințător, presupușii asasini, conduși de tipul cu curry-ul de creier, Kapoorsahib cel periculos, fetele de linie ale lui Bhalla. Proștii pe care îi încânta cu poveștile astea nu-și dădeau seama că, de fapt, și ei făceau parte din același cor – statul și sistemul care băgaseră câte un băț în curul tuturor. În clipa în care am intrat în clădire, am știut că în curând Jai avea să stârnească iar uimire în saloanele lor elegante.

*

Era un bloc de beton dincolo de Chanakyapuri și avea nouă etaje, fiind cu totul lipsit de personalitate și opac precum o cutie de carton. Un paznic în uniformă ședea lângă intrarea principală pe un scaun înalt de lemn, apăsând cu grijă tastele unui telefon mobil albastru, și nici măcar nu și-a ridicat privirea când am trecut pe lângă el. Coridorul era îngust și prost luminat, podeaua terasei și pereții de ciment fiind acoperiți cu un

strat gros de mizerie. Erau două lifturi, unul lângă altul, cu uși de oțel. Când apăsai pe butoane se auzeau de undeva, din depărtare, un scrâșnet adânc și un scârțâit, urmate de un scheunat puternic. Ecranele înguste de sticlă de deasupra ușilor erau jucăușe, afișând unele etaje și ignorându-le pe altele. Când liftul ajungea la nivel, se auzea un bocănit puternic și acesta se zguduia. Dar bărbații pe care i-am văzut noi ieșind erau în viață, cu totul banali, în cămăși largi și pantaloni.

Era șase seara. Urcam singuri în lift. Când ușile s-au închis cu un scrâșnet și ne-am trezit închiși în semiîntuneric, Jai m-a întrebat temător:

— Crezi c-ar fi trebuit s-o luăm pe scări?

Înainte de a apuca să răspund că da, cineva de sus a apăsat pe buton și, cu un scheunat adânc și o mișcare smucită, am pornit.

Am ieșit din lift la etajul opt, unde am dat cu ochii de un coridor înghesuit, plin ochi cu mobilă regulamentară pentru instituțiile statului – mese cu cadrul de fier și tăblii lucioase de lemn, scaune cu plasele de plastic rupte în mai multe locuri, dulapuri din oțel cu ușile îndoite, dulapuri de lemn stricate, chiar și niște cufere din aluminiu cu lacăte groase. Totul era slab luminat cu câteva neoane strâmbe pe care se vedeau dâre de praf întărit. Liftul nu urca mai sus de atât, dar noi trebuia să ajungem la etajul nouă. Din spatele unei uși a apărut un bărbat burtos, care tocmai se scărpina la prohab. S-a oprit și ne-a privit lung. Noi l-am întrebat, iar el ne-a răspuns arătând cu mâna liberă spre o scară aflată în spatele nostru.

Treptele pe care le aveam de urcat erau rezonabil de late, dar se tociseră pe margini, iar în casa scării nu era nici aer, nici lumină. Erau multe ferestre, cu balamale care le-ar fi permis să se deschidă vreo cincisprezece centimetri, dar erau toate blocate, și geamurile erau atât de murdare, pline de praf și de găinaț de porumbel, încât nu putea pătrunde nici măcar un strop de lumină.

Scara avea pe margine o balustradă de ciment, dar nici în ruptul capului nu ne-am fi încumetat să punem mâna pe ea. Mergeam în tandem – eu primul, pipăind cu piciorul fiecare treaptă, Jai în spate, mormăind înjurături la adresa stării statului.

Palierul de la etajul nouă era cât se poate de similar cu cel de la etajul opt, cu aceeași aglomerare de mobilă de mâna a treia și de neoane strâmbe, cu excepția faptului că la ambele capete ale coridorului se aflau pereți de lemn, în care erau tăiate uși.

O încredere teatrală l-a cuprins deodată pe Jai. A luat-o în față, deschizând cu aplomb ușa din dreapta și pășind sigur pe sine înăuntru. Un bărbat îndesat, cu o mustață mare și cămașa descheiată până la al patrulea nasture, ședea în spatele unei măsuțe lucioase, cu tăblia laminată, scriind într-un catastif mare. Și-a ridicat spre noi privirea fără expresie, s-a scărpinat în urechea dreaptă cu capătul stiloului și s-a întors la scris. Jai a întrebat de bărbatul cu care veniserăm să ne-ntâlnim. A făcut un semn peste umăr, fără să ridice capul. Am trecut de o altă ușă de lemn, fragilă, nelustruită, care juca în balamale, cu o clanță strălucitoare din crom; ne-am trezit imediat în ceea ce părea să fie o încăpere mică de birouri, cu mese și scaune peste tot. Erau toate goale, cu excepția uneia din fund de tot. Acolo ședeau doi bărbați față în față, comparând textele a doua documente. Primul citea încet o propoziție, iar celălalt o citea și el, tot încet, după aceea. Apoi primul zicea „Bifat!” cu voce tare. Ambii funcționari erau proaspăt bărbieriți, îmbrăcați în cămăși bej și identici în banalitatea lor. Dacă fiecare s-ar fi dus acasă în locul celuilalt, soțiile lor nici n-ar fi remarcat.

Ne-am dus lângă ei și am rămas în picioare, însă nu ne-au aruncat nicio privire până n-au mai verificat vreo cincisprezece chestii și au ajuns la capătul paginilor scrise la mașină. Aveau aceeași privire lipsită de curiozitate ca omul de afară;

probabil că tot felul de dubioși treceau prin încăperile acelea zi de zi. Jai i-a întrebat, iar ei ne-au făcut semn, fără un cuvânt, spre o altă ușă aflată în spatele lor, după care s-au întors imediat la lucru.

Dincolo de ușă ne-am pomenit într-un vestibul întunecos, ai cărui pereți erau lambrisați cu placaj. Marginile fâșiilor de placaj, vopsite cu un bej gălbui plictisitor, se cojeau ca o piele. În fața noastră se aflau trei uși: una în stânga, cu un lacăt argintiu și gras ca un pește captiv în încuietoarea lui, una chiar în față, cu o plăcuță maro pe care scria cu alb „Accesul interzis fără permisiune", și una în dreapta, care era montată strâmb și nu spunea absolut nimic.

Înăuntru, un bărbat stătea întins pe spate, pe speteaza fotoliului, cu degetele de la mâna dreaptă răsfirate pe frunte, ascultând la un radio micuț care intona cântecul de inimă albastră al lui Mukesh „*Jeena yahaan marna yahaan…"* Ne-a privit prin spațiul dintre degete, apoi a închis ochii. Era cuprins de tristețe; capul i se mișca încet, pe ritmul melodiei de la radio. Jai a închis ochii și a început să murmure și el cântecul. Țara asta afurisită era plină de proști sentimentali. O întoarcere a butonului radioului putea aduce cu sine hoarde de bocitori.

Cântecul s-a terminat. Bărbatul s-a frecat la ochi și s-a ridicat. Avea o claie de păr șaten-negru mai mult decât perfect, cu o cărare dreaptă și delimitată milimetric. Probabil era o perucă ieftină.

Jai a zis:

— Nu mai e nimeni ca Mukesh!

Bărbatul a fost de acord, ochii îi străluceau și-și ținea mâna stângă în fața figurii, ca pe o oglinjoară.

— Înainte chiar și de Dumnezeu! Întâi Mukesh, apoi Dumnezeu! Când îl aud pe Mukesh, mă opresc din orice aș face. Nu mă interesează pentru cine fac – pentru soție, pentru copii sau pentru șef!

În fond, dacă stai în genunchi în templu, în fața imaginii lui Dumnezeu, și intră șeful, doar n-o să sari în picioare, nu?

— Dumnezeul tău este cu adevărat măreț, și tu ești demn de el, i-a răspuns Jai.

Bărbatul și-a mângâiat peruca cu un aer serios și apoi și-a întors privirea spre mine – părul era, fără îndoială, făcut din nailon. I-am spus cum mă cheamă, iar lumina din ochi i s-a stins. A dat din cap lipsit de entuziasm, a deschis un catastif, l-a întors și l-a împins spre mine. Întreaga întindere a celor două pagini era plină cu diferite scrisuri, cele mai multe ilizibile. Am completat cu numele noastre, numele persoanei la care veniserăm, scopul întâlnirii, adresa noastră, ora la care sosiserăm și semnătura. A studiat ce-am scris fără să întoarcă registrul, apoi, punând o linie de metal pe o foaie albă de hârtie, a rupt cât se poate de drept un pătrat de hârtie și a scris pe el, cu un pix prins de birou cu un fir, numele meu. Apoi a închis catastiful, s-a ridicat, și-a încheiat ultimul nasture de la pantaloni cu un efort vizibil, a deschis ușa și a ieșit.

Jai a comentat:

— Melomanul se întâlnește cu comisarul pentru un schimb melancolic de informații.

Melomanul s-a întors, și-a deschis iarăși ultimul nasture de la pantaloni cu un oftat și s-a așezat la loc inexpresiv. Apoi a pornit iarăși micuțul radio. Din aparat s-a auzit vocea lui Mohammad Rafi: *„Yoon toh hamne lakh haseen dekhe hain, tumsa nahin dekha…”*

Funcționarul s-a agitat imediat.

— Porcărie! Porcărie! Porcărie! Ăsta-i cântec?! O sută de mii de amanți! Cu Shammi Kapoor care țopăie în sus și în jos!

Jai l-a întrebat:

— O să dureze mult, șefu’?

Bărbatul a ridicat o mână, cu o expresie disprețuitoare pe față. Am așteptat cumințI

șușotind între noi, în timp ce el umbla la butoanele radioului, dând peste hârâituri în căutarea lui Mukesh. A intrat un băiat, cu o tavă de metal pe care avea câteva păhărețe cu ceai. Iubitorul de muzică a ridicat sprâncenele spre noi. Le-am ridicat și noi. El a ridicat apoi sprâncenele spre băiatul cu ceai, iar acesta ne-a dat fiecăruia câte un pahar și a plecat.

De undeva din încăpere a răsunat țârâitul unui interfon. Melomanul s-a ridicat, și-a încheiat pantalonii și a spus:

— Haideți.

Timid, a deschis puțin ușa inscripționată și ne-a introdus în încăpere.

Camera era mare, cu suficient spațiu pentru o canapea și o măsuță de cafea, un birou de lucru și patru scaune așezate în fața lui. În spatele biroului era un scaun cu spătarul înalt, iar pe el stătea un bărbat cu mustața subțire și fără urmă de zâmbet pe față. Gulerul cămășii sale albe era desfăcut în așa fel încât să facă loc unui prosopel pe care îl avea în jurul gâtului. Ne-a salutat prezența cu un gest scurt din cap, fără să facă efortul de a se ridica. Ochelarii aveau rame negre și groase, iar bărbatul și-a aplecat iarăși privirea asupra hârtiilor din fața lui, în timp ce noi ne așezam pe câte un scaun din fața biroului.

Pe peretele din spatele funcționarului se aflau patru fotografii înrămate. Gandhi, Nehru și actualii președinte și premier. Adevărul era că singurul loc în care acei patru oameni s-ar fi putut afla împreună era peretele unei instituții de stat. Gandhi îi zâmbea larg celui de sub el, în timp ce Nehru avea o privire pierdută, de om aflat la rendez-vous cu destinul. M-am întors ușor pe scaun și am studiat încăperea. La geamuri atârnau draperii groase și verzi, pe podea erau două serviete negre și subțiri, cu cifru auriu de metal, pe masa din dreptul canapelei, un morman de dosare de un maroniu murdar, prinse cu elastic, pe perete,

câteva fotografii care-l înfățișau pe funcționar fălos în uniforma de polițist, iar pe un raft, câteva cărți groase, dintre care mai vizibile erau *Codul Penal Indian* și *Anatomia lui Gray.*

Apoi ochii mi-au căzut pe Jai și m-am speriat. Intrase în modul Lincoln – strânsoarea de atotștiutor a buzelor, fixarea de intelectual a privirii, echiparea cu armura moralității. Era pregătit să țină un discurs. Căcat, tare prost trebuie să fi fost! Tipii ăștia mâncau Lincolni la micul dejun. Dacă și-ar fi făcut apariția adevăratul Abe, l-ar fi pus să completeze formulare și să aștepte într-un colț până ce barba i-ar fi ajuns la podea. Doar Sethiji ar fi fost un adversar pe măsură. I-am pus o mână pe genunchi. S-a întors și m-a privit de parcă îl împiedicam să pună capăt foametei din lume. L-am ciupit tare până ce usturimea i-a șters expresia nobilă de pe chip.

— Să nu spui o vorbă! am șuierat.

Bărbatul a ridicat ochii din hârtii, coborându-și ochelarii spre vârful nasului.

— El e Jai. E redactorul revistei, i-am spus eu.

Expresia i-a rămas neschimbată. Și-a coborât din nou privirea și a continuat să citească, ajutându-se de vârful creionului.

Toți erau Huthyami, nenorociți imposibil de citit, indiferent că trăncăneau ca școlărițele sau păstrau o tăcere de călugări. A trecut mult timp până a aruncat creionul pe birou, făcându-l să ricoșeze nițel, a trântit clapa dosarului și și-a scos ochelarii. A aruncat dosarul peste un vraf de alte documente care se aflau pe dușumea. Ca la un semn, de dincolo a apărut melomanul, făcând sluj; răspunsese, fără îndoială, chemării vreunui buton apăsat pe nevăzute. S-a așezat în genunchi, a început să strângă dosarele și apoi s-a evaporat.

Funcționarul a ridicat un colț al prosopului pe care-l avea după gât, tamponându-și fruntea și bărbia, cu ochii închiși. Apoi i-a deschis și a stins

lampa de pe birou, s-a dat în spate cu scaunul și și-a încrucișat mâinile peste burtă.

— Și de ce au vrut să vă omoare?

Ținând mâna încleștată pe genunchiul lui Jai, i-am răspuns:

— Habar nu am. Speram să îmi poată spune asta oamenii dumneavoastră.

— Îi cunoașteți pe asasini?

— Nu.

— I-ați întâlnit?

— I-am văzut o singură dată, la tribunal.

— Și v-au făcut impresia că ar fi criminali?

— Chiar nu am idee.

S-a șters ușor deasupra buzei de sus, tot cu marginea prosopului. Arăta ca un piton mic încolăcit în jurul gâtului său. Pe urmă și-a îndreptat privirea spre Jai. Acesta a profitat de ocazie și a lansat imediat ideea care-l frământa:

— Eu cred că e o făcătură, de la cap la coadă.

O mână încleștată pe genunchiul lui n-avea cum să înăbușe libertatea de gândire.

Așezându-și mai bine degetele împreunate pe burtă, bărbatul i-a răspuns:

— Interesant. O înscenare, vreți să spuneți?

— Da. Adevărul este, fără îndoială, cu totul altul. E foarte posibil ca cei arestați să nu fie deloc asasini.

Îmi plăcea la nebunie. Tare ușor era să declari nevinovați asasinii altuia! Probabil el și Sara își făceau împreună plimbarea de dimineață în Grădinile Lodhi[77].

— De ce nu ne spuneți ce știți dumneavoastră? Noi doar lansăm ipoteze, am revenit eu.

M-a ignorat complet și a continuat să i se adreseze lui Jai:

— Și care credeți că ar putea fi motivele din spatele unei asemenea înscenări?

La ce căcat de academie a științelor întunericului merseseră toți polițiștii ăștia? Ar fi trebuit să fie toți niște superduri, gata să rupă

oasele mușteriilor, dar se purtau de parcă erau psihanaliștii de pe lume! De la amărâtul de Hathi Ram până la acest important DIG. Nimeni nu te bătea să-ți sune apa în cap, toți te crestau ușor-ușor cu o lamă.

Jai i-a răspuns, deja pus pe fapte mari:

— Ca să protejeze ministrul, să protejeze guvernul, să protejeze toți oamenii de afaceri care pot fi băgați în treaba asta.

Îmi venea să las în pace genunchii, să îl apuc direct de boașe și să i le strâng până deveneau una. Chiar trebuia ca școlile misionare și instituțiile elitiste de educație din India să fie desființate; creau extratereștri total rupți de realitatea țării în care trăiau.

— Dar aceștia sunt suspecții evidenți, i-a răspuns tipul cu un prosop în loc de gât. Pot fi puși direct sub acuzare.

— Păi tocmai asta e problema. Este atât de evident totul, încât e imposibil să fie adevărat. E regula de bază a falsei evidențe. Ca toată lumea să spună „dar e imposibil să fie atât de proști”. Așa că toți susțin nevinovăția asasinilor, merg la închisoare, ies pe cauțiune după patru ani, sunt achitați după doisprezece –, iar până atunci toată lumea a uitat de oamenii de afaceri și de politicienii care au furat sute de milioane!

Inventa porcăriile astea pe parcurs. Regula de bază a falsei evidențe, auzi! Era un artist. S-ar fi cuvenit să mă arunc la picioarele lui.

Funcționarul și-a frecat ușor bărbia de prosop și a răspuns:

— Interesant. Așadar, pungașii găsesc niște ucigași amărâți cu care să lanseze o operațiune pentru a vă ucide, al cărei scop nu este, de fapt, să vă ucidă?

Pătruns de propria înțelepciune, Jai a făcut un gest larg cu brațele.

— Absolut! Dar nu contează dacă îl împușcă sau nu. Dacă reușesc, asta e. Dacă nu, partea lor din

poveste ia oricum sfârșit. În orice caz, nimeni nu poate face legătura între asasini și mahării ăia. De asta puteți fi sigur – asasinii ăia sunt mână de lucru ieftină, culeși de prin cine știe ce sat, li s-au dat zece mii de rupii și câte o armă fiecăruia. Sunt, pur și simplu, de unică folosință.

— Sunteți de acord cu dânsul? m-a întrebat funcționarul.

— Eu nu știu nimic.

— Nici eu nu știu, a intervenit Jai. Doar lansez niște ipoteze plauzibile.

Oare oamenii cu vorbe mari reușesc să și facă lucruri mari, sau doar sapă gropi mai adânci în drumul lor prin viață? I-am răspuns:

— Dar subinspectorul pentru securitate părea să lase de înțeles că autoritățile cunosc adevărul.

— Au fost angajați să vă ucidă; angajați de ISI.

— Din Pakistan?

A dat din cap.

— Doar nu vorbiți serios?! a izbucnit Jai. Asta sună a propagandă indiană de prost-gust. Haideți să aruncăm vina asupra Pakistanului pentru absolut orice.

Deci, ajunsesem și pion într-un mare joc geopolitic. Căcat, oare Guruji ce ar fi zis despre toate astea? Ar fi făcut din ele o parabolă despre mango sau despre valurile mării?

— Au preconizat că asasinarea lui ar duce la punerea sub acuzare a tuturor politicienilor pe care i-a combătut. Ar fi provocat proteste generale și guvernul ar fi fost destabilizat.

Proteste generale! Toți idioții din țara asta aveau o imaginație bogată. În cel mai bun caz, s-ar fi pus pe bâzâit vreo trei femei. Mama – o jelanie nesfârșită; Dolly-Folly – o combinație între autocompătimire și o atracție timidă față de incinerare; și Sara, bineînțeles, care ar fi plâns pentru bieții asasini puși sub acuzare.

— Deci, acum guvernul se protejează pe sine? a intervenit Jai.

— Cei arestați au mărturisit? Chestia asta cu ISI? am întrebat eu.

Acum ținea prosopul de ambele capete și trăgea ușor de el înainte și înapoi, cu mișcarea pe care o făcea bunică-mea de la țară când bătea untul. Probabil așa spera să-și pună cerebelul în funcțiune.

— E doar o chestiune de timp. O să mărturisească.

Mahatma Gandhi zâmbea la el de pe perete. Nehru privea în depărtare, cu o expresie elegantă.

— Știți asta din alte surse? l-am întrebat.

— Guvernul Indiei este o instituție mare și se află întotdeauna în acțiune.

Focul din ochii lui Jai se stinsese. Era din nou un om obișnuit.

— Deci, tot nu sunteți sigur?

Funcționarul i-a ignorat întrebarea. Privind printre noi spre ușă, a spus:

— Deci, nu știți absolut nimic?

Ne-am privit unul pe altul. Vai, ce poveste avea să iasă din toată treaba asta, cum avea s-o înflorească în saloanele scăldate în lumina lumânărilor parfumate!

Tipul s-a ridicat – era scund, talia abia îi ajungea la tăblia mesei – și ne-a întins un braț scurt, cu o mână micuță și moale. Deși se tot ștersese pe prosop, avea palma umedă și lipicioasă.

S-a deschis ușa din spatele nostru și a apărut melomanul. Funcționarul i-a spus:

— Du-i la Dubeyji.

S-a așezat pe scaun, și-a pus ochelarii la loc și a început să citească de unde rămăsese, urmărind rândurile cu vârful creionului cu dungi roșii și negre. Când Jai i-a spus „la revedere”, a primit ca răspuns doar un gest vag, de expediere nepăsătoare, cu mâna în care era creionul.

Odată ajuns de partea cealaltă a peretelui, Jai a spus:

— Guvernul Indiei este o instituție mare, cu oameni minusculi în acțiune! Probabil vede conspirații pakistaneze și când merge să se pișe!

Întorcându-se spre el, melomanul l-a întrebat:

— Care melodie a lui Mukesh vă place cel mai mult?

*

Dubeyji era un șoarece. De fapt, era mai curând o veveriță. Era minuscul, cu un nas de rozător și ochi scânteietori, dar avea un aer jucăuș, nu șiret. Sub nasul de rozător se afla o mustață țepoasă, fremătătoare, plină de o veselie prietenoasă, precum coada unei veverițe. Drumul către el dusese printr-un alt labirint de uși și pereți de carton – fără ferestre – și încăperi goale, pline de scaune și mese la care nu se afla nimeni. Pretutindeni mobila se afla în dezordine, ca și cum ocupanții camerelor ar fi plecat grăbiți, pe nepusă masă. Fie armatele de spioni ai statului cutreierau țara în căutare de informații prețioase, fie ajunseseră la concluzia că nu avea niciun rost să se mai chinuie cu un popor care se înmulțea în acel ritm nebunesc, așa că pur și simplu își abandonaseră posturile.

Dubeyji ne-a strâns mâinile cu entuziasm și mi-a spus:

— Felicitări, domnule.

Ca toți ceilalți din clădire, purta o cămașă bej și pantaloni închiși la culoare. La încheietura lui stângă, subțire, se afla un enorm ceas cu brățară de metal, iar la cea dreaptă, multe fire de *mauli*[78] roz-roșiatice uzate. În jurul gâtului avea un șnur negru și scurt, cu un medalion de tinichea. Înăuntru, puteam să bag mâna în foc, se afla imaginea vreunui sfânt sau doi.

Dubeyji era ofițerul care se ocupa de caz, având, poate, rangul de subinspector sau inspector. În acel departament de spioni nu era loc de uniforme. Nu făceau poliție prin autoritate, ci prin discreție. Dubeyji era, fără îndoială, un om de acțiune, mâna

dreaptă din această citadelă a investigațiilor și informațiilor. În baza umilelor lui descoperiri trăiau și mureau cazuri, complotau și acționau marile guverne. În domeniul lui, faptul că era scund și avea nas de rozător era, cu siguranță, un avantaj.

Încăperea care îi fusese dată drept birou era atât de mică, încât a trebuit să trag pe jumătate un scaun ca să-i fac loc lui Jai să treacă, înainte de a-l pune la loc. Era intim, ca și cum am fi stat împreună pe un pat: măsuța de metal, scaunele cu picioare metalice din jurul ei, corpurile noastre ale căror picioare și genunchi tindeau să se atingă. În colțul peretelui era bătut în cuie un ventilator micuț, care huruia zgomotos, mișcându-și gâtul cu câte un scârțâit ca de artrită. Jai l-a privit răuvoitor, iar Dubeyji s-a ridicat cu oarecare dificultate și i-a tras una, făcându-l să se oprească. În mod cu totul neașteptat, acea încăpere cât un dulap avea și o fereastră. Dar, respectând atmosfera întregii clădiri, aceasta era doar o crăpătură micuță, cât o ambrazură dintr-un zid de castel. Când a văzut că ne uităm la ea, mâna dreaptă ne-a explicat:

— La început, demult, cineva s-a aruncat pe geam în timpul interogatoriului și a murit. De atunci nu mai intră aer sau lumină, dar nici nu mai ies sinucigași!

Avea și o servietă maro-închis din imitație de piele, un pic uzată, care se afla chiar lângă scaunul lui. Și aceasta avea un cifru. Probabil 007: licență să inspire la sinucidere.

Zâmbind încântat pe sub mustața stufoasă, Dubeyji m-a întrebat:

— Spuneți-mi, domnule, ce știți despre asasinarea dumneavoastră?

— Știu doar ceea ce mi-a spus poliția.

— Domnul de la DIG?

— Da. Și ceea ce am văzut și am auzit la tribunal.

— I-ați văzut? Par atât de inocenți, nu-i așa?

— Sigur, unii dintre ei.

— Așa e întotdeauna. Dumnezeu e cel mai bun regizor de filme cu suspans. Întotdeauna le dă figuri inocente criminalilor, așa încât publicul să nu poată fi sigur de nimic, iar polițiștii să se străduiască de două ori mai mult din cauza asta.

Jai nu era deloc atent. Rozătorul era un personaj prea puțin influent ca să-i capteze atenția, așa că butona mobilul de zor. Probabil trimitea o mică actualizare fan clubului său, făcându-le pe cucoanele depilate și aranjate să se ude instantaneu, grație poveștii despre castelul lui Kafka.

— Deci, până la urmă, e adevărată treaba asta cu ISI? am continuat eu.

Și-a umezit vârful degetului și a scos cu grijă din sertar trei foi de hârtie albă și două de indigo. Așezând indigoul între colile albe, le-a prins bine cu o agrafă și mi le-a pus în față:

— Vă rog să scrieți o declarație, detaliind tot ce știți, și să o semnați.

— V-am spus, nu știu nimic.

A zâmbit iarăși fericit și mi-a răspuns:

— Bineînțeles, știm că nu știți nimic. Scrieți chiar asta. E doar o formalitate. Hârțogăraie. Așa cum bivolița are nevoie de iarbă, guvernul are nevoie de documente.

L-am privit siderat, iar el a continuat, rânjind:

— Ca și bivolița, va mesteca și va mesteca și va mesteca hârtia la nesfârșit. Iar în cele din urmă o să apară și laptele!

Am tras hârtia mai aproape și, așezând-o pieziș ca să îmi mișc încheietura mai ușor, am așternut cu un scris imens: „În afara informațiilor primite de la poliție, nu cunosc absolut nimic despre cei cinci bărbați despre care se presupune că ar fi conspirat să mă ucidă. Nu-l cunosc pe niciunul dintre ei și i-am văzut o singură dată, la Patiala House”. Am semnat cu o înfloritură și am trecut data, numărul

meu de telefon și adresa de acasă, iar apoi am împins declarația spre rozător.

A citit-o o dată, de două ori, de trei ori. Acum, tot rânjind, m-a întrebat:

— Nu vreți să scrieți dacă bănuiți pe cineva?

l-am răspuns că nu aveam niciun fel de bănuială.

Rozătorul a scos agrafa, a separat indigoul de hârtii și a pus totul înapoi în sertar cu mare grijă. Jai butona în continuare. Avea ochii mijiți și buzele îi rămăseseră fixate într-un zâmbet dizgrațios. Probabil că fetele din club înnebuniseră deja de încântare. Oare rozătorul era atât de demn de dispreț, încât nu merita nici măcar un discurs despre libertate, egalitate, fraternitate?

Răsucind cheia în broasca sertarului, mereu entuziastul funcționar mi-a mai spus:

— A apărut o fată. O fată tare deșteaptă, care îi ajută. Sau, cel puțin, încearcă să-i ajute. O cunoașteți?

Jai a ridicat imediat privirea – în timp ce degetele continuau să i se miște pe tastatura telefonului, ca animate de voință proprie. M-am gândit la Sara și m-a trecut un fior. Trecuseră multe zile.

— Cine? Nu, nu o cunosc.

— E o agitatoare, se pare. Genul care caută cu tot dinadinsul cauze pe care să le susțină. Locuiește în Vasant Kunj. I-a tot vizitat la închisoarea Tihar și le-a făcut rost și de avocat. Are prieteni și în presă.

Câteva minute, și scoate pe masă și poze, m-am gândit eu, cu fundul meu păros și gol la vedere, țintuind-o pe Sara de perete. Răstignirea Cruciatei – litografie în patru culori. Poate chiar și un filmuleț, în care să cântăm un duet bilingv al sexului și al înjurăturilor.

Știam că Jai mă fixa cu privirea. Mi-am păstrat masca și am răspuns:

— Chestia asta cu Pakistanul – au recunoscut ceva?

Tot rânjind până a început să îi tremure mustața, funcționarul mi-a zis:

— Recunoașterea nu înseamnă nimic. Cât sunt în închisoare, îi putem face să recunoască orice! Și asasinarea lui Gandhiji! Însă treaba asta n-are nicio valoare la tribunal. Trebuie să găsim dovezi concrete.

— Și aveți așa ceva?

— Avem adevărul. Dovezile o să apară și ele.

În spatele capului inspectorului, peretele era complet gol, cu excepția unui afiș verde; imaginea unui bărbat arătos, cu un chipiu pe cap, care scria cu litere îngroșate o ecuație.

Mințile meschine discută despre oameni.

Mințile mediocre discută despre evenimente.

Mințile mari discută despre idei.

Mințile măreațe lucrează în liniște.

*

Am deschis și am închis multe uși de placaj până să ne croim drum înapoi spre palierul sufocant, ca după aceea să bâjbâim pe treptele scăldate în întuneric care duceau la etajul opt, și el la fel de sufocant. Jai a apăsat butonul pentru a chema liftul, dar apoi ne-am privit unul pe altul și, amintindu-ne smucelile și zgomotele cu care se mișca, am decis să o luăm pe jos. Era ca o plimbare printr-o mahala. Erau gunoaie peste tot. Șomoioage mari de praf, coji înnegrite de banane, pungi subțiri de plastic, ambalaje strălucitoare de chipsuri și biscuiți, bucăți de murături, coltuce de pâine, mucuri de țigară, cutii de chibrituri, cârpe, hârtii rupte. În lumina slabă, care-și făcea cu greu loc pe paliere, se vedeau pânzele de păianjen care împodobeau colțurile, iar toți pereții aveau pete de zeamă de *paan,* straturi peste straturi, impregnate în timp. Mergeam unul după altul, Jai era în fața mea, ținându-se cu grijă departe de pereți și de balustradă. Din când în când, duhoarea de mâncare

stătută și pișat vechi ne lovea ca un pumn în capul pieptului, tăindu-ne respirația.

Liftul era o idee mai bună. Să ne prăbușim în puțul ascensorului, o opțiune mai sigură.

În opt etaje și șaisprezece rânduri de scări nu am schimbat o vorbă, încercând să coborâm cât mai repede, concentrându-ne asupra locului în care urma să punem piciorul, ținându-ne respirația în cea mai mare parte din timp. Când am ajuns la parter și am ieșit în întunericul de afară, eram aproape leșinați.

Umbrele mele s-au desprins de peretele de care se sprijineau, și-au aruncat țigările și le-au strivit sub talpă. Paznicul de pe scaunul înalt și-a ridicat privirea din telefon și ne-a întrebat:

— Ce, s-a stricat iar?

I-a răspuns Jai.

— Da, s-a stricat. Nu liftul, nenorocitul vostru de guvern!

— Nu al meu, *sahib,* al dumneavoastră. Eu sunt doar paznicul care stă afară, dumneavoastră sunteți *sahibii* dinăuntru.

Parcarea mare era goală, cu excepția mașinilor noastre și a câtorva Ambassadoruri albe. Sus de tot, la ultimul etaj al clădirii ca o cutie de pantofi, străluceau câteva lumini slabe prin ferestrele înguste care le permiteau să se strecoare doar sinucigașilor sub patruzeci de kile. Bărbatul cu prosopul în jurul gâtului și veverița aveau să-și petreacă întreaga noapte încercând să găsească inamicii marelui stat indian.

După ce a deschis ușa mașinii lui, Jai s-a întors și m-a întrebat:

— Cine e femeia asta, șefule? Pare ceva aparte.

— Guvernul are o imaginație mai bogată decât crede lumea. N-au ajuns ei la concluzia că Pakistanul a încercat să mă ucidă?

— Ești un afurisit exasperant de secretos. Nici boașele nu știu ce face scula!

Iar tu, *maaderchod,* ești un mesia al saloanelor mondene, care se pișă Margarita și moralitate în aceeași măsură! Elvis Presley cu vocea lui Mahatma Gandhi.

*

A deschis ușa și am simțit imediat că o vreau. Pe față avea zugrăvită o împotrivire încăpățânată – starea ei naturală – care mă excita imediat. Venisem la ea direct de la castelul lui Kafka fiindcă nu voiam să merg acasă și nu aveam unde să mă duc. Pentru o clipă luasem în considerație posibilitatea de a merge la sală ca să alerg, dar gândul de a sta de vorbă cu Sara era mai atrăgător. Apoi a deschis ușa purtând un furou alb subțire, de bumbac, o fustă petrecută, roșie cu flori galbene, și o privire bosumflată, și tot ce voiam să fac în clipa aceea era să o iau și s-o țintuiesc de perete.

Problema era, desigur, că, pentru a o țintui pe Sara de perete, trebuia întâi să te cerți cu ea. Sau, mai corect spus, trebuia să o faci să țipe la tine. Acum aveam niște combustibil proaspăt pentru furia ei. Dar ardoarea mi s-a mai potolit când am intrat în apartament și am văzut că bea rom cu apă. În paharul scund era mai puțin de jumătate, și vedeam după culoarea închisă a lichidului că amestecul era tare. Nu puteam să-i sufăr răsuflarea când mirosea a rom, nu puteam să sufăr aroma amară. O sticlă mare de Old Monk se afla pe masa de sufragerie, proaspăt desfăcută, cu nivelul lichidului scăzut până sub gât. Lângă ea, fără capac, se afla o sticlă complet goală. Nu era a bună. Faptul că dăduse iama în sticlele de rom însemna că era preocupată de ceva cu adevărat grav. Nu genul de lucru care ar fi condus la un concurs de țipete și la o țintuire de perete. Focul acesta părea să pâlpâie în interior: puține vorbe, jaluzele trase, o preocupare melancolică. Din când în când – foarte rar –, chiar îndoială de sine, cu toate că aceasta era străină firii ei.

Fără să mă întrebe, a intrat în bucătăria dezordonată – pete de mâncare pe aragaz, haos în dulapuri, vase nespălate în chiuvetă –, mi-a pregătit o cană imensă de ceai și a pornit spre dormitor. Am urmat-o. Mormanul de ziare, cărți, reviste, foi tipărite și dosare maronii legate lejer de pe pat scăpase de sub control. Mai mult, nebuniei generale i se adăugaseră acum o pungă desfăcută de chipsuri, un pachet desfăcut de biscuiți cu glucoza și o scrumieră de metal plină de mucuri de țigară. În curând aveam să fim nevoiți să ne culcăm pe jos. Veioza de lângă pat, îndreptată spre perne, ardea în mod clar de foarte mult timp. Răspândea în jur o căldură intensă. Napoleon era tăcut, avea să fie readus la viață abia anul următor, în aprilie.

S-a așezat sprijinindu-se de perne, iar eu a trebuit să găsesc un loc liber la picioarele ei. Puteam să mă uit pe sub fusta petrecută, dar nu am îndrăznit să o fac. Genul acesta de vulgaritate nu-l ierta niciodată. Era o chestie ieftină, banală. Simfonia noastră de înjurături era cu totul altceva. Era un ritual intelectual. Era o formă de artă. Așa că am privit-o în ochi, iar ea mi-a întors o privire aspră. Umerii ei fragili – oasele claviculei împungeau aerul – erau cu adevărat senzuali. Păcat că nu-i puteam ierta șoldurile atât de pline.

Cu o voce cât am putut de calmă, i-am povestit pas cu pas vizita noastră de la etajul nouă. Am omis aluziile la femeia misterioasă. N-avea niciun rost s-o alarmez. Și nici n-am vrut s-o ia valvârtej pe scări și să dărâme pereții din placaj. Nu m-a întrerupt nici măcar o dată, ba trăgea din țigară, ba lua o gură de rom. Când am terminat, a dat pe gât ultimii stropi de băutură, a coborât din pat și s-a întors cu paharul din nou plin. Nu puteam să sufăr când era în starea asta.

— Crezi că spun adevărul?

Despre ce? m-a întrebat ea din sprâncene.

— Despre Pakistan, am continuat eu.

Mi-a răspuns cu o voce stinsă:

— Ascultă, tu ești un băiețel prost, iar ei știu asta. Au de-a face cu proști ca tine în fiecare zi. Știu că ești încântat c-ai ajuns ditamai omul important. Umblă asasinii după tine, polițiștii te păzesc, judecătorii îți studiază cazul. E cel mai mișto vis al tău, nu? Ei bine, acum îl fac și mai mișto pentru tine, mult mai măreț – o conspirație internațională, Pakistanul a angajat asasini, ofițeri de vază din clădiri cu nu știu câte etaje descâlcesc planuri complicate. În sfârșit, ești eroul propriei cărți de duzină. Abia aștepți să-i crezi. Așa că n-ai decât s-o faci.

Voiam s-o ridic, s-o trântesc de perete și să-i sucesc gâtul până avea să iasă din ea toată îngâmfarea, cum țâșnește pasta de dinți dintr-un tub pe care îl strângi. Guruji avea dreptate: prea mult citit, prea multe cărți erau un lucru periculos. Nicio conversație nu putea fi simplă; niciun răspuns nu scăpa neanalizat. Totul trebuia să fie modelat sub forma unei combinații elaborate de motive, poze, nevroze și eșecuri. Îmi doream să-i pot spune nebunei că nici măcar nu mă interesa ce credea ea. Voiam doar să simt atingerea minunatei ei pieli ciocolatii și să-mi dau duhul, cu vocea ei încă răsunându-mi în urechi, în adâncul locului aceluia întunecat și înnebunitor de umed.

I-am spus:

— Se pare c-au aflat și despre tine.

A tras din țigară – a treia de când sosisem – atât de lung și de puternic, încât am văzut tutunul arzând cu un pârâit slab.

— Și ce știu ei, mărețe trăgător cu boabe de mazăre? Că beau rom cu apă și că, din când în când, te las să-ți înfigi scobitoarea în mine?

Ce-i făcuseră părinții ei? O-nțărcaseră cu chinină?

— E totuși mai bine să avem grijă, i-am răspuns eu. Nu putem să avem încredere în tipii ăștia.

Pentru prima dată, pe față i-a apărut un fel de zâmbet. Genul de zâmbet care însoțește, de obicei, cea din urmă lovitură de pumnal.

— Vai, acum nu mai poți să ai încredere în tipii ăștia! Un an de zile ai ascultat cuminte tot ce ți-au zis – ăștia sunt polițiștii care o să te păzească, ăștia sunt asasinii, Pakistanul e ăla care i-a angajat! Dar acum, că știi c-au început să se intereseze de futaiurile tale extraconjugale, ai început să n-ai încredere în ei! Ce crezi c-o să-mi facă? O să mă declare complice a celorlalți cinci? O să mă acuze că te-am văduvit, în mod periculos, de lichidul vital?

Cana uriașă de ceai îmi umflase ca pe un balon cu apă vezica. M-am ridicat și m-am dus la budă și m-am ușurat în chiuvetă, cu un jet care nu se mai termina. Când am ieșit, își pusese blugii și stătea în picioare în sufragerie, cu cheile de la casă în mână. Am simțit cum izbucnește în mine furia, am dat-o la o parte cu cotul și am ieșit fără un cuvânt. Începusem să cobor treptele când i-am auzit vocea din spate:

— Gata, du-te acasă să umpli pufulica roz a doamnei albe. Dar, după ce termini, domnule trăgător cu boabe de mazăre, stai cu ochii în tavan și gândește-te la tine.

*

Așa că am făcut cum mi-a zis ea. Când Dolly-Folly a deschis ușa să mă întrebe dacă vreau gustarea de seară, am împins-o în dormitor, pe pat, fără un cuvânt. A fost atât de încântată de acest avans neobișnuit, încât și-a desfăcut imediat picioarele lungi – îngerașii de pe cămașa ei de noapte au zburătăcit un pic – și a mieunat moale. Încă fremătam de furie și am intrat adânc în ea de la prima mișcare. Parcă stăteam într-o cană cu apă călduță. Era o baltă în toată regula. Așa era mereu: lipsită de orice subtilitate.

Mi-am ascuns fața în gâtul ei, ținându-mă departe de buze, și am început să înot. Și-a

încrucișat gleznele la spatele meu, ca pe niște cătușe, și a început să gâfâie și să-mi rostească gemând numele. Era insuportabil.

Lumina făcea totul și mai dificil. Am încercat să îi ignor vocea, corpul. Dintr-un motiv sau altul, m-am trezit gândindu-mă la veverița rânjită din încăperea minusculă de la etajul nouă: mințile mărețe lucrează în liniște.

Oare chiar știa mai multe decât spunea, sau așa procedau toți? Nespunând ce știu, dar dând întotdeauna de înțeles că ar ști mai mult? Și oare ar fi trebuit să-mi pese? Nu era cumva o situație tipic indiană, plină de născociri febrile și limbi înveninate? Guruji avea o vorbă: „De cele mai multe ori, suntem ca fantomele în ceață. Abia ne găsim pe noi înșine, darămite pe ceilalți”. Profitasem întotdeauna că eram o fantomă-n ceață, de ce m-aș fi îngrijorat acum? Doar fiindcă o femeie cu corpul disproporționat îmi poruncise să stau cu ochii-n tavan și să reflectez la mine însumi?

Mi-am dat seama că Dolly-Folly începuse să se agite sub mine. Probabil fiindcă nu înotam cu cine știe ce talent. Nu păream să mai am vlagă. În ritmul ăsta, mă puteam îneca oricând. Îi simțeam călcâiul înfipt în spatele meu. Mă împungea ca pe un cal! Ce se întâmplase cu idealul soției hinduse supuse? Era surprinzător și gâfâitul intens. Prestația mea nu justifica atât entuziasm. Dacă aș fi fost Guruji în clipa aceea, aș fi spus: „Nu amesteca lucrurile. Nu îți descărca furia față de o femeie pe o alta”.

I-am remarcat cerceii. Erau niște rachete de tenis argintii miniaturale! Nu mai încăpea îndoială, chiar eram o țară lipsită de speranță. Am închis ochii strâns de tot și am încercat să invoc imaginea unei fuste roșii petrecute, cu flori gălbui. Pe neașteptate, femeia de sub mine a scos un mormăit puternic. Parcă era un animal. Dezgustat, am mușcat-o tare de umăr. Mi-a interpretat greșit

gestul și a început să se agite și mai mult, lovindu-mă ritmic cu călcâiul. Am încercat să mă gândesc la ceva care să mă ajute să termin odată chinul. Nu am găsit nimic. Nu știu de ce, dar nu puteam scăpa de imaginea veveriței hlizite: mustața deasă, fereastra antisinucidere, mințile mărețe care lucrau în liniște.

Au răsunat trei bipuri înfundate. Am întins mâna spre podea și am căutat mobilul, pipăind pantalonii căzuți lângă pat. Am ridicat telefonul, ținându-l departe de capul ei, am deschis mesajul și m-am simțit instantaneu excitat. Era cât un roman. Mult prea lung pentru a fi citit în timp ce mi-o trăgeam. Așa că m-am rostogolit de pe ea și m-am sprijinit de speteaza patului.

M-a privit cu un amestec jalnic de victimizare și dojană, de parcă aș fi lăsat-o despuiată în mijlocul drumului. Și îngerașii de pe cămașa adunată în jurul taliei păreau destul de nemulțumiți. Morocănos, fără să o privesc în față, i-am spus doar „E de la poliție” și am început să citesc mesajul. Dolly-Folly! Era îndeajuns de proastă încât să creadă că poliția îmi scria prin SMS romane în toiul nopții. Cel mai bun lucru pe care îl făcusem în viața mea fusese să nu-i dau dreptul de a-mi pune întrebări. Dădusem de două ori *scroll,* și deja uitasem că aveam întinsă lângă mine o femeie pe jumătate goală, cu o cană de apă călduță în ea.

Sara era supărată fiindcă vrăbioiul o părăsise în cele din urmă. Știam că, în ultimele două luni, Bhandariji, micuțul și melodramaticul avocat de la Patiala House, dăduse semne că-și pierde interesul față de cazul Sarei, sau mai curând față de Sara. Nu-mi spusese asta direct, dar îmi dădusem seama după felul în care decurgeau conversațiile noastre. Se părea că în ziua aceea nu-i răspunsese deloc la telefon și, când își făcuse apariția la biroul lui – pe care îl avea acasă – refuzase să o vadă. Sigur, pe Sara n-o oprești așa ușor. Strigase atât de tare și de mult pe la uși, încât, până la urmă, i s-a deschis.

De față cu copiii lui și cu soția acră și îmbătrânită înainte de vreme, care privea din spate ca un vultur, Bhandariji declarase că nu exista un caz. Cei cinci bărbați nu aveau nicio șansă. El făcuse tot ce-i stătuse în putință, dar nu-și mai putea pierde timpul cu asta.

Când Sara îl acuzase că-l interesau doar banii, el îi răspunsese – și mi-l și imaginez cu o înclinare teatrală a capului, aranjându-și ușor gulerul: „Doamnă, cine nu e interesat de bani? Dar aici nu există nici caz, nici bani! Am studiat dosarul și o știu foarte bine. Ne irosim amândoi timpul. Oamenii aceștia sunt ca niște tulpini răzlețe de trestie de zahăr. Niște oameni puternici i-au tăiat, și-au înfipt dinții în ei și apoi i-au scuipat. Nimeni nu plătește pentru ca ei să fie uciși, nimeni nu plătește pentru ca ei să fie salvați. Investiți-vă timpul în ceva mai util. Arderea mireselor, exploatarea copiilor, vânătoarea de vrăjitoare, *sati*{79}-ul, morțile din cauza zestrei{80}, uciderea bebelușilor de sex feminin, holeră, tuberculoză, poliomielită, defrișări, poluare…

Da, întreaga nenorocită de lume aștepta să fie salvată. De sine.

Dar nu era Sara omul care să ia lucrurile așa cum sunt. Avea o educație prea măreață pentru așa ceva. Universitatea ei americană o învățase lucruri ca deconstrucția și subtextul. În locul șireteniei omului puțin educat, ea avea caracterul suspicios al celui prea educat. Și, ca cei mai mulți indieni, cu două sute de ani de mătănii coloniale în vine, se născuse turuind teorii ale conspirației. Acum spunea: fără îndoială, vrăbioiul fie fusese plătit de cineva, fie fusese amenințat. Avea ea să afle și să-i arate lui. Suceala stranie a vrăbioiului o convinsese și mai mult de nevinovăția asasinilor.

Într-un sfârșit, mi-am adus aminte că lângă mine erau întinse niște picioare goale de femeie, îngerașii de pe cămașa de noapte fiind toți strânși în jurul taliei. Cât de bine se depilase, parcă era

gata să pozeze pentru un poster într-o revistă cu femei dezbrăcate. Tocmai făcea ceea ce mi se poruncise mie: stătea cu ochii în tavan și se gândea la sine. Simțindu-mi privirea, s-a întors să se uite la mine. Ochii ei rugători, de viţică, m-au umplut de repulsie și am sărit din pat, mi-am luat pantalonii și am intrat în baie.

*

Am scos mașina de pe alee, am dat două colțuri și am parcat sub bătrânul arbore de bumbac de lângă parc.

Umbra dormise pe scaunul extensibil de pe verandă, iar când ieșisem din casă scosese capul de sub pătură. Era una nouă, un tânăr pe nume Munna, care lucra în domeniu de doar șase luni. Nu era făcut să fie polițist. Avea o diplomă de licență și una de masterat în fizică de la Rohtak (cu o diplomă mai mult decât mine), iar figura lui blândă părea potrivită mai curând pentru un bancher sau un chimist. Cineva – vreo rudă isterică: în familiile indiene e un adevărat hobby să se cultive nesiguranța – insistase ca el să se înroleze. Ambiția lui era însă alta. Adeseori îl vedeam citind tomuri groase, cu coperte albastre, pregătindu-se pentru examenul de funcționar public, în speranța că avea să obțină o slujbă de birou și dreptul de a le da ordine câtorva polițiști. Fraierul ținea în mână pistolul de nouă milimetri de parcă ar fi fost gata să explodeze. Știam că nu-l avea niciodată încărcat, încărcătorul îl avea întotdeauna în buzunarul drept. Dacă aș fi fost vreodată atacat, aveam să fiu ucis, incinerat și trimis pe Gange înainte ca el să-și asambleze pistolul și muniția. Am răspuns întrebării din ochii lui spunându-i că merg până un pic mai încolo pe stradă, să iau niște *paan,* și că putea să doarmă liniștit. S-a așezat la loc recunoscător.

Sub arborele de bumbac am oprit farurile, am încuiat ușile și am format numărul lui Guruji. Nu bătuse nici de ora zece, dar străzile erau goale, nu

se vedea nici măcar un rătăcit care să-și facă plimbarea după cină. Jeevan cel chior se fâțâia pe-acolo, ieșise din culcușul lui de frunze uscate din șanț și pornise spre mine. Era un amărât hotărât, cu o încredere în oameni demnă de un sfânt. Nu știu de ce, dar nu l-am îndepărtat cu un șut, cum îmi venea să fac, așa că a stat lângă mine, dând din coada lui subțire, când am deschis portiera și am pornit motorul.

Guruji era la fel de relaxat ca întotdeauna când a răspuns la telefon.

— În ce necazuri ai mai intrat acum? m-a întrebat el cu o voce deja pregătită să izbucnească în râs.

I-am spus povestea cu castelul lui Kafka.

Mi-a răspuns:

— Așa cum templul stă între om și Dumnezeu, în India guvernul stă între om și justiție. Nu lăsa asta să te îngrijoreze.

— Dar atunci cum afli care este adevărul?

Mi-a răspuns, și parcă îl vedeam stând pe *charpoy,* sub un miliard de stele, cu pieptul gol și zâmbind.

— Adevărul este ceea ce este. El nu se schimbă în funcție de măsura în care îl cunoști tu. Așa că de ce l-ai lăsa să te îngrijoreze? Oamenii fug după adevăr de parcă ar fi duhul din lampa lui Aladdin, de parcă le-ar putea rezolva toate problemele – în loc să facă ceea ce trebuie, convinși că adevărul este de neschimbat și va rămâne ceea ce este indiferent dacă noi îl cunoaștem sau nu. Ce anume din toate acestea te îngrijorează acum?

Așa era Guruji, îți oferea viziunea largă și înțelepciunea, iar cu aceeași răsuflare îți oferea și o tactică pe termen scurt.

— Vreau doar să știu dacă ar trebui să-mi fac griji. În timp ce ei susțin că asasinii au fost angajați de Pakistan, ea îmi spune că a verificat totul și că sunt cu totul nevinovați, că au fost prinși la mijloc.

În clipa aceea a trecut pe lângă mașină tocmai Sippy. Părul rar i se ridicase în vârful capului, iar pantalonii îi coborâseră periculos de jos, stânjenindu-i mersul bălăngănit. Aproape că simțeam duhoarea alcoolului prin geamurile închise. A trecut fără să mă vadă. Cum Dumnezeu reușise să ridice obloanele în halul de beat în care era? Într-o bună zi avea să moară, pur și simplu, pe verandă, și iarăși am fi avut de-a face cu o mie de teorii ale conspirației.

Guruji a continuat – aproape că-l vedeam zâmbind:

— Dacă prin „nevinovați" vrea să spună că ei sunt victimele propriilor vieți, atunci cu siguranță sunt nevinovați. Așa cum nici poliția nu are nicio vină, și Sara e nevinovată, tu ești nevinovat, eu la fel! A adăugat râzând: și Ravana la fel, la fel și Duryodhana era, și Pakistanul e nevinovat!

— Asta nu mă ajută cine știe ce.

— Sigur că nu. Și, în orice caz, nu la asta se referea ea. Nu așa trebuie să privești lumea. Doar sfinții și proștii au dreptul să considere toți oamenii lipsiți de vină. Iar tu nu ești niciuna, nici alta. Încrederea nu e ca iubirea. E bine să oferi iubire liber, tuturor, dar încrederea este asemenea karmei bune – trebuie câștigată. Oamenii trebuie să țină minte că trăiesc printre oameni. Să uiți asta nu e o dovadă de înțelepciune. Fiindcă oamenii, după cum știm, sunt animalele cel mai puțin demne de încredere. De dragul banilor și al puterii, ei pot uita pântecul în care au fost purtați, pot spinteca burta din care au ieșit, pot ucide prietenul care le-a oferit adăpost. Ține minte, Gandhi a fost ucis de un hindus, iar Issa a fost trădat de discipolii săi și răstignit. Universul zămislește mai mulți oameni răi decât oameni buni, așa încât binele să fie întotdeauna pus la încercare. Fiindcă nu e suficient să fii bun o dată sau de două ori; nu e suficient să învingi un om rău, luptătorii binelui

trebuie să învingă batalioane ale răului de-a lungul vieții lor.

Căcat. Acum regretam că-l sunasem. Asta nu era o predică pe care să i-o ții unui om care își purta ditamai umflătura din prohab prin oraș. Până să ajung la ea, probabil se transformase din Durga în Mahakali. Undeva în spatele meu am auzit un zdrăngănit de metal. Sippy se lupta cu oblonul de parcă ar fi fost un șarpe uns cu ulei.

— Înțeleg, Guruji.

Cu vocea gâlgâind a râs, mi-a răspuns:

— Acum te întrebi de ce te-o fi asaltând Guruji cu ditamai filosofiile la ora asta târzie. Dar știi doar, orice *guruji* de pe lumea asta trebuie să-și îndeplinească propria karma. Ține minte, dacă nu ești sfânt și nici prost, iar destinul tău nu este să ierți și nici să râzi, atunci oamenii ăia nu sunt nevinovați. Cu toții au încălcat regulile stabilite de semeni, iar unul dintre ei crăpa capete când tu încă mergeai cu bicicleta la școală, în pantaloni scurți.

XII

Hathoda Tyagi

1. *Călătoria maestrului ialerg ător*

Mama lui insista că avea inimă bună. Doar capul îi era înflăcărat. Taică-său, scuipând cu

patimă, cu o frunză jerpelită ițindu-i-se din gură, spunea că nu era doar înflăcărat, ci că-i ardea capul de-a binelea și că, într-o bună zi, focul avea să-i carbonizeze inima și poate chiar tot ce se afla în jurul lui. Frații spuneau că-l iubeau, dar aveau nevoie să fie apărați de el. Prietenii de la școală spuneau că-l iubeau, dar că aveau nevoie să fie apărați de el. Profesorii lui spuneau că se îndoiesc că l-ar putea învăța ceva, mai ales lucrurile importante despre nonviolență.

Shastri-ul – astrologul, cărturarul din satul învecinat, care îi făcuse astrograma – a desfăcut sulul de papirus galben și s-a scărpinat în cap. Urmărind cu vârful tocit al creionului hexagoanele, pentagoanele și triunghiurile albastre și roșii, a zis încet:

— Astrograma băiatului e plină de semne bune. S-a născut sub semnul conducătorului. Va avea putere și influență. Oamenii se vor teme de el și îl vor urma. Nu-i vor lipsi niciodată banii sau mâncarea. Acestea vor veni la el de câte ori le va dori și, asemenea unui rege, el le va da altora fără a cere nimic în schimb.

S-a oprit apoi și a privit curtea pe deasupra ramelor groase ale ochelarilor.

Oamenii ăștia trăiau vremuri grele. Curățată de bălegar, curtea era îngrijită, dar sărăcăcioasă. În capătul din dreapta erau priponite o bivoliță și puiul ei cu picioare subțiri, iar un pic mai departe se aflau doi boi de un alb murdar, atât de slabi, încât li se vedeau coastele. O singură troacă din lut, care începuse să se ciobească pe la colțuri, trebuia să-i sature pe toți. În clipa aceea, în ea se aflau câteva smocuri de fân uscat. În partea stângă a curții era o pompă de apă ponosită, cu gura de o formă neobișnuită, pătrată, iar imediat în spatele ei se afla un zid de lut, în spatele căruia se îmbăiau femeile. Pe zid se vedeau întinse la uscat hainele femeilor.

Shastri-ul, care locuia la două sate distanță, vizita familia aceasta de o viață întreagă. Fusese martor la necazurile lor tot mai mari – certuri pentru pământ, confruntări brutale, intervenții ale poliției, apelarea la tribunale, impasul care urmase și împuținarea neîncetată a avutului.

Casa consta într-o singură încăpere mare, construită din rebuturi de cărămizi – și, nefiind tencuite, își etalau astfel toate defectele. Unica ușă a casei era în permanență deschisă, lăsând să intre o fâșie de lumină în timpul zilei și câte o rază de lună în timpul nopții. Cele două ferestre, poziționate în colțuri opuse, erau întotdeauna închise, pervazurile fiind pline de boarfe, iar pe ramele geamurilor erau agățate haine vechi, prăfuite. Podeaua era din bălegar bătătorit. Câte o sclipire de lumină intra în încăpere prin peretele plin de imperfecțiuni, prin ramele slăbite ale geamurilor și prin acoperișul construit neîndemânatic, pe care se auzea întotdeauna mersul șobolanilor.

Două cufere mari de metal stăteau unul lângă altul lipite de peretele din spate, pline până la refuz cu așternuturi – saltele, perne, pături –, toate de același maroniu murdar. Ambele cufere aveau lacăte imense. Înăuntru erau închise toate obiectele de valoare pe care le deținea familia, în principal bijuterii pentru nuntă transmise din generație în generație. Uneori treceau ani întregi fără ca aceste cufere să fie deschise. Lângă ele, depozitate unele peste altele, se aflau cinci *charpoy*-uri de lemn, cu picioarele cioplite grosolan. În timpul verii, acestea erau trase afară, familia preferând să doarmă sub cerul liber, iar în timpul iernii erau așezate înăuntru, cap la cap, până ce încăperea ajungea o întindere plină de *charpoy*-uri și erau nevoiți să se cațăre unii peste alții pentru a ajunge la locul lor. Într-un colț se aflau două sulițe lungi, cu corpurile de bambus groase și puternice, cu capetele de oțel, boante și ruginite. O sabie fără

teacă, cu lama înnegrită după ani și ani de neglijare, atârna într-un cui lângă acestea. În colțul acela zăcea un maldăr de ustensile de bucătărie de alamă, unele atât de mari, încât ar fi putut amesteca o mâncare pentru o sută de oameni.

Gyanendra Tyagi avea o mustață dreaptă și umeri lați, însă un singur picior sănătos. Genunchiul stâng îi fusese zdrobit de un baston de bambus cu vârful de oțel cu șase ani în urmă, în timpul ultimei lupte pentru pământ.

Gyanendra Tyagi mai avea doar douăzeci și cinci de hectare de pământ. Cincizeci de hectare se aflau în plină dispută, iar o sută douăzeci fuseseră furate – după mai multe invazii – de vărul său mai mare, Jogendar, și de cei cinci zdrahoni de fii ai acestuia.

Shastri-ul știa că, de șase ani, Gyanendra menținuse pacea, fierbând încet în propria furie, însă prea speriat ca să provoace încă o confruntare fizică. Băiatul al cărui horoscop venise să-l citească se numea Vikram și avea deja doi ani. Gyanendra îl făcuse după un șir lung de fete. Toate speranțele de a echilibra forțele în lupta cu vărul lui se bazau pe cel mic.

Cumpănindu-și vorbele cu grijă, molfăind capătul creionului, *shastri*-ul a spus:

— Pentru tatăl său, va fi ca o mandarină – dulce și acru în același timp. Pentru mama sa, va fi precum o guava – întotdeauna gustos, deși cu prea multe semințe. Iar pentru lume, va fi ca un ananas – foarte țepos pe dinafară, dar plin de suc înăuntru.

Pentru Gyandendra Tyagi, care stătea cu picioarele încrucișate pe *charpoy*-ul din fața *shastri*-ului, toate acestea sunau bine. Soția lui, așezată pe jos, cu vălul tras peste frunte, a întrebat:

— Venirea lui va pune capăt luptelor nesfârșite pentru pământ? Va fi, în sfârșit, pace? Și vom avea din nou tot ce ne trebuie?

Shastri-ul și-a foșnit papirusul. Părinții sperau mereu ca nou-născuții să aducă o schimbare a

norocului. Experiența îl învățase că tot ce aduceau copiii era o gură în plus de hrănit. Mai văzuse astrograme ca aceea. Preziceau o viață furtunoasă.

— Da, va fi un luptător care va semăna teamă în rândul dușmanilor săi. Vă va aduce bunăstare materială, vă va aduce protecție. Dar pentru astea va plăti scump.

Speriată, mama a țipat:

— *Shastriji,* ne ascunzi ceva! Ce are fiul meu? Va avea o soartă potrivnică?

Astrologul, al cărui păr era des deasupra urechilor, dar începuse să-i dispară pe creștet, i-a răspuns:

— Ei, nu te alarma așa. E vorba doar că, din cauza muncii și a puterii sale, va avea dușmani puternici. Știi, *mataji*, că doar oamenii puternici au dușmani puternici! Dar nu va fi ușor să i se facă rău. Stelele sale sunt precum ale lui Hrinyakashyap. Poate fi rănit doar într-un loc în care este și lumină, și întuneric, poate fi rănit doar când se mișcă, nu când stă nemișcat; poate fi rănit doar când este cu burta plină; poate fi rănit doar când este ascuns vederii; poate fi rănit doar de un dușman lovit; poate fi rănit doar când este prins între prieteni. E aproape imposibil să fie împlinite toate aceste condiții. Așa că nu trebuie să vă faceți griji. Țineți minte, ca să-l ucidă pe maleficul Hrinyakashyap, Domnul Vishnu a trebuit să apară el însuși și să supună forțele naturii. Iar după cum știți, în țara noastră zeii nu se mai pogoară.

*

În ciuda asigurărilor date de *shastri,* mama nu și-a putut stăpâni neliniștea. Iar semnele necazurilor au început să iasă la suprafață devreme; cu fiecare an care trecea, băiatul devenea mai puternic și mai temperamental. Vorbea puțin și nu se contrazicea niciodată cu nimeni, însă avea accese de furie. Era imposibil de spus ce declanșa aceste explozii, dar de cele mai multe ori era vorba de ceva ce i se spunea, nu de ceva ce i se făcea sau

i se interzicea. Putea fi o simplă remarcă a surorilor sale, cicăleala mamei, tonul acru al vocii tatălui său, gluma unui zilier. Când era mic, arunca lucrurile în stânga și-n dreapta – borcane, cratițe, papuci, haine, mâncare, orice găsea la îndemână. Dacă se făcea vreo încercare de a-l ține sub control, se transforma într-o minge de foc, lovind furios cu pumnii, cu picioarele și mușcând.

Într-un oraș mare, într-o casă bogată, ar fi fost dus la terapeut. I s-ar fi oferit cuvinte dulci și pastile colorate. În sat, în casa cu o singură încăpere din mijlocul câmpurilor, problema a fost abordată întâi cu bătăi sistematice. Dar în curând a devenit clar că aceasta nu făcea decât să agraveze boala. Abia se termina bătaia, că mingea de furie erupea într-o nouă rundă de distrugere.

Odată, când tatăl chiar exagerase, bătându-l cu bățul scurt de bambus pe care îl foloseau ca să mâne vitele și apoi legându-i mâinile, băiatul înfuriat – care nu plângea și nu cerșea niciodată milă – s-a dat cu capul de perete până i s-a despicat pielea și sângele a început să i se scurgă în gură.

Familia înspăimântată s-a văzut nevoită să schimbe tactica. Cea mai bună modalitate de a menține liniștite apele este să nu le agiți. Printr-o clară – și adeseori repetată – decizie, s-a căzut de acord: „Nu-i spuneți nimic. Lăsați-l în pace”.

Așadar, de la o vârstă foarte fragedă, n-a mai stat de vorbă și n-a mai fost implicat emoțional în relația cu surorile lui, iar între el și părinți a apărut o prăpastie care nu avea să mai fie trecută niciodată. Pe băiat nu părea să-l deranjeze. Nu căuta niciodată prezența nimănui – nici pentru companie, nici pentru ajutor – și era bucuros să scape de familie afundându-se în pădurile de trestie de zahăr care începeau chiar de la marginea curții lor și se întindeau pretutindeni în jur. Era ceva obișnuit să petreacă ore întregi cutreierând și explorându-le. Decojea și molfăia, decojea și

molfăia tulpină după tulpină, croindu-și drum printre frunzele ca niște lame.

Uneori mergea atât de departe, încât intra pe câmpul altuia și se rătăcea. Atunci trebuia să iasă din pădure, să se dumirească unde se afla – după o casă, un copac, o fântână – și să se întoarcă acasă încet, peste brazde.

Uneori își imagina că era înconjurat de bandiți și că trebuia să scape de aceștia ucigându-i. Atunci făcea prăpăd cu arma suculentă în mână, implântând-o ca pe un pumnal și fluturând-o ca pe o sabie.

Pădurile de trestie de zahăr mai găzduiau însă și alte surprize decât inamici înarmați. Nu rareori se întâlnea cu șerpi sau cu iepuri. Din când în când, mai vedea câte un șacal îndepărtându-se cu botul aproape lipit de pământ și rar, foarte rar, un porc sălbatic sau o antilopă mătăhăloasă. Odată l-a găsit pe fiul vecinului *thakur*[81] luptându-se corp la corp cu o femeie care muncea la câmp. Acesta reușise să se suie pe ea și o lovea zdravăn de pământ. Băiatul i-a privit – nevăzut – o vreme, dar a plecat când a avut impresia că bărbatul era gata-gata s-o ucidă. Cumva, femeia a supraviețuit. Câteva zile mai târziu, a văzut-o așezată pe brânci între răzoarele de varză, săpând cu sârguință.

Un alt lucru de care trebuia să se ferească pe câmpurile cu trestie de zahăr erau oamenii care se căcau. Șmecheria era să se plimbe cât mai aproape de inima desișului, fiindcă aceștia rareori mergeau mai departe de primele trei rânduri de la margine. Adânc în desiș, băiatul a descoperit două lucruri: liniștea profundă din inima nimicului foșnitor și un ascunziș fără egal. Ambele aveau să-i fie o alinare în anii care aveau să vină.

Mai avea o consolare. Animalele priponite în curte. Îi plăcea să le mângâie pulpele – ale bivoliței, cărnoase, dar aspre, ale boilor, slabe, dar mătăsoase. Îl calma să le mângâie capetele osoase, să le apuce coarnele tari. Fremătatul lor speriat din

copite, când se juca și le trăgea de urechi și de coadă, era singurul lucru care îl făcea să chicotească amuzat. Iar uneori, când nu se uita nimeni, își mângâia ușor fața cu capătul pufos al cozilor acestora, gâdilându-se la nas și făcându-se singur să chicotească înfiorat și să strănute.

Întrucât toți spuneau că avea capul prea înfierbântat, el a descoperit și o modalitate neobișnuită de a se răcori. Când bivolița – pe care o chema Shanti, pace – se așeza pe o parte ca să rumege, se întindea în fața ei, cu capul sprijinit pe coate, și îi întindea capul tuns foarte scurt (asta era strategia tatălui său de a se răcori). Atunci Shanti începea să îl lingă sistematic cu limba ei aspră și umedă. El își mișca încet capul sub limba ei tacticoasă și, în scurt timp, creștetul îi era ud leoarcă. Băiatului îi plăcea tare mult acest masaj și apela la el ori de câte ori era sigur că nu-l privea nimeni. Uneori chiar ațipea în timp ce Shanti îl lingea pe cap.

*

La ceremonia de botez, *shastri*-ul a tras litera V. La început, familia îl botezase Vinod, după vreo doi actori care purtau numele acesta, unul dintre ei fiind un macho punjab cu gropiță în bărbie. Numele de alint al băiatului era, bineînțeles, Guddu; numele oficial, Vinod, nu era folosit niciodată. Apoi, când a împlinit șase ani și a fost dus la școala din sat, directorul și-a trecut mâinile peste umerii și brațele lui și a spus:

— Pare prea mare ca să aibă doar șase ani. Sigur asta e vârsta lui?

La scurtă vreme după aceea, tatăl i-a schimbat numele în Vishal – uriaș. Și, cu toate că nu a crescut nefiresc de înalt, a făcut pieptul unui halterofil și mersul impunător al unui boxer profesionist.

La școală, copiii au început să-l tachineze devreme. Era mare, dar nu prea ager la minte. Vorbea puțin și ezitant, avea ochii înceți, care cu

timpul au căpătat o privire neclintită. Băieții îi spuneau *chacha, daddu, oonth*, *bhainsa, khachchar, mule.* În toate piesele de la școală, primea rolul unui demon. Sub nas și pe obraji îi desenau mustăți groase, negre, și era pus să defileze pe scena improvizată cu o bâtă de lemn înainte de a fi ucis de Rama, de Bhima sau de Shiva. Profesorul de matematică îi spunea Bakasura.

Când avea nouă ani și era puternic cât un adolescent de paisprezece, a început să îi dea cap în cap pe băieții care îl necăjeau. Comportamentul nu i se deosebea de cel pe care îl avusese când era mic. O vreme trecea glumele cu vederea, nebăgându-le în seamă, fără să răspundă, uitându-se în altă parte și văzându-și de treabă în felul lui lent; apoi, dintr-odată, ceva se rupea în el, apuca pe oricine avea la îndemână și îl snopea în bătaie până ce implorările sale răsunau în toată școala.

Directorul a deschis iarăși subiectul cu tatăl său. Gyanendra Tyagi, epuizat, după o viață întreagă de război legal și fizic cu verișorii săi, sătul de intransigența băiatului, i-a răspuns pur și simplu:

— De ce credeți că l-am trimis la dumneavoastră, *masterji*? Ce rost mai are școala asta mare într-un sat mic, dacă, în cele din urmă, tot eu trebuie să-l disciplinez? Veniți să vă ocupați de casa și de câmpurile mele, iar eu o să mă ocup de școala asta simandicoasă a dumneavoastră, dacă așa vreți!

Școala era, într-adevăr, extravagantă. Șaisprezece încăperi din beton, dispuse sub formă de L, zece și șase, toate fiind de patru pe patru metri, cu câte două ferestre și două uși fiecare. Cu doisprezece ani în urmă, un sătean ajunsese reprezentantul regiunii în Adunarea Legislativă și apoi devenise ministru. Școala fusese un dar pentru consătenii săi, deși satul era prea mic pentru a îndeplini criteriile înființării unui liceu. Când ministrul a pierdut puterea, școala a rămas în

paragină. Fondurile pentru întreținere erau puține, iar cei mai mulți dintre săteni nu aveau răbdare să-și ghideze copiii pe lungul drum al educației, care ducea, cel mai probabil, într-o fundătură.

Acum, cărămizile zidului despărțitor erau în permanență șterpelite, mai multe încăperi deveniseră locuințe pentru profesori, iar terenul de sport din spatele clădirii ajunsese loc de păscut pentru vite.

Directorului, care avea în paralel și o mică afacere cu ciment, puțin îi păsa de școală, de fapt. Singura lui grijă era să evite scandalul.

Nu voia să se ajungă la vărsare de sânge. Timpurile se schimbaseră. Acum erau peste tot ziare mai mici sau mai mari, unele dintre ele, precum *Sanjhi Khabar* – „Știrile de apus" – nefiind mai mult de patru foi murdare, care căutau în permanență o poveste suculentă pe care s-o exploateze și de pe urma căreia să facă niște bani. El avea un post cât se poate de bun. Satul lui se afla la doar cincisprezece kilometri distanță, iar afacerea cu ciment mergea foarte bine. O controversă cât de mică l-ar fi trimis către estul U.P.-ului sau, și mai rău, în vreun cătun uitat de Dumnezeu, aflat la aproape trei kilometri în inima Kumaonului – la o oră de mers de la drumul mare și cu o vreme atât de rece în decembrie, că-ți înghețа pișatul.

Băiatul îl deranja. Ori avea să moară înainte de a împlini optsprezece ani, ori avea să ajungă o legendă. Directorul își petrecuse toată viața punând la punct puști agresivi și șobolani, așa că învățase diferitele soiuri. Cel mai des întâlniți erau cei tari în gură, care făceau scandal de dragul spectatorilor: ei puteau fi ușor reduși la tăcere, cu câteva insulte bine plasate despre casta, înfățișarea sau sărăcia familiei lor. Apoi erau alții, cu pielea mai groasă, imuni la insulte, pe care trebuia să-i bată până la un pas de a-i ucide ca să înțeleagă ce înseamnă supunerea, ce înseamnă pedeapsa. Apoi

era cel de-al treilea soi, puternic din punct de vedere fizic, mai rezistent în fața autorității, care purta în corp amenințarea ripostei violente. În cazul acestora, erau chemați la școală tații: între director și patriarh, învățau, în cele din urmă, umilința.

Însă băiatul acesta era altfel. Nu răspundea obraznic și nici nu făcea spectacol pentru public. De cele mai multe ori reacționa exagerat de agresiv la provocări. Din acel moment, nu mai putea fi oprit până ce nu-și consuma toată furia. Fizic vorbind, era puternic ca un taur. De câteva ori bătuse fără milă și șase, șapte băieți, în același timp speriind vreo alți șase ca să nu se bage. Încă din clasa a șaptea, directorul nu a mai riscat să dea în el. Lucrurile erau și mai grave pentru că nu se știa niciodată ce avea să-i declanșeze crizele de furie. Profesorul lui de hindi, un bărbat înțelept care își molfăia firul sacru, spunea de fiecare dată:

— În capul lui este un talmeș-balmeș. Un vulcan care fierbe. Știe cineva vreodată de ce și când va erupe un vulcan? Chiar și vreun geolog? Chiar și vulcanul însuși? La fel este și cu el.

Iar când era întrebat ce-ar fi fost de făcut, profesorul răspundea, cu firul între dinți:

— Ce fac oamenii cu un vulcan activ? Îl supraveghează în permanență și păstrează o distanță precaută.

*

Toată lumea a luat acest sfat drept o interdicție – acasă, la școală, în sat. Cu excepția unui om – omul care avea să-i croiască și să-i definească întreaga viață.

Rajbir Gujjar fusese douăzeci și patru de ani în poliția de stat și acum era angajat la școală ca profesor de sport.

În tinerețe fusese alergător specializat în sprinturi, dar nu suficient de bun pentru a coborî sub unsprezece secunde, iar în tabăra poliției devenise un jucător de hochei rapid ca fulgerul.

Ajunsese în echipa de stat a poliției și jucase în campionatul național al poliției, precum și în alte nesfârșite campionate regionale vreme de cinci ani. Rolul lui Rajbir pe terenul de joc era simplu: să alerge cât mai departe pe o pasă lungă pe partea dreaptă, să prindă mingea și să o centreze bine pentru atacanți. Asta făcea la nesfârșit: exploda de la linia de mijloc, cu inima și mușchii pompând la maximum, cu crosa în mâna dreaptă, și intercepta cumva mingea rapidă, iar apoi o arunca până în vârful D-ului. Colegii îi spuneau Bhagbir Gujjar. Pentru că era atât de bun la asta, fusese scutit de îndatoririle polițienești vreme de șapte ani. Locuia într-o baracă specială, separată, împreună cu restul echipei, în apropierea terenului de joc. Trebuia să se afle pe teren înainte de a se crăpa de zi; în timpul zilei, se odihneau și își ungeau cu ulei corpurile; la patru după-amiaza, indiferent de vreme, se întorceau pe teren, unde rămâneau până la căderea nopții și loveau mingea pe ghicite, după vâjâitul ei prin aer. Regimul lor alimentar special includea un litru de lapte, trei ouă și câte o duzină de banane pe zi, iar de trei ori pe săptămână mâncau pui.

Acești lungi ani în care făcuse muncă de polițist și se putuse comporta ca un sportiv răsfățat îl transformaseră într-un ciudat, până fusese priponit în noul post. Nu le luase mult colegilor să-și dea seama că era o povară. Pe stradă era zelos, pătruns de importanța propriei uniforme, iar în secția de poliție era riguros, mare adept al regulilor și procedurilor. Însă era periculos să-l lase singur când își făcea treaba. Durase luni întregi să-l facă să priceapă că nu trebuia completat niciun raport de primă informare de câte ori venea cineva cu o plângere. R.P.I., jurnalul cazurilor, toate erau documente legale de mare însemnătate și era esențial ca ele să fie gestionate corespunzător. Repercusiunile unui act completat necugetat se puteau întinde pe parcursul mai multor ani,

distrugând vieți și cariere. Apoi era vorba despre echilibrarea statisticilor. Violul, tâlhăria, crima, revolta: toate aveau o dimensiune istorică, și se muncea de zor pentru a fi păstrată o linie similară – nici prea sus, nici prea jos, nimic din ce-ar fi putut atrage laude sau reproșuri, nimic din ce ar fi putut atrage atenția.

În primul an petrecut la Allahabad, trei secții de poliție au încercat să scape de el. Ca fost jucător-vedetă, putea ajunge direct la înalții ofițeri. A cerut și a obținut un transfer în Lucknow, imaginându-și că în capitala statului avea să fie mai simplu să lucreze după litera regulilor. Eternul necaz al tuturor sportivilor: lupta de a se obișnui cu regulile mult mai complexe ale vieții din afara terenului de joc. Bineînțeles că în Lucknow era și mai rău, acesta era un oraș politic până la turbare, unde abaterile nu aveau sfârșit. În mai puțin de un an, a fost mutat din Meerut în Gorakhpur, apoi în Shahjahampur, apoi în Faizabad. Peste tot își dădea seama că el alerga în direcția legii, în timp ce toți ceilalți alergau în sens opus. Regulile, a conchis el, nu erau cele scrise la carte, ci cele asupra cărora căzuseră toți de acord.

Nu era vorba despre faptul că voia să fie corect, cinstit sau diferit. Pur și simplu avea instincte proaste. În cercul esoteric al polițiștilor, nu știa niciodată ce avea de spus sau de făcut în nicio situație.

Când a ajuns în Gorakhpur, a decis să-și lase soția și fiicele în Ghamond, satul de lângă Muzaffarnagar, unde locuiau părinții lui. Satul era stăpânit de clanul Tyagi, dar strămoșii lui trăiseră acolo secole întregi fără prea multe conflicte. Erau destule povești despre țăranii gujjari persecutați de moșierii Tyagi, dar lucruri ca ăsta se întâmplau peste tot în Câmpia Gangelui. În orice caz, acum aveau loc noi revelații și erau legate noi alianțe politice – gujjarii deveneau ei înșiși moșieri cu un cuvânt de spus la vot. Dacă asta avea să

îmbunătățească sau să înrăutățească situația rămânea de văzut.

În cele din urmă, Rajbir Gujjar – rapid ca fulgerul, dar un polițist de mâna a treia – a fost transferat într-o misiune de protecție în capitala statului. Era vorba de o echipă care furniza personal înarmat personajelor despre a căror integritate corporală celula de spionaj a statului considera că este într-un mare pericol. Bărbații din acest batalion erau de două feluri: novicii, proaspăt ieșiți din academia de poliție, plini de atitudine și de ignoranță, și cei mai în vârstă, oameni disfuncționali cărora le lipseau inteligența și capacitatea de adaptare pentru a fi pioni de valoare în uriașa mașinărie a poliției. Oamenii pe care trebuiau să îi păzească erau, de cele mai multe ori, politicieni, iar uneori oameni de afaceri care erau prieteni cu politicienii. Era o muncă neinteresantă, mecanică. Vreme de opt ore pe zi, Ofițerul de Securitate Personală se ținea după Persoana Protejată cu pistolul îndesat în pantaloni, iar apoi mergea la culcare sau se uita la televizor. Dacă făcea parte dintr-un contingent mai mare de paznici, era și mai ușor. Fiecare își aranja programul așa cum îi convenea: uneori lucrau câte două zile fără pauză, ca apoi să-și ia patru zile libere și să meargă acasă, la familie.

Într-un fel, slujba asta era bună pentru un scriitor. Dacă voiai să vezi degradarea condiției umane la cel mai înalt nivel, trebuia să devii O.S.P. Cei mai mulți dintre politicienii pe care îi păzeau erau ei înșiși capi ai mafiei. Aveau propriii oameni înarmați, cu pistoale și puști cu țevi duble, încartiruiți în casă, vorbind aspru și păzind ultima frontieră a accesului și a tranzacțiilor. Prin mâna lor treceau criminali, dătători de mită, oameni buni la toate din politică și femei ușoare. Polițiștii erau necesari pentru a alcătui un cordon oficial, o perdea în spatele căreia să se desfășoare afacerile murdare ale autorităților. Ca mulți alți oameni

buni, Rajbir Gujjar n-avea nimic împotrivă să facă parte din această perdea, atâta vreme cât nu-și murdărea mâinile.

*

Bărbatul pe care Rajbir avea să-l păzească ani de zile era un politician din Chitrakoot. Bajpaisahib era dintr-o castă înaltă, un brahman care intuise corect forțele modernității și ale politicii, sprijinind castele inferioare. Tatăl lui ar fi făcut spălări rituale în Mandakini dacă trupul i-ar fi fost atins de umbra vreunuia dintre cei de neatins, însă Bajpaisahib stătea cu ei la masă, mânca împreună cu ei, îi îmbrățișa și chiar le respecta liderul suprem – nu o contrazicea niciodată în public, nu se exprima niciodată dacă nu-i cerea ea părerea. În spatele ușilor închise, însă, lucrurile stăteau altfel: îi era mai mult decât un egal, o contrazicea, o dojenea, folosea legendarele șiretlicuri brahmane de manipulare a regilor, luptătorilor și laicilor perfecționate de-a lungul mileniilor, pentru a o ajuta să-și pregătească următoarea mișcare.

Puterea este un principiu superior familiei, prieteniei, rasei, culorii, religiei. Dar casta este pielea, casta nu poate fi ștearsă. Așa că Rajbir știa, așa cum știau toți cei din anturajul lui Bajpaisahib, că în fiecare noapte, fără excepție, după ce termina cu mizeriile vieții materiale de putere și comerț, de sânge și carne, se retrăgea în fortăreața de puritate care fusese ocupată de strămoșii lui timp de sute de generații, curățându-se cu carafe de apă din Gange. Apa sfântă călătorea cu el peste tot unde mergea, într-o canistră militară care era închisă bine și prinsă cu chingi de o ramă de oțel sudată pe partea din spate a jeepului său Willys. În fiecare lună, apa sacră sosea într-o camionetă Matador, în patru bidoane, sub supraveghere atentă, și era depozitată în garaj.

Liderul suprem știa despre asta și înțelegea. În public, casta era o etichetă, însă, în viața privată,

casta era pielea. Odată ce erai gol, erai ceea ce te născuseși. În naștere, căsătorie și moarte, marile adevăruri erau cele care contau cu adevărat. Nu banii, nu politica.

Pe de altă parte, în trecerea sa lină prin numeroasele secții de poliție, Rajbir învățase că munca de polițist nu avea de-a face cu binele și răul, cu legea și ordinea, cu regulile și regulamentele: era vorba doar despre politică și bani.

Acum, în anturajul lui Bajpaisahib, însărcinat de stat să păzească liderul brahman, cu pistolul de nouă milimetri înfipt în prohab, fostul sportiv a aflat că între cei care încălcau legea și cei care o apărau diferența era foarte mică. Era ca un meci de hochei în care ambele echipe jucau de aceeași parte a baricadei, dar făceau spectacol pentru a-i fi pe plac publicului. Câtă vreme spectatorii erau păcăliți, meciul era un succes. Din când în când, spectatorii se prindeau, iar atunci trebuia pregătită o șaradă elaborată, cu învinuiri și anchete, arestări și eliberări pe cauțiune, infracțiuni și pedepse.

În anii pe care i-a petrecut lângă Bajpaisahib, Rajbir a văzut toți marii infractori, traficanți de droguri, șefi ai imobiliarelor, pistolari, contrabandiști, traficanți de valută, apărând la ușa binevoitorului politician, adeseori aducând sau luând saci cu bani. Mulți dintre aceștia erau oameni faimoși în regiune, temuți și respectați. Cu toții aveau o mulțime de procese intentate împotriva lor; unii stătuseră chiar și la închisoare pentru scurtă vreme. Se acționa împotriva lor doar atunci când nu mai erau pe placul puterii.

Rajbir îi vedea sosind, de cele mai multe ori după căderea întunericului, în grupuri mari, cu țevile armelor ieșind pe geamul jeepurilor ca niște steaguri festive. Toată lumea îi saluta reverențios, chiar și polițiștii. În vremuri grele, ei îți puteau oferi cea mai mare siguranță. La ei găseai bani pentru nunta fiicei tale sau pentru operația de care

avea nevoie bătrânul tău tată. Îți puteau obține transferarea către un post mai sigur sau către unul mai bănos. Îți puteau avertiza dușmanul să te lase în pace sau îți puteau îndemna prietenii să fie mai prietenoși. Ei îți puteau găsi un avocat și-ți puteau plăti cauțiunea. Ei te puteau ajuta să fugi și-ți puteau oferi refugiu.

Tot ce trebuia să faci, la rândul tău, era să ții minte că-ți făcuseră această favoare. Să nu ajungi niciodată nerecunoscător. Nu era ca în filme, în care, în cele din urmă, venea o zi când laconicul naș îți cerea să-ți plătești datoria. De cele mai multe ori, nu ți se cerea să întorci vreo favoare. Majoritatea beneficiarilor nu prea aveau ce să ofere la schimb. Adevărul era că acești mari stăpâni erau asemenea oamenilor puternici de pretutindeni. Nu voiau doar bani și influență, ci și afecțiunea și admirația poporului. Ca cei mai buni regi și căpetenii, voiau să fie cunoscuți drept protectori magnifici, generoși și buni – mai atenți decât poliția, mai umani și mai generoși decât statul. Voiau ca străzile și ulițele satelor și orașelor să răsune de poveștile terorii și mărinimiei. Asemenea zeilor. Să fie temuți și adorați. Să fie ținuți aproape de inimă și urcați pe un piedestal.

*

Aici, în cordonul exterior al cercului de securitate al lui Bajpaisahib, Rajbir Gujjar l-a întâlnit pentru prima oară pe Donullia Gujjar. Împreună cu o mână de alți servitori, petiționari și paznici, fostul sportiv ședea pe bușteanul bătrânului banian de lângă poarta de la intrare a bungalow-ului, sorbind ceai dintr-un pahar și ascultând cu ochii mari povestea achiziției unei noi mașini străine în valoare de patruzeci de *lakhi*, când un Trekker și un jeep au intrat scrâșnind pe poarta deschisă, arzând parcă iarba și pietrișul. Trekkerul avea capota de fier, însă nu avea portiere, în timp ce jeepul avea capota de pânză cu partea din spate rulată în sus. Era aproape de

lăsarea întunericului, și zgomotul ciorilor care își făceau cuib și cârâitul papagalilor umpleau văzduhul.

Aproape o duzină de oameni s-au dat jos din vehicule, cu șaluri și pături aruncate pe umeri. Cam jumătate din ei erau înarmați cu puști, și cel puțin doi aveau de-a curmezișul pieptului tocuri de pistol din piele maronie. Erau îmbrăcați în pantaloni kaki de poliție sau în pantaloni verzi de armată. Aveau ghete fie din piele groasă, fie din pânză verde, făcute anume pentru tufișuri și mărăcini.

S-au așezat într-un grup aerisit, emanând o siguranță de sine care-i ținea pe ceilalți la distanță. Apoi unul dintre bărbați, cu un turban alb, cu o față lată, oacheșă, care nu părea înarmat, a mormăit un ordin. Doi dintre oameni s-au îndepărtat și au mers să se posteze lângă poartă. Niciunul dintre ceilalți nu a încercat să facă vreo mișcare înspre bungalow. Sub banian, murmurele au început să se facă din ce în ce mai auzite, iar Rajbir s-a ridicat în picioare, aranjând pistolul pe care îl avea în prohab. În definitiv, el era garda oficială de serviciu.

În cele din urmă, ușa din sârmă a bungalow-ului, departe de intrarea principală, care dădea spre verandă, s-a deschis și Pandeyji a ieșit, cu haina de astrahan pe el și cu ochelarii fără rame. Bărbatul cu turban i s-a adresat. Pandeyji a dat din cap și a intrat înapoi în casă. Rajbir s-a apropiat un pic de grup, încercând să găsească o modalitate de a li se adresa, dar bărbații l-au ignorat cu totul. În curând, de la bucătărie au apărut pahare cu ceai pentru ei.

Rajbir s-a întors la postul lui sub banian, iar acolo i-au răsunat în urechi cuvintele: „Donullia! Donullia era acolo! Asta era banda lui Donullia!” Toți încercau să-și dea seama care dintre bărbați era el. Era dificil. Se lăsase noaptea, iar toți bărbații aveau fețele ascunse de șaluri și pături. De asemenea, niciunul nu părea mai respectat decât

ceilalți. În orice caz, erau foarte puțini cei care știau cum arată. În dosarul poliției nu exista nicio poză cu el, iar singura dată când fusese prins fusese cu doisprezece ani în urmă; evadase în timp ce era transportat de la secție la tribunal. Dintre toate numele de temut din regiune, al lui era cel mai charismatic.

*

Donullia ajunsese bandit la vârsta de șaisprezece ani, împușcându-și moșierul *thakur* și pe fiul nemilos al acestuia. Povestea spunea că tânărul țăran, înfuriat de faptul că surorile îi erau violate în mod regulat de stăpâni, îi omorâse în curtea propriei lor case, iar ultimele vorbe către aceștia fuseseră: „Nenorociților, n-ați tratat niciodată pe nimeni ca pe un egal, dar eu o să vă tratez acum egal – câte o țeavă și câte un glonț pentru fiecare!”

Pușca *donulli* – cu țeavă dublă – era chiar a *thakur*-ului, iar adolescentul i-a tras fiecăruia câte un glonț direct în inimă. Două zile mai târziu, frații *thakur*-ului veniseră după surorile băiatului și le violaseră de mai multe ori înainte de a le decapita și de a le atârna capetele în copac. Numai teroarea teribilă poate readuce ordinea. O săptămână mai târziu, unul dintre frați a fost găsit cu un glonț în spate, întins lângă tufișurile de lângă râu dis-de-dimineață. Pe biletul găsit înfipt în nara lui scria că, dacă avea să mai existe vreun atac împotriva clanului Gujjar, fiecare membru al familiei *thakur*-ului avea să fie vânat și ucis.

Thakur-ii au înnebunit de furie, iar repercusiunile s-au făcut simțite tocmai până în Lucknow. Pe vremea aceea, *thakur*-ii erau încă o forță politică. La scurtă vreme, o brigadă specială de poliție, alcătuită din douăzeci de oameni conduși de un ofițer cu rangul de subcomisar, a fost trimisă să prindă tânărul bandit. O fotografie care înfățișa brigada, înarmată cu SLR-uri și carabine, a fost publicată în ziarele locale, însoțită de un mic articol în care ofițerul care conducea

căutările declara că aveau să prindă ucigașul într-o săptămână și să-l pună în lesă ca pe un câine.

Dar băiatul dispăruse. În pădurile și râpele din Chitrakoot, și de acolo, poate, pe pământurile alăturate din statul Madhya Pradesh. Nouă luni mai târziu, brigada specială a anulat căutările și s-a întors în capitală.

S-a răspândit vorba că Donullia se putea strecura printre oameni ca o umbră.

Opt luni mai târziu, băiatul a năvălit la nunta unei alte familii *thakur* din satul Habusa, omorând mirele și pe tatăl acestuia și plecând cu bani, bijuterii și arme. Biletul înfipt în nara mirelui ucis avertiza că orice familie *thakur* care avea să facă nuntă fără a-i plăti lui tribut avea să pățească același lucru.

Adunarea de stat din Lucknow a fost cuprinsă de indignare când politicienii au bătut cu pumnul în masă și au smuls microfoane. O a doua brigadă specială a fost alcătuită sub conducerea unui priceput lunetist din poliție. Vreme de peste un an, întregul district a fost scotocit, casa băiatului a fost ținută sub supraveghere, au fost plătiți și plasați informatori, toți infractorii din zonă au fost interogați și atrași de partea anchetei, alte familii din clanul gujjarilor au fost amenințate și torturate, dar nu s-a găsit nici urmă de tânărul bandit.

A început să se spună că Donullia era nu numai neînfricat și discret ca o umbră, dar era și un *bahurupiya,* un om cu o mie de fețe. Țăranul fără trăsături extraordinare care ședea lângă tine la masă în ceainărie putea fi chiar cel cu pușca cu două țevi.

Tot în perioada aceea dispăruse un tânăr din Habusa care fusese interogat cu brutalitate de brigada specială. Numele lui era Kana Commando; fusese trimis înapoi din armată după ce își pierduse ochiul stâng într-o misiune împotriva revoltei din Nagaland. În curând au venit vești că soldatul cu un singur ochi i se alăturase lui Donullia Gujjar,

punându-și vasta cunoaștere a armelor, terenului și tacticilor în slujba iscusinței și curajului răufăcătorului. De atunci înainte, o dată la câteva luni, apăreau știri despre câte un alt tânăr care dispărea. Faptele poliției, ale castelor superioare și ale moșierilor exercitau suficientă opresiune pentru a da naștere unor plutoane nesfârșite de tineri aflați în căutarea răzbunării.

Donullia oferea demnitate, răzbunare și plăcerea fără seamăn a unei arme care scuipa metal. Pentru bărbații care își petrecuseră viața întreagă chircindu-se sub bastoane de bambus, aceasta era un dar al zeilor.

Se părea, de asemenea, că Donullia era un modernist secular. În banda lui nu existau caste și nici religie. Oricine li se putea alătura, toată lumea era liberă să-și venereze propriii zei și să-și respecte propriile ritualuri, iar toți mâncau și beau din același vas. Un alt acolit al său de seamă era Hulla Mallah, un barcagiu de castă inferioară care, într-un moment de furie, înecase doi membri ai neamului Pandey, ale căror picioare le-ar fi sărutat străbunii lui. Despre Hulla Mallah se spunea că era atât de mare și de puternic, încât putea alerga prin râpe cu un camarad rănit pe umeri fără a se opri să-și tragă răsuflarea și fără a rămâne în urmă. La polul opus al spectrului castelor era Kana Commando, un Tyagi de înaltă castă, care era tratat de bandă ca un mentor, făcând antrenamente de tras la țintă, îngrijire a armelor și tactici precum trage-și-fugi.

Slujba asta avea și avantajele unei corporații modeme. Nu numai că organizația avea grijă de tine dacă erai rănit sau bolnav, dar se asigura că și familia și clanul tău erau protejate și îngrijite. O răzbunare fără milă aștepta pe oricine – oficial, polițist sau cămătar – care îndrăznea să reprezinte o amenințare. Recruții veneau întruna, iar în momentul ei de apogeu, banda lui Donullia Gujjar număra peste o sută de membri. Când se mutau

într-o regiune, erau ca un roi de lăcuste, înfruptându-se din tot ce voiau.

Mulți ani a existat nu numai o recompensă mare pe capul șefului, dar și câte una individuală pe aproape o duzină dintre membrii bandei sale. Doar viața lui Hulla Mallah valora o *lakh,* iar cea lui Kana Commando, una și jumătate.

Legenda spunea că liderul bandei manevra aceeași pușcă *donulli* cu care își începuse cariera și că avea sute de cartușe roșii într-o desagă din pânză impermeabilă în interiorul raniței pe care o căra tot timpul în spate. Se spunea că el singur ar fi putut ține pe loc o brigadă de zece polițiști înarmați, vreme de câteva ore.

*

Așezat sub banian, Rajbir căuta acum indiciul puștii cu două țevi. A reperat câteva, care se iteau de sub păturile înfășurate, dar bărbații care le purtau nu păreau pătrunși de cine știe ce importanță. Era foarte probabil ca zvonul legat de pușcă să fi fost fals, o simplă perdea de fum folosită de *bahurupiya,* bărbatul cu o mie de fețe.

Se întunecase acum, felinarele de pe stradă răspândeau o lumină gălbuie și palidă, iar roiurile de țânțari schițau spirale în aer. Din când în când, pe drumul larg mai trecea huruind câte o mașină, în timp ce clopotele templului băteau tare pentru rugăciunile de seară. Niciunul dintre bărbați nu încercase să intre în casă; nimeni nu ieșise să stea de vorbă cu ei. Sosiseră niște *pakora* într-un pachet mare învelit în hârtie, și acum erau împărțite.

Bajpaisahib, bineînțeles, se afla în casă. Vizitatorii și cei care veneau cu solicitări intrau și ieșeau pe ușa din sârmă din fața casei. Din când în când, câte un oficial important al orașului, un om de afaceri bogat sau un lider religios, însoțit de o mare de gură-cască, era introdus pe intrarea principală în încăperea din față. O ușă îngustă și discretă îi permitea politicianului să treacă din

biroul său, unde făcea afacerile de mare anvergură, în mediul deschis al înțelegerilor din sufragerie.

Rajbir a ales un bărbat cu fața blândă – nu avea ditamai mustața, nu avea în privire o dușmănie intensă, ci doar o cicatrice adâncă de la colțul ochiului stâng până la gură – și s-a aciuat pe lângă el. Omul stătea pe vine la marginea aleii, cu bărbia sprijinită pe genunchi, cu pușca între coapse și burtă, ambele capete ițindu-se ca niște coate ascuțite. Rajbir s-a așezat lângă el într-o rână și i-a spus că era polițist și că făcea parte din detașamentul liderului. Era cea mai sigură modalitate de a câștiga bunăvoința banditului. Polițiștii nu-i speriau pe oamenii aceștia, știau foarte bine cum să-i folosească.

Tipul i-a răspuns fără prea mare entuziasm:

— Și vrei să te lași de meserie?

Cicatricea era adâncă, se vedea perfect și pe întuneric. Cineva încercase să-i despice fața, ca să le poată servi altora drept exemplu.

— Încă nu.

— Atunci vino să vorbim când ești hotărât.

— Nu e o viață rea, i-a spus Rajbir.

— Nici a eunucului sau a groparului nu e. Unul n-are sculă și se ocupă de sculele altora, iar celălalt e viu și se ocupă de morți.

— Dar nici să trăiești urmărit și vânat zi și noapte nu poate fi o viață prea bună, nu?

Neclintit, bărbatul i-a răspuns:

— Oamenii lui Donullia Gujjar vânează, nu sunt vânați. Noi venim din țara oamenilor liberi. Nu respectăm legile făcute de bogătași pentru bogătași și nu-i urmăm pe cei care una zic, și alta fac.

— Dar căpitanul vostru vine aici. De ce?

Întorcându-se pentru a-l putea privi în ochi, i-a răspuns:

— Vine aici ca un rege. Ca să discute despre diverse lucruri; să își ia zeciuiala. Nu vine ca un supus. Întreabă-l pe cel pe care-l păzești – dacă ai

curajul să-l întrebi ceva –, ia întreabă-l dacă ar supraviețui fără Donullia Gujjar.

Rajbir s-a gândit la Bajpaisahib. Alianțe încheiate cu oameni de neatins, alianțe cu bandiți – oare de câtă apă din Gange avea nevoie ca să se curețe?

— Și eu sunt gujjar, a spus Rajbir.

Bărbatul, făcând semn cu bărbia spre casă, i-a răspuns:

— În cazul ăsta, după ce te dezamăgește casta superioară, poți veni la Donullia. Nici câinele nu uită șanțul în care s-a născut. Căpitanul va ajuta orice gujjar care îi cere sprijinul.

— Dar unde este? Pot să-l cunosc când vine?

A rânjit larg, cicatricea dându-i o expresie diabolică.

— Este în casa pe care o păzești, storcându-ți patronul de banii făcuți pe spinarea celor săraci.

— Când a intrat?

— Se mișcă asemenea unui șarpe prin apă, ca o umbră prin întuneric. Dacă ați fi o sută de oameni aici și fiecare ar avea patru ochi, tot nu ați ști când a trecut pe lângă voi și a intrat în casă. De fapt, aș putea fi chiar eu, și nu ți-ai da seama.

Cuprins de panică, Rajbir l-a scrutat cu atenție. Căcat, nu cumva trăia momentul cel mai grav din cariera sa tâmpită?

Celălalt a izbucnit în râs.

— Poate fi un șarpe prin apă, o umbră printre umbre, dar nu va fi niciodată un prost care stă de vorbă cu alt prost. Nu aș putea fi Donullia nici dacă aș mai trăi șapte vieți. Nu l-ai văzut când a intrat și nu o să îl vezi nici când iese.

— Dar poți să aranjezi tu să-l întâlnesc?

— Ei bine, dacă rămânem cu toții în viață și dacă ești gujjar adevărat, vino la el nu ca polițist, ci ca neam: ca un câine care a ieșit din același șanț, sânge din sângele lui.

— Sunt polițist pentru salariu, nu-s decât o curvă în bordelul statului. Nu contează cu cât

plătești o curvă, nu îți va aparține niciodată. Va rămâne întotdeauna fiica mamei care i-a dat viață.

— Bine spus. Ar fi bine să te cunoască și căpitanul. Întâi și întâi să vedem, mare polițist ce ești, dacă îl poți recunoaște.

— Ești și tu gujjar?

Bărbatul a izbucnit în râs, lumina reflectată de bungalow făcându-i parcă cicatricea să danseze.

— Dacă acest căpitan este *de nullia,* cu două țevi, atunci eu sunt *ek nullia,* cu o singură țeavă. Dacă ajungi vreodată în satul Bhasodi, întreabă de Katua Kasai, și o să-i vezi pe toți cum fug unde văd cu ochii, ca niște șobolani. De smochinul din piața mare am spânzurat patru oameni, în pielea goală și încă în viață, după ce le-am crestat câte o cruce pe piept cu cuțitul. I-am provocat pe amărâții din jur să îi dea jos de acolo, dacă aveau curaj.

A scuipat a dispreț și a continuat povestea:

— Au sângerat cincisprezece ore, până au rămas fără sânge și au murit, însă niciun sătean n-a îndrăznit să le sară în ajutor. De-asta trăim într-o țară de sclavi, fiindcă ne temem de tot. Și dacă vedem umbra unei scule ne temem că o să aibă treabă cu noi.

— Adică ești… a început Rajbir.

— Da, sunt tăiat nu doar pe față, ci și acolo jos. Akbar cel măreț, împăratul întregului Hindustan, mi-a fost străbun, însă eu sunt doar Katua Kasai, regele oricărui copac sub care apuc să dorm noaptea.

*

La un moment dat, în jurul orei nouă, când mulțimea de sub banian se împuținase și cei mai mulți dintre cei veniți cu petiții își primiseră deja audiența în bungalow, banda de bărbați răspândită pe alee și la poartă a sărit înapoi în cele două mașini de teren și a plecat. Rajbir nu știa sigur ce se întâmplase. Inspectase ce se întâmpla pe verandă. Auzise voci vorbind pe un ton jos în sufragerie, inclusiv pe cea a șefului. Mersese pe

partea cealaltă, căutând un angajat care să-i poată da vreo informație. Acolo erau doar doi țărani: nerași, cu turbane murdare, legate neglijent în jurul capetelor, cu pături negre banale în jurul umerilor și peste bărbie. Unul dintre ei avea ochii plini de urdori și tușea ca un bolnav de tuberculoză, cu flegmă, scuipând întruna. Se urcaseră cu greu pe o bicicletă veche Atlas care era sprijinită de perete – bărbatul mai mic și mai slab pe portbagajul din spate – și, după câteva poticneli, se îndepărtaseră scârțâind.

Câteva clipe mai târziu își dăduse seama. Dincolo de *pajama* lui murdară, bolnavul de tuberculoză purta adidași cu tălpi groase de cauciuc. Genul de încălțăminte pe care o cumpărai de la magazine scumpe. Genul care amortiza efectul țepilor și al pietrelor; genul cu care puteai merge prin noroi și pe munte. Până a dat el fuga la poartă, strada era goală. În jurul felinarelor gălbui zburau un milion de insecte mici sinucigașe.

Ca un șarpe prin apă; ca o umbră în întuneric.

Încă stătea acolo, gândindu-se la viața lui idioată, când jeepul s-a întors și a parcat peste drum. Bărbatul cu cicatrice s-a aplecat în afară de pe locul de lângă șofer și i-a spus:

— Haide, polițistule, vreau să-ți arăt ceva.

Când Rajbir s-a apropiat de el, banditul musulman l-a apucat de ceafa și i-a tras capul înăuntrul mașinii. Acolo, în întuneric, a distins cu greu siluetele mai multor oameni, iar lumina care pătrundea prin pânză scânteia pe țevile puștilor.

O voce slabă a spus:

— Gujjar?

— Da.

Strânsoarea care îi imobiliza ceafa era fermă.

— Vrei să ne fii prieten?

Era prea întuneric în mașină ca să distingă ceva.

— Da, a răspuns Rajbir, ar fi o onoare să vă pot ajuta vreodată cu ceva.

Vocea a mai zis:

— Fă-ți slujba bine. Stai cu ochii pe brahman. Oi fi tu curva statului, însă doar oamenii ca noi te apreciază cu adevărat.

Rajbir distingea acum că erau acolo trei bărbați, pe bancheta din spate, dar nici măcar nu-și putea da seama care dintre ei i se adresase. A spus:

— Sunt gata să vă servesc.

— Poporul, să servești poporul. Întotdeauna e pentru popor. Nu pentru mine. Regulile serviciului tău spun că trebuie să slujești poporul. Și regulile serviciului meu zic același lucru. Slujește poporul.

2. *Uncurdefier*

Când avea șaptesprezece ani și era în clasa a zecea, două dintre surorile lui Vishal Tyagi au fost violate cu sălbăticie. Nu au fost ucise. Scopul nu fusese plăcerea, ci puterea. Erau la mijloc cincizeci de hectare de pământ. Joginder nu era atât de prost – sau de nepoliticos –, încât să-și pună fiii să-și violeze verișoarele. Bărbații cărora le încredințase această sarcină erau din Meerut. Karimbhai, mafiotul de mâna a doua și transportatorul care îi trimisese, l-a asigurat că erau cei mai buni din branșă. Făceau exact ce li se cerea: *chhota kaam*, lovitură de mică anvergură; *bada kaam,* lovitură de mare anvergură; *poora kaam,* servicii complete.

Prestația de mică anvergură consta într-o agresiune de intimidare: le rupeau hainele, le strângeau de sâni, le băgau câte un deget. Era o avertizare, o somație pentru cineva care le greșise. Treaba de mare anvergură consta în actul sexual complet, până la capăt, cu sămânța violatorului bine implantată. Aceasta era o avertizare și o pedeapsă pentru cineva care merita pedepsit. Serviciul complet consta în viol urmat de crimă, cu mai multe niveluri bine stabilite de brutalitate. Aceasta era o avertizare, o pedeapsă și închiderea conturilor vechi.

Joginder îi angajase pentru cea de-a doua variantă.

Într-o dimineață, devreme, când ceața se ridica de pe câmpuri ca aburul deasupra laptelui în clocot, cele două fete, ieșite din casă pentru spălarea rituală de dimineață, au fost târâte departe în lanurile de trestie de zahăr și violate în mod profesionist. Având șaptesprezece și, respectiv, nouăsprezece ani, erau amândouă făgăduite deja pentru căsătorie; nunta celei mari urma să aibă loc peste trei luni.

Când s-au întors, mama lor s-a luat cu mâinile de cap și a urlat ca un șacal, dar a refuzat să îl lase pe Gyanendra să meargă la poliție sau să își viziteze vărul. Știa cu certitudine că poliția n-ar fi făcut decât să completeze niște formulare fără să ia vreo măsură, confirmând însă întregii lumi că fiicele lor suferiseră traume ireparabile. Dacă aveau grijă, informația putea fi ținută sub control până după nuntă. Partea cea mai dificilă era să-și oprească soțul din a se duce la vărul lui pentru a-i cere socoteală. Avea o pușcă și câteva cartușe roșii vechi în cufărul de metal, dar femeia era sigură că Joginder și fiii lui l-ar fi terminat înainte să apuce să tragă măcar un foc. Mama și fiicele violate i s-au atârnat de picioare, implorându-l să nu-și riște viața, să nu le lase fără soț și tată. Gyanendra – conștient că ar fi mers la moarte sigură – a renunțat

în cele din urmă, ajungând, în urma acestei decizii, o umbră a omului care fusese.

Înnebunit de țipetele și de strigătele lor, Vishal Tyagi a ieșit în curte, s-a întins în fața bivoliței sale, Shanti, și a lăsat-o să-i lingă căpățâna cu păr scurt vreme îndelungată. Nu le-a spus nimic surorilor sale, nu le-a spus nimic părinților. N-avea nimic de spus. O săptămână mai târziu, când mergea spre școală seara pentru exercițiile fizice – exerciții cu gantere de fier, flotări, abdomene, cățărări pe sfoară și sprinturi –, pe care le făcea sub supravegherea lui Rajbir Gujjar, s-a întâlnit cu cei trei fii ai lui Joginder în dreptul altarului de piatră de sub smochin. Unul dintre ei a spus:

— Ce frumoase sunt surorile lui și ce urât e ăsta! Cât ne-ar fi costat să angajăm pe cineva ca să-l fută p-ăsta!

Parcă i-a luat foc capul. A încercat să sară pe ei, dar erau înarmați cu bastoane de bambus cu vârfuri de oțel și l-au ținut la distanță. Așa că Vishal Tyagi a dat fuga, cu capul parcă în flăcări, direct în camera mentorului său, iar primul lucru pe care l-a văzut acolo a fost un ciocan cu coadă lungă. Era o unealtă bine făcută, cu mâner neted și un cap mic și dur. O parte, boantă, era făcută să bați cuie, iar cealaltă, ca un cârlig despicat, era menită să le scoată. Înainte ca Rajbir să apuce să spună ceva, băiatul a înhățat ciocanul și a ieșit valvârtej pe ușă.

I-a ajuns din urmă tocmai când ajunseseră pe câmpurile lor și mergeau pe cărare, având, pe o parte, apa proaspătă și dulce care gâlgâia din fântânile tubulare aflate de-a lungul canalului, iar pe cealaltă parte, câmpurile cu trestie de zahăr deasă și foșnitoare. Cel mai mare dintre ei, care încheia șirul, a fost doborât fără să scoată un sunet, ciocanul trecându-i prin craniu ca un scurtcircuit și fără să apuce să scoată un cuvânt. A căzut cu zgomot în canal, apa intrându-i în gura deschisă cu un gâlgâit. Când ceilalți doi s-au întors, arma lui Vishal Tyagi era deja în aer. A trecut prin mijlocul

frunții și prin nasul celui de-al doilea frate cum trece lingura prin coaja unui ou fiert, aducându-i cei doi ochi laolaltă și zdrobindu-i maxilarul superior. Aveau să îl incinereze cu fața acoperită cu bandaje. Cel de-al treilea frate a început să bălmăjească incoerent din spatele bastonului întins, trecând de la a-l implora umil să aibă milă de el la a-l amenința cu pedepse înfricoșătoare. Dând dovadă de mare creativitate, băiatul pus pe masacru a descris un cerc cu brațul drept, în timp ce cu stângul a blocat contraatacul, implântând capul de fier în urechea stângă a vărului său. O a doua lovitură, deja inutilă, i-a zdrobit cu totul tâmpla. Ca și frații săi, acesta a căzut în canal, deturnând cursul apei și făcându-l să se reverse peste brazdă.

Băiatul a spălat sângele și resturile de creieri de pe ciocan și de pe mâini și s-a întors acasă, unde s-a așezat în fața lui Shanti și i-a întins capul, bucurându-se de sărutările ei drăgăstoase. Singurii martori ai masacrului erau cei trei dulăi ai lui Joginder, care mârâiseră, lătraseră și dăduseră târcoale întregii scene, dar avuseseră instinctul sănătos de a nu se pune cu dușmanul.

*

Nu era târziu, dar toată lumea luase deja cina. Erau la pompa de apă spălând ultimele lucruri, când câinii lui Gyanendra au început să latre. Nou-venitul era Rajbir Gujjar și era singur, în mâna dreaptă ținea pușca, a cărei curea de pânză atârna în jos, ca o ghirlandă. Figura îi era împietrită. S-a așezat pe marginea *charpoy*-ului lui Gyanendra și a acceptat paharul cu lapte fierbinte care i-a fost întins. Din lună se vedea doar o fâșie, iar pe cer erau un milion de stele.

Fostul polițist a spus:

— Băieții lui Joginder sunt morți.

Gyanendra, trăgând din ultima narghilea pe ziua aceea, i-a spus:

— De ce, ce-au mai făcut acum?

— Sunt morți, *tau.* Morți. Toți trei. Prea morți ca să mai fie măcar duși la spital. Cineva le-a zdrobit capetele, ca unor animale.

Gyanendra a scos mușțiucul din gură și a spus:

— Nu se poate. I-am văzut chiar azi-dimineață în sat, mergeau țanțoși ca niște cocoși. Nenorociții mi-au zis: „Sper că ești bine, *tau*, și tu, și copiii tăi. Nu le-am mai văzut de ceva timp pe fete".

Polițistul i-a răspuns, sorbind cu grijă laptele din paharul fierbinte de metal:

— *Tau,* de ani de zile nu s-a mai văzut în părțile astea o asemenea crimă. Pe unul dintre ei nici maică-sa nu l-a mai recunoscut.

În întuneric, Vishal Tyagi stătea pe jos lângă bivolița lui, mângâindu-i încet coapsele aspre ea șmirghelul. Era calm. Tatăl lui i-a pus mâna pe umăr mentorului său, răspunzându-i:

— I-ai văzut cu ochii tăi? Nu am încredere în calicul ăla și în demonii lui de băieți!

Sorbind cu zgomot din lapte, polițistul și-a pus două degete în dreptul ochilor.

— Slavă Domnului! Dar cine?

— Încă nu se știe nimic. Poliția zice că pare să fi fost o bandă, cinci, șase oameni. Dar se pare că nimeni n-a văzut nimic. Muncitorii de pe câmp s-au dus să vadă ce s-a întâmplat fiindcă nu se mai opreau din lătrat câinii.

— în sfârșit, suntem siguri că există Dumnezeu! Există dreptate pe lumea asta! a exclamat Gyanendra.

Dar soția lui, așezată turcește pe pământul de lângă pompa de apă, a clătinat încet din cap.

— Nu e bine deloc. Nimeni nu merită să moară așa. Acum va începe o nouă rundă de vărsare de sânge. Joginder n-o să lase lucrurile așa.

Polițistul văzuse umbra băiatului așezat lângă bivoliță, la adăpostul întunericului. A întrebat cu voce tare:

— Acum ce ai de gând să faci?

Băiatul n-a răspuns. Surorile lui stăteau pe pragul ușii, jucându-se cu părul în tăcere. Moartea verilor nu însemna nimic pentru ele. Erau înconjurate de propriul cocon al întinării și nefericirii. Aveau să-și trăiască viața întreagă temându-se că viitorii soți ar putea afla că erau marfa la mâna a doua. Asta presupunând că nunțile ar mai fi avut loc. Asasinarea verilor putea declanșa o anchetă polițienească în urma căreia să se descopere ce li se întâmplase lor.

Polițistul l-a întrebat:

— Și cu ciocanul ce-ai făcut?

Îl îngropase în spatele casei, între răzoarele de varză, bătătorind bine pământul deasupra. În timp ce-l privea dezgropându-l, mentorul său i-a spus:

— Poliția l-ar fi găsit în mai puțin de două zile. Să nu faci niciodată greșeala de a subestima polițiștii. Sursele și resursele lor sunt nesfârșite. Când vor să rezolve un caz, o pot face cu mare ușurință. Și pot scoate informații de la oricine, dacă vor. Chiar și de la mine.

Toată familia a urmărit cu admirație și groază cum polițistul și băiatul au spălat ciocanul la pompa de apă. Tatăl i-a spus:

— M-ai răzbunat, fiule. I-ai înapoiat tatălui tău turbanul căzut.

Băiatul nu a spus nimic. Dacă ar fi fost nevoie, ar mai fi zdrobit trei capete. Era o senzație dulce: momentul în care fierul străpungea sălbatic carnea și osul, încheind orice dezacord, rezolvând orice dispută. Cum i se stinseseră pe buze cuvintele ultimului văr, când îl lovise în urechea stângă. I se păruse întotdeauna că oamenii se agitau și se plângeau prea mult. Acum știa că era ușor să rezolvi conflictele, dacă știai clar care ți-era scopul. Odată ce agitația s-a mai domolit, Gyanendra a întrebat:

— O să afle?

— Fără îndoială, i-a răspuns polițistul. Trebuie să plece de-aici. Dacă îl prind, îl spânzură de trei

ori, după care Joginder o să ia un ciocan și o să-i spargă toate oasele. Sătenii au început deja să se perinde pentru a vedea cadavrele. Nimeni n-a mai văzut așa ceva. Nu vor exista circumstanțe atenuante, nimeni n-o să rezoneze cu voi.

— Dar unde să fugă? Are un unchi din partea mamei lângă Varanasi. Să-l trimitem acolo?

— Toate rudele ies din discuție. Sunt suficiente două mesaje ca să fie arestat. De asemenea, nu uita de Joginder. O să afle curând și o să-l vâneze și el.

Privindu-l pe băiat, care stătea acum sprijinit de perete, în toată splendoarea siluetei sale musculoase, polițistul i-a spus:

— Vino cu mine. Iepurele trebuie să fugă cât de mult poate înainte ca ogarii să pornească pe urmele sale.

*

Mulțumită unui ofițer cu grad înalt care fusese pasionat de hochei și unui parlamentar gujjar din regiune, când se retrăsese din poliție Rajbi Gujjar reușise să se angajeze ca instructor de educație fizică la o școală de stat din apropierea satului său. Școala, ca și poliția, se afla într-o stare jalnică, prăpastia dintre idei și realitate era atât de adâncă, încât se puteau îneca în ea o mie de elevi. Multe dintre sălile de clasă fuseseră ocupate de personal ca reședințe particulare, iar orele erau ținute la mica înțelegere între elevi și profesori. Unii dintre profesorii principali lucrau, de fapt, prin intermediari. Cei numiți de stat locuiau în Muzaffarnagar, în timp ce alții, trimiși de aceștia, veneau și predau în locul lor, salariul fiind împărțit în două. Era un fel de subînchiriere. Guvernul știa de obiceiul acesta, dar avea preocupări mai importante decât atât.

În ceea ce-l privea pe Rajbir Gujjar, el nu avea mare lucru de făcut în afara profesoratului. Ar fi putut, dacă ar fi vrut, să ajungă la o înțelegere cu directorul școlii pentru a nu mai fi nevoit să se prezinte la școală deloc. Predatul era un lux acolo,

iar ideea de sport, o glumă. Copiii din satele Indiei nu sunt născuți pentru fandoseala exprimării academice și a sportului: ei merg la școală pentru a scăpa de tații prea autoritari și de munca nesfârșită de acasă. Terenul de sport din spatele școlii a ajuns, în scurtă vreme, în paragină, sătenii aducându-și aici vitele la păscut. Porțile de fotbal din fier arătau straniu, ca două porți care duceau spre nicăieri. În gura lor nu ajunsese niciodată vreo minge. La un moment dat, fuseseră cumpărate echipamente de tot felul: crose de hochei, mingi de fotbal, sulițe, rachete de badminton, bâte de crichet și plase. Acum nu mai rămăsese decât o bilă mare, grea, de fier. Era singurul sport rămas la dispoziția băieților. În fiecare zi, elevii puneau pariuri pe propria pricepere de a arunca bila greoaie. Terenul din fața liniei, linie desenată în curtea din față a școlii, era plin de gropi.

În această zonă a opintelilor și a bufnetelor s-au întâlnit pentru prima oară Rajbir Gujjar și tânărul Vishal Tyagi. Băiatul putea deja să arunce mai departe decât colegii săi mai mari, iar flexarea brațelor sale puternice sugera că s-ar fi putut descurca și mai bine de-atât. De asemenea, personalitatea băiatului avea o intensitate pe care profesorul o găsea atrăgătoare – pe vremea lui, o avusese și el, ca și cei mai buni jucători alături de care se aflase pe teren. De-asta îi fusese cel mai dor când devenise polițist, de concentrarea supremă necesară pentru atingerea scopului. Băiatul părea, în același timp, neobișnuit de calm și de generos. Nu vorbea mult și nici nu era pus pe harță; îi lăsa cu plăcere pe băieții mai pricăjiți să arunce mingea în timp ce el aștepta. Îl văzuse adeseori folosindu-și puterea impresionantă pentru a ajuta câte un puști care era atacat sau batjocorit.

Fostul polițist văzuse, în perioada în care trăise în cantonament, cum se antrenau atleții. Cunoștea mișcarea de rotație pe care o foloseau aceștia pentru a-și lansa lovitura. Băieții de la școală

aruncau doar după ce-și luau avânt câțiva pași. Vishal era persoana potrivită pe care s-o învețe așa cum trebuie. În doar câteva săptămâni, taciturnul Tyagi învârtea și arunca bila de fier mai departe decât văzuse vreodată cineva de-acolo. Acum exista un petic de pământ cu găuri la nouă metri distanță, iar la trei metri mai departe erau alte găuri, care i se datorau numai și numai tânărului Tyagi. Rajbir era de părere că băiatul putea ajunge la campionatul de la Lucknow; de fapt, cu o pregătire serioasă, putea ajunge la campionatul școlar național. Nimeni din tot districtul său nu ajunsese vreodată atât de departe.

Așa cum se întâmplă adeseori cu antrenorii și cu mentorii, întreaga sa viață, toate ambițiile personale s-au concentrat asupra tânărului atlet. I-a stabilit programul: o sută de abdomene și cincizeci de flotări de câte două ori pe zi; douăzeci de tracțiuni pe cadrul de metal al porții de cinci ori pe zi; o alergare de cinci kilometri în fiecare dimineață, ultimul kilometru fiind parcurs cu câte o cărămidă în fiecare mână, și douăzeci de aruncări ale bilei pe zi. O dată pe săptămână îl ducea pe câmp, scotea boii din jug și, stând la umbră și strigându-i ce să facă, privea cum băiatul trăgea la plug până ce țâșnea sudoarea din el ca o cascadă și nu se mai putea mișca. Ca o completare a acestei pregătiri, Rajbir Gujjar s-a certat cu directorul școlii până a obținut aprobarea unei diete speciale pentru promițătorul atlet: doi litri de lapte, o duzină de banane și patru ouă în fiecare zi. Totodată, l-a convins pe băiat să își înfrunte părinții și să mănânce pui o dată pe săptămână: „Nu te pregătești să ajungi preot! Trebuie să mănânci carne dacă vrei să prinzi putere!” Cu fiecare săptămână, băiatul făcea găuri în pământ din ce în ce mai departe. Când se antrena, ceilalți băieți veneau să privească, minunându-se de bicepșii voluptuoși și de umerii săi largi.

În zilele de sâmbătă, mentorul îi făcea protejatului său un masaj complet cu ulei de muștar și, în timp ce îl masa, stăteau de vorbă. Rajbir Gujjar îi istorisea băiatului povești captivante despre zilele sale ca sportiv – turele palpitante pe care le făcuse pentru a prinde și a centra mingea; victoriile la mustață; aparițiile în ziare; trofeele; vedetele cu care se întâlnise. La rândul său, băiatul povestea despre cele două ființe din lumea întreagă la care ținea: mama lui și bivolița Shanti. Vorbea despre hotărârea de a ajunge în campionatul național și de a câștiga o medalie. În felul său molcom, ezitant, obișnuia să spună: „Satul ăsta o să ajungă faimos datorită mie”.

Mai târziu, după ce s-a apropiat mai mult de mentorul său, Vishal i-a povestit despre conflictul din familia sa. Cum verișorul tatălui său și fiii acestuia puseseră mâna pe pământurile lor, cum îi intimidau și cum îi zdrobiseră tatălui său genunchiul. Considera că bătrânul era slab.

— Ar fi trebuit să-i împuște. Are o pușcă în cufăr, i-a explicat el fostului polițist. Ce să faci, dacă poliția nu te ajută?

Rajbir a fost nevoit să recunoască faptul că, în această situație, problema trebuia rezolvată personal.

După cum anticipase antrenorul, băiatul a trecut fără probleme de campionatele din district și din regiune, doborând record după record, iar până să ajungă la Lucknow avea deja un nume. Ajuns pe stadionul de acolo, în vreme ce alți băieți și fete dădeau pe gât sucuri, mâncau *aloo tikki* și înghețate pe băț cu forme obscene, flirtând cu focul arzător al adolescenței, Vishal și-a băut laptele, și-a mâncat bananele, și-a încordat mușchii și a aruncat bila la o distanță record. În seara aceea, Rajbir l-a dus pe băiat în Hazratganj și i-a făcut cinste cu o cină luxoasă la Gaylord.

— Ține minte, fiule, condiția cea mai importantă a oricărei realizări nu stă nici în cap, nici în inimă, nici în mușchi. Ea stă în cur. Curajul și hotărârea se găsesc în cur! Când soarta ți-e potrivnică, când problemele se adună, curul e mereu cel care cedează primul! Toată viața am văzut cazuri. Curul cedează și behăie ca o capră. Capul, inima și mușchii văd asta și îi urmează exemplul!

Spunându-i asta, Rajbir Gujjar și-a făcut curaj să-i mărturisească protejatului său că propriile viață și carieră îi fuseseră afectate de faptul că nu avusese suficientă putere în cur.

— Pe terenul de sport am fost un jucător bun, dar când am ajuns în secția de poliție nu m-a mai ținut sfincterul. De fiecare dată când trebuia să dau dovadă de curaj, eram nevoit să mă așez pe ceva, ca să nu-mi înceapă curul să picure. Era un om cu noi, Bulandshahar, noi îi spuneam Chuchundur. Nu era mai înalt de un metru jumate, avea tenul închis la culoare ca o cioară și era slab ca gâtul unui vultur. Dacă l-ai fi văzut pe stradă, ai fi crezut că e măturător. Dar avea un cur de fier. L-am văzut la secție, în plină desfășurare a acțiunii. Dacă voiai degete rupte, genunchi sfărâmați, ligamente rupte, testicule răsucite ca ambalajele de caramele, la Chuchundur apelai. Oameni mari, oameni uriași se temeau de el. Într-o clipită putea să-ți vâre în gură țeava unui pistol pe care s-o sugi ca pe o acadea, în timp ce făceai pe tine. Mai târziu, ajunsese cel mai bun om la toate din poliția statală. Oricine nu merita să ajungă în fața tribunalului era trimis la o plimbare cu Chuchundur. Fiindcă el era pricăjit și toți încercau să fugă, trebuia să-i împuște. La un moment dat, i se mai spunea și Chuchundur Pacheesi, pentru că avea în portofoliu douăzeci și cinci de crime. Mai târziu, a depășit cu mult acest număr. Pricăjitul a ajuns, mai repede decât oricine altcineva, de la un simplu polițist la inspector, iar convocările lui veneau de la inspectori generali din

poliție și de la miniștri influenți. Așa că ține minte, fiule, cu mușchii și cu inima poți să arunci până foarte departe, dar ca să fii câștigător în viață ai nevoie de un cur de fier!

Băiatul, care tocmai înfuleca a doua farfurie de *chhola-bhatura,* l-a întrebat:

— Și acuma unde e?

— A murit. A fost găsit lângă râu, cu genunchii zdrobiți, cu penisul feliat și cu limba smulsă. A trebuit să fie identificat după inele.

Ochii băiatului s-au căscat de uimire. Fostul polițist a continuat:

— E mult mai bine să ai un cur de fier și să duci o viață grozavă, dar scurtă, decât să fii ca noi, ceilalți, cu fundurile behăind precum caprele, drămuindu-ne plini de teamă jalnicele vieți. Viața nu i-a dat lui Chuchundur nimic – nici castă, nici bani, nici educație, nici înălțime, nici mușchi, nici frumusețe, nici relații. Nimic! Nimic în afara unui cur de fier! Și cu ăsta el a schimbat totul.

Băiatul n-a spus nimic, dar a înțeles mesajul. El se născuse, oricum, cu un cur de fier; acum mai trebuia doar să-l întărească.

*

Până și după standardele curului de fier fostul polițist și actualul antrenor a fost șocat de acest chef cu curry de creier pe care îl făcuse protejatul său. Una era să ia apărarea rarelor sale excese în fața consiliului mânios al școlii și în fața directorului, alta era acest carnaj, care îl făcea pe Rajbir să se simtă depășit. Trei morți, trei bărbați cu capetele zdrobite. Ca să poți proteja un asemenea criminal, trebuia să fii un politician foarte puternic sau un om foarte bogat. Sau trebuia să nu-ți fie teamă nici de unul, nici de altul.

Cunoștea un singur asemenea om.

În cea mai mare parte a celor patru ani în care lucrase pentru Bajpaisahib, ofițerul de securitate personală fusese omul de bază al lui Donullia Gujjar. La vremea respectivă, marele bandit tocmai

începea să aducă în legitimitate o parte din averea sa. Trăise în afara legii suficient de mult timp pentru a ști că marii bandiți lucrau atât în interiorul legii, cât și în afara ei. Abia atunci treceai de la statutul de bandit la cel de legendă. Abia atunci puteai fi sigur că numele tău avea să dăinuie dincolo de ciclul obișnuit de șapte ani al gloriei și al morții.

Donullia Gujjar știa că, în timp ce oameni ca el lucrau din afara legii spre interior, mai existau un soi de oameni, care lucrau din interiorul legii spre exterior. Bajpai era un asemenea om. Când oameni ca Donullia și Bajpai începeau să colaboreze, deveneau stăpânii tuturor tărâmurilor, ai cerurilor și ai pământului, ai orașelor și ai câmpurilor, ai banilor și ai puterii.

Fratele lui Donullia, Gwala Gujjar, a devenit constructor care făcea afaceri cu statul. Era atât de bun la ceea ce făcea, încât a început să primească câte o bucățică din toate proiectele desfășurate în district, noi sau vechi. Repara drumuri stricate, construia drumuri noi, ridica școli și dispensare în mediul rural, sisteme de canalizare și poduri, stații de autobuz și adăposturi de noapte, debloca scurgeri și canale, instala stâlpi de electricitate și linii de telefonie. Cei mai mari șmecheri din India știuseră dintotdeauna că adevăratii bani nu stau ascunși în piețele care-ți iau ochii, ci pe coridoarele mohorâte ale guvernului. Pietruirea drumurilor aduce mai multe – și mai discrete – bogății decât toată agitația de pe marea piață.

Politicianul benign aproba contractele și severa umbră a lui Donullia se asigura că firmele rivale păstrau tăcerea și se țineau departe.

Dar relația dintre Donullia și Bajpaisahib trecea dincolo de beneficiile pietruirii drumului. Era legată și de marile ritualuri ale democrației. Banditul era un foarte convingător promotor al politicianului; ori de câte ori erau alegeri, cuvântul său răsuna în tot districtul, îndemnând țăranii să

voteze cu înțelepciune și spre binele lor. În ziua votului, oamenii lui mergeau din cabină în cabină, înarmați și alerți – asigurându-se că procesul electoral nu era deturnat prin mite sau amenințări. Bajpaisahib nu pierdea niciun tur electoral, iar afacerile lui Gwala Gujjar se diversificau, ajungând să includă magazine, pompe de petrol, companii de gaz, cinematografe, un mic hotel cu restaurant vegetarian și o școală medie cu predare în limba engleză.

După cum era firesc, Gwala Gujjar, care era mai în vârstă decât Donullia, era un om micuț și liniștit. Prospera datorită terorii instaurate de cei doi acoliți ai săi, dar vorbea calm și deloc agresiv. Prea puțini oameni înțeleg puterea pumnului imens care se prezintă cu blândețe. Gwala Gujjar era omul căruia îi raporta Rajbir. Prezentându-se adeseori la ministru, îi ducea acestuia vești despre mișcările lui Bajpaisahib, despre oamenii cu care se întâlnea acesta, dar și despre cum bătea vântul în politică. Îi furniza detalii despre femeile alături de care se relaxa politicianul, dar și despre comercianții și afaceriștii care găseau noi și inovatoare surse de făcut bani.

Fratele banditului îl întâmpina întotdeauna cu un aer modest și primitor, făcând plecăciuni politicoase și zâmbind. Îl întâmpina chiar la ușă, îl așeza lângă el în dormitorul-sufragerie, îl hrănea bine cu tot felul de gustări și ceai, iar apoi îl conducea până la poartă. Uneori îi oferea un plic plin ochi cu recunoștință, alteori, o îmbrățișare călduroasă. Adeseori spunea: „Ești fratele meu gujjar. Cum zice mereu Donullia, în bandă nu există castă și nici nu poate exista vreodată, dar în viață casta îți e familie. El mi-a cerut să nu întorc niciodată spatele unui gujjar care îmi bate la ușă”.

Erau întotdeauna tot felul de solicitanți care se înghesuiau în fața casei, cerând locuri de muncă, recomandări, ajutor financiar, dreptate și uneori să li se deschidă drumul spre fratele faimos. Gwala

Gujjar, plin de cea mai sinceră modestie, făcea toate faptele bune și generoase în numele lui Donullia și le spunea mereu celor recunoscători: „Cereți binecuvântare pentru el. Trăiește în junglă, doarme pe pământul tare, mănâncă deseori mâncare crudă, doar cerul îi servește drept acoperiș și animalele sălbatice drept prieteni – iar toate acestea le face pentru voi, pentru cauza dreptății, pentru salvarea săracilor. Rugați-vă deci pentru el în fiecare zi, iar marțea oferiți-i *prasad* lui Hanuman ca să-l protejeze și, prin el, și pe noi”.

În cei patru ani în care a trăit în Chitrajkoot, Rajbir a văzut imperiul lui Donullia extinzându-se și averea sa crescând. Jeepuri noi și mașini scumpe, proprietăți noi, un cinematograf și o agenție de motociclete. Tot mai mulți dintre oamenii lui ieșeau la suprafață, treceau prin oraș creând rumoare. Adeseori apăreau zvonuri că însuși marele om avea să vină în vizită, dar, dintr-un motiv sau altul, Rajbir nu a cunoscut niciun om care să poată spune că l-a întâlnit pe Donullia în persoană. Era întotdeauna povestea poveștii altcuiva și întotdeauna învăluită în mister. Puțini știau cum arată. Cu toate că era o legendă de cincisprezece ani, poliția nu avea nici măcar o fotografie care să-l înfățișeze. Ajunsese bandit cu mult înainte ca guvernul să creeze baza de date cu fotografii ale infractorilor, iar în toți anii care trecuseră nu fusese niciodată prins. Totodată, niciunul dintre oamenii lui nu îl trădase și nu trăise apoi ca să mai și povestească despre asta. Existau povești despre membri ai bandei care dezertaseră și ale căror organe – ochi, limbă, urechi, inimă, testicule – fuseseră tăiate sistematic și așezate în linie dreaptă, ca o jucărie modulară. Donullia era gata să-și dea viața pentru oamenii lui și aștepta în schimb măcar puțină recunoștință.

Era un maestru al deghizării și folosea în permanență această artă; lăsa să-i crească mustață

și barbă, își schimba frizura, purta turbane, se prefăcea că e șchiop sau sâsâit. Marele *bahurupiya* – bărbatul cu o mie de fețe – avea o colecție vastă de mustăți false, de peruci, de robe, ochelari, șepci și alunițe. Odată și-a înspăimântat și încântat oamenii apărând în luminișul din pădurea în care se adăposteau, în toiul nopții, îmbrăcat într-un sari albastru-electric și dat cu ruj roșu. Nici când venea să se întâlnească cu Bajpaisahib, partenerul său politic, nu se prezenta ca el însuși. În definitiv, lumea este un loc schimbător, iar pe partenerii politici te poți baza pentru afaceri, nu în chestiuni de viață și de moarte.

De cele câteva ori când Rajbir a cerut o întrevedere cu fratele său, Gwala i-a răspuns: „Sigur că da, sigur că da. I-ar face mare plăcere să te cunoască. Vorbește întotdeauna cu mare drag despre tine”.

Dar clipa întâlnirii nu sosea. De câteva ori i s-a spus când a ajuns la Gwala acasă că abia plecase, că se aflase în jeepul care trecuse pe lângă el în fața casei. Când i s-a încheiat mandatul și a fost transferat înapoi în Lucknow, la arhive, Gwala l-a asigurat că Donullia era profund întristat de plecarea lui. „M-a rugat să-ți transmit că-ți stă la dispoziție dacă ai vreodată nevoie de ceva. În lumea zeilor nu poate face nimic pentru nimeni, dar în lumea oamenilor va face tot ce-i stă în putință”.

*

Până la urmă, Vishal Tyagi nu scăpase de ciocanul cu coadă lungă. Îl avea încă în desagă atunci când au ajuns la casa lui Gwala Gujjar și bărbații înarmați de la intrare au insistat să-i percheziționeze. Trecuseră prea mulți ani, și nimeni din zona aceea de periferie nu și-l amintea pe fostul polițist. Casa era aceeași, dar Rajbir a constatat că ea crescuse după ce îi fuseseră adăugate câteva etaje. Zidurile exterioare erau și ele mult mai înalte, cu plante agățătoare cu flori

albastre și înconjurate de copaci. Rajbir ținea minte vremurile în care garda era mult mai elegantă. Acum bărbații erau obraznici și agresivi, etalându-și ostentativ pușile și puterea.

Înăuntru, însă, bărbatul era neschimbat. Gwala Gujjar l-a recunoscut imediat pe Rajbir și l-a întâmpinat cu aceleași modestie și bunăvoință răpitoare. Însă de data aceasta nu au intrat în încăperile personale, au rămas în sufragerie, care devenise mult mai elegantă, cu scaune și canapele cu tapițerie scumpă, cu mese lucioase de lemn pe care se aflau decorațiuni din alamă și sticlă. În vreme ce părul lui Gwala devenise argintiu și figura îi era chiar mai blândă decât înainte, lungul *tilak* roșu de pe fruntea sa era proaspăt și la fel de gros ca întotdeauna. Rajbir observă că acum bărbatul purta și o armă pe sub *kurta* albă, breteaua tocului maroniu traversându-i pieptul pe diagonală. Nu încăpea îndoială că, în timp, miza crescuse.

Rajbir l-a întrebat:

— Ce mai face Guruji?

Sub acest nume era cunoscut Donullia acum. Cu anii, depășise statutul de bandit care semăna groază. Numele lui tot înghețа sângele în vine – și oamenii săi organizau câteva măceluri pe an ca să perpetueze teama dar faptele lui generoase, bunătatea sa, darurile și ajutoarele echilibraseră balanța. Acum era mai curând protectorul decât prădătorul.

— Dacă ai fi ajuns ieri, l-ai fi întâlnit…

— Este bine?

— Ei, nu întinerește nici el, după cum știi. Dar tot aleargă prin junglă și râpe împreună cu membrii cei mai tineri ai bandei, tot doarme pe pământ cu stelele drept acoperiș și adeseori cu burta plină de mâncare crudă. Între timp, noi, care nu facem nimic, trăim în casele astea frumoase ca niște torturi, mâncăm gogoșele dulci și ne masăm corpurile cu ulei mulțumită lui.

— Acesta e destinul celor măreți. Să sufere pentru binele altora, a spus Rajbir.

— Înființează un spital și un orfelinat. Mie mi-a spus: „Gwalabhai, guvernul poate să spună tot ce-i mai rău despre noi, și chiar trebuie s-o facă tot timpul, pentru că trebuie să dea bine în comparație cu noi. Dar noi știm care ne e datoria. De a sluji întotdeauna poporul, pe cei săraci, pe cei aflați în nevoie și în suferință. Trăiesc în junglă viața unui fachir pentru că găsesc o mare plăcere în ea? O fac pentru că aceasta îmi este karma. Aceasta este dorința lui Shiv-Shambhu – domnul întregii creații și distrugeri, cel mai bogat ascet din lume, păzitorul insectelor și al animalelor, al spiritelor și al oamenilor. Dacă el ar fi vrut ca eu să fiu ca tine, Gwalabhai, m-ar fi făcut asemeni ție. Însă m-a făcut Donullia ca să pot lupta împotriva nedreptății și să-i apăr pe cei slabi. M-a făcut Donullia ca să-i pot îndeplini porunca în lumea aceasta efemeră. Când alerg în pădure, cu pușca în mână, îl simt alergând lângă mine”.

— Este un om măreț. Și aceasta este soarta celor măreți: să sufere pentru binele altora.

— Cu ce te pot ajuta, bunul și vechiul nostru prieten?

Rajbir l-a apucat pe Vishal de încheieturi și a zis:

— Am o ofrandă pentru Guruji.

— Inima îi e la fel de mare precum corpul? a întrebat Gwalla.

Rajbir a scos ciocanul din desaga băiatului și i-a spus:

— Tocmai a făcut curry din trei capete de bărbați. Nici mama lor nu i-a mai recunoscut. Îi violaseră surorile.

— Și va lovi în slujba altora, așa cum a făcut-o pentru familia sa?

— Gwalabhai, e un băiat cum nu se mai găsește altul. Nu ți-aș fi adus un catâr deghizat în cal. Știi că am văzut lumea, a bărbaților, dar și a băieților.

Guruji va descoperi în el toate calitățile unui câine alsacian – putere și curaj, dragoste și loialitate.

Gwala a privit băiatul care ședea drept pe marginea canapelei, cu fața lui lată și deschisă la culoare lipsită de expresie, cu privirea fixă și cu mușchii fremătând. Fratele său mai mare putea cunoaște adevărul despre un om după o singură privire, însă el nu se bucura de același dar. El trebuia să tatoneze, să facă presupuneri riscante, să spere că nu greșește. I s-a adresat băiatului:

— Viața asta nu aduce plăceri și nici recompense. Este o viață a pericolului zilnic, a greutăților și a slujbei altruiste. Vei face lucrul lui Shiv-Shambhu. Crezi că ești în stare?

Vishal Tyagi a dat din cap.

— Poți să ucizi, dar nu din mânie, din dușmănie sau lăcomie, ci pentru binele tuturor?

Vishal Tyagi a dat din cap.

— Să știi că, odată ce devii soldat al lui Guruji, slujitor devotat al lui Shiv-Shambhu, încetezi să mai fi legat de orice alte relații de familie sau prietenie.

Vishal Tyagi își spuse că exact asta își dorea.

*

În timpul primelor câteva săptămâni, spațiul care-i fusese alocat era un *charpoy* aflat în garajul de la capătul aleii scurte și înguste. În spate se aflau o baie și o magazie mică, fără ferestre, plină cu arme. Săbii, săgeți, topoare, mai multe puști sub standardele de producție din fabricile indiene de armament, aproape o duzină de pistoale *tamancha*, pistoale produse local de slabă calitate, cu butoaiele făcute din țevi de apă decupate. Mai erau și câteva Enfielduri .303, luate de la poliție, grele și cu mare putere de distrugere; o carabină neagră, atârnată pe perete, cu găurile sinistre și cu magazia fixată la locul ei; un revolver Webley & Scott și două pistoale cu calibrul de nouă milimetri; iar într-o cutiuță de lemn de pe un raft de sus, o duzină de grenade zdravene. Magazia era ținută

sub cheie, iar cheia era păstrată sub savoniera din baie. Abia după două săptămâni unul dintre bărbați, Gainda – rinocer –, a deschis ușa, arătându-i lui Vishal instrumentele meseriei lor. Cei trei bărbați nu știau cum să folosească toate armele de acolo și primiseră ordin strict să nu se joace aiurea cu cele pe care nu le stăpâneau. Erau obișnuiți cu toate armele fără gloanțe și cu puștile și pistoalele *tamancha* locale. Fiecare avea câte unul. Băiatului nu i-a fost dată nicio armă.

Rajbir plecase cu două zile înainte, dar băiatul era liniștit. Se bucura să stea la poartă și să privească oamenii care treceau pe stradă, să studieze vizitatorii care se așezau la coadă pentru a intra și a ieși din casa lui Gwalabhai. Mulți erau luați la întrebări, cei mai mulți erau percheziționați, dar câțiva intrau direct, de parcă erau la ei acasă. Gainda cel solid, cu gâtul gros cât o coapsă, încerca adeseori să-l impresioneze cu importanța unora dintre aceste personaje. Directorul de lucrări publice, inginerul-șef, magistratul subdivizionar, comisarul-adjunct al poliției, președintele local al partidului castei inferioare, președintele local al partidului național, președintele comitetului pentru temple, imamul de la templul local, *seth*-ul care făcea onorurile când venea vorba de mâncare, directorul liceului local, omul de afaceri din Lucknow, despre care se spunea că avea o avere de cinci miliarde de rupii.

Băiatul nu era impresionat de niciunul dintre aceștia. Stătea cu ochii în patru doar pentru bărbatul care putea apărea oricând, conștient că putea fi deghizat în orice fel. De fiecare dată când apărea un vizitator, îl analiza cu grijă, căuta indicii, arme, complici, orice i-ar fi putut indica adevărata identitate. La început, Gainda și cei doi camarazi ai săi se prefăceau că îl cunoșteau, că-l văzuseră, dar în curând băiatul a înțeles că și ei așteptau să-l zărească pentru prima oară. Iar ei se aflau acolo de ani de zile.

Gainda i-a istorisit mai multe povești amuzante despre false apariții la ușă ale misteriosului om. Odată, i-a spus acesta, căzuseră toți trei la picioarele unui cerșetor îmbrăcat într-o cămașă lungă, convinși că acesta era Guruji. Li se spusese că purta întotdeauna tenișii și, întrucât cerșetorul avea și un trident din fier – arma lui Shiv-Shambhu –, n-au mai avut absolut nicio îndoială. Abia când Gwalabhai l-a expediat pe acesta dându-i de pomană au încetat să i se mai prosterneze la picioare.

Făcând semn spre casă cu bărbia, Gainda a spus:

— Cred că nici el nu l-a mai văzut de ani de zile. Unii spun că Donullia Gujjar nu mai trăiește. Că a fost rănit într-o confruntare cu poliția, acum cinci ani, și că a murit în vreo râpă. Renumele îi era ținut în viață pentru ca neghiobii din zonă să își țină sculele în pantaloni și să nu le vină cine știe ce idei. Nu ți-a spus Gwalabhai că de-abia a fost aici, cu o zi înainte? Asta le spune tuturor celor care întreabă. Te face să te simți și mai amărât. Gândul că tocmai a fost aici, că poate trece fără niciun efort prin viețile oamenilor, ca o umbră în noapte, ca un duh care se strecoară afară din lampa unui magician. Dacă ne întreabă cineva, și noi spunem că tocmai ce-a fost pe aici. Adevărul este că l-am văzut la fel de des cum l-am văzut pe Alexandru cel Mare! Ascultă la mine, nu mai există Donullia. Gwalabhai și Bajpaisahib îl țin în viață, și e datoria noastră să facem același lucru. Oi fi făcut tu curry de creier din capetele a trei bărbați – și arăți ca un tip în stare să facă asta –, dar ține minte că, la fel ca noi, o să stai ani întregi la poarta asta, o s-o duci bine și, de fiecare dată când te va întreba cineva, vei spune că tocmai a trecut ieri pe-aici, însă nu-l vei vedea niciodată, fiindcă el a plecat deja în locul spre care ne îndreptăm cu toții.

Și-a ridicat privirea și a făcut vesel cu mâna dreaptă spre cer.

*

Gainda s-a înșelat. La șase săptămâni de la sosirea lui Vishal, Gwalabhai l-a convocat și i-a spus:

— Fiule, a trecut pe aici subinspectorul. Se pare că poliția are o oarecare idee unde te afli. A venit momentul să te muți.

Afară aștepta un bărbat pe o motocicletă Yamaha cu două oglinzi retrovizoare mari, ca niște antene de insectă, pe ghidon. Gainda l-a îmbrățișat de rămas-bun și i-a spus:

— Dacă îl vezi, spune-i că dintr-o lovitură poți să-i scoți unui om treizeci și doi de dinți și să-i sorbi sângele ca pe Coca-Cola!

Apoi a râs tare, așa de tare, că vena de la gât îi tresălta, și a adăugat:

— Și să nu te arunci la picioarele oricărui bătrân care are pantofi sport!

Bărbatul care conducea motocicleta nu era tânăr. Părul tuns scurt începuse să-i albească; purta un *dhoti* alb și o cămașă albastră, iar în picioarele fără șosete avea cipici din piele aspră. I-a spus doar „ține-te bine” și apoi, acoperindu-și gura și nasul cu o bandană albă, a demarat în trombă, mergând în zigzag pe străzile aglomerate, făcând să răsune întruna claxonul demn de un camion. În curând au ieșit din oraș și au pornit pe un drum de țară îngust, trecând cu viteza fulgerului printr-o mulțime de sătucuri. Omul conducea tot mai departe în inima ținutului, huruind și zdruncinându-se pe drumeaguri prost asfaltate, având de o parte și de alta câmpuri și fântâni care gâlgâiau, întâlnind, doar pe măsură ce se înserа, câte un plugar rătăcit, cirezi de vite care înaintau domol sau câte o bicicletă chinuită. În curând, au lăsat în urmă ultimul drum asfaltat. Praful îi înconjura acum din toate părțile, ca un nor mișcător, intrându-i lui Vishal în ochi, în gură și în nări. Și-a strâns pleoapele cât a putut și s-a ținut cu toată puterea, simțind cum inima mașinăriei vibra

în mușchii lui, dar și că tocul pistolului bărbatului îi zgâria încheietura.

Din această transă ritmică a fost smuls abia când și-a dat seama că motocicleta se oprise și motorul tăcuse. Întâi a auzit lătratul câinilor, pe mai multe voci, apoi cloncănitul găinilor. În lumina stranie a apusului, a văzut că ferma în fața căreia se afla era făcută din cărămidă aparentă, lut și bălegar. Într-o parte erau doi copaci bătrâni, un palisandru și un neem, amândoi cu ramurile golașe și frunzele veștejite. În mod neobișnuit, casa avea două etaje, iar ferestrele micuțe, deschise, semănau cu niște ochi care supravegheau. Pe acoperișul plat, ca un singur fir de păr, se ridica o antenă de televiziune.

Peste tot în jurul casei, pe mai multe hectare, se întindeau câmpuri deschise, fără niciun fel de vegetație. Dincolo de ele, pe o latură, foșneau lanuri de trestie de zahăr. Pe cealaltă parte, mult mai departe, se vedea liziera junglei. Era imposibil să te strecori până la casă fără să fii văzut, iar în același timp era posibil să fugi la adăpostul trestiei și al pădurii dacă ar fi fost nevoie.

Erau cinci câini, care s-au strâns imediat în jurul musafirilor, adulmecând și evaluând. Motociclistul i-a împins de lângă el, însă Vishal s-a trezit trecându-și mâinile peste frunțile lor suple și peste grumaji, simțind cum limbile lor aspre îi ating pielea. Din casă a ieșit un bărbat înalt, bătrân, îmbrăcat într-o *dhoti* albă, cu ochelari cu ramă de metal, turban și un băț scurt. Acesta i s-a adresat:

— Dragostea unui animal! Dacă animalele nu te iubesc, nu o să te lase să scapi cu viață. Dacă te iubesc, atunci n-o să te lase în pace. Prietene, ai dat de belea!

Motociclistul l-a întrebat pe bătrân:

— Eu pot să plec?

— Doar dacă nu vrei să bei o ceașcă de ceai.

Bărbatul și-a înfășurat eșarfa în jurul capului și i-a răspuns:

— Moșule, pe lumea asta există companie mult mai plăcută ca a ta! Tu ține-l în viață p-ăsta până i se găsește ceva de făcut!

*

Vishal Tyagi a primit un *charpoy* și un loc pentru somn într-o încăpere de la primul etaj. În pereți erau bătute câteva cuie pe care își putea agăța hainele. În cameră mai erau două *charpoy*-uri, dar stăteau proptite de un perete – era, în mod evident – o zonă de trecere. Într-un colț erau câțiva saci cu cereale, unul cu alune în coajă și unul cu zahăr brun. Pe peretele de lângă ușă era o oglindă mare, pătată, care captura și reflecta orbitor lumina soarelui. Pe celălalt perete era un calendar care înfățișa un Shiva zâmbitor, așezat pe o piele de tigru, cu mâna odihnindu-i-se pe trident, cu Gangele revărsându-i-se din părul încâlcit. Calendarul era vechi de patru ani.

După ce a pus ciocanul cu coada lungă sub pernă – pentru simplul motiv că îi dădea o vagă senzație de siguranță –, s-a uitat pe fereastră. De acolo se zărea liziera. Noaptea se auzeau urletele lupilor și ale șacalilor. De atunci, în nopțile cu lună plină, băiatul avea să șadă ore întregi lângă fereastră, imaginându-și cum se mișcau animalele la adăpostul pădurii dese. Bătrânul i-a povestit că existase o vreme când tigrii ieșeau adeseori din pădure, dar acum, când oamenii ajunseseră șoareci, și tigrii se transformaseră în șacali.

Din câte își dădea seama băiatul, bătrânul era singurul locuitor permanent al casei. Gătea în bucătăria improvizată în aer liber, cum gătise și mama sa, ca să nu umple casa de fum. În fiecare zi, dis-de-dimineață, punea *dal*-ul pe foc într-o oală arsă și îl mâncau toată ziua, cu ceapă crudă și cu mango murat, alături de lipii la micul dejun, de orez la prânz și de *roti* la cină.

Aveau și lapte, însă era de vacă și lui Vishal nu-i plăcea. Era obișnuit cu laptele gros al bivoliței Shanti. Cel de vacă strica până și gustul ceaiului, și

i-a luat multe zile să se obișnuiască să-l bea. Bătrânul i-a explicat că se înșela:

— Laptele de bivoliță te moleșește, laptele de vacă îți întărește mușchii și oasele.

Privind umerii uriași ai băiatului și bicepșii puternici, a adăugat:

— De două ori mai mare. Ai fi fost de două ori mai mare dacă ai fi băut lapte de vacă.

Lăsând la o parte problema laptelui, Vishal nu a găsit nicio consolare în vacă. A încercat să o convingă să îl lingă pe cap – îngenunchind în praf și oferindu-i scalpul dar animalul nu avea deloc darul empatiei.

În schimb, băiatul s-a împrietenit cu cei cinci câini. Le mângâia grumazul și le dezmierda coapsele până ce adormeau; le dădea *roti* înmuiate în *dal* și, când nu-l vedea bătrânul, le turna și niște lapte. În curând, au prins toți obiceiul să-l lingă pe mâini și pe față și să se țină după el peste tot. Apoi au început să se cațăre pe *charpoy*-ul lui noaptea, așezându-se în jurul lui în diverse poziții. Băiatului îi plăcea tare mult. Corpurile lor călduțe, respirația regulată, felul în care dădeau câteodată brusc din cap sau din coadă îi aduceau aceeași senzație de liniște pe care o avea pe vremuri când îl lingea Shanti. Într-o dimineață, când cobora treptele plin de păr de câine, bătrânul i-a spus dezgustat:

— Mâine, poimâine deschizi gura să vorbești și te pomenești că-ncepi să latri! Haaaaaam!

*

Zilele s-au transformat în săptămâni, iar din când în când mai trecea câte cineva pe la ei. Câinii începeau să latre și o luau la goană spre oricine punea piciorul pe câmpul deschis din jurul fermei – nu conta că erau pe jos, pe bicicletă sau pe motocicletă. Bătrânul îi primea pe toți cu atitudinea sa acră. *Charpoy*-ul depozitat în camera lui Vishal era desfăcut și pe el erau puse așternuturi. Protocolul consta în a menține conversația la un nivel minim. Despre vreme,

despre câini, despre mâncare. Bărbații aflați în trecere pe acolo aveau întotdeauna arme de foc, dar nu ieșeau în evidență, ca niște haine banale.

Într-o seară, câinii au început să latre nebunește când bărbatul cu motocicletă și bandană albă și-a făcut apariția. Morocănos, acesta a zis:

— Gwalabhai vrea să știe dacă băiatul e bine.

Bătrânul a izbucnit în râs și i-a răspuns:

— Spune-i că e foarte bine, crește tot mai mare și mai puternic, cu lapte de vacă și păr de câine! Data viitoare o să crape șase capete cu ciocanul!

Motociclistul l-a ignorat și a continuat:

— Gwalabhai spune că poliția a pus o recompensă de douăzeci și cinci de mii de rupii pe capul lui. Unchiu-său moare de nerăbdare să se răzbune și vrea să se ia de Rajbir.

— Și ce-ar trebui să fac? l-a întrebat Vishal.

— Să faci? a pufnit motociclistul. Să nu faci nimic! Să faci pagubă în *dal*-ul bătrânului și să te joci cu puțulica! Pentru asta nu ai nevoie de ajutor, nu?

Mai târziu, bătrânul i-a spus:

— Face pe arogantul pentru că este unchiul lui Guruji – fratele mamei lui. Dar, de fapt, este ca noi toți ceilalți, un simplu discipol.

— Tu l-ai întâlnit vreodată pe Guruji?

Bătrânul a început să râdă.

— Drept cine mă iei? Crezi că m-am născut ieri? Îl cunosc dinainte să fie Guruji, dinainte să fie Donullia! Tatăl lui mi-a fost văr. Îl știu dinainte să se pișe în picioare!

Văzând că băiatul analiza informația, a adăugat repede:

— Dar acum sunt și eu ca voi toți – doar un discipol. Dacă ai cunoscut mânzul înainte să poată merge, nu înseamnă că o să poți alerga mai repede decât el și după ce ajunge armăsar! Astăzi este și pentru mine Guruji, trăim cu toții datorită generozității și milei lui.

— Când l-ai văzut ultima oară?

— Chiar în seara dinaintea sosirii tale.

Vishal l-a privit cu îndoială. Își găsise liniștea în ferma aceea singuratică – mai ales alături de câini –, însă brațele începuseră să-l doară din cauza lipsei de activitate. Aproape de fântâna tubulară găsise o piatră netedă și grea pe care o putea folosi pe post de bilă și petrecea acum ore întregi învârtind-o și aruncând-o, însă îi era dor de exaltarea care-l cuprinsese în clipa în care ciocanul său trecuse prin craniile celor trei nemernici. Nu se simțise niciodată mai pur și mai puternic ca atunci. Chiar și când pornise spre teritoriul lui Donullia Gujjar, mai tare îl bucura nu gândul că avea să scape, ci entuziasmul că avea să-l cunoască pe faimosul bandit și să intre în slujba lui.

Dar săptămânile s-au transformat în luni, și nu făcuse decât să tocească mai multe *charpoy*-uri, să mănânce mormane întregi de *dal,* să doarmă alături de câini, să facă lungi plimbări prin lanurile de trestie de zahăr și să audă povești nesfârșite despre bărbatul cu o mie de fețe. Poate că Gainda avea dreptate: poate că Donullia Gujjar nu mai exista. Era ținut în viață de cei care voiau să se mai bucure de protecția numelui său.

Stăteau amândoi în curte, pe *charpoy*-uri așezate față în față, cu picioarele sub ei. Deasupra, cerul era plin de stele și, din când în când, câte una își părăsea locul de sus și lăsa în urmă o cărare de foc în întuneric. Era sfârșitul lui septembrie și vântul începuse să-și ascută colții reci. Luna răsărea greu, dar pădurea începuse deja să urle și să freamăte.

— Deci, când a murit? a spus băiatul.

Ținând o țigară în gură, bătrânul i-a răspuns:

— Cine?

— Guruji.

Bătrânul și-a scos țigara din gură și i-a spus:

— Nu trebuie să mai dormi cu câinii. Ai început să latri. Când vei fi trăit mai mult, o să-ți dai seama că nu e bine să vorbești cu ușurință despre Donullia Gujjar! Ai să-l întâlnești când o să vrea el

să te vadă, nu când vrei tu să-l vezi! În clipa asta, sigur, e mai viu decât tine și decât mine! Dar ia aminte, și după ce o să moară, tot o să trăiască!

3.

Mâna dreaptă a guru-lui

Zilele fiindu-i atât de sterpe, visele lui Vishal Tyagi au căpătat fecunditatea unui caleidoscop. În fiecare dimineață se trezea cu capul plin de rămășițe de imagini. De cele mai multe ori, îi plăceau visele. Erau pline de acțiune – puști cu două butoaie, ciocane care zburau, cai în galop, câini furioși, polițiști puși pe fugă, o umbră aflată în mișcare. Când se trezea, ținea ochii închiși în continuare și strângea tare din pleoape, într-o încercare inutilă de a prinde din nou firul acțiunii. Apoi își scotea ciocanul de sub pernă, îl dezmierda

și știa că viața lui ajunsese în spațiul acela misterios dintre vis și realitate și că nu era în stare să înțeleagă mare lucru din ea. Într-o noapte, cum stătea întins sub pătură, printre câinii adormiți, visul pe care-l avea a devenit neobișnuit de palpabil și amenințător. Se găsea dintr-odată înconjurat în întuneric de nenumărate umbre. Acestea nu aveau figuri, dar din siluetele lor se ițeau contururile unor pușți. Erau două siluete lângă ușă, împiedicând orice evadare. Două încadrau fereastra, care era deschisă și prin care pătrundea strălucirea lunii. În mijlocul încăperii era o umbră imensă, al cărei cap părea să treacă prin tavan până pe acoperiș, ai cărei umeri și ale cărei brațe ar fi putut arunca bila de fier până în țara vecină și dincolo de ea. Lângă picioarele groase ale acesteia era o umbră ca un guguloi – ca și cum ar fi stat pe un scaun.

În curând, băiatul și-a dat seama că erau mai multe umbre decât crezuse el la început – erau lipite de pereți, umpleau toate cotloanele. Nu mai avusese un asemenea vis. Niciunul nu fusese atât de plin de viață, atât de sinistru. Dintr-odată au început să se audă niște scâncete. Câinii se înghesuiau în el, încercau să se ascundă sub așternut, i se lipeau de picioare și de coapse. Și asta era ciudat. Nu-și amintea ca visele lui să mai fi avut vreodată coloană sonoră.

Bine, și-a spus el, dacă visul ăsta era despre o luptă, atunci nu-i rămânea decât să treacă la fapte. Și-a scos mâna de sub pătura caldă și s-a întins spre pernă, iar în clipa aceea a simțit că este apucat de ambele încheieturi și ținut strâns. În ultimii câțiva ani, Vishal nu mai întâlnise pe nimeni care să-i poată egala puterea fizică sau să-i poată îngrădi mișcările; dar acum, oricât și-ar fi încordat brațele, acestea rămâneau prinse într-o strânsoare mai puternică. Avea ceva de-a face cu poziția. Un om foarte greu se lăsase cu toată puterea pe

încheieturile lui, țintuindu-i-le de pat. Era un vis, în fond – lucrurile neverosimile erau permise.

Băiatul s-a relaxat, nu a mai opus rezistență, iar în clipa următoare visul lui a explodat într-o lumină orbitoare. Cineva apropiase o torță foarte puternică de fața lui, și atunci și-a dat băiatul seama că nu visa, ci era treaz, că situația era gravă fiindcă îl găsise poliția și toate umbrele care pândeau în încăpere veniseră să-l aresteze. Cu un urlet puternic, și-a smuls încheieturile din strânsoare și a împins torța din fața lui, a sărit din pat aruncând așternutul și câinii, dar nu s-a ridicat bine în picioare că ceva l-a lovit puternic în piept și s-a trezit aruncat înapoi pe pat, cu răsuflarea tăiată, cu mârâielile și scâncetele disperate ale câinilor răsunând în jurul lui.

Când și-a venit în fire, fața îi era iarăși scăldată în lumină, iar schelălăitul câinilor se mai potolise. O voce joasă, gravă, l-a întrebat:

— Așadar, băiete, ești foarte puternic? Chiar ai zdrobit cu ciocanul, de unul singur, trei capete de bărbați?

Vishal știa că, cel mai probabil, unchiul său Joginder era și el în încăpere și că poliția avea să-l salte imediat ce mărturisea. Pentru că nu a răspuns nimic, vocea joasă a continuat:

— A zis cumva Gwala că n-are limbă?

Umbra din mijlocul camerei, cu capul până în tavan, a răspuns chicotind:

— Mulți își înghit limba când ești tu de față, nu?

— Guruji! a exclamat Vishal.

— Are limbă și uite că vorbește cum trebuie, a spus vocea din tavan.

Lumina torței s-a îndepărtat un pic de ochii lui și Vishal putea să vadă iarăși conturul umbrelor. Da, era cineva care stătea în mijlocul încăperii pe un scaun, lângă silueta uriașă. Cu o voce joasă, răgușită, a zis:

— Vrei să muncești pentru popor? Vrei să lupți pentru dreptate? Vrei să-ți învârți ciocanul ca să-i

ajuți pe săraci?

— Da. Da. Orice îmi spui tu să fac.

Se străduia să distingă figura, trăsăturile bărbatului, dar nu vedea decât un guguloi întunecat, poate înfășurat într-o pătură, cu un fel de beretă pe cap.

— Ceea ce am să-ți spun eu să faci, băiete, va veni mai târziu. Întâi și întâi, ce ai vrea tu să faci? Hulla, vrei să-l întrebi tu dacă e clădit din nisip, sau din oțel? a continuat vocea.

Bărbatul cu capul în tavan și cu umerii cât dulapul l-a întrebat:

— Ia zi-ne, băiete, i-ai omorât ca să câștigi bani, sau respect?

— Respect.

— Erau trei. Te-a speriat asta?

— Eu aveam ciocanul.

— Și dacă ei ar fi fost șase?

— Aș fi mânuit ciocanul mai repede.

— Și dacă ai fi avut o pușcă?

— Atunci aș fi doborât și doișpe.

— Știi măcar cum se trage cu pușca?

— Știu cum să țintesc și cum să apăs pe trăgaci.

— Știi ce se întâmplă când intri în grațiile lui Guruji? l-a întrebat bărbatul cu voce de bariton.

— Da.

— Din momentul acela îi aparții doar lui. Nu mai ai familie, nu mai ai prieteni, nu mai ții la altceva, nu mai ești loial altcuiva. Ca un adevărat credincios, i te oferi lui cu totul, săvârșind doar binele pe care ți-l poruncește el. El lucrează pentru cei slabi și cei nedreptățiți, iar tu vei lucra pentru el. Zilele tale îi aparțin lui și nopțile la fel. Viața ta îi aparține lui, iar moartea ta, tot lui.

Băiatului i s-a făcut pielea de găină de entuziasm. A răspuns:

— Înțeleg.

Bărbatul cu capul în tavan i-a mai spus:

— Dar, mai întâi, de unde știm că nu ești informator al poliției? Unii dintre noi aici de față

cred că nu ești de încredere. Bătrânul ne-a povestit că nu spui nimic, dar observi totul și că pui întruna întrebări despre noi.

Băiatul a privit înjur ca să îl identifice pe bătrân, însă niciuna dintre umbre nu părea să fie el. A răspuns:

— Bătrânul e un *chutiya.* E mai prost decât câinii.

Câteva umbre au chicotit.

— Atunci dă-i gurului tău ofranda și demonstrează-i, a continuat bărbatul.

— Orice îmi cereți.

— Ce a oferit Eklavya?

— Degetul mare.

— Ei bine, tu poți să oferi degetul mic.

Băiatul a întins mâna stângă cu toate degetele strânse în pumn, în afară de cel mic.

— Katua, nu e nevoie să îl iei, doar însemnează-l ca fiind al lui Guruji. Folosește ciocanul lui. Să vedem cât de bun este, a zis bărbatul.

La marginea cercului de lumină al torței, băiatul a văzut apărând o figură brăzdată pe o latură de o cicatrice lungă. A recunoscut-o imediat din poveștile cunoștinței sale, Katua Kasai. Deci, totul era adevărat. Absolut tot! Cel cu capul până în tavan trebuia să fi fost Hulla Mallah, care înecase o barcă întreagă plină cu moșieri din casta superioară, care putea să alerge prin pădure cu un om pe umeri. Iar undeva printre umbre trebuia să se fi aflat și soldatul cu un singur ochi, Kana Commando – un Tyagi, ca și el. Și, da, silueta întunecată, fără formă, din mijloc…

Bărbatul cu cicatrice a scos ciocanul de sub pernă. A prins degetul cel mic întins și l-a pus pe bara de lemn a cadrului *charpoy*-ului. Bărbatul cu capul în tavan l-a mai întrebat:

— Ești sigur, băiete? Guruji nu vrea luptători ezitanți. În armata lui Guruji există doar karmayoghini adevărați, care își fac datoria fără să se gândească la laude sau recompense. Dacă în

inima ta există vreo fărâmă de teamă sau de avariție, trage-ți acum mâna, bagă-te la loc sub pătură, închide ochii, și totul se va termina. Te poți întoarce la viața ta.

Bărbatul cu cicatrice aștepta, cu ciocanul pregătit și cu degetul bine țintuit.

Băiatul s-a gândit la mentorul său și la povestea lui Chuchundur. Un cur de fier. Bărbații care însemnau ceva aveau un cur de fier. I-a răspuns:

— Sunt sigur, îmi mai rămân nouă. Și de acesta n-am nevoie nici pentru ciocan și nici pentru pușcă.

— Știi ce i-a spus marele Domn Krishna lui Arjuna când stătea cu capul plecat, cu arcul aruncat la pământ, fără dorința de a lupta? a zis umbra cu o voce joasă. Domnul i-a spus: „Nu invidiez pe nimeni și nici nu țin partea cuiva. Sunt egal pentru toți. Dar cine mă slujește cu devotament îmi e prieten. El trăiește în mine, iar eu îi sunt lui prieten. Chiar dacă un om săvârșește cea mai îngrozitoare faptă, dacă el slujește devotat, va fi considerat sfânt pentru că hotărârea îi este bine îndreptată. Devine repede făcător de bine și a lui este pacea veșnică. O, fiu al lui Kunti, adevăr îți spun, cel ce-mi este devotat nu va pieri niciodată. O, fiu al lui Partha, cei care se adăpostesc întru mine, că sunt ei de naștere joasă sau de orice naștere, pot ajunge la supremul capăt al drumului”. Asta îți spun și eu ție, fiule.

Copleșit, băiatul a reușit doar să rostească:

— Guruji.

— Atunci acceptă-i ofranda, Katua. Însemnează-l cu iubirea lui Guruji, a îndemnat vocea din tavan.

Ultimul lucru pe care și l-a amintit băiatul era lumina care cădea pe cicatricea lungă a bărbatului care se apleca și mișcarea brațului, apoi lumea întreagă a sărit în aer parcă, cu o explozie de durere care a smuls din adâncul ființei sale un țipăt

și l-a aruncat într-un întuneric mai adânc decât cel în care era scăldată silueta cu beretă pe cap.

*

Prima misiune pe care a primit-o a fost să elimine un constructor din Jhansi. Bărbatul era tânăr, dar strânsese o avere mare din contracte cu statul. În cercurile urbane era cunoscut ca un trident de neoprit. Prima ramură a puterii lui era fratele mai mic al tatălui său, care era înalt oficial în Lucknow și fusese declarat de șase ori printre cei mai corupți birocrați ai statului. A doua ramură era unchiul matern al mamei sale, care era legislator și ministru în vestul regiunii Uttar Pradesh, un răufăcător care fusese citat în mai multe cazuri de răpire și crimă. A treia ramură era el însuși – fără scrupule, aspru, mânuind bani, oameni, arme și influență pentru a mătura totul în calea lui. Soarta îi era cu atât mai pecetluită cu cât era deosebit de chipeș. Frumusețea fizică venea în completarea acestui cocktail de aroganță, încurajându-l către genul de excese în fața cărora un bărbat cu o înfățișare mai curând banală ar fi dat înapoi. Înainte să împlinească treizeci de ani, fusese acuzat de răpirea a șase fete. În timp, toate își retrăseseră plângerile.

Vishal Tyagi era încredințat că Guruji nu avea nimic personal împotriva constructorului. Omul care venise la fermă să-i dea instrucțiunile purta o *kurta-pajama* albă și vorbea sâsâit. Acesta i-a spus că respectivul constructor era un asupritor. Plângerile legate de el se adunaseră cu duiumul la picioarele lui Guruji, și sosise momentul ca teroarea impusă de acesta să ia sfârșit. Apoi i-a arătat fotografii care-l înfățișau, i-a explicat unde îl putea găsi și ce obiceiuri avea. L-a pus pe băiat să noteze indicațiile, numele, adresele, precum și modul în care trebuia să procedeze. Atenția lui Vishal era distrasă de vocea de copil a bărbatului și se chinuia să se concentreze.

Mai târziu, după ce acesta se urcase pe scuterul său Bajaj și lăsase în spate un nor de praf, bătrânul, aplecându-se lângă vacă și începând să o tragă de uger, l-a întrebat:

— Ce-ai primit – un *tamancha,* sau un pistol obișnuit?

— Niciuna, nici alta.

Oprindu-se în mijlocul mulsului, bătrânul i-a răspuns:

— Ah, proba! Ultimul care a fost trimis cu mâinile goale nu s-a mai întors. Dar familia lui a primit destui bani.

Jucându-se cu degetul lui mic fără os ca și cum ar fi fost o bucățică de plastilină, Vishal a spus:

— Bătrâne, îți plac banii, nu?

— Nu mai mult decât îmi place să trăiesc.

— Ai ucis vreodată pe cineva, bătrâne?

Reluând masajul blând al ugerului, cu găleata micuță de alamă între picioare, bătrânul a zis:

— Eu fac ceva și mai important. Eu strâng oasele și le dau drumul pe Gange. Niciunul dintre voi nu ar primi *moksha* fără truda mea. Eu sunt brahmanul pe care Guruji îl însărcinează cu trimiterea voastră pe drumul cel din urmă.

— Deci, acum o să aștepți să strângi și oasele mele, bătrâne?

Sărind într-o rână, lângă vaca neliniștită acum, cu laptele cald și înspumat la picioare, bătrânul i-a răspuns:

— Să nu spui așa ceva. Nu există nicio plăcere în a aduna oasele celor tineri. Și am făcut asta destul la viața mea.

*

Și-a întâlnit complicele în ceainăria din stația de autobuz. Complicele își spunea Ali, era bine ras și avea gura roșie și lucioasă, umezită de *paan.* Ali l-a dus la un hotel din bazarul aglomerat, numit New Delite. Intrarea se făcea pe o scară îngustă aflată între un magazin de sariuri și unul cu de toate, iar la etaj se aflau multe coridoare slab luminate și o

încăpere mică, fără ferestre. Ali a vorbit foarte puțin. Singurul lucru pe care l-a mormăit când a aflat că era prima misiune a lui Vishal a fost:

— Pe cine o să-mi mai trimită – un băiețel în pantaloni scurți? Singurul pe care o să reușească să-l omoare așa o să fiu chiar eu.

Vishal oricum nu avea chef de conversație. Au luat cina în tăcere, la o cantină mică de pe o stradă alăturată, și apoi Ali a plecat spunând că avea să se întoarcă a doua zi dimineața devreme.

Zece minute mai târziu, Vishal s-a dus la bărbatul palid și slab, cu ochii umflați, care stătea pe palierul de la primul etaj în spatele unui birou din placaj pătat, lângă o imagine a zeiței Lakshmi, luminată de un bec, și a cerut să i se dea altă cameră. Bărbatul, pe care probabil nu îl mai văzuse soarele de zece ani, avea împrăștiate pe birou niște alune, din care lua câte una și o arunca în gură.

— De ce, palatul acesta nu este suficient de elegant pentru înălțimea Sa, nababul Siraj-ud-Daulah? l-a întrebat el fără a se deranja să ridice privirea.

Când Vishal s-a aplecat spre el, blocând lumina beculuі de deasupra, bărbatul s-a corectat repede:

— Atunci permiteți-mi să-i ofer Alteței Sale Hawa Mahalul.

Prostituție, droguri, arme – toate se întâmplau aici, așa că era mai înțelept să nu creeze probleme. N-avea de unde să știe ce nebun se mai caza sub acoperișul lui. Prea puțini dintre călători aveau pe frunte înscrise numele bandei din care făceau parte sau cazierul lor.

Hawa Mahalul s-a dovedit a fi o încăpere cu o fereastră mică, aflată în partea din spate, la etajul doi. La fereastră nu erau gratii. La jumătatea distanței până jos se vedea un răcitor de aer mătăhălos, decolorat de vreme. Lângă acesta era un stâlp de electricitate aflat pe o străduță dosnică plină de gunoaie, apă murdară și zumzăit de

țânțari. Băiatul a închis fereastra cu zăvorul, a încuiat și ușa, după care a blocat-o și cu o masă scundă. Apoi s-a întins pe pat complet îmbrăcat și, scoțându-și ciocanul din mica desagă albastră, l-a așezat lângă pernă.

A dormit prost. Toată noaptea s-au auzit pe coridor voci înfundate și zgomot de pași. Lumea aceasta tristă încerca să se fută ca să uite de nefericire. A așteptat atent să audă zgomotul pașilor care aveau să se oprească în fața ușii lui. Când a reușit, în sfârșit, să ațipească, dincolo de fereastră cerul începuse deja să se lumineze; a fost trezit imediat de niște lovituri infernale în ușă. În secunda următoare era cu ciocanul în mână.

Era Ali, care a intrat în cameră perorând furios cu fărâme de *paan* zburându-i din gură. Cine dracu' se credea băiatul ăsta! Să schimbe camera în care fusese dus. Tocmai se certase cu omul de jos din cauza asta! Asta era soarta lui Ali, să supravegheze adolescenți și *chutiya*! Allah le oferea bărbaților soții, copii, animale. Lui îi dăduse doar niște *chutiya, chutiya* și iar *chutiya*! Unii cu creiere mici și inutile, alții cu mâini mici și inutile, unii cu ambele! Și ce naiba făcea cu ciocanul ăla? Venise acolo ca ucigaș plătit, sau ca să asambleze o canapea?

În capul băiatului a explodat iarăși vechea lumină roșie; cu o mișcare rapidă, l-a prins pe Ali de guler, l-a ridicat cu o singură mână până ce acesta mai atingea doar cu vârful degetelor podeaua și l-a izbit de perete. Apoi și-a învârtit ciocanul cu putere și a lovit în perete chiar lângă urechea stângă a lui Ali. Au zburat pe lângă ei fragmente din zidul alb. Aproape sufocat în strânsoare, Ali abia a reușit să bălmăjească ceva, implorând milă. Băiatul l-a ținut acolo preț de câteva clipe lungi, în timp ce Ali încerca să se agațe de brațele lui și dădea din picioare, până ce explozia luminii roșii s-a diminuat. Când i-a dat drumul, Ali s-a prăbușit pe podea, ținându-se de

gât și umplându-și lacom plămânii cu aer. Apoi a gemut:

— Mă, găozarule, pe mine te-au trimis să mă omori?

Vishal Tyagi nu a răspuns nimic. Raportul de putere fusese restabilit. Ali venise pe un scuter Chetak galben, cu un abțibild cu Donald Duck pe el. Și-a invitat partenerul să se urce alături de el pentru a merge împreună să iscodească locuința țintei lor, din apropierea zonei civile; îl privea altfel acum pe băiat.

Zidul din fața casei era înalt de vreo doi metri, în partea de sus având bare de oțel și sârmă ghimpată. Porțile de metal aveau un semn de avertizare în privința câinilor, globuri mari de iluminat pe fiecare stâlp și o gamă largă de bărbați în uniforme albe. Pe aleea care ducea spre intrarea în clădire, printre barele porții, a distins mai multe mașini și cel puțin două jeepuri. La rândul său, Ali a spus că paznicii aveau, în mica gheretă de lângă poartă, câteva arme fabricate local, inclusiv o pușcă.

Seara, după cină, Ali l-a dus pe Vishal pe același drum. Acum poarta era scăldată în lumina reflectoarelor și unul dintre paznici avea pe umăr o pușcă. Cu vocea lui ascuțită și nazală, Ali a spus:

— Când o să tragem primul foc, ăsta o să se cace pe el de-aici până-n Lucknow!

Mai târziu, la Hawa Mahal, Ali i-a spus:

— Dragul meu King Kong, acum te rog să rămâi unde te las, ca mâine-dimineață să te găsesc fără să chem vreun detectiv!

Planul era să se pună în mișcare înainte de cinci, ca să observe plimbarea de dimineață a afaceristului și meciul de badminton. Aveau trei opțiuni pentru a-l ataca. În timpul plimbării, chiar în bârlogul său, în casă, unde avea un birou în care primea vizite, sau pe șantierul hotelului său din apropiere de Orchha, în locul în care drumul asfaltat se transforma într-o cărăruie prăfuită care

putea fi blocată din greșeală. Li se puseseră la dispoziție zece zile pentru a hotărî cum să procedeze, pentru a schița un plan și a-l îndeplini.

Și în noaptea aceea Vishal a dormit încălțat, și era deja în așteptare, cu rugăciunile făcute, așezat pe singurul scaun din încăpere, când s-a auzit bătaia în ușă.

Ali purta o căciulă verde tip cagulă, lăsată în jos.

— Ha! a scârțâit el. Nu m-ai recunoscut? Nici nevastă-mea nu m-ar recunoaște! Poate așa și-ar mai desface și ea picioarele!

Și-a rulat cagula moale până a ajuns o bentiță groasă pe fruntea lui. Până și la ora aceea matinală avea gura plină de *paan.*

Magazinele de dulciuri erau singurele din bazar în care era ceva mișcare, când Ali a pornit motorul scuterului. Chiar la ieșire, proprietarul unui stand cu ceai și ajutorul său minor, un băiețel în pantaloni scurți, jerpeliți și largi, cu părul scurt, tocmai scoteau borcanele cu biscuiți și puneau la fiert ceaiul. Ali a încercat să încetinească, sperând să poată înșfăca din mers un pahar, însă Vishal i-a dat o castană și a șuierat:

— Haide!

Campionul la aruncări, cu răbdare de fier, dar și cu izbucniri puternice, nu a învățat niciodată să vorbească cine știe ce, dar a avut întotdeauna instincte bune. Instinctul avea să-l scape din multe situații periculoase. Ali avea să moară curând, la fel și mulți dintre asasinii plătiți cu care urma să mai lucreze băiatul de-a lungul anilor. Ca regulă generală, asasinii erau aleși în funcție de cât de ușor de înlocuit erau. Recrutați de tineri, fără cazier, fără figuri, se aștepta din partea lor să facă o misiune sau două înainte de a fi eliminați de poliție sau de banda care îi angajase sau în urma unei înțelegeri între cele două. Fiind totul efemer, nu existau cariere între care să se facă o comparație. Foarte puțini ajungeau lideri, fentând

soarta ingrată a asasinilor plătiți. Încă și mai puțini erau aceia care refuzau să fie lideri, să conducă bande și să învârtă bani, care refuzau să moară. Aceștia erau adevărații artiști ai branșei, legendele, trăiau într-o dulce armonie cu faptele lor, erau luptători ai *Gitei,* prea puțin preocupați de recompense și faimă, capabili de lovituri îndrăznețe și supraviețuind de fiecare dată.

Încă de la început, Vishal Tyagi a fost un asemenea om.

*

Când s-au oprit lângă înaltul banian de la colțul străzii, ceața de dimineață încă se ridica din șanțuri și din iarbă. Cântecul păsărilor care răsuna peste tot, ca un refren isteric al lui Kishore Kumar, era din când în când acoperit de mugetele vitelor pe care multe familii bogate le creșteau în curte, din obsesia tipic indiană față de laptele pur. Ali s-a lăsat în jos și a ridicat apărătoarea de la motorul scuterului său teribil de vânjos, scoțând la iveală organele acestuia din fier și venele de plastic. Zona era adeseori patrulată de polițiștii cartierului.

De-a lungul întregii străzi late, luminile de la porți și de pe verande străluceau slab, urmând să fie eclipsate în curând de lumina zilei. De departe cea mai puternică, la capătul străzii era reflectorul antreprenorului. Un lăptar a trecut, cu capul plecat, fredonând un cântec la modă, cu cele două canistre mari de inox atârnând de o parte și de alta a ghidonului și zdrăngănind în timpul mersului. De pe vine aproape, Ali a scuipat un șuvoi subțire de zeamă roșie și a început să se plângă:

— O ceașcă de ceai! Atâta voiam! O ceașcă de ceai! Atâta lucru primește și un om care va fi spânzurat.

Un vânzător de ziare a trecut pe bicicletă cu un zdrăngănit, având în coșul de pe ghidon ziarele rulate, prinse cu elastic și așezate ca niște coceni de porumb. Imediat după aceea s-a auzit bufnetul

primului ziar care a aterizat în fața casei, urmat apoi de alte bufnete, tot mai estompate.

Ali continua să se văicărească:

— Să lustruiesc motorul ăsta până se face diamant cât analizezi tu câmpul de luptă, generale Dyer?

Băiatul se mira că Ali era încă în viață. Era prea nerăbdător și vorbea prea mult. Ultimele petice de ceață se dizolvaseră, iar acum se vedea clar până în capătul străzii. Pe partea stângă s-a deschis o poartă și au ieșit doi băieți, strălucind de răsfăț, pe biciclete roșii, îmbrăcați în echipamente albe, scumpe de crichet, cu bâtele în tocuri de plastic pe care le purtau de-a curmezișul umerilor, ca pe niște arme. Pedalau cu călcâiele, ca să nu murdărească vârful pantofilor de crichet. Mergeau orbiți de propria viață de huzur, nici nu i-au observat pe cei doi bărbați aplecați lângă scuter, iar mai târziu nu au putut ajuta poliția cu nicio informație. Pe stânga s-a deschis altă poartă și un cuplu în vârstă, cu ochelari cu rame groase, tenișii și expresii împietrite – bărbatul cu un băț scurt în mâna dreaptă, femeia îmbrăcată într-un sari verde –, a ieșit din curte. S-au uitat în stânga și în dreapta și apoi au pornit în pas alert – mișcându-și brațele ca la maraton – în cealaltă direcție. Mai târziu, nici ei nu aveau să poată spune nimic poliției.

— Plecăm? a întrebat Ali.

— Nu.

— Să mă ridic?

— Nu.

— Încă cinci minute, și nici n-o să mai pot să mă ridic! O să am genunchii mai anchilozați decât bunică-mea. În loc de Ali asasinul, partenerul tău o să fie Ali broscoiul! Oac! Oac!

Vishal i-a tras o castană în cap lui Ali, ca să se oprească din orăcăit. Oare cum rezistase omul ăsta în branșă?

Altă poartă s-a deschis la capătul străzii și o siluetă singuratică a ieșit de acolo, cu trei câini în

lesă, pornind în direcția lor. Servitorul măsliniu, firav, era îmbrăcat în hainele primite de bogdaproste de la cineva: pantaloni scurți kaki largi și un tricou uzat cu imaginea lui John Travolta întins ca un arc, cu brațul în sus și spatele curbat. Câinii, înaintând repede în fața lui, trăgând de lese în direcții diferite, erau doi cockeri spaniel maronii și un pomeranian alb fițos, cu nasul micuț și lătratul ascuțit. Când au ajuns în dreptul lor, toți câinii au început să tragă spre picioarele lui Vishal, smucindu-l brusc pe servitor. Ali a strigat la el:

— *Saaley chutiye,* ia șobolanii ăștia de aici!

Vishal i-a mai tras o castană și s-a aplecat să mângâie câinii, șoptindu-le dezmierdări. Mai târziu, băiatul avea să le ofere polițiștilor o descriere clară a bărbatului care mângâiase câinii – descriere care avea să aibă ecou în toate secțiile de poliție ale statului și să pună în mișcare legenda lui Hathoda Tyagi.

Când servitorul și câinii au dispărut, iar strada a rămas pustie, Ali a mai scuipat un șuvoi roșu și a spus:

— Hai să mergem. În dimineața asta o călări-o pe nevastă-sa. Am văzut destul pentru o zi. Poate o să-l zărim mâine.

— Încă zece minute.

— Dac-o să latru, o să m-asculți? Ham, ham, haaam!

Vishal tocmai se gândea să-i mai dea o castană când poarta pe care o supraveghea s-a deschis și a ieșit un bărbat, întinzându-și brațele și rotindu-și umerii. Era înalt, bine făcut, îmbrăcat cu un trening albastru lucios, a cărui bluză avea fermoarul desfăcut până la abdomenul zvelt, lăsând la vedere un tricou polo alb cu gulerul ridicat. S-a oprit în fața porții făcându-și încălzirea: și-a flexat mâinile, a ridicat genunchii la piept și i-a prins între mâinile împreunate, și-a atins degetele de la picioare.

— Haide! a șuierat Vishal.

Ali s-a ridicat într-o clipită, trântind masca de protecție a motorului, împingând scuterul de pe cric și pornind motorul. Doi bărbați – pe unul dintre ei îl văzuseră și cu o zi înainte la poartă – au apărut acum în spatele tânărului antreprenor, cu puștile pe umăr. Bărbatul a rămas nemișcat, ca și cum ar fi așteptat să se dea startul unei curse, iar apoi s-a întors spre ei și a început să meargă într-un ritm alert, mișcându-și brațele ritmic în fața pieptului.

— Futu-i morții mă-sii! a exclamat Ali. Vine încoace! Hai s-o ștergem, să nu ne observe!

— Nu! Treci pe lângă el, vreau să-l văd mai de-aproape.

În timp ce scuterul țâșnea direct în viteza a doua, Vishal i-a mai scrâșnit în ureche:

— Chiar pe lângă el, Ali!

Distanța aflată acum între ei era de mai puțin de cinci metri și jumătate. În câteva clipe, sărind direct în viteza a treia și accelerat la maximum de un Ali agitat, scuterul a ajuns lângă antreprenor. Acesta, care își balansa de zor brațele și se mișca în interiorul coconului său de om privilegiat – ca și băieții jucători de crichet și cuplul în vârstă –, nici măcar n-a observat scuterul și pe cei doi pasageri ai acestuia apropiindu-se până chiar aproape de momentul în care ciocanul i-a zdrobit nasul și fruntea, stingând brusc lumina.

Spre lauda lui, Ali nu a slăbit accelerația, iar până ca paznicii să-și fi dat jos de pe umeri puștile, asasinii dăduseră colțul și dispăruseră. În bătaia vântului, Ali a început să țipe:

— Măcelar afurisit, nu puteai să mă avertizezi! Îmi trăgeam dracu' în jos cagula! Mi-am etalat fața de parcă făceam reclamă la cosmetice! Sunt mort! Până mâine, toți polițiștii o să știe cum arăt! Sunt mort! Soția mea e văduvă! Copiii mei sunt orfani!

Când paznicii s-au dus să-și ridice șeful, au găsit un ciocan cu coada lungă implântat în fața lui, într-o baltă de sânge cald. N-au intrat în panică, n-au

țipat, n-au strigat după ajutor. Au rămas acolo, în picioare, uitându-se unul la altul. Șeful lor murise, nu mai era nimic de făcut; iar ei rămăseseră fără loc de muncă.

*

Odată cu asasinarea constructorului, a murit și numele lui. Nimeni nu i-a mai spus de atunci Vishal. A devenit Hathoda Tyagi pentru toată lumea – pentru poliție, pentru presă, pentru banda lui Donullia. Zdrobise cu ciocanul său patru capete deja, iar poliția statală stabilise o recompensă de cincizeci de mii de rupii pentru orice informație care ar fi dus la arestarea lui.

Când s-a întors la fermă, la patru zile după aceea, bătrânul i-a spus:

— Fiule, tu faci de râs mulți dintre membrii vechi ai bandei. Unora dintre ei le-au trebuit zece ani ca să ajungă la recompensa de zece mii.

Câteva zile mai târziu, dis-de-dimineață, înainte să fi răsărit soarele, la fermă a sosit un jeep învăluit într-un nor de praf. Era Gwalabhai, pe care nu-l mai văzuse de luni de zile, iar acum purta o *pajama-kurta* bine apretată, un lanț masiv de aur și un parfum dulce. Acesta l-a îmbrățișat cu căldura unui tată și i s-a adresat cu „fiul meu”. I-a spus că Guruji e încântat de munca lui și că spusese că, după o lungă perioadă de timp, găsise în sfârșit un nou luptător al poporului. I-a spus că oamenii din regiunea Bundelkhand se rugau pentru el, ca el să îi salveze de amenințarea antreprenorului opresiv. I-a spus că pentru binecuvântarea poporului munceau toți, iar aceste binecuvântări îi țineau în viață și în siguranță.

Șezând pe *charpoy*-ul din curtea din față, în timp ce paznicii săi înarmați hălăduiau pe câmpurile din depărtare, sorbind ceaiul fierbinte făcut de bătrân, Gwalabhai i-a spus că era adevărat că asupra poliției se făceau mari presiuni pentru a-l găsi și a-i face felul, dar că nu trebuia să-și facă griji. În Chitrakoot, aflat la câțiva kilometri de

pădurile și râpele din Madhya Pradesh, erau departe de fieful rudelor sus-puse ale omului de afaceri. Acesta era tărâmul lui Bajpaisahib și al lui Donullia Gujjar și nimic nu se putea întâmpla aici fără a-și da ei mai întâi consimțământul. Gwalabhai a adăugat că Bajpaisahib era și el conștient de munca exemplară a tânărului și că avea numai laude pentru curajul și dedicarea băiatului. De fapt, el ceruse ca acesta să fie adus la el curând, după ce căldura avea să se mai potolească.

Hathoda Tyagi a rămas modest și tăcut, mângâind câinii care i se urcau în poală cu lăbuțele din față și-i adulmecau picioarele. Era imperturbabil și liniștit, nimic din ce-i spunea Gwalabhai nu avea cu adevărat însemnătate pentru el. Avea o singură întrebare – aceeași pe care o avusese și ultima oară când îl vizitase omul lui Gwalabhai. Familia lui era în regulă, sau încă era hărțuită?

— Haide până la fântână, să ne spălăm pe față cu apă proaspătă, l-a îndemnat Gwalabhai.

S-a asigurat cu o privire că nu avea să îi urmeze nimeni în afara câinilor care țopăiau și chelălăiau. Gwalabhai a spus:

— Și Guruji iubește animalele, mai ales câinii. El spune că, dacă unui om îi plac câinii, are suflet bun; iar dacă ei îl plac pe el, atunci are suflet bun.

Egretele albe și-au luat zborul când au luat-o pe îngustele brazde dintre câmpuri. A continuat:

— El a văzut încă din seara aceea. Mai mult decât darul degetului, iubirea ta pentru câini l-a convins, asta l-a făcut să aibă încredere în tine. Trebuie să știi că lui Guruji îi este aproape imposibil să aibă încredere în oameni. A supraviețuit atât de mulți ani numai pentru că e treaz complet și atunci când doarme.

Au strâns apă în căușul palmelor și s-au spălat pe față. După ce au făcut asta de câteva ori, Gwalabhai i-a pus mâna pe umeri și l-a anunțat că

părinților săi le fuseseră trimise douăzeci și cinci de mii de rupii. Omul care îi dusese le transmisese că banii veneau de la fiul lor. Le lăsase numărul lui de mobil și urma ca aceștia să îl sune dacă aveau să aibă vreodată nevoie de ceva. Le-a povestit că i-a făcut o vizită și unei alte rude de-ale lor, Joginder Tyagi. Rezonase cu Joginder în ceea ce privea moartea fiilor să-i și stătuseră de vorbă despre lume și despre felul în care trebuie să se poarte bărbații. Omul lui Gwalabhai îi asigurase pe membrii familiei lui Vishal că Joginder nu avea să-i mai supere niciodată.

Văzând că băiatul nu spune nimic, Gwalabhai l-a întors cu fața spre el și, bătându-l pe umăr, l-a întrebat:

— Nu e suficient? Ai vrea să mai fac ceva?

— Nu. Ați făcut deja prea mult. Eu am făcut-o pentru Guruji – și pentru tine –, nu pentru bani. Nu așteptam nimic în schimb.

— Ești exact cum era Guruji în tinerețe. Un adevărat karmayoghin. Știi că ăsta-i motivul pentru care Guruji îl venerează pe Shiva – pentru că stăpânul șerpilor și al spiritelor, al animalelor și al yoghinilor, creatorul și distrugătorul atotputernic al lumii are totul, însă trăiește ca un ascet. Ca și tine, fiule, cei mai puternici oameni din lume nu au nevoie de nimic. Ei trăiesc doar pentru a dărui celorlalți.

Vishal Tyagi – mânuitor de ciocan, campion la aruncări, prieten al animalelor – a fost profund mișcat. În timp ce își cobora privirea spre vârfurile prăfuite ale sandalelor, ochii i s-au umplut de lacrimi și a simțit deodată un val de dragoste și de afecțiune față de Gwalabhai cum nu mai simțise niciodată față de nimeni. În sfârșit, cineva înțelegea ce fel de om era, cineva îi recunoștea frumusețea interioară. Da, era asemenea lui Guruji. Avea un cur de fier; iar pentru sine nu-i trebuia nimic. Marea lui putere și curajul său existau pentru a fi folosite în apărarea celor slabi și

oprimați. Simțea acum ușurarea călătorului pribeag care ajunsese, în sfârșit, acasă.

Mânat de o recunoștință și de o fericire instinctive, el s-a aplecat și i-a atins picioarele lui Gwalabhai, iar când s-a ridicat, bunul său stăpân ținea în mână un dar pentru el. Era un minunat pistol Smith and Wesson 908 din metal inoxidabil. Avea mânerul din plastic negru, un calibru interzis – nouă milimetri – și un încărcător de opt gloanțe. Era senzual. Cerea să fie ținut în mână, dezmierdat, folosit.

— Guruji ți l-a trimis. Este cel mai bun pe care l-a avut. E o dovadă a iubirii lui. Acum te afli la adăpostul uriașei umbrele a lui Guruji. Nimeni nu a mai fost acceptat de Guruji atât de repede. Să nu îl trădezi niciodată, nici cu fapta, nici cu vorba.

Stând lângă zidul de cărămidă al fântânii tubulare, privind primele raze de soare care străluceau pe pistol, umerii largi ai băiatului au început să se zguduie. Încet, ca și cum puterea i s-ar fi scurs din corpul imens, el s-a lăsat în jos, și-a așezat pistolul la picioare și și-a cuprins capul cu palmele. Bătrânul a așteptat, fiind deprins cu gestionarea emoțiilor, a slugilor și a loialității. În cele din urmă, băiatul a spus, cu vocea sugrumată de emoție:

— Spune-i lui Guruji că mai curând m-aș omorî decât să-l trădez.

După ce Gwalabhai a plecat, ridicând un nor de praf, bătrânul a mângâiat strălucitorul pistol 908 și a spus:

— Hmm, ăștia te pregătesc pentru fapte mari. E bine, cu siguranță e mai bine decât să lovești cu ciocanul încoace și încolo. Dar presupun că, în același timp, te trimite și la incinerare mult mai repede.

*

În mod remarcabil, cu toate acestea, lună după lună, an după an, Hathoda Tyagi a continuat să-și sfideze șansele. Firea sa reticentă, absența oricărei

urme de avariție și a viciilor precum băutura, drogurile și femeile, ascuțitul instinct de supraviețuire și neclintita sa loialitate față de Donullia l-au ținut în viață. În timpul acesta a devenit, dincolo de granițele districtului de baștină Chitrakoot, însăși mâna dreaptă a banditului. Din când în când, la fermă ajungeau informații despre un opresor, un tiran care trebuia să fie lecuit, mutilat sau ucis. Mesagerul îi spunea că venea direct de la Guruji și transmitea binecuvântările mărețului om. De fiecare dată, întreaga ființă a luptătorului era străbătută de un val de căldură, afecțiune și mândrie.

Hathoda Tyagi își croia planurile cu mult calm și meticulozitate. Clocotul din capul lui, frenezia pedepsei își făceau întotdeauna apariția pe moment. Uneori lucra cu un complice sau chiar mai mulți, dar, de cele mai multe ori, acționa singur. Uneori folosea ciocanul – de dragul vremurilor trecute, ca să creeze confuzie –, dar cel mai adesea își folosea frumosul 908. Uneori nu reușea din prima, dar, în cele din urmă, își atingea scopul, de fiecare dată.

Un asasin atât de priceput era rar întâlnit. Donullia nu mai avusese niciodată la dispoziție un asemenea om. Fără prea multe întrebări, fără agitație, la câteva zile după ce informația ajungea la fermă, Hathoda Tyagi se urca într-o mașină, într-un autobuz, făcea autostopul și lua un camion sau se suia în tren și dispărea. Câteva zile, o săptămână sau câteva săptămâni mai târziu, la Donullia ajungea vestea că celor despre care îi trimisese vorbă omului său le apăruseră deja necrologuri.

De-a lungul anilor, Hathoda Tyagi a ucis nu numai în districtele învecinate cu Uttar Pradesh, ci până în Ludhiana – Punjab –, Asansol – Bengalul de Vest –, Jorhat – Assam –, Nagpur – Maharashtra –, Bhilwara – Rajasthan –, Shimla – Himachal Pradesh –, Vadodara – Gujarat –, iar o dată chiar în citadela lumii interlope, Bombay.

Multe dintre aceste crime nu îi fuseseră imputate niciodată, însă cele cu care fusese asociat erau suficiente pentru ca numele său să inspire groază.

Toate crimele aveau în comun o violență caracteristică, o anume brutalitate a atacului. Explicația stătea în clocotul din capul lui. Dacă folosea ciocanul, atunci craniul era cu totul zdrobit, din figură nu mai rămânea nimic; dacă folosea magnificul 908, țeava era introdusă în ureche, în gură sau în nas, și astfel era spulberat creierul. Unii spuneau chiar că existaseră cazuri în care țeava fusese băgată în fund, și de acolo pornise glonțul spre creier. În cazurile acestea, susțineau zvonurile, rapoartele autopsiilor se întindeau pe pagini întregi.

Dacă era vorba despre lecuire sau mutilare, cuvintele pe care i le transmitea Guruji erau „fă-l mai înțelept”. Atunci folosea doar ciocanul sau mâinile lui nemiloase. Era mare, solid și încă respecta programul de exerciții fizice pe care-l învățase de la mentorul său, putea petrece ore în șir rupând cu răbdare os după os, până ce omul respectiv ajungea „înțelept” cu totul. Degete de la mâini, de la picioare, glezne, genunchi, coate, dinți, nas, urechi, testicule. Uneori doar răsucind un braț îi putea ajuta pe oameni să găsească pe loc înțelepciunea, într-un vaiet dramatic. Personal, nu-i plăcea prea mult lecuirea sau mutilarea; apela des la acestea doar grație marii generozități a lui Guruji. Hathoda Tyagi prefera clocotul din capul său, momentul acela amețitor de pură putere și răzbunare, finalitatea creierului zdrobit. Doar oamenii morți erau cu adevărat înțelepți. Cei lecuiți și mutilați își puteau pierde din nou înțelepciunea. În vremea aceea, cu toate că nu avea nicio nevoie și nu ceruse nimic, etajul superior al fermei devenise teritoriul său exclusiv, iar bătrânul fusese redus la a-l sluji pe el. De fiecare dată când Hathoda Tyagi se întorcea dintr-o misiune – cu

succes, neatins, la fel de taciturn –, bătrânul exclamă:

— *Behanchod,* tu ești cu siguranță mesagerul preferat al lui Yamraj! Doar el știe câte suflete ți-a poruncit să-i trimiți. Știu că ești aici ca să mă duci și pe mine acolo!

În camera lui plină de câini – nu se culca niciodată cu mai puțin de cinci câini lipiți de el –, se trezea în fiecare dimineață acoperit de păr. Când a murit vaca bătrânului, l-a convins să aducă în loc o bivoliță tânără, iar în scurtă vreme a învățat blândul animal cum să-l lingă pe cap. A botezat-o și pe ea tot Shanti și a simțit că redescoperise o veche și efemeră liniște sufletească. Acesta a fost singurul mod în care a rămas legat de copilărie. Nu s-a mai întors niciodată acasă, nu și-a mai văzut niciodată familia. Din când în când, un om trimis de Gwalabhai mergea să le ducă părinților lui un teanc de rupii și să vadă dacă aveau nevoie de ceva. Surorile lui se măritaseră, aveau acum și copii. Nunta celei din urmă fusese de-a dreptul extravagantă, demnă de sora unui om a cărui legendă creștea de la o zi la alta. Pe lângă mormane întregi de bancnote, Gwalabhai trimisese trei seturi de ornamente de aur și patru bărbați înarmați care să se asigure că totul decurgea cum trebuia. Cu această ocazie, toată lumea se aștepta ca temutul frate al miresei să-și facă apariția – așa cum se întâmplă întotdeauna în filmele indiene. Dar Hathoda Tyagi se îndepărtase prea mult de familia sa. În plus, Gwalabhai îl avertizase să nu se ducă – banda lui Donullia avea prea puțină influență în vestul U.P.-ului, iar numărul dușmanilor să-i sporea proporțional cu numărul victimelor lui. O nuntă, moment de spectacol sentimental, reprezenta ocazia perfectă în care dușmanii să încerce să-l ucidă. Aceștia n-aveau de unde să știe că cel mai eficient asasin din slujba lui Donullia nu se dădea în spectacol și nu era nici sentimental.

Incapabil să se abțină, Joginder își mai dăduse o dată în petic, cu câțiva ani în urmă, întorcându-se din nou împotriva vărului său. Murise. Se ocupaseră de treabă asasini de rang mai modest din rândul bandei. Nu numai statutul, ci și averea lui Gyanendra Tyagi sporise – ajunsese la aproape o sută de hectare. Un tractor roșu îi lucra câmpurile, iar casa în care locuia familia lui avea canalizare și instalații sanitare.

În anii aceia, Hathoda Tyagi ajunsese să cunoască mai mulți membri ai bandei. Unii anonimi, aflați doar în trecere; unii erau curieri obișnuiți și informatori, care aduceau muniția, banii, știrile și poruncile de asasinate de la Guruji. Cel mai important dintre acești obișnuiți ai casei era Kaka, un sikh măsliniu, slăbuț și optimist, cu brațul stâng beteag, care, de câte ori se întâlneau, îi istorisea câte ceva despre noile aventuri ale lui Donullia. Umflându-se în pene de mândrie, el spunea: „Luptând cu armatele lui Aurangzeb, Guru Gobind Singh a spus: *«Sava Laka Se Ek Ladaoon!»* Exact asta face și Guruji al nostru!” Fiecare discipol al meu va răpune o mulțime.

Asta îl tulbura teribil pe Hathoda Tyagi. Se și vedea călare pe un mare cal alb, tăind în stânga și în dreapta în lanul de opresori, înclinând balanța lumii în favoarea binelui. Și mai tulburătoare erau întâlnirile cu unii dintre partenerii cei mai importanți ai marii căpetenii.

Hulla Mallah, lat cât ușa, cu o voce blândă și mâini atât de mari, că puteau stoarce creierul unui om ca pe o portocală. Kana Commando, orb de ochiul stâng, cu limba ascuțită, în stare să dezasambleze și să asambleze la loc o armă la lumina slabă a unei lumânări, capabil de analize profunde și de strategii. Și bărbatul cu fața străbătută de o prăpastie, Katua Kasai, ucigașul cu sângele cel mai rece, cu tăișul ori cu glonțul, aflat de cele mai multe ori lângă Donullia, laconic,

deșirat, în stare să bea o sticlă întreagă de lichior și să rămână lucid.

Oamenii aceștia soseau neanunțați în toiul nopții, iar bătrânul se agita de colo colo, pregătindu-le ceva de mâncare și un așternut. Soseau însoțiți de numeroși bărbați înarmați, care rămâneau în curte să fumeze și să stea de vorbă. Uneori veneau doar ca să-și petreacă perioada de convalescență după ce fuseseră răniți; alteori veneau pentru o întâlnire cu Gwalabhai sau cu Bajpaisahib.

Ferma, aflată lângă pădure, departe de oraș și de sat, un punct neînsemnat pe marea câmpie a Gangelui, era un avanpost esențial și permanent, nefiind prezentată altor parteneri. Întâlnirile cu polițiștii, furnizorii de arme, comercianții, oamenii de afaceri și politicienii locali se desfășurau mereu în alte locuri, în pădure și în oraș.

Dacă era nevoie să aducă pe cineva la fermă, se impunea legatul la ochi. Metoda aceasta era adeseori folosită cu medicii aduși să trateze infecții sau răni. Aveau un doctor pe care îl aduceau în mod regulat, Srivastavji, care avea o mustață ca a lui Hitler și ochelari cu rame groase, dar uneori acesta era nevoit să aducă ajutoare și chiar alți doctori. În asemenea ocazii, și el era adus legat la ochi. Într-o cameră micuță de la parter era o masă mare de lemn pe care o foloseau pentru intervenții chirurgicale. Chiar deasupra ei atârnau trei becuri mari de câte două sute de wați, pentru a căror funcționare trebuiau să se stingă toate celelalte lumini de la fermă.

Uneori, așa se întâmpla cu negustorii cu care trebuia să negocieze. Nu era vorba despre obișnuita taxă de protecție, ci despre afaceri noi, inclusiv despre contracte pentru eliminarea inamicilor. În asemenea situații, câte unul dintre băieții importanți – Kana Commando, Hulla Mallah, Katua Kasai – era întotdeauna prezent ca să confere o notă autentică și să inspire teroare.

Toate negocierile erau făcute în numele lui Donullia Gujjar, fiecare șurub strâns îi purta numele.

Hathoda Tyagi, cu reputația sa tot mai impresionantă, era o prezență tăcută la aceste întâlniri. Nu vorbea niciodată și rareori urmărea firul conversației. Nu făcea decât să observe fascinat spaima care punea stăpânire pe bogații puși în fața actelor violente. Bărbați care, în alte situații, fuseseră nemiloși și disprețuitori cu cei mai slabi decât ei, bărbați cu averi pe care nu ar fi reușit să le cheltuiască nici în două vieți, deveneau lingușitori și tremurau în prezența oamenilor lui Donullia. Cu toate acestea, atunci când veneau să solicite asasinarea cuiva, aveau un aer de mare curaj.

Asasinul a înțeles că averea și statutul nu le oferă oamenilor, la urma urmei, libertate față de spaimă; doar curajul fizic o poate face. El se simțea cu adevărat liber și se bucura de binecuvântarea unui alt om cu adevărat liber. Cu toate acestea, în toți acei ani, în ciuda statutului său special și a minunatelor misive pe care i le trimitea Donullia, Hathoda Tyagi nu și-a văzut niciodată mărețul și liberul stăpân. De fiecare dată când punea întrebări în sensul acesta, i se spunea că întâlnirea avea să aibă loc în curând; că și Guruji era nerăbdător să-l întâlnească, dar că o nouă criză, un nou pericol îl ținea ocupat.

Adeseori ajungeau la el zvonuri prin intermediul bătrânului. Despre extinderi, alianțe, manevre politice. O fabrică nouă de băuturi răcoritoare; un hotel cu douăzeci de camere și aer condiționat; un nou cinematograf; un colegiu tehnic; conflicte cu Bajpaisahib; o nouă axă a puterii, care includea și Lucknow; poate un mandat de legislator pentru Gwalabhai. Niciunul dintre lucrurile acestea nu prezenta vreun interes pentru asasin. Știa că nimic din toate astea nu avea de-a face cu marele bandit. Erau preocupări materiale meschine ale celor din

jurul lui, inclusiv ale fratelui său Gwalabhai. Ceea ce-l entuziasma pe Hathoda Tyagi erau povestirile despre ultima lovitură dată de Donullia, despre cea mai recentă escapadă a acestuia.

Iar banditul avea grijă să-și mențină legenda vie dând câteva lovituri nemiloase în fiecare an. Într-o asemenea lovitură brutală, el trimisese acasă fiul de nouăsprezece ani al unui moșier yadav în nouăsprezece bucăți împachetate în plastic, precum carnea tocată, în nouăsprezece zile consecutive, după ce-l răpise în toiul petrecerii cu prilejul celei de-a nouăsprezecea aniversări.

În septembrie 1997, Hathoda Tyagi a simțit că are, în sfârșit, șansa de a-și vedea gurul. În luna aceea, tot districtul era cuprins de febra așteptării. În toate birourile, în toate casele, în fiecare *chaupal*[82] și în fiecare colț de oraș, întrebarea de pe buzele tuturor era: avea să-și asume el un asemenea risc?

Cu doi ani înainte, Donullia Gujjar poruncise construirea unui mare templu pentru Hanuman – avatar al lui Shiva, protector al lui Rama, domn al puterii, curajului, celibatului, purității. Fusese construit din granit și marmură, cu stâlpi și turnuri de fontă. Plinta era așezată la înălțimea impresionantă de doi metri, iar imensa statuie din mijloc, care îl înfățișa pe zeu purtând în spate muntele cu iarba *sanjivini,* fusese sculptată de o echipă de meșteșugari din Rajasthan. Clopotul care atârna la intrarea în sanctuar cântărea aproape o tonă și fusese atârnat de o grindă groasă. Sunetul său făcea să vibreze dușumeaua și se auzea de la kilometri depărtare. Șeful banditilor achitase absolut toate costurile și acum, că fusese finalizat, se stabilise și o dată pentru inaugurarea lui.

Asceți, cerșetori, fachiri și preoți fuseseră invitați de peste tot, nu doar din Chitrakoot și Varanasi. Donullia voia să hrănească și să cinstească cel puțin o mie și unu de oameni sfinți cu ocazia inaugurării și voia s-o facă el însuși.

Intenția îi fusese anunțată și mii de oameni voiau să vină pentru a zări legenda. Din acest motiv, fusese mobilizată cea mai mare forță polițienească prezentă vreodată în district pentru o acțiune civilă, condusă de însuși comisarul poliției.

În seara de 24 septembrie, când Hathoda Tyagi și bătrânul au ieșit de pe autostradă și au intrat pe drumul care ducea la templul aflat la poalele unui deal, s-au trezit luați pe sus de o mare de oameni. Bărbați și femei de toate vârstele, veniți pe biciclete, în căruțe trase de boi, motociclete, scutere, căruțe trase de cai, pe jos, cu toții mergeau într-un pelerinaj hotărât. Făcându-și încet loc cu motocicleta prin mulțimea aflată într-o permanentă mișcare, țintuindu-și picioarele pe pământ ca să își păstreze echilibrul, au devenit și ei una cu atmosfera electrizantă. Toată lumea era în expectativă: erau polițiști peste tot, în uniformă, dar și în civil. Asasinul evita să-i privească în ochi. În vederea acestei călătorii, ca și șeful său, își lăsase să-i crească barba. Era un risc, dar avea magnificul pistol 908 în buzunarul de la haină. Dacă era nevoie, putea într-o clipită să se dea jos de pe motocicletă prin spate și să dispară în mulțime, cu piedica armei trasă.

Fluviul de oameni curgea în ritmul tobelor, al mandolinelor cu o singură coardă și al imnurilor închinate lui Shiva și Hanuman. Bătrânii și bătrânele înaintau ajutându-se de bastoane, copiii mici călătoreau pe umerii tinerilor. Prin mulțime treceau negustori ambulanți, care vindeau *chana, chiki,* vată de zahăr roz și *besan burfi* din cutiile de aluminiu pe care le purtau în spate.

Cu mult înainte să fi ajuns la templu, șuvoiul se domolise, până în punctul în care abia înainta. Bătrânul oprise motorul motocicletei, și acum o puneau în mișcare cu picioarele. Evlavia și tensiunea deveneau tot mai mari în jurul lor pe măsură ce imnurile se auzeau tot mai tare, acoperind cu totul orice conversație.

Templul de la poalele dealului era ca o felie mare de tort, năpădită de mii de furnici. Erau oameni sus, pe deal, în copaci, pe câmpurile golașe dimprejur. Lumini și lămpi erau pretutindeni: în mâinile credincioșilor, agățate de stâlpi sau în copaci; corul unei incantații, cu chimvale, clopote și bubuit de tobe, răsuna din sanctuarul interior – înconjurat de lumini mișcătoare –, fiind urmat de credincioșii febrili care ședeau în cercuri concentrice.

De-a lungul plintei templului se întindea un nesfârșit șir de cerșetori și pomanagii – invalizi, leproși, blestemați și nefericiți; cu membre lipsă, cu membre mutilate, cu ochii scoși; bărbați, femei, copii. Veniseră de peste tot, unii chiar din districtele vecine, pentru a se reculege la altarul credinței. Hathoda Tyagi înainta prin mulțimea aceasta de coșmar împărțind bancnote de zece și douăzeci de rupii și dând naștere unor valuri de țipete și binecuvântări. Făcea asta de câte ori avea posibilitatea. El nu prea avea ce face cu banii. Cei trimiși familiei sale erau bun trimiși, iar teancurile rămase le risipea pe carne pentru câini, cadouri pentru bătrân și pomeni pentru tot felul de fachiri și cerșetori.

Hathoda Tyagi știa profeția rostită la nașterea sa. Așa cum o știau și Guruji și ceilalți din bandă: băiatul era binecuvântat. Preotul spusese atunci: „Nu va fi ușor să i se facă rău. Stelele sale sunt precum ale lui Hrinyakashyap. Poate fi rănit doar într-un loc în care este și lumină, și întuneric, poate fi rănit doar când se mișcă, nu când stă nemișcat; poate fi rănit doar când este cu burta plină; poate fi rănit doar când este ascuns vederii; poate fi rănit doar de un dușman lovit; poate fi rănit doar când este prins între prieteni. E aproape imposibil să fie împlinite toate aceste condiții. Așa că nu trebuie să vă faceți griji. Țineți minte, ca să-l ucidă pe maleficul Hrinyakashyap, Domnul Vishnu a trebuit să apară el însuși și să supună

forțele naturii. Iar după cum știți, în țara noastră zeii nu se mai pogoară”.

Hathoda Tyagi mai știa că toate binecuvântările trebuiau protejate și menținute prin gesturi numeroase de generozitate și bunătate. În compania răului, și cele mai puternice spirite generoase erau stoarse de putere. El dădea din ceea ce-i trebuia mai puțin – banii – și încerca să păstreze lucrurile de care avea nevoie – binecuvântările celor nefericiți, care erau și binecuvântări ale zeilor.

Cum mergeau ei doi prin aglomerație, au început să identifice membrii bandei împrăștiați prin mulțime. Niciunul nu dădea semne de recunoaștere; prin priviri goale se îndemnau unii pe alții să privească în altă parte. Gwalabhai se afla la intrarea în sanctuar, întâmpinând oamenii importanți ai districtului, care înaintau pe o cărare îngustă croită de voluntari pentru cei privilegiați, care aveau cei dintâi dreptul la divinitate. Oficiali ai guvernului, moșieri, negustori bogați, oameni din presă, politicieni treceau prin acest îngust coridor de oameni, salutându-l pe Gwalabhai și fiind invitați înăuntru. Acesta era un omagiu pentru zeu și pentru legendă. Amândoi aveau să se întâlnească cu ei – unul în viața aceasta, iar celălalt în viața următoare.

Bajpaisahib sosise înconjurat de susținători și polițiști, care îi croiau drum dând din coate și din umeri. Prezența sa acolo era importantă. De ceva timp, zvonurile spuneau că prietenia dintre Donullia Gujjar și brahmanul viclean începuse să se șubrezească. Mulți erau de părere că noua acțiune a poliției și cordonul de jandarmi de la inaugurarea templului fuseseră ideea lui. Apariția sa acolo avea rolul de alibi, de a înăbuși suspiciunile. Era brahman. Nu ar fi atacat niciodată banditul în piața mare. L-ar fi jefuit pe o alee lăturalnică.

Gwalabhai a atins picioarele politicianului, iar la ieșirea din templu, cincisprezece minute mai târziu, ochii acestuia s-au oprit asupra lui Hathoda Tyagi. Când asasinul s-a aplecat spre picioarele sale, Bajpaisahib a zis:

— Oare e bine că ai venit? Am auzit că ești căutat acum în cinci state.

Fără să se ridice, tânărul i-a răspuns:

— Guruji are nevoie de mine aici în seara aceasta. Voi fi întotdeauna acolo unde are nevoie de mine.

— Ei bine, să ai grijă. Nu trăim vremuri liniștite. Iar astăzi sunt aici la fel de mulți polițiști câți credincioși!

Împreunându-și mâinile, asasinul a răspuns:

— Îmi port viața în buzunar și sunt bucuros să renunț la ea dacă e nevoie.

Politicianul a luat la cunoștință informația și a dispărut în mulțimea agitată.

Chiar înainte de miezul nopții a izbucnit o rumoare, când o formație agitată de asceți și fachiri a străbătut mulțimea. Cu bărbi și tunici bogate, purtând nenumărate coliere și brățări din pietre exotice, drogați cu credință și cu hașiș, ei și-au făcut apariția intonând imnuri despre gloria lui Shiva, bătând din castaniete, la tobe, din chimvale și mângâind coardele ektarelor.

Imediat ce mulțimea a făcut loc soldaților lui Dumnezeu, s-au apropiat și soldații statului. În cascada aceasta zgomotoasă și portocalie, undeva, fără îndoială, era bărbatul pe care îl căutau. Și Hathoda Tyagi scruta cu atenție mulțimea. Oare să fi fost acela? Barba nu prea lungă și parțial căruntă; nasul puternic, proeminent; încheietura solidă cu care ținea ektara; înainta însoțit de doi bărbați solizi. Nu, mai curând acesta. Avea un turban mare înfășurat în jurul capului; umeri puternici; și, chiar în delirul credinței, ținea ochii deschiși și atenți. Da, acesta trebuia să fie.

Hathoda Tyagi înainta prin mulțime pentru a ține pasul cu dervișii care-și continuau drumul spre altar, fără însă a-l scăpa din ochi pe mentorul său. Peste tot în jur, vedea și simțea că polițiștii treceau mulțimea ca printr-o sită, așteptând semne de la informatori. Mâna asasinului a zăbovit deasupra curelei. Aceasta era ziua pentru care trăia. Când avea să ucidă pentru Donullia Gujjar, să demonstreze că avea un cur de fier, să devină parte din folclor.

Apoi ochii săi au întâlnit privirea bărbatului, și a știut imediat că nu era el. Da, ținea ochii deschiși, dar aceștia străluceau într-un abandon pustiu, absorbiți prostește de moment. Mulțimea agitată, gălăgioasă și portocalie se înghesuia acum prin marele portal din gresie sculptată, pornind parcă în pași de dans de-a lungul șirului scurt de trepte largi. La capătul lor aștepta Gwalabhai, cu mâinile împreunate, încântat de sosirea armatelor Domnului. Cu umerii, Hathoda Tyagi și-a croit drum pe trepte și l-a depistat pe Guruji chiar în clipa în care trei polițiști întindeau mâinile spre mulțime ca să îl scoată discret. Indiciul care îl dăduse de gol sărea în ochi – tenișii! Barba albă cu fire negre, mare și dezordonată, pielea măslinie, corpul subțire!

Asasinul a întins mâna la curea după pistol, gata să declanșeze măcelul, dar s-a trezit dintr-odată cu încheietura imobilizată în strânsoarea cuiva. A încercat să lovească cu cotul, dar mâna care îl ținea de încheietură îi ținea și brațul prizonier. O voce hotărâtă i-a șoptit la ureche:

— Nu te mai agita, fiule. Lumea întreagă e o iluzie. Nimic nu este ceea ce pare. Pe cei care li se închină zeii îi protejează.

Cu coada ochiului, în mulțimea care se împingea și țipa, a văzut un bărbat adus de spate, fără vlagă, cu o barbă scurtă cenușie și o mustață stufoasă și căruntă, care purta ochelari cu ramă subțire de metal și un turban maroniu. Pe frunte

avea un *tilak* roșu umed și, în urechi, cercei rotunzi de aur.

— Guruji! a zis asasinul.

Bărbatul adus de spate i-a răspuns:

— Dacă îi spui cuiva „guruji”, atunci el devine guru. N-ai cum să nu știi asta. E în scripturi.

Înainte ca asasinul să se gândească la un răspuns, bărbatul a continuat:

— Asemenea uriașului Bajrangbali, ești un om al purității, al hotărârii și al puterii. Acceptă-i binecuvântările, fiule, poți deveni de două ori omul care ești. Iar acum pleacă repede. Astăzi nu este ziua în care să zăbovești. Prietenii noștri se comportă ca niște inamici, iar tu ai lucruri mai importante de făcut.

— Dar, Guruji, eu mă aflu aici ca să te apăr pe tine.

— Nu ridic monumente zeilor ca după aia să mă tem de oameni. Există un singur măreț Hanuman și un singur Donullia Gujjar! Nu s-a născut încă polițistul care să îi atingă un fir de păr. Acum du-te, fiule! Du-te!

Până ca tânărul să-și dea seama că strânsoarea ca de menghină dispăruse, bărbatul adus de spate s-a făcut nevăzut, ca o umbră care se pierde în întuneric. Cavalcada de asceți și fachiri în delir intrase deja în sanctuar, iar miile de țărani și orășeni, de bătrâni și de tineri, de săraci și de bogați, de bărbați și de femei, de membri ai castelor superioare și ai celor inferioare intonau imnurile din ce în ce mai tare, devenind una cu zeii, înălțați către divinitate.

În următoarele zile, ziarele din regiune au citat zeci de credincioși care îl văzuseră pe Donullia Gujjar, unii chiar reușind să-l atingă. Niciuna dintre descrieri nu semăna cu celelalte.

Bărbatul care fusese smuls din mulțime și arestat se dovedise un inofensiv *panda* de la confluența râurilor din Allahabad. Tenișii îi primise cadou de la un turist american.

Comisarul poliției a primit o admonestare publică, doi inspectori au fost transferați și un subinspector a fost suspendat din funcție.

Districtul vuia de zvonuri și speculații despre prăpastia tot mai mare care se căsca între Bajpaisahib și Donullia Gujjar, din cauza alianțelor schimbătoare din Lucknow.

Renumele templului a sporit, ajungând să fie vizitat zilnic de sute de credincioși.

Hathoda Tyagi era în al nouălea cer.

La fermă, bătrânul i-a spus:

— Ți-a spus „fiule”? Te-a atins? Cu ce ești tu mai special decât noi, ceilalți?

*

Curaj. Loialitate. Ascetism.

Asemenea marelui zeu Hanuman. Slujitor al Domnului Rama. Întrupare a puterii. Cel care renunță la toate plăcerile carnale.

În următorii ani, ca mână dreaptă a lui Donullia Gujjar dincolo de râpe, Hathoda Tyagi, cu eficiența lipsei oricărui sentiment, a rănit și a ucis inamicii căpeteniei sale și inamicii poporului, făcând creieri și oase să zboare în bucățele precum confetti. Lucra singur, lucra în echipă, nu punea niciodată întrebări și rareori eșua. Odată ce un nume ajungea la el, omul acela se putea considera mort.

A continuat să locuiască la primul etaj al fermei – bătrânul, acum și mai înaintat în vârstă, îi ajunsese un simplu vasal – și răsfăța cu bani și cu iubire câinii tot mai numeroși pe care îi avea, iar bivolița îl lingea pe cap în fiecare zi. De câteva ori, mentorul său în ale sportului, Rajbir Gujjar, a venit să-l viziteze, însă acum aveau prea puține lucruri în comun. Tânărul protejat ajunsese și cucerise un spațiu despre ale cărui limite profesorul nici nu îndrăznea să aducă vorba. Cu generozitatea sa caracteristică, tânărul i-a dăruit mentorului său mai mulți bani decât văzuse acesta toată viața. În fond, datorită lui descoperise că avea curul de fier și își începuse viața în umbra lui Guruji.

Mulțumită lui Guruji a renunțat și la carne, iar marțea a început să postească. Guruji îi trimitea întruna daruri. Câte un mic obiect personal, un ceas Rolex, adidași Nike, un deodorant Denim, de asemenea, arme noi – pistoale, revolvere, chiar și două grenade. El le-a încuiat pe toate în cufărul de metal și a trăit folosindu-se doar de pistolul 908 și de ciocan.

Hathoda Tyagi era mulțumit. Avea o misiune. Avea un guru. Avea un dumnezeu. Avea câinii și bivolița. Avea un acoperiș deasupra capului. Și avea un cur de fier.

Altceva nu-i mai trebuia.

Apoi, într-o bună zi, Gwalabhai și-a făcut apariția într-un nor de praf, la volanul unui Gypsy albastru nou-nouț, și i-a povestit despre un bărbat care lucra pentru forțe inamice națiunii. Pentru dușman. Pentru Pakistan. Bărbatul acesta se dădea drept jurnalist și era viclean ca o vulpe. Locuia în capitală, în Delhi, și era păzit de poliție. Trebuia formată o echipă, iar Gwalabhai avea să-l ajute.

Guruji îi trimitea binecuvântările sale, iar din râpe, ceilalți – Kana Commando, Hulla Mallah și Katua Kasai – îi transmiteau admirația și dragostea lor.

Misiunea asta era pentru țară. Era pentru toți indienii. Ei știau că nu avea să îi dezamăgească.

Hathoda Tyagi – de pe întinderile de trestie de zahăr din vestul U.P.-ului, care făcea curry de creier, discipol ascet al lui Hanuman și al lui Donullia – era copleșit de recunoștință și de importanța misiunii sale.

XIII

Balanța eternității

— Kafka! a exclamat Jai, sorbind o gură de ceai. Citește Kafka, citește Miller, citește toate revistele de afaceri. Asta e! Și nu-l lua în seamă pe Dumnezeu, nu lua în seamă iubirea! Puterea este motorul care pune lumea în mișcare, iar sexul și banii sunt combustibilul și lubrifianții. Dumnezeu este, în cel mai bun caz, ceea ce invoci înainte să pornești motorul – fără rost dacă nu ai un motor pe care să-l pornești! Dumnezeu este o vrăjeală, o pastilă cu mai multe arome, inventată de cei care au putere, bani și sex, spre a fi dată celor care nu au. Dragostea este o altă mare pastilă. Uneori înghițim și noi pastilele. Ne dau o senzație bună, ca un joint, o exaltare temporară! Dar nu asta e realitatea. Realitatea este putere, bani, sex! Și, da, mai există o pastilă – moralitatea!

Și, mi-am spus eu, revoluția. Sara, Kafka, Miller și Che Guevara. Putere, sex și revoluție! Toate într-un corp disproporționat, țintuit de perete în timp ce freamătă.

Ne aflam în noul și elegantul său birou. Pereți de sticlă acoperiți de obloane venețiene de lemn; lumini albe în tavan; un birou masiv, plin cu obiecte de papetărie, cărți și reviste, hârtii, o cană de ceai de dimensiuni gargantuești și un computer; în spatele lui era așezată o fotografie alb-negru cu soția lui, cu ochii și gura prinse într-un hohot de bucurie; o masă rotundă cu patru scaune, unde puteau fi luate rapid și discret decizii importante care aveau să schimbe lumea.

*

Trecuseră aproape trei ani de când reușiserăm, în sfârșit, să scăpăm de revistă. Barba îi încărunțise, părul i se rărise. În rest, se schimbaseră foarte puține lucruri. Era tot în amvon

și își vedea de predică, pasiunea și elocvența lui nu se diminuaseră. Însă discursul nu se mai concentra asupra stării națiunii, nu mai era despre democrație, libertate, egalitate, interes public, Gandhi, Nehru și conceptul de India. Acum sosise vremea filosofului realist. Într-o lume imperfectă, oamenii imperfecți urmăresc visuri imperfecte – adevăratul triumf consta în a face cu cap călătoria asta, ai cărei motor și lubrifianți erau puterea, banii și sexul.

— Kapoorsahib! îl mai ții minte? Noi l-am criticat, dar știa cum să înțeleagă lumea! Kapoorsahib conducea lumea, Kapoorsahib este lumea! Trebuie să înțelegi, Kafka nu este putere, Kafka doar a înțeles puterea! Puterea este castelul! Kapoorsahib este castelul! Tu și cu mine putem doar să scriem despre falus, dar Kapoorsahib *este* falusul!

Cu o abilitate tipică a cuvintelor, Jai formulase o teză plină de virtuți din umilința lui, din umilința noastră. În realitate, Kapoorsahib ne luase și cămașa de pe noi și ne-o trăsese tuturor, inclusiv trioului Chutiya-Nandan-Pandey, câteva luni bune înainte de a ne expedia.

Kapoorsahib luase asupra lui crucea financiară a companiei, dar ne făcuse pe fiecare dintre noi să semnăm munți de documente, asigurându-se că puneam inițialele pe fiecare pagină (a trebuit să facem pauze în care să ne odihnim încheieturile). Aceste documente stabileau cât se poate de clar că responsabilitatea legală pentru tot ce făcuse vreodată revista ne aparținea nouă. Cei trei investitori inițiali și-au pus avocații cei importanți să citească contractele și să le negocieze, fără succes, însă Jai și cu mine am semnat tot ce ni s-a spus. Nu aveam ce avocați să angajăm. Iar să încercăm să citim documentele acelea ar fi presupus să intrăm într-un labirint al limbajului și riscam să ne scurtcircuităm creierii.

Nici nu avea rost să încercăm să contestăm ceva. Dacă odată semnaserăm că ne cedăm viața, libertatea și instrumentul către Kuchha King, Kuchha Singh și Frock Raja, acum făceam același lucru, numai că însutit. Avocații lui Kapoorsahib găsiseră nesfârșite modalități noi și neinteligibile de a pune stăpânire pe ele.

La semnarea finală, care a avut loc în birourile avocaților din Connaught Place, într-o sală de conferințe sobră, cu ecrane pentru videoconferințe și mobilă din lemn de tec închis la culoare, cei trei investitori inițiali nu au aruncat nici măcar o privire în direcția noastră. Ne-am așezat la capătul opus al unei mese suficient de mari pentru a găzdui și tratativele de vânzare a Americii și am semnat munți de documente, cu un avocat junior lângă fiecare dintre noi, ca să se asigure că nu săream nicio pagină. Chiar înaintea eviscerării ceremoniale, Jai făcuse o ultimă tentativă la picioarele lui Kapoorsahib: oare nu meritam noi doi un pachet de compensații pentru tot ce făcuserăm ca să creăm revista? „Ar trebui să fiți bătuți cu bulanul! Fiindcă ați creat prostia asta nenorocită. Bătuți direct la cur!” Aici folosise termenul hindus – *chootad.* „Pentru că am preluat rahatul ăsta, ar trebui să vă primesc pe voi doi la pachet pe gratis! Să vă pun în lesă și să vă leg de clanță!”

Nu trecuse nicio lună, că Jai făcuse rost de o slujbă de consultant la o companie producătoare de știri de televiziune. Salariul era bun și cu mult peste ceea ce produsese vreodată compania noastră amărâtă. În același timp, aceasta a fost cheia care i-a descătușat din nou elocvența. De atunci, în ultimii doi ani, plutise pe aripile retoricii sale tot mai avântate, înaintând două trepte ierarhice: birourile erau tot mai elegante, cecurile, tot mai mari, filosofia realismului, tot mai hotărâtă. Acum se afla călare pe o zebră, un post de știri cu program non-stop. În funcție de nevoie, putea fi

prezentat ca un animal negru vopsit temporar cu alb sau ca un animal alb vopsit temporar cu negru. Nicicând nu fusese realitatea mai bine dresată, iar Jai era un maestru când venea vorba de dresaj.

India avea acum mai multe astfel de zebre decât avusese în ultimele cinci milenii. Și mai mulți maeștri ai dresurii. Dintre aceștia, Kapoorsahib era un exemplu strălucit. Kapoorsahib era falusul.

Odată ce ieșiserăm noi doi din peisaj, adusese o fiară obosită care se adăpase la Centrul Internațional al Indiei. Orașul era plin de asemenea animale: nume care sunau vag familiar, dar a căror faimă era un mister. Oameni care pe vremuri turnaseră moralitate în paginile de editoriale ale cotidienelor, iar acum disecau Delhiul la un whisky cu apă prin baruri subvenționate. Și aceștia știau să călărească zebre, putând fi folosiți de oricine voia să îmbrace realismul mai elegant. Așa că revista continuase să apară, acum plină de retorică politică și strategică bombastică și cât se poate de săracă în reportaje. Jai îmi spunea:

— Îți dai seama ce e? Este un vătrai de metal ținut în foc. Când va fi necesar – dacă va fi necesar –, va fi scos din foc pentru o lovitură rapidă! E ca un alt fel de magazin de covoare, cu tot cu ceaiul de plante și cu vânzătoarea atrăgătoare!

*

După ce mi-am semnat muntele de acte, am încercat să părăsesc industria. O veche editură din Daryaganj, exaltată de noile coperți lucioase și de cotoarele fără defect – edituri străine și simboluri ale dolarului – mi-a oferit un contract pentru două cărți. Una despre povestea flagrantului pe care îl organizasem în domeniul alimentar, iar cealaltă despre politica Indiei modeme. Din avansul primit, puteam trăi dacă mâneam iarbă din Grădinile Lodhi și dacă beam apă din Yamuna. Dar am încercat. Am dat-o afară pe Dolly-Folly, expediind-o timp de o lună la maică-sa, și m-am închis în biroul meu mic, butonând tastatura până

s-a înclinat într-o parte și a trebuit să-i pun o bucată de gumă de mestecat sub piciorușul stâng.

După șase săptămâni aveam șaizeci de mii de cuvinte scrise, un titlu și mă gândisem și la dedicație. Mă limitasem la detaliile înșelăciunii cu alimente și lăsasem deoparte povestea noastră de doi bani care îi urmase. Jai era de părere că luasem o decizie idioată.

— Drama oamenilor! Asta vrea publicul! Până la urmă, înșelăciunea în sine e plictisitoare! Interesant este ce se întâmplă cu oamenii din cauza ei!

Editorul, un bărbat suplu, rafinat, cu o mustață subțire după moda de acum patruzeci de ani, a fost încântat de eficiența mea. Mi-a strâns mâna tare și îndelung.

L-am sunat o săptămână mai târziu. A fost succint. Îi mai trebuia un pic de timp ca s-o termine de citit. L-am mai lăsat zece zile și am sunat iar. Mi-a răspuns – cărțile nu sunt ziare, și editurile aveau de-a face cu sute de cărți. Avea să mă sune el. Au trecut apoi alte zece zile. Între timp, m-am mai jucat un pic cu textul, tăind și adăugând câte ceva. Blonda și înalta Dolly-Folly mă sorbea din ochii ei de căprioară, de parcă tocmai aș fi scris *Mahabharata.* Fredona cântece despre curaj și hotărâre. Felicia își vedea de treburile zilnice ca o fantomă întunecată, aducându-ne ceai și pâine prăjită.

De data aceasta nu mi-a mai răspuns la telefon. Am ascultat în așteptare *Gayatri Mantra* până am ajuns să cred că-i dădusem cartea unui preot, nu unei edituri. I-am telefonat unuia dintre redactorii pe care mi-i prezentase. Un bengalez de vârstă mijlocie, a cărui principală calitate părea să fie înțelepciunea, nu comunicarea, care purta ochelari cu lentile groase și căruia i se zbătea ochiul drept. Râzând stingherit, acesta mi-a spus:

— Avocații au semnalat niște probleme. Dar nu mă pot pronunța, doar șeful o să știe sigur.

Am pornit cu mașina pe străzile de coșmar din Daryaganj și m-am certat cu trei oameni până am găsit un loc de parcare.

Domnul Sahgal nu a părut să intre în panică când am intrat valvârtej în biroul lui, dându-i la o parte secretara – o cucoană traumatizată, îmbrăcată într-un sari albastru, care mă tot implora: „vă rog, domnule, vă rog, domnule”. Era îmbrăcat cu un costum negru elegant, avea aceeași mustață neagră și m-a agățat repede în cui la uscat după ce m-a copleșit cu o cascadă de probleme de ordin legal pe care le ridicau avocații. Manuscrisul, pe care îl avea în față, avea atâtea bilețele prin el, încât mi-am dat seama c-ar fi trebuit să rescriu fiecare pagină. Singurul contraargument pe care îl aveam era că avocații suflă și-n iaurt. Mi-a răspuns, cu același ton rafinat:

— Avocații trimit oameni la închisoare sau au grijă ca aceștia să nu intre la închisoare.

Și se asigură, bineînțeles, că nimeni nu poate face ceva ca lumea.

Am încercat să fiu asemenea lui Jai, am adus vorba despre problemele principiale: binele public, guvernarea corectă și așa mai departe.

Mi-a răspuns simplu și rece ca o înghețată de vanilie:

— Eu sunt doar un editor, domnule, nu Maica Tereza.

Drept cadou de despărțire, mi-a dat înapoi manuscrisul plin de semne roz și galbene. Când am ieșit de la el, m-am așezat cu toată greutatea pe bara de protecție din spate a Mercedesului său alb și vechi până s-a desprins cu totul și a căzut pe ciment. Apoi am luat o piatră ascuțită și am tras cu mare drag o linie adâncă pe pielea din oțel, iar la capătul liniei am desenat un penis necircumcis. După cum s-ar fi exprimat asasinul meu Kabir „*Bhosdi ke hatt, tera lauda hai ya lutth*!” Când am ajuns acasă, am pus manuscrisul ciuruit pe raft, sub *Prânzul dezgolit,* și, adresându-mă

ventilatorului din tavan, am anunțat încheierea carierei mele de scriitor.

Chiar a doua zi am pornit cu mașina să-l vizitez pe Guruji.

El mi-a calmat nervii și mi-a spus ce aveam de făcut. Încă de pe drumul de întoarcere, am început să dau telefoane pe la diverse cunoștințe în căutarea unui loc de muncă. Pe Jai nu l-am sunat. Aveam nevoie de un job și de bani, nu de alte discursuri despre perspectiva de ansamblu.

*

Adevărul este că nu exista nicio perspectivă de ansamblu. Existau doar Kapoorsahib și labirintul, Bhalla și fetele lui, Chutiya-Nandan-Pandey și sirenele lor plutitoare, Huthyam și umbrele lui, asasinii, poveștile Sarei, castelul lui Kafka, Dubeyji, doamna cea blondă și prostovană, Felicia și, în toate cotloanele, bântuind cu arsenale de documente, erau avocați, avocați și iar avocați. Nu exista o perspectivă de ansamblu. Și, chiar dacă ar fi existat vreuna, aceasta se dusese pe apa sâmbetei cu cincizeci sau cu cinci sute sau cu cinci mii de ani înainte. Poate că Gandhi fusese ultimul om care avusese o perspectivă de ansamblu; sau poate că ultimul care o avusese era tipul care recita cu voce tare din Gita, așezat sub un ficus, cu goliciunea acoperită doar de o piele de căprioară.

Nu exista o perspectivă de ansamblu. Nu existau mari conexiuni. Existau doar nenumărate bucățele, și tot ce puteai face era să-ți vezi de bucățica ta cât de bine puteai. Asta se chinuia toată lumea să facă, fără a-i păsa de cei din jur. Și toate astea – bucățelele care erau aruncate dintr-o parte în alta, care intrau în coliziune – aruncau universul la gunoi. Și între bucățelele mele domnea haosul: nevasta, Sara, umbrele, asasinii. Doar Guruji era în regulă. Dar el nu era una dintre piese. El era Guruji, soluția întregii porcării.

Singura piesă pe care știam că o pot controla era cea legată de slujbă și de bani. În două săptămâni o

rezolvasem. O slujbă de reporter de investigație la un cotidian care se moderniza și prospera cu asemenea viteză și hotărâre, încât grafica și dimensiunea literelor creșteau de la zi la zi, iar fufe albe din Los Angeles, faimoase pentru filmulețele porno particulare care ajunseseră pe internet, apăreau pe prima pagină, etalându-și ostentativ pieile. L-am întrebat pe director – un bărbat gras și afabil, care ținea mâinile în buzunare și își frământa testiculele ca pe cocă – care sunt regulile de bază. Mi-a zâmbit larg și mi-a spus că ele nu există; apoi a început să-mi înșire atât de multe nume, încât le-am pierdut socoteala. Printre ele se numărau prim-ministrul, liderul opoziției, mai multe dinastii politice și destui oameni de afaceri cât să organizezi un summit.

— În rest, poți să te iei de cine vrei tu, mi-a spus el zâmbind.

Sigur, puteam măcelări iepurii. Ăștia erau oricum prea mulți, născuți tocmai pentru a fi măcelăriți.

Nu exista o perspectivă de ansamblu.

Dar salariul era bun. Sara încă mă excita. Iar două dintre cele trei procese pentru defăimare care ne fuseseră intentate eșuaseră deja. Ambii politicieni. Era o pierdere de timp pentru toată lumea. Doar un birocrat persevera. Deocamdată.

Pe de altă parte, cei trei idioți care zgâlțâiseră curul ministrului apărării cu camerele lor false de luat vederi încă erau tocați mărunt. Apăreau din când în când în ziare și la televizor, țipând, ținând tirade și susținându-și nevinovăția prin proteste. Unul dintre ei – cel care semăna foarte bine cu Jai – era într-o situație deosebit de proastă. Genul care vorbea despre perspectiva de ansamblu. El era cel mai vizibil și cel mai vocal. Unii nenorociți nu se învață minte niciodată.

*

Subinspectorul Hathi Ram era de aceeași părere.

— Odată ce ești ticălos, ticălos rămâi, îmi spusese el, unind cele două bucăți ale unui biscuit cu cremă și privindu-mă fix, fără expresie.

Era ianuarie, și biroul meu mic părea mai înghesuit ca niciodată acum, când eram amândoi îmbrăcați gros. Polițistul purta o haină ieftină din tweed și un fular maro în jurul gâtului. Fața îi părea ternă în lumina veiozei, iar pe față i se iteau fire scurte de barbă. Ca de obicei, trebuia să am multă răbdare pentru a descoperi adevăratul scop al vizitei sale. Niciun indian nu poate vorbi sau acționa direct; probabil asta nu s-ar ridica la înălțimea complexei noastre moșteniri străvechi.

— Sunt și excepții, a continuat el. Valmiki s-a transformat din bandit în poet și în sfânt. Dar e adevărat că asemenea lucruri se întâmplă rareori. Nu știu dacă vrem să avem așa de mulți sfinți. M-am gândit nu o dată că în țara asta e mai bine să avem mai mulți ticăloși decât sfinți.

Ședeam cu picioarele strânse sub mine pe scaun, iar pe cap aveam o căciulă verde tip cagulă. Guruji spunea mereu că țeasta trebuie ținută la căldură, iar aura undelor cerebrale, păstrată aproape de cap. De-asta marii *rishi*[83] purtau părul lung, iar oamenii eminenți, turbane.

— Și eu printre care mă număr – ticăloși sau sfinți?

— Ei, eu nu știu nimic despre lucrurile acestea. Asta e treaba altora, a unor oameni mult mai importanți. Datoria mea este doar să vă protejez. Dar am auzit și eu câte ceva, și nu lucruri bune. Ar trebui să fiu sfânt să spun că oamenii ăștia nu sunt jigodii. Și știți că polițiștii nu pot să ajungă niciodată sfinți. Jigodiile pot deveni sfinți, șarlatanii pot deveni sfinți, ucigașii pot deveni sfinți, dar polițiștii nu pot fi niciodată nimic altceva decât polițiști.

Am așteptat. Și el era un maestru al propriului joc. Ca și Kapoorsahib, ca și Guruji, ca și Sara, ca și Jai. Într-un fel, el avea mai multă onoare. Doar

muncea în mizerie, nu o crease el. A mai împreunat o dată cele două jumătăți de biscuit, ca pe niște chimvale, și apoi, cu încetinitorul, le-a băgat în gură. Cei trei nasturi ai hainei lui de tweed erau forțați la maximum. Se îngrășase în acești trei ani de când îl cunoșteam.

— E foarte posibil să mă înșel, dar, din informațiile pe care le avem, se înțelege că nu conta deloc dacă vă ucideau sau nu. Au fost trimiși spre a fi prinși asupra faptului sau împușcați. Sigur că ei n-au știut asta. Au crezut că au o misiune.

Căcat. Toți se ascundeau după paravane.

— Dar cine i-a trimis?

A mai dezlipit cu grijă două jumătăți de biscuit și le-a trecut ușor pe sub nas.

— Nu știu. Cineva influent a vrut să scape de ei – sau, cel puțin, de unii dintre ei. Misiunea de a vă ucide pe dumneavoastră a fost doar un pretext.

— Deci, a fost o înscenare. Li s-a întins o capcană. Într-un fel, și ei sunt victime.

Dacă m-ar fi auzit Sara, mi-ar fi înfipt în piept o medalie.

A unit jumătățile de biscuit și s-a întunecat la față.

— Toți sunt niște ticăloși, a șuierat el. Să nu vă faceți iluzii. Sunt hoți, șarlatani, ucigași. Nu sunt victime în mai mare măsură decât noi toți, prizonieri în viețile care le-au fost date. Unul dintre ei taie oamenii ca pe guave. Alți doi sunt traficanți periculoși de droguri – unul e chinez – care ucid de când aveau zece ani. Ei controlează drumul narcoticelor de la Kabul la Calcutta. Al patrulea este un geniu malefic – un musulman tăcut din Bareilly, care a violat fiica șefului poliției și comunică în permanență cu lumea subterană din Bombay. Intră și iese din închisorile din Uttar Pradesh ca un porumbel prietenos, iar în toate închisorile este tratat cu frică și respect. Iar ultimul, ei bine, ultimul este un *asura*[84]. Aș lua-o la goană pe strada pe care ar cădea și umbra lui. E

atât de puternic, că poate să răstoarne singur o mașină, și se spune că, acolo unde ceilalți oameni au inima, el e croit din piatră. Nimic nu-l mișcă. Și nici nu vrea nimic – nici bani, nici femei, nici laude. Singurul lucru care îi face plăcere este să ucidă. Îți zdrobește capul de nici maică-ta nu te recunoaște. Și nu dă greș niciodată. Odată ce a fost angajat să te ucidă, poți la fel de bine să te sinucizi. De-asta șușotește lumea că povestea asta nu se leagă.

S-a oprit, stând cu spatele drept în scaun și m-a privit fix în ochi, zâmbind.

— Mai sunteți în viață pentru că, de fapt, nu s-a vrut de la bun început să muriți.

Prin ușa închisă pătrundeau sunete melodramatice de la televizor.

— Dar atunci de ce au fost trimiși? l-am întrebat eu.

— Asta e marea întrebare! De ce au fost trimiși, dacă nu pentru a vă ucide? Eu cred că au fost trimiși ca să fie prinși. Cred că cineva foarte puternic a vrut să scape de ei. Poate de toți, poate de unii dintre ei, poate de unul singur. E ca un thriller plin de suspans. Totul e complicat. Până la ultima scenă, nu vom afla cine este adevăratul criminal. Ar putea fi până și polițistul. Chiar omul de la care aflați lucrurile astea.

A ridicat din sprâncene și a rămas așa.

— Lucrează mereu împreună? Fac parte din aceeași bandă?

A lăsat sprâncenele în jos și a pufnit:

— Asta se întâmplă doar în filme, prietene! Acolo membrii bandelor cântă împreună și cumpără sariuri unii pentru nevestele celorlalți. Oamenii ăștia știu mai puține unii despre alții decât știu eu despre, să zicem, trandafirul dumneavoastră negru.

A făcut un gest spre ușa închisă. Se referea la Felicia. Pielea ei îl fascina.

— Nu este clar însă dacă ar fi trebuit să fie prinși după ce vă omorau sau înainte. Dacă cineva voia să-i pedepsească doar un pic, sau să scape de ei definitiv.

Sara, această clarvăzătoare a vremurilor noastre.

— Dar de ce să se complice așa, să inventeze un complot pentru uciderea mea?

Polițistul lipise la loc jumătățile de biscuit și acum îl învârtea între degete ca pe o monedă.

— Așa e în India, prietene. De ce simplu când se poate complicat? Ați fost vreodată să luați un permis de conducere sau o cartelă de alimente și benzină? Ați depus vreodată vreo plângere la poliție? Ați încercat vreodată să înscrieți un copil la școală? Așa este mintea brahmanică – atât de vicleană, atât de alambicată, încât desenează o linie dreaptă din cercuri.

— Sigur. Dar atunci de ce a fost nevoie de mascarada asta cu paza? Și de ce atât de mult timp? Dacă nu am fost deloc în pericol?

— Fiindcă e posibil să mă înșel. Asta e doar părerea mea. Alții sunt cei care decid lucrurile astea, și nu știu ce cred ei. Nu e treaba mea să știu ce cred ei. Treaba mea este să fac. Dacă toată lumea ar gândi, ar fi un munte de gândire și niciun pic de activitate polițienească. Slujba mea este să vă protejez, așa că asta fac. Îndoielile astea pe care vi le-am împărtășit nu mi le-am exprimat în calitate de polițist, ci de prieten. După atâția ani, vă sunt prieten, nu? După o vreme, până și gardienii și deținuții din închisori ajung prieteni – își dau seama că unii nu au niciun rost fără ceilalți. Iar noi doi suntem de aceeași parte a baricadei, nu-i așa?

Toate lucrurile acestea le-a rostit cu o voce blândă, dar cu o privire aspră. M-am gândit atunci că polițistul acesta trebuie să fi avut tare puțini prieteni. Știam că mai avea doar șase luni până la pensie. Îmi spusese de mai multe ori că deja visa la satul său și la ferma care îl aștepta acolo. Mangoul,

trestia de zahăr, aurul în pârg al grâului, căpățânile verzi de varză, mirosul bălegarului de vacă, aroma ușor afumată a *dal*-ului, laptele călduț băut direct de la uger, strigătul tulburător al cucului, ploaia care cade în țărână, cerul plin de stele. În stilul lui caracteristic, îmi spusese:

— Vreau să îmbătrânesc și să mă descompun acolo unde m-am născut și m-am format. Vreau ca sufletul meu să hălăduiască liber pe câmpurile pe care mi-am petrecut copilăria, nu pe străzile din Delhi, unde ar da peste el în fiecare zi un nou Maruti.

L-am întrebat în continuare:

— Și pentru care dintre ei credeți c-a fost făcută înscenarea?

— Cine poate ști? Toți sunt niște găozari nenorociți! Toți merită să le fie înscenat așa ceva. Țara asta trebuie să spânzure câteva mii de infractori din ăștia ca să se potolească restul. Știți despre cine cred eu că a fost vorba – cred că a fost vorba despre musulmanul tăcut din Bareilly. Se spune că e foarte calm, că nu se plânge niciodată de nimic, că nu cere nimic, vrea doar bucățele de lemn pe care le tot sculptează. Nimeni nu a venit să depună cauțiunea pentru el sau să-l reprezinte la tribunal. Oamenii ca el ascund în suflet universuri întregi. Oamenii ca el pot merge oriunde și pot face orice. În epoca asta a terorismului, a problemelor cu Pakistanul, a lumii subterane și a politicilor sinistre, un om ca el ar fi putut depăși multe limite periculoase. Se zvonește că a refuzat hotărât să depună cauțiunea. Ce fel de om face așa ceva? Ce fel de om se teme de libertate? Doar unul care se teme de libertatea altora de a-l ucide.

— Dacă dumneavoastră știți toate astea, cum de nu știe și agenția pentru investigații?

A despărțit cele două bucăți ale biscuitului, mijlocul rozaliu și moale opunând o ușoară rezistență, și a spus:

— Agenția știe ce trebuie să știe. Ce i s-a spus ei că e cazul să știe. Când lucrezi pentru guvern, nu e niciodată bine să știi mai mult decât e cazul. Guvernul e un puzzle imens, iar noi suntem piese minuscule din el. Locul nostru este prestabilit, marcat, definit. Cea mai bună piesă este aceea care se așază cuminte la locul ei, care contribuie la completarea puzzle-ului. Dar n-aveți de ce să vă faceți griji. Cu siguranță vor descoperi ceea ce trebuie să descopere. Trebuie să țineți minte că guvernul nu dă greș și nu se înșală niciodată. Când oamenii fără minte consideră că guvernul a greșit, nu-și dau seama că asta a și vrut! Să dea greș, să se înșele. Guvernul are întotdeauna dreptate.

Am privit cotorul *Prânzului dezgolit* de pe raft. Astăzi îl ignorase complet. Burroughs l-ar fi apreciat enorm.

— Deci, o să fie eliberați în curând? l-am întrebat.

— Nu și dacă guvernul nu vrea să fie eliberați.

— O să mi se retragă, în sfârșit, paza?

O umbră nedeslușită se afla dincolo de ușă, fără formă și delăsătoare, cu țeava rece a pistolului de nouă milimetri înfiptă în prohab.

— Nu și dacă statul nu vrea să vă fie retrasă.

— Mai doriți o ceașcă de ceai? l-am întrebat.

— O ceașcă înseamnă prietenie. Două înseamnă intimitate, iar aceasta aduce cu sine o anumită limitare. Ca prieteni, vorbim despre lucruri importante, concepte filosofice, probleme naționale. Dar în intimitate vom vorbi despre soții, șefi, despre prețul laptelui și al legumelor, vom deveni oameni mărunți, obsedați de lucruri mărunte. Așa că nu mai vreau ceai, prietene, nu mai vreau.

Cu vorbele acestea, a lipit biscuitul la loc și l-a băgat cu grijă în gură.

*

Sara aparținea, bineînțeles, unei alte școli de gândire. Ea credea în intimități revelatoare. În ceea

ce o privea, intimitatea nu ducea la o cufundare în banal, ci anunța atingerea unui anumit nivel de divinitate. Mai bine de un an după ce i-am vândut revista lui Kapoorsahib, ea a rămas neclintită în hotărârea ei. A renunțat la vrăbioi și a adus doi avocați tineri, îngrijiți și rași, cu gel în păr și cu dicție elegantă. De cele câteva ori când i-am văzut, parfumul lor mirosea așa de dulce, că îmi venea să-i sărut. Erau amândoi îndrăgostiți de ea cu disperare și se prezentau la apartamentul din Vasant Kunj ori de câte ori erau convocați.

Unul dintre ei era fiul unui foarte bogat și faimos avocat, care, când a întâlnit-o prima oară pe Sara, avea aura unui om care învârtea universul pe degete. Profesase câțiva ani la New York, dar era clar că nu întâlnise niciodată o forță a naturii ca Sara. După ce o cunoscuse, se cufundase complet în catranul socialist-revoluționar. Toate privilegiile de care se bucurase în scurta sa viață de până atunci fuseseră folosite pentru a-l răstigni pe cruce. Acum căpătase aerul unui om surprins asupra faptei în timp ce jefuia lumea. De câte ori am dat peste el în apartamentul Sarei, avea o expresie sumbră, intensă, în timp ce o fixa cu privirea pe marea divă, care stătea cu picioarele ei butucănoase strânse sub ea, sub fusta lungă, lumina scăpărând pe umerii ei perfecți și pe claviculele ascuțite. Lumea trebuia salvată. Acesta era efectul Sara. Avea să se diminueze. Dar, pentru o vreme, cel puțin, bărbatul avea să fie gata oricând să-și taie venele dacă ea i-ar fi cerut-o.

Sara știa adevărul. Sara aflase adevărul. Sara muncise mult pentru a afla adevărul. Fusese nevoie de timp, de întâlniri și de săpături.

La Poarta Nr. 3, Închisoarea Centrală Tihar, toți gardienii o cunoșteau deja. Primea cu ușurință legitimația de vizitator. Până și ceilalți avocați ai asasinilor recunoșteau dreptul inalienabil al acestei femei de a sta de vorbă cu clienții lor. Niciodată nu păruse mai impunătoare. Începuse să poarte un șal

Naga mare, cu dungi negre, albe și roșii și cu câteva sulițe încrucișate brodate pe el.[85]

— Sunt în plin război, mi-a spus ea.

Când porneau la treabă, regina luptătoare și cei doi băieți dați cu gel și îmbrăcați în pantaloni ușor șifonați, atât de parfumați, că-ți venea să-i pupi, parcă avea loc cea mai neverosimilă împreunare din lume.

Când i-am spus că Hathi Ram era de părere că în spatele conspirației de a mă ucide stătea Kabir M., ea și-a desfăcut cu o mișcare șalul Naga și a pufăit de parcă se pregătea de atac. Aproape am încercat să mă ascund când a sărit de pe canapea și a pornit grăbită spre dormitor. S-a întors cu mâinile căuș și a deșertat conținutul lor pe marmura verde de pe masă. Erau șase pui de găină micuți, de lemn. Dimensiunea varia oarecum. I-a îndreptat pe fiecare și i-a aliniat.

— Șase puișori au ieșit la joacă, au pornit la deal și-au dat de-o băltoacă.

Se uita la mine în sus, înfierându-mă cu disprețul ei.

— Bigotul dracului.

— S-a îndrăgostit de tine? am întrebat-o.

— Hathi Ram ăla, despre care crezi tu că e un tip grozav, nu e, până la urmă, decât un polițist cretin. Uite cu ce se ocupă marele geniu al răului – sculptează pui de găină din lemn de mango! Cât de periculoasă ți se pare treaba asta, domnule trăgător cu boabe de mazăre? Lumea subterană! Bietul om nu-și cunoaște nici bunica! Ba chiar nici numele de familie nu și-l știe! Scrie doar M. Da, M de la „muie”! Muie pe care i-o dă țara asta neîncetat, din ziua în care s-a născut! E adevărat că omul ăsta preferă să rămână în închisoare. Hathi Ram are dreptate. Nu vrea nici măcar să ceară eliberarea pe cauțiune. Dar asta nu e din cauză că este speriat de cineva din afara închisorii, ci pur și simplu pentru că nu are pe nimeni. Pentru el, închisoarea este un loc mai sigur, mai plăcut și mai cald decât ce l-ar

aștepta în libertate. Poți tu să pricepi asta? Că există oameni care nu fac față lumii hidoase în care trăiești tu? Ei simt nevoia să se ascundă în orice gaură mizerabilă pe care o găsesc.

— Îți ziceam doar ce mi-a spus Hathi Ram. Sunt sigur că e nevinovat.

— Nu că e nevinovat, a mârâit ea. Este nedreptățit. Abuzat. Traumatizat. Victimizat.

Se ridicase în picioare și dădea ture între camera de zi și măsuța de sufragerie, iar șalul îi flutura de-a lungul brațelor făcând-o să semene cu o pasăre de pradă.

— Când bărbatul ăsta era copil a fost snopit în bătaie de polițiști pentru ceva ce făcuseră prietenii lui. Acolo unde tu ai scula, el are o grămăjoară de gumă de mestecat. L-au nenorocit. Cel mai măreț lucru pe care l-a făcut de atunci a fost să scoată pișatul. Ăsta e un băiat care a mers la o școală misionară, plină de preoți catolici care cântau despre îngeri. Încearcă să-ți imaginezi ce i-a făcut poliția. În închisoare a învățat să sculpteze în lemn, și acum asta face. Spune, cât de periculoși crezi că sunt puii ăștia?

Am luat unul în mână. Era chiar drăgălaș, de fapt. Ușor ca un fulg, cu conturul fin și ciocul ascuțit. Ar fi trebuit să iau unul și să-l înfig între bucile lui Kapoorsahib. Dulce pasăre a penitenței: o ofrandă de iubire din partea subalternului.

După o perioadă strălucită, în care o manevrasem pe Sara ca un adevărat maestru, pierdusem iarăși calea cea bună. Nu mai știam cum s-o abordez. Nu aveam idee ce-ar fi putut stârni disprețul ei crunt sau ce-ar fi putut trezi în ea dorința. În ultima vreme, mai multe asalturi eșuaseră lamentabil. Așa că i-am răspuns:

— Poliția a luat-o razna.

A explodat imediat, cu șalul fremătând amenințător.

— Nu doar poliția! Toată lumea! Totul! Țara întreagă a luat-o razna! Știi ce face ditamai geniul

ăsta al răului? Simulează mici jafuri de mașini, e arestat imediat și se întoarce în închisoare. E prea blând ca să comită măcar vreo infracțiune groaznică și să fie trimis la închisoare pentru totdeauna. Absolut prostește, taică-său l-a botezat Kabir în cinstea marii fuziuni dintre cultura hindusă și cea musulmană. Fraierul ar fi trebuit să-și dea seama că asta era calea cea mai bună de a se asigura că ambele părți aveau să i-o tragă. Transformi *katua* într-un *peesua*! Ei bine, bietul băiat nu s-a angajat să te ucidă. A fost de acord doar să conducă o mașină până în Delhi, fără să știe cine se afla în mașină sau de ce mergea la Delhi. Și cel căruia i se spune Chaaku? În copilărie a fost brutalizat de niște baștani dintr-o castă superioară și abia a scăpat cu viață. Iar Hathoda Tyagi – știi de ce i se spune așa? Fiindcă a fost nevoit să se apere cu un nenorocit de ciocan, atunci când membrii clanului său i-au violat surorile din cauza unei dispute pe pământ. Cât despre ceilalți doi, Kaaliya și Chini, e tragic. Ăștia nici nu au vreun soi de familie. Au crescut printre șinele de tren și au supraviețuit șterpelind resturi de mâncare. Ăștia sunt asasinii tăi periculoși!

I-am răspuns cu o voce cât mai ternă, încercând să intuiesc în ce direcție avea s-o ia conversația:

— Poliția distorsionează totul.

A fâlfâit atât de tare din aripile ei roș-negre, încât am crezut că o să-și ia zborul și că o să aterizeze pe mine.

— Nu poliția! Nu doar poliția! Ia spune-mi tu mie, cine creează adevărata distorsiune? Spune-mi, ce ar trebui să faci? Spune-mi, cine le zice polițiștilor ce să facă? Ia zi-mi, domnule trăgător cu boabe de mazăre, cine ar trebui să-i pârască pe cei care spun poliției ce să facă? Și oamenii care dau ordine poliției – lor cine le dă ordine? Haide, zi-mi!

— Ai dreptate.

Habar n-aveam încotro mergea discuția asta. Era îmbrăcată într-o fustă lungă și colorată, cu un fel de broderie cu bucățele de oglindă țesute în material, specifică Rajasthanului. Bluza era de culoarea lămâii verzi, fără mâneci, și arăta delicios pe corpul ei fragil. Când dădea din aripile ei roș-negre, i se zărea micuțul abdomen ca de caramel. Aș fi putut s-o privesc așa toată ziua.

— Așa, haide, spune-mi. Cine îi controlează pe cei care dau ordine poliției?

Fără să zâmbesc, cu totul în ceață, împreunându-mi degetele sub bărbie, am zis:

— Care e ideea?

— Ideea, domnule trăgător cu boabe de mazăre, este Kapoorsahib și ceea ce vrea el. Ceea ce vrea el este, la urma urmei, ce vrea și poliția și ceea ce vor și cei care dau ordine poliției. Ce v-a făcut vouă și celorlalți trei nătărăi le face, de fapt, tuturor. Este o bestie cu avere și poate pune pe oricine să i-o sugă.

Pentru o clipă am crezut că pornim pe drumul cel bun. Dar Sara era pe altă lume – o lume în care ajungea tot mai des în ultima vreme. O parte din tiradele ei păreau să-i fi intrat în sânge.

— Cred că e mult mai complicat de-atât. Este un dans complex între puterea politică, poliție și bani. Și da, și noi intrăm în dansul ăsta.

Eram așa de mândru de ceea ce spusesem. Aș fi vrut să îmi îngrop fața în buricul acela de caramel și să nu mai aud absolut nimic.

Sara a dat din aripi și a pufnit:

— Nu e complex! Și nu e un dans! Puterea se preface că e un dans, poliția se preface că e un dans și voi vă prefaceți că e un dans! Bestia cu avere știe că nu e așa. Bestia cu avere îi conduce pe ceilalți ca pe o bandă de proști, punându-i să facă ce vrea el. Vă lasă să aveți iluzia asta a dansului câtă vreme îi convine lui. Și după aia, când are chef, vă taie coaiele. Adu-ți aminte cum

era Kapoorsahib și cum vă căutați voi toți testiculele!

Domnii Kuchha King, Kuchha Singh și Frock Raja. Bestiile cu averi mici. Iar alături de ei, cei doi susținători plebei ai încrederii publice. Fiecare în căutarea propriilor *cojones,* în timp ce pe lângă stejari și printre sirenele despuiate răsuna Clayderman.

— Asta a fost altceva. O situație ieșită din comun.

Nechibzuit, m-am gândit preț de o clipă c-aș fi putut s-o iau pe sus și să o țintuiesc de perete, punând astfel capăt aiurelilor, acestei permanente analize a ordinii din univers. Lumea este așa cum este. Neechilibrată, inegală, nedreaptă. Nu ajuta la nimic să perorez întruna despre asta. Însă nu m-am mișcat de pe canapea, fiindcă vedeam pe masa de sufragerie o tigaie de teflon nespălată, cu rămășițele unui ou coagulat în ea, și știam că, în dispoziția în care era, mi-ar fi dat cu tigaia în cap.

— Situația nu e deloc diferită, domnule trăgător cu boabe de mazăre, și nici ieșită din comun! Exact asta e situația peste tot în țara asta! Bestia marilor averi a tăiat testiculele tuturor, de la Kanyakymari până la Cașmir. Kabir se află în închisoare pentru că vreun Kapoorsahib îl vrea în închisoare. Sau îi vrea acolo pe unii dintre ceilalți. El, bietul fraier, a fost doar șoferul. Era un geniu al răului doar când trebuia să evite coliziunea cu camionul din fața lui.

— Dar de ce?

— Dar de ce ce, idiotule?

— De ce această șaradă complicată ca să arunce niște oameni în închisoare?

— Pentru că oamenii sunt strâmbi, alambicați și abili! Și pentru rezultate simple sunt folosite tot căi întortocheate! Ce nu faceți voi ca să puneți mâna pe femei? Fiindcă, și dacă sunteți bestii cu averi mari, nu puteți deschide pur și simplu porțile închisorii și arunca oamenii înăuntru! Mai ții minte

cum Kapoorsahib v-a făcut să vă-nvârtiți în jurul cozii luni întregi? Pentru că pot fi aici factori despre care noi habar n-avem! Pe scurt, dragul meu, de unde naiba știu asta? Ți se pare că lucrez la Interpol?

Chiar deloc, delicata mea iubită. Îmi părea o pasăre dulce a paradisului, zburând pe linii albe de cocaină. I-am răspuns:

— Deci, într-un fel, Hathi Ram și cu tine sunteți de aceeași părere. Nu a existat un contract real pentru uciderea mea. Tipilor ăstora le-a fost înscenat totul, din motive pe care niciunul dintre noi nu le știe.

Pasărea dulce a paradisului a scos un cârâit să-mi stea inima în loc.

— Nu! Hathi Ram și cu mine nu gândim deloc la fel. El crede că ăștia sunt ucigași profesioniști și că e cu atât mai bine ca ei să fie pedepsiți! Cât despre mine, știi foarte bine ce cred!

Nu, mi-am spus eu, vrăjitoare nebună ce ești, nu știu! Nici nu-mi mai pasă de ce cred alții! Nici acum nu știu cu certitudine cine i-a trimis să mă omoare. Vreun politician, Pakistanul, poliția, vreun bogătaș sau le-o fi venit chiar lor ideea în vreun moment de euforie. Și nu știu de ce! Dar mă bucur că cineva a ajuns la ei înainte ca să ajungă ei la mine și că au fost închiși după gratii în ultimii trei ani, că nimeni nu vrea să le dea drumul! Poate că ai dreptate, or fi ei îngeri direct de la Dumnezeu, s-or pișa ei parfum, dar nu vreau să verific ipoteza asta și să fie iar liberi, încercând din nou să-mi găurească curul!

— Sper că o să reușești să-i scapi, i-am spus.

Fâșia catifelată de piele ca de caramel părea duplicitară.

Ca la un semnal s-a auzit soneria de la intrare, iar Sara a fâlfâit până la ușă. Au intrat cei doi tineri cruciați, cu fețele sumbre, cu obrajii perfect rași, netezi ca ceramica, ținând în mână dosarele. I-au dat dulcii păsări a paradisului câte o jumătate de

îmbrățișare, ca semn de caldă solidaritate, și-au scos hainele negre, și-au lărgit cravatele și s-au așezat pe marginea scaunelor din trestie, gata să se pună pe treabă și să învingă statul și aliații lui. Eu am primit doar câte un semn din cap. Eram dobitocul care crease tragedia asta umană lăsându-mă aproape ucis.

M-am ridicat să plec.

— Haideți să stăm la masă, le-a spus Sara.

— Ce au în comun sirenele despuiate și asasinii nevinovați? i-am întrebat eu.

M-au privit perplecși. Sara s-a întors spre mine cu privirea unui animal care-și apără puii.

— Mă gândeam la Unchiul Kapoor, am mai spus eu.

*

Tot drumul spre casă m-am gândit că sosise momentul în care în relația mea cu Sara începea să se aplice legea profitului scăzut. Nu puteam suporta nici eu la infinit să se bată așa cu pumnii în piept. Ultimele câteva luni fuseseră plictisitoare, deznodământul nemaifiind o delicioasă crucificare pe perete, ci o capitulare la capătul puterilor. Trebuia să găsesc o modalitate de a încheia acest capitol din viața mea. Devenise o poveste slabă. Nici nu mai știam de ce o vizitam pe Sara. Și, cu toate acestea, nu mă puteam ține departe. Odată, când reușisem să fiu ferm pe poziții și să nu mă mai duc la ea o săptămână, îmi trimisese într-un mesaj două vorbe aluzive și dădusem fuga imediat. Deschisese ușa goală-pușcă. De atunci înainte, sunatul la sonerie avea să mi se pară întotdeauna excitant.

De-a lungul timpului, am ajuns să nu mai știu sigur dacă eu profitam de ea sau ea de mine. Când am văzut-o cu cei doi avocăței ferchezuiți, am avut sentimentul că și cu mine se juca. Însă ea chiar voia să salveze lumea. În legătură cu asta nu încăpea îndoială. Să meargă prin închisori, pe la avocați și prin tribunale, săptămână de săptămână,

lună de lună, an de an – trebuia să fie ori țăcănită, ori mânată de un țel! În cazul ei, cel mai probabil, era vorba de ambele. Mă convinsesem treptat că eu eram doar un infim element în marele ei plan de schimbare a lumii. Eram copacul de carton în jurul căruia își gândea strategia. Eram omul care îi oferea asasinii, iar asasinii îi ofereau țelul. În unele zile aveam impresia că până și pasiunea era mimată. Că făcea parte din piesa ei de teatru, al cărui singur scop se regăsea dincolo de scenă. Care era acest scop, lăsând la o parte țăcăneala și idealismul, nu aveam idee.

Acum simțeam că relația noastră putea lua sfârșit doar după ce se clarifica situația asasinilor – că ar fi fost ei exonerați, condamnați sau eliminați.

Până atunci, îmi rămânea doar speranța că avea să răspundă la sonerie goală pușcă.

*

Guruji nu avea pe el decât un *dhoti*, deși era abia sfârșitul lui februarie și frigul era necruțător. Era seară, cu câteva clipe înainte ca cerul sângeriu să prindă culoarea întunericului. De pe terasă, câmpurile dimprejur aveau o nuanță luminoasă de verde. În două săptămâni, tulpinile de grâu aveau să se pârguiască, ajungând la culoarea auriului ars. Printre valurile de verde se vedea câte o fărâmă de soare, delicatele flori de muștar. Mugetul vitelor răsuna în aer, iar pe deasupra trecea croncănitul păsărilor.

Guruji stătea pe *charpoy,* cu părul lung mângâindu-i umerii osoși și cu picioarele lui slăbănoage strânse sub el. Peste tot în jurul meu, pe covorașul de pe podea, stăteau bărbații din sat, dar și câteva femei înfășurate în șaluri aspre și în pături, povestindu-și necazurile și plecând spre casă cu binecuvântarea lui.

Stăteam într-un colț, privind cum, unul câte unul, se așezau chiar la picioarele lui ca să-i șoptească tristețile lor. Asculta cu capul ușor plecat, apoi își rostea sfaturile înțelepte cu voce

tare, ca să se poată bucura de ele toți cei de acolo. După ce spunea ce avea de spus, întindea palma, revendicând moneda pe care o dăduse fiecăruia la ultima vizită. O punea într-un cilindru subțire de tinichea pe care îl avea lângă el și pe care apoi îl zguduia zdravăn, astfel încât zornăitul să se audă până departe pe câmpii, după care deschidea cilindrul și scotea din el o monedă nouă, atingând-o ușor de fruntea sa și apoi punând-o în mâna discipolului. Acesta era serviciul de telecomunicații al lui Guruji. Cutia de tinichea era verde, un fost ambalaj de whisky Glenfiddich. De-a lungul anilor, apăruseră toate soiurile de ambalaje posibile, inclusiv cutii de prăjituri Dundee. Un lider spiritual care transforma apa în vin și hârtia în pâine.

Când pleca și ultimul discipol, câmpurile erau scăldate în întuneric și câinii își începuseră deja conversația hămăitoare. În spatele *charpoy*-ului, Bhura a îngenuncheat pe jos și a început să maseze picioarele subțiri ale lui Guruji. Tot pentru el fusese adus un pahar mare de alamă, plin cu lapte fierbinte – asta avea să-i fie cina. Eu am primit un pahar mai mic, de inox. Se simțea mirosul puternic de lapte abia muls.

Guruji a spus, luând o înghițitură:

— Încă ești nefericit? De ce?

— Ce motive am să fiu fericit?

— Uită-te în jur. Cerealele dau în pârg, stelele strălucesc, vacile dau lapte, vântul este răcoros. Uită-te la tine. Ești viu, te miști în voie, cu ochii vezi, cu urechile auzi, ai un acoperiș deasupra capului, o mașină cu care să te deplasezi, o soție în bucătărie și bani în buzunar. Nu e suficient?

— Știi, Guruji, oamenii nu trăiesc doar cu lucrurile astea. Au nevoie de mult mai mult.

— Nu au nevoie, fiule, ci vor. Și nu e nimic greșit în faptul că oamenii vor. Dar trebuie să țină minte că există întotdeauna un preț pentru lucrurile pe care le vor. Când intri într-un magazin și

cumperi trei săpunuri în loc de unul, plătești pentru trei, nu? Toate tranzacțiile din viață sunt similare. Cu cât vrei mai multe, cu atât plătești mai mult. Oamenii se întorc de la piață și se plâng că au dat prea mulți bani. Dar n-au făcut decât să-și dorească prea multe lucruri de la bun început. Prietena aia a ta – cea care îți dă bătăi de cap –, o vrei cu pasiune, nu?

— Nu mai sunt sigur.

— Nu lăsa fantomele să te tragă înapoi. Așa cum este în regulă ca oamenii să vrea, e în regulă și să-și vadă de viața lor. La fel ca dorința, progresul este și el esența universului. Totul trebuie să se afle într-o mișcare permanentă. Soarele, luna, stelele, aerul, apa, pământul, oamenii, animalele, microbii. Totul trebuie să fie într-o permanentă curgere. Așa cum plătești un preț pentru dorință, plătești un preț și pentru mișcare. Atotștiutorul este cel mai priceput contabil din univers – ține perfect evidența tuturor pierderilor și câștigurilor noastre. Nu trebuie să-ți fie teamă nici de pierderi. La sfârșit, la sfârșitul sfârșitului, totul va fi echilibrat. Câtă vreme lucrurile nu sunt echilibrate, călătoria continuă. În cele din urmă, cu toții vom sfârși în același loc, cu o balanță a contului perfect echilibrată. Singura diferență va consta în felul în care a ajuns fiecare la capătul drumului. Vom fi individualizați și separați nu în funcție de destinație, ci de calitatea drumului nostru. De alegerile pe care le-am făcut, de căile pe care le-am urmat. Acesta este miracolul liberului arbitru. Acesta este miracolul oamenilor. Oportunitatea nu este *moksha,* oportunitatea este viața. *Moksha* este aceeași pentru toată lumea și, în cele din urmă, o vom primi cu toții. Dar viața este individuală, e diferită și unică pentru fiecare dintre noi; este la latitudinea noastră, este răsfățul și darul nostru. Așadar, fiule, să nu-ți fie teamă să-ți dorești și să nu-ți fie teamă nici să mergi mai departe.

Da, mi-am spus eu, privind în jur felul în care se strecura lumina lunii pe câmpurile de grâu, de asta mă tot întorceam la el. Câteva bombonele cosmice, și toate rahaturile din lumea asta căpătau sens. Ce bine ar fi fost dacă aș fi reușit s-o conving vreodată pe domnișoara terminatoare să încerce și ea. Ar fi putut descoperi că există o rațiune dincolo de Constituția Indiei și Codul de Procedură Civilă.

— Guruji, oamenii ăia care au fost arestați și închiși – tot nu știu adevărul despre ei. Nici acum, după trei ani, nu se știe exact ce s-a întâmplat.

Guruji era întins pe o parte. S-a ridicat în fund cu picioarele încrucișate sub el, iar Bhura a început să-i frământe gâtul și spatele. Conturul coastelor lui arăta minunat, iar cu părul desfăcut ar fi putut sta în vârful Muntelui Kailash.

— Oamenii ăștia te îngrijorează doar pentru că o îngrijorează pe ea, nu-i așa? Tu i-ai uita cu dragă inimă dacă ea nu ar mai fi obsedată de ei, nu? Dar ascultă-mă pe mine, fiule, nu o să se oprească. Aceasta este karma ei. Bărbații fac marea greșeală de a crede că pentru fiecare femeie karma se învârte în jurul bărbatului său. Adevărul este că femeile au karma mult mai variată și mai complexă decât bărbații. Copii, părinți, servitori, socri, războiul neîncetat împotriva micilor nedreptăți ale vieții, nedreptățile animalelor mărunte și ale oamenilor mărunți, dărâmarea în liniște a zidurilor, descoperirea în liniște a compasiunii. Ele sunt pânzele pe care le umflă vântul norocului. Ele sunt pernele care atenuează căzătura greutăților; ele sunt bandajele pentru răni, leacul împotriva bolilor. Pe de altă parte, karma bărbaților se rezumă la goana după bani și putere, în a căror acumulare nu există limită. Ăsta e motivul pentru care cei mai mulți bărbați ajung repede în punctul în care se consideră ratați, în vreme ce femeile nu încetează niciodată să depună eforturi.

Am aprobat și apoi am tăcut.

A pus mâinile pe rama *charpoy*-ului și s-a ridicat în brațe, rămânând în poziția în care se afla, cu picioarele încă încrucișate sub el. Venele de pe brațele subțiri i s-au umflat. S-a lăsat ușor în jos, apoi s-a ridicat iar în mâini. Palma lui Bhura a rămas pe spatele său în timp ce a făcut acest exercițiu de zece ori. Parcă vedeam cum pulsa în el energia. Țăranii și localnicii primeau înțelepciune în doze scurte și rapide; tratamentul complet îl primeau doar oamenii de la oraș, a căror rezistență în fața iluminării ajunsese îngrijorător de mare. Îi făcea plăcere. Noi reprezentam o provocare.

— Așa că trebuie să înțelegi, fiule, că ea nu se va opri, a continuat el cu răsuflarea un pic tăiată din cauza exercițiului. Trebuie fie să mergi până la capătul drumului pe care a pornit ea, fie să te îndepărtezi. Și ține minte, ea nu pe tine te caută, ci propriile răspunsuri. Rolul unui guru este să-ți arate numeroasele cărări, nu să-ți spună pe care dintre ele să pornești. Asta trebuie să facă cel care pornește în căutare, iar responsabilitatea e tot a lui. Și una dintre cărările care te așteaptă este să-ți legi bine pantalonii și să mergi mai departe…

Ce simplu a pus problema! Trage-ți fermoarul și ia-o la fugă.

— Și, dacă merg până la capătul drumului pe care îl caută ea, ce-am să găsesc?

Mi-a răspuns cu ochii închiși:

— Vei găsi exact ceea ce-ai găsit la începutul drumului. Cinci bărbați care au fost plătiți să te ucidă. Și o femeie care vrea, din motive personale, să-i facă pe aceștia să pară altceva decât sunt.

— Deci, nu încape nicio îndoială – sunt cu toții ucigași?

Guru a deschis ochii și mi-a răspuns:

— Vorbești ca și cum nu s-au mai văzut pe lumea asta ucigași. Marii regi de pe vremuri ce-au fost? Marii lideri din ziua de azi ce sunt? Oamenii pizmași au ucis, până și sfinții au ucis. Bărbații aceștia sunt și ei criminali, dar asta nu înseamnă că

trebuie disprețuiți. Motivația lor nu a stat nici în bogăție, nici în sfințenie, nici în faimă, nici în avere.

— Atunci trebuie să-mi spui ce sunt ei.

Guruji a zâmbit.

— Poate că ar trebui să duci călătoria asta la bun sfârșit ca să afli. Țelurile oamenilor pot fi adeseori similare, dar motivele nu. Pe mine m-a preocupat doar siguranța ta. Ei bine, acum ești în siguranță, și așa vei și rămâne. Și-au ratat momentul. Praful lor de pușcă nu se va mai usca niciodată.

— Și atunci cum rămâne cu gărzile mele de corp? Nu mai sunt necesare?

— Asta trebuie să decidă guvernul, nu un om al religiei. Dar da, dacă cineva trebuie să se teamă, aceia sunt ei, nu tu. Ei sunt marionete, iar cel care îi manevrează își poate pierde interesul.

Începeam să pierd firul. Am mai făcut o ultimă încercare:

— Dar cum rămâne cu ea? Ce ar trebui să fac?

Și-a pus palma pe podeaua de cărămidă a terasei și, dintr-o singură mișcare grațioasă, s-a întors cu susul în jos, ținând gleznele lipite și degetele de la picioare spre stele. Părul i-a căzut pe degetele răsfirate și *dhoti*-ul alb i s-a adunat într-un morman micuț în jurul pântecului. Era o *asana* perfectă, abia dacă îi trecea vreun fior prin corp. În poziția aceea, cu capul în jos, fața îi era aproape la același nivel cu a mea. Dacă ne-ar fi văzut Sara în clipa aceea, ar fi scos un hohot de râs de-ar fi găurit cerurile.

— După cum îți spun mereu, trebuie să te străduiești să fii gura, nu mangoul. Fructul e dulce, însă gura e cea care simte plăcerea. Oricât de perfect ar fi mangoul, de gură depinde cum îl mănâncă, încet, în grabă sau deloc. Sper, fiul meu, că nu ai transformat-o pe ea în gură. Mie, cu susul în jos, cum mă aflu, mi se pare o idee bună să-ți strângi ca lumea pantalonii și să-ți vezi de drum.

Poate că a venit timpul ca și tu să stai în cap și să vezi lucrurile din perspectiva cealaltă.

Stai în cap.

Și trage fermoarul și fugi.

*

La apus, castelul lui Kafka era de nepătruns și sumbru, exact ca ultima dată când îl văzuserăm. Bărbatul așezat pe un taburet la intrarea din față se juca în continuare pe telefon. Ca și data trecută, liftul s-a oprit zgomotos și a pornit din nou cu un zgâlțâit care mi-a oprit inima în loc. Spre deosebire de ultima vizită, acum nu îl aveam pe Jai cu mine, însă, tot ca la ultima vizită, m-am rătăcit în labirintul de coridoare, uși de placaj și paravane, fiind nevoit să-l sun pe Dubeyji, care a trebuit să vină să mă caute. Ca și data trecută, mustața subinspectorului se înfoia ca o coadă de veveriță sub nasul lui de rozător; avea o cămașă bej, multe *mauli* cu ciucuri la încheietură, un medalion greu la gât și o expresie fericită. Ca și data trecută, stătea în încăperea sa cât un dulăpior, cu fereastra îngustă cât o ambrazură de armă – unde nu puteai nici să te sinucizi –, iar genunchii ni se atingeau sub masă.

Fișa cu acuzații era pregătită, în sfârșit, și gata să fie depusă, iar Dubeyji îmi spusese că, dacă voiam, puteam să vin să o citesc, dar că era în regulă și dacă nu veneam să o văd. Când l-am sunat pe Hathi Ram să-i cer părerea, acesta mi-a răspuns:

— Trebuie să te duci și să tratezi treaba cu mare seriozitate. Ăștia sunt polițiști adevărați și fac o investigație adevărată, nu sunt din ăia care jefuiesc șoferii la semafoare de câte o sută de rupii, ca noi!

Când i-am spus Sarei, ea a pufnit:

— Ce să zic! Fișă de acuzare! Ar fi interesant de citit cea mai recentă ficțiune lansată de departamentul de scriere creativă al guvernului!

Guruji mi-a spus, nu mi-am dat seama dacă stând în picioare sau în cap:

— Sigur că trebuie să te duci. Adevărul ia multe forme. Iar tu trebuie să știi diferitele adevăruri pentru a cunoaște adevărul cel unic.

Dubeyji și-a mângâiat geanta diplomat uzată, maronie, aflată lângă scaun, și a zis:

— Vreți să o citiți dumneavoastră, sau vă spun eu ce conține?

Mustața îi fremăta și ochii îi străluceau de informații.

— Spuneți-mi.

— E adevărat, dumneavoastră nu știuserăți nimic.

— Eu v-am spus!

Și-a dezvelit dinții de rozător într-un rânjet larg.

— Nu suntem plătiți să credem ceea ce ne spuneți dumneavoastră. Suntem plătiți ca să aflăm adevărul.

Am zâmbit rece și l-am întrebat:

— Întotdeauna?

— Întotdeauna. Trebuie să aflăm adevărul întotdeauna. Însă nu să-l și comunicăm întotdeauna. Comunicarea sau ascunderea lui este o decizie care le aparține superiorilor noștri. Națiunea este o întreprindere vastă, complexă și splendidă. Orice adevăr care nu-și găsește locul în ea este periculos, antinațional și nu are dreptul de a exista.

Nu mai zâmbea, iar coada de veveriță stătea nemișcată.

— Și ceea ce-mi spuneți acum – e adevărul? l-am întrebat.

— Eu cred că este.

Am așteptat să scoată o mapă maronie din geanta diplomat și să o deschidă. Înăuntru se aflau un vraf de hârtii prinse laolaltă. Pe pervazul îngust al ferestrei era o cutie de oțel cu trei compartimente, probabil cea în care își aducea de acasă masa de prânz. Lângă aceasta, împăturit în două, era un prosop de mâini cu alb și roz. Iar lângă acesta, în spațiul mic rămas liber, era o sticlă

pântecoasă de rom, din care ieșeau două fire oloage ale unei plante agățătoare. Puteam să pun pariu că în portofel se găseau o fotografie a mamei sale și o imagine a zeiței Lakshmi. Când ajungea acasă, în apartamentul de bloc cât o cutie de chibrituri din beton, mirosind a igrasie, soția avea să-i turuie nemulțumită despre taxele școlare și prețul legumelor, neavând nici cea mai vagă idee că el pusese umărul la apărarea națiunii.

Cu două freamăte zdravene de mustață, și-a aplecat privirea asupra hârtiilor din față și a spus:

— Autorul și conducătorul operațiunii de a vă ucide a fost bărbatul căruia i se spune Hathoda Tyagi. Este un infractor inveterat și asasin plătit, născut în vestul U.P.-ului, dar stabilit în Chitrakoot.

Și-a ridicat privirea și a zâmbit:

— Mulți oameni ca acesta locuiesc în locuri sfinte, crezând că, dacă se cufundă zilnic în Gange, își vor spăla păcatele.

— Dar de ce? Acum le cunoașteți motivele?

— Deocamdată am ajuns la modalitate. Mai târziu o să încercăm să înțelegem și motivul. Să continui?

— Sigur.

— Bărbatul acesta – aproape că este un băiețandru – nu lucrează pe cont propriu. Lucrează pentru câțiva lideri foarte puternici ai mafiei din U.P. Și Bihar și este faimos pentru faptul că nu dă greș niciodată. Ca și Kake Da Dhaba, specialitatea lui este, se pare, curry-ul de creier. La început folosea un ciocan ca să-l prepare; acum îl prepară cu ajutorul unor arme sofisticate. Uneori putea dura zile sau chiar săptămâni să-și găsească și să-și identifice victimele. Potrivit informațiilor pe care le avem, băiatul ăsta a fost trimis în Nepal, la Kathmandu, pentru a primi însărcinarea de la omul pentru care lucrează de cele mai multe ori – un lider puternic de bandă, cu relații în politică, pe nume Donullia Gujjar. La 16 februarie, cu patru

ani în urmă, băiatul ăsta s-a dus la Kathmandu cu mașina – un Maruti 800 – și a fost găzduit acolo în casa lui Sher Singh Thapa, un om de afaceri local care face negoț cu țesături și electronice de import. O săptămână mai târziu, s-a întâlnit cu doi bărbați pe nume Sulaiman și Quyoom Ali, amândoi originari din Pakistan și agenți ai ISI. O săptămână au stat împreună în casa omului de afaceri. În această perioadă a fost plănuită operațiunea; avem informații cum că Sulaiman și Qayoom Ali i-au dat lui Hathoda Tyagi peste cinci *lakhi* și patru mitraliere AK-47, patru mitraliere AK-56 și o duzină de pistoale. De asemenea, i-au mai dat zece grenade și două veste antiglonț. Au mai fost promise alte șapte *lakhi* după încheierea misiunii.

Un bărbat chel, cu un aer mohorât a apărut în ușa pe jumătate deschisă, aducând două pahare cu ceai fără să intre în încăpere. Dubeyji l-a sorbit pe-al lui cu o încântare gălăgioasă. Apoi a mustăcit zgomotos și a continuat:

— După ce Sulaiman și Qayoom Ali au plecat, Tyagi ăsta a mai rămas acolo o săptămână. Nu ne este clar de ce, însă motivul cel mai probabil este că trebuia să pregătească aducerea de peste graniță a armelor. Ce știm cu siguranță este că, pe tot parcursul șederii sale în Kathmandu, nu a pus piciorul în afara casei lui Sher Singh Thapa. Nu a ieșit să viziteze orașul, nu s-a dus la niciun templu, nu a mers la niciun hotel, restaurant sau în vreo zonă cu felinare roșii. Un localnic, pe care îl știm doar sub numele de Naik – probabil un fost soldat –, l-a vizitat de câteva ori. Bănuim că el este cel care a organizat trecerea armelor peste graniță.

S-a ridicat în picioare, și-a dus laba stângă la genunchiul drept, și-a împreunat mâinile deasupra capului, a închis ochii și s-a întins. Nu arăta ca Shiva. Arăta ca un funcționar țăcănit al statului. Când s-a așezat la loc, mi-a explicat:

— Dacă ești agent de circulație și stai la semafor să iei mită, te menții în mare formă. Dar

în hruba asta trebuie să înveți câteva *asana* simple ca să menții sângele în mișcare.

Ar fi trebuit să-l vadă pe Guruji cu capul în jos și să-i îndese cineva mustața aia în nas.

— La scurtă vreme după ce înțelegerea a fost făcută în Kathmandu, au fost contactați ceilalți patru. Încă nu este clar cine anume i-a contactat – fiecare a venit cu câte o poveste tipic de vagă. Un om pe nume Aloo sau Gobhi sau Supari sau Sandesh le-a telefonat și le-a cerut să se prezinte pentru o operațiune. Sigur că nu știu numele adevărat al niciunuia dintre cei care le-au telefonat! Ce, Chini se așteaptă să-i știe cineva numele adevărat? Nici el nu-l știe. E interesant însă că niciunul dintre ei nu l-a numit pe Hathoda Tyagi ca fiind persoana care i-a căutat întâia oară. Fiecare a declarat că, atunci când au aflat că aveau să lucreze cu el în misiunea aceasta, s-au simțit nu numai onorați, dar și înspăimântați.

— Știau care este misiunea?

— Ei bine, toți susțin că n-au știut că este vorba despre o crimă. Din câte spun ei, au crezut că vor ajuta la jefuirea unui magazin de bijuterii. Mint cu toții. Au fost aleși cu mare grijă, pentru niște sarcini anume. Kabir, musulmanul, avea să fie șoferul; avea să fure mașina pe care urma să o folosească în misiune, iar pentru fugă avea să fure alta. Chaaku era cel care cunoștea capitala și avea să-i ghideze de colo colo. Iar cei doi drogați, Kaaliya și Chini, aveau să fie asasinii de rezervă. Odată ce dădeau lovitura, ar fi trebuit să se despartă. Musulmanul ar fi șterpelit un Maruti mic, iar împreună cu Hathoda Tyagi ar fi avut să dispară în pustiurile din Meerut și Muzaffarnagar. Drogații s-ar fi dus la gară, ar fi luat orice tren spre o destinație îndepărtată, urmând să se țină departe de oraș preț de câteva săptămâni sau luni. Pentru Chaaku nu era o problemă – el se putea retrage cu ușurință sub aripa stăpânilor lui politici. Iar tu te-ai fi dus la incinerare și, de acolo, direct în Indralok,

unde aveau să te aștepte *apsarele*[86], ca să danseze pentru tine.

L-am văzut cum rânjea și mi-a trecut prin minte că poate mustața îi era falsă și c-aș fi putut să îl trag de ea ca să-l aduc cu picioarele pe pământ. L-am întrebat:

— Și pe urmă ce s-a întâmplat?

— Ce se întâmplă întotdeauna – omul plănuiește, Domnul poruncește. Dar la asta ajungem mai târziu. Întâi și întâi, știm cu siguranță că s-au întâlnit cu toții la începutul lui aprilie, la periferia Gorakhpurului, în casa unui negustor devenit traficant devenit politician pe nume Panditji. Casa este înconjurată de câmpuri și pe proprietatea lui trec șinele de tren – se spune că acolo multe trenuri încetinesc, ca să poată coborî și urca oameni, să fie descărcate și încărcate mărfuri. Nu-l putem aresta pe Panditji, casa lui este *benami*[87] și pământul e tot *benami.* Dacă o luăm pe calea asta, n-o să ne mai întoarcem zece ani, iar până atunci asasinii tăi vor fi îmbătrânit și murit oricum.

— Acest Panditji făcea parte din complot?

A strâmbat din nasul lui de rozător și a rânjit iarăși:

— Nu. Nu, în cazul acesta credem că a fost doar gazdă, oferindu-le un loc de întâlnire. Ca și oamenii de afaceri eleganți, infractorii au și ei nevoie de săli de conferințe. Cea găzduită de Panditji este una dintre cele mai bune din estul U.P.-ului. Acolo au loc multe summituri naționale și internaționale pe teme precum crima, contrabanda și narcoticele. E imposibil să faci o rezervare dacă nu-l cunoști pe proprietar, sau măcar pe cineva care îl cunoaște pe proprietar. Și nu-l putem aresta pentru că totul este *benami*, iar dacă o luăm pe drumul ăsta, nu ne mai întoarcem zece ani.

— Guvernul vă pune la dispoziție oameni care să vă scrie replicile?

— Oameni care să ne scrie replicile?

— Pe urmă ce s-a întâmplat?

— La scurtă vreme, musulmanul, Kabir, a plecat împreună cu cei doi drogați în Patna și s-au întors câteva zile după aceea, cu un Sumo furat. În săptămâna care-a urmat, au venit de la oraș oamenii lui Panditji, au vopsit Sumoul din alb în negru, i-au schimbat plăcuțele de înmatriculare și au sudat sub bancheta din spate un sertar din oțel adânc de peste zece centimetri și lung de peste un metru. Acolo au fost băgate doar un AK-56, două AK-47 și patru pistoale. Restul arsenalului furnizat de Sulaiman și Qayoom Ali a rămas la Panditji. Chaaku – ăla cu politica – adusese niște poze foarte reușite cu dumneavoastră, luate de prin vreun ziar sau din vreo revistă. Avea și o hartă a cartierului în care locuiți, pe care numărul casei dumneavoastră era încercuit frumușel cu o cariocă verde. Toate obiectele astea le-am descoperit asupra lor. Planul era să se oprească întâi la periferia Delhiului, în Ghaziabad, și să lase acolo mașina. Apoi să vă inspecteze puțin cartierul. Ceea ce au și făcut. Doar trei dintre ei au ajuns la dumneavoastră, într-o ricșă auto, s-au plimbat prin fața casei dumneavoastră și în jurul străzii. Chaaku, musulmanul și Hathoda Tyagi. Aveți un câine care șchiopătează?

Am simțit că fac pe mine și mi se taie picioarele.

— Da.

— Ei bine, s-au jucat cu el și i-au dat biscuiți. Două zile mai târziu, când au venit pentru o a doua analiză a cartierului, Hathoda Tyagi i-a adus câinelui tău niște carne și pâine. Apoi, se pare, ceva nu a mers cum trebuie. A fost un soi de problemă. Inițial, lovitura fusese programată pentru 6 mai, apoi pentru 9 mai și, în cele din urmă, a rămas pentru 14 mai. Știm asta pentru că ramura secretă a poliției din Delhi asculta telefonul unuia dintre ei, pe al lui Chaaku. Și el avea trei

telefoane, însă poliția știa pe care dintre acestea îl folosea în misiunea asta. Apropo, poliția vă proteja deja, încă de pe 4 mai. V-ați dat seama?

— Nu, i-am răspuns eu. Chiar deloc.

Fără să se ridice în picioare, s-a apucat din nou de yoga lui, arcuindu-și mâinile deasupra capului, împreunându-și degetele și întinzându-se din tot corpul.

— Peste douăzeci de oameni! Peste douăzeci de polițiști au trudit după ceas ca să vă salveze! Credeți c-o să le recunoască cineva meritele? Dacă ați fi intrat cu mașina într-un porc pe șoseaua de centură, v-ați fi rănit dumneavoastră, ați fi accidentat și porcul, toată lumea ar fi acuzat polițiștii că nu și-au făcut treaba, că au luat mită, c-au distrus țara. Spuneți-mi, ce-ar putea face poliția dacă dumneavoastră intrați într-un porc? Dar când își riscă viețile să vă scape de mâna a cinci asasini nu primesc niciun cuvânt de apreciere din partea nimănui.

Am încercat să iau o înfățișare solemnă. La subsuoara cămășii sale bej apăruseră pete mari de sudoare.

A lăsat brațele în jos și a început să-și rotească umerii.

— În dimineața de 14 mai, la ora șapte, un agent de circulație aflat la semaforul de lângă Ghazipur a oprit un Sumo alb care voia să intre în Delhi, cerând actele la control. A insistat ca musulmanul să coboare din mașină și să prezinte hârtiile. Douăzeci de oameni, cei mai mulți polițiști de teren, aflați în cinci vehicule, îl înconjurau. Toți erau înarmați, dar niciunul nu era în uniformă. În momentul în care cel care stătea de șase a confirmat că era vorba despre Hathoda Tyagi și oamenii lui, două mașini au intrat în Sumo din față și din spate, iar polițiștii de la rutieră l-au înșfăcat pe musulman. Toată treaba s-a terminat în zece minute. Cei doi aurolaci și Chaaku și-au susținut sus și tare nevinovăția, insistând că ei făcuseră

autostopul de la Ghaziabad. Ceilalți doi, musulmanul și asasinul, nu au spus nimic. Și așa a rămas. Ăia doi n-au spus niciodată nimic, iar ceilalți trei au continuat să vină cu câte o poveste nouă în fiecare zi. În închisoare, se pare, pentru fiecare viața și-a urmat cursul firesc. Aurolacii, Chini și Kaaliya, fac deja parte din conducerea mafiei drogurilor din închisoare; par fericiți, joacă tenis de masă și carrom, tot împreună își petrec timpul. Hathoda Tyagi este complet izolat, însă temut de toată lumea; nici mafia nu-l provoacă; și se pare că uneori îi protejează pe deținuții mai slabi. Relațiile lui cu Chaaku îi asigură o viață bună: are acces la bani, mâncare, țigări, până și la whisky; gardienii se poartă frumos cu el. Musulmanul este cel mai ciudat. Știe ceva engleză și îi ajută pe deținuți să-și scrie petițiile. Dar cea mai mare parte din zi și-o petrece în atelierul de tâmplărie, sculptând pui de lemn cât e ziua de lungă – are acum destui cât să deschidă o fermă de găini în toată regula.

A făcut o pauză de o clipă și a continuat:

— Dar toți ăștia sunt niște netrebnici de mâna a treia. Niște insecte de canal.

— Dar cine a comandat uciderea mea? Ce scrie în foaia de acuzație?

— Pakistanul.

— Pakistanul.

— ISI. Știi tu, agenția lor secretă. E mai puternică decât politicienii lor, mai puternică decât prim-ministrul, mai puternică decât armata. Ea le apără interesele naționale. Ea înțelege ce este interesul național. Nu cum suntem noi aici – dulăi ținuți în lanț, de poate să ne ia la șuturi orice amărât de funcționar al guvernului! Dacă am avea puterea și atribuțiile pe care le au ei, am putea să curățăm naibii amărâta asta de țară. Am scăpa de orice trădător, de toți câinii, cum sunt ăștia pe care i-au angajat să te omoare.

Da, clar. Și să transformați fiecare fereastră într-o deschizătură îngustă prin care e imposibil să te sinucizi, să construiți un labirint de birouri despărțite de placaj, așa încât toată lumea să-și petreacă viața deschizând și închizând uși fără a ajunge nicăieri, să le dați tuturor o mustață falsă și stufoasă, pe care s-o înfoaie unii la alții.

— Dar de ce? l-am întrebat.

— Ca să ne destabilizeze guvernul. Țara. Ca să creeze haos.

M-am gândit la Jai și la discursul geopolitic în care s-ar fi lansat el auzind toate astea.

— Nu, pe bune. De ce?

Când mi-a răspuns, din vocea lui a dispărut orice urmă de relaxare, iar mustața îi era nemișcată și țepoasă:

— Dușmanul este viclean, motivat, neobosit și lipsit de scrupule.

Acum vorbea mai mult în hindi, mânia îl storsese de toate amabilitățile englezești.

— Dușmanul profită de orice ocazie ca să lovească. Pentru că nu ne poate ucide dintr-un singur atac, vrea să ne facă să sângerăm din o mie de răni. Ceilalți idioți, cu camerele lor de spionat, care fac prostii prin ministerul apărării – și pentru ei au fost pregătite asasinate. De cine oare? Da, ați ghicit! Și de ce? Da, ați ghicit din nou! Voi toți – poporul măreței mele patrii – trăiți într-un vis al ignoranței. Și în timpul ăsta, cât vă uitați la filme și la crichet, beți, fumați, mâncați și dormiți, dușmanul lucrează din greu, retezându-ne arterele, despicându-ne mușchii, injectând otravă direct în carnea noastră, punându-ne bombe sub picioare, pregătindu-ne prăbușirea. Voi toți – nu mă refer în mod deosebit la dumneavoastră, cât la cei ca dumneavoastră – umpleți ziarele cu atâtea rahaturi, încât nimeni nu mai poate vedea situația așa cum este. Și, când ne explodează bomba chiar sub cur, noi credem că e punctul culminant al cântecului dintr-un film hindus. Credeți-mă, dușmanul e

încântat de noi. Nici nu-i vine să creadă cât de tâmpiți suntem. Hindustan, *bada mahaan, mooh mein beedi, haath mein paan.*

Trebuia să-l târască cineva până la cel mai apropiat multiplex, să-l așeze la un film plin de vedete, să-i înfigă mutra de rozător într-o găleată de popcorn și într-un Pepsi cu gheață.

— Îmi puteți da un exemplar din cazier?

A închis dosarul și, punând o mână pe el, mi-a răspuns:

— Încă nu. Încă este confidențial.

În spatele capului inspectorului, pe perete, era afișul verde, estompat: bărbatul chipeș cu șapca pe cap. Mințile meschine discută despre oameni. Mințile mediocre discută despre evenimente. Mințile mari discută despre idei. Mințile măreațe lucrează în liniște.

— Aș vrea să știu.

— într-o bună zi veți ști. Nu vă faceți probleme. Ne ocupăm noi de tot.

— Dar e vorba de asasinarea *mea.*

— Asta n-are a face.

*

Stând în biroul meu, m-am felicitat singur. Reușisem. Trecuse aproape un an de când nu o mai văzusem pe Sara.

Pusesem în practică sfatul cu susul în jos al lui Guruji: trage fermoarul și fugi. Pusesem în practică și sfatul rozătorului din castel, Dubeyji: asta n-are a face. Se dovedise mai ușor decât crezusem eu. Primele câteva dăți când simțisem impulsul de a o vedea, îmi luasem treningul și pornisem la o tură de jogging, dădusem ture în jurul parcului, ca Forrest Gump, până ce copiii începuseră să mă arate cu degetul, până ce efortul îmi alungase orice gând din cap, până ce nu îmi mai rămăsese decât să mă duc acasă și să mă prăbușesc epuizat.

Ne-am mai trimis mesaje, dar am eliminat orice ton jucăuș din ele, limitându-ne la informații. Cred

că o vreme a fost – cum îi era caracteristic – prea obsedată de sine pentru a observa. Apoi, când s-a întâmplat din nou să găsesc un pretext pentru a nu merge la ea, s-a prins. Într-o zi am primit un plic. Era o foaie de hârtie împăturită ca o felicitare. Pe copertă erau desenate două ouă ovale, crăpate, cărora li se revărsa conținutul. Sub ele era scris „Povestea a doua testicule moi". Subtitlul era: „Istoria exemplară a cinci asasini și a unui trăgător cu boabe de mazăre". Pe pagina dinăuntru lipise o poză a zeiței Kali, cu toate brațele în mișcare, cu ochii scăpărând, purtând la gât splendida ghirlandă de capete umane. Încheia cu „Umila ta atârnată de perete, Sara".

Kali, Mahakali, Inder ki Beți, Brahma ki Saali, Tera Vaar Na Jaaye Khali.

Nu eram sigur dacă aceasta era o provocare – ca pe vremuri – sau o expediere în adevăratul sens al cuvântului. Am fost tentat să ripostez, să pun în mișcare spirala de evenimente care s-ar fi încheiat cu o simfonie de obscenități și cu ea țintuită de perete. Dar m-am abținut și, încet, atracția ei magnetică s-a estompat până în punctul în care treceau zile întregi fără să mă gândesc la ea.

O vreme, a fost o ziaristă care scria la cotidianul pentru care lucram acum, o expatriată care se născuse și crescuse în Birmingham și care se afla într-o călătorie pentru a-și descoperi rădăcinile. Era mai brunetă decât Sara și vorbea întruna despre *pindi*-ul ei din Punjab – satul rămăsese gol încă din anii 1950, când castele inferioare fugiseră spre libertate și spre slujbele de oameni de serviciu din Anglia. Am luat de câteva ori prânzul împreună, apoi cina. Avea o voce nazală și cloncănea într-un fel care mă scotea din sărite. Când am ajuns, în cele din urmă, în dormitorul ei din Defence Colony, i-am simțit mirosul stătut. După aceea m-am tot chinuit să scap de ea. Din fericire, după cum era de așteptat, bucuria descoperirii Indiei a pălit în fața căldurii oribile, a

traficului de coșmar, a bărbaților indieni din nord plini de testosteron și a jurnalismului de mâna a zecea.

Cineva mi-a dat apoi numărul de telefon al unui salon de masaj din Lajpat Nagar. Se afla într-o clădire din piață, la etajul doi, iar la parter era un magazin cu ustensile de bucătărie. Pe casa scării erau afișe cu zei și zeițe, dar și o imagine cu Iisus pe cruce, pe un fundal bleu-deschis. Una dintre cele aproximativ șase fete care lucrau la salon avea pielea de culoarea ciocolatei amărui. Nu prea avea mușterii. Toate fetele ședeau înșirate pe scaune de plastic, iar bărbații intrau, le alegeau pe cele cu pielea albă și le duceau în separeurile mici de lemn, în timp ce ciocolata amăruie broda pe etamină păsările și copaci. Eu o alegeam doar pe ea, însă niciodată n-am întrebat-o cum o cheamă, niciodată nu i-am vorbit. Avea părul creț și pielea strălucitoare și netedă. Iar mâinile – cufundate în ulei de masaj –, mâinile ei făceau minuni. În viața următoare avea să se nască prințesă, își asigura de pe acum o karma bună.

Salonul de masaj a fost o mare descoperire. O dată sau de două ori pe săptămână puteai să mergi acolo și să-ți liniștești corpul. M-a surprins faptul că nu descoperisem acest gen de relație mai devreme – era mai sinceră și mai puțin isterică decât orice cunoscusem eu până atunci. Corpul ne forțează întotdeauna la înșelăciuni. Asta era o modalitate de a-i rezista. Ca și joggingul febril, salonul de masaj mă ajuta în momentele în care Sara apărea brusc în gândurile mele.

În același timp, am acceptat și sfatul rozătorului și nu m-am mai gândit la asasini – odată ce vocea neobosită a Sarei nu mi-a mai răsunat în cap, a fost ușor. Între timp, am primit o ultimă vizită a lui Hathi Ram. Se pensiona, pleca din poliție. Se întorcea în satul lui din Haryana, unde își petrecuse copilăria în cântecul cucului, pe câmpuri verzi, în fum de lemn, în stropi de ploaie care

trezeau la viață mirosul țărânei. Stând în biroul meu mic, a mângâiat *Prânzul dezgolit* și a spus:

— Tot restul vieții mele am să țin post lunea. Trebuie să răscumpăr treizeci și doi de ani în care am păcătuit, ca polițist. Shiva este zeul pe care îl pot mulțumi cel mai ușor, iar Shiva știe că am fost nevoit să fac tot ce am tăcut. Shiva știe că lumea trebuie să fie întruna creată și distrusă de cei care fac bine și de cei care fac rău, și chiar și aceia dintre noi care fac rău au un rol anume în soarta universului.

Când ne-am apropiat de poartă, am făcut semn din cap către umbră, care stătea drepți mai în spate:

— Cât mai durează?

— Nu știu.

— Dar chiar am nevoie de el?

— Nu cred.

— Atunci, de ce?

— Nu știu.

— Și cine o să știe?

— Nici nu merită să încercați să aflați. Credeți că știm vreodată cine dă ordinele cu adevărat?

Ajuns la poartă, s-a întors și a mai spus:

— Nu vă simțiți vinovat din cauza asta, gândiți-vă că este avantajul dumneavoastră binemeritat pe care vi-l oferă marele stat indian.

Stând acum în birou – cu toate luminile stinse, cu picioarele pe masă mă simțeam gol pe dinăuntru. Prin ușa închisă răzbătea până la mine zgomotul unor relații telenovelistice – Dolly-Folly se uita la serialele ei obișnuite, cu obrajii sprijiniți în palme. Elizabeth cea neagră ca tăciunele – Felicia cea neagră ca tăciunele plecase de la noi cu șase luni înainte – îmi adusese deja șase cești de ceai. În toată lumea asta mare, doar două decizii îmi solicitau atenția. Prima era despre drumul ritualic de trei zile, Kailash Mansarovar, spre lăcașul zeilor, iar a doua, despre slujba în televiziune pe care mi-o oferise Jai. În favoarea

călătoriei erau faptul că m-aș fi apropiat de Shiva și că aș fi scăpat de Dolly-Folly și de ceilalți. Împotriva călătoriei erau toate hârțoagele care trebuiau completate, analizele medicale pe care trebuia să le fac și mizeria pe care trebuia s-o suport, izolat timp de treizeci de zile pe cărările din Himalaya cu niște credincioși gălăgioși, entuziaști și cretini. În favoarea slujbei era muntele de bani care mi se oferea – fără îndoială, televiziunea era racordată la o țeavă de bănet pe care presa scrisă nu o descoperise încă. Sau poate că exista vreo ecuație potrivit căreia, cu cât era mai idiot postul, cu atât erai mai bine plătit pentru a te înjosi. Acesta era argumentul negativ, precum și nevroza aspectului fizic. Gulerul aspru, barba mereu perfect rasă. Știam, în momentul acela, că muntele de bani câștiga detașat, iar religia pierdea. Jai rezumase foarte bine situația: „Până acum ai trecut prin toate. Acum trebuie să decizi. Vrei să fii Chutiya-Nandan-Pandey, sau vrei să fii condus de niște Chutiya-Nandan-Pandey?”

Dintr-odată, în întuneric a răsunat un bâzâit furios și am văzut strălucirea ecranului aprins al telefonului. O aveam trecută în agendă drept Kali. Mesajul conținea un singur cuvânt: „Sună”. Am ezitat o clipă, dar trecuse atât de mult timp, încât nu-mi mai era teamă de efectul ei.

Vorbea foarte distant, ca o secretară care transmitea informații. Trebuia să mă văd cu ea. Avea să-mi spună niște lucruri importante. Când am întrebat unde, mi-a răspuns:

— În fața Taj Mahal-ului, sub clar de lună, domnule trăgător cu boabe de mazăre, unde altundeva?

*

I-am spus lui Elizabeth cea neagră ca tăciunele să-i transmită lui *memsahib* că s-ar putea să nu mă întorc la cină și am luat cu mine umbra care s-a așezat pe bancheta din spate a mașinii și și-a proptit mâna în prohabul de oțel. Aceasta venise cu

doar șase luni în urmă și nu avea habar unde mergem. Sara a deschis ușa îmbrăcată într-un sarong negru și o vestă albă cu dungi, iar pe brațele ei de fotografie avea nenumărate brățări colorate. Amintirea plăcerii simțite mi-a străbătut corpul ca un val de adrenalină și am vrut imediat s-o ridic în brațe și s-o țintuiesc de perete. Dar, înainte să apuc să spun ceva, a apărut în spatele ei o femeie pe care nu o cunoșteam. Era solidă, cu părul scurt și la încheietură purta o manșetă de tenis cu albastru și roșu. Arăta ca și cum te putea doborî dintr-o lovitură de karate.

Ele beau rom cu apă, iar mie mi-au dat o ceașcă de ceai suficient de mare încât să mă pot și scălda în ea. Am încercat să-i surprind privirea, să creez un început de intimitate – văzând-o, hotărârea mi se zdruncinase deja –, însă ochii săi nu trădau nimic. Părea că în ființa ei se schimbase ceva fundamental. Energia sa nervoasă părea diminuată, vocea îi era calmă. Când ne-am așezat cu toții – eu pe fotoliul din trestie, ea pe canapea, cu picioarele strânse sub ea, și karatista la masa de sufragerie, cu scaunul întors spre noi –, Sara a zis:

— Acum vrei să știi toată povestea?

— Care poveste?

— Povestea construirii Taj Mahal-ului, care alta?

— Vrei să spui că te-ai mai interesat de tipii ăia?

— Vrei să știi?

— Da.

Am privit spre masă. Femeia își mângâia manșeta cu un deget, trăgea de ea și mă privea fix. Trebuia să fi fost acolo din întâmplare.

Sara mi-a răspuns, cu o voce nefiresc de calmă și de joasă:

— După cum am bănuit dintotdeauna, tu n-ai avut nicio importanță în scenariu. Planul de a te ucide nu avea nimic de-a face cu uciderea ta.

Se vede treaba că ea și rozătorul complotaseră.

— Da, știu. Pakistanul. ISI. Au vrut să destabilizeze guvernul indian.

Pionul geopolitic își explica propriile pățanii.

Mi-a răspuns pe același ton inexpresiv:

— Nu auzi nimic. Nu vezi nimic. Nu înveți nimic. Nu te schimbă nimic. Informațiile, stimulii, experiențele – totul trece peste tine ca apa peste o piatră. Ești obsedat de zeii tăi și de guru, ți-o tragi cu oricine îți iese în cale și muncești doar pentru bani. Asta-i tot. Nimic nu te schimbă. Nimic nu te afectează.

Nu i-am spus nimic. Nu era furioasă. Nu încerca să mă provoace.

— Tot ce ți-au zis tipii ăia e o minciună. De multe ori, nici ei nu știu. De multe ori, până și ei cred că e adevărat ce spun. Cei mai mulți dintre polițiștii cu care vorbești sunt ei înșiși, fără voia lor, pioni într-un joc mai mare. Ascultă-mă cu atenție. Planul de a te ucide nu a avut nimic de-a face cu articolul pe care l-ai publicat sau cu ISI. Da, băiatul Tyagi s-a dus la Kathmandu. Da, s-a întâlnit acolo cu niște oameni care l-au angajat să te omoare. Da, ei i-au furnizat un arsenal de arme – inclusiv AK-47. Da, i-au dat o groază de bani ca avans. Da, echipa formată din cinci bărbați s-a reunit la o fermă de lângă Gorakhpur. Da, acolo au pus la punct detaliile operațiunii. Dar nu, scopul principal al planului nu era să te ucidă pe tine. Și nu, cei care l-au angajat nu erau de la ISI.

Vorbea pe un ton bine măsurat, făcând pauze pentru rom. Se auzea zumzăitul unei muște. Karatista s-a ridicat, a făcut sul o revistă, s-a concentrat un pic și apoi a storcit musca de masă într-o clipită. Guruji ar fi spus că viața întreagă este, potențial, o pată neagră.

— Adevăratele ținte ale operațiunii și ale planului erau chiar asasinii. Nu toți, doar doi dintre ei. Ceilalți erau ca tine, victime colaterale. Cei doi – da, sunt sigură că pe unul l-ai ghicit deja – erau Tyagi și cel căruia i se spune Chaaku. Cineva a

vrut să scape de ei. Adevăratul plan era ca ei să fie împușcați în timp ce te împușcau pe tine. Ar fi trebuit să muriți toți într-un dramatic atac armat. Cei care i-au trimis pe asasini strecuraseră informația și către poliție. Primele două dăți, când au venit să îți studieze casă, au fost urmăriți de o armată de polițiști în civil de la secția specială. Ordinele erau să tragă fără ezitare. Un plan foarte bun. Vina pentru moartea ta avea să cadă asupra ISI iar poliția avea să-și asume meritele pentru eliminarea asasinilor.

S-a oprit din vorbit și a fluturat paharul gol ca pe un steag. Karatista a venit imediat cu două sticle și a turnat din amândouă, combinându-le într-o băutură perfectă.

— Încă nu e foarte clar ce anume nu a mers cum trebuie, însă data asupra căreia se căzuse de acord pentru uciderea ta a venit și a trecut. Apoi, se pare, a fost stabilită o nouă dată. Și aceasta a venit și a trecut. E posibil să fi existat vreo discuție între asasini și șefii lor. În fine – iar lucrul ăsta îl pot confirma până și trăgătorii cu boabe de mazăre, punând doar câteva întrebări –, cei cinci bărbați nu au fost ridicați, așa cum s-a spus, de la intrarea în Delhi atunci când se aflau în drum spre tine și nici n-au fost arestați în dimineața în care a aflat presa despre ei. Au fost arestați cu o zi mai devreme, în toiul nopții, din micul hotel în care stăteau, în Shahdara. N-a existat nicio busculadă, niciun conflict armat. Niciunul dintre ei n-a încercat să fugă sau să riposteze. Nici măcar așa-numita bestie, Hathoda Tyagi. O zi întreagă i-a ținut secția secretă, și lucrul ăsta nu apare nicăieri în hârțoagele despre arestare. Abia apoi au fost aduși în fața presei și a tribunalului.

Am privit-o – lumina îi strălucea pe umerii de fotografie și pe claviculele ascuțite. Tot avea nevoie de o doză urgentă de Vedanta, dar era suficient de nebună încât să intuiască adevărurile acestei țări nebune. Cum oi fi putut să renunț la

ea? Poate că, dacă ar fi cunoscut-o, Guruji nu m-ar mai fi sfătuit să trag fermoarul și să fug. O clipă aproape că m-am simțit îndrăgostit de ea. Dacă n-ar fi fost acolo karatista, ceva cărnos mi-ar fi scăpat din gură.

— Dar, dacă ideea era să fie omorâți ei, de ce nu i-a omorât poliția din prima?

— Nu cred că poliția știa că trebuie să îi omoare. Cei care le vânduseră pontul despre asasinat speraseră că aveau să fie uciși în toiul conflictului. Ar fi fost imposibil să îi ucidă în hotel, cu sânge rece – ar fi fost implicați prea mulți polițiști, prea mulți martori. Așa ceva s-ar fi putut face în Bihar, însă în Delhi era greu. Multora nu le-ar veni să creadă, dar noi avem un fel de presă liberă și de justiție independentă.

A spus-o foarte calmă. Nu încăpea îndoială că ceva în interiorul ei se liniștise.

— Deci, ținta principală a… cui o fi fost… era băiatul Tyagi?

— Da. A devenit destul de clar că da. Și, într-o oarecare măsură, Chaaku. Ceilalți trei erau doar de umplutură, participau la misiune ca să completeze așa-zisa echipă. Cei doi băieți din gară, Kaaliya și Chini, sunt doi tipi relaxați, dispuși să facă rapid niște bani, să tragă pe nas, să și-o tragă. Probabil sunt mai cumsecade decât multe dintre cunoștințele tale. Iar Kabir – blândul Kabir! – este un înger nedreptățit. El ar trebui strâns la piept și protejat. Până și în închisoare plutește într-o aură de pace, sculptând puișori și dăruindu-i tuturor. Nu cere nimic, vorbește puțin, nu are avocat, nu vrea nici măcar să depună cerere să fie eliberat pe cauțiune. Nu-l supără nimeni – nici deținuții, nici gardienii. Încet-încet, începe să i se spună Baba. Tyagi și Chaaku se țin departe de ăștia trei, nu au nimic de-a face cu ei. Se țin departe și unul de altul.

— O să primească eliberare pe cauțiune?

— Da, în curând. Dar până atunci își vor fi ispășit deja cea mai mare parte din sentință. Așa merg lucrurile în țara asta uitată de Dumnezeu.

— De unde ai aflat toate astea?

— Domnule trăgător cu boabe de mazăre, atunci când cauți, găsești.

În următoarele cincisprezece minute m-am străduit din greu să pun în funcțiune vechea priză care ne alimenta, care ne făcea corpurile să cânte cuprinse de ardoare. Umerii delicați, sarongul negru, pielea ca de caramel îmi provocau o durere neașteptată. Speram că, dacă aș fi reușit să ating acel punct, ar fi gonit din încăpere tancul ăla. Dar Sara apăsase un comutator și dispăruse din universul meu. Poate că se prefăcea, dar cert este că nici măcar nu se mai uita la mine, vorbea cu femeia de la masa de sufragerie despre niște reglementări noi din închisoarea Haryana. Era ca un birocrat care-și terminase treaba cu unul dintre cei veniți cu petiții și care acum, cu o exasperare politicoasă, aștepta ca acesta să plece. M-am gândit o clipă c-ar fi putut fi vorba despre vechiul soi de provocare. Dar pe urmă i-am văzut ochii și mi-am dat seama că nu mai aveam ce căuta acolo. În plus, știam că, dacă aș fi încercat o mișcare cât de firavă, karatista ar fi ridicat scaunul pe care ședea și mi l-ar fi rupt în cap.

*

Mânat de un impuls ciudat – declanșat de întâlnirea cu Sara – câteva zile mai târziu, într-o duminică dimineața, m-am urcat în mașină împreună cu umbra mea și am pornit spre Muzaffarnagar. Am plecat devreme din Delhi, pentru că ne îndreptam spre niște locuri cât se poate de periculoase. Umbra mea – de loc din Bulandshahar, o zonă la fel de notorie – mi-a spus:

— Trebuie să pornim pe drumul de întoarcere cu mult înainte de apus. După lăsarea întunericului, nici polițiștii înarmați până în dinți nu se aventurează să intre acolo.

Chiar și dis-de-dimineață într-o zi de iarnă târzie – când ceața încă plutea deasupra șanțurilor –, traficul era sugrumat și părea că nu aveam să ieșim niciodată din Delhi. Întinzându-și brațele din beton în toate direcțiile, bătrânul oraș părea să se extindă întruna, înghițind zonele dimprejur. Acolo unde pe vremuri creșteau grâne, acum înfloreau fose septice. În locul fiecărui copac doborât se înălța un stâlp de electricitate și fiecare antilopă moartă fusese înlocuită de două mașini. Autostrada era plină de trestie de zahăr – în căruțe trase de boi, în tractoare, în camioane mici – aflată în drum spre fabrici și am condus cu ferestrele închise, ca să nu ne înțepe vreo tulpină care se bălăngănea.

În momentul în care am reușit să ieșim din iadul din Muzaffarnagar, a trebuit s-o luăm pe partea dreaptă a autostrăzii și apoi să ne oprim din zece în zece minute, căutând îndrumare. Peste tot înjur erau copaci noduroși cu frunzele acoperite de praf și grămezi ordonate de trestie de zahăr se întindeau până la orizont. Luasem adresa din dosarele pinguinului gras, Sethiji. La un moment dat, drumul pe care mergeam a rămas în pană de beton, așa că am continuat să înaintăm prin țărână și praf. O pată neagră marca intrarea în sat. Casele de acolo erau făcute dintr-un amestec de lut și cărămidă ieftină. Antenele de televiziune se iteau ca niște fire de păr. Mergând cu mașina de-a lungul periferiei, cerând indicații, am ochit cel puțin două Maruti mici, de pe a căror caroserie se reflecta, orbitoare, lumina soarelui.

În cele din urmă am fost siliți să parcăm lângă un câmp și să pornim pe jos de-a lungul unei cărări întortocheate, prin lanurile de grâu verde și de trestie de zahăr înaltă. Pe drum am dat de o livadă de mango bătrâni, cu frunzele lipsite de strălucire și cu coaja uscată. Din locul acela ne-au preluat câinii, care ne-au condus cu alai și lătrături până la casă.

Corpul principal al acesteia era făcut din cărămidă cu mortar, în vreme ce încăperile din lateral erau din cărămidă aparentă, cu acoperiș din stuf. În curtea din față, lângă un jgheab plin de noroi, cinci bivoli și doi boi priponiți rumegau unul lângă altul. Se vedeau țevi și fire – deci, casa avea apă curentă și electricitate.

Gyanendra Tyagi stătea întins pe un *charpoy,* cu două perne tari și ponosite sub coate și cu o cutie goală de Buornvita lângă el. Părea bătrân. Ochii îi lăcrimau. Părul alb, fără turban, îi era rar. Piciorul cu probleme, scos din *dhoti,* era subțire ca un băț de chibrit. La fiecare câteva minute își dregea glasul și scuipa în cutia goală. Ca toți indienii, probabil avea să moară de tuberculoză.

Când i-am spus că sunt jurnalist, a scuipat o flegmă imensă în conservă și, tam-nisam, a început să mormăie că nu știa nimic despre fiul lui, că nu-l mai văzuse de câțiva ani. Umbra mea a luat un taburet de bambus aflat în apropiere, s-a dus cu el în colțul curții și s-a așezat acolo, privindu-mă disprețuitor. Mare ghinion avea să fi primit misiunea de a păzi un rebut ca mine.

Când am insistat, bătrânul mi-a spus că fiul lui fusese sedus de un anturaj nepotrivit și atras într-o viață plină de păcate. Un bărbat dintr-o castă inferioară, un gujjar, profesor de sport la școala lui, pusese stăpânire pe fiul său, îl îndepărtase de vatră. Cei din familia Tyagi nu își făceau veacul cu casta aia de infractori – nici nu se împrieteneau, nici nu se căsătoreau cu ei. Oare știa el că, înainte ca un tată gujjar să își mărite fiica, verifica dacă ginerele putea să sară rapid peste un zid înalt și să deschidă o fereastră încuiată? Un om dintr-o asemenea castă rușinoasă îi furase băiatul.

Dar era băiatul lui, era un băiat bun. De-a lungul anilor, se îngrijise de disputele pentru pământ din satul lor și le trimitea în mod regulat bani. Când sora lui fusese bătută și chinuită de soț, el trimisese

pe cineva să-i rupă picioarele bărbatului. Apoi îi trimisese bani să și le opereze.

Chiar atunci a ieșit din gaura neagră din zidul de cărămidă o bătrână sfrijită, cu hainele zdrențuite și decolorate. Câinii s-au repezit să se gudure pe lângă ea, iar apoi s-au așezat din nou sub *charpoy.* Ea m-a privit cu atenție prin ochelarii cu rame subțiri și m-a întrebat:

— Guddu te-a trimis?

l-am spus cine eram, iar ea m-a mai întrebat:

— L-ai văzut de curând?

I-am răspuns că nu și mi-a spus:

— Ei bine, când îl vezi să-i spui că bărbatul lui Lalli a început s-o bată iar, că doctorul spune că taică-său are nevoie de operație la genunchi, că bivolul pe care l-am cumpărat de la Ghomuru a murit și că maică-sa se apropie pe zi ce trece de clipa incinerării, că, dacă ar veni doar să-i privească o clipă chipul, pacea eternității ar cuprinde-o; și că acasă nu mai sunt bani deloc.

A pornit spre troaca vitelor, dar s-a întors din drum ca să adauge:

— Și mai spune-i că încă aștept să-l însor, ca să nu se stingă linia de sânge a lui Gyanendra Tyagi!

Încă mă chinuiam să formulez în gând un răspuns, când bătrânul a lăsat brusc jos cutia de Bournvita, făcând-o să zornăie, și m-a întrebat alarmat:

— Băiatul e bine? Ai adus vești rele?

Bătrâna ni s-a adresat de lângă troacă:

— *Shastriji* a spus la nașterea lui că nu va fi ușor să i se facă rău. Că stelele sale sunt precum ale lui Hrinyakashyap. Poate fi rănit doar într-un loc în care este și lumină, și întuneric, poate fi rănit doar când se mișcă, nu când stă nemișcat; poate fi rănit doar când este cu burta plină; poate fi rănit doar când este ascuns vederii; poate fi rănit doar de un dușman lovit; poate fi rănit doar când este prins între prieteni. Că e aproape imposibil să fie împlinite toate aceste condiții. Ca să-l ucidă pe

maleficul Hrinyakashyap, Domnul Vishnu a trebuit să apară el însuși și să supună forțele naturii. Și știm cu toții că în țara noastră zeii nu se mai pogoară.

I-am spus că băiatul era bine. Veștile nu erau rele. Din câte știam, el era bine, sănătos. Iar Domnul Vishnu nu se pogorâse încă din ceruri.

Tocmai atunci, umbra s-a lăsat un pic pe spate pe taburet, și-a scos arma din prohab și a început să o dezmierde. Bătrânul a slobozit imediat un strigăt care îți îngheța sângele în vine și a început să înjure cu sălbăticie, făcându-ne pui de găozari, curve, eunuci și cartofori.

Femeia s-a întors de la troacă și a început să ne atace de pe picioarele ei tremurătoare, strigând lucruri asemănătoare. Câinii au ieșit ca niște gloanțe de sub *charpoy,* hămăind și clănțănind, încercând să ne apuce de glezne. Am încercat să le explic celor doi bătrâni că bărbatul cu armă era polițist, că mă păzea, însă deja făceau spume de furie. Moșneagul a reușit chiar să ridice cutia de Bournvita și s-o arunce în mine, iar bătrâna țăcănită s-a repezit spre noi de parcă era un tanc, gata să ne nimicească. Ne-am retras în grabă, urmăriți de câini până la mașină.

Odată urcați în ea, umbra mi-a spus:

— *Arre sahib,* de ce vă coborâți la nivelul unor mizerabili ca ăștia? Trebuie ținuți la distanță.

*

Această incursiune m-a vindecat definitiv de curiozitate. Am renunțat la planul ăsta pueril de a merge până în Bareilly, Chitrakoot și Keekarpur; de fapt, nu am ajuns nici măcar până la infamele peroane ale gării din New Delhi. Sergentul Sara și toți acoliții ei milostivi n-aveau decât să-și continue spectacolul, în aclamațiile publicului. Eu trebuia să-mi trăiesc viața.

Guruji și Hathi Ram și Dubeyji aveau dreptate – țara asta o luase razna, scăpase de sub control, iar oamenii ăștia erau asasini, infractori și tâlhari,

trebuiau să plătească pentru faptele lor. Nu mai voiam să aud de orfani, vrăjitori, sculptori, cuțitari, ciocănari, despre pinguini de tribunal și rozătoare de castel, dar nici de labirintul faptelor acestora. Nu făcusem eu lumea și nu eram eu responsabil pentru ea. Bhallaji și Chutiya-Nandan-Pandey și umbrele din castele n-aveau decât să se ocupe de asta; iar Jai și corul său mediatic n-aveau decât să le cânte epopeea.

Cu mii de ani în urmă, Vedanta dezvăluise că totul era o iluzie. *Maya.* Totul. Suferința norodului și gloria împăratului. Să te frământi era o dovadă de naivitate. În balanța eternității, cu toții aveam să ajungem la o egalitate perfectă. Pe asasinii mei i-am dat uitării și, după câteva încercări de reluare a relației – respinse cu bădărănie –, am uitat-o și pe Sara.

Nu am acceptat muntele de bani oferit de Jai ca să cloncăn la televizor, dar nici nu am făcut pelerinajul de treizeci de zile la Kailash Mansarovar. Chiar și gândul de a mă ruga alături de negustori fără minte care urcau spre înghețatul sălaș al lui Shiva, ca să mai ceară niște bani, mă epuiza. În schimb, am hotărât să învăț sanscrita.

La fel de ușor ar fi fost să învăț să joc fotbal american. Căutând un loc de unde să încep, varietatea uriașă de școli și de abordări m-a copleșit. Nu voiam să stau într-o sală de universitate și nici sub un copac, cu părul tuns călugărește. Un tamil bătrân care lucra la ziar mi-a găsit pe cineva dispus să vină și să-mi predea acasă. Acesta, doctorul Sarma, era mai bătrân decât taică-meu, purta un *dhoti* și sandale, iar în primele câteva lecții abia am reușit să înțeleg ce zicea. De vină nu era doar accentul, ci și numărul imens de noțiuni abstracte – din religie, limbă, cultură – despre care trăncănea fără să răsufle. Am înțeles de ce, vreme de secole întregi, sanscrita fusese învățată pe dinafară – altfel n-aveai nicio șansă să reții ceva. Sorbea din ceaiul adus de

Elizabeth cea neagră ca tăciunele, se legăna și intona cu un bâiguit tărăgănat, iar eu eram hipnotizat.

După câteva săptămâni, mi-am încolțit colegul și l-am rugat să-mi găsească un profesor mai tânăr. Noul dascăl pe care mi l-a trimis era din Kerala, purta blugi și cămăși albe, făcea glume în engleză și era mare fan al filmelor indiene. Încet, am început să învăț mama tuturor limbilor, să rețin cuvintele prin care a fost descris pentru prima oară cosmosul, înainte ca pirateria colonială să fi înăbușit totul, și cuvintele, și înțelesurile.

La ziar mi-am dat seama cât de departe puteai ajunge în lumea asta dacă aveai o reputație cât de mică. Datorită acelui unic articol care nu adusese decât dezastru, asasini și umbre, eram acum privit ca un mare vizionar. Se presupunea că eram specializat în politică de stat și probleme strategice. Puteam să frec menta zile-ntregi, iar apoi să-mi fac simțită prezența, să trântesc câteva banalități despre vreo problemă națională pe pagina editorialului. Uneori, chiar mai simplu, făceam câte un interviu, un ping-pong inutil cu vreun ministru neînsemnat – interviu care putea fi luat și redactat în maximum o oră. Rare sunt lucrurile mai puțin solicitante ca jurnalismul din ziua de azi.

Pentru pace interioară și plăcere aveam salonul de masaj de la etajul doi al clădirii cu ustensile de bucătărie la parter și cu un Iisus Hristos albastru pe casa scării. Pielea ca de ciocolată amăruie, părul sârmos, mâinile înmuiate în ulei, degetele agile de la lucrul de mână.

Făceam în fiecare zi jogging la Clubul Sportiv Saket, unde femeile erau tot mai elegante și bărbații, tot mai arătoși. Mă luptam cu pista pavată cu bitum până transpiram toată prostia și tot sentimentalismul; iluziile se stingeau, iar mintea mea era limpede și armonioasă ca sticla. Era un fel de meditație prin alergare.

Umbrele erau încă acolo, iar eu le remarcam doar dacă dispăreau.

Apoi a avut loc întâlnirea.

*

Era în luna martie, iar eu mă aflam în drum spre Abu Dhabi pentru o conferință de două zile despre gestionarea tensiunilor din Asia de Sud. Trebuia să schimb avionul la Muscat, iar în fereastra de patru ore dintre zboruri am stat în salonul de așteptare de la clasa întâi. Era ca o grotă adâncă îmbrăcată în pluș, de un prost-gust oribil. În India ar fi putut găzdui douăzeci de familii. În afară de mine, pe canapele mari, pe divane și scaune, la mese se mai aflau doar două femei, înghesuite una într-alta, în colțul opus. Erau înfășurate într-un *hijab* atât de amplu, încât doar degetele li se vedeau. După câteva vizite la bufetul suedez și la toaletă, m-am afundat într-o canapea din satin maroniu și am adormit.

Când m-am trezit brusc, înfrigurat de aerul condiționat, am văzut că în fața mea se așezase un bărbat care mă fixa cu privirea.

Avea barba tunsă îngrijit și un nas puternic și era îmbrăcat cu un *salwar-kameez* bej. Ochelarii îi erau prinși cu un lanț de mărgele negre, iar în părul des și ondulat i se vedeau urme de henna. I-am zâmbit reținut, iar el a zis:

— Știu cine ești și ce ai făcut.

— Ce știi?

— Știu că ai dezvăluit corupția din ministerul agriculturii și știu că a existat o tentativă de asasinat. Mai ești sub protecția poliției?

I-am răspuns că da.

— Dar sper că știi că, de fapt, nu avea nimic de-a face cu tine. Planul de a te ucide avea ca scop eliminarea altcuiva. E adevărat că ai fi putut muri, dar nu ăsta era scopul principal.

— Și care era scopul planului, atunci? Să se scape de cine?

— Ți-ai cunoscut vreodată asasinii?

— Da. I-am văzut o dată, la tribunal.

— Mai ții minte un băiat, un tânăr foarte vânjos?

— Hathoda Tyagi.

A izbucnit în râs și a pocnit din palme.

— Hathoda Tyagi! Da, Hathoda Tyagi! Îi știi și numele! Știi pentru cine lucra?

Vorbea într-o combinație melodioasă de hindi și engleză, iar acum observasem că avea inele de aur pe cele mai multe dintre degete, cu pietre de culori diferite.

— Pentru vreun mare mafiot. În Chitrakoot?

— Nu doar un mafiot, ci însuși Donullia Gujjar, unul dintre cei mai periculoși și mai puternici gangsteri cunoscuți vreodată în partea aceasta a lumii. Știi ceva despre el?

— Nu.

Aerul condiționat mă luase pe sus și simțeam că-mi pocnește vezica, dar nu era cel mai potrivit moment să întrerup conversația.

— Problema este că Donullia nu și-a trăit viața în engleză. De-asta n-ai auzit de el. Dacă ar fi tras cu boabe de mazăre în loc de gloanțe și ar fi tăiat morcovi în loc de artere, dacă ar fi vorbit o engleză stâlcită, toată lumea ar fi auzit de el, de la Delhi și Bombay până la Madras și Muscat. Iar dacă ar fi fost femeie, ca Phoolan Devi, ați fi făcut cărți și filme despre el și l-ați fi ales în parlament. Dar, ascultă-mă pe mine, este un gangster mult mai mare, mult mai pur. A trăit întotdeauna așa – în pericol, în jungle și prin râpe. Îți place Coca-Cola?

M-am gândit preț de o clipă că putea fi o întrebare capcană. Dar i-am răspuns:

— Da.

S-a ridicat și a mers în capătul încăperii ca o cavernă, dispărând în zona de servire. Fața lată nu te inducea în eroare – era un bărbat solid, înalt de probabil peste un metru optzeci. Sub haina bej purta sandale de piele bine lustruite. Am dat fuga la toaletele din capătul celălalt și a trebuit să închid

ochii ca să mă concentrez să mă piș. Săpunul mirosea a căpșune; mi-am stropit fața de câteva ori cu apă. Când m-am întors, mi-a spus:

— Am crezut că te-ai urcat în primul avion și ai fugit.

Cele două femei în *hijab* începuseră un joc în care se plesneau peste palme și chicoteau. Era imposibil de apreciat câți ani aveau, dar, judecând după siluete, nu păreau să fie niște fetișcane. Urmărindu-mi privirea, bărbatul mi-a spus:

— Dincolo de piele, suntem toți la fel. Toți căutăm un moment de bucurie.

— Și numele tău care e?

Mi-a răspuns cu un zâmbet condescendent:

— Rashid Iqbal. Mi se spune Iqbalmian. Dar ce contează numele meu? La fel de bine m-ar putea chema Jalaluddin Akbar. Ceea ce știu contează. Ceea ce am să-ți spun contează.

A luat o gură de suc din pahar și a spus:

— Coca-Cola de la dozator nu e niciodată la fel de bună precum cea îmbuteliată.

— Cu ce te ocupi, Iqbalsahib?

Mi-a răspuns, folosind cu fiecare frază mai multă hindi și mai puțină engleză:

— Ceva afaceri, ceva politică. Dar aș putea fi tâmplar sau bărbier. Ce contează? Ce pot face pentru tine, asta contează. Profesia mea principală este să-mi fac prieteni. În satul meu e o vorbă: profitul e bun, dar adevărata valoare stă în prieteni. Vezi tu, acum, în sala de așteptare din Muscat, tocmai am devenit mai bogat. Mi te-am făcut prieten. Așa că spune-mi Iqbalmian, iar eu o să fac pentru tine tot ce pot.

— Iqbalmian, tu ești din Chitrakoot?

— De pe-acolo. Oriunde se află zeii, acolo este și Iqbalmian. Știu că U.P. este cât trei țări, dar e tot al nostru. Știi că băiatul ăsta, Hathoda Tyagi, era temut ca nimeni altul. Nu avea slăbiciuni și nici frică. Crăpa capetele oamenilor cum crăpăm noi ouă fierte și nu rata niciodată. Îi era loial doar lui

Donullia – era ca un fiu pentru el. Se spune că, atunci când Donullia a aflat că Hathoda fusese arestat, a fost turbat câteva zile, pălmuindu-și oamenii și cerându-le să-i explice cum se putuse întâmpla așa ceva. E adevărat că Donullia este un mare gangster, dar e doar un gujjar – un gujjar foarte șiret, dar care nu se poate compara cu viclenia cosmică a unui brahman.

— Nu înțeleg.

Simțeam nevoia să le telefonez imediat. Lui Guruji, Sarei, lui Hathi Ram și rozătorului pentru a înțelege tot ce aflasem. Iar regele pinguin, Sethiji, să-mi citească cu voce tare aspectele legale.

Mi-a răspuns, dispărându-i orice urmă de zâmbet de pe figură:

— Bajpaisahib. Chanakya al nostru din politică este Bajpaisahib. Ani întregi, Donullia și ei au fost parteneri. Donullia se asigura că nimeni nu încerca să conteste puterea politică a lui Bajpaisahib în zonă; el s-a asigurat că voturile erau exprimate așa cum dorea Bajpaisahib. Iar acesta, la rândul lui, se asigura că niciun polițist nu avea să-și poată păstra postul dacă îndrăznea să-l ia în colimator pe Donullia. Erau și parteneri de afaceri. Fratele lui Donullia, Gwalabhai, era acoperirea sa. Gwalabhai trăiește ca un adevărat *seth,* în vreme ce frate-său doarme printre copaci, sub cerul liber. Timp de mulți ani, Bajpaisahib a fost aliat cu liderul yadav[88] al statului nostru; iar când yadavul a venit la putere și a prosperat, de prosperitate s-au bucurat și Bajpaisahib și Donullia. Gangsterul își trimitea adesea oamenii în ajutorul lui, în alte părți ale statului. Împreună, Bajpaisahib și Donullia erau o combinație mortală – puterea politică, puterea banului și puterea pistolului. Dar știi, în vreme ce Allah le dă oamenilor speranța și paradisul, le dă și ocazia să se facă de râs. Gwalabhai, care dormea pe așternuturile moi obținute cu sudoarea și greutățile fratelui său, s-a trezit într-o dimineață și a decis că mâncarea bună

și viața bună nu erau suficiente, că voia și el putere politică. Mașini cu lumini roșii, bungalow-uri ale guvernului, poza lui în ziare ținând discursuri și tăind panglici de inaugurare, comisarul poliției și magistratul districtului sărind ca arși la ordinele lui. De ce să aibă Bajpaisahib toate acestea – mai ales când erau obținute prin puterea lor? Mai vrei niște Coca-Cola?

I-am răspuns că nu.

— Eu urăsc America, dar ador Coca-Cola și filmele lor. Am văzut *Rocky* de treizeci de ori. De câte ori mă simt doborât, îmi pun filmul și-mi revin imediat. Când vrea ceva de la mine, nevastă-mea îmi spune Rocky.

Femeile în *hijab* se încovrigaseră pe scaunele lor și adormiseră. Două pete de cerneală neagră, din care nu se vedea nicio fărâmă de piele și nicio urmă de viață. Cu toate că îl refuzasem, Rocky s-a întors cu două pahare de cola.

— E gratis, mi-a spus el întinzându-mi unul dintre pahare și ridicându-și pantalonii ca să se așeze.

— Așadar, Gwalabhai a devenit ambițios…

Mi-a răspuns aproape exclusiv în hindi acum:

— Nu-i nimic în neregulă cu asta. Până și o mică insectă trebuie să nutrească ambiția de a ajunge o insectă mare. Dar nicio insectă nu trebuie să facă atât de mult zgomot, încât cineva să fie forțat s-o strivească. Când Bajpaisahib a început să se îndepărteze de liderul yadav și să se apropie de conducătorul din casta inferioară, Gwalabhai a văzut în asta o ocazie. Și-a forțat fratele să renunțe la alianța pe viață pe care o avea cu Bajpaisahib și a început să plătească tribut yadavului.

Până acum înțelesesem. Am recapitulat:

— Deci, Bajpaisahib s-a îndepărtat de yadav, însă Gwalabhai și Donullia Gujjar nu. Ei au stabilit o relație directă cu yadavul și s-au despărțit de Bajpaisahib.

— Nu brusc și drastic ca la o intervenție chirurgicală; în afaceri și în politică nimic nu se face așa. Dar da, mai mult sau mai puțin. Cei doi frați au crezut că nu mai au nevoie de Bajpaisahib. Erau suficient de puternici încât să-și regizeze propriul teatru politic. Bineînțeles că au fost niște nesăbuiți – cel puțin Gwalabhai. Să nu-ți imaginezi niciodată că poți să fii mai deștept ca un brahman. Tu ești brahman? Nu. Bun. Creierul unui brahman e mai rău decât un *jalebi* – e imposibil să știi unde duce fiecare gând. Bajpaisahib a citit semnele corect. După cum știi, au fost alegeri contestate vehement, iar castele inferioare le-au câștigat în mod răsunător. Acum era momentul ca Bajpaisahib să-i neutralizeze pe Donullia și pe nesăbuitul Gwalabhai. Dar, după cum știi, un brahman nu atacă niciodată din față. El te otrăvește lent, în timp ce te tot invită să iei cina la el acasă. Curând, împotriva lui Gwalabhai au început să apară acuzații de fraudare a impozitelor pe venit și de încălcare a reglementărilor municipale. Apoi a sosit în district un supraintendent de poliție foarte sever. Când cei doi frați au apelat la Bajpaisahib pentru ajutor, acesta le-a spus că va face tot ce-i stă în putință.

M-am uitat la ceas. Ar fi trebuit să fiu în avion în mai puțin de cinci minute. Petele de cerneală se treziseră și, strângându-și catrafusele negre, dispăruseră în grabă. L-am întrebat:

— Și ce legătură au toate astea cu asasinarea mea?

— Bărbatul care a fost angajat să te ucidă era persoana de care Bajpaisahib se temea cel mai tare. Știa că, odată ce conflictul dintre el și cei doi frați avea să izbucnească fățiș, omul acesta avea să-l împuște într-o clipită. Știa că Hathoda Tyagi nu dădea niciodată greș, nu se temea de nimic și îi era loial cu totul lui Donullia. Bajpaisahib a aranjat ca Hathoda Tyagi să fie angajat pentru asasinarea ta – prin intermediul lui Gwalabhai, bineînțeles.

Apoi și-a sunat prietenii din Delhi aflați la conducerea poliției și a așteptat ca evenimentele să se desfășoare.

— Deci, chiar nu a avut nimic de-a face cu mine sau cu articolul pe care l-am scris?

— A contat dacă Saddam a avut sau nu arme nucleare? Ca și Saddam, tu ai fost doar un pretext. Nici nu conta dacă erai ucis sau nu în cele din urmă – omul pentru care fusese pregătită întreaga operațiune, omul care trebuia să moară, era Hathoda Tyagi.

Femeia împopoțonată care se ocupa de sala de așteptare – cu o figură frumușică, dar pocită de straturile de fond de ten, și cu ciorapi groși pe glezne – m-a informat în gura mare că începuse îmbarcarea. M-am ridicat, cu vezica iarăși chinuită de cola și de emoții.

— Și ce s-a întâmplat? De ce n-a mai avut loc asasinatul?

— Ai soție?

— Da.

— O soție frumușică?

N-am răspuns nimic.

S-a ridicat și el, cât era de lung, și a continuat:

— Ai și un câine? Unul șchiop?

— Da, e o corcitură care stă pe aleea mea.

— Datorită lui mai ești în viață.

— Nu înțeleg.

— În *Mahabharata* voastră, din câte înțeleg, singurul companion pe care l-a avut Yudhishthira în ultima sa călătorie a fost un câine vagabond. Și acesta s-a dovedit însuși Dumnezeu – *dharma,* aflată acolo ca să îl protejeze. Ei bine, și tu ești în viață acum tot datorită câinelui tău. În ziua în care Hathoda Tyagi a venit prima oară, cu oamenii lui, să-ți studieze casă, a găsit-o la poartă pe soția ta, care hrănea și mângâia câinele șchiop. Când s-au întors în camera lor din Ghaziabad, a început să se intereseze de tine. A vrut să știe de ce trebuia să fii ucis. Nimeni nu i-a putut da o explicație

satisfăcătoare. Au urmat apoi discuții înflăcărate între el și Gwalabhai, care fusese păcălit de Bajpaisahib să primească acest angajament. Câteva zile mai târziu, având încă rețineri, s-a dus iarăși cu oamenii lui la tine acasă și a găsit-o din nou pe soția ta la poartă, jucându-se cu câinele. De data aceasta, băiatul adusese niște carne pentru animalul șchiop și se pare că a și schimbat cu soția ta câteva cuvinte despre câine. Aflase deja că ești ziarist și că nu aveai nimic de-a face cu ISI sau cu Pakistanul. De data asta, când s-a întors la hotel, a explodat când a vorbit la telefon cu Gwalabhai. Secția specială îi asculta deja telefonul, așteptând ca el să te ucidă, pentru a-l putea ucide ei pe el. Dar acum Tyagi i-a spus lui Gwalabhai că nu avea de gând s-o facă: era clar că această lovitură nu era aprobată de Guruji, adică de Donullia, iar banii primiți trebuiau returnați. La momentul acela, cineva – evident, Bajpaisahib prin intermediul cuiva, cel mai probabil prin secretarul atotputernic al unuia dintre miniștrii cei mai importanți, un tip cunoscut drept Domnul Sănătate – a dat poliției ordinul de a-și face treaba. Se pare că Domnul Sănătate – despre care se spune că are scula mai mare decât piciorul – a vrut să scape și de unul dintre cei care-l deranjau pe el, cu ocazia asta. Nu e adevărat că Hathoda Tyagi și oamenii lui au fost săltați la graniță. Au fost luați dintr-un apartament din Shahdara, în toiul nopții, cu două zile înainte să se facă publică arestarea lor. Niciunul dintre cei cinci nu s-a opus arestării, fiindcă știau că polițiștii aveau ordin să-i împuște. Sigur că polițiștii care au făcut raidul nu au știut nimic. Aveau impresia că arestează o bandă de asasini feroce, dintre care cel puțin unul era un asasin profesionist faimos.

Responsabila sălii de așteptare făcea deja niște grimase de parcă îi smulgea cineva dinții. Se agita întruna și-și freca mâinile.

— Vă rog, domnule, în câteva momente se închide ușa avionului.

Aveam geanta pe umăr, cartea de vizită în mâna dreaptă și începusem s-o iau din loc. I-am spus, mergând cu spatele:

— Iqbalmian, mă suni când te întorci în India? De unde știi toate astea? Mai e ceva?

Mi-a răspuns cu ochii la cartea de vizită:

— Dacă vrei să afli, poți afla. Și bineînțeles că mai e ceva. Întotdeauna mai e ceva.

Apoi a zâmbit sumbru:

— Până când nu mai rămâne nimic.

*

Câteva ore mai târziu, instalat într-o cameră elegantă de hotel din Abu Dhabi, l-am sunat pe mobil pe Dubeyji, rozătorul. Trecuse aproape un an de la ultima conversație cu el și i-a trebuit un moment să-și aducă aminte cine sunt. Cu o voce joasă – cu totul atipică pentru el –, m-a rugat să-l mai sun o dată peste o oră. Era cu șefii. Cu D.I.G.

M-am uitat la ceas și apoi am privit lung pustietatea luxoasă a orașului. De la etajul nouă arăta la fel de neinteresant ca și de la parter. La două minute de la scurgerea orei respective, l-am sunat iar. Rozătorul mi-a răspuns vesel, în hindi:

— Astăzi e o zi mare. Rareori își amintește cineva de noi după ce-și termină treaba.

— Dubeyji, știți pe cineva pe nume Iqbalmian?

În timp ce îmi răspundea, parcă-i și vedeam zâmbetul și mustața înfoindu-se:

— Care Iqbalmian? Lumea e plină de Iqbalmieni. U.P.-ul și Biharul au doar ele destui Iqbalmieni cât să alcătuiești o armată cu care să poți cuceri Nepalul.

— Un bărbat din Chitrakoot sau de prin împrejurimi. Om de afaceri sau poate politician.

— Tot ce știu acum este despre cazul din fața mea – un ministru din Madhya Pradesh implicat într-un caz de răpire și șantaj. Până acum n-am găsit implicat niciun Iqbalmian.

— Îți mai amintești măcar de un bărbat pe nume Hathoda Tyagi?

— *Arre sahib,* unele personaje nu se uită niciodată. Sunt ca Gabbar Singh din *Sholay.* Hathoda Tyagi – un mare asasin; cel mai bun ucigaș din nordul Indiei. Mână sigură, buze cusute. N-am scos nimic de la el.

Mințile mărețe lucrează în liniște.

— A lucrat cu un mare bandit, pe nume Donullia Gujjar, și cu un politician local, Bajpaisahib?

— Nu-mi amintesc detaliile acelui caz. Ar trebui să verific dosarul. Dar acum e cât se poate de închis.

— De ce? Au fost retrase acuzațiile?

— Doar cea împotriva lui. Ceilalți patru sunt la judecată. N-ai cum să nu știi ce s-a întâmplat, nu?

Văzut pe fereastra hotelului, cerul era de un albastru murdar. Văzduhul nu era brăzdat de nici măcar o pasăre. Să nu fi existat păsări în lumea aceasta a petrolului și a betonului?

— Nu, nu știu. Spune-mi tu.

— Sigur, uitasem. Tu ești un mare ziarist de limbă engleză. Nu citești ziarele hinduse. E o lume ciudată, dacă stai să te gândești că oamenii nu mai urmăresc soarta iubiților și a asasinilor lor.

Am așteptat. A continuat:

— Toată lumea din departamentul nostru știe despre asta; toți din poliția statală știu despre asta. În domeniul nostru, auzim zilnic tot felul de lucruri ciudate, dar acesta e cel mai straniu dintre toate.

— Adică?

— Cu două luni în urmă, Hathoda Tyagi a trebuit să fie transportat la Dehradun ca să apară la tribunal într-un alt caz de crimă pe care l-am deschis împotriva lui. Având reputația pe care o are, paza i-a fost dublată. L-au însoțit trei oameni din poliția din Delhi, înarmați cu puști. Toți trei niște namile, faimoși pentru cât de duri sunt. Tyagi a fost legat cu sfoară de unul dintre ei. Jeepul lor vechi a făcut pană pe drum, făcându-i să întârzie groaznic. Până au ajuns la Saharanpur era deja

seară, iar soarele apunea. Chiar la ieșirea din oraș, echipa s-a oprit la un *dhaba* să bea niște ceai și să ia o gustare. Ședeau pe *charpoy*-uri în aer liber și tocmai începuseră să-și soarbă ceaiul, când doi tineri pe o motocicletă s-au oprit chiar lângă ei, au scos pistoalele și-au început să tragă. Toți cei trei polițiști au fost loviți din prima, iar toți ceilalți oameni din *dhaba* au fugit să se ascundă. Într-o secundă, Hathoda Tyagi a smuls frânghia de pe polițistul căzut și a sărit pe motocicletă între cei doi băieți. Au demarat în trombă, ambalând motorul la maximum. În timp ce se îndepărtau, unul dintre polițiștii căzuți – îl chema Pandey, Mangal Pandey – a reușit cumva să ridice pușca și să apese pe trăgaci.

S-a lăsat tăcerea. Am crezut că se întrerupsese convorbirea. Dar m-am uitat la ecran și nu era așa. Rozătorul spunea o poveste prea mișto ca să nu primească nicio reacție din partea publicului. Așa că l-am întrebat:

— Incredibil. Și pe urmă?

— Puștii ăleia i se spune Enfield. Este din al Doilea Război Mondial. Poate ucide un elefant de la o distanță de un kilometru și jumătate. A oprit armata lui Hitler. Acel unic glonț tras de Mangal Pandey a tăcut câte o gaură prin toți cei trei bărbați, intrând prin spatele unuia dintre salvatori și ieșind prin fața altuia, trecând la mijloc prin Hathoda Tyagi. Toți trei au murit pe loc. Când Mangal Pandey s-a prăbușit la loc, după reculul puștii, mort, Hathoda Tyagi și cei doi salvatori ai săi muriseră deja.

*

Înainte de a mă urca în avionul de întoarcere, i-am telefonat lui Guruji și i-am spus tot ce aflasem de la străinul din Muscat și de la rozătorul din castel. I-am spus că cel mai periculos dintre asasinii mei murise. Guruji a rămas tăcut vreme îndelungată. Apoi mi-a spus, cu o voce blândă:

— În *Bhagavad Gita,* marele Domn Krishna îi spune lui Arjuna cel fără de seamăn, cel nemilos cu vrăjmașii: „Chiar și când are lipsuri, *svadharma* ta este superioară *dharmei* altcuiva, oricât de bine ar fi ea împlinită. Păcatul nu este urmarea purtării firești a omului. Așa cum a poruncit natura. Oh, fiu al lui Kunti! Purtarea firească nu trebuie înlăturată nici măcar atunci când este întinată. Orice acțiune este întinată, așa cum orice foc e învăluit de fum".

Când am aterizat înapoi în Delhi, cădea o ploaie de iarnă târzie. N-a trecut nicio oră și s-a întunecat, iar umezeala de afară era mai rea ca niciodată. Aveam haina udă leoarcă atunci când am reușit să prind un taxi. Era un Ambassador vechi, cu una dintre portiere prinsă cu sfoară. Bătrânul *sardarji* mi-a spus:

— Dar celelalte trei merg foarte bine.

Motorul mașinii era grav bolnav, tușea și scuipa întruna, smucindu-se prin traficul sufocat și mai mult de ploaia neobișnuită.

— Sper că n-o să strice recolta de grâu, mi-a spus *sardarji.* Și așa agricultorii n-au niciun viitor în țara asta uitată de Dumnezeu. Ai întâlnit în viața ta pe cineva care să-ți spună că vrea ca fiul său să se facă agricultor? Ascultă la mine, în ziua de azi ăștia muncesc doar din obișnuință, nu ca să câștige.

— O să fie în regulă. E doar o ploicică. O să se oprească.

Aleile din colonie erau goale, iar liniile drepte schițate de stropii de ploaie se distingeau clar în lumina felinarelor de pe stradă. Din copacii mari curgeau pâraie. I-am lăsat lui *sardarji* câteva sute de rupii în plus și el mi-a spus:

— Fie ca vorbele tale să se împlinească.

Umbra mea perenă lipsea de pe verandă, însă chiar în spatele scaunului său gol se vedea o mică siluetă încovrigată. A tresărit auzindu-mi pașii grei și a încercat să plece șchiopătând prin ploaie. I-am tăiat calea și am sunat la ușă. Când i-am pus mâna

pe cap, a tremurat de teamă și a încercat să dea ușor din coada lui încolăcită. Avea blana umedă, aspră și caldă, iar eu încă îl mângâiam când Elizabeth a deschis ușa. Am rugat-o să aducă niște lapte și niște pâine.

Înăuntru, în camera noastră, Dolly stătea în pat și se uita la televizor. A sărit în picioare nehotărâtă când am intrat, înaltă și zveltă, în blugi și într-o bluză albă. Mi-am scos haina udă și-am întrebat-o:

— Vrei să mergem la un film și să mâncăm ceva în oraș?

Ochii i-au strălucit, scăldați într-o lumină pe care nu o mai văzusem până atunci.

www.virtual-project.eu

{1} În hindi, formulă de adresare respectuoasă în comunicarea cu bărbații. În India colonială, termenul era folosit cu sensul de „stăpân", „domn", pentru bărbații europeni.

{2} „Nenorocit" (hindi).

{3} În hindi, „domn", o combinație între termenul englezesc *sir* și cel hindus *ji,* care este folosit cu precădere în comunicarea cu persoanele în vârstă.

{4} Aluzie la politicianul indian Sushilkumar Shinde, care, înainte de a deține diverse funcții în guvern, a fost subinspector de poliție.

{5} „Curvă ieftină (hindi).

{6} În original, *phallo-foolish,* creație a autorului.

{7} Referire la *peashooter,* jucărie de tip sarbacană, prin care se pot sufla boabe de mazăre, dar și alte boabe și semințe de mici dimensiuni; similară țevii cu comete de hârtie.

{8} Școală de filosofie hindusă.

{9} Artist stradal care se metamorfozează rapid, sub ochii spectatorilor, în diverse personaje.

{10} Mukesh Chand Mathur, renumit cântăreț indian, a realizat coloana sonoră a numeroase filme.

{11} „Curajos" (hindi).

{12} În India, formă de guvernare similară dictaturii binevoitoare sau statului asistențial.

{13} „Polițai" (hindi).

{14} Jawaharlal Nehru, primul premier al Indiei și figură importantă în politica indiană atât înainte, cât și după obținerea independenței.

{15} Cartier luxos din New Delhi, construit de arhitectul Edwin Lutyens în perioada Indiei coloniale.

{16} „Ticălos", „găozar" (hindi).

{17} Piesă de mobilier asemănătoare unui șezlong fără spătar sau unui pat fără saltea, de dimensiunile unui taburet mare.

{18} Cămașă până la genunchi purtată atât de bărbați, cât și de femei în sudul Asiei.

{19} Sărbători hinduse, celebrate prin festivaluri care marchează sfârșitul, respectiv începutul iernii.

{20} Arbore considerat în vechile texte indiene tămăduitorul tuturor bolilor.

{21} „Dolly-Folly", joc de cuvinte bazat pe aliterație cu sensul „Păpușica- Prostovana" (eng.).

[22] Jat, castă de țărani proprietari de pământ.

[23] Eșarfă lungă, amplă, specifică vestimentației multor femei sud-asiatice. Purtată ca acoperământ de cap, a fost considerată mult timp un simbol al modestiei.

[24] Conform credinței hinduse, Manu este străbunul omenirii, prima ființă de pe pământ. Ar fi scris *Manusmriti,* cel mai vechi text hindus despre *dharma,* text considerat cuvântul lui Brahma, care recunoaște și justifică sistemul castelor ca fundament al ordinii societății, pe care o împarte în patru clase: Brahmanii, Kşatriya, Vaisya şi Sudra, fiecare cu propriul rol în conservarea *dharmei.*

[25] „Nenorocitul-Voiosul-Deșteptul“ (hindi).

[26] *Bhai*, „frate mai mare”, termen folosit în comunicarea cu persoanele mai în vârstă (hindi).

[27] Titlu nobiliar care desemna inițial prinți, nobili și alți aristocrați, dar și un grad militar echivalent cu comandantul suprem. Folosit colocvial, așa cum se întâmplă în cea mai mare parte a cărții, termenul desemnează bărbații sikh, deoarece un număr mare de adepți ai sikhismului au avut grade înalte în armata indiană. Alteori, este folosit pentru a desemna bărbații musulmani din Punjab.

[28] *Frock,* „rochie" (eng.); *Raja,* termen care desemnează un monarh sau un prinț conducător în Asia de Sud și Sud-Est.

[29] Referire la volumul *Lebedele sălbatice din Coole* de W. B. Yeats, care cuprinde cincizeci și nouă de poezii.

[30] Brățară din sfoară, legată în mod tradițional de fete la încheietura fraților, cu ocazia Festivalului Raksha Bandhan.

[31] Unul dintre cele mai vechi și mai lungi drumuri din India; cu o vechime de două milenii, drumul leagă regiunile estică și vestică ale Indiei.

[32] „Așezare”, „tabără” (urdu).

[33] *Samadhi,* punct culminant al meditației, când mintea se liniștește complet. În India, atunci când moare cineva se obișnuiește să se spună că a ajuns la *samadhi,* iar monumentul funerar este numit adesea un loc de *samadhi.*

[34] Termen onorific prin care se face referire respectoasă la sfinții sufiți, dar și la asceții hinduși și sikh. Este folosit deopotrivă cu sensul de „tată”, „bunic” sau „înțelept”.

[35] *Pir*, ghid spiritual sau sfânt musulman în India și Pakistan.

{36} Veşmânt bărbătesc care constă într-o fâşie lungă de pânză fără cusături şi care se înfăşoară în jurul taliei şi picioarelor; similar cu o fustă lungă.

{37} Apă din Gange, considerată sfântă.

{38} Amestec de frunze care conţine uneori şi tutun; foarte popular în India, unde este mestecat asemenea tutunului, colorând saliva în roşu.

{39} Supliment alimentar care conţine miere, ulei de susan, fructe de pădure şi mirodenii. Prepararea sa este descrisă în textele ayurvedice.

{40} Aluzie probabil la maestrul de arte marţiale Ching Fung Lee din serialul indian de comedie *Jaankhilavan Jasoos.*

{41} Regiune în India care cuprinde districtele din vestul statului Uttar Pradesh, situat în nordul ţării.

{42} Personaj comic foarte popular printre copiii indieni, faimos pentru poznele şi naivitatea lui.

{43} *Qawwali,* formă de muzică religioasă sufită, populară în sudul Asiei.

{44} *Seth* sau *sheth,* termen care desemnează o persoană cu influenţă, putere şi avere (hindi).

{45} Poet mistic şi sfânt indian din secolul al XV-lea, care, deşi născut într-o familie musulmană, a fost profund influenţat de mentorul său hindus, Ramananda. Renumit pentru opiniile sale critice atât la adresa islamului, cât şi a hinduismului, după moarte a fost revendicat atât de musulmani, cât şi de hinduşi.

{46} *Tope,* „tun“ (hindi).

{47} „Nemernic", „bulangiu" (hindi).

{48} Terci preparat prin fierberea diferitelor tipuri de boabe: linte, mei, năut etc.

{49} Sabie sau pumnal ceremonial, purtat de adepţii sikhismului.

{50} „Cuţitar” (hindi).

{51} Pantaloni largi purtaţi atât de bărbaţi, cât şi de femei în sudul şi sud-estul Asiei.

{52} *Lakn*, o sută de mii de rupii.

{53} Port tradiţional sud-asiatic, purtat atât de bărbaţi, cât şi de femei, care constă în combinarea unei perechi de pantaloni şi a unei cămăşi lungi.

{54} Versuri din cântecul care apare în filmul indian *Dhan dhana dhan,* „Bani, bani, bani“ (hindi).

{55} Cartier indian sărac, ghetou.

{56} Ultimul vicerege al Indiei Britanice și soția sa.

{57} Broderie cu metal, realizată cu ajutorul firelor de aur și argint.

{58} Prosop indian tradițional de bumbac, purtat adesea de bărbații din castele inferioare pe umeri sau în jurul capului.

{59} Acoperământ pentru cap purtat de băieții sikh.

{60} Înghețată pe băț făcută din fulgi de gheață aromatizați cu diverse siropuri păstrate în sticle.

{61} *Kulhadi,* „tomahawk" (hindi).

{62} Pâine plată originară din nordul Indiei.

{63} Desert sub formă de bomboană sferică, servit, de obicei, la ocazii festive sau sărbători.

{64} Nataraja, zeul dansului, este o reprezentare a zeului hindus Shiva ca dansator cosmic, al cărui ritual va distruge vechiul univers, deschizând calea pentru sosirea lui Brahma.

{65} Tip de restaurant plasat pe marginea șoselei în India și Pakistan, care servește mâncare locală.

{66} Templu hindus.

{67} Limbă indo-ariană vorbită în regiunea omonimă din nordul Indiei și în alte zone, printre care Nepal, Guyana, Fiji, Mauritius și Suriname. unde este una dintre limbile oficiale.

{68} Medalion metalic sub forma unui cilindru cu interiorul gol.

{69} „Negru“ (hindi).

{70} Grup etno-lingvistic indo-arian care trăiește în statele Bihar și Jharkhand din estul Indiei.

{71} Formă de hașiș produsă în India, Liban, Pakistan și Jamaica din rășină de canabis.

{72} Termen colocvial care desemnează o persoană care se consideră atotputernică (hindi).

{73} Grup etnic din India și Pakistan care se ocupă cu păstoritul și agricultura.

{74} Desert popular în sudul și estul Asiei, dar și în Africa de Nord, asemănător unor tăiței prăjiți în forme circulare sau spiralate și scufundați apoi în sirop de zahăr.

{75} Costum sud-asiatic. purtat atât de bărbați, cât și de femei, care constă într-o pereche de pantaloni strâmți și o tunică lungă.

{76} Mahalale, cartiere foarte sărace.

{77} Parc din centrul New Delhiului, preferat de mulți locuitori pentru plimbare dimineața.

{78} În hinduism, fir de ață roșie care se leagă la mâna dreaptă, în cazul bărbaților, sau la mâna stângă, în cazul femeilor, pentru a atrage binecuvântarea zeilor.

{79} În trecut, practică hindusă prin care văduvele se sinucideau aruncându-se peste rugul aprins al soțului mort în timpul ceremoniei funerare.

{80} Fenomen răspândit în India și Pakistan, care constă în hărțuirea sau torturarea tinerelor mirese, uneori până la sinucidere, de către soți sau socri pentru obținerea unei dote cât mai mari. Uneori, femeile își dau foc, de aici și fenomenul „arderii mireselor" menționat în text.

{81} Titlu feudal și colonial, folosit adesea și în centrul Indiei în semn de respect, mai ales față de cei din castele superioare Jat, Rasput și Raja – „șef", „stăpân" (hindi).

{82} Instituție locală echivalentă căminului cultural.

{83} În *Vede,* poeți inspirați și autori de imnuri, considerați înțelepți sau sfinți.

{84} În mitologia hindusă, dușman al zeilor, care face parte din familia demonilor sau a uriașilor.

{85} Port tradițional al triburilor Naga din nord-estul Indiei și nord-vestul Burmei. Modelele sunt diferite în funcție de gen și de ierarhia în cadrul tribului, cele cu animale, capete umane sau sulițe fiind specifice războinicilor.

{86} În mitologia hindusă și budistă, spirite de sex feminin ale apelor și norilor; nimfe.

{87} În legislația indiană, termen care desemnează o tranzacție, un contract sau o proprietate înscrisă în acte pe un nume fictiv sau pe numele altcuiva decât beneficiarul real.

{88} Yadava, grup de comunități indiene care, tradițional, se ocupă cu creșterea animalelor.

Table of Contents

I
II
III
IV
V
VI
    1.
    2.
    3.
VII
VIII
    1.
    2.
    3.
IX
X
    1.
    2.
    3.
XI
XII
    1.
    2.
    3.
XIII

Table of Contents

I
II
III
IV
V
VI
    1.
    2.
    3.
VII
VIII
    1.
    2.
    3.
IX
X
    1.
    2.
    3.
XI
XII
    1.
    2.
    3.
XIII

Table of Contents

I 2
II 25
III 52
IV 75
V 96
VI 112
1. 112
2. 139
3. 158
VII 185
VIII 209
1. 209
2. 234
3. 271
IX 300
X 328
1. 328
2. 357
3. 376
XI 405
XII 433
1. 433
2. 459
3. 486
XIII 521